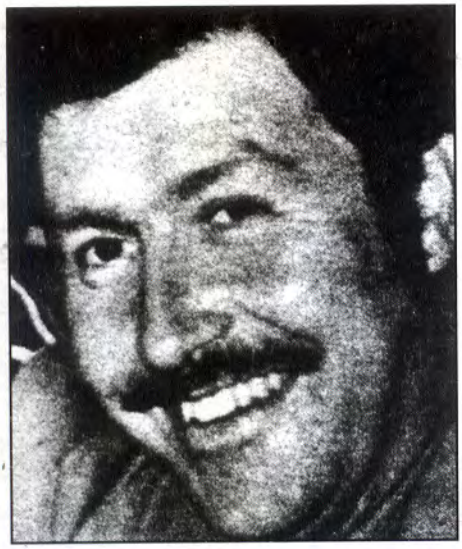

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΖΑΚ ΜΕΡΣΙΝ

το ενστικτο του θανάτου

ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ 11

Ο Ζάκ Μεσρίν γεννήθηκε στή Γαλλία στίς 28 Δεκέμβρη τού 1936. Τά παιδικά του χρόνια σημαδεύτηκαν απ' τή γερμανική κατοχή. Όταν έγινε είκοσι χρονών, στρατεύτηκε καί πήρε μέρος στόν πόλεμο τής Αλγερίας όπου διακρίθηκε καί παρασημοφορήθηκε. Γυρνώντας πίσω στή Γαλλία αρχίζει τήν εγκληματική του καριέρα: ληστείες, φόνοι, φυλακή, αποδράσεις. Έδρασε στή Γαλλία καί τόν Καναδά. Στίς 2 Νοέμβρη τού 1979 σκοτώθηκε εν ψυχρώ απ' τή γαλλική αστυνομία.

στή Ζανού... τή Γυναίκα
στή Ζενεβιέβ Αίς... τή Μαίτρ
στή Μαρτίν Μαλενμπόμ... τήν Ελπίδα
στή Φρανσίν... τήν Αγάπη
στή Λιζόν
Τζόυς
Μαρτίν... τό Θάρρος
καί σ' εσένα τό Φίλο που θά βρείς τόν εαυτό σου
σ' αυτό τό βιβλίο.

Κύριε, φύλαγέ με απ' τούς φίλους μου...
τούς εχθρούς μου τούς κανονίζω μόνος μου

A Gérard Lebovici
et à tous ceux abbattus
dans la battaille contre Léviathan.
EDITIONS "PRESSE LIBRE"

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Ο Ζάκ Μεσρίν, μὲ τὸν τρόπο που ἔδρασε κατάφερε νὰ γίνει γιὰ τοὺς σημερινοὺς Γάλλους, τὸ τέλειο σύμβολο τῆς ελευθερίας — καὶ ακριβῶς γι' αυτὸ — σὰν συγγραφέας, υπῆρξε τὸ πρῶτο θύμα ενὸς αναδρομικοῦ νόμου σύμφωνα μὲ τὸν οποῖο τοῦ κατασχέθηκαν γιὰ πάντα τὰ συγγραφικά του δικαιώματα εξαιτίας τῶν εγκλημάτων γιὰ τὰ οποία είχε κατηγορηθεῖ παλιότερα.

Παράλληλα, ο Ζὰν-Κλὼντ Λαττὲς ἦταν ο πρῶτος εκδότης στὴν ιστορία που δέχτηκε νὰ μεταχειριστοὺν ἔτσι ἕνα συγγραφέα του. Ο Ζάκ Μεσρίν τοὺ ανακοίνωσε ὁτι δὲν τὸν θεωροὺσε πιὰ εκδότη του. Τότε ο Λαττὲς δήλωσε δημόσια ὁτι ἦταν καθήκον του νὰ αποσὺρει απ' τὴν κυκλοφορία ἕνα βιβλίο που δὲν ἄρεσε στὴν αστυνομία. Αλλὰ αργότερα, μετὰ τὴ δολοφονία τοὺ Μεσρίν, επανέκδωσε τὸ ἴδιο βιβλίο. Η αγωγὴ που τοὺ ἔκαναν οι κληρονόμοι τοὺ Μεσρίν τὸν ανάγκασε νὰ τὸ αποσὺρει ξανά.

Ἔτσι η τιμὴ τῆς ἐκδοσης τοὺ βιβλίου τοὺ Ζάκ Μεσρίν ανήκει στὶς εκδόσεις Champ Libre.

Ζεράρ Λεμποβισί.

το ένστικτο του θανάτου

Μετάφραση: Τέτη Χρονοπούλου
Επιμέλεια : Βασίλης Καραπλής

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ : Ζάκ Μεσρίν
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ : Τέτη Χρονοπούλου
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : Βασίλης Καραπλής
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ : Παντελής Παντελόπουλος
ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ : Δημήτρης Αρβανίτης
ΕΚΔΟΣΕΙΣ : ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ
Βαλτετσίου 53, 106 81 ΑΘΗΝΑ
τηλ. 210 3802040

Πειραματική έκδοση σε 500 αντίτυπα.

"Τί νόημα ἐχει νά κλαίς τόν ἥλιο,
Τά δάκρυά σου θά σ' εμποδίσουν νά δείς τ' αστέρια."

Παρίσι, 16 Δεκέμβρη 1975.

Φυλακή τής Σαντέ. Η νύχτα ἐχει απλώσει τό πέπλο της πάνω απ' τά βάσανα τού κόσμου τής φυλακής. Κάνει κρύο, είναι χειμώνας. Τά φώτα ἐσβησαν. Η σκιά απ' τά κάγκελα διαγράφεται πάνω στούς ξεβαμμένους τοίχους τών κελιών σάν νά ήθελε νά φυλακίσει ώς καί τήν τελευταία πιθανότητα φυγής που αντιπροσωπεύουν τά όνειρα. Κάθε κελί κρύβει μιά ιστορία μές στό σκοτάδι του, ένα δράμα, έναν πόνο, έναν άνθρωπο καί τή μοναξιά του, που τή νύχτα γίνεται πιό απαλή ή ακόμα πιό βαριά.

Ο Τίνο, ο λωποδυτάκος, αρχίζει τήν τελευταία του νύχτα παίρνοντας όρκο ότι δέν θά ξαναγυρίσει ποτέ εκεί μέσα. Αύριο θά είναι ελεύθερος, τουλάχιστον ἐτσι πιστεύει! Ο φύλακας στό δικαστήριο θά τού πεί ειρωνικά: "Άντε, καί τού χρόνου!" Τόν ἐχει δεί νά ξαναγυρίζει 6 φορές. Είναι τακτικός πελάτης· όπως καί τόσοι άλλοι, που τούς πετάνε στό δρόμο, χωρίς δουλειά, χωρίς λεφτά, χωρίς σπίτι, χωρίς τήν ελπίδα ότι κάποια μέρα θά μπορέσουν νά ξεμπλέξουν· η μόνη τους προσδοκία γιά τό μέλλον είναι η ισόβια φυλάκιση μέ μηνιαίο επίδομα.

Οι χοντροί τοίχοι τού κελιού του δέν τόν αφήνουν ν' ακούσει τούς λυγμούς καί τίς βρισιές που ξερνάει ο διπλανός του. "Σκύλα..., καταραμένη σκύλα!" Μιά φωτογραφία γυναίκας είναι πεταμένη στό πάτωμα. Τό γράμμα που πήρε σήμερα τό βράδυ τού μηνούσε ότι η φιλενάδα του τόν κεράτωνε. Μέχρι χτές ακόμα, σ' ένα προηγούμενο γράμμα, τού μιλούσε γι' αγάπη. Τό ἐιχε συγκρίνει μέ τό σημερινό πιστοποιητικό τού κερατώματός του καί τώρα ξερνάει τό θυμό του. Τά φώτα ἐσβησαν τήν ώρα που ἐκανε αυτή τή διαπίστωση. Ἴσως καί νά υποφέρει πραγματικά γιά τήν προδομένη του αγάπη, άν όχι από καθαρό εγωϊσμό. Ἐνας κερατάς ελεύθερος, ἰσως νά είναι κάτι αστείο· αλλά ένας κερατάς στή φυλακή, είναι πάντα κάτι δραματικό. Μπορεί νά κλάψει, κανείς δέν τόν βλέπει· ἰσως καί νά κλαίει γιά τόν ἰδιο του τόν εαυτό. "Μετά απ' όσα ἐχω κάνει γι' αυτήν, νά μού κάνει κάτι τέτοιο, εμένα... η σκύλα!" Ξέρει ότι κι αυτός δέν φέρθηκε πολύ τίμια. Τή γυναίκα του, τήν αγάπησε ανάμεσα σέ δυό μικροκλοπές. Κάθε φορά που γινόταν λιώμα απ' τό ποτό τή μαύριζε στό ξύλο γιά νά τής δώσει νά καταλάβει πως ήταν σκληρός άντρας! Τήν ἐιχε κρατήσει κοντά του μέ υποσχέσεις γιά μελλοντικά πλούτη που υπήρχαν μόνο μέσα στή φαντασία του. Εκείνη, ἐιχε κάνει υπομονή δυό φορές, ελπίζοντας νά τόν δεί ν' αλλάζει. Ἐπειτα, κουρασμένη από ένα σωρό άψυχα επισκεπτήρια, τού ἐγραψε πως δέν άντεχε άλλο· αυτή τή φορά ἐιχε βρεί έναν τύπο καθώς πρέπει κι ήθελε νά ξαναφτιάξει τή ζωή της. Τήν άλλη μέρα, εκείνος θά βρεί νά πεί κάποιο παραμύθι στούς φίλους, τήν ώρα τού περίπατου. Θά δώσει στόν εαυτό του τόν πρώτο ρόλο, θά παίξει τόν άντρα. Στό μεταξύ, μυξοκλαίει σάν νιάνιαρο. Οι τοίχοι είναι συνηθισμένοι σέ τέτοιου είδους εκμυστηρεύσεις. Σάν σφουγγάρια, ρουφάνε εδώ

κι έναν αιώνα, τά βάσανα τού κόσμου.

Στό διπλανό κελί, είναι κλεισμένος ένας ομορφάντρας. Ο Κλώντ, ο εκβιαστής. Εδώ καί 6 χρόνια περιμένει τή δίκη του. Προσπάθησε πολλές φορές νά τό σκάσει χωρίς επιτυχία· κανείς δέν τό σκάει απ' τή Σαντέ· θέλησε νά τό διαπιστώσει. Δέν κοιμάται ακόμα. Όπως κάθε βράδυ, ξαναζεί τίς ιστορίες του καί προετοιμάζει τήν υπεράσπισή του. Κάνει τό δικηγόρο, χαμογελάει γιά τήν κατάλληλη λέξη που βρήκε νά πεί γιά ν' ανασκευάσει τήν κατηγορία τής εσκεμμένης πράξης που δέ θά παραλείψει νά τού προσάψει ο εισαγγελέας. Σ' όλη του τή ζωή έκλεβε· είναι επαγγελματίας. Τόν εγκατέλειψε κι αυτόν η γυναίκα του εδώ καί 3 χρόνια· χωρίς πουστιές..., τού τά είχε πεί σταράτα. Δέν μπορείς νά περιμένεις τόν άντρα σου 20 χρόνια. Αυτός κατάλαβε καί τής έδωσε τήν ελευθερία της γιά νά κρατήσει ακέραιες τίς αναμνήσεις του. Αντίο καί καλή τύχη..., τίποτ' άλλο.

Στό διπλανό κελί, ο άλλος τραβάει μαλακία. Σήμερα τό βράδυ πηδιέται μ' όλα τά φωτομοντέλα που είχε χαζέψει στό Πλαίη-μπού πρίν νά σβήσουν τά φώτα. Ο πούτσος του είναι η κοινωνική του υπόσταση. Είναι νταβάς· ειδικότης του, τό γυναικοπάζαρο. Έχει βγάλει 3 γυναίκες στό κλαρί. Έρωτας, δέν ξέρει τί πάει νά πεί. Κι οι 3 τους ελπίζουν νά εγκατασταθοῦν στό μπάρ που τούς έχει υποσχεθεί όταν θά τελειώσουν τήν καριέρα τους. Είναι σχεδόν σίγουρο, ότι απ' τή μέρα που θά σταματήσουν νά έχουν απόδοση, θά τίς αφήσει στά κρύα τού λουτρού. Οι υποσχέσεις του μοιάζουν μέ τίς ιδέες του περί έρωτα. Ο κεραυνοβόλος έρωτας τόν χτύπησε μόνον όταν είδε τό Μολιέρο, τυπωμένο πάνω στά πεντακοσάρικα. Γιά τήν ώρα, τά 5 του δάχτυλα, σάν νά ήταν ερωμένες, τόν κάνουν νά βογκάει από ηδονή.

Πάνω στή διπλανή πόρτα, μιά ταμπέλα: "Προσοχή, υποψήφιος αυτόχειρ. Πρός επίβλεψιν. Ένας πρεζάκιας. Είναι 19 χρονών. Σάν μοναδική θεραπεία αποτοξίνωσης, ο ανακριτής τού έδωσε ένα κελί 8 τετραγωνικά. Ξεκομμένος απ' τόν τεχνητό του παράδεισο, ζεί έναν εφιάλτη. Είχε προσπαθήσει νά κρεμαστεί· γιατί τού έλειπε η πρέζα· γιατί τού έλειπε η αγάπη κι η κατανόηση. Ένας πρεζάκιας δέν είναι παρά ένα παιδί που ξελαρυγγιάζεται νά φωνάζει βοήθεια· δέν βάζει κανείς τά παιδιά στή φυλακή γιατί δέν θά μπορούσαν ποτέ νά καταλάβουν τό λόγο. Αυτή τή φορά, δέν είχε αποτύχει. Τό κορμί του είχε πεί αντίο, μ' ένα τελευταίο σπασμό, στήν ανθρωποφάγα φυλακή. Καί τήν ώρα που ο νταβάς χύνει, ο άλλος ψοφάει σάν σκυλί. Ίσως καί νά τέλειωσαν τήν ίδια στιγμή, μέ τή μόνη διαφορά ότι ο θάνατος είναι μιά πιστή ερωμένη που δέν εγκαταλείπει ποτέ τούς εραστές της. Σέ λίγο, όταν θά κάνει τή νυχτερινή του περιπολία, ο φύλακας θά φωνάξει ένα αποδοκιμαστικό "σκατά", κι έπειτα θά τρέξει νά ειδοποιήσει τούς ανωτέρους του. Δέν κρατάει τά κλειδιά τών κελιών τή νύχτα, γιά λόγους ασφαλείας. Πόσα λεπτά θά πάνε χαμένα; Κι αυτή τή φορά θά είναι πολύ αργά, όπως καί τόσες άλλες. Η ασφάλεια έχει μεγαλύτερη σημασία απ' τή ζωή ενός κρατούμενου. Μπορεί όμως κανείς νά εμποδίσει έναν άνθρωπο νά σκοτωθεί; Όχι. Επομένως, ο κανονισμός δέν θ' αλλάξει. Αύριο τό κελί θά μείνει αδειανό, απρόσωπο, χωρίς κανένα ίχνος απ' τό χτεσινοβράδινο δράμα. Η νύχτα θά ξεράσει τό νεαρό πρεζάκια. Η φυλακή σκοτώνει τούς αδύναμους καί, ακόμα κι άν δέν τούς καταστρέφει όλους, τούς σημαδεύει μέ τή σφραγίδα της γιά πάντα.

Η Σαντέ κοιμάται. Μέσα στ' άλλα κελιά οι άνθρωποι ελπίζουν, κλαίνε,

δέν δίνουν δεκάρα, ροχαλίζουν, νοσταλγούν, τραβάνε μαλακία, ονειρεύονται, κι αφού δέν μπορούν νά ζήσουν, απλώς επιβιώνουν.

Πτέρυγα υψηλής ασφαλείας. Μιά φυλακή μέσα στή φυλακή. Υπάρχει μόνο ένας κρατούμενος, στό κελί 7. Τόν έχουν απομονώσει απ' τούς άλλους γιά λόγους ασφαλείας. Μέ τό κορμί του ζεστό κάτω απ' τίς κουβέρτες, είναι ξαπλωμένος ανάσκελα, μέ τά χέρια σταυρωμένα πίσω απ' τό κεφάλι. Κοιτάζει επίμονα τό ταβάνι. Αγαπά τή νύχτα. Αυτός δέν ελπίζει πιά σέ τίποτα. Είναι 39 χρονών καί περιμένει ή ισόβια ή θάνατο. Είτε είναι μοιρολάτρης, είτε καλός παίχτης, ξέρει πως τό αξίζει καί δέν τού καίγεται καρφί. Κι αυτός είχε ξεκινήσει μέ μιά μικροκλοπή· αλλά, σκαλί-σκαλί, κατάφερε νά φτάσει στό μεγαλύτερο έγκλημα. Είχε διαλέξει νά ζήσει εκτός νόμου είτε γιά νά προκαλέσει είτε γιατί τού άρεσε ο κίνδυνος καί τά χρήματα· ίσως καί γιά κάποιον άλλο λόγο που κρύβει καλά βαθιά μέσα στήν ψυχή του. Μερικοί άνθρωποι μπαίνουν μέσα στόν υπόκοσμο, όπως άλλοι γίνονται καλόγεροι· απλούστατα γιατί έχουν κάποια κλίση πρός αυτό. Τό έγκλημα είναι καταφύγιο γιά τούς απροσάρμοστους· είναι η εύκολη λύση τής στιγμής. Όταν έκανε τήν πρώτη του κλοπή, δέν μπορούσε νά φανταστεί ότι 16 χρόνια αργότερα θά τόν χαρακτήριζαν "δημόσιο κίνδυνο υπ' αριθμόν ένα". Ο φάκελός του είναι ένα αστυνομικό μυθιστόρημα όπου τίς κωμικές σκηνές διαδέχεται τό αίμα, η βία, οι αποδράσεις καί η φιλία. Κατηγορούμενος γιά 3 φόνους, γιά ληστεία, γι' απόπειρες δολοφονίας αστυνομικών, γιά 3 αποδράσεις, αυτός ο άνθρωπος είναι επικίνδυνος. Αλλά πίσω απ' όλ' αυτά κρύβονται οι λόγοι που έκαναν αυτόν τόν άνθρωπο ένα καμικάζι τού εγκλήματος· πίσω απ' όλ' αυτά κρύβεται η αδυναμία, ο έρωτας, η θλίψη.

Ξαναθυμάται τά λόγια ενός γερο-αλήτη φίλου του. "Παράτα τα, μικρέ· εγώ κατάστρεψα τή ζωή μου. Μήν κάνεις κι εσύ τό ίδιο." Είχε χαμογελάσει μ' αυτές τίς συμβουλές τού βετεράνου, που είχε κάνει πάνω από 20 χρόνια φυλακή. "Δέν θά μέ πιάσουν γιατί θά σταματήσω μόλις βγάλω πολλά λεφτά καί θ' ανοίξω μιά δουλειά." Η κλοπή όμως είναι ναρκωτικό. Δέν κλέβει κανείς μόνο καί μόνο γιατί τού αρέσουν τά λεφτά· κλέβει γιατί αγαπάει τόν κίνδυνο. Νιώθει διαφορετικός απ' τούς άλλους· ζεί μιά διαφορετική ζωή απ' αυτούς. Μέχρι που έρχεται η στιγμή που ρίχνει τήν πρώτη σφαίρα σ' ένα εμπόδιο ή πιό απλά γιά νά ξεκαθαρίσει τούς λογαριασμούς του. Τότε, έχει κάνει πιά τό μεγάλο βήμα καί δέν μπορεί νά ξαναγυρίσει πίσω. Ο ξαπλωμένος άντρας τό ξέρει αυτό καλύτερα απ' τόν καθένα. Θέλησε νά ζήσει· διάλεξε εσκεμμένα νά κάνει αυτό τό βήμα γιά νά μήν μπορεί πιά νά κάνει πίσω. Θέλησε νά μήν έχει πιά τίποτα νά χάσει κι ήξερε ότι έτσι θά ήταν σέ θέση νά κερδίσει τά πάντα. Όσο γιά τήν ελευθερία του, δέν τού καιγόταν καρφί· τήν είχε παίξει, τήν είχε χάσει, τήν είχε ξαναπαίξει καί πάλι ξαναχάσει. Είχε αυτοκτονήσει κοινωνικά, όχι γιατί περιφρονούσε τήν κοινωνία, αλλά γιατί μιά μέρα κοίταξε γύρω του, πήρε ένα πιστόλι στό χέρι καί πίστεψε από λάθος του ότι αυτή ήταν η λύση γιά τό πρόβλημά του.

Σήμερα, ξαπλωμένος στό κρεβάτι του, δέν μετανιώνει γιά τίποτα. Είναι άραγε από εγωϊσμό ή από ασυνειδησία; ... Σίγουρα κι απ' τά δυό. Δέν ψάχνει νά βρεί καμιά δικαιολογία γιά τόν εαυτό του. Προτιμά ν' αντιμετωπίσει τή μοίρα του καί νά πληρώσει τό τίμημα.

Όλα άρχισαν στίς 28 Δεκέμβρη 1936. Τό φωταγωγημένο Παρίσι μόλις είχε γιορτάσει τά Χριστούγεννα. Η Μονίκ, μιά νεαρή σχεδιάστρια μόδας, ήταν έτοιμη νά γεννήσει· τά μαλλιά της κομμένα αγορίστικα τής δίνανε τήν πανουργία μιάς μικρής γάτας. Στά καστανά της μάτια διάβαζες μιά εκπληκτική ηδυπάθεια. Ήταν ευτυχισμένη. Σέ λίγη ώρα, θά χάριζε σ' αυτόν που λάτρευε τό δεύτερό του παιδί. Ένα γιό, ήταν σίγουρη. Δέν μπορούσε παρά νά είναι αρσενικό τό παιδί που τής σφυροκοπούσε τήν κοιλιά μέ τόσο επώδυνο τρόπο. Δέν ήξερε ακόμα πόσα βάσανα καί πόσες απογοητεύσεις θά τής έφερνε αυτή η γέννα. Θά έφερνε στόν κόσμο τό θάνατο που θά χτυπούσε αργότερα πολλούς ανθρώπους που δέν είχαν γεννηθεί ακόμα κι άλλους που ήταν ήδη στήν ώριμη φάση τής ζωής τους.

Ο Πιέρ, στό προσκέφαλο τής γυναίκας του, πιό νευρικός απ' αυτήν, τήν κοίταζε μέ λαχτάρα καί τρυφερότητα, σκουπίζοντας τά μαργαριτάρια τού ιδρώτα που στόλιζαν τό καυτό της μέτωπο.

"Υποφέρεις, άγγελέ μου;

— Όχι, εντάξει! θά δείς τί ωραίο που θά είναι τό αγόρι που θά σού χαρίσω. Σ' αγαπώ, δέν τό ξέρεις;"

Αντί γιά άλλη απάντηση, χαΐδεψε μέ τά χείλη του τό στόμα τής Μονίκ που δέν μπόρεσε νά συγκρατήσει μιά κραυγή πόνου.

"Αυτή τή φορά τόν νιώθω που έρχεται, αυτόν τόν μικρό διάολο."

Η μαμή έδιωξε τόν Πιέρ χωρίς ν' ακούσει δεύτερη κουβέντα.

"Πηγαίνετε, αφήστε με νά δουλέψω καί μήν κάνετε τέτοια μούτρα· όλα θά πάνε μιά χαρά."

Η γέννα ήταν δύσκολη. Η Μονίκ βογκούσε, έσπρωχνε μ' όλη της τή δύναμη γιά νά βοηθήσει στή λευτεριά της. Έτσι αντίκρισα τόν κόσμο, μέ τό κεφάλι μπροστά, αφού έβαλα μιά φωνή γιά ν' αναγγείλω τόν ερχομό μου πάνω σ' αυτή τή γή. Ο πατέρας μου, μέ βλέμμα γεμάτο θαυμασμό, παρατηρούσε τά αρσενικά μου χαρακτηριστικά. Έπειτα, γυρνώντας πρός τή Μονίκ μέ ύφος όλο έκπληξη καί θαυμασμό:

"Μά είναι ένα μικρό παλικάρι! Ακούς, αγάπη μου; Έχω ένα γιό... Ένα γιό!

— Σ' ευχαριστώ, Θεέ μου!" ήταν τά λόγια τής μητέρας μου.

Ίσως νάταν καλύτερα νά είχε ευχαριστήσει τό διάβολο...

Οι γονείς μου προέρχονταν κι οι δυό από ταπεινές οικογένειες κι έφτιαχναν σχέδια γιά μιά μεγάλη εταιρία κατασκευής πολυτελών κεντημάτων. Ενώ δούλευαν στό ίδιο τραπέζι, ο ντροπαλός Πιέρ ξεθάρρεψε καί διακινδύνεψε ένα φιλί που η Μονίκ τού ανταπόδωσε μέ λαιμαργία. Πήγαιναν 6 μήνες που τόν περίμενε ν' αποφασίσει! Έπειτα, τό θαύμα τού έρωτα τούς οδήγησε στήν αγάπη, καί μετά στό γάμο. Ο πατέρας μου ήταν ωραίος άντρας, η ομοιότητά του μέ τόν Γκάρυ Κούπερ καί τά πράσινα μάτια του τόν έκαναν φοβερά γοητευτικό.

Γιά ερωτική φωλιά είχαν ένα δωμάτιο μέ κουζίνα που η μητέρα μου είχε φτιάξει πολύ άνετο καί τό είχε διακοσμήσει ευχάριστα. Η αδελφή μου γεννήθηκε εκεί. Γιά νά στρογγυλέψουν τά μηνιάτικά τους, δούλευαν κι οι δυό τό βράδυ, είτε στρίβοντας μεγάλες ποσότητες τσιγάρων, είτε γράφοντας

διευθύνσεις πάνω σὲ φακέλους.

Ἦταν ευτυχισμένοι. Η γέννησή μου τούς υποχρέωσε νὰ μετακομίσουν. Ἔτσι ἔκανα τὰ πρῶτα μου βήματα σ' ἕνα "δυάρι, μὲ κουζίνα καὶ μπάνιο" που δὲν ἄφησαν ποτὲ πιά.

Τὰ πρῶτα μου "μπαμπά... μαμά" βγήκαν απ' τὸ στόμα μου προκαλώντας τὸν οικογενειακὸ θαυμασμό. Ο πατέρας μου μὲ φώναζε, τὸ χέρι του χάϊδευε τὶς μπούκλες μου καὶ μοὺ ἔλεγε τρυφερὰ ενὼ μὲ φιλοῦσε:

"Ἔλα δῶ, μικρό μου ζηλιαρόγατο."

Βρισκόμουνα στὴ ζεστασιά, αισθανόμουνα προστατευμένος. Τὰ παιδικά μου όνειρα ήταν γεμάτα τρυφερότητα.

Ἕνα πρωί, είδα απ' τὸ κρεβάτι μου ὁτι η μητέρα μου ἔκλαιγε. Ο πατέρας μου στεκόταν μπροστά της, πίνοντας τὰ δάκρυά της σὰν νὰ ἤθελε νὰ σφουγγίσει τὸν πόνο της. Είχε μιὰ βαλίτσα στὰ πόδια του. Τὰ βλέμματά μας διασταυρώθηκαν. Μὲ πήρε στὴν αγκαλιά του καὶ μ' ἐσφιξε τόσο δυνατὰ που μὲ πόνεσε.

"Σειρὰ σου νὰ προστατέψεις τὶς δυό μου γυναίκες, μικρὲ άντρα!" ήταν τὰ τελευταία του λόγια.

Μὲ ξανάβαλε στὸ κρεβάτι μου καὶ πήγε πρὸς τὴν πόρτα. Η μητέρα μου ξανάρθε κοντά μου· δὲν ἔκλαιγε πιά, αλλὰ μπορούσα νὰ διαβάσω ὁλη τὴ λύπη τοῦ κόσμου στὰ μάτια της. Δὲν ξανάδα τὸν πατέρα μου. Κάθε φορὰ που τὸν αποζητοῦσα, η αδελφή μου μοὺ ἔλεγε ὁτι ήταν ἀρρωστος κι ὁτι θὰ τὸν ξανάβλεπα σύντομα. Αυτὸ τὸ κενὸ μοὺ ράγιζε τὴν καρδιὰ καὶ, παρόλη τὴ στοργὴ τῆς μητέρας μου, ένιωθα χαμένος μακριὰ του.

Ο χειμώνας ήταν πολὺ πιὸ σκληρός. Η μητέρα μου μὰς είχε μαζέψει στὴν κουζίνα όπου είχε εγκαταστήσει τὸ κρεβάτι της. Ζούσαμε μόνο σ' αυτὸ τὸ δωμάτιο γιατὶ τὰ υπόλοιπα δὲν θερμαίνονταν. Ἄκουσα τὴ λέξη "πόλεμος" γιὰ πρώτη φορὰ απ' τὸ στόμα τῆς γιαγιάς μου. Η λέξη "αιχμάλωτος" επαναλαμβανόταν συχνὰ στὶς οικογενειακὲς συζητήσεις. Κι ἐπειτα, μιὰ μέρα, χωρὶς νὰ ἔχω καταλάβει τίποτα απ' ὁτι γινόταν, είδα ὁλη τὴν οικογένεια νὰ συγκεντρώνεται γύρω μου δὲν υπήρχαν παρὰ γυναίκες καὶ μερικὲς μικρὲς βαλίτσες. Μὲ ντύσανε ζεστὰ καὶ ὁλοι μαζὶ εγκαταλείψαμε τὸ διαμέρισμα.

Αυτὲς οι απρόβλεπτες διακοπές μὲ διασκέδαζαν. Οι δρόμοι ήταν γεμάτοι κόσμο αλλὰ οι μεγάλοι που μὲ περιτριγύριζαν είχαν ὁλοι λυπημένο βλέμμα. Η Γαλλία έχανε τὸν πόλεμο. Η έξοδος ἀρχιζε, οι Γερμανοὶ ήταν ἑτοιμοι νὰ καταλάβουν τὸ Παρίσι. Ἤμουν πολὺ μικρὸς γιὰ νὰ καταλάβω τὴ σύγχυση που προκαλούσε η σοβαρότητα τῶν γεγονότων. Ὅπως πολλοὶ Γάλλοι, ἔτσι κι η οικογένειά μου περιπλανήθηκε σ' ὁλη τὴν ελεύθερη Γαλλία. Τὸ ταξίδι μου τέλειωσε σ' ἕνα χωριὸ τῆς Βιέν, στὸ Σατὼ-Μέρλ. Είχα εκεί κάτι ξαδέλφια μὲ κτήματα. Τὸ πρώτο ποτήρι ζεστὸ γάλα μ' ἐκανε νὰ ξεχάσω τὶς νύχτες που πέρασα στοὺς δρόμους, μὲ τὴν κοιλιὰ αδειανή, ἐχοντας γιὰ κρεβάτι τ' ἄχυρα μιᾶς αποθήκης καὶ γιὰ ζεστασιὰ τὸ ζεστὸ κορμὶ τῆς μητέρας μου.

Λίγες μέρες αργότερα, χαιρέτησα τὴ μητέρα μου που ἐπρεπε νὰ ξαναπάει στὸ Παρίσι καὶ πήγα νὰ κλάψω σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ στάβλου γιὰ νὰ εξομολογηθῶ τὸν πόνο μου σ' ένα γαϊδουράκι. Καὶ οι μήνες πέρασαν. Μιὰ μέρα που αποζητοῦσα τὸν πατέρα μου, μοὺ εξήγησαν επιτέλους ὁτι ήταν φυλακι-

σμένος στή Γερμανία. Είχα γίνει ένας αληθινός μικρός χωριάτης. Τό πρωί, ξυπνούσα νωρίς-νωρίς καί, βρέξει-χιονίσει, πήγαινα τίς αγελάδες μου νά βοσκήσουν. Φαινόμουνα αστείος μέ τή μαύρη μου κάπα, τήν κουκούλα, τό κοντό μου παντελόνι καί τά ξύλινα τσόκαρά μου. Μέ μιά βέργα στό χέρι, έκανα τή δουλειά μου χωρίς λάθος. Έμαθα νά παρατηρώ τά ζώα, νά τ' αγαπώ. Είχα ένα σκύλο γιά συντροφιά. Κάναμε πολύ σοβαρές συζητήσεις μαζί. Τού μιλούσα γιά τόν πατέρα μου, γιά τόν καημό μου που είχα χωρίσει απ' τούς δικούς μου. Μέ παρηγορούσε γλείφοντάς με στό πρόσωπο: φαίνεται θά τού άρεσε η αλμυρή γεύση απ' τά δάκρυά μου.

Καί μετά γυρίσαμε στό Παρίσι. Όλα είχαν αλλάξει. Οι δρόμοι ήταν γεμάτοι γερμανούς στρατιώτες. Η μητέρα μάς άφηνε καμιά φορά μόνους. Η αδελφή μου μ' έβαζε νά τρώω λέγοντάς μου ότι η μητέρα ήταν αναγκασμένη νά δουλεύει αφού ο πατέρας δέν ήταν πιά μαζί μας. Κοιμόμασταν κι οι 3 στό ίδιο κρεβάτι γιά νά ζεσταθούμε. Οι μήνες πέρασαν...

Μιά μέρα, μές στή νύχτα, ξύπνησα απ' τίς σειρήνες. Χτύπησαν τήν πόρτα μας. Ένας άντρας όρμησε πάνω μας καί είπε στή μητέρα μου:

"Γρήγορα, στό καταφύγιο, βομβαρδισμός!"

Η μητέρα τού είπε ότι προτιμούσε νά μείνει στό σπίτι καί ότι έτσι κι αλλιώς δέν θ' άλλαζε τίποτα άν οι βόμβες έπεφταν στήν πολυκατοικία μας. Μετά δόθηκαν κι άλλοι συναγερμοί. Η μητέρα μου πήρε τήν απόφαση νά μάς ξαναπάει στά ξαδέλφια μας στήν εξοχή γιά μεγαλύτερη ασφάλεια.

Μόλις ξαναγυρίσαμε στό κτήμα, ανάλαβα καί πάλι τά καθήκοντά μου σάν αγελαδοβοσκός. Η ζωή ήταν σκληρή, αλλά έτρωγα όσο ήθελα. Έμαθα νά φτιάχνω βούτυρο, λουκάνικα, βράζοντας αίμα χοίρου μέσα σέ μεγάλες χύτρες, νά ζυμώνω ψωμί, νά ετοιμάζω τό φούρνο στή σωστή θερμοκρασία καίγοντας δεμάτια από κλαριά μηλιάς. Θέριζα· κατάπληκτος, κοιτούσα τήν αλωνιστική μηχανή που ξεχώριζε τούς σπόρους απ' τά στάχυα. Όταν έφτασε η ώρα τού τρύγου έκανα τό πρώτο μου μεθύσι. Οι μήνες περνούσαν... Πολύ συχνά, άκουγα τούς μεγάλους νά συζητάνε καί νά μιλάνε συνέχεια γιά σφαγές, θανάτους, βάσανα. Κι έπειτα, μιά μέρα, ο ξάδελφός μου ήρθε σάν τρελός στόν αγρό όπου έπαιζα μέ τό σκύλο μου. Μέ πήρε απ' τό χέρι λέγοντάς μου:

"Γρήγορα, μικρέ μου, πάμε σπίτι! Έρχονται οι Γερμανοί."

Πραγματικά, μιά ώρα αργότερα, τό κτήμα γέμισε μέ φορτηγά. Οπλισμένοι άντρες ξεφύτρωναν από παντού. Είχαν σκληρό βλέμμα κι άρχισαν νά σπρώχνουν τόν ξάδελφό μου καρφώνοντάς του ένα όπλο στήν πλάτη. Άρχισαν νά ερευνούν όλα τά δωμάτια τού σπιτιού. Ένας άντρας που έμοιαζε νά είναι ο αρχηγός, έδωσε διαταγή σέ μιά γλώσσα που δέν καταλάβαινα· έπειτα, γύρισε κι είπε στήν ξαδέλφη μου στά γαλλικά ότι οι άντρες τού πεινούσαν καί τήν έβαλε νά τούς ετοιμάσει φαγητό. Έπειτα, έβγαλαν έξω στήν αυλή όλα τά τραπέζια γιά νά φάνε. Η ξαδέλφη μου ήταν έξω φρενών, αλλά ηρέμησε όταν ο ξάδελφός μου τής έδωσε νά καταλάβει ότι δέν έπρεπε νά φέρνει αντίσταση γιά τό φόβο τών αντιποίνων. Εγώ, κοίταζα άφοβα αυτούς τούς άντρες· είχα πάψει νά φοβάμαι. Γύρισα στήν αδελφή μου καί τής είπα:

"Αυτοί είναι οι Γερμανοί;

— Σώπα, μή σ' ακούσουν!"

Έπειτα πλησίασα αυτόν που είχα ακούσει νά μιλάει γαλλικά.

"Λοιπόν, κύριε, εσύ είσαι που έβαλες τον πατέρα μου φυλακή; Μπορείς σέ παρακαλώ νά μού τόν δώσεις πίσω;"

Ο άντρας μέ κοίταξε, τά μάτια του ήταν γλυκά· μού χάϊδεψε τά μαλλιά όπως έκανε κι ο πατέρας μου. Μέ πήρε στά γόνατά του καί μού είπε ότι θά μοϋ τόν έδινε πίσω πολύ σύντομα. Μού έδειξε φωτογραφίες τών παιδιών του; μού μίλησε γι' αυτά όπως θά μιλούσε κι ο πατέρας μου γιά μένα μέσα στή φυλακή. Η ξαδέλφη μου, βλέποντάς με στά γόνατα τού Γερμανού, έτρεξε σάν σίφουνας καί μού είπε:

"Κατέβα από 'κεί αμέσως! Καί σείς, αφήστε αυτό τό παιδί ήσυχο!"

Ο Γερμανός τήν κοίταξε, ενοχλημένος, καί μέ κατέβασε απ' τήν αγκαλιά του.

"Έχω κι εγώ παιδιά κυρία κι εμείς οι Γερμανοί τ' αγαπάμε τά παιδιά...

— Ναί, γι' αυτό σκοτώνετε τούς πατεράδες τους!"

Αυτή ήταν η απάντηση τής ξαδέλφης μου που είχε ασπρίσει απ' τό θυμό. Τό επεισόδιο σταμάτησε εκεί.

Ήμουνα πιτσιρικάς. Δέν ήξερα ακόμα τί είναι μίσος. Στό μέλλον θά μάθαινα νά κλίνω τό ρήμα "μισώ" σ' όλους τούς χρόνους.

Μετά απ' τούς Γερμανούς, αρχίσαμε νά έχουμε διάφορες νεχτερινές επισκέψεις από οπλισμένους άντρες. Λέν φορούσαν στολή. Όταν ερχόντουσαν σπίτι, η ξαδέλφη μου ήταν όλο χαμόγελα. Μόλις έρχονταν αυτοί, εμένα μ' έστελναν γιά ύπνο. Καμιά φορά, ξανακατέβαινα απ' τό δωμάτιό μου ξυπόλητος γιά νά μήν κάνω θόρυβο. Τούς έβλεπα που καθόντουσαν όλοι μαζί γύρω απ' τό μεγάλο τραπέζι τής κουζίνας. Οι άντρες έτρωγαν κι έπιναν μέ όρεξη. Ο ξάδελφός μου ο Υμπέρ μιλούσε πιό συχνά απ' τούς άλλους που έμοιαζαν νά τόν ακούνε μέ προσοχή.

Αργότερα έμαθα ότι ήταν αντιστασιακοί. Ερχόντουσαν στή φάρμα γιά νά πάρουν τρόφιμα καί πληροφορίες. Σιγά-σιγά σταμάτησαν νά μέ ανεβάζουν στό δωμάτιό μου καί γνώρισα καλύτερα αυτούς τούς ανθρώπους που πολεμούσαν γιά νά μού φέρουν πιό γρήγορα πίσω τόν πατέρα μου. Ο ξάδελφός μου μέ πήρε κατά μέρος γιά νά μού εξηγήσει ότι δέν έπρεπε νά πώ ποτέ σέ κανέναν αυτά που έβλεπα. Μοϋ είπε ότι τά πράγματα ήταν πολύ σοβαρά κι ότι θά κινδύνευε η ζωή μας άν μαθευόντουσαν όλ' αυτά.

Η φάρμα ήταν απομονωμένη. Οι μοναδικοί μας γείτονες ήταν οι γονείς τών ξαδελφιών μου, που κι αυτοί εκτρέφανε ζώα. Ο θείος μου ήταν δήμαρχος στό πιό κοντινό χωριό, στό Σαβινύ-Λεβεσκώ, που ήταν 2 χιλιόμετρα απ' τή φάρμα. Εκεί μ' έστειλαν γιά τό σχολείο. Δέν έμαθα καί πολλά πράγματα γιατί δέν πήγαινα τακτικά αφού η παρουσία μου ήταν απαραίτητη γιά τίς δουλειές στή φάρμα. Μέ τούς μικρούς μου φίλους, παίζαμε πόλεμο. Είχαμε φτιάξει ξύλινα πολυβόλα. Πέφταμε νεκροί 1.000 φορές καί 1.000 φορές ξαναρχίζαμε τή μάχη. Τά κορίτσια συμμετείχαν στά παιχνίδια μας· φρόντιζαν τίς ψεύτικες πληγές μας φτιάχνοντας επιδέσμους απ' τά λιγδιασμένα μας μαντίλια. Έμαθα ν' αγαπώ αυτά τά ξύλινα πιστόλια· αυτό τό πάθος δέν μ' εγκατέλειψε ποτέ πιά.

Κι έπειτα, μιά μέρα, ακούστηκαν εκρήξεις. Ο ξάδελφός μου μάς ανέβασε σ' έναν πύργο που βρισκόταν δίπλα στή φάρμα. Από κεί, παρακολουθήσαμε μιά πραγματική μάχη. Απ' τό παρατηρητήριό μας βλέπαμε τούς άντρες νά τρέχουν. Βροχή από σφαίρες έκαναν 1.000 κομμάτια τά παράθυρα τού σπι-

τιού. Εκεί πέρα μακριά, άνθρωποι σφάζονταν μεταξύ τους. Οι Γερμανοί έφευγαν απ' τό Πουατιέ. Μετά τήν απόβαση στή Νορμανδία είχε αρχίσει η καταστροφή τους. Καθώς υποχωρούσαν, ομάδες αντιστασιακών έστηναν ενέδρες. Σάν αυτή που έστησαν στό δρόμο που περνούσε απ' τή φάρμα. Οι Γερμανοί ήταν πάρα πολλοί' πολύ λίγοι απ' αυτούς στάθηκαν γιά νά δώσουν μάχη' η φάλαγγα συνέχιζε τό δρόμο της. Έπειτα οι πυροβολισμοί σταμάτησαν' καμιά δεκαριά γερμανοί στρατιώτες μπήκαν στή φάρμα κι άρχισαν νά τή λεηλατούν. Εμείς ήμασταν κρυμμένοι κι ο ξάδελφός μου μάς είπε νά μήν κουνηθούμε καί νά σωπάσουμε. Έπειτα οι στρατιώτες εξαφανίστηκαν μέ τά χέρια γεμάτα τρόφιμα.

Περιμέναμε μιά ολόκληρη ώρα πρίν νά βγούμε απ' τήν κρυψώνα μας καί βγήκαμε μόνο αφού σιγουρευτήκαμε ότι κάθε κίνδυνος είχε περάσει. Όταν βγήκαμε στήν αυλή, ένας άντρας, μέ τό πρόσωπο γεμάτο αίματα, κρατώντας ένα πολυβόλο στά χέρια, πλησίασε τόν ξάδελφό μου. Τόν αναγνώρισα αμέσως' ήταν ένας απ' αυτούς που συνήθιζα νά βλέπω στίς νυχτερινές συγκεντρώσεις.

"Όλοι μου οι φίλοι είναι νεκροί! Μπορείς νά μέ κρύψεις Υμπέρ; Έπρεπε νά είμαστε 30 γιά νά κάνουμε τήν επίθεση καί βρεθήκαμε μόνο 7 τήν ώρα τής δράσης. Τί σφαγή, φίλε μου... Σκατά! καί σάν νά μήν έφταναν όλ' αυτά, τραυματίστηκα."

Ο ξάδελφός μου τού έκανε νόημα νά τόν ακολουθήσει κι ο άντρας χάθηκε απ' τά μάτια μου. Θά σκοτωνόταν 15 μέρες αργότερα σέ μιά άλλη επίθεση κοντά στό Σαίν-Ζιλιέν-Λ' Αρ.

Μέ τήν αδελφή μου διασκεδάζαμε μαζεύοντας τούς κάλυκες που είχαν ξεμείνει στό μονοπάτι που έβγαζε στόν κύριο δρόμο. Ξαφνικά, είδαμε ένα σώμα ξαπλωμένο στό χαντάκι' έμοιαζε μέ ξεχαρβαλωμένη μαριονέτα έτσι που τό κεφάλι του κρεμόταν στό πλάϊ. Τό αίμα έτρεχε απ' τό στόμα του. Ήταν η πρώτη φορά που έβλεπα τό θάνατο καί έτσι δέν τρόμαξα. Άρχισα νά φωνάζω τόν ξάδελφό μου. Καί τά μάτια μου, σάν νά ήταν μαγεμένα, ξαναγύρισαν στό σώμα τού νεκρού άντρα καί δέν ξεκολλούσαν από πάνω του. Ο ξάδελφός μου ήρθε τρέχοντας καί μού είπε νά πάρω δρόμο.

Έμαθα ότι είχαν βρεθεί πολλά πτώματα κι ότι ο θείος μου ο δήμαρχος είχε αναλάβει νά τά θάψει μ' όλες τίς τιμές. Μερικές μέρες αργότερα, η αυλή μας γέμισε απ' τ' αυτοκίνητα τών ανταρτών. Ήταν η πρώτη φορά που τούς έβλεπα στό φώς τής μέρας. Αξύριστοι, μέ κουρασμένα πρόσωπα, φοβόσουνα νά τούς βλέπεις. Γυναίκες μέ τό κεφάλι ξυρισμένο στεκόντουσαν όρθιες, στή μέση, καί γύρω τους οι άντρες τίς έβριζαν. Εγώ δέν καταλάβαινα. Ήμουν δυστυχισμένος που έβλεπα αυτές τίς δακρυσμένες γυναίκες. Οι άντρες τούς έχυναν κρασί στό κεφάλι καί τίς φώναζαν... πουτάνες, ψοφίμια, σκύλες.

Μιά απ' αυτές είχε τό πρόσωπο σημαδεμένο απ' τά χτυπήματα κι έναν αγκιλωτό σταυρό στό μέτωπο. Δέν έλεγε τίποτα, μονάχα έκλαιγε. Ένας αντάρτης είδε ότι τό βλέμμα μου ήταν καρφωμένο πάνω της. Είχε ξανάρθει στή φάρμα αλλά δέν τόν αναγνώρισα αμέσως' ήταν τρομακτικός, ξερνούσε όλο του τό μίσος. Γύρισε καί μού είπε:

"Έ! Παριζιάνε, θές νά τή δείς ολόγυμνη, αυτή τή βρωμιάρα;"

Άρπαξε μέ τό χέρι του τό φόρεμά της απ' τό γιακά, τό τράβηξε άγρια,

καί τό ἐσκισε γιά νά φανεί τό στήθος της. Ξεθαρρεμένος απ' τά γέλια τών συντρόφων του, ὁρμησε πάνω στά κουρέλια καί ἀρχισε νά χαϊδεύει τήν κοπέλα που αντιστεκόταν, βρίζοντάς την.

"Αφού ήσουνα καλή μέ τούς Φρίτσηδες, θά είσαι καλή καί μαζί μας, παλιοαγελάδα! Τί, ψέματα, ρέ παιδιά;"

Ὁρμησαν ὁλοι καταπάνω της. Κατρακύλησε στό βάθος τού φορτηγού. Ἕνας απ' τούς άντρες όρθωσε τήν κάνη τού όπλου του καί τήν χτύπησε στό κορμί, ξεστομίζοντας βρισιές. Η γυναίκα δέν ξανασηκώθηκε. Ἑστεκα κοιτάζοντας αυτό τό θέαμα. Ἦταν η πρώτη φορά που έβλεπα γυμνό τό κορμί μιάς γυναίκας. Παρά τή νεαρή μου ηλικία, τό γεγονός αυτό μέ είχε αναστατώσει. Δέν καταλάβαινα αυτό τό μίσος, αυτή τή μανία νά κάνουν μιά γυναίκα νά υποφέρει. Ο ξάδελφός μου πήρε είδηση ότι βρισκόμουν εκεί καί μέ διέταξε νά γυρίσω σπίτι. Δέν φαινόταν ευχαριστημένος μ' αυτό που συνέβαινε καί μίλησε σ' έναν απ' τούς αρχηγούς τών ανταρτών που έδωσε στούς άντρες του τή διαταγή τής αναχώρησης. Τά φορτηγά έφυγαν απ' τήν αυλή μέσα σέ φωνές καί γέλια. Πήγα στό παράθυρο γιά νά δώ τή γυναίκα ελπίζοντας ότι θά είχε ξανασηκωθεί. Ὄχι, τίποτα! Ἴσως νά τήν είχαν σκοτώσει. Δέν έμαθα ποτέ τίποτα γι' αυτό.

Ακολούθησαν κι άλλες επισκέψεις. Κι έπειτα, μιά μέρα, η μητέρα μου ήρθε νά μάς βρεί. Απ' αυτήν έμαθα ότι ο πόλεμος θά τέλειωνε σύντομα κι ότι μπορούσαμε νά επιστρέψουμε στό Παρίσι μαζί της. Η πρώτη μου φράση ήταν:

"Καί τόν πατέρα θά τόν ξαναδώ, θά ξανάρθει;

— Ναί, χρυσό μου, θά ξανάρθει πολύ γρήγορα· στό υπόσχομαι."

Μόλις γυρίσαμε στό Παρίσι, μέ στείλανε στό σχολείο. Είχα μείνει πίσω όπως πολλά παιδιά εκείνη τήν εποχή. Επιπλέον, δέν μ' άρεσε τό σχολείο γιατί είχα συνηθίσει στήν ελευθερία τής εξοχής. Δέν ονειρευόμουνα παρά φανταστικές μάχες. Είχα ένα φίλο μέ τόν οποίο κάναμε ένα σωρό τρέλες. Πηγαίναμε στίς όχθες τού Σηκουάνα καί παίζαμε πόλεμο μέ τίς σφεντόνες μας. Φυσικά, σέ βάρος τού σχολείου, γιατί δέν άνοιγα σχεδόν ποτέ τά βιβλία μου γιά νά μελετήσω. Η μητέρα μου γυρνούσε κουρασμένη απ' τή δουλειά της καί δέν είχε καιρό γιά νά μ' ελέγξει άν είχα διαβάσει. Ὅταν μέ ρωτούσε, τής έλεγα:

"Ναί, μητέρα, τελείωσα."

Αυτή η απάντηση τής αρκούσε.

Ἦταν που ήταν στραβό τό κλήμα, έμπλεξα καί μέ τήν αλητεία στό δρόμο. Εκεί συναντούσα τούς φίλους μου που σάν καί μένα δέν σκέφτονταν τίποτ' άλλο από πληγές καί καρούμπαλα.

Μιά μέρα, καθώς γύριζα απ' τό σχολείο, τό βλέμμα μου έπεσε μηχανικά στό μπαλκόνι τού διαμερίσματός μας. Η μητέρα μού έκανε νοήματα. Ἕνας άντρας βρισκόταν δίπλα της καί τό δεξί του χέρι αγκάλιαζε τόν ώμο της.

Αυτός ο άντρας, χωρίς νά τόν έχω αναγνωρίσει, στήν πραγματικότητα, μού φαινόταν γνωστός. Τόν περίμενα, τόν λαχταρούσα, 6 ολόκληρα χρόνια. Ἀρχισα νά τρέχω σάν τρελός. Η καρδιά μου πήγαινε νά σπάσει από ευτυχία. Μιά φωνή ξέφυγε απ' τό λαρύγγι μου:

"Ἄχ! Πατέρα... Πατέρα!"

Λαχανιασμένος απ' τά 2 πατώματα που ανέβηκα πηδώντας τά σκαλιά,

σταμάτησα απότομα μπροστά στήν πόρτα μας. Βρισκόταν εκεί μέ τήν αγκαλιά ανοιχτή· είχε αδυνατήσει πολύ καί στό πρόσωπο καί στό σώμα. Τό βλέμμα του φανέρωνε μεγάλη κούραση. Μέ σήκωσε στά χέρια του καί, μέ τό κεφάλι μου γερμένο στόν ώμο του, ξέσπασα σέ λυγμούς.

"Μήν κλαίς άλλο, μικρέ μου, ξαναγύρισα· δέν θά σέ ξαναφήσω ποτέ πιά."

Η ζωή ξαναπήρε τόν κανονικό της ρυθμό. Χρειάστηκε ένας χρόνος γιά νά ξαναβρεί ο πατέρας μου τήν υγεία του. Μπήκε πολλές φορές στό νοσοκομείο προτού ξαναπιάσει δουλειά. Είχε κουράγιο καί ξανάστησε σιγά-σιγά τή δουλειά μέ τά κεντήματα που είχε δημιουργήσει λίγο πρίν τόν πόλεμο.

Πέρασαν χρόνια. Η παρουσία τού πατέρα μου μπορεί νά μέ γέμιζε χαρά, δέν άλλαξε όμως τόν τρόπο τής μελέτης μου. Άλλαξα σχολείο. Μάταιο. Απασχολημένος μέ τίς δουλειές του, ο πατέρας μου δέν έλεγχε ποτέ τά τετράδιά μου, ούτε ενδιαφερόταν νά μάθει άν ήξερα τά μαθήματά μου. Οι γονείς μου μ' αγαπούσαν αλλά ζούσαμε ξεκομμένοι.

Στό δρόμο τού σπιτιού μου είχαμε φτιάξει μιά συμμορία. Ήμουν τρομερά περήφανος που ήμουν ο αρχηγός. Μέ μιά συμμορία κάποιου γειτονικού δρόμου συγκρουόμασταν πολύ βίαια γιά παιδιά τής ηλικίας μας. Πολλές φορές γύριζα σπίτι μέ πρησμένα χείλη ή μέ μαυρισμένο μάτι. Ο πατέρας ήταν ευχαριστημένος που δέν παραπονιόμουνα ποτέ. Αντίθετα, φαινόταν ικανοποιημένος που έβλεπε ότι ήμουν ικανός νά πολεμώ καί νά υπερασπίζομαι τόν εαυτό μου. Στή συμμορία μου, ήταν καί μιά όμορφη πιτσιρίκα που τήν φωνάζαμε "ψύλλο". Μερικές φορές, οι δυό μας, κρυβόμασταν στό υπόγειο. Παίζαμε τούς μεγάλους ανταλλάσσοντας αδέξια αλλά τρυφερά φιλιά. Είχαμε τά μυστικά μας καί τρέμαμε μήπως μάς πιάσουν οι γονείς μας. Ανακαλύπταμε τίς ανατομικές μας διαφορές δειλά-δειλά κι αυτό μάς διασκέδαζε. Οι παιδικοί έρωτες είναι πάντα αγνοί. Δέν είχαμε κανένα που νά τολμήσουμε νά τού εμπιστευθούμε αυτές τίς πρώτες εκδηλώσεις ερωτικής διάθεσης. Ντρεπόμασταν λίγο γι' αυτά τά παιχνίδια. Εγώ ήμουνα 12 χρονών, εκείνη 11. Μιλούσαμε γιά τούς μεγάλους μέ αυστηρότητα, μιλούσαμε γιά τούς γονείς μας. Πάντα συμφωνούσαμε ότι δέν μάς καταλάβαιναν. Μέ τόν "ψύλλο" σχεδιάζαμε ταξίδια. Όπως είναι φυσικό, είχαμε υποσχεθεί ο ένας στόν άλλο ότι δέν θά χωρίζαμε ποτέ. Είχαμε σφραγίσει αυτόν τόν όρκο ανταλλάσσοντας δώρα. Σύντομα θά χώριζα από εκείνη καί κανένας δέν θά καταλάβαινε τό κενό που θά μού άφηνε αυτός ο χωρισμός.

Η πρώτη χαρά που μού είχε δώσει η επιστροφή τού πατέρα μου είχε λιγοστέψει. Τόν είχα φανταστεί σάν ένα μεγάλο αδελφό που θά μπορούσα νά τού πώ τά πάντα καί που θά έπαιρνε μέρος στά παιχνίδια μου. Ήταν πολύ απασχολημένος μέ τή δουλειά του καί μού αρνιόταν χωρίς νά τό ξέρει αυτό που μού έλειπε περισσότερο: τήν "παρουσία" του. Μ' αγαπούσε, τό ήξερα, αλλά μ' άφηνε νά μεγαλώνω χωρίς νά παρατηρεί καί χωρίς νά διορθώνει τά ελαττώματά μου. Τού κρατούσα λίγη κακία γι' αυτήν τήν έλλειψη ενδιαφέροντος. Θά ήθελα νά μού κάνει ένα σωρό ερωτήσεις γιά τό πώς περνούσα τίς μέρες μου, νά μέ βάζει νά λέω τά μαθήματά μου καί νά μού φωνάζει επειδή δέν θά τά είχα μάθει. Όμως, τίποτα απ' όλ' αυτά δέν γινόταν. Ήταν στό σπίτι, αλλά ζούσε στό περιθώριο τής ζωής μου. Πάντως τά πράγματα άρχισαν ν' αλλάζουν.

Από τότε που ξαναγύρισε, δούλεψε πολύ καί κατάφερε νά μεγαλώσει τά κέρδη του... Καί ήταν μεγάλη η υπερηφάνειά μου όταν μπήκα στό πρώτο μας αυτοκίνητο. Βέβαια, δέν ήταν καινούργιο, αλλά τό είχε πάρει σέ τιμή ευκαιρίας. Οι γονείς μου πήραν τό δίπλωμα οδήγησης μαζί. Η μητέρα μου είχε πετύχει μέ τήν πρώτη. Ο πατέρας όμως τό πήρε μόνο μέ τή δεύτερη. Τόν πείραζα μαζί μέ τή μητέρα μου που γελούσε ειρωνικά. Μέσα μου είχα θυμώσει μέ τήν αποτυχία τού πατέρα μου. Γιά μένα, έπρεπε νά είναι ανίκητος.

Μ' αυτό τό αυτοκίνητο, κάναμε μακρινές εκδρομές στό δάσος τά σαββατοκύριακα. Αισθανόμουνα πιό κοντά μέ τόν πατέρα μου γιατί κάναμε μεγάλους περίπατους μαζί μέσα στό δάσος· καλαμπουρίζαμε, πηγαίναμε γιά ψάρεμα, που ήταν τό πάθος του. Αυτά τά σαββατοκύριακα μάς κόστιζαν αρκετά, εξαιτίας τών ξενοδοχείων. Ο πατέρας μου αποφάσισε ν' αγοράσει ένα παλιό αγρόκτημα, όσο τό δυνατό πιό κοντά στό ποτάμι. Ανάθεσε στή μητέρα μου νά βρεί κάτι καλό. Τά κατάφερε σέ λιγότερο από ένα μήνα. Τό σπίτι ήταν σέ άθλια κατάσταση, αλλά είχε προσωπικότητα, μέ τά δοκάρια του στό ταβάνι καί τή σκεπή του από παλιά κεραμύδια. Τήν πρώτη φορά που πήγαμε, έπρεπε νά ξεριζώσουμε τά χόρτα γιά νά μπορέσουμε ν' ανοίξουμε τήν πόρτα. Τά τζάμια τών παραθύρων ήταν σπασμένα, οι τοίχοι καταστραμμένοι, αλλά ενθουσιάστηκα αμέσως. Τό φαντάστηκα επισκευασμένο καί πάνω απ' όλα, σκέφτηκα ότι σ' εκείνο τό μέρος θά περνούσα μαζί μέ τόν πατέρα μου τά σαββατοκύριακα.

Περνούσαμε όλα τά σάββατα καί τίς κυριακές καθαρίζοντας, ξαναβάφοντας, ξεριζώνοντας τά αγριόχορτα, διακοσμώντας τό σπίτι που είχε αρχίσει πιά νά δείχνει παραμυθένιο. Απ' τήν πλευρά μου, είχα πιάσει φιλία μέ μιά κοπέλα που έμενε στή διπλανή φάρμα. Ήταν γοητευτική μέ τά γαλανά μάτια καί τά κόκκινα μαλλιά της. Τήν έλεγαν Ραϋμόντ καί κάθε φορά που τήν συναντούσα καί διασταυρώνονταν τά βλέμματά μας ένιωθα νά κοκκινίζω μέχρι τίς άκρες τών αυτιών μου. Ήταν 18 χρονών, ενώ εγώ δέν ήμουνα παρά ένας μπόμπιρας καί, στά κρυφά, ήμουνα λίγο τσιμπημένος μαζί της. Πήγαινα πολύ συχνά στή φάρμα τού πατέρα της. Είχε κυνηγετικά όπλα καί μιά καραμπίνα που μού τή δάνεισε γιά νά μάθω σημάδι. Είχα ταλέντο καί πετύχαινα διάνα σχεδόν σέ κάθε βολή.

Αυτό μού έγινε συνήθεια. Κάθε Κυριακή, ήμουνα εφοδιασμένος μέ σφαίρες. Διασκέδαζα νά κάνω τά κουτιά τής μπύρας νά τινάζονται καί μέ μιά μόνο ματιά σημάδευα παραπάνω από ένα. Ήμουνα πολύ υπερήφανος νά τούς δείχνω τή δεξιοτεχνία μου. Πότε-πότε πήγαινα μόνος μου στό δάσος μέ τήν καραμπίνα στόν ώμο. Σημάδευα τά κλαδιά, έπαιζα πόλεμο, παρατηρούσα κι άκουγα τούς θορύβους που έκαναν τά ζώα που τρόμαζαν μέ τήν παρουσία μου. Περνούσα ώρες ολόκληρες περπατώντας, η βροχή δέν μ' ενοχλούσε. Μ' άρεσε αυτή η επαφή μέ τή φύση, αγαπούσα αυτή τή μοναξιά. Μιά μέρα που πηγαινοερχόμουνα στόν κήπο μας μέ τήν καραμπίνα στό χέρι, τό τραγούδι ενός μελισσοφάγου τράβηξε τήν προσοχή μου. Καθόταν εκεί... άκακος κι όμορφος μέ τά σταχτογάλανα φτερά του. Τά μικρά ζωηρά μάτια του μέ κοιτούσαν. Τόν πλησίασα κι αυτός δέν πέταξε. Τά ζώα ήταν φίλοι μου. Τό ήξερε άραγε; Τόν παρατηρούσα μέ τή σειρά μου, τού σφύριζα κι αυτός μού απαντούσε.

Βρισκόμουνα 3 μέτρα μακριά του. Γιατί ξαφνικά τόν σημάδεψα μέ τ'

όπλο μου; Ούτε κάν που υποψιάστηκε τή χειρονομία μου. Τόν κοίταζα μέσα απ' τό στόχαστρο. Συνέχισε νά τραγουδάει. Τό δάχτυλό μου πάτησε μηχανικά τή σκανδάλη. Η έκρηξη μ' έκανε νά τιναχτώ γιατί νόμιζα ότι τ' όπλο μου ήταν άδειο. Τό τραγούδι σταμάτησε ..., σιωπή. Κείτονταν εκεί, στή ρίζα τού δέντρου, ματωμένος μέ τό στήθος οργωμένο απ' τό μολύβι. Είχα τήν αίσθηση ενός απέραντου κενού. Μά τί είχα κάνει; Τόν είχα σκοτώσει. Δέν ήταν δυνατόν. Πήρα τό μικρό ζεστό του κορμί μέσα στή χούφτα μου. Ένας κόκκινος λεκές απλώθηκε πάνω στό δέρμα μου σάν νά ήθελε νά μέ σημαδέψει γιά τό έγκλημά μου. Άρχισα νά κλαίω μέ λυγμούς λέγοντας "άχ! όχι!" ... Τά δάκρυά μου έπεφταν πάνω στά φτερά του σάν νά ήθελαν νά τά ποτίσουν μέ τίς τύψεις μου καί νά τού ξαναδώσουν τή ζωή. Πέρασαν 10 ολόκληρα λεπτά μέχρι νά ηρεμήσω. Η καραμπίνα μου κείτονταν στή γή σάν κάτι βδελυρό. Μισούσα τόν εαυτό μου γιά τήν πράξη μου. Μιλούσα στό νεκρό μου μελισσοφάγο. Είχα ανακαλύψει ότι τ' όπλο μου σκοτώνει' ποτέ πρίν δέν είχα ρίξει σέ ζώο. Τ' αγαπούσα πάρα πολύ γιά νά κάνω κάτι τέτοιο. Η πράξη μου ήταν ένα ατύχημα, αλλά δέν τό συγχωρούσα στόν εαυτό μου. Θά έδινα καί τή ζωή μου γιά νά ξαναζήσει αυτός ο μελισσοφάγος καί γιά νά μέ συγχωρέσει μέ τό τραγούδι του. Κάνοντας μιά παιδιάστικη χειρονομία τού έσκαψα ένα μικρό τάφο. Ασφαλώς επρόκειτο γιά τήν πιό ωραία ταφή που θά είχε γνωρίσει ποτέ πουλί. Είχα τυλίξει τό σώμα του μέ ροδοπέταλα καί είχα βάλει αγριολούλουδα γύρω-γύρω απ' τό σωρό που τό κάλυπτε. Ένας μικρός σταυρός από κλαράκια έδειχνε όπως στά νεκροταφεία ότι εδώ μιά ζωή... είχε σβήσει. Όσο κι άν φαίνεται παράξενο, σ' όλη μου τή ζωή θυμόμουνα πάντα μέ κάποια θλίψη αυτό τό επεισόδιο. Ο μελισσοφάγος εκείνος, ήταν ίσως ό,τι καλό είχε μείνει μέσα μου καί τό σκότωσα. Έτσι κι αλλιώς, ποτέ πιά στή ζωή μου δέν ξαναπυροβόλησα πουλί.

Όταν η μητέρα μου μέ είδε νά γυρίζω σπίτι, δέν κατάλαβε γιατί ένιωθα τέτοια λύπη. Ντρεπόμουνα πάρα πολύ γιά τήν πράξη μου καί δέν ήθελα νά τής πώ τίποτα. Γιά πολλές εβδομάδες, πήγαινα γιά προσκύνημα στό βάθος τού κήπου. Ο Θεός τών μελισσοφάγων σίγουρα θά πήρε τό μήνυμά μου, αφού κάποιοι άλλοι μελισσοφάγοι ήρθαν νά μού διαβιβάσουν, μέ τό τραγούδι τους, τή συγχώρεσή του. Πότε-πότε, μεσοβδόμαδα, πήγαινα νά περάσω τή βραδιά στή γιαγιά μου, τή μητέρα τού πατέρα μου. Τήν αγαπούσα. Τό ρυτιδωμένο της πρόσωπο ήταν όμορφο, μέ τήν ευγένεια που χαρίζουν τά χρόνια. Τά ασημένια της μαλλιά πιασμένα σ' ένα κότσο τής δίνανε αριστοκρατικό ύφος. Τής εμπιστευόμουνα τά μυστικά μου. Αλλά, καθώς λάτρευε τόν πατέρα μου, πάντα έριχνε σέ μένα τό άδικο γιά τή συμπεριφορά μου απέναντι στούς γονείς μου. Κι έπειτα οι μήνες πέρασαν.

Βλέποντας τήν τραγική κατάσταση τών σπουδών μου, ο πατέρας μου, αποφάσισε νά μέ στείλει εσωτερικό. Αυτό, εγώ τό θεώρησα εγκατάλειψη. Είχαν διαλέξει γιά μένα χωρίς νά λογαριάσουν τίς συναισθηματικές μου ανάγκες. Όταν είπα τό νέο στόν "ψύλλο", έλιωσε στό κλάμα' εγώ, κάνοντας τόν άντρα, τής απάντησα μ' ένα πολύ θεατρικό: "Μήν ανησυχείς, θά ξαναγυρίσω".

Ήταν ένα απ' τά καλύτερα κολέγια τής Γαλλίας, τό Ζουϊγί. Τό είχαν οι παπάδες. Ήμουνα πολύ πίσω στά μαθήματα. Παρόλα αυτά, τό καλύτερο που βρήκαν νά κάνουν ήταν νά μέ βάλουν κατευθείαν στήν πέμπτη τού πρα-

κτικού χωρίς νά έχω τελειώσει τήν τετάρτη τάξη. Μήν έχοντας τίς βάσεις που είχαν οι άλλοι συμμαθητές μου, δυσκολευόμουνα απ' τήν αρχή νά τούς παρακολουθήσω. Ήμουνα μέτριος μαθητής σέ όλα εκτός απ' τά μαθηματικά καί τή γεωγραφία, που μέ ενδιέφεραν. Αντίθετα, τρελαινόμουνα γιά τά σπόρ. Η πειθαρχία ήταν αυστηρή κι η παρακολούθηση τής λειτουργίας υποχρεωτική. Είχα αποκτήσει καλούς φίλους. Τή νύχτα, στόν κοιτώνα μας, περιμέναμε νά περάσει ο επόπτης γιά νά βγούμε απ' τό κρεβάτι μας καί νά μαζευτούμε γύρω από ένα τεράστιο ντουλάπι όπου έβαζαν τά σκεύη καθαρισμού. Εκεί καπνίζαμε τά πρώτα μας τσιγάρα. Ήμασταν πέντε· σκεπάζαμε τό κεφάλι μας μέ κουκούλες φτιαγμένες από παλιά σεντόνια. Είχαμε φτιάξει μιά συμμορία. Καθένας μέ τή σειρά του πηδούσε τόν τοίχο, μόλις βράδιαζε, γιά νά πάει νά προμηθευτεί τσιγάρα καί τσέρυ απ' τό μικρό καφενείο τού χωριού. Περνούσαμε πίσω απ' τό καφενείο κι η ιδιοκτήτρια, μ' ένα συνωμοτικό χαμόγελο, μάς έδινε ό,τι θέλαμε. Ξέραμε ότι άν μάς έπιαναν, θά μάς έδιωχναν αμέσως. Καθώς όμως η μικρή μας συμμορία αποτελούταν από σκληρούς άντρες που είχαν ένα κοινό σημείο: ότι δέν έκαναν τίποτα στήν τάξη, ο καθένας μας διαβεβαίωσε τούς υπόλοιπους ότι δέν τού καιγόταν καρφί άν τόν έδιωχναν απ' αυτό τό καταραμένο κολέγιο.

Μερικές φορές η μητέρα μου ερχόταν νά μέ δεί τίς Κυριακές καί πηγαίναμε μέ κάποιο φίλο μου νά φάμε στό καφενεδάκι. Ο πατέρας μου δέν ήρθε ποτέ. Τόν έβλεπα όταν είχα έξοδο στό τέλος κάθε μήνα. Πότε-πότε μέ τιμωρούσαν κι έπρεπε νά μείνω στό κολέγιο. Λύσσαγα απ' τό κακό μου. Συχνά επαναστατούσα. Δυό χρόνια πέρασαν έτσι. Οι βαθμοί μου ήταν σκέτη καταστροφή. Είχα περάσει στήν έκτη, αλλά τόν Ιούλη τού 1951, καθώς πλησίαζαν οι διακοπές, δέν τόλμησα νά πώ στόν πατέρα μου ότι απορρίφτηκα. Θά φεύγαμε γιά διακοπές στό Οσεγκόρ. Βρισκόμασταν στήν αίθουσα τού εστιατορίου τού ξενοδοχείου όταν η μητέρα μου μού είπε τά νέα που ήδη ήξερα:

"Μόλις μού τηλεφώνησε ο πατέρας σου. Έλαβε τόν έλεγχό σου. Είσαι εικοστός έκτος στούς τριάντα δύο κι απορρίπτεσαι. Άν τό είχε μάθει πιό πρίν αυτό, δέν θά είχες φύγει ποτέ γιά διακοπές. Μά τί θά σέ κάνουμε επιτέλους;

— Σκοτίστηκα που μ' απόρριψαν, δέν είχατε παρά νά μέ κρατήσετε κοντά σας, γιά νά μάθετε νά μέ διώχνετε... Δέν περίμενα τόν πατέρα 6 χρόνια γιά νά κλειστώ σ' ένα παπαδο-κολέγιο."

Δυό χαστούκια έδωσαν τέλος στά λόγια μου. Ήμουνα έξαλλος κι έτρεξα στό δωμάτιό μου φωνάζοντας μπροστά σ' όλον τόν κόσμο που μέ κοίταζε:

"Σκασίλα μου... σκασίλα μου..."

Γιά πολλές μέρες, η μητέρα μου μού απαγόρευσε νά πάω στήν αμμουδιά. Ήταν η τιμωρία μου. Στό διάδρομο τού ξενοδοχείου, τύχαινε συχνά νά συναντώ μιά υπέροχη κοπέλα. Είχε μακριά μαύρα μαλλιά που τής χάϊδευαν τούς ώμους. Τά βλέμματά μας συναντήθηκαν καί η λάμψη που φώτισε τά μάτια μας σφράγισε τόν πρώτο παιδικό μου έρωτα. Τήν έλεγαν Κριστιάν. Θά έλεγε κανείς πως έμοιαζε μ' αγρίμι μ' αυτά τά κατάμαυρα μάτια που μέ αναστάτωναν. Ήταν πιό μεγάλη από μένα, 17 χρονών, καί μ' εντυπωσίαζε. Ήμουνα φοβερά περήφανος που τή συνόδευα στήν παραλία· τή θαύμαζα, ρου-

φούσα τά λόγια της. Τό πρώτο μας φιλί τό δώσαμε στό δωμάτιο τής μητέρας μου. Είχα κλείσει τά πατζούρια γιά νά μέ βοηθήσει τό σκοτάδι νά κρύψω τή ντροπή μου. Γιατί, τώρα, είχα μιά μεγάλη απέναντί μου! καί δέν ήθελα νά καταλάβει τήν απειρία μου. Δέν ήταν πιό περπατημένη από μένα καί τό φλέρτ μας είχε τήν ομορφιά καί τήν αγνότητα τής ηλικίας μας. Κράτησε όλη τήν περίοδο τών διακοπών. Ούτε η μητέρα μου ούτε οι γονείς της κατάλαβαν τίποτα. Μέ τό σουγιά μου είχαμε τραβήξει μιά μικρή χαρακιά στήν παλάμη μας κι ανακατέψαμε τά αίματά μας σ' ένδειξη αμοιβαίας πίστης. Αυτό τό είχα δεί σέ μιά ταινία. Τό βράδυ, μόνος στό κρεβάτι μου, ονειρευόμουνα ταξίδια καί περιπέτειες. Ήμουνα πάντα ο ήρωας... Έσωζα τήν Κριστιάν απ' τούς χειρότερους κινδύνους καί πάντα καταλήγαμε σ' ένα ερημονήσι. Προσγειώθηκα στήν πραγματικότητα μέ τό τέλος τών διακοπών. Ο χωρισμός μας μάς στοίχισε, γιατί έμενε πολύ μακριά απ' τό Παρίσι καί δέν ήμουνα σίγουρος ότι θά τήν ξανάβλεπα. Ορκιστήκαμε ότι θά γράφαμε ο ένας στόν άλλο. Κανείς δέν κατάλαβε γιατί η Κριστιάν έκλαιγε όταν χωρίσαμε. Θά γινόταν έμμεσα υπεύθυνη γιά τήν πρώτη μου φυγή μετά από ένα χρόνο.

Μόλις γύρισα στό Παρίσι, ο πατέρας μου ούτε κάν που μέ μάλωσε γιά τήν απόρριψή μου. Μού είπε μόνον ότι δέν θά μέ ξανάβαζε σέ κολέγιο. Έτσι μπήκα σέ κάποιο λύκειο. Τό αποτέλεσμα ήταν τό ίδιο. Άν καί οι βαθμοί μου ήταν αισθητά καλύτεροι, συνέχισα νά παίζω συχνά ξύλο. Έκανα μερικές κοπάνες γιά νά πηγαίνω στό σινεμά τής γειτονιάς. Μέ λίγα λόγια, άρχισα νά γίνομαι "σκληρός". Πότε-πότε, έκλεβα χρήματα απ' τούς γονείς μου γιά νά πληρώνω τίς εξόδους μου, ή προφασιζόμουνα κάποια εγγραφή σέ βραδινά μαθήματα καί ζητούσα χρήματα γιά νά τά πληρώσω. Οι γονείς μου δέν έβλεπαν τό δρόμο που έπαιρνα. Ένα βράδυ που θά έβγαιναν μέ φίλους νά πάνε ν' ακούσουν τήν Πιάφ νά τραγουδάει, τούς ζήτησα τήν άδεια νά πάω σινεμά μέ τόν καλύτερό μου φίλο που ήταν 2 χρόνια μεγαλύτερός μου. Δέχτηκαν χωρίς νά υποπτευθούν ότι δέν είχα κανένα σκοπό νά πάω νά κλειστώ στό σινεμά. Σάν μεγάλοι, ο φιλαράκος μου κι εγώ αποφασίσαμε νά πάμε μιά βόλτα στήν Πιγκάλ. Ο Μπεμπέρ γνώριζε ένα κορίτσι που έκανε πεζοδρόμιο. Αυτός είχε ήδη ερωτικές εμπειρίες μέ γυναίκες. Εγώ, είχα παραμείνει στά χαϊδολογήματα μέ τά μικρά αγνά κοριτσόπουλα. Όταν μού ανάγγειλε τό σκοπό τής εξόδου μας, συμφώνησα αμέσως. Σύντομα θά έκλεινα τά 16 μου χρόνια.

"Έχεις γαμήσει καμιά γυναίκα, ρέ Τζάκυ;"

Χωρίς νά τόν πείσω, τού απάντησα καταφατικά.

"Καί βέβαια, τί νομίζεις, ότι είμαι κανένα νιάνιαρο; Τουλάχιστον, είναι όμορφη η φιλενάδα σου;

— Φανταστική, θά δείς' δουλεύει σ' ένα μπάρ. Τής μίλησα γιά σένα, όλα εντάξει. Θέλει νά πάει μαζί σου. Αλλά πρέπει νά τήν πληρώσεις. Έχεις τουλάχιστον λεφτά;

— Φυσικά κι έχω, δές. Τά βούτηξα απ' τή μάνα μου τό πρωί' δέν πήρε είδηση."

Φοβερά περήφανος, έβγαλα μερικά χαρτονομίσματα απ' τήν τσέπη μου.

Αποφασίσαμε νά πάμε μέ τά πόδια' οι γονείς μου μού είχαν πεί νά μήν αργήσω. Περπατώντας, σταματήσαμε σέ πολλά καφενεία καί ήπιαμε κάμπο

σα ποτηράκια. Τά είχα ανάγκη γιά νά πάρω κουράγιο. Στήν τσέπη μου είχα τό αμερικάνικο μαχαίρι που μού είχε δώσει ο Μπεμπέρ. Ένιωθα πολύ δυνατός μ' αυτό στό χέρι. Σάν τούς πραγματικούς γκάνγκστερ που είχα δεί στό σινεμά. Ήμουνα σίγουρος ότι η φιλενάδα τού Μπεμπέρ θά μέ περνούσε γιά σκληρό καρύδι... Ήθελα νά τήν εντυπωσιάσω γιά νά κρύψω τό φόβο που θά είχα όταν θά έμενα μόνος μου σ' ένα δωμάτιο μαζί της. Δέν ήθελα νά καταλάβει ότι γιά μένα ήταν η πρώτη φορά. Όταν φτάσαμε στήν Πιγκάλ, ήμουνα στουπί στό μεθύσι. Αυτός ο κόσμος τής νύχτας μέ γοήτευε. Όλ' αυτά τά φώτα που φώτιζαν τά μαγαζιά μέ μεθούσαν... Καί νά σκεφτείς ότι εκεί ζούσαν οι γκάνγκστερ, όπως μέ είχε βεβαιώσει ο Μπεμπέρ που πήγαινε συχνά εκεί γιά νά ξαναπουλήσει στά κέντρα τά ποτά που βούταγε από μαγαζιά ή από κάβες!

Ένας πορτιέρης χαιρέτησε φιλικά τόν Μπεμπέρ. Εκείνος κορδώθηκε λέγοντάς μου μέ υπεροπτικό ύφος:

"Βλέπεις, μέ ξέρουν εδώ πέρα.

— Αλήθεια, Μπεμπέρ, γνωρίζεις πραγματικούς σκληρούς μέ πιστόλια καί όλα τά σχετικά; Καταλαβαίνεις τί θέλω νά πώ...

— Καί βέβαια ξέρω! Καί μάλιστα, σέ λίγο, θά ζητήσω απ' τόν κύριο Πώλ νά σού δείξει τό σιδερικό του. Είναι "κακός", ο κύριος Πώλ. Ένα βράδυ, που λές, τόν είδα νά σπάει στό ξύλο έναν τύπο. Έπρεπε νά δείς πώς τόν συμμόρφωσε!"

Άκουγα τόν Μπεμπέρ μέ θαυμασμό. Βρισκόμουνα στόν κόσμο τών ονείρων μου. Άρχισα κι εγώ νά κορδώνομαι· ο Μπεμπέρ μού έκανε νόημα, δείχνοντάς μου ένα μπάρ, που ήταν μπροστά μας. Μπήκαμε μέσα. Τό μπάρ ήταν μισοσκότεινο. Πίσω απ' τόν πάγκο στεκόντουσαν μερικά κορίτσια. Κάτι άλλα καθόντουσαν στά τραπέζια μέ πελάτες, κι ένας απ' αυτούς είχε χώσει τό χέρι του κάτω απ' τή φούστα μιάς ξανθιάς που χασκογελούσε καί μέ κοίταζε κοροϊδευτικά.

Ο Μπεμπέρ πέταξε ένα "Γειά σας κορίτσια!", που έπνιξε τό δικό μου "Καλησπέρα σας κυρίες καί κύριοι", έπειτα προχώρησε στό βάθος τής αίθουσας όπου ένας άντρας γύρω στά 50 είχε πιάσει σοβαρή συζήτηση μέ δυό νόστιμες καστανομάλλες.

"Καλησπέρα, κύριε Πώλ. Σάς φέρνω τό φίλο μου τόν Τζάκυ.

— Γειά σας, πιτσιρίκια. Ήρθατε γιά νά δείτε τίς κυρίες μας. Ώστε εσύ είσαι ο διάσημος Τζάκυ. Ο Μπεμπέρ όλο γιά σένα μιλάει. Απ' ό,τι φαίνεται καλοπερνάτε οι δυό σας!"

Τό χοντρό του χέρι έσφιξε τό δικό μου μέχρι που πόνεσα. Αλλά άντεξα τόν πόνο. Μετά έκανε τίς συστάσεις. Η μιά απ' τίς κοπέλες λεγόταν Κάρμεν, η άλλη Σάρα. Ήξερα ότι η Σάρα ήταν αυτή γιά τήν οποία μού είχε μιλήσει ο Μπεμπέρ. Ένιωσα νά κοκκινίζω όταν, αντί νά μού σφίξει τό χέρι, μού είπε:

"Πάμε νά κάτσουμε. Εσύ, κάτσε κοντά μου. Κι εσύ, Μπεμπέρ, παλουκώσου κοντά στή φίλη μου.

— Νά σάς κεράσω ένα ποτήρι, παιδιά;" ρώτησε τ' αφεντικό.

Μάς σέρβιρε κονιάκ. Όσο γιά μένα, είχα ήδη γίνει φέσι!... Ο Μπεμπέρ εξήγησε ότι δέν είχαμε πολύ καιρό μπροστά μας. Εγώ, μέ τό τσιγάρο στό στόμα, προσπαθούσα νά είμαι φυσικός μ' αυτή τή γυναίκα που είχε βάλει τό χέρι της γύρω απ' τόν ώμο μου. Ένιωθα τό χέρι της νά μού χαϊδεύει τό

σβέρκο.

"Πόσο χρονών είσαι Τζάκυ;" μέ ρώτησε.

Δέν είχα κλείσει ακόμα τά 16, αλλά απάντησα:

"Σέ λίγο γίνομαι 18, κυρία."

Η κοπέλα κοίταξε τή φιλενάδα της καί τής χαμογέλασε.

"Μή μέ λές κυρία, βρέ παιδί μου. Λέγε με Σάρα."

Έπειτα, γυρνώντας στό φίλο μου είπε:

"Είναι χαριτωμένος ο φίλος σου."

Κι εγώ που πάσχιζα νά κάνω τό μάγκα! Καί τό μόνο που βρήκε νά πεί ήταν ότι ήμουν χαριτωμένος. Μού έβγαλε τό τσιγάρο απ' τό στόμα καί κόλλησε τά χλιαρά της χείλη στά δικά μου. Τής ανταπόδωσα ορμητικά τό φιλί. Κοίταξε τόν Μπεμπέρ, έκπληκτη.

"Έ, λοιπόν, φίλε μου, υπόσχεται πολλά ο δικός σου!"

Είχα βάλει μέσα σ' αυτό τό φιλί όλη μου τή γνώση καί ήμουνα περήφανος γιά τό αποτέλεσμα. Τό βλέμμα μου συναντήθηκε μέ τού Μπεμπέρ καί ήταν σάν νά ήθελα νά τού πώ: "Τά 'δες, φιλαράκο;". Η Σάρα σίγουρα θά είχε καταλάβει ότι ήμουνα πιό μικρός απ' ότι έλεγα κι είχε κάνει αυτό τό κοπλιμέντο γιά νά μ' ευχαριστήσει. Συνηθισμένη στούς άντρες, θά είχε καταλάβει ότι έπρεπε νά μέ κάνει νά νιώσω άνετα. Τήν ξαναφίλησα άλλη μιά φορά. Ο Μπεμπέρ μάς διέκοψε.

"Λοιπόν Σάρα, θά πάς μέ τό φίλο μου; Εγώ πάω μέ τήν Κάρμεν.

— Εντάξει, αγόρια, πάμε!"

Ανεβήκαμε πάνω καί βρεθήκαμε σ' ένα διάδρομο όπου υπήρχαν αρκετά δωμάτια. Η Σάρα είπε στόν Μπεμπέρ:

"Εσύ πληρώνεις;

— Όχι, ο φίλος μου. Θά σού δώσει καί γιά τούς δυό μας. Θά δώσεις στήν Κάρμεν τό μερίδιό της. Εντάξει, κοτοπουλάκι μου;" είπε ο Μπεμπέρ χαϊδεύοντας τόν πισινό τής Κάρμεν.

"Ο.Κ., όπως είπες."

Καί εξαφανίστηκαν κι οι δυό σ' ένα δωμάτιο. Η Σάρα μέ πήρε απ' τό χέρι. Άναψε μιά μικρή λάμπα μόνο.

"Γδύσου, Τζάκυ· εγώ, πάω στό μπάνιο."

Έπειτα, έβγαλε τό φόρεμά της μπροστά μου. Φορούσε μόνο μιά κυλότα καί τήν έβγαλε κι αυτήν μέ τόν ίδιο τρόπο. Εγώ, καθόμουνα καί τήν κοίταζα. Οι τέλειες καμπύλες τού στήθους της μ' έκαναν νά θυμηθώ εκείνη τή γυναίκα που είχαν γδύσει οι αντάρτες μπροστά μου. Ο πόθος μέ κυρίεψε καί, μέ τή βοήθεια τού ποτού, ξεθάρρεψα τελείως. Ενώ πλενόταν καθισμένη στό μπιντέ της, άφησα τό μαχαίρι μου πάνω στό κομοδίνο γιά νά τήν εντυπωσιάσω. Όταν ξανάρθε ήμουνα μέ τό σλίπ. Ποτέ δέν είχα αισθανθεί τόσο ανόητος. Τά μάτια της έπεσαν πάνω στό μαχαίρι. Χαμογέλασε καί πάλι, μά δέν είπε τίποτα.

Κόλλησε τό ζεστό κορμί της πάνω στό δικό μου καί μού είπε:

"Άστο σέ μένα."

Δέν ήθελα καί τίποτ' άλλο.

Ήταν γλυκιά καί τρυφερή, καί δέν έδωσε σημασία στήν απειρία μου. Μέ βοήθησε νά μπώ μέσα της καί μ' έκανε νά νιώσω ηδονή. Ικανοποιήθηκα πολύ γρήγορα. Έπειτα, σπρώχνοντάς με δίπλα της, μέ φίλησε πρίν νά σηκω-

θεί απ' τό κρεβάτι.

"Σ' άρεσε, Τζάκυ;"

Αφού απάντησα καταφατικά, συνέχισε:

"Πές μου πόσο χρονών είσαι πραγματικά; τό πολύ δεκάξι!"

Τά μαύρα της μάτια μέ κοιτούσαν μέ τρυφερότητα καί δέν μπόρεσα νά τής πώ ψέματα. Τώρα πιά δέν μ' ένοιαζε.

"Ναί, είμαι σχεδόν 16 χρονών, τρέχει τίποτα;

— Άν εξαιρέσουμε τά μπλεξίματα που θά μπορούσα νά έχω, έχεις δίκιο, δέν τρέχει τίποτα. Αλλά οι γονείς σου, σ' αφήνουν νά βγαίνεις έξω τέτοια ώρα;"

Η ώρα! Ούτε κάν που τήν είχα σκεφτεί. Ήταν δύο η ώρα τό πρωί' θά έπρεπε νά είχα γυρίσει σπίτι τά μεσάνυχτα, μόλις θά τέλειωνε τό έργο που τάχα είχαμε πάει νά δούμε.

"Σκατά, πρέπει νά τού δίνω.

— Μήπως ξέχασες κάτι χρυσέ μου;"

Βέβαια, είχα ξεχάσει δυό πράγματα: νά τήν πληρώσω καί τό μαχαίρι μου. Έβγαλα τά χαρτονομίσματα καί τής τά έδωσα όλα' κράτησα μόνο τά ψιλά.

"Είμαστε εντάξει; Θά μπορέσω νά ξανάρθω νά σέ δώ;

— Ναί, γιατί όχι;"

Στό πλατύσκαλο, μέ περίμενε ο Μπεμπέρ. Είχε τελειώσει τήν ίδια ώρα μέ μένα.

"Έδωσες τά λεφτά στή Σάρα;"

Τού απάντησα καταφατικά. Αυτός, δείχνοντάς μου τό ρολόϊ, είπε:

"Είδες τήν ώρα, πρέπει νά τήν κάνουμε."

Τό φώς ήταν αναμμένο στό παράθυρο τού δωματίου τών γονιών μου. Ήταν περασμένες τρείς. Δέν είχαμε άλλο χαρτζιλίκι γιά νά γυρίσουμε μέ ταξί. Αναρωτιόμουνα τί ψέμα νά σκαρφιζόμουνα γιά νά τή βγάλω καθαρή. Ο πατέρας μου κι η μητέρα μου στεκόντουσαν στό πλατύσκαλο. Τό μόνο που έκαναν ήταν νά μού δώσουν δυό χαστούκια πρίν ν' αρχίσω τίς δικαιολογίες.

"Ο πατέρας σου έψαχνε νά σέ βρεί. Τό έργο τέλειωσε τά μεσάνυχτα... Πού ήσουνα;"

Είχα μιά τρελή διάθεση νά τής απαντήσω ότι μόλις είχα πηδήξει μιά πουτάνα, μόνο καί μόνο γιά νά δώ τί μούτρα θά έκαναν κι οι δυό τους. Αλλά τελικά, έδωσα μιά ακαταλαβίστικη εξήγηση. Ο πατέρας μου μ' έπιασε απ' τό μπράτσο λέγοντάς μου νά πάω νά κοιμηθώ κι ότι θά λογαριαζόμασταν αύριο. Αποκοιμήθηκα έχοντας στό μυαλό μου τή Σάρα, τό κορμί της. Αυτή η ανακάλυψη τής σεξουαλικής ηδονής ήταν μιά ανταμοιβή γιά τήν αγάπη που ήθελα νά δώσω σέ καθαρά συναισθηματικό επίπεδο σ' όσους μέ περιστοίχιζαν. Η Σάρα ήταν γλυκιά, τό κορμί της μέ είχε απελευθερώσει απ' τό βραχνά τής αυτοικανοποίησης. Ένιωθα άντρας. Μέ είχε πεί "χρυσό της". Η απειρία μου μ' έκανε νά αγνοώ ότι γι' αυτήν όλοι οι άντρες ήταν "χρυσοί", όσο κρατάει μιά βίζιτα. Άρχισα νά τήν αγαπώ καθώς τήν ξανασκεφτόμουνα. Μόνον όταν άρχισε τό ποτό νά μού ανακατεύει τό στομάχι καί μ' έκανε νά νιώθω τό κρεβάτι μου νά κουνάει σάν βάρκα σέ τρικυμία, ξέχασα στή στιγμή τόν πρόσφατο έρωτά μου, κι έτρεξα στό νιπτήρα όπου βάλθηκα νά

ξερνάω τά κέρατά μου.

Είχε ξημερώσει όταν η μητέρα μου μέ ξύπνησε γιά νά πάω στό σχολείο. Είχα αξιοθρήνητη όψη. Ήμουνα χλωμός.

"Είδες τά μούτρα σου; Αναρωτιέμαι πού μπορεί νά πήγες χτές βράδυ μέ τό φίλο σου τόν Μπεμπέρ! Έ! σού μιλάω!

— Άν σού έλεγα δέν θά μέ πίστευες, είπα μ' ένα ειρωνικό χαμόγελο.

— Πάντως είναι η τελευταία φορά που βγαίνεις μ' αυτόν τόν αλήτη. Δέν θέλω νά τόν ξαναδώ εδώ μέσα, κατάλαβες;"

Τής απάντησα μ' ένα "μάλιστα κυρία" που σήμαινε "μίλα όσο θές".

Ο πατέρας μου ούτε κάν που μού μίλησε γιά τή χτεσινοβραδινή αργοπορία. Ήθελα τόσο πολύ νά τού πώ τήν αλήθεια! Νά τόν ρωτήσω άν είχε στήν ηλικία μου τίς ίδιες εμπειρίες μέ μένα. Γι' αυτόν ήμουνα ένας πιτσιρικάς. Δέν μπορούσε νά φανταστεί ότι τό μυαλό μου βασανιζόταν κι ότι είχα ανάγκη νά απελευθερωθώ απ' όλ' αυτά τ' αναπάντητα ερωτήματα. Γινόμουνα όλο καί πιό επιθετικός. Μόλις σχόλασα, ξαναείδα τόν Μπεμπέρ καί τού εξήγησα ότι η μητέρα δέν ήθελε νά έρχεται πιά σπίτι μας. Αποφασίσαμε μαζί νά κάνουμε ότι δήθεν δέν συναντιόμαστε πιά γιά νά καθησυχάσουμε τό θυμό τής μητέρας μου. Ήθελα νά ξαναδώ τή Σάρα. Τού είπα ότι ήθελα νά τήν κάνω κοπάνα καί νά μέ ξαναπάει στό μπάρ που δούλευε. Η απάντησή του μέ ξάφνιασε:

"Άρρωστος θά είσαι! Τήν ημέρα δέν δουλεύει, κοιμάται.

— Έ, τότε, πήγαινέ με σπίτι της.

— Μά είσαι τρελός; Θά μέ χέσει ο φίλος της άν μάς δεί ξαφνικά μπροστά του. Δέν μού λές, μήπως κατά τύχη είσαι ερωτευμένος μ' αυτή τήν πουτάνα; Μά βέβαια, αυτός ο μαλάκας είναι ερωτευμένος!

— Καί λοιπόν, γούστο μου δέν είναι; Είναι συμπαθητική αυτή η μικρή.

— Άκουσε, Τζάκυ, πρέπει νά στό πώ, η χτεσινοβραδινή επισκεψούλα, ήταν γιά νά σ' ευχαριστήσω. Αλλά η φιλενάδα μου δέν θά τό ξανακάνει. Γιατί άν τήν πιάσουν σέ βίζιτα μ' ένα αγόρι τής ηλικίας σου, τό "ηθών" θά τή βάλει μέσα. Οπότε, ξέχασέ το, εντάξει; Καί μή τό ρίξεις στό μελόδραμα... Η Σάρα είναι μιά πόρνη. Η δουλειά της είναι νά πηγαίνει μέ άντρες. Δέν έχει καμιά δουλειά μέ τύπους τής ηλικίας μας. Άν τήν αγαπάς πραγματικά, άφησέ την στήν ησυχία της καί μή σκεφτείς νά ξαναπάς σ' εκείνο τό μπάρ χωρίς εμένα, γιατί θά σού σπάσω τά μούτρα. Κατάλαβες;

— Καλά, μή θυμώνεις. Τά 'λεγα αυτά έτσι, γιά νά πώ κάτι."

Αυτά που μού είπε ο Μπεμπέρ εκείνη τή στιγμή μού ξεκαθάρισαν κάπως τά πράγματα. Θά ξανάβλεπα τή Σάρα 4 χρόνια αργότερα. Γελάσαμε πολύ όταν τής είπα τί σκεφτόμουνα εκείνη τήν εποχή.

Δέν μπορούσα πιά νά συζητήσω μέ τούς γονείς μου. Τσακωνόμουνα μέ τή μητέρα μου γιά τό τίποτα. Στό σχολείο, τά πήγαινα όλο καί χειρότερα. Τό μοναδικό μου πάθος ήταν ο κινηματογράφος. Είχα συνέχεια τό μυαλό μου στίς γκανγκστερικές ταινίες καί στά καουμπόϊκα. Στό σπίτι είχα 2 ψεύτικα πιστόλια που δέν αποχωριζόμουνα ποτέ. Στό δρόμο, μέ τούς φίλους μου, δέν σταματούσαμε τούς καβγάδες καί τίς επιδείξεις δύναμης. Αυτό τό πάθος μου γιά τά όπλα ήταν καθοριστικό γιά τήν εγκληματική μου καριέρα. Γιατί, ενώ ήμουνα πολύ μικρός ακόμα, είχα αρχίσει νά προσαρμόζομαι στόν κόσμο τού εγκλήματος, έστω καί μ' αυτά τά παιχνίδια που τότε, μπορεί νά φαινόντουσαν ακίνδυνα. Τό μόνο που έκανα, αργότερα, ήταν νά επαναλάβω

στήν πραγματικότητα αυτά που συνήθιζα νά κάνω στό παιχνίδι. Μέ τή μόνη διαφορά ότι τά παιχνίδια που έκανα σάν μεγάλος πολλές φορές τέλειωναν μέ αιματοχυσία. Αλλά αυτό είναι μιά άλλη ιστορία.

Όταν ήρθαν οι γιορτές τών Χριστουγέννων, ο διευθυντής τού σχολείου μου μέ φώναξε καί μού είπε:

"Μεσρίν, αποφασίσαμε μαζί μέ όλους τούς καθηγητές σου νά μήν σέ ξαναδεχτούμε τόν Γενάρη. Οι βαθμοί σου είναι αξιοθρήνητοι καί δέν θά καταφέρουμε τίποτα μαζί σου. Συνέχισε έτσι, μικρέ μου φίλε, καί θά πάς κατευθείαν στό αναμορφωτήριο. Ορίστε, θά δώσεις εσύ ο ίδιος στούς γονείς σου αυτό τό γράμμα."

Έτσι, μ' έδιωξαν γιά μιά ακόμη φορά. Σ' όλο τό δρόμο γιά τό σπίτι, σκεφτόμουνα πώς θά τό έλεγα στούς γονείς μου. Τά είχα χαμένα. Ευτυχώς που ο διευθυντής είχε δώσει τό γράμμα σέ μένα καί δέν τό είχε ταχυδρομήσει. Αυτό μού έδινε λίγο χρόνο γιά νά σκεφτώ.

Μόλις γύρισα σπίτι, έκανα σάν νά μήν είχε συμβεί τίποτα, αποφεύγοντας νά δώσω τό γράμμα τής αποβολής μου στούς γονείς μου. Περάσαμε τίς γιορτές οικογενειακά. Η γιαγιά μου, η μητέρα τού πατέρα μου, που τή λάτρευα, μού έκανε δώρο γιά τά Χριστούγεννα ένα αρκετά σημαντικό χρηματικό ποσό. Είχε πουλήσει ένα κτήμα που τής ανήκε κι αποφάσισε νά δώσει στόν καθένα μας από ένα μερίδιο ανάλογο μέ τήν ηλικία μας. Μέ συμβούλεψε νά τό καταθέσω στό ταμιευτήριο γιά τό μέλλον. Τότε ακριβώς ήταν που μού ήρθε η ιδέα νά εγκαταλείψω τούς γονείς μου. Μ' αυτά τά χρήματα, μπορούσα νά φύγω μακριά, μακριά απ' τά βάσανά μου, νά ζήσω τήν περιπέτεια που ονειρευόμουνα καί προπάντων νά μήν είμαι αναγκασμένος ν' αντιμετωπίσω τό θυμό τής μητέρας μου όταν θά διάβαζε τήν επιστολή τής αποβολής. Γιά μιά βδομάδα μιλούσα γιά τό σχέδιο τής φυγής μου στόν Μπεμπέρ. Τού πρότεινα νά μέ ακολουθήσει. Αρνήθηκε, αλλά συμφώνησε νά μέ βοηθήσει. Έπαιρνα αρκετά συχνά γράμματα απ' τήν Κριστιάν, τό όμορφο αγρίμι μέ τό οποίο είχαμε περάσει μαζί τίς διακοπές στό Οσεγκόρ. Πότε-πότε τή σκεφτόμουνα μέ κάποια τρυφερότητα. Αυτή λοιπόν θυμήθηκα καί τότε. Αποφάσισα νά φύγω τήν ημέρα που θά ξανάνοιγε τό σχολείο. Θά πήγαινα στήν Κριστιάν καί θά τής ζητούσα νά μέ ακολουθήσει. Θά πηγαίναμε νά ζήσουμε κι οι δυό μαζί, μακριά απ' τούς μεγάλους, σ' ένα νησί... — ναί, ήταν καλή ιδέα..., σ' ένα ερημονήσι. Γιά πολλές νύχτες, η αχαλίνωτη φαντασία μου μέ οδηγούσε σέ ονειρικά ταξίδια. Ζούσαμε, η Κριστιάν κι εγώ, σάν άγριοι, τρώγαμε ψάρια που έπιανα μέ τό καμάκι, κολυμπούσαμε μισόγυμνοι στίς λιμνούλες τού νησιού μας. Όλα θά ήταν υπέροχα όπως στά έργα που έβλεπα στό σινεμά. Όταν θά έφτανε η αποφασιστική μέρα, ήμουνα σίγουρος ότι όλα θά γίνονταν όπως τά είχα φανταστεί. Τή νύχτα πρίν απ' τό άνοιγμα τών σχολείων, έφτιαξα τά πράγματά μου. Είχα κρύψει τή βαλίτσα μου κάτω απ' τό κρεβάτι μου. Μπήκα σιγά-σιγά στό δωμάτιο τών γονιών μου γιά νά πάρω μερικά πράγματα που μού ανήκαν. Πάλι σιγά-σιγά, άνοιξα τό συρτάρι στό έπιπλο τού μπάνιου, όπου ο πατέρας μου έκρυβε τά λεφτά του. Τά δικά μου ήταν μέσα σ' ένα φάκελο μέ τ' όνομά μου. Τά πήρα. Έπειτα, βρίσκοντας ότι δέν θά μού έφταναν γιά τή μεγάλη μου περιπέτεια, πήρα κι άλλα απ' τίς οικονομίες τών γονιών μου. Στή θέση τους άφησα ένα σημείωμα που έλεγε ότι αργότερα όταν θά ήμουνα πιά πετυχημένος θά τούς τά

επεστρεφα. Δέν ήταν κλοπή, αλλά δάνειο. Μιά ντροπαλή συγνώμη σφράγιζε τίς εξηγήσεις μου.

Όταν μάζεψα όλα μου τά πράγματα, συνειδητοποίησα ότι ήταν ήδη 5 η ώρα τό πρωί. Κατέβασα τή βαλίτσα μου στό υπόγειο καί ξανανέβηκα νά κοιμηθώ σά νά μή συνέβαινε τίποτα. Όταν ξύπνησα, προσποιήθηκα ότι ετοιμαζόμουνα γιά νά φύγω γιά τό σχολείο καί είπα στή μητέρα μου ότι έπρεπε νά φύγω λίγο πιό νωρίς. Ήπια τόν τελευταίο μου οικογενειακό καφέ ήρεμα, κρύβοντας τό μυστικό μέσα μου. Σέ λίγο θά απελευθερωνόμουνα απ' αυτόν τόν κόσμο των μεγάλων που δέν μέ καταλάβαιναν· θά ζούσα τή ζωή μου. Πήρα τή σάκα μου καί, αφού φίλησα τούς γονείς μου καί τούς είπα αντίο, βγήκα απ' τήν πόρτα. Μόλις τήν ξανάκλεισα, άφησα πάνω στό χαλάκι τή σάκα μου, τήν επιστολή της αποβολής κι ένα άλλο γράμμα όπου εξηγούσα στούς γονείς μου ότι δέν μπορούσα πιά νά ζήσω έτσι, ότι έφευγα γιά πάντα· ζητούσα νά μέ συγχωρέσουν γιά τή στεναχώρια που θά τούς έδινα, αλλά τούς συνιστούσα νά μήν ανησυχούν γιά μένα. Γρήγορα κατέβηκα στό υπόγειο νά πάρω τή βαλίτσα μου. Καί μόλις έστριψα στή γωνία τού δρόμου, άρχισα νά τρέχω. Ένα ταξί μέ πήγε ώς τό σταθμό. Από κεί, πήρα τό τρένο γιά τό Μπεζιέ.

Ο πατέρας μου, τή στιγμή που έφευγε γιά τή δουλειά του, έπεσε πάνω στά πράγματα που είχα αφήσει στό κατώφλι. Δέν κατάλαβε γιατί δέν τού είχα μιλήσει. Ποτέ δέν είχε φανταστεί ότι θά μπορούσα νά φύγω. Η μητέρα μου ξέσπασε σέ λυγμούς. Φώναξαν τόν Μπεμπέρ που, πιστός στήν υπόσχεσή του, ορκίστηκε ότι δέν ήξερε τίποτα. Ψάξανε στά πράγματά μου. Μέσα στή σάκα μου, η μητέρα μου ανακάλυψε μιά κάρτα μέ ευχές γιά τά Χριστούγεννα μέ τή διεύθυνση της Κριστιάν. Δέν τήν είχα ταχυδρομήσει. Έβγαλε τό συμπέρασμα ότι αυτή η αμέλεια έδειχνε σίγουρα τήν πρόθεσή μου νά πάω νά τή βρώ. Σ' όλο αυτό τό διάστημα, εγώ είχα εγκατασταθεί στό βαγόνι μου καί νανουριζόμουνα μέ τίς κινήσεις τού τρένου. Όπως δέν είχα κοιμηθεί σχεδόν καθόλου τήν προηγούμενη νύχτα, δέν άργησα νά τό ρίξω στόν ύπνο.

Οι γονείς μου δέν ειδοποίησαν αμέσως τήν αστυνομία. Τηλεφώνησαν στούς γονείς τής Κριστιάν, τούς εξήγησαν ότι είχα φύγει κι ότι υπήρχε πιθανότητα νά πάω σ' αυτούς. Τούς ζήτησαν νά μέ δεχτούν σάν νά μή συνέβαινε τίποτα καί νά τηλεφωνήσουν μόλις θά έφτανα στό Μπεζιέ.

Τό τρένο έφτασε στό Μπεζιέ τό βράδυ. Πήγα στό ξενοδοχείο "Ντέ λά Γκάρ" καί νοίκιασα ένα δωμάτιο. Στό βιβλίο έγραψα "φοιτητής" κι είπα στό διευθυντή τού ξενοδοχείου ότι οι γονείς μου θά ερχόντουσαν νά μέ συναντήσουν σέ δυό μέρες καί θά έπρεπε ίσως νά τούς κρατήσει δωμάτιο. Η εξήγησή μου φάνηκε νά τόν ικανοποίησε. Αφού δείπνησα στό εστιατόριο, αποφάσισα νά πάω νά ξαπλώσω καί ν' αναβάλλω γιά τήν άλλη μέρα τήν επίσκεψή μου στήν Κριστιάν. Μόνος μέσα στό μεγάλο νεκρό δωμάτιο, πέρασα στιγμές βαθιάς θλίψης καθώς σκεφτόμουνα τούς γονείς μου. Τούς αγαπούσα. Κι εκείνοι μέ λάτρευαν, τό ήξερα. Ποτέ δέν μπορέσαμε νά δημιουργήσουμε ένα κλίμα εμπιστοσύνης, αυτό ήταν όλο. Πρέπει νά ανησυχούσαν. Αποκοιμήθηκα, μέ δάκρυα στά μάτια, κλαίγοντας γιά τή δυστυχία μου· τό είχα ήδη μετανιώσει που έφυγα απ' τό σπίτι.

Ξύπνησα απ' τή φασαρία τού δρόμου. Είχε ξημερώσει. Αφού πλύθηκα καί κολάτσισα, έφυγα απ' τό ξενοδοχείο. Αγόρασα ένα όμορφο καλάθι μέ

κοκκινα τριαντάφυλλα γιά νά τό προσφέρω στή μητέρα τής Κριστιάν. Οι γονείς της ήταν κοσμηματοπώλες. Είχα εκτιμήσει τήν καλοσύνη τους στίς προηγούμενες διακοπές. Ποτέ δέν τούς είχα ακούσει νά υψώνουν τή φωνή στά παιδιά τους. Γευόντουσαν τήν ευτυχία τής ζωής, τήν ίδια εκείνη ευτυχία που έκανε νά λάμπει τό πρόσωπο τού μικρού μου αγριοκόριτσου. Πόση έκπληξη ένιωσα, όταν φτάνοντας στή γνωστή διεύθυνση, βρέθηκα μπροστά σ' ένα τεράστιο κοσμηματοπωλείο μέ πολλά πατώματα. Είχαν δείξει τέτοια απλότητα που δέν μπορούσα νά φανταστώ ότι θά είχαν τόσο μεγάλη περιουσία. Ντροπαλά, μπήκα μέσα στό κατάστημα. Μόλις μέ είδε η μητέρα τής Κριστιάν, έτρεξε κατά πάνω μου, μέ τό χαμόγελο στά χείλη, καί τό γλυκό της βλέμμα μού ζέστανε τήν καρδιά. 'Ημουνα λοιπόν καλοδεχούμενος! Μέ φίλησε κι εγώ, βρήκα μιά πρόφαση γιά νά δικαιολογήσω τήν επίσκεψή μου. Τής πρόσφερα τά τριαντάφυλλα. Κατάλαβα ότι συγκινήθηκε. Δέν μπορούσα νά φανταστώ πως, ξέροντας τήν αλήθεια γιά τή φυγή μου, η χειρονομία μου είχε ακόμα περισσότερη σημασία γι' αυτήν. Μού είπε ότι η Κρίς δέν θ' αργούσε νά έρθει κι ότι μπορούσα νά μείνω νά φάω μαζί τους.

'Ηρθε πράγματι γύρω στό μεσημέρι. Πόσο είχε αλλάξει! Δέν είχε καμιά σχέση μέ τό αγριοκόριτσο τών ονείρων μου' ήταν μιά όμορφη κοπέλα, πολύ τυπική μέσα στή στολή τού σχολείου. 'Ημουνα ταραγμένος. Φιληθήκαμε τυπικά μπροστά στή μητέρα της. Αλλά νομίζω ότι καί μόνος μου νά ήμουνα δέν θά τολμούσα ν' ακουμπήσω τά χείλη μου πάνω στά δικά της όπως τόν καιρό που ήμασταν μαζί στίς διακοπές. Δέν τήν αναγνώριζα πιά. Μιλήσαμε γιά πολλά καί διάφορα. Συνειδητοποίησα επιτέλους τήν τρέλα τών σχεδίων μου. Η φαντασία μου είχε δημιουργήσει τά πρόσωπα όπως θά ήθελα νά είναι' στήν πραγματικότητα όμως, ήταν διαφορετικά. Μετά τό φαγητό, πήγαμε στό σαλόνι γιά ν' ακούσουμε μουσική. 'Επειτα η συζήτηση γύρισε στίς σπουδές μου, στούς γονείς μου. Μιλούσα αόριστα. Τούς έβρισκα όλους πολύ καλούς. Μού έδιναν τήν εντύπωση ότι μιλούσαν σ' έναν άρρωστο. Μού εξηγούσαν ότι καμιά φορά τά παιδιά νομίζουν ότι οι γονείς τους τά παραμελούν επειδή είναι πολύ απασχολημένοι μέ τό πώς θά βγάλουν τά πρός τό ζείν. Αναρωτιόμουνα πού ήθελαν νά καταλήξουν. 'Επειτα, ξαφνικά, χτύπησε τό τηλέφωνο. Η μητέρα τής Κρίς σήκωσε τό ακουστικό. Τό βλέμμα της διασταυρώθηκε μέ τό δικό μου σάν νά ήθελε νά δεί ποιά θά ήταν η αντίδρασή μου όταν θ' άκουγα όσα έλεγε.

"Ναί, εδώ είναι. 'Ολα πάνε καλά, μήν ανησυχείτε. Σάς τόν δίνω."

Μού έδωσε τό ακουστικό.

"Είναι γιά σένα, Τζάκυ.

— Γιά μένα; είπα, ξαφνιασμένος.

— Ναί, είναι η μητέρα σου καί ρωτάει άν περνάς καλά στίς διακοπές σου' θέλει νά σού μιλήσει. 'Ελα, μίλησέ της, μικρέ μου."

'Εχασα όλο μου τό χρώμα. Δέν ήταν δυνατόν. Μετά απ' όλο τόν κόπο που έκανα γιά νά φύγω, μέ είχαν βρεί κιόλας. Πήρα τό ακουστικό καί είπα δειλά:

"Ναί, μαμά..."

Η μητέρα μου ήταν πολύ καλή μαζί μου. Μού εξήγησε τή βαρύτητα τής πράξης μου, τή στεναχώρια καί τήν ανησυχία που είχε προκαλέσει η φυγή μου. Μού είπε ότι ο πατέρας μου μέ συγχωρούσε αλλά ότι τώρα έ-

πρεπε νά γυρίσω σπίτι. Ὅτι θά ξαναρχίζαμε πάλι απ᾽ τήν αρχή. Ὅτι ἐπρεπε νά τούς ἐχω απόλυτη εμπιστοσύνη. Τήν ἀκουγα, μέ δάκρυα στά μάτια, γεμάτος ελπίδα καί τύψεις. Ἤμουνα πολύ μικρός γιά νά μπορέσω νά κρύψω τή θλίψη μου.

Μόλις τέλειωσε τό τηλεφώνημα, η μητέρα τής Κρίς μού εξήγησε ὁτι ἠξερε τήν αλήθεια απ᾽ τήν αρχή. Μού ανέβασαν τό ηθικό. Η Κρίς μέ ρώτησε μαλακά γιατί τό εἰχα κάνει αυτό. Ὅταν τής εἰπα: "Γιά σένα", μού εξήγησε πόσο παιδιάστικη ἠταν η πράξη μου. Δέν γέλασε μαζί μου ὁταν τής μίλησα γιά τά σχέδια που εἰχα κάνει σχετικά μέ τό ερημονήσι μου. Μέ ξανάφερε στήν πραγματικότητα. Ὅταν βράδιασε, μέ συνόδεψαν στό τρένο αφού περάσαμε απ᾽ τό ξενοδοχείο γιά νά πάρω τίς βαλίτσες μου. Δέν φλερτάρησα οὐτε στιγμή μέ τό αγριοκόριτσό μου. Χωρίσαμε, γνέφοντας από μακριά μέ τό χέρι, ὁταν ξεκίνησε τό τρένο. Δέν τήν ξανάδα ποτέ πιά.

Ἐφτασα στό Παρίσι καταντροπιασμένος. Οι γονείς μου μέ περίμεναν στό σταθμό. Μόλις τούς εἰδα, ἐπεσα στήν αγκαλιά τους. Ο πατέρας μου μέ στριφογύρισε καί μού ἐδωσε μιά μικρή κλωτσιά στόν πισινό, λέγοντάς μου, συμφιλιωτικά:

"Τό ἀξιζες. Ἀντε, τυχοδιώκτη, πάμε σπίτι!"

Μόλις γυρίσαμε, εἰχαμε μιά πολύ μεγάλη συζήτηση. Τί θά γινόταν μέ μένα; Η αστάθειά μου δέν διευκόλυνε τά πράγματα. Αποφάσισαν νά μέ στείλουν σέ μιά σχολή ηλεκτρονικών· θά μπορούσα νά γίνω ασυρματιστής στό εμπορικό ναυτικό. Εκείνη τή στιγμή θά μπορούσα νά δεχτώ οτιδήποτε.

Στήν αρχή, θά μπορούσε νά πεί κανείς ὁτι ξαναμπήκα στό σωστό δρόμο. Ἐμαθα Μόρς, εἰχα σχετικά καλούς βαθμούς, κι ἐπειτα ξανάρχισα τά ἰδια: τά ψέματα στούς γονείς μου, τούς καβγάδες, τίς συμφιλιώσεις, τίς κοπάνες γιά νά πάω σινεμά ἡ πιό απλά γιά νά συναντήσω κάποια γκομενίτσα. Οι γονείς μου αφήνοντάς με ὁλο καί πιό ελεύθερο καί πιστεύοντας ὁτι ἐλυναν τό πρόβλημά μου, χωρίς νά μέ ελέγχουν, μού επέτρεψαν νά εγκαταστήσω στό υπόγειο τού εξοχικού τους, ένα μικρό κόσμο τελείως δικό μου ὁπου μπορούσα νά καλώ φίλους καί φίλες γιά ν᾽ ακούμε μουσική. Στήν πραγματικότητα, τό εἰχα κάνει αληθινό τεκέ ὁπου χορεύαμε, παίζαμε, πίναμε καί πηδούσαμε γυναίκες. Αυτές οι συγκεντρώσεις γίνονταν ὁταν ἐλειπαν οι γονείς μου που δέν θά δεχόντουσαν ποτέ κάτι τέτοιο ἀν ἠξεραν τί γινόταν πραγματικά. Τό καλοκαίρι μού ἠταν αδύνατο νά χρησιμοποιήσω τό υπόγειό μου γιατί ερχόντουσαν εκεί κάθε σαββατοκύριακο. Αλλά τό χειμώνα μπορούσα νά ξαναβλέπω εκεί ὁλη τήν παρέα. Ο καθένας μας εἰχε τήν υποχρέωση νά φέρνει εἰτε ποτό, εἰτε φαγητό, εἰτε τσιγάρα. Λίγο-πολύ κανείς μας δέν εἰχε λεφτά· ἐτσι, αυτό που δέν μπορούσαμε ν᾽ αγοράσουμε, τό κλέβαμε χωρίς νά σκεφτούμε ὁτι κάνουμε κάποιο ἐγκλημα. Μ᾽ ἀρεσε η ατμόσφαιρα τού ντουμανιασμένου υπόγειου.

Μερικές φορές, συζητώντας γιά κάποιο κορίτσι ἡ πάνω σέ κάποια σούρα μας, πλακωνόμαστε στό ξύλο. Ἀλλοτε πηγαίναμε στήν πόλη ὁπου κλέβαμε αυτοκίνητα, τρέχαμε σάν τρελοί, διατρέχοντας μεγάλο κίνδυνο μόνο καί μόνο γιά νά εντυπωσιάσουμε τίς φιλενάδες μας. Μ᾽ αυτό τό σύστημα, η υγεία μου ἀρχισε νά πηγαίνει κατά διαόλου κι οι σπουδές μου τό ἰδιο.

Ο διευθυντής τής τεχνικής σχολής κάλεσε τόν πατέρα μου. Ξαφνιάστη-

κε όταν έμαθε τίς συχνές απουσίες μου απ' τά μαθήματα. Καί ξαφνιάστηκε πιό πολύ ακόμα όταν τού έδειξαν τούς βαθμούς μου που δέν ανταποκρίνονταν καθόλου σ' αυτούς που είχε υπογράψει πρίν ένα χρόνο. Έτσι ανακάλυψαν ότι είχα δυό ελέγχους: έναν συμπληρωμένο απ' τούς φίλους μου που τόν έδειχνα στόν πατέρα μου κάθε μήνα κι έναν άλλο, τόν πραγματικό, που πάντα υπέγραφα εγώ ο ίδιος πλαστογραφώντας τήν υπογραφή του. Ο πατέρας μου μέ χαστούκισε μπροστά στό διευθυντή λέγοντάς μου:

"Βρωμοαλήτη! Τώρα, πλαστογραφείς καί τήν υπογραφή μου!"

Γι' άλλη μιά φορά μού δείξανε τήν πόρτα. Ο πατέρας μου αποφάσισε νά μέ βάλει σέ μιά δουλειά, βλέποντας ότι δέν υπήρχε άλλη λύση.

Μ' έβαλαν σέ μιά απ' τίς μεγαλύτερες βιοτεχνίες υφασμάτων πολυτελείας στό Παρίσι. Ήμουνα αποθηκάριος. Ανάμεσα στά μεταξωτά καί στά σκονισμένα κιβώτια, έμαθα νά μετράω, νά κόβω καί νά διπλώνω τά υφάσματα που παράγγελναν. Κοίταζα τούς παλιούς μέ τά πρόσωπά τους σημαδεμένα απ' τή μονοτονία τής δουλειάς τους. Ορκίστηκα στόν εαυτό μου ότι δέν θά χαντακωνόμουνα σέ μιά τέτοιου είδους μονότονη ζωή χωρίς εκπλήξεις. Δέν ήθελα νά καταντήσω σάν κι αυτούς. Πότε-πότε μάς επισκεπτόταν μιά διάσημη ηθοποιός, που ερχόταν νά διαλέξει η ίδια τό ύφασμα, μαζί μέ τή μοδίστρα της. Έτσι λοιπόν γνώρισα τήν υπέροχη Ζαζά Γκαμπόρ. Όλοι οι διευθυντές ήταν στά πόδια της. Αυτό ήταν τό πρώτο μου μάθημα: όταν ζεί κανείς στή σκιά, δέν θά φτάσει ποτέ στόν ήλιο. Δέν υπήρχε περίπτωση νά μέ προσέξουν στή γωνιά μου μέ τή γκρίζα φόρμα μου. Μιά μέρα, μού ζήτησαν νά πάω νά δώσω ένα δέμα στό ξενοδοχείο Ρίτζ που ήταν μόλις 100 μέτρα απ' τό μαγαζί. Όταν μού είπαν ότι ήταν γιά τήν Ώντρεϋ Χέμπορν, η καρδιά μου πήγε νά σπάσει. Όπως όλα τά παιδιά τής ηλικίας μου, τήν είχα ερωτευτεί από τότε που είχα δεί γιά χιλιοστή φορά, τήν ταινία της "Διακοπές στή Ρώμη". Μού είπαν ν' ανέβω απ' τή σκάλα υπηρεσίας καί, πρός μεγάλη μου απογοήτευση, δέν μπόρεσα νά τής δώσω εγώ ο ίδιος τό δέμα. Αυτό ήταν τό δεύτερό μου μάθημα: δέν πρέπει ποτέ ν' ανεβαίνει κανείς απ' τή σκάλα υπηρεσίας.

Μερικές φορές έφτανα καθυστερημένος στή δουλειά μου. Ο υποδιευθυντής τής εταιρίας μέ περίμενε μπροστά στήν πόρτα, κοιτάζοντας τό ρολόϊ του, μέ τήν ίδια πάντα παρατήρηση στά χείλη:

"Λοιπόν; Τί δικαιολογία έχετε σήμερα; Τό ξυπνητήρι που δέν χτύπησε ή τό μετρό που χάλασε;"

Είχα μιά τρελή επιθυμία νά τού πώ "σκατά" κι ότι άν έκοβα τό ύφασμά μου 10 λεπτά αργότερα δέν θά χάλαγε δά κι ο κόσμος. Κάθε φορά μέ καλούσε στό γραφείο του κι έχανε τουλάχιστον μισή ώρα γιά νά μού εξηγήσει τά πλεονεκτήματα τής ακρίβειας σέ μιά επιχείρηση. Απ' τήν πλευρά μου, τού απαντούσα ότι πολύ συχνά έκανα υπερωρίες κι ότι πολύ σπάνια μού τίς πλήρωναν. Έτσι έμαθα ένα τρίτο πράγμα: όποιος βρίσκεται στό τελευταίο σκαλοπάτι είναι καταδικασμένος νά τόν βρίζουν σ' όλη του τή ζωή. Ένας χρόνος πέρασε μ' αυτή τήν κατάσταση καί τελικά αυτό που ήταν νά γίνει έγινε. Μιά μέρα, ο διευθυντής ανάθεσε κάποια δουλειά σ' έναν παλιό υπάλληλο στό τμήμα μου κι εκείνος αρνήθηκε νά τήν κάνει· τότε απευθύνθηκε σέ κάποιον άλλο, αλλά ούτε κι αυτός δέχτηκε νά τήν κάνει. Τούς ανάγγειλε ότι τούς απολύει καί τούς δυό καί γύρισε σέ μένα λέγοντάς μου νά κάνω αυτό

που είχαν αρνηθεί οι άλλοι. Σ' ένδειξη συμπαράστασης στούς δυό συναδέλφους μου, τού απάντησα:

"Εμένα, δέν χρειάζεται νά μού δείξετε τήν πόρτα. Φεύγω μόνος μου, βαρέθηκα τήν πατσαβούρα, τή σκόνη καί τά μούτρα σου."

Έμεινε κατάπληκτος μέ τό θράσος μου κι ενώ οι άλλοι υπάλληλοι κρυφογελούσαν βγήκα έξω. Ο πατέρας μου, που ήταν φίλος μέ τό διευθυντή αυτής τής επιχείρησης, προσπάθησε νά μέ κάνει νά ξανασκεφτώ τήν απόφασή μου. Τού είπα ότι αποκλείεται κι ότι θά έβρισκα άλλη δουλειά.

Τήν επόχή εκείνη, ήμουνα κάτι παραπάνω από 18 χρονών. Έβγαινα ελεύθερα έξω. Τά σαββατόβραδα πήγαινα καμιά φορά νά χορέψω στήν πανεπιστημιούπολη. Υπήρχαν εκεί διάφορα περίπτερα, ένα γιά κάθε εθνικότητα. Τήν είδα γιά πρώτη φορά στό περίπτερο τής Μαρτινίκας.

Χόρευε ένα "μπόπ", ευλύγιστη κι αεράτη σάν ελαφίνα. Τήν περιτριγύριζαν οι φοιτητές καί κρατούσαν τό ρυθμό στό χορό της χτυπώντας τά χέρια τους. Ήξερε πως ήταν όμορφη κι ότι όλοι αυτοί που τήν περιστοίχιζαν τήν ποθούσαν. Τό δέρμα της ήταν μελαψό, αλλά τά χαρακτηριστικά της μαρτυρούσαν πως ήταν μιγάδα. Μόλις τέλειωσε ο χορός της, τά μάτια μας διασταυρώθηκαν καί, χωρίς πολλά-πολλά, προχώρησε πρός τό μέρος μου κάτω απ' τά έκπληκτα βλέμματα τών θαυμαστών της.

"Θά μέ κεράσεις ένα ποτό; Διψώ."

Είχα μείνει εμβρόντητος, αποσβολωμένος. Δέν γνωριζόμασταν. Ποτέ δέν τήν είχα ξαναδεί πρίν απ' αυτό τό χορό' κι αυτή, χωρίς αναστολές, απευθυνόταν σέ μένα σάν σέ παλιό φίλο.

"Γιατί, όχι!"

Τό χέρι της πήρε τό δικό μου καί μέ οδήγησε στό μπάρ.

"Έρχεσαι συχνά εδώ; μέ ρώτησε.

— Όχι, σπάνια. Ξέρεις, εγώ, δέν είμαι φοιτητής! Δουλεύω.

— Α! έτσι. Θ' αναρωτιέσαι γιατί σέ πλησίασα. Είχα βαρεθεί τόν καβαλιέρο μου' άν ξανάρθει, θά τού πώ ότι είμαι μαζί σου... Μήπως σέ πειράζει;

— Όχι, αντίθετα! Χορεύεις υπέροχα.

— Κι εσύ, ξέρεις νά χορεύεις;

— Ναί, ξέρω! Άν θέλεις... χορεύουμε αμέσως!

— Ναί, θέλω."

Αναρωτιόμουνα άν είχε καταλάβει αυτό που ήθελα. Η λάμψη τών μεγάλων μαύρων ματιών της υποσχόταν από μόνη της πολλά. Χορεύαμε όλη τή νύχτα. Τό σφιχτό της κορμί κολλούσε πάνω στό δικό μου στά "σλόου". Ήμουνα τρελός γι' αυτήν. Τά χείλη μας έσμιξαν πολλές φορές σ' ένα φευγαλέο φιλί. Είχα ερεθιστεί φοβερά. Μέ άναβε καί τό ήξερε. Ποτέ δέν είχα ποθήσει ένα κορίτσι τόσο πολύ. Έφταιγε η εξωτική της γοητεία. Ποτέ δέν είχα κοιμηθεί μέ μιά έγχρωμη κοπέλα.

Χωρίς πολλά-πολλά, όπως καί τήν πρώτη φορά που μού ζήτησε νά τήν κεράσω, μού πρότεινε νά φύγουμε.

Δέν είχα τήν περιέργεια νά τή ρωτήσω πού θά πηγαίναμε. Βγήκαμε έξω. Αμέσως, χωρίς τερτίπια, μού πρόσφερε τά χείλη της. Έπειτα μού είπε:

"Δέν μπορώ νά σέ πάω σπίτι μου. Έχω τ' αδέλφια μου καί δέν θά τούς άρεσε. Έχεις δωμάτιο εσύ;"

Τής εξήγησα ότι έμενα μέ τούς γονείς μου. Αποφασίσαμε νά πάμε στό

ξενοδοχείο. Τής έκανα έρωτα όλη τήν υπόλοιπη νύχτα. Ήμουνα συνηθισμένος στά κορίτσια που δίνονταν στά γρήγορα στό κάθισμα τού αυτοκινήτου ή σέ κάποια σκοτεινή γωνιά τού υπογείου μου. Τώρα, είχα στήν αγκαλιά μου μιά έμπειρη κοπέλα που τής άρεσε νά δίνεται μέ τόν όρο ότι θά έπαιρνε κι εκείνη τήν ηδονή που τής χρωστούσαν. Τό πρωί, εξαντλημένος κι ικανοποιημένος, ήμουνα σίγουρος ότι είχα μάθει πιά κι ότι είχα δώσει περισσότερα απ' ότι σ' όλη τή σύντομη ζωή μου.

Ενώ παίρναμε τό πρωϊνό μας, τής είπα:

"Σού συμβαίνει συχνά νά ρίχνεσαι σ' ένα αγόρι μ' αυτόν τόν τρόπο;

— Όχι, αλλά μού άρεσες, οπότε γιατί νά στό κρύψω; Έχεις παράπονο;

— Καί βέβαια όχι, αλλά είναι η πρώτη φορά που μού κολλάνε.

— Πόσο χρονών είσαι Ζάκ;

— Λίγο παραπάνω από 18, τής είπα, χωρίς νά λέω ψέματα. Κι εσύ;

— 23.

— Πηδήχτηκες μ' ένα τεκνό!" τής είπα στ' αστεία.

Τά χείλη της χαϊδεψαν τά δικά μου γιά νά μέ κάνει νά σωπάσω καί μέ παρέσυρε γι' άλλη μιά φορά σ' έναν ερωτικό χορό κάτω απ' τά σεντόνια.

Τό μεσημέρι, τή στιγμή που έφευγα, τή ρώτησα άν θά ξαναβλεπόμασταν.

"Άν θέλεις, μπορείς νά μού τηλεφωνήσεις. Κάθε Σάββατο πηγαίνω νά χορέψω στό ίδιο περίπτερο όπως χτές βράδυ.

— Αλήθεια, δέν ξέρω ούτε κάν πώς σέ λένε...

— Λύντια ή πιό απλά Σικά... γιά τούς φίλους μου."

Μ' ένα τελευταίο φιλί, μέ αποχαιρέτησε καί τήν είδα νά φεύγει, λικνίζοντας τούς γοφούς της.

Δούλευα σ' ένα πρακτορείο φοιτητικών εφημερίδων. Πουλούσα περιοδικά χωρίς ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αλλά έπαιρνα ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό απ' τίς πωλήσεις. Δέν ήταν κι άσχημα· έβγαζα πολύ περισσότερα απ' ότι μέ τά υφάσματα. Επιπλέον, είχα τό πλεονέκτημα ότι ήμουνα ελεύθερος. Είδα πάλι τή Λύντια πρίν απ' τό Σάββατο. Κοιμηθήκαμε μαζί ξανά. Αρχίσαμε νά μιλάμε γιά κείνη, γιά τίς σπουδές που έκανε γιά νά γίνει χημικός, γιά τούς γονείς της που είχαν μεγάλη περιουσία στό Ντακάρ. Κι έπειτα, ξαφνικά, μού είπε:

"Ξέρεις, Ζάκ, όταν κάναμε έρωτα μαζί, ήμουνα ήδη ενός μηνός έγκυος. Όχι από σένα, βέβαια. Αλλά θέλω νά τό ξέρεις σέ περίπτωση που θά συναντιόμαστε τακτικά. Άν τό μάθουν οι γονείς μου, χάθηκα. Πρέπει νά κάνω έκτρωση οπωσδήποτε. Μήπως, κατά τύχη, ξέρεις κανένα γιατρό;

— Ξέρεις, εγώ, είμαι άσχετος από τέτοιες ιστορίες. Ώστε έτσι, είσαι γκαστρωμένη! Καί τί σέ νοιάζει, δέν έχεις παρά νά παντρευτείς τόν τύπο που στό έκανε. Βέβαια, μπορεί καί νά μήν ξέρεις ούτε κάν ποιός στό έκανε, τής είπα ειρωνικά.

— Μέ περνάς γιά πουτάνα, γιατί κοιμήθηκα μαζί σου απ' τήν πρώτη στιγμή;"

Ήταν έξαλλη.

"Μά, όχι, μή λές βλακείες! Πάντως, σ' ευχαριστώ που μού τό είπες. Θά μπορούσες νά μού τό φορτώσεις καί μετά νά μέ κάνεις νά πιστέψω στή συνέχεια ότι ήμουνα εγώ. Θά σέ βοηθήσω... Τουλάχιστον, θά κάνω ότι μπορώ."

Όλο τόν επόμενο μήνα, τήν έβλεπα πολύ τακτικά. Δέν είχαμε βρεί κανένα γιατρό. Η Λύντια προσπάθησε νά τό ρίξει καταπίνοντας μεγάλη ποσότητα κινίνου. Δέν είχε κανένα αποτέλεσμα. Άρχισα νά τήν ερωτεύομαι. Εκείνη έκανε τά πάντα γιά νά τό πετύχει. Μέ παρουσίασε στ' αδέλφια της που σχεδόν μέ υιοθέτησαν. Ένα βράδυ, πήγαμε γιά φαγητό στό νονό της. Πιάσαμε κουβέντα γιά τήν κατάστασή της. Είχα πιεί λίγο παραπάνω. Η Λύντια ξέσπασε σέ λυγμούς. Ο νονός της τήν παρηγόρησε όσο μπορούσε.

"Δέν καταλαβαίνεις! Άν ποτέ ο πατέρας μου μάθει ότι είμαι έγκυος, θά μέ διώξει γιά πάντα απ' τό σπίτι. Θεέ μου, πώς νά ξεμπλέξω μ' αυτή τήν ιστορία!"

Τήν άκουγα καί μιά τρελή ιδέα μού πέρασε απ' τό μυαλό. Μπορεί νά ήμουνα σκληρό καρύδι, αλλά είχα ψυχή αγίου' ήμουνα πάντα πρόθυμος νά τρέξω νά βοηθήσω τίς χήρες καί τά ορφανά. Ποτέ δέν κατάλαβα γιατί πήρα αυτή τήν απόφαση χωρίς νά σκεφτώ ότι οι νεανικοί μου ώμοι δέν ήταν αρκετά δυνατοί γιά νά σηκώσουν τέτοιο βάρος' αλλά άκουσα τόν εαυτό μου νά λέει:

"Άκουσε, Λύντια, υπάρχει μιά λύση. Άν σέ παντρευτώ, ο πατέρας σου δέν θά μπορεί νά σέ κατηγορήσει γιά τίποτα."

Κι οι δυό τους μέ κοίταξαν έκπληκτοι. Ο νονός της απάντησε πρώτος.

"Θά τόκανες αυτό, Ζάκ;

— Γιατί όχι! Τήν αγαπώ. Είναι σάν νά υιοθετώ τό παιδί της. Μόνο που δέν έχει γεννηθεί ακόμα. Θ' αφήσω λοιπόν τούς γονείς μου νά πιστέψουν ότι είναι δικό μου. Ξέρω ότι οι γονείς μου θά χαρούν πολύ νά μέ δούν νά φεύγω απ' τό σπίτι."

Η Λύντια μέ πλησίασε καί, γιά νά μού δείξει ότι συμφωνούσε, κόλλησε τά χείλη της στά δικά μου. Φοβόταν πάρα πολύ μήπως αλλάξω γνώμη. Γι' αυτήν, ήταν η λύση-θαύμα. Εγώ, στό ρόλο τού ιππότη, ούτε κάν φανταζόμουνα τί μαλακία έκανα. Δέν έβλεπα παρά ένα πράγμα, άν παντρευόμουνα, σύμφωνα μέ τό νόμο θά ήμουνα ενήλικος. Θά μπορούσα νά κάνω ό,τι ήθελα χωρίς νά δίνω λογαριασμό στούς γονείς μου. Κι έπειτα η Λύντια ήταν όμορφη, μέ κολάκευε τό ότι θά ήμουνα ο μόνος που θά τήν είχε' τουλάχιστον αυτή ήταν η ιδέα που είχα γιά τό γάμο.

Τό είδαν μέ καλό μάτι, πάνω απ' όλα η τιμή.

"Άφησες μιά κοπέλα έγκυο, είναι φυσικό νά τήν παντρευτείς", μού είπε ο πατέρας μου.

Δέν τούς πείραξε καθόλου που ήταν έγχρωμη. Τούς κατάκτησε απ' τήν πρώτη της επίσκεψη. Έμοιαζε μέ κοπέλα καλής οικογένειας μέσα στό καλοραμμένο της ταγιέρ. Τήν έβλεπαν σάν τή σοβαρή φοιτήτρια που ίσως ξαναβαζε τό γιό τους στόν ίσιο δρόμο. Απ' τήν πλευρά μου, έκανα τά πάντα γιά νά σχηματίσουν μιά καλή γνώμη γι' αυτήν... Λίγο ακόμα καί θά έλεγα ότι τή γνώρισα παρθένα. Είπα ψέματα ότι τήν γνώριζα πολλούς μήνες. Ήξερα ότι η μητέρα μου δέν θά παρέλειπε νά κάνει τούς υπολογισμούς γιά τό παιδί που περίμενε. Άν είχα εμπιστευτεί τό μυστικό μου σ' ένα μεγάλο, θά μού άνοιγε τά μάτια καί θά μ' έφερνε στήν πραγματικότητα. Τό μόνο που βρήκε νά πεί ο πατέρας μου ήταν ότι η χειρονομία μου ήταν ευγενική. Ένα αγόρι δεκαοχτώμισι χρονών, ολότελα ξεκρέμαστο, χωρίς σταθερή δουλειά, που δέν σκέφτεται παρά τή διασκέδαση, καί που θέλει νά παντρευτεί μιά κοπέλα

που τήν έχει γκαστρώσει κάποιος άλλος... τί ευγενική πράξη! Άν μού είχε πεί ότι ήμουνα πολύ νέος γιά μιά τέτοια ευθύνη, ίσως όλη μου η ζωή νά είχε αλλάξει. Όμως δέν έγινε έτσι...

Νά γιατί ο "ιππότης Μαλάκας" παντρεύτηκε τήν "αγία Βρωμιάρα" κι όλα πήγαν κατά διαόλου. Μόλις παντρευτήκαμε, εγκατασταθήκαμε σ' ένα απλό δωμάτιο. Η κουζίνα μας ήταν όλη κι όλη ένα καμινέτο πάνω σ' ένα τραπέζι. Η Λύντια ήταν μουργέλα σάν καί μένα. Παρακολουθούσε αραιά καί πού τό πανεπιστήμιο, μιά κι η εγκυμοσύνη της ήταν μιά πολύ καλή δικαιολογία γιά νά μήν νοιάζεται γιά τίποτα. Όσο γιά μένα, δέν δούλευα παρά μέρα παρά μέρα. Τόν υπόλοιπο καιρό τής έκανα έρωτα σάν νεαρό πουλάρι που θέλει νά επωφεληθεί όσο τό δυνατόν περισσότερο απ' τή φοράδα που έχει αποκλειστικά δική του. Περνούσαμε μέρες ολόκληρες στό κρεβάτι. Τό βράδυ, τριγυρνούσαμε στά καφενεία τού Καρτιέ Λατέν. Καμιά φορά έπινα λίγο παραπάνω καί γινόμουνα επιθετικός. Είχα αρχίσει νά καταλαβαίνω τή βλακεία που έκανα καί παντρεύτηκα. Η Λύντια τήν κοπάναγε απ' τά μαθήματά της χωρίς εγώ νά τό ξέρω. Πίστευα ότι από ευγνωμοσύνη θά μού έμενε πιστή. Στήν πραγματικότητα, πήγαινε νά πηδηχτεί μέ παλιούς εραστές ή μέ νέες κατακτήσεις. Όταν τήν έπιανα επ' αυτοφώρω νά λέει ψέματα, μού ξεφούρνιζε κάποιο παραμύθι καί ξαναρχίζαμε τόν ομαλό συζυγικό βίο. Αισθανόμουνα μιά αρρωστημένη ζήλια καί η στάση της τήν έκανε ακόμα χειρότερη. Αλλά κι εγώ, βλέποντας τήν κοιλιά της νά στρογγυλεύει, τό 'ριξα στίς εφήμερες περιπέτειες. Καμιά φορά ξενοκοιμόμουνα καί τότε ήταν εκείνη που μού έκανε ατέλειωτες σκηνές. Η ένωσή μας αποδεικνυόταν καθαρό φιάσκο. Τό μωρό ήρθε στόν κόσμο. Όταν γεννήθηκε, κατάλαβα ότι οι πλάτες μου δέν ήταν καί τόσο γερές γιά μιά τέτοια ευθύνη. Αποφασίσαμε ν' αναθέσουμε τή φροντίδα τού μωρού στή μητέρα μου που ήταν πανευτυχής όταν έμαθε ότι έγινε γιαγιά. Τό μωρό ήταν πολύ όμορφο. Δέν μπόρεσα νά μή χαμογελάσω όταν η μητέρα μου μού είπε ότι μού έμοιαζε. Είχα πάντα πάθος μέ τά παιδιά, κι έτσι μού ήταν πολύ εύκολο νά τ' αγαπήσω αληθινά. Αλλά υπέφερα που ήξερα ότι δέν ήταν δικό μου. Έβλεπα μπροστά μου τό δημιούργημα τού ανθρώπου που είχε γλεντήσει τό κορμί τής Λύντιας. Όσο ήταν μέσα στήν κοιλιά τής μάνας του μού ήταν αδιάφορο, αλλά τώρα η ζήλια μου όλο καί φούντωνε. Γιά ένα χρόνο η ζωή μας ήταν γεμάτη τσακωμούς καί μετά συμφιλίωση στό κρεβάτι. Τό πιό κωμικό ήταν ότι μού ζητούσε νά προσέχω νά μήν τήν αφήσω έγκυο. Έτσι έχυνα πάνω στήν κοιλιά της απογοητευμένα σπερματοζωάρια. Δεχόμουνα μέ δυσκολία αυτόν τόν περιορισμό· είχα βαρεθεί νά τά σκουπίζω μέ τό μαντίλι μου. Κι έπειτα, μιά μέρα, ο καβγάς μας κατέληξε σέ πραγματική μάχη. Γιά πρώτη φορά στή ζωή μου, χτύπησα γυναίκα. Τής έδωσα ένα αρκετά δυνατό χαστούκι, λέγοντάς της ότι αυτό δέν μπορούσε νά συνεχιστεί. Έφυγα βροντώντας τήν πόρτα. 3 μερόνυχτα δέν ξαναγύρισα σπίτι. Ένα βράδυ, σ' ένα απ' τά μπάρ όπου γύριζα, αναγνώρισα τή Σάρα, τή μικρή πόρνη που μού είχε διδάξει τά πρώτα ερωτικά παιχνίδια. Ξαφνιάστηκε όταν τής μίλησα, φωνάζοντάς την μέ τ' όνομά της.

"Γειά σου, Σάρα.

— Ώστε μέ ξέρεις; Γιά περίμενε λίγο... Όχι, δέν σέ ξέρω. Θά μέ κεράσεις ένα ποτό;

– Καί βέβαια. Μπορεί νά σοῦ φανεί αστείο, αλλά εγώ δέν σέ ξέχασα. Είμαι ένας φίλος τοῦ Μπεμπέρ, είχαμε έρθει ένα βράδυ, πρίν 4 χρόνια, στό Χόντα μπάρ. Είχα κοιμηθεί μαζί σου... Δέν ξέχασα... Εκείνη τή μέρα, πηδήχτηκες μ' έναν πιτσιρικά, τής είπα φορώντας τό πιό ωραίο μου χαμόγελο.

– Μή μού πείς ότι τό μικρό αγόρι μέ τό σουγιά ήσουνα εσύ. Άλλαξες φοβερά. Τώρα έγινες ομορφάντρας. Καί βέβαια θυμάμαι. Κάναμε κάτι γέλια μέ τή φίλη μου τήν Κάρμεν όταν τής διηγήθηκα τή σκηνή. Μή θυμώνεις, αλλά ήσουνα μάλλον αστείος! Άν θέλεις, είμαι ελεύθερη σήμερα τό βράδυ...

– Θά δούμε... Κοιτάζεις τή βέρα μου; Έ, ναί, είμαι παντρεμένος... Τέλος πάντων, άς πούμε παντρεμένος..."

Ήπιαμε κάμποσο. Μέ τή βοήθεια τοῦ ποτοῦ, είπα όλο μου τόν πόνο στή Σάρα, που μ' άκουγε υπομονετικά.

"Μά είσαι τελείως μαλάκας που πήγες καί παντρεύτηκες αυτή τή γυναίκα! Μά τό Θεό, δέν είναι δυνατόν στήν ηλικία σου, Ζάκ! Θά καταστρέψεις τή ζωή σου, μ' αυτή τήν αραπίνα.

– Γιατί, είσαι ρατσίστρια;

– Αφού μού λές ότι τήν παντρεύτηκες γιά τήν ομορφιά της. Άν παντρευόταν κανείς όλα τά κορίτσια που έχουν ωραίο κώλο, εμείς οι πόρνες θά ήμασταν άνεργες."

Μ' έκανε νά χαμογελάσω καί χάρηκε γι' αυτό.

"Ξέρεις τί θά κάνουμε; Θά έρθω μαζί σου, θά περάσουμε τή νύχτα μαζί... Όχι, δωρεάν! σέ ανάμνηση τοῦ μικροῦ μου πιτσιρίκου, εντάξει;

– Φύγαμε!"

Εκείνη τή νύχτα μ' έκανε νά ξεχάσω όλες μου τίς έγνοιες κι αποδείχτηκε ότι έβρισκα σέ μιά ασήμαντη πόρνη μεγαλύτερο ψυχικό πλούτο απ' ότι στήν ίδια μου τή γυναίκα. Η Σάρα μού έδωσε συμβουλές, μού εξήγησε τόν τρόπο σκέψης ορισμένων γυναικών, μέ άφησε νά επωφεληθώ απ' τή μεγάλη της πείρα. Τό πρωί, δέν είχαμε κάνει απλώς έρωτα. Είχαμε γίνει πραγματικοί φίλοι, γιατί κι εκείνη παρασύρθηκε σέ εκμυστηρεύσεις κι ήξερα ότι ήταν ειλικρινής. Μού πρότεινε νά πηγαίνω νά τή βλέπω πότε-πότε άν είχα προβλήματα μέ τή Λύντια. Κι έτσι κι έκανα μέχρι νά φύγω γιά τό στρατό.

Ήμουνα 20 χρονών. Ο πόλεμος τής Αλγερίας βρισκόταν στό αποκορύφωμά του. Δέχτηκα τήν στράτευσή μου μέ ανακούφιση. Δέν μπορούσα πιά νά υποφέρω τή Λύντια. Είχα σκοπό νά ζητήσω διαζύγιο. Η ζωή μας είχε καταντήσει ανυπόφορη. Σίγουρα, είχα κάνει κι εγώ λάθη όπως κι εκείνη, αλλά δέν ήθελα νά τό παραδεχτώ. Κατηγορούσαμε ο ένας τόν άλλο καί συχνά έδινα τέλος στή συζήτηση μέ 2 χαστούκια. Παρόλα αυτά, δέν ήθελε ν' ακούσει τίποτα γιά διαζύγιο. Τήν ημέρα που έφευγα μού ορκίστηκε δακρυσμένη πως θά μού έμενε πιστή σ' όλο τό διάστημα τής απουσίας μου κι ότι μέ τόν καιρό όλα θά τακτοποιούνταν. Δέν τής έφερα κάν αντίρρηση. Δέν τήν αγαπούσα πιά κι ότι κι άν έκανε κατά τήν απουσία μου μού ήταν εντελώς αδιάφορο. Είτε τό δεχόταν είτε όχι, θά ζητούσα διαζύγιο.

Περίμενα πολλά πράγματα απ' τή στρατιωτική μου θητεία. Ήξερα ότι υπήρχε απόλυτη πειθαρχία κι ότι έπρεπε ν' αλλάξω χαρακτήρα άν δέν ήθελα νά έχω σοβαρά προβλήματα. Κατατάχτηκα σ' ένα λόχο υλικού πολέμου καί πήρα τήν απόφαση νά συνεχίσω τήν εκπαίδευση γιά νά γίνω υπαξιωματικός. Αλλά, σ' όλη τή διάρκεια αυτής της περιόδου, τό μόνο που έκανα ή-

ταν ν' απαντώ στούς ανωτέρους μου σ' ένα τόνο που μού κόστισε επανειλημμένες επισκέψεις στό πειθαρχείο. Αποφάσισα νά κάνω αίτηση γιά νά πάω στήν Αλγερία. Ο διοικητής τού λόχου βρήκε ότι έκανα καλά.

"Εκεί κάτω, θά έχετε τήν ευκαιρία νά αποδείξετε τί αξίζετε. Πρόσεξα ότι αγαπάτε τά όπλα! Προσέξτε, νεαρέ μου, ο πόλεμος δέν είναι παιχνίδι! Καλή τύχη καί φροντίστε νά συμπεριφερθείτε καλά. Πιστεύω ειλικρινά ότι είσαστε θαρραλέος, αλλά ο πόλεμος που γίνεται μέσα σας σάς κάνει επιθετικό. Οι μάχες θά σάς αλλάξουν, νά είστε σίγουρος γι' αυτό. Ένας καλός στρατιώτης, ένας άντρας, μόνο μέσα στή λάσπη καί τό αίμα δείχνει τήν πραγματική του αξία!..."

Πρίν φύγω, ξαναείδα τή Λύντια γιά τελευταία φορά. Ήταν πραγματικά η τελευταία, γιατί τό διαζύγιό μου βγήκε ένα χρόνο αργότερα. Προσπάθησε νά μού γράψει, μά ποτέ δέν διάβασα τά γράμματά της. Γιά μένα, δέν είχε υπάρξει ποτέ. Τό μωρό τό ανέλαβαν οι γονείς της. Κι έτσι σβήστηκε απ' τή μνήμη μου σάν νά μήν είχε γεννηθεί ποτέ.

Στήν Αλγερία, δέν υπήρχε πραγματική ατμόσφαιρα πολέμου αλλά μάλλον μιά ατμόσφαιρα ανασφάλειας που οφειλόταν στίς τρομοκρατικές ενέργειες τού Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου. Βέβαια, διεξάγονταν καμιά φορά αιματηρές μάχες μέ οργανωμένες καί καλά εξοπλισμένες ομάδες. Αλλά από στρατιωτική άποψη, ήμασταν ανώτεροι καί σέ αριθμό καί σέ μέσα. Πολεμούσαμε γιά νά κρατήσουμε αυτό τό έδαφος γιά τή Γαλλία. Αυτοί τούς οποίους αποκαλούσαμε επαναστάτες μάχονταν γιά νά κερδίσουν τήν ανεξαρτησία τους καί ν' ανακτήσουν αυτά που οι πρόγονοί μου τούς είχαν πάρει πρίν από έναν αιώνα. Έτσι θά έπαιρνα μέρος σ' έναν παράλογο πόλεμο μέ τή βεβαιότητα ότι δέν φταίνε ποτέ αυτοί που τόν αρχίζουν. Δέν ασχολιόμουνα μέ τήν πολιτική καί τό πρόβλημα τής Αλγερίας μού ήταν ώς ένα σημείο άγνωστο. Σ' αυτόν τόν πόλεμο δέν έβλεπα παρά ένα πεδίο δράσης γιά τήν ριψοκίνδυνη καί παράτολμη φύση μου. Η πολεμική εκπαίδευση, οι υποχρεωτικές πορείες, η σκοποβολή μέ αυτόματα όπλα ταίριαζαν πολύ στό χαρακτήρα μου. Βρισκόμουνα στό στοιχείο μου.

Δέν ήμασταν μάχιμη μονάδα. Η αποστολή μας ήταν νά μεταφέρουμε πολεμοφόδια απ' τό ένα μέρος στό άλλο. Ο βασικός κίνδυνος ήταν μήπως πέσουμε σέ ενέδρα. Ο λοχίας μας όμως, που ήταν παλιά καραβάνα, αποφάσισε νά φτιάξει 2 μάχιμες ομάδες. Πήγα αμέσως εθελοντής. Στή μονάδα μου, είχα αποκτήσει 3 φίλους. Στά 2 αυτά χρόνια θά γινόμασταν αχώριστοι. Ήταν ο Εράρ, ο Λυωνέζος, πάντα έτοιμος γιά καβγά, χαρτοπαίκτης καί γερό ποτήρι' ο Τσάρλι, γνωστός σάν "ο ωραίος Σάρλ", όπως τόν φώναζαν οι φιλενάδες του κι ο Ντεντέ μέ τ' άσπρα δόντια, μέ φάτσα πλαϊη-μπού κι ένα χαμόγελο που θύμιζε διαφήμιση οδοντόκρεμας. Τό στρατόπεδό μας ήταν 40 χιλιόμετρα έξω απ' τήν πόλη τής Μπόν που ήταν παραθαλάσσια καί πολύ κοντά στά σύνορα τής Τυνησίας. Περνούσαμε ωραίες στιγμές όταν είχαμε άδεια. Μοιραζόμασταν τά πάντα, όποιος τά έβαζε μέ κάποιον από μάς είχε νά κάνει μ' όλη τή συμμορία. Όπως οι 3 σωματοφύλακες, έτσι κι εμείς ήμασταν 4 καί όπως κι αυτοί αγαπούσαμε τό καλό κρασί, τά κορίτσια καί τούς καβγάδες. Αυτό μάς δημιούργησε αρκετούς σοβαρούς μπελάδες μέ τή στρατιωτική αστυνομία.

Ο διοικητής μας ήταν ένας φανταστικός τύπος, τόν εκτιμούσαμε γιά τήν

ευθύτητά του. Βρισκόταν πολύ κοντά στούς άντρες του καί τούς διοικούσε μέ αυστηρότητα αλλά δίκαια. Γι' αυτό καί δέν υπήρξε κανένα πρόβλημα ό-ταν ζήτησε εθελοντές. Οι 3 φίλοι μου μέ μιμήθηκαν. Έτσι πήραμε μέρος στίς πολεμικές επιχειρήσεις, πάντα αχώριστοι, κάνοντας όρκο νά μήν αφήσει κανένας μας τό τομάρι του εκεί. Οι περιπολίες, οι ενέδρες, οι αναγνωριστι-κές εξορμήσεις μού δίδαξαν πολύ γρήγορα ότι ο πόλεμος δέν είχε τό μεγα-λείο που έδειχναν τά πολεμικά έργα που είχα δεί στό σινεμά. Στό σχολείο τού πόνου έμαθα πώς νά γίνω άντρας. Γνώρισα τό φόβο που τόν ξεπερνάει κανείς γιατί είναι αναγκασμένος νά τό κάνει καί γιά τόν εαυτό του καί γιά τούς άλλους. Έμαθα πως ένας άντρας κλαίει τό θάνατο τού φίλου του καί πως αυτό τόν κάνει νά μισήσει τόν εχθρό του σέ τέτοιο σημείο που νά σκο-τώνει μόνο καί μόνο γιά νά σκοτώσει. Έμαθα νά μή σέβομαι πιά τή ζωή επει-δή αντίκριζα από πολύ κοντά τό θάνατο. Σιγά-σιγά, σκλήρυνα καί μέσα μου καί τό χαμόγελό μου έγινε μιά γκριμάτσα. Τό βλέμμα μου δέν ήταν πιά τό ίδιο· τό χαρακτήριζε κάποια απάθεια. Οι εκτελέσεις μ' άφηναν αδιάφο-ρο. Είχα μετατεθεί στή στρατιωτική αστυνομία τής Μπόν γιά ένα μήνα ή καί περισσότερο. Στό υπόγειο, ανακρίνονταν οι ύποπτοι. Είδα αυτούς τούς άν-τρες νά βασανίζονται, νά ξερνούν τό μίσος τους γιά τή Γαλλία, μερικούς νά προτιμούν νά πεθάνουν εκεί παρά νά μιλήσουν. Είχα θάψει στό βάθος τής καρδιάς μου κάθε ανθρώπινο συναίσθημα. Πολλοί απ' αυτούς που γνώρι-ζα είχαν χάσει τή ζωή τους σέ ενέδρες· μισούσα τούς Αλγερινούς μόνο καί μόνο γι' αυτό· ένα μίσος παράλογο που μ' έκανε νά τούς βάζω όλους στό ίδιο σακί.

Χρειάστηκε ν' ακούσω τά λόγια ενός παιδιού γύρω στά 8, τήν ώρα που έπαιρνα τόν πατέρα του, γιά νά καταλάβω πως η στολή ήταν εκείνη που άλ-λαζε τόν άνθρωπο καί τού έδινε τό νόμιμο δικαίωμα νά σκοτώνει ατιμώρητα. Αυτό συνέβηκε κάποια φορά που βγήκαμε περιπολία στή λίμνη Φετζά. Μέ τή μικρή μου ομάδα είχαμε βρεί 2 άντρες κι ένα παιδί κρυμμένους σ' ένα δα-σάκι. Ήταν άοπλοι, αλλά μπορεί καί νά είχαν κάπου καταχωνιασμένα τά ό-πλα τους. Πιό πέρα γινόταν μάχη, ακούγαμε τούς πυροβολισμούς από μα-κριά. Δέσαμε τά χέρια τών 2 αντρών πίσω απ' τήν πλάτη τους· μόνο τό παιδί έμεινε ελεύθερο. Σταματήσαμε κάπου γιά νά ξεκουραστούμε. Τότε ακριβώς, μέ πλησίασε τό παιδί μέ τό χαμένο του βλέμμα καί τά μάτια του γεμάτα δά-κρυα. Ένιωσα τόν πόνο του πολύ έντονα, σάν νά βρισκόμουνα στή θέση του.

"Πέστε μου, κύριε, δέν θά μάς κάνετε κακό, έτσι; Δέν θά μού πάρετε τόν πατέρα μου... Δέν κάναμε τίποτα κακό, εμείς. Πέστε μου, γιατί μάς τό κάνε-τε αυτό;"

Αυτό τό παιδί, μέ τά λόγια του, μ' έφερε 15 χρόνια πίσω. Ένας άλλος πόλεμος, άλλοι στρατιώτες, ένα άλλο παιδί που ζητούσε, στήν αυλή ενός α-γροκτήματος, από ένα γερμανό αξιωματικό, νά τού φέρει πίσω τόν πατέρα του. Ένιωθε αυτό που είχα νιώσει εγώ τότε. Τώρα, ήμουνα εγώ ο Γερμανός. Χάϊδεψα τά μαύρα, κατσαρά μαλλιά του. Έβγαλα τό μαχαίρι μου· παρεξή-γησε τήν κίνησή μου κι έβαλε μιά τρομαγμένη φωνή που πνίγηκε σέ λυγ-μούς.

"Μή φοβάσαι, μικρέ."

Έπειτα, προχωρώντας πρός τούς 2 άντρες, άρχισα νά κόβω τά δεσμά

τους. Ο λοχίας μέ ρώτησε τί κάνω.

"Τούς ελευθερώνω· τί θά κερδίσουμε άν τούς κρατήσουμε; Κατά βάθος, δέν έχουμε τίποτα εναντίον τους. Ξέρεις πολύ καλά όπως κι εγώ, πού θά πάνε μετά. Εμείς, δέν έχουμε τίποτα μ' αυτούς εδώ. Τό κάνω γιά τόν μικρό, μήν τά ψάχνεις."

Έπειτα, γυρίζοντας στούς φίλους μου:

"Διαφωνεί κανείς;"

Οι φίλοι μου μού έκαναν νόημα πως δέν τούς καιγόταν καρφί. Αλλά ο λοχίας προχώρησε πρός τό μέρος μου.

"Μιά στιγμή! Μή βιάζεσαι τόσο πολύ. Αυτοί οι 2 είναι ύποπτοι, πρέπει νά τούς παραδώσουμε στίς στρατιωτικές αρχές. Αποκλείεται νά τούς αφήσουμε νά φύγουν."

Τού έριξα ένα προκλητικό βλέμμα.

"Καί ποιός θά μάς εμποδίσει, μήπως εσύ, κύριε Μαλάκα; Ξέρεις πολύ καλά, όπως κι εγώ, πως είτε τούς παραδώσουμε είτε όχι δέν έχει καμιά σημασία αφού τό Γενικό Αρχηγείο ούτε κάν ξέρει ότι τούς έχουμε στά χέρια μας. Κι επιπλέον, άν σού βαστάει προσπάθησε νά μ' εμποδίσεις, τού είπα φέρνοντας τό χέρι μου στό πιστόλι. Όχι μόνο θά φύγουν αλλά θά τό βουλώσεις, κιόλας, λοχία, γιατί έρχεσαι συχνά μαζί μας στίς επιχειρήσεις..., θά ήταν ανόητο νά σού συμβεί κάποιο ατύχημα στό δρόμο τής επιστροφής.

— Καλά, μή θυμώνεις τώρα, Ζάκ, δέν ήθελα νά πώ τίποτα κακό. Άν θέλεις νά φύγουν, εντάξει, εντάξει."

Είπα στούς 2 Άραβες, που μέ κοιτούσαν, σάν αποβλακωμένοι:

"Ο λοχίας λέει πως είσαστε ελεύθεροι, λοιπόν, αδειάστε μας τή γωνιά μαζί μέ τόν μικρό. Αλλά φύγετε από δώ, είπα δείχνοντας τό βορρά, γιατί απ' τήν άλλη πλευρά είναι επικίνδυνο."

Ο πιό μεγάλος μέ κοίταξε μέ υπερηφάνεια. Διάβασα όλη του τήν ευγνωμοσύνη στό βλέμμα του.

Μού είπε ωστόσο μιά μόνο λέξη:

"Γιατί;

— Γιά μένα· άντε, φύγετε τώρα καί μή φοβόσαστε ότι θά σάς ρίξουμε πισώπλατα. Μπορείς νά μού έχεις εμπιστοσύνη, είσαι ελεύθερος."

Απομακρύνθηκαν· γιά πολύ ώρα, τούς παρακολούθησα μέ τά κυάλια μέχρι που εξαφανίστηκαν. Αυτή η ιστορία έμεινε μεταξύ μας· ακόμα κι οι φίλοι μου δέν μέ ρώτησαν ποτέ γιατί τό είχα κάνει αυτό. Καί όλα συνεχίστηκαν όπως πρώτα. Δέν ήμουνα ούτε πιό ήρωας ούτε πιό γενναίος απ' τούς άλλους. Έκανα μόνον αυτό που έπρεπε νά κάνω τή στιγμή που μού ζητούσαν νά τό κάνω. Μιά μέρα, ο διοικητής μού έκανε μιά ερώτηση:

"Πές μου, Μεσρίν, γιατί πάς εθελοντής σέ όλες τίς επιχειρήσεις;

— Θά μπορούσα νά σάς απαντήσω: γιατί όχι! Όχι, δέν είναι επειδή είμαι μακριά απ' τή γυναίκα μου. Δέν αποζητώ τό θάνατο από ερωτική απογοήτευση. Εδώ καί πολύ καιρό η γυναίκα μου δέν μετράει πιά γιά μένα. Αλλά πάντα πίστευα πως θά μπορούσα ν' αντιμετωπίζω τόν κίνδυνο. Ίσως νά προσπαθώ νά τό αποδείξω στόν εαυτό μου. Ήμουνα κακός γιός γιά τούς γονείς μου, κακός μαθητής γιά τούς δασκάλους μου, κακός σύζυγος γιά τή γυναίκα μου. Μιά φορά κάνω κι εγώ κάτι τό αξιόλογο, μή μέ ρωτάτε γιατί! Γιατί νομίζω πως τό κάνω γιά μένα τόν ίδιο.

— Γιατί δέν ακολουθείς στρατιωτική σταδιοδρομία;

— Ξέρετε καλύτερα από μένα πως είμαι απείθαρχος, δέν μ' αρέσει ο στρατός. Αυτό που μ' αρέσει, είναι η δράση. Μ' αρέσει νά διακινδυνεύω τή ζωή μου γιατί έτσι τής δίνω κάποια αξία. Τό ξέρω ότι θά νομίζετε πως είμαι τρελός· αλλά ο κίνδυνος μέ μεθάει. Τό νά κυριαρχήσεις στό φόβο σου γιά νά εκτελέσεις μιά αποστολή, ίσως νά είναι μιά απόδειξη ότι είσαι άντρας! Καί ξέρω πως ο πατέρας μου είναι γιά πρώτη φορά, υπερήφανος γιά μένα. Καί μόνον αυτό, αξίζει όλους τούς κινδύνους που πέρασα.

— Τό ξέρεις ότι σέ πρότεινα γιά έπαινο καί παράσημο στρατιωτικής τιμής;

— Α! αλήθεια; Όχι, δέν τό ήξερα. Αλλά δέν πήγα εθελοντής γιά νά μαζέψω παράσημα, τό ξέρετε, κ. διοικητά. Πολύ σύντομα θά ξαναγίνω πολίτης καί ειλικρινά, φοβάμαι ότι δέν θά μπορέσω πιά νά προσαρμοστώ. Ξέρετε πως είμαι μανιακός μέ τά όπλα. Είναι ένα πάθος γιά μένα, η μυρωδιά τού μπαρουτιού μέ μεθάει, ένα όπλο στό χέρι πάντα μού προκαλούσε μιά ευχάριστη αίσθηση. Μπορεί νά σάς φανεί αστείο, αλλά άν έγινα ένας καλός στρατιώτης δέν είναι από πατριωτισμό, αλλά γιατί μ' αρέσουν οι καβγάδες. Είδα πάρα πολλούς άντρες νά πεθαίνουν γιά νά πιστέψω ότι ο θάνατός τους είχε κάποιο δίκαιο σκοπό. Αυτό που είναι σημαντικό γιά μένα, είναι πως τώρα η ζωή τών άλλων όπως κι η δικιά μου, δέν έχουν πιά σημασία.

— Μή μιλάς έτσι, παιδί μου. Ένας άντρας που πεθαίνει, κρύβει πίσω του μιά μάνα που κλαίει, μιά γυναίκα που υποφέρει καί πολλές φορές ένα παιδί που δέν θά ξαναδεί ποτέ τόν πατέρα του. Μή χάσεις ποτέ τό σεβασμό στή ζωή, παιδί μου, γιατί θά χαθείς κι ο ίδιος. Νά δουλέψεις σκληρά όταν θά ξαναγίνεις πολίτης. Γιατί άν συνεχίσεις νά έχεις τίς ίδιες ιδέες θά έχεις άσχημο τέλος· νά είσαι σίγουρος γι' αυτό· αυτός ο δρόμος οδηγεί κατευθείαν στή φυλακή. Μήν κάνεις τόν προσωπικό σου πόλεμο προσπαθώντας νά δικαιολογήσεις τόν εαυτό σου."

Επιτέλους θά ξαναγυρνούσα στήν οικογένειά μου. Απ' τό 1957 μέχρι τόν Απρίλη τού 1959, δέν είχα πάρει παρά μόνο μιά φορά άδεια. Είχα αποφύγει νά τούς μιλήσω γιά τά κατορθώματά μου· γιά τούς γονείς μου, ήμουνα εγκαταστημένος σ' ένα ήσυχο γραφείο. Ποτέ δέν τούς είχα πεί ότι πολεμούσα. Προτιμούσα νά τούς απαλλάξω απ' αυτή τήν έγνοια. Αλλά όταν στίς 10 Απρίλη τού 1959 ο πατέρας μου, που είχε έρθει νά μέ πάρει απ' τό σταθμό, είδε τά παράσημά μου, είδα τήν υπερηφάνεια ζωγραφισμένη στά μάτια του.

"Μά, εσύ είσαι παρασημοφορημένος! μού είπε.

— Ναί. Σ' ευχαριστεί, πατέρα;

— Μά τό ρωτάς; ... Κι η μητέρα σου θά είναι υπερήφανη γιά σένα. Σού βρήκα δουλειά. Πρώτα θά κάνεις διακοπές γιά νά συνέλθεις, καί μετά, δουλειά, κι αυτή τή φορά δέν θέλω μαλακίες. Τώρα είσαι άντρας, τό απόδειξες", είπε κοιτάζοντας πάλι τό στήθος μου.

Δέν ήξερε ακόμα ότι σέ λίγο θ' άρχιζε η εγκληματική μου καριέρα γιά νά μή σταματήσει ποτέ πιά. Ήταν γι' αυτόν η πρώτη καί μοναδική φορά που μπορούσε νά είναι υπερήφανος γιά μένα. Μετά από 28 μήνες πολέμου, ξανάβρισκα επιτέλους τήν πόλη μου μέ τά φώτα της, τή μυρωδιά της καί τή φασαρία της. Ο στρατός μέ είχε αλλάξει. Τό σώμα μου είχε δυναμώσει καί τό

1,80 ὑψος μου καθὼς καὶ τὰ 80 μου κιλά, μοὺ ἐδιναν σιγουριὰ μὲ τὶς γυναῖκες. Ἀπὸ ηθικῆς πλευρᾶς, ο ψυχικός μου κόσμος εἶχε διαταραχτεῖ. Κοιμόμουνα ἀσχημα τὰ βράδια καὶ κάθε τόσο πεταγόμουνα πάνω. Εἶχα γίνει πολὺ επιθετικός καὶ βίαιος. Αισθανόμουνα ξένος στὸ σπίτι μου. Αὐτοὶ που μοὺ μιλούσαν γιὰ τὸν πόλεμο τῆς Αλγερίας μ' εκνευρίζανε μὲ τὶς καλοφτιαγμένες τους φράσεις καὶ τὶς λαθεμένες τους απόψεις γι' αὐτὸ τὸ θέμα. Δὲν μποροῦσα νὰ ξεχάσω εὐκολα αὐτὰ που εἶχα δεῖ, αλλὰ η δράση μοὺ ἐλειπε. Εἶχα φέρει μαζί μου ἐνα αὐτόματο πιστόλι, σαρανταπεντάρι, σὰν ενθύμιο, που εἶχα πάρει απ' τὸ πτώμα ενός μαχητῆ τοὺ Εθνικοὺ Απελευθερωτικοὺ Μετώπου. Τὸ εἶχα φέρει λαθραία. Πολὺ συχνὰ τὸ ἐβγαζα γιὰ νὰ τὸ καθαρίσω, τὸ παρατηροῦσα κι οι πιὸ τρελὲς ιδέες περνούσαν απ' τὸ μυαλό μου.

Καθὼς εἶχα γυρίσει χωρὶς φράγκο στὴν τσέπη, πήρα χρήματα γιὰ νὰ πάω διακοπὲς απ' τὸν πατέρα μου. Πέρασα αρκετὲς βδομάδες στὴν Κυανὴ Ακτή. Ὅταν γύρισα, ἐπρεπε νὰ δουλέψω. Μὲ βαριὰ καρδιά, δέχτηκα μιὰ θέση αντιπροσώπου σὲ μιὰ επιχείρηση που ἐφτιαχνε δαντέλες. Ἔπρεπε νὰ πηγαίνω στοὺς μεγάλους οἴκους ραπτικῆς καὶ νὰ τοὺς δείχνω τὴν κολλεξιόν. Αὐτὸ τὸ επάγγελμα ἦταν παρόμοιο μὲ τὸ επάγγελμα τοὺ πατέρα μου. Θὰ ἤθελα νὰ δουλεύω μαζί του. Αλλὰ μὲ κρατούσε σὲ απόσταση απ' τὴ δική του εταιρία καὶ ὁπως καὶ στὸ παρελθόν, μ' ἐβαζε νὰ δουλεύω σὲ ξένους. Ἐνιωθα γι' αὐτὸ κάποια πίκρα καὶ κατάλαβα πως απ' αὐτὴν τὴν πλευρὰ τίποτα δὲν εἶχε αλλάξει. Δέν μ' ἀρεσε η δουλειὰ που ἐκανα. Δέν μ' ἀρεσε νὰ παίρνω διαταγὲς απ' τ' αφεντικό μου, μὲ λίγα λόγια δὲν μ' ἀρεσαν οι περιορισμοί. Η ατμόσφαιρα ἦταν τεταμένη ανάμεσά μας. Τὸ ροδοκόκκινο πρόσωπό του, οι ευγενικοὶ του τρόποι μ' ἐκαναν νὰ τὸν αντιπαθήσω. Εἶχα μιὰ τρελὴ επιθυμία νὰ τοὺ χώσω μιὰ γροθιὰ στὴ μούρη. Εἴχαμε συζητήσει πολλὲς φορές. Η αλήθεια εἶναι πως δὲν ἐκανα καὶ καμιὰ βαριὰ δουλειά, δούλευα αρκετὰ γιὰ νὰ δικαιολογῶ τὸ μισθό μου. Τουλάχιστον, ἔτσι νόμιζα.

Ἐβγαινα πολὺ συχνὰ τὰ βράδια. Ξαναείδα τὴ Σάρα. Μ' ἐβρισκε αλλαγμένο. Πιὸ ἀντρα. Αλλὰ καὶ πιὸ οξύθυμο. Ἀλλαζα πολὺ τακτικὰ ερωμένες γιατὶ δὲν ἤθελα νὰ δεθῶ μὲ καμιά. Ἀφηνα κατὰ μέρος τοὺς συναισθηματισμοὺς καὶ σκεφτόμουνα μόνο τὴν ηδονὴ που μποροῦσαν νὰ μοὺ προσφέρουν. Συνάντησα μιὰ κοπέλα πολὺ εντάξει που δὲ ζητοῦσε παρὰ νὰ μοιραστεῖ τὴ ζωή της μαζί μου. Απ' τὴ στιγμὴ που μοὺ μίλησε γιὰ γάμο, διέκοψα μαζί της. Εἶχα ἤδη μιὰ εμπειρία πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα καὶ δὲν εἶχα σκοπὸ νὰ ξανακάνω τὴν ἴδια μαλακία. Κι ἐπειτα, μιὰ μέρα, ἀρχισα νὰ παίζω στὸν ιππόδρομο. Γιὰ κακή μου τύχη, κέρδισα στὰ πρώτα μου στοιχήματα. Ἔτσι μοὺ ἔγινε συνήθεια, η τύχη μου ὁμως γύρισε καὶ πολὺ συχνὰ ξόδευα προκαταβολικὰ αὐτὰ που θὰ κέρδιζα. Δανειζόμουνα χρήματα απ' τοὺς συναδέλφους μου. Ἔφτασε κάποια στιγμὴ που δὲν μποροῦσα πιὰ νὰ τοὺς ξεχρεώσω εὐκολα. Απὸ τότε που γύρισα, ζούσα μὲ τοὺς γονεῖς μου. Τσακωνόμουνα πολὺ συχνὰ μὲ τὴ μητέρα μου. Καὶ μιὰ φορὰ τὴν πλήγωσα πολὺ ἀσχημα μὲ τὰ λόγια μου. Δέν μοὺ ἐμενε πιὰ παρὰ νὰ φύγω' κι αὐτὸ ἐκανα. Δέν εἶχα σχεδὸν καθόλου χρήματα στὴν τσέπη, μόνο λίγα ρούχα καὶ τὸ αχώριστο πιστόλι μου. Τὸ μέλλον μου διαγραφόταν ζοφερό. Ἐνιωθα εξαντλημένος, ὁμως μέσα μου υπήρχε μιὰ τρομερὴ επιθυμία γιὰ ζωή. Αὐτὴ η εσωτερικὴ βία μ' ἐσπρωξε σὲ ακραίες λύσεις γιὰ νὰ μπορέσω νὰ ξεφύγω απ' τὶς ἀθλιες συνθήκες τῆς ζωῆς μου.

Είχα αποκτήσει τή συνήθεια νά κοιτάζω γύρω μου, νά παρατηρώ αυτούς που μέ προσπερνούσαν στό δρόμο, στό μετρό, στό μικρό εστιατόριο όπου έτρωγα τά μεσημέρια. Τί έβλεπα; Θλιμμένες φάτσες, κουρασμένα βλέμματα, ανθρώπους φθαρμένους από κακοπληρωμένες δουλειές, καί παρόλα αυτά αναγκασμένους νά τίς κάνουν γιά νά επιβιώσουν μιά καί δέν μπορούσαν νά προσφέρουν στόν εαυτό τους παρά τά απόλυτα αναγκαία. Υπάρξεις καταδικασμένες στήν αιώνια μετριότητα· υπάρξεις ντυμένες όλες μέ τόν ίδιο τρόπο καί μέ τά ίδια οικονομικά προβλήματα στό τέλος τού μήνα. Υπάρξεις ανίκανες νά ικανοποιήσουν τίς πιό μικρές τους επιθυμίες, καταδικασμένες νά ονειρεύονται διαρκώς μπροστά στίς πολυτελείς βιτρίνες καί τά πρακτορεία ταξιδίων. Στομάχια, πελάτες που λιγουρεύονται τό πιάτο τής ημέρας καί τό ποτηράκι τό φτηνό κόκκινο κρασί. Υπάρξεις που ξέρουν τό μέλλον τους αφού είναι ανύπαρκτο. Ρομπότ χρησιμοποιημένα κι αχρηστευμένα, που σέβονται τούς νόμους περισσότερο από φόβο παρά από καθαρή τιμιότητα. Υποταγμένοι, νικημένοι, σκλάβοι τού ξυπνητηριού. Ήμουνα κι εγώ κατ' ανάγκην ένας απ' αυτούς, αλλά ένιωθα διαφορετικός. Δέν δεχόμουνα. Δέν ήθελα νά καθορίζεται η ζωή μου προκαταβολικά ούτε νά κανονίζεται από άλλους. Άν είχα όρεξη νά κάνω έρωτα στίς έξι η ώρα τό πρωί, ήθελα νά τό κάνω μέ τήν ησυχία μου χωρίς νά κοιτάζω τό ρολόϊ μου. Ήθελα νά ζήσω χωρίς χρόνο γιατί θεωρούσα ότι ο πρώτος εξαναγκασμός τού ανθρώπου γεννήθηκε τή στιγμή που αυτός άρχισε νά υπολογίζει τό χρόνο. Όλες οι συνηθισμένες φράσεις τής καθημερινής ζωής αντηχούσαν μέσα στό κεφάλι μου... Δέν έχω καιρό νά...! Έφτασα στήν ώρα μου...! Νά κερδίσω χρόνο...! Έχασα τόν καιρό μου...! Εγώ, ήθελα "νά έχω χρόνο γιά νά ζήσω" κι ο μόνος τρόπος γιά νά τά καταφέρω ήταν νά μή γίνω σκλάβος του. Ήξερα τόν παραλογισμό τής θεωρίας μου, πως δέν μπορούσε νά θεμελιωθεί επάνω της μιά κοινωνία. Αλλά, τί ήταν αυτή η κοινωνία, μέ τίς ωραίες της αρχές καί τούς νόμους της;

Στά 22 μου χρόνια, μέ είχε στείλει νά πολεμήσω τό δικό της πόλεμο, στ' όνομα τής ελευθερίας, ξέχασε μόνο νά μού πεί πως μέ τή δράση μου εμπόδιζα τή δράση τών άλλων. Στ' όνομα τίνος μού είχε δώσει τό δικαίωμα νά σκοτώνω ανθρώπους που ούτε κάν γνώριζα καί που σέ άλλες περιστάσεις θά μπορούσαν νά είναι φίλοι μου; Αυτή η κοινωνία μέ είχε χρησιμοποιήσει σάν πιόνι, είχε εκμεταλλευτεί τά νιάτα μου καί τήν απειρία μου. Είχε κατασκευάσει μονάχα ένα ψεύτικο ιδανικό στ' όνομα τής "πατριωτικής τιμής"... Είχε χρησιμοποιήσει τήν εσωτερική μου βία καί τήν είχε εκμεταλλευτεί γιά νά μέ κάνει καλό στρατιώτη, ένα καλό φονιά. Τήν έβλεπα, αυτήν τήν ίδια κοινωνία, αδιάφορη γιά τό θάνατο τών νεαρών αγοριών που σκοτώνονταν στ' όνομα τής πατρίδας. Έτρωγε, ρευόταν, πηδιόταν καί κοιμόταν γαλήνια. Ο πόλεμός της βρισκόταν μακριά, δέν έδινε δεκάρα γι' αυτόν όσο ο απόηχός του δέν έφτανε σ' αυτήν. Τό νά πεθάνει ένας άντρας γιά νά υπερασπιστεί τήν πατρίδα του ενάντια στόν κατακτητή, αυτό μπορούσα νά τό δεχτώ, αλλά τό ν' αφήνει μιά κυβέρνηση τή νεολαία της νά σκοτώνεται σ' έναν αποικιακό πόλεμο καί μάλιστα ξέροντας ότι αυτή η θυσία ήτανε ανώφελη, αυτό δέν μπορούσα νά τό δεχτώ, καί μόνο που τό σκεφτόμουνα μού ήταν ανυπόφορο. Η κοινωνία μέ εξαπάτησε βάζοντάς με νά διακινδυνέψω τή ζωή μου γιά ένα ψεύτικο σκοπό. Μέ είχε ξανακάνει πολίτη χωρίς νά νοιάζεται γιά τίς πληγές που είχε αφήσει στήν ψυχή μου αυτός ο πόλεμος. Έτσι λοι-

πόν τώρα θά τήν πολεμσύσα γιά νά τήν κάνω νά πληρώσει γιά όσα είχε καταστρέψει μέσα μου. Ήξερα πως, άν αρνιόμουνα τούς νόμους της, άν αρνιόμουνα ν' ακολουθήσω τό κοπάδι, αργά ή γρήγορα, θά τό πλήρωνα πολύ ακριβά. Παρόλα αυτά, ψυχρά, γνωρίζοντας όλους τούς κινδύνους μιάς ζωής στό περιθώριο, δέχτηκα προκαταβολικά νά πληρώσω τό τίμημα. Αυτοκτονούσα κοινωνικά. Ίσως η ιδέα μου γιά τήν ευτυχία νά ήταν λαθεμένη. Δέν ήξερα πως ο άνθρωπος που κερδίζει λίγα είναι ευτυχισμένος που έχει κερδίσει αυτά τά λίγα μέ τή δουλειά του· πως δέν είναι απαραίτητο νά έχει κανείς λεφτά γιά νά είναι πλούσιος· πως η έλλειψη χρόνου δίνει ακόμα μεγαλύτερο ενδιαφέρον στή ζωή όταν, επιτέλους, έρχεται μιά στιγμή ανάπαυσης. Πως τό νά φτιάξεις ένα σπίτι καί νά δείς νά μεγαλώνουν τά παιδιά που γέννησες είναι η βάση γιά μιά αληθινή καί υγιή ευτυχία· πως ο ηρωϊσμός, ίσως νά βρίσκεται τελικά στήν αντιμετώπιση τής ζωής καί τών προβλημάτων της. Όλ' αυτά δέν τά καταλάβαινα. Ήξερα ότι μέ τή δουλειά μου θά έμενα πάντα στή μετριότητα, στήν ανωνυμία. Δέν πίστευα πιά στόν έρωτα γιατί είχα γευτεί τόν καρπό του πολύ νωρίς· τόν είχα κόψει πρίν κάν ωριμάσει καί μού είχε μείνει η πικρή του γεύση. Ίσως καί νά έψαχνα νά βρώ αιτίες γιά νά δικαιολογήσω αυτά που θά έκανα. Στήν πραγματικότητα, ήμουνα κοινωνικά απροσάρμοστος καί σχεδόν μηδενικός, χαρτοπαίκτης, πότης, αγαπούσα τόν κίνδυνο καί τά κορίτσια, είχα γοητευτεί απ' τή νυχτερινή ζωή, τά ύποπτα μπάρ καί τίς πόρνες. Τά ήθελα όλα, αλλ' απόφευγα τή δουλειά σάν νά ήταν κάποια φριχτή αρρώστια. Όλα τά παιδικά μου χρόνια είχαν επηρεαστεί απ' τά γκανγκστερικά έργα που έβλεπα στό σινεμά. Είμαι σίγουρος ότι άν μέ ρωτούσαν εκείνη τήν εποχή: "Τί θέλεις νά γίνεις αργότερα μικρέ μου;" Θά απαντούσα "εγκληματίας" όπως άλλοι θά έλεγαν "πυροσβέστης, δικηγόρος ή γιατρός". Ναί, στά 23 μου, θ' ακολουθούσα τό επάγγελμα τού εγκληματία. Τό ήξερα γιατί τό είχα αποφασίσει. Καί καθώς πήγαινα στό σπίτι τών φίλων μου είχα τήν εντύπωση ότι η απόφαση αυτή θά ήταν οριστική. Αυτή η αποφασιστικότητα θά μέ οδηγούσε στήν κορυφή καί θά μέ έκανε "δημόσιο κίνδυνο υπ' αριθμόν ένα" σέ 2 χώρες: στή Γαλλία καί τόν Καναδά.

Θά γινόμουνα ένας φονιάς. Ένα απ' αυτά τά εγκληματικά θηρία που σκοτώνουν εν ψυχρώ ένα πλάσμα μέ σάρκα καί αίμα, χωρίς νά νιώθουν τό παραμικρό αίσθημα ενοχής. Αυτούς τούς ανθρώπους που θά σκότωνα, θά τούς σκότωνα γιά λόγους τιμής, συμφέροντος ή πιό απλά γιά νά υπερασπιστώ τή ζωή μου. Καί παρόλο που τό όπλο μου ποτέ δέν έγινε η αιτία γιά τό θάνατο ενός αθώου, είχα άραγε τό δικαίωμα ν' αποφασίσω ποιός έπρεπε νά ζήσει καί ποιός νά πεθάνει; Τό μόνο έγκλημα που δέν συγχώρεσα ποτέ στόν εαυτό μου ήταν τότε που σκότωσα τό μικρό πουλί μέ τίς γαλάζιες αποχρώσεις, μέσα στόν κήπο μας, όταν ήμουνα 13 χρονών. Γιατί τό είχα σκοτώσει ανόητα, ενώ τό μοναδικό του σφάλμα ήταν ότι μέ νανούριζε μέ τό τραγούδι του. Ήταν οι μόνες τύψεις που γνώρισα όσο τρομερό κι άν φαίνεται κάτι τέτοιο.

Καθώς ανέβαινα τά σκαλιά γιά τό σπίτι τών φίλων μου, δέν μπορούσα ακόμα νά φανταστώ μέχρι που θά μέ οδηγούσε η πρώτη μου ενέργεια. Καί νά τό ήξερα όμως, μήπως θά είχα κάνει μεταβολή γιά νά ξεφύγω απ' τόν ίδιο μου τόν εαυτό; Ειλικρινά δέν τό πιστεύω. Δέν είχα κανένα ίχνος τιμιότητας επάνω μου γιά νά παραδεχτώ τό σφάλμα μου. Ήταν αδύνατο νά κρυ-

φτώ απ' τόν ίδιο μου τόν εαυτό, τόν γνώριζα πολύ καλά· τό μόνο που δέν ήξερα ήταν τά όριά του. Τό μέλλον θά μού έδειχνε πως δέν υπήρχαν.

Χτύπησα τό κουδούνι καί μού άνοιξαν.

"Γειά σας, καλλιτέχνες! είπα.

— Α! ο Ζάκ! Τί σέ φέρνει από δώ;

— Τό έσκασα απ' τούς γέρους μου. Μπούχτησα πιά. Ήρθα νά μείνω μαζί σας, θά κάνετε μιά θέση καί γιά μένα;

— Καί βέβαια! Εδώ, είναι καί δικό σου σπίτι!"

Καθισμένοι μπροστά σ' ένα μπουκάλι κονιάκ, ο Πώλ, ο Ζάν-Πιέρ κι εγώ περάσαμε τή νύχτα φτύνοντας τήν κοινωνία, ξαναφτιάχνοντας τόν κόσμο, καί τά ρέστα. Τούς εξήγησα πως γιά μένα η δουλειά είχε τελειώσει οριστικά, πως ήμουνα έτοιμος γιά όλα. Ο Πώλ ήταν άνεργος. Ήταν έτοιμος νά μέ ακολουθήσει, έχοντας γκρεμίσει κάθε ηθικό φραγμό όπως κι εγώ. Δέν ήταν δύσκολο νά τόν πείσω. Θά μέ ακολουθούσε καί στήν κόλαση άν τού τό ζητούσα. Ο Ζάν-Πιέρ όμως ήταν διστακτικός:

"Ξέρεις, εγώ, δέν είμαι μαζί σας, θά φοβόμουνα πάρα πολύ μήπως μέ πιάσουν. Αλλά εσείς οι 2 κάντε ότι θέλετε. Εδώ, είσαι σπίτι σου αρκεί νά μή μού πείς νά κρύψω 3 πτώματα κάτω απ' τό κρεβάτι μου."

Κοίταξα τόν Πώλ στά μάτια.

"Λοιπόν, είσαι; Εντάξει, εμπρός γιά δράση! Αρχίζουμε κι από αύριο τό απόγευμα, άν θέλεις. Είμαι πανί μέ πανί καί θέλω νά γεμίσω τίς τσέπες μου.

— Σύμφωνοι! Κι εγώ έχω ανάγκη από ψιλά. Ένα πράγμα μόνο, Ζάκ, όχι όπλα στή δουλειά, είναι ο μόνος μου όρος.

— Συμφωνώ κι εγώ. Δέν χρειαζόμαστε σιδερικό γιά ν' αδειάσουμε ένα διαμέρισμα."

Μετά απ' αυτή τήν απόφαση, πήγαμε γιά ύπνο. Μέ ξύπνησε ο Ζάν-Πιέρ που έφευγε γιά τή δουλειά του. Μέ ρώτησε άν ήθελα καφέ.

"Δέν τό βρίσκεις ηλίθιο νά δουλεύεις γιά μερικές γόπες; Δέν άλλαξες γνώμη; είπα.

— Όχι, φίλε. Είσαι ελεύθερος ν' ακολουθήσεις τό δρόμο σου, αλλά εγώ δέν σ' ακολουθώ. Κι έπειτα ποιός θά σάς στέλνει δέματα όταν θά βρίσκεστε στή στενή;" είπε χαμογελώντας.

Μέ τόν Πώλ αγοράσαμε 2 πένσες καί ένα χόντρό κατσαβίδι. Φάγαμε σέ μιά ταβέρνα, κι ήπιαμε λιγάκι παραπάνω, ίσως γιά νά χαλαρώσουμε — αλλά η πρώτη μπούκα μοιάζει λίγο μέ τό πρώτο γαμήσι, ξέρεις τί πρέπει νά κάνεις αλλά δέν ξέρεις άν τό κάνεις καλά.

Αποφασίσαμε νά χτυπήσουμε στήν τύχη καί διαλέξαμε τίς πλούσιες συνοικίες τού Παρισιού. Ήμασταν ντυμένοι πολύ καθώς πρέπει καί τίποτα στούς τρόπους μας δέν μαρτυρούσε τίς πραγματικές μας διαθέσεις. Είχα σκηνοθετήσει τά πάντα, μέχρι που αγόρασα ένα τεράστιο μπουκέτο από έναν ανθοπώλη. Έτσι, άν μάς έπιανε κανείς στά σκαλιά κάποιας πολυκατοικίας θά μπορούσαμε πολύ εύκολα νά τόν κάνουμε νά πιστέψει ότι είχαμε κάποιο λόγο νά βρισκόμαστε εκεί. Θεωρούσαμε τούς θυρωρούς σάν τούς κυριώτερους εχθρούς μας. Είχα κρατήσει πολλές διευθύνσεις καί τηλέφωνα. Άν κάποιος δέν σήκωνε τό τηλέφωνο, δέν είχαμε παρά ν' ανεβούμε, νά βρούμε τήν πόρτα καί νά σπάσουμε τήν κλειδαριά. Ο κλήρος έπεσε σ' ένα χασάπη. Δέν μπορούσε νά βρίσκεται ταυτόχρονα στό σπίτι του καί

στὸ μαγαζί του. Κανείς δὲν απάντησε στὸ τηλέφωνο. Προχωρήσαμε πρὸς τὴν πολυκατοικία καὶ περάσαμε μπροστὰ απ' τὴ θυρωρό, χωρὶς καμιὰ δυσκολία. Δέν μᾶς εἶδε οὔτε ὅταν ανεβαίναμε.

Καὶ ο Πώλ κι εγὼ ἠμασταν ἠρεμοὶ γιὰ τὴν ὥρα δὲν νιώθαμε κανένα φόβο.

"Εσύ, κρύψου κάπου· θὰ χτυπήσω σὲ κάποιον στὴν τύχη γιὰ νὰ μάθουμε σὲ ποιὸν ὀροφο εἶναι ο πελάτης μας."

Μοὺ ἀνοιξε μιὰ γριά. Μὰ βέβαια, εἶχα κάνει λάθος ὀροφο, βέβαια! Ο κύριος Μορέλ, ο χασάπης, ἦταν στὸν 4ο αριστερά. Αφοὺ τὴς ζήτησα συγνώμη καὶ τὴν ευχαρίστησα γιὰ τὴν πληροφορία, ανέβηκα στὸν 4ο μαζὶ μὲ τὸν Πώλ.

Κόλλησα τὸ αυτί μου στὴν πόρτα, δὲν ἄκουσα τίποτα.

Στὸν ὀροφό μας υπῆρχαν 2 πόρτες. Αποφασίσαμε νὰ χτυπήσουμε σ' αυτὴν που βρισκόταν απέναντι απ' τοὺ χασάπη. Νιώθαμε ανίκανοι νὰ παραβιάσουμε τὴν πόρτα ἂν οι γείτονες ἦταν εκεί. Καμιὰ απάντηση. Τὰ ἴδια καὶ στὴν πόρτα τοὺ χασάπη. Τίποτα, απόλυτη ησυχία.

"Άντε, μικρέ, εμπρὸς στὴ δουλειά, δώσε μου τὶς πένσες!"

Η πόρτα δὲν άντεξε καὶ πολύ ς τὰ χτυπήματά μας. Αλλὰ ο θόρυβος που ἔκανε υποχωρώντας, μοὺ φάνηκε πως ἦταν αρκετὸς νὰ ξεσηκώσει ὁλη τὴν πολυκατοικία. Αφοὺ περιμέναμε γιὰ μιὰ στιγμὴ κι ενὼ η καρδιά μας πήγαινε νὰ σπάσει, διαπιστώσαμε πως δὲν υπῆρχε καμιὰ αντίδραση στοὺς υπόλοιπους ορόφους. Μπαίνοντας στὸ διαμέρισμα, καταλάβαμε πως τὸ εἴχαμε παρακάνει γιὰ πρώτη φορά. Ἴσως η τύχη νὰ βοηθοὺσε τὰ πράγματα. Ενθουσιασμένοι μὲ τὴν επιτυχία μας, ψάξαμε καὶ αδειάσαμε ὁλα τὰ δωμάτια χωρὶς νὰ παίρνουμε καμιὰ προφύλαξη γιὰ τὴ φασαρία που κάναμε. Δὲν μπόρεσα νὰ συγκρατήσω ἕνα "διάολε" ὅταν ἐκπληκτος ανακάλυψα αρκετὰ μάτσα χαρτονομίσματα καὶ κοσμήματα αξίας μέσα στὸ συρτάρι ενός επίπλου, σ' ἕνα απ' τὰ δωμάτια. Ὅσο γιὰ τὸν Πώλ, εἶχε βάλει χέρι σ' ἕνα σωρὸ πράγματα καὶ τὰ εἶχε στοιβάξει μέσα σὲ μιὰ βαλίτσα που βρήκε κάπου εκεί. Καθίσαμε τουλάχιστον μισὴ ὥρα εκεί μέσα καὶ ψάξαμε παντού. Δὲν μπορούσαμε νὰ τὰ σηκώσουμε ὁλα.

"Ωραία, καὶ τώρα πάμε! Καλὴ σοδειά! Κατεβαίνεις πρώτος μὲ τὴ βαλίτσα καὶ τὸ μπουκέτο. Σὲ ακολουθῶ λίγα μέτρα πιὸ πίσω. Ἂν σὲ δεῖ η θυρωρίνα, θὰ τὴς πεῖς πως ἦρθες νὰ δεῖς τὸν ξάδελφό σου τὸ χασάπη καὶ πως θὰ ξαναπεράσεις αφοὺ δὲν ἦταν κανείς. Θὰ νομίσει πως εἶσαι κάποιος συγγενής.

— Καὶ φαντάσου νὰ μοὺ πεῖ ν' αφήσω εδὼ τὴ βαλίτσα μου! Εἶπε ο Πώλ στ' αστεία.

— Άντε, μικρέ, ἂς τοὺ δίνουμε."

Ὅλα πήγαν πολὺ καλά. Μόλις φτάσαμε σπίτι, κάναμε απογραφὴ τὴς λείας μας. Στὴν πρώτη μας προσπάθεια, η τύχη μᾶς εἶχε ευνοήσει. Εἴχαμε σηκώσει πάνω απὸ 2 εκατομμύρια (4.000 δολάρια), σὺν τὰ κοσμήματα, μερικὰ χρυσαφικά, διάφορα αγαλματάκια, χωρὶς νὰ υπολογίσουμε κάμποσα μπιμπελὸ που δὲν ξέραμε τὴν αξία τους.

Ο Πώλ, μὲ μάτια που ἐλαμπαν απὸ ικανοποίηση, φώναζε απ' τὴ χαρά του:

"Γειὰ κοῖτα ὁλ' αυτὰ τὰ λεφτά! Τὸ συνειδητοποιεῖς ὁτι αυτὰ εἶναι πιὸ

πολλά απ' όσα θά κέρδιζα μέ 3 χρόνια δουλειά;

— Καί γι' αυτά εδώ δέν μάς χρειάστηκαν παρά 30 λεπτά, κι είναι όλα δικά μας, είπα. Βλέπεις ότι είχα δίκιο. Αυτή είναι η λύση. Δέν είχαμε παρά νά τολμήσουμε νά τό κάνουμε. Τολμήσαμε καί ανταμειφτήκαμε. Ωραία, τώρα θά κάνουμε τή μοιρασιά. Γιά τά κοσμήματα καί γιά τά μπιμπελό, θά βρούμε έναν κλεπταποδόχο."

Μόλις νύχτωσε, ο Ζάν-Πιέρ ήταν ο πρώτος που μετάνοιωσε που δέν μάς είχε ακολουθήσει. Αποφασίσαμε νά γιορτάσουμε τήν επιτυχία μας σ' ένα καλό εστιατόριο. Καθώς οι φίλοι μου τέλειωναν τό φαγητό τους τηλεφώνησα στή Σάρα, μ' ένα ποτήρι φίνο κονιάκ στό ένα χέρι κι ένα προεδρικό πούρο στό άλλο.

"Ναί, εσύ είσαι, κούκλα;

— Ποιός είναι;

— Ποιός ήθελες νά είναι... Ο ήρωάς σου, ομορφούλα. Είπα,ξεσπώντας στά γέλια. Σήμερα τό βράδυ, σέ καλώ καί σέ βγάζω σέ ανεργία! Έρχομαι μέ 2 φίλους. Πές νά βάλουν τή σαμπάνια στόν πάγο.

— Ζάκ, χρυσέ μου... Μά τί έχεις; Έχεις πιεί, αγόρι μου!

— Ναί, κούκλα μου! Γιορτάζω τά γενέθλιά μου καί θά γίνω στουπί μαζί σου... καί μετά θά υποστείς τίς συνέπειες...

— Ναί, σίγουρα, είσαι τρελός, χρυσέ μου! Μά, δέν είναι τά γενέθλιά σου.

— Καί βέβαια είναι, κούκλα μου. Είμαι μιάς ημέρας, γιατί γεννήθηκα σήμερα καί...

— Μά, εσύ έχεις γίνει φέσι. Καλά, έλα στό μπάρ, σέ περιμένω."

Πήγαμε κι οι 3. Τά κορίτσια μάς κάνανε φιλική υποδοχή καί διπλάρωσαν τούς 2 φίλους μου. Η Σάρα κάθισε μαζί μου σ' ένα τραπέζι που βρισκόταν λίγο παράμερα. Παράγγειλα σαμπάνια γιά τούς δυό μας. Οι φίλοι μου κάνανε κι αυτοί τό ίδιο στό μπάρ καί φαινόντουσαν νά διασκεδάζουν.

Η Σάρα μέ κοίταζε κατάπληκτη· ήξερε ότι δέν είχα τά μέσα γιά τέτοια χλιδή, γιατί πάντα μέ έβλεπε απένταρο.

"Κέρδισες τό πρώτο λαχείο ή σού έπεσε καμιά κληρονομιά;" Μού είπε ειρωνικά.

Πλησιάζοντας τά χείλη μου στ' αυτί της καί χαϊδεύοντάς την στό λαιμό, τής είπα:

"Κάτι καλύτερο, μικρούλα. Πήγα καί τό βρήκα μόνος μου τό πρώτο λαχείο.

Στήν αρχή, έκανε πως δέν καταλάβαινε, έπειτα τίναξε τό κεφάλι της έκπληκτη καί χαμογέλασε πονηρά.

"Μή μού πείς πως..."

Έπειτα, κοιτάζοντάς με μού είπε:

"Μά βέβαια, αυτό είναι!

— Έ, λοιπόν, ναί, κούκλα μου. Τήν έπεσα γιά πρώτη μου φορά στό σπίτι ενός αστού καί τήν έκανα λαχείο. Αυτό τό βράδυ θά τό περάσουμε μαζί... Θά είσαι γιά μένα τό βραβείο τού νικητή", είπα ξεκαρδισμένος στά γέλια.

Κι οι φίλοι μου έμοιαζαν νά διασκεδάζουν. Τούς έκανα νόημα νά έρθουν κοντά μου. Οι συστάσεις ήταν περιττές, τά 2 κορίτσια μέ γνώριζαν γιατί μέ είχαν ξαναδεί μέ τή Σάρα. Περάσαμε 3 ώρες πίνοντας, πρός μεγάλη ικανο-

ποίηση τού ιδιοκτήτη, που όμως είχε αρχίσει ν' ανησυχεί γιατί ο λογαριασμός όλο καί φούσκωνε. Ξαναφόρεσε τό χαμόγελό του όταν μέ είδε νά πληρώνω χωρίς κανένα δισταγμό. Η Σάρα κι εγώ φύγαμε απ' τό μπάρ. Μόλις φτάσαμε στό δωμάτιό μας στό ξενοδοχείο, πήδηξε στό λαιμό μου· τά χείλη της ενώθηκαν μέ τά δικά μου σ' ένα παράφορο φιλί που, τέτοιο, δέν μού είχε ξαναδώσει ποτέ.

"Σ' ευχαριστώ, χρυσέ μου, που σκέφτηκες εμένα στό πρώτο σου μόρτικο βράδυ. Είμαι λοιπόν πραγματικά κάτι γιά σένα;

— Μ' αρέσεις πολύ, πάντα ήσουνα πολύ εντάξει μαζί μου. Κι έπειτα αυτό τό βράδυ ήταν σημαντικό γιά μένα νά σ' έχω κοντά μου, αυτό είναι όλο."

Κάναμε έρωτα κι η Σάρα, που ανήκε σ' όλο τόν κόσμο, έγινε πραγματικά δική μου εκείνο τό βράδυ. Ένιωθα πως μού είχε δοθεί σάν μιά ερωτευμένη γυναίκα κι όχι σάν μιά πόρνη. Μέ τό κορμί της λουσμένο απ' τόν ιδρώτα, ήσυχη, μέ τό κεφάλι της γερμένο στόν ώμο μου, μού είπε:

"Τό ξέρεις ότι σ' αγαπώ, χρυσέ μου; Είναι απίθανο· πρίν από 7 χρόνια, ένας πιτσιρικάς θέλοντας νά κάνει τόν άντρα πληρώνει τήν πρώτη του πόρνη· καί νά που, σήμερα, ο ίδιος, αλλά τώρα πραγματικά σκληρός άντρας, βρίσκεται πάλι στό κρεβάτι της... Γιατί, Ζάκ;

— Δέν είμαι στό κρεβάτι σου, κούκλα μου, εσύ είσαι στό δικό μου, είπα μ' ένα κοροϊδευτικό χαμόγελο.

— Μήν αστειεύεσαι, χρυσέ μου, άκουσέ με! Ξέρεις ότι ο φίλος μου είναι στή φυλακή εδώ καί 2 χρόνια. Δέν τά πηγαίναμε καί πολύ καλά, αλλά τού παραστέκομαι στέλνοντάς του χρήματα. Αν τό θέλεις, μπορώ νά είμαι ελεύθερη. Θά πληρώσω τό χρέος μου καί θά δουλέψω γιά σένα. Δέν θά χρειάζεται νά ριψοκινδυνεύεις γιά νά βρείς λεφτά. Κερδίζω πολλά. Έλα νά μείνεις μαζί μου, χρυσέ μου. Δέν θέλω νά βρεθείς στή φυλακή κι άν συνεχίσεις έτσι, αυτό θά γίνει σίγουρα."

Πήρα τήν πρότασή της σάν προσβολή.

"Γιά ποιόν μέ πέρασες; Γιά κανένα νταβατζή; Εσύ, δηλαδή νά πηγαίνεις νά πηδιέσαι κι εγώ, απλώς ν' απλώνω τό χέρι καί νά παίρνω τά λεφτά που θά βγάζεις μέ τόν κώλο σου. Δέν είμαι δά καί τόσο απελπισμένος, Σάρα. Μ' αρέσεις πολύ, τό ξέρεις. Είσαι φίλη μου. Αλλά ποτέ δέν θά δεχτώ χρήματα από μιά γυναίκα. Γέλασε άν θέλεις, αλλά είμαι αρκετά μεγάλος γιά νά βγάζω χρήματα χωρίς τή βοήθεια κανενός. Οι νταβατζήδες μού προκαλούν αηδία... Μή μού ξαναμιλήσεις ποτέ γι' αυτό, γιατί γιά μένα είσαι η φίλη μου, η συντρόφισσά μου. Μ' αρέσει νά σού κάνω έρωτα. Όσο γιά τή δουλειά σου δέν μέ νοιάζει, εφόσον ο καθένας μας κάνει τή ζωή του. Μ' αρέσεις πολύ, αλλά δέν σ' αγαπώ καί τό ξέρεις."

Είχε δακρύσει κι αυτό μέ στεναχώρησε.

"Μήν κλαίς, κοριτσάκι· είμαι ειλικρινής, μή μέ κατηγορείς γι' αυτό. Αν θέλεις, μπορούμε νά φύγουμε γιά λίγες μέρες γιά τήν Κυανή Ακτή· όσο γιά τά υπόλοιπα, άσε τά σχέδιά σου κατά μέρος, Ο.Κ.;"

Κατάπιε τά δάκρυά της.

"Έχεις δίκιο. Είμαι ανόητη. Μέ συγχωρείς, δέν ήθελα νά σέ κάνω νά θυμώσεις. Θά μέ συγχωρήσεις, πές μου;

— Δέν έχω τίποτα νά σού συγχωρέσω, Σάρα. Είμαστε καλά όπως είμαστε, τίποτα δέν πρέπει ν' αλλάξει. Έχω σκοπό νά βρώ πολλά λεφτά κι άν θά

πρέπει κάποια μέρα νά μπώ στή στενή, σκοτίστηκα. Έλα, τώρα, άς τά ξεχασουμε όλ' αυτά."

Κόλλησε πάνω μου. Τήν ένιωθα εύθραυστη κάτω απ' τή μάσκα τής γυναίκας που είναι σίγουρη γιά τόν εαυτό της. Ξανασμίξαμε σέ μιά δίνη ηδονής που κράτησε μέχρι τό πρωί. Περάσαμε μερικές μέρες κοντά στή θάλασσα. Τήν πήγα στό καζίνο όπου έχασα ένα αρκετά μεγάλο ποσό' αλλά δέν μ' ένοιαζε καί τόσο. Από εκείνη τήν ημέρα, τά οικονομικά προβλήματα δέν είχαν πιά καμιά σημασία γιά μένα. Όταν γυρίσαμε στό Παρίσι, μ' ευχαρίστησε γιά όλα κι έφυγε στεναχωρημένη λέγοντάς μου: "Θά τά ξαναπούμε, χρυσέ μου." Ο καθένας μας θ' ακολουθούσε τό δρόμο του κι εκείνη τό ήξερε. Μπορεί νά διασταυρωνόμαστε αλλά ήταν αδύνατον νά προχωρήσουμε μαζί.

Μόλις γύρισα σπίτι, ο Πώλ ήταν τρελός από χαρά που μέ ξανάβλεπε.

"Έ, λοιπόν! Δέν περνάς κι άσχημα. Μήπως όμως, θά έπρεπε νά σκεφτείς καί λίγο τή δουλειά;

— Μά δέν σκέφτομαι καί τίποτ' άλλο! Άσε που τά λεφτά φεύγουν γρήγορα. Ξαναρχίζουμε μιά απ' αυτές τίς μέρες, εντάξει;"

Συμφώνησε.

Πάνω από έξι μήνες αδειάζαμε διαμερίσματα στό Παρίσι παραβιάζοντας τίς πόρτες μέ τόσο φυσικό τρόπο που δέν παίρναμε πλέον καμιά προφύλαξη. Είχαμε αγοράσει καλά υλικά γιατί σκοπεύαμε ν' ανεβούμε στήν ιεραρχία καί ν' αρχίσουμε ν' ανοίγουμε χρηματοκιβώτια. Είχαμε μαζέψει αρκετά κοσμήματα κι αγαλματάκια απ' τίς επιδρομές μας. Τό διαμέρισμά μας έμοιαζε μέ τή σπηλιά τού Αλή Μπαμπά. Είχαμε βρεί αρκετά όπλα, από πιστόλια μέχρι κυνηγετικά. Νοίκιασα ένα ωραίο διαμέρισμα όπου έμενα μόνος μου. Δέν αγόρασα αυτοκίνητο, προτιμούσα νά νοικιάζω. Πίστευα ότι, αποκτώντας οικονομική άνεση, θά πούλαγα μούρη στούς γονείς μου. Μιά Κυριακή μέ είδε ο πατέρας μου νά καταφθάνω στό εξοχικό του σπίτι, οδηγώντας μιά υπέροχη Ιμπαλά καί μέ εκλεκτή συντροφιά. Ξαφνιάστηκε, γιατί είχε σχεδόν 6 μήνες νά πάρει νέα μου. Δέν μιλήσαμε γιά τόν τελευταίο μας καβγά. Αλλά, αντί νά εντυπωσιαστεί απ' τή νεοπλουτίστικη εμφάνισή μου, μέ πήρε κατά μέρος γιά νά μού μιλήσει.

"Βλέπω πως οι δουλειές πάνε καλά. Δέν υπάρχει λόγος νά μού εξηγήσεις. Κατάλαβα."

Μού ήταν αδύνατο νά τόν διαψεύσω, οπότε αρκέστηκα νά τόν καθησυχάσω:

"Μά όχι, πατέρα, δέν κατάλαβες τίποτα. Αυτό που κάνω βέβαια, δέν είναι καί πολύ νόμιμο. Κάνω κάποιο εμπόριο μέ τήν Ελβετία, τίποτα τό σπουδαίο, αλλά βγάζω πολλά.

— Α! Καλά, είπε, μέ ανακούφιση, νόμιζα πως...! Γιατί από σένα όλα τά περιμένω.

— Δέν πρέπει νά σκέφτεσαι έτσι. Βγάζω λεφτά, αλλά δέν κάνω τίποτα κακό. Ο.Κ.;"

Ίσως καί νά μέ πίστεψε, ίσως νά προτίμησε νά κάνει πως μέ πιστεύει γιά νά μήν υποχρεωθεί νά μέ διώξει απ' τό σπίτι του, πράγμα που σίγουρα θά είχε κάνει άν είχε μάθει τίς πραγματικές μου δραστηριότητες. Φεύγοντας από κεί, ένιωσα καλά. Θεωρούσα τόν εαυτό μου σπουδαίο. Στό κάτω-κάτω, δέν ήμουνα παρά ένας λωποδυτάκος μέ λίγη τύχη παραπάνω. Βέβαια, υπήρχε

κίνδυνος αυτή η τύχη νά γυρίσει· αλλά γιά τήν ώρα, μέ τίς τσέπες γεμάτες χαρτονομίσματα, μέ 2 ωραία κορίτσια δίπλα μου, παρίστανα τόν Αλ Καπόνε.

Δέν θ' αργούσα νά βρεθώ αντιμέτωπος μέ τούς σκληρούς κανόνες αυτού τού κυκλώματος· η αντίδρασή μου θά ήταν βίαιη κι ανήλεη. Πίστευα στό λόγο τής τιμής, στήν απόλυτη φιλία, σέ ορισμένες αρχές, στήν τιμή αυτού τού κυκλώματος. Η πραγματικότητα ήταν τελείως διαφορετική, μαθήτευα στό σχολείο τού εγκλήματος, τής συνωμοσίας καί τής ξεγυρισμένης γροθιάς. Γιά νά ζήσεις περισσότερο πρέπει ν' αντιδράς πάντα πρώτος. Αυτή η αρχή θά γινόταν καί δική μου καί θά μ' έκανε έναν άνθρωπο μέ απρόβλεπτες αντιδράσεις.

Είχα νά δώ τή Σάρα πολύ καιρό. Σύχναζα σ' ένα μικρό μπάρ γεμάτο αλήτες, στήν οδό Μοντάν-Σαίντ-Ζενεβιέβ. Περνούσα τά βράδια μου παίζοντας πόκερ, μέ πάθος. Άρχισα νά κυκλοφορώ οπλισμένος μέ τό σαραντάπεντάρι μου. Άρχισα ν' αποκτώ κάποιο κύρος ανάμεσα στίς γυναίκες που σύχναζαν στό μπάρ. Μερικές ήταν ψευτοσπουδάστριες που δινόντουσαν γιά έναν καφέ ή πιό απλά, γιά ένα ζεστό κρεβάτι καί λίγη στοργή. Μέσα σ' αυτό τό ντουμανιασμένο καί σκοτεινό περιβάλλον, ένιωθα στό στοιχείο μου. Γνώρισα διάφορους τύπους που όπως κι εγώ ήταν τής δουλειάς. Μέ ορισμένους απ' αυτούς μάλιστα έκανα κάνα δυό δουλειές. Είχαμε γίνει μιά συμμορία από 10 άτομα καί στίς δύσκολες στιγμές δίναμε "χείρα βοηθείας" ο ένας στόν άλλο. Είχα γιά φίλο έναν παλιό καραβανά που είχε περάσει ένα μεγάλο μέρος τής ζωής του στή φυλακή. Τού μιλούσα πάντα μέ κάποια συγκαταβατικότητα. Από Ζάκ, είχα γίνει "κύριος Ζάκ", αυτή η αλλαγή μέ κολάκευε λιγάκι. Η σερβιτόρα τού μπάρ, μιά παλιά ματρόνα, μού μιλούσε πάντα μέ σεβασμό. Πολλές φορές, είχα επέμβει σέ καβγάδες γιά νά υπερασπιστώ τά συμφέροντά της. Μού ήταν ευγνώμων. Τό κρεβάτι της θά ήταν σίγουρα στή διάθεσή μου μιά κι έμενε μόνη της. Αλλά, ακόμη καί μισομεθυσμένος, δέν τά έχανα ποτέ τόσο ώστε νά γίνω κουβέρτα-σ' αυτά τά 110 κιλά λίπους. Βλέποντάς την έτσι υπερβολικά βαμμένη, άσχημη, νά περπατάει σάν παχύδερμο, διασκέδαζα καθώς τήν φανταζόμουνα ανάσκελα, μέ ανοιχτά τά σκέλια, μέ τά πλαδαρά καί τεράστια βυζιά της νά κρέμονται στά πλάγια σάν δυό μεσίστιες σημαίες. Ακόμα κι άν ήμουνα πεινασμένος, θά έπρεπε νά έχω τρομερή όρεξη γιά νά φουσκώσω μ' ένα τέτοιο σάντουιτς. Κι όμως μερικοί νεαρούληδες δέν δίσταζαν νά μοιραστούν τίς νύχτες τους μαζί της γιά μερικά χαρτονομίσματα. Είχε όμως χρυσή καρδιά. Όλος ο κόσμος τήν αγαπούσε. Άς δοκίμαζε κάποιος νά τής κάνει τό παραμικρό... Όσοι προσπάθησαν νά τής κάνουν κάτι τέτοιο είχαν νά κάνουν μαζί μου. Καί γι' αυτό γιά τή "μαμά Λουλού" ήμουνα άγιος.

Ένα βράδυ, πήρα τήν απόφαση νά κάνω μιά μικρή επίσκεψη στή Σάρα. Αυτή η επίσκεψη θά είχε πολύ σοβαρές συνέπειες γιά μένα. Θά ήταν η αφορμή γιά τό πρώτο μου ξεκαθάρισμα λογαριασμών. Θά ανακάλυπτα στόν εαυτό μου τήν ψυχή ενός γεννημένου φονιά. Ζώντας μέσα σέ μιά ζούγκλα, θ' άρχιζα νά συμπεριφέρομαι σάν άγριο θηρίο. Δέν ήξερα ακόμα πως ήμουνα ικανός γιά τέτοιες πράξεις, κι όμως θά τίς έκανα σάν ένας πραγματικός επαγγελματίας.

Μέ περίμενε μιά μεγάλη έκπληξη όταν έμαθα πως η Σάρα δέν δούλευε

πιά σ' εκείνο τό μπάρ όπου είχα συνηθίσει νά τή συναντώ! Τά είχα χαμένα. Η αλήθεια είναι πως είχε περάσει πολύς καιρός που δέν τής είχα τηλεφωνήσει. Οι φίλες της μού έδωσαν τή διεύθυνσή της. Η Σουζόν, που ήταν κολλητή τής Σάρας, μού είπε απλώς νά προσέχω. Όταν τή ρώτησα γιατί, δέν απάντησε. Είχα καταλάβει. Ο νταβατζής της πρέπει νά είχε βγεί απ' τή φυλακή. Ίσως νά είχε μάθει γιά τή σχέση μου μέ τή Σάρα. Λίγο μ' ένοιαζε γιά τήν αντίδρασή του. Άν δέν ήταν ευχαριστημένος, ήμουνα έτοιμος νά τόν αντιμετωπίσω. Εξοργισμένος καθώς ήμουνα, μπήκα στό μπάρ. Ο Πώλ ήταν μαζί μου, αλλά δέν ήταν οπλισμένος. Δέν είχα καταφέρει ακόμα νά τόν πείσω νά οπλοφορεί· δέν καταλάβαινε ότι αυτό ήταν κάτι τό φυσικό στό επάγγελμά μας.

Ανοίξαμε τήν πόρτα. Τά φώτα ήταν χαμηλωμένα, μέσα δέν υπήρχαν παρά καμιά δεκαριά τραπέζια καί στό κέντρο μιά μικροσκοπική πίστα χορού. Είχε λίγο κόσμο. Μερικά κορίτσια καθόντουσαν στό μπάρ, αλλά δέν είδα τή Σάρα. Χαιρέτησα τόν μπάρμαν:

"Γειά σου! Η Σάρα δέν είναι εδώ;

— Όχι γιά τήν ώρα, κύριε. Έχει δουλειά· αλλά δέν θ' αργήσει. Θέλετε νά πάρετε κάτι περιμένοντας;"

Ο Πώλ κι εγώ παραγγείλαμε 2 ουίσκυ. 3 άντρες κάθονταν σ' ένα τραπέζι στό βάθος τής σάλας. Όταν ένας απ' αυτούς άκουσε ν' αναφέρεται τ' όνομα Σάρα, φώναξε ένα απ' τά κορίτσια κοντά του καί τής μίλησε χαμηλόφωνα. Ο τύπος ήταν γύρω στά 40, καλοντυμένος, ηλιοκαμένος. Δέν τόν είχα προσέξει ιδιαίτερα. Έκανε νόημα στό κορίτσι νά μάς πλησιάσει. Κι εκείνη ήρθε.

"Καλησπέρα σας, παιδιά. Μέ λένε Κάθυ, θά μέ κεράσετε ένα ποτό, γλύκες;"

Αυτό τό κορίτσι δέν μ' άρεσε. Φαινόταν χυδαία καί δέν είχε τρόπους, αντιμετωπίζοντάς μας σάν νά ήμασταν πελάτες γιά βίζιτα. Δέν ξέρω γιατί, αλλά τής απάντησα ξερά. Ίσως γιατί είχα στεναχωρηθεί που η Σάρα είχε αλλάξει στέκι ή πιό απλά γιατί δέν ήταν εκεί.

"Όχι! περιμένω κάποιον.

— Ο φίλος σου όμως! Αυτός, μπορεί νά θέλει νά μέ κεράσει ένα ποτό.

— Σπάσε. Δέν βλέπεις ότι καί γι' αυτόν ισχύει τό ίδιο;"

Εξαλλη που τή διώξαμε έτσι, είπε στόν μπάρμαν:

"Είναι τελείως μαλάκες, αυτοί οι τύποι!"

Τό χέρι μου έφυγε σάν αστραπή. Τής έδωσα ένα χαστούκι που παρά λίγο νά τή ρίξει κάτω. Ξαφνιασμένη, θολωμένη απ' τήν αντίδρασή μου, είχε μείνει άναυδη. Τότε, ένας απ' τούς 3 άντρες σηκώθηκε καί μέ πλησίασε. Ήταν ο σαραντάρης. Βρώμαγε νταβατζής η υπόθεση. Καταλάβα ότι ήταν Άραβας. Μού είπε έντονα:

"Έ! Όχι τέτοια εδώ."

Απειλητικός, προχώρησε κι άλλο. Τόσο τό χειρότερο γι' αυτόν. Μέ μιά γρήγορη κίνηση έβγαλα τό σαρανταπεντάρι μου καί τόν χτύπησα μέ τήν κάνη στό πρόσωπο. Κατρακύλησε ματωμένος στά πόδια μου. Οι 2 φίλοι του ετοιμάστηκαν νά επέμβουν. Γύρισα τό όπλο μου καταπάνω τους, επιθετικά.

"Δέν αστειεύομαι. Άν κάποιος από σάς τολμήσει νά κουνήσει, έστω καί τό μικρό του δαχτυλάκι, τόν έφαγα. Εμπρός! Όλοι, τά χέρια σας πάνω στό τραπέζι καί μήν κάνετε κανένα αστείο γιατί θά σάς ρίξω στό ψαχνό."

Ήμουνα έξαλλος. Ο Πώλ έκανε νόημα στόν μπάρμαν νά μήν κουνήσει. Τά κορίτσια μέ κοιτούσαν χωρίς νά πολυκαταλαβαίνουν τί γινόταν. Θά πρέπει όμως νά ήμουνα τρομερός γιατί κανένας δέν τόλμησε νά κουνηθεί. Ο νταβάς, πεσμένος πάντα κάτω ήταν γεμάτος αίματα που έτρεχαν από μιά βαθιά πληγή στό αριστερό του μάγουλο. Ούτε κι αυτός τολμούσε νά κουνηθεί. Αναρωτιόμουνα τί ήταν αυτό που μ' έκανε ν' αντιδράσω έτσι. Διάβαζα τό φόβο στά μάτια του. Τό σαρανταπεντάρι μου μέ τή μαύρη τρύπα τής κάνης του έτοιμη νά ξεράσει τό θάνατο ήταν ένα καλό επιχείρημα. Ένιωθα μιά αρρωστημένη ικανοποίηση μέ τόν τρόμο του. Καί τού είπα μέ σκληρή φωνή:

"Λοιπόν, ψοφίμι, θέλεις νά τό δοκιμάσεις;"

Εκείνη ακριβώς τή στιγμή άνοιξε η πόρτα τού μπάρ. Η Σάρα είδε τόν Πώλ, έπειτα εμένα, έπειτα όλη τή σκηνή. Έβγαλε μιά φωνή, που έμοιαζε πιό πολύ μέ παράκληση πνιγμένη απ' τή συγκίνηση.

"Ζάκ! Μήν τό κάνεις αυτό!".

Ίσως νά νόμισε πως θά τού έριχνα στό ψαχνό. Πλησίασε καί τόν είδε πεσμένο καταγής.

"Α, όχι! ... Δέν είναι αλήθεια!"

Εγώ, δέν είχα χαλαρώσει τήν προσοχή μου. Ήμουνα σέ φόρμα. Κρατούσα τήν κατάσταση στά χέρια μου. Γύρισε σέ μένα, έξαλλη από θυμό. Ποτέ μου δέν τήν είχα δεί έτσι.

"Μά είσαι τρελός. Κοίτα τί έκανες... Αχ! Θεέ μου, μά..."

Τής απάντησα ειρωνικά:

"Γειά σου, ομορφούλα. Βλέπεις, τρώω νταβατζήδες καί μάλιστα άψητους."

Ο άντρας έκανε νά σηκωθεί.

"Εσύ, ψοφίμι άσε τό κρέας σου εκεί που βρίσκεται..."

"Μά είναι ο Αχμέντ! Τόν Αχμέντ μου χτύπησες... Κοίτα τί έκανες!"

Τί; Είχα ακούσει καλά; Αυτός ο τύπος κατάχαμα ήταν ο νταβάς της. Ένας Άραβας, ήταν ο νταβάς τής Σάρας μου. Η αλήθεια είναι ότι ποτέ δέν τήν είχα ρωτήσει. Η λύσσα μου σίγουρα φαινόταν στά μάτια μου γιατί η Σάρα έδειχνε τρομοκρατημένη. Είχα μιά τρελή επιθυμία νά κάνω σκηνή.

"Θέλεις νά πείς ότι αυτή η κουράδα είναι ο "εργοδότης" σου; Δηλαδή, δίνεις τά λεφτά σου σ' ένα ψοφίμι... σ' έναν σκυλάραπα. Μέ αηδιάζεις..."

Τά μάτια μου έλαμπαν από μίσος. Διάβασα τό φόβο στά μάτια τής Σάρας. Μού είπε ντροπαλά:

"Σέ ικετεύω, Ζάκ, φύγε, άφησέ τον.

— Ναί, φεύγω. Κι εσείς, βρωμοπούστηδες, μιά κίνηση νά κάνετε καί σάς έφαγα."

Έπειτα, κοιτάζοντας τόν Αχμέντ που κειτόταν πάντα κάτω είπα.

"Μή φοβάσαι, μπούλη, η κυρία θά σού κάνει τή νοσοκόμα."

Τό βλέμμα μου έπεσε πάνω στή Σάρα, έκλαιγε. Απειλώντας όλο τόν κόσμο, είπα μέ σκληρή φωνή:

"Ξανασυναντιόμαστε όποτε θέλετε καί όπου θέλετε."

Έπειτα έδωσα μιά μέ τό δεξί μου πόδι στό κεφάλι τού Αχμέντ που, καθώς ήταν ζαλισμένος δέν πρόλαβε νά φυλαχτεί. Αυτή τή φορά, έμεινε ξερός γιά τά καλά. Η Σάρα έβγαλε μιά κραυγή πόνου, χωρίς ν' αντιδράσει. Είχα σκοτώσει κάτι μέσα της.

Ο Πώλ κι εγώ φύγαμε απ' τό μπάρ πισοπατώντας. Μόλις βγήκαμε εξαφανιστήκαμε στά γειτονικά δρομάκια· πήγαμε στό αυτοκίνητό μας. Ο Πώλ τήν είχε βρεί αυτό τό βράδυ.

"Δέν έμεινες άπρακτος. Αναρωτιέμαι τί σ' έπιασε!

— Δέν ξέρω! Μού ήρθε έτσι... Σάν αντανακλαστικό!

— Έ, λοιπόν, φίλε, θά πρέπει νά προσέχεις, γιατί η υπόθεση δέν θά τελειώσει εδώ. Είδες πόσο στεναχωρήθηκε η Σάρα; Κι όμως τήν αγαπάς, αυτή τή μικρή!

— Ναί, αλλά βλέπεις! Κάνει τήν πουτάνα γιά χάρη ενός Αράπη, αυτό δέν τό ήξερα."

Όταν γυρίσαμε στό σπίτι μου, ο Πώλ αποφάσισε νά κοιμηθεί εκεί. Τό πρωί, θά τά κανονίζαμε. Θά έπρεπε νά περιμένω τή βίαιη αντίδραση τού Αχμέντ. Ήταν υποχρεωμένος νά κάνει κάτι άν δέν ήθελε νά χάσει τό κύρος του.

Ο Πώλ αποφάσισε νά οπλιστεί κι αυτός μιά καί πηγαίναμε γιά πόλεμο. Φώναξα κι άλλους 2 φίλους, τόν Γκουίντο τόν Σιτσιλιάνο καί τόν Τζάκυ, ένα σοβαρό παιδί μέ τό οποίο είχα ήδη συνεργαστεί. Ο Γκουίντο μού έδωσε νά καταλάβω πόσο σοβαρό ήταν αυτό που είχα κάνει τήν προηγούμενη μέρα. Μόνο μιά λύση έμενε: νά επιτεθώ πρώτος. Ήταν κι οι 2 τους έτοιμοι νά μέ υποστηρίξουν σέ περίπτωση ανάγκης.

"Τό καλύτερο που έχεις νά κάνεις είναι νά μάθεις τίς συνήθειές του. Έπειτα, τόν στριμώχνουμε καί κανονίζεις τούς λογαριασμούς σου. Αυτό που μπορείς νά κάνεις, είναι νά φωνάξεις τή Σουζόν, τή φίλη τής Σάρας. Ίσως καταφέρουμε νά μάθουμε πώς είναι τά πράγματα."

Αναγκάστηκα νά περιμένω ώς τό βράδυ, γιατί δέν μπορούσα νά τή βρώ παρά μόνο στό τηλέφωνο τού μπάρ. Γύρω στίς 10, τήν πέτυχα επιτέλους. Μού εξήγησε πως τά χτεσινοβραδινά είχαν κάνει πάταγο. Όλοι αναρωτιόντουσαν ποιός ήμουνα. Όσο γιά τόν Αχμέντ, έπρεπε νά προσέχω· ήταν σκληρό καρύδι, αλλά είχε πολύ λίγους φίλους μιά καί δέν ήταν πολύ εντάξει στίς δουλειές του. Ναί, μ' έψαχνε καί είχε ορκιστεί ότι θά μέ καθάριζε. Όταν τής μίλησα για τή Σάρα, η φωνή της έσπασε. Ναί τήν είχε δεί. Αλλά...

"Αλλά τί, Σουζόν;

— Άκουσε, Ζάκ. Ο Αχμέντ ξέσπασε πάνω της. Νόμιζε πως ήξερε τή διεύθυνσή σου. Καί τή χτυπούσε... τή χτυπούσε! Είναι σέ αξιοθρήνητη κατάσταση. Άν τήν έβλεπες, είναι τρομερό... Έχει παντού σημάδια.

— Θέλω νά τή δώ, Σουζόν! Πρέπει νά τή δώ, σέ ικετεύω, κανόνισέ το. Πρέπει νά τής εξηγήσω γιά τά χτεσινοβραδινά.

Η Σουζόν μού υποσχέθηκε ότι θά έκανε ότι ήταν δυνατό καί ότι θά έπαιρνε όλες τίς απαραίτητες προφυλάξεις. Πληροφορίες γιά τόν Αχμέντ; Ναί, θά μού έδινε. Ποτέ δέν μπόρεσε νά τόν καταλάβει αυτόν τόν τύπο.

Τήν άλλη μέρα, γύρω στίς δέκα τό πρωί, ξαναείδα τή Σάρα στό διαμέρισμα μιάς φίλης τής Σουζόν. Είχαμε πάρει όλα μας τά μέτρα γιά νά πάμε εκεί γιατί δέν είχαμε όρεξη νά πέσουμε σέ καμιά παγίδα, παρόλο που είχα εμπιστοσύνη στή Σουζόν. Ο Γκουίντο κι ο Πώλ ήταν μαζί μου. Ήμασταν καί οι 3 οπλισμένοι.

Τό θέαμα που αντίκρισα μέ αναστάτωσε. Τό πρόσωπο τής Σάρας ήταν

τούμπανο, τά χείλη της πρησμένα καί σχισμένα, ενώ τά μάτια της δέν ήταν σέ καλύτερη κατάσταση. Έπεσε στήν αγκαλιά μου κλαίγοντας. Τό μίσος που κρυβόταν στήν καρδιά μου γιά τήν καταστροφή που είχε υποστεί τό πρόσωπό της ήταν φονικό. Ποτέ μου δέν είχα δεί γυναίκα σέ τέτοια κατάσταση. Θά μού τό πλήρωνε μέ τό τομάρι του ο Αχμέντ. Αλλά τόν ήθελα ζωντανό γιά νά τόν κάνω νά μού τό πληρώσει ακριβά πρίν ψοφήσει.

Η Σάρα μού τά εξήγησε όλα: ότι δέν είχε θυμώσει στ' αλήθεια μαζί μου αλλά ότι φοβόταν τόν Αχμέντ που, έξαλλος από θυμό, ξέσπασε μετά πάνω της γιά νά ξεπλύνει τό δημόσιο εξευτελισμό του.

"Ορκίστηκε νά σέ καθαρίσει, Ζάκ. Πρόσεχε, είναι ένας παλιάνθρωπος, έχει ήδη σκοτώσει."

Χαμογέλασα. Εγώ, δέν είχα ανάγκη νά ορκιστώ γιατί ήμουνα σίγουρος πως ήμουνα εγώ που θά τόν σκότωνα. Αποφάσισα νά βολέψω τή Σάρα στό σπίτι κάποιων φίλων. Έπειτα θά βλέπαμε τί θά γινόταν.

"Τί θά κάνεις; Μού είπε φοβισμένα.

— Τό μόνο πράγμα που μπορώ νά κάνω! Μέ συγχωρείς γιά χτές, δέν είχα δικαίωμα νά σέ κρίνω. Μόλις κανονιστεί αυτό τό θέμα, δέν θά ξαναειδωθούμε, Σάρα. Θά πούμε αντίο, είναι καλύτερα καί γιά τούς δυό μας γιατί οι μπάτσοι θά χώσουν σίγουρα τή μύτη τους σ' αυτή τήν υπόθεση όταν ο Αχμέντ θά πάει στήν κόλαση τών νταβάδων.

Δέν απάντησε, μόνο έκρυψε τό κεφάλι της στόν ώμο μου. Ήξερε πως ένας απ' τούς δυό έπρεπε νά πεθάνει. Ευχόταν νά είναι ο Αχμέντ. Μού τό έδειξε μέ τόν τρόπο της. Η έκφρασή μου ήταν σκληρή, τά χαρακτηριστικά μου ήταν σκαμμένα απ' τό μίσος που μέ είχε κυριέψει. Τό χέρι μου χάϊδεψε τά μαλλιά της' τό χέρι που θά σκότωνε εκείνον που τόλμησε νά καταστρέψει τό όμορφο πρόσωπο τής μικρής μου πόρνης. Σχεδίαζα ψυχρά αυτόν τό φόνο, χωρίς κανένα συναίσθημα, ξέροντας πολύ καλά πως ίσως μού κόστιζε ισόβια άν μ' έπιαναν, ίσως καί τόν ίδιο τό θάνατο.

"Θά τά κανονίσουμε όλα γιά σένα. Μή φοβάσαι τίποτα. Αυτός ο ποϋστης δέν θά ξανασηκώσει ποτέ χέρι πάνω σου, θά κάνω ό,τι πρέπει γι' αυτό."

Όταν γυρίσαμε στό σπίτι, συμφωνήσαμε μέ τόν Γκουίντο πάνω στό σχέδιο που είχα κάνει. Δέν ήθελα ν' αφήσω κανένα ίχνος μετά τό φόνο τού Αχμέντ. Έτσι πήραμε τό δρόμο γιά τό κτήμα τών γονιών μου. Τίς καθημερινές δέν ήταν κανείς εκεί. Ήξερα πού θά έβρισκα τά κλειδιά. Μόλις φτάσαμε, πήρα ένα φτυάρι κι ένα σκεπάρνι, καί καμιά δεκαριά σακιά που βρήκα στήν αποθήκη όπου βάζαμε τίς πατάτες. Μ' όλα αυτά τά σύνεργα, πήραμε τό δρόμο γιά τό δάσος που βρισκόταν ακριβώς πίσω απ' τό κτήμα, τό δάσος όπου έκανα βόλτες όταν ήμουνα παιδί καί που ήξερα κάθε γωνιά του. Τώρα τό φθινόπωρο, ερχόντουσαν εκεί μόνο μερικοί κυνηγοί. Μ' όλα αυτά τά σύνεργα λοιπόν, φτάσαμε στό μέρος πού είχα διαλέξει γιά νά σκάψω τό λάκκο τού Αχμέντ. Ο Γκουίντο μέ κοίταζε νά σκάβω, χαμογελώντας:

"Τό μόνο που μπορώ νά πώ, είναι ότι τά προβλέπεις όλα."

Έξυσα τήν επιφάνεια τού εδάφους κι έβαλα τά χώματα σ' ένα σακί. Έπειτα, έσκαψα άλλα 30 εκατοστά κι έβαλα τά χώματα σ' ένα άλλο σακί. Κάναμε μιά ολόκληρη ώρα γιά νά σκάψουμε τό λάκκο που τώρα είχε φτάσει ώς τή μέση μου' σχεδόν όλα τά σακιά ήταν γεμάτα. Είχα σκοπό νά πάρω μαζί μου τά 2 τελευταία. Αντιστοιχούσαν στόν όγκο τού σώματος τού Αχμέντ.

Δέν ήθελα ν' αφήσω κανένα ίχνος αφού θά τόν έθαβα εκεί' γι' αυτό καί πήρα τά μέτρα μου φυλάγοντας κατά στρώματα τό χώμα που θά ξανάβαζα στή θέση του γιά νά μήν υπάρχει διαφορά χρώματος σ' εκείνο τό σημείο. Η φύση μετά τό πέρασμά μου θά έμενε άθικτη άν εξαιρέσουμε τήν κοπριά που θά έστρωνα στίς ρίζες τών δέντρων. Πήγα λίγο πιό πέρα γιά νά κόψω μερικά κλαδιά καί μετά έβαλα τά σακιά μέσα στό λάκκο. Τά σκέπασα μέ τά κλαδιά. Δέν φαινόταν απολύτως τίποτα. Ξαναπήραμε τό δρόμο γιά τό Παρίσι. Τά 2 παραπανίσια σακιά τά άδειασα σ' ένα χαντάκι κοντά στό δρόμο, πολύ μακριά απ' τό μέρος όπου είχα σκάψει. Ο Γκουίντο δέν μπόρεσε νά μήν κάνει τό αστείο του:

"Άμα τήν πατήσεις, άντε πείσε τους ότι δέν ήταν προμελετημένο."

Τό χοντρό του γέλιο αντήχησε μέσα στό αυτοκίνητο. Ο Γκουίντο ήταν πραγματικά σκληρό καρύδι. Ήταν πολύ πιό μεγάλος από μένα κι αυτό δέν θά ήταν τό πρώτο του πτώμα. Έπρεπε νά έρθει η συντέλεια τού κόσμου γιά νά συγκινηθεί.

Φτάσαμε στό Παρίσι γύρω στίς οκτώ. Ο Πώλ μάς υποδέχτηκε ικανοποιημένος:

"Έχω τίς πληροφορίες που ζητούσατε γιά τόν Αχμέντ: μάρκα αυτοκινήτου, μπάρ όπου συχνάζει. Έχω καί τά ονόματα καί τίς διευθύνσεις τών φίλων του που είδαμε εκείνο τό βράδυ. Τίποτα τό ιδιαίτερο. Ο πιό σκληρός, απ' ότι λένε μερικοί, είναι ο Αχμέντ. Πήρες καμιά απόφαση γι' αυτό τό θέμα;"

Τό βλέμμα μου διασταυρώθηκε μέ τού Γκουίντο.

"Ώς καί κρεβάτι τού έστρωσα! Μού μένει μόνο νά τό στολίσω."

Ο Πώλ μέ κοίταξε ύποπτα. Φαινόταν λίγο ταραγμένος.

"Μή μού πείς ότι θά τόν...

— Καί βέβαια, θά τόν καθαρίσω. Κυρίως γι' αυτό που έκανε στή Σάρα. Έτσι κι αλλιώς, εσύ δέν θ' ανακατευτείς καθόλου. Δέν έχω σκοπό νά σού φορτώσω ένα φόνο στήν πλάτη. Δέν σ' έχουμε ανάγκη. Θά τά κανονίσουμε όλα μέ τόν Γκουίντο.

— Εγώ, θά σέ βοηθήσω νά τόν στριμώξεις' μετά όμως τήν κοπανάω...

— Καλά, Ο.Κ., μικρέ, αφού τό θές τόσο πολύ νά μάς βοηθήσεις."

Τά μεσάνυχτα αρχίσαμε τό ψάξιμο. Όλα ήταν απλά σάν παιχνίδι. Ο Αχμέντ βρισκόταν πράγματι στό μπάρ που μάς είπαν. Ο Γκουίντο μπήκε μέσα καί βρήκε τόν τύπο που τού είχα περιγράψει. Καθώς μάλιστα είχε κι έναν επίδεσμο στό πρόσωπο, δέν υπήρχε καμιά αμφιβολία ότι ήταν αυτός. Αφού ήπιε κάτι, ξαναβγήκε γιά νά μάς βρεί.

"Μέσα είναι καί μιλάει μ' έναν τύπο που φαίνεται νά είναι ο ιδιοκτήτης. Δέν μοιάζει ν' ανησυχεί ιδιαίτερα, γιατί ούτε κάν που μού έδωσε σημασία όταν μπήκα μέσα. Τί θά κάνουμε άν βγούν μαζί;

— Θά τούς παρακολουθήσουμε. Θέλω τόν Αχμέντ μόνο του καί τόν θέλω ζωντανό. Γιά τούς άλλους, δέν μέ νοιάζει. Πρέπει οπωσδήποτε νά είναι μόνος του τή στιγμή που θά τόν σταματήσουμε."

Δέν περιμέναμε γιά πολύ. Ο Αχμέντ βγήκε μόνος του, χωρίς νά υποπτεύεται τίποτα. Όντας σαραντάρης, ίσως πίστευε πως δέν κινδύνευε από έναν αλητάκο σάν καί μένα' ή μπορεί τυφλωμένος απ' τή δίψα του γιά εκδίκηση, νά ξέχασε πως όταν ο κυνηγός δέν φυλάγεται, μπορεί πολύ εύκολα νά

γίνει θήραμα. Καθώς έμπαινε στό αυτοκίνητό του, έριξε γρήγορα μιά τελευταία ματιά γύρω του. Μάλλον έμεινε ικανοποιημένος γιατί ξεκίνησε χωρίς νά βιάζεται. Εγώ, ένιωθα τήν καρδιά μου νά σπάει απ' τό μίσος που μέ κυρίευε καί μόλις που συγκρατήθηκα γιά νά μήν τρέξω στό αυτοκίνητό του καί νά τού αδειάσω όλο μου τό πιστόλι στήν κοιλιά.

Τόν ακολουθήσαμε. Είχαμε 2 αυτοκίνητα. Εγώ ήμουνα μέ τόν Πώλ, καί ο Γκουίντο μέ τόν Τζάκυ. Είχαμε συμφωνήσει γιά τό τί θά κάναμε. Άν έμπαινε σέ κάποιον ερημικό δρόμο, θά τόν στριμώχναμε. Αλλιώς, θά περιμέναμε νά πάει σπίτι του. Τόν ακολουθούσε ο Τζάκυ μέ τό δικό του αυτοκίνητο. Εγώ, ακολουθούσα 30 μέτρα πιό πίσω. Πήρε τό δρόμο γιά τήν πλατεία Κλισύ· μετά από πολλούς ελιγμούς, μπήκε σ' ένα μικρό δρομάκι. Είπα στόν Πώλ νά κάνει σήμα στόν Τζάκυ μέ τά φανάρια. Αυτό σήμαινε "τώρα στρίμωξέ τον". Όλα έγιναν σέ μερικά δευτερόλεπτα. Ξαφνιασμένος καθώς είδε τό αυτοκίνητο νά τόν προσπερνάει καί νά τού κλείνει τό δρόμο, ο Αχμέντ δέν πρόλαβε νά στρίψει. Εγώ, πήδησα έξω απ' τό αυτοκίνητο. Όταν γύρισε τό κεφάλι καί κατάλαβε τί είχε γίνει, βρέθηκε αντιμέτωπος μέ τό σαρανταπεντάρι μου. Άνοιξα τήν πόρτα. Είχε χλωμιάσει.

"Γειά σου, νταβά! Ήσυχα, μικρέ μου... Θά μιλήσουμε μόνο, γι' αυτό κάτσε ήσυχα."

Ο Γκουίντο ήρθε κοντά μου καί μπήκε πίσω στό αυτοκίνητο. Κρατούσε κι αυτός τό όπλο του στό χέρι. Είπα στόν Αχμέντ:

"Κάνε πιό πέρα, θά οδηγήσω εγώ. Καί μιά συμβουλή: κάτσε ήσυχα. Δέν θέλουμε νά σού κάνουμε κακό. Πρόκειται γιά τή Σάρα. Θέλω νά τά κανονίσουμε εμείς οι δυό. Όλα θά πάνε καλά, εκτός άν κάνεις καμιά μαλακία."

Ήξερα ότι τό πρώτο πράγμα που δέν λένε ποτέ σ' έναν άνθρωπο που απειλούν, είναι πως θά τόν σκοτώσουν, γιατί τότε τά παίζει όλα γιά όλα. Αφήνοντάς του ελπίδες, εξουδετερώνεις τά αντανακλαστικά τής αυτοάμυνάς του. Εκτός κι άν πρόκειται γιά πραγματικό επαγγελματία. Ο Αχμέντ όμως δέν ήταν.

"Τί μέ θέλεις; Δέν έκανα τίποτα, εγώ! Καί πού θές νά μέ πάς; μού είπε.

— Εκεί που θ' αποφασίσω εγώ. Εμείς έχουμε τό πάνω χέρι, δέν νομίζεις; Ο φίλος μου θά σού δέσει τά χέρια στήν πλάτη καί θά σέ ψάξει. Όταν φτάσουμε, θά σέ λύσω. Αλλά άν κάνεις τόν ήρωα σέ καθάρισα, καί θά ήταν βλακεία αφού τό μόνο που θέλω είναι νά λογαριαστούμε. Αλλά δέν θέλω νά σού δώσω καμιά ευκαιρία νά τό σκάσεις πρίν συμφωνήσουμε, γιατί ξέρω πως είσαι σκληρό καρύδι κι εκδικητικός."

Η παρατήρησή μου μ' έκανε νά χαμογελάσω, γιατί από εκδίκηση κάτι ήξερα κι εγώ, καί δέν θ' αργούσε νά τό καταλάβει. Δέν αντέδρασε καθόλου. Άραγε μέ είχε πιστέψει ή μήπως ήταν τόσο δειλός ώστε ν' αφήσει νά τόν κτυπήσω χωρίς ν' αντιδράσει. Ο Αχμέντ έσκυψε μπροστά. Ο Γκουίντο τού πέρασε τίς χειροπέδες καί τού πήρε τό 7,65 (τύπος όπλου -Σ.τ.Μ.) που είχε στή ζώνη του. Τό πιστόλι δέν ήταν ούτε κάν οπλισμένο κι αυτή η αμέλεια μ' έκανε νά καταλάβω πως στό κάτω-κάτω είχα νά κάνω μ' έναν παλιοπούστη που τά έβαζε μόνο μέ γυναίκες καί τούς βούταγε τά λεφτά μέ τό "έτσι θέλω".

Όλα έγιναν πολύ γρήγορα. Οι φίλοι μου που ήταν στ' αυτοκίνητα μού έκαναν σήμα πως όλα ήταν ήσυχα. Κανείς δέν είχε δεί τή σκηνή. Καί νά τήν

έβλεπε, άλλωστε δέν μάς ένοιαζε, αφού είχαμε αλλάξει τούς αριθμούς τών αυτοκινήτων.

Ξεκινήσαμε καί πήραμε τόν αυτοκινητόδρομο, εγώ ήμουνα ανάμεσα στά 2 αυτοκίνητα. Είχα αρκετή βενζίνη γιά τά 100 χιλιόμετρα που μέ χώριζαν απ' τό κτήμα. Ο Αχμέντ είχε αρχίσει ν' ανησυχεί. Ήρεμα καί καθησυχαστικά τού είπα:

"Άκουσε, χτές έκανα λάθος. Αλλά αγαπώ τή Σάρα καί είμαι πρόθυμος νά στήν αγοράσω, νά πληρώσω όσο-όσο γιά νά τήν αφήσεις. Τώρα, πάμε σέ κάτι φίλους μου. Άν είσαι σύμφωνος, θά μάς τά κανονίσουν αυτοί.

— Τότε γιατί μέ κρατάς δεμένο;

— Στό είπα. Δέν θέλω νά τό ρισκάρω."

Μέσα μου γελούσα. Μά ήταν τόσο αφελής ώστε νά πιστεύει ότι αυτό τό ταξίδι ήταν "μετ' επιστροφής"; Ήθελα νά δώ μέχρι πού θά τό πήγαινε. Πάντως δέν είχε υποψιαστεί τίποτα γιατί μού είπε:

"Πόσα λές νά πληρώσεις;

— Όσα αποφασίσεις, είπα.

— Ξέρεις, η Σάρα βγάζει πολλά· μέ στεναχωρεί που θά τήν αποχωριστώ, είναι πετυχημένη καί τά πάμε καλά μαζί."

Είχα μιά τρελή επιθυμία νά τού χώσω μιά γροθιά στή μούρη. Αλλά ήξερα πώς έπρεπε νά κρατήσω τήν ψυχραιμία μου καί νά περιμένω.

"Εσύ θά ορίσεις τήν τιμή, Αχμέντ. Σού έχω εμπιστοσύνη.

— Άν είσαι σέ θέση νά πληρώσεις, μπορούμε νά τό συζητήσουμε. Μένουν μακριά οι φίλοι σου;

— Έχουμε άλλα 100 χιλιόμετρα. Αλλά μή σέ νοιάζει. Κοίτα εδώ, είναι ήσυχα, κι άμα είχα σκοπό νά σέ καθαρίσω θά τό είχα ήδη κάνει, οπότε ησύχασε αγόρι μου. Μόλις πάρεις τά λεφτά, θά πάρεις δρόμο μέ τ' αυτοκίνητό σου καί θά τήν ξεχάσουμε αυτήν τήν ιστορία."

Φάνηκε νά μέ πιστεύει.

"Αλήθεια, τί κάνει η Σάρα;"

Κατάλαβα ότι δίσταζε.

"Καλά, καλά... Καλά είναι."

Σκεφτόμουνα: "Παλιοτόμαρο, κι εσύ θά είσαι καλά σέ λίγο!" Ο Γκουίντο τού έδωσε τσιγάρο καί τού τό άναψε. Τώρα πιά ήμουνα σίγουρος ότι νόμιζε ότι θά έβγαινε ζωντανός απ' αυτήν τήν ιστορία. Σέ μιά ώρα, είχαμε φτάσει. Καθώς τό κτήμα ήταν απομονωμένο, δέν υπήρχε φόβος ν' αναστατώσω τούς γείτονες. Άνοιξα τήν εξώπορτα καί μπήκαν μέσα τά 3 αυτοκίνητα. Η έκφραση τού Αχμέντ άλλαξε. Διαπίστωσε πως δέν υπήρχε κανένα φώς στό σπίτι. Μέ φοβισμένη φωνή μού είπε:

"Μά δέν υπάρχει κανένας εδώ, καί...

— Καί βέβαια υπάρχει, κύριε Μαλάκα, υπάρχουμε εμείς. Άντε, κατέβα, έχουμε νά μιλήσουμε σοβαρά γιά τό θέμα τής μικρής καί γι' αυτό που τής έκανες."

Διάβαζα τό φόβο στά μάτια του. Ο Γκουίντο έβγαλε τό όπλο του κι έσπρωξε βίαια τόν Αχμέντ έξω απ' τό αυτοκίνητο. Μπήκαμε στό σπίτι. Πρόσφερα ποτά στούς φίλους μου. Έπειτα ο Πώλ κι ο Τζάκυ ετοιμάστηκαν νά φύγουν. Δέν ήθελαν νά συμμετέχουν από κεί καί πέρα· είχαμε συμφωνήσει γι' αυτό. Μού άφησαν τό αυτοκίνητο. Ο Τζάκυ πήρε τό αυτοκίνητο τού Αχ-

μέντ γιά νά τό ρίξει σ' ένα βάλτο που τού είχα δείξει καί που θυμόταν από τότε που είχαμε πάει νά ψαρέψουμε μαζί. Θά ξαναγύριζε μέ τόν Πώλ καί τό άλλο αυτοκίνητο μόλις θά τέλειωναν τή δουλειά τους.

Μόλις έφυγαν, έκλεισα όλες τίς πόρτες κι άνοιξα τό ραδιόφωνο. Είχα ένα σκληρό χαμόγελο στά χείλη καθώς κοίταζα τό παραμορφωμένο πρόσωπο τού Αχμέντ. Θά πέθαινε, αλλά πρώτα θά τραγούδαγε.

"Είδα τή Σάρα. Θά τό πληρώσεις αυτό, παλιοτόμαρο."

Θέλησε ν' απαντήσει, αλλά τού ήρθε μιά γροθιά στό στόμα που τόν έκανε νά παραπατήσει κι έπεσε κάτω φαρδύς πλατύς. Ο Γκουίντο έβγαλε ένα σχοινί απ' τήν τσέπη του κι ένα ρόπαλο. Μέ τό δεύτερο τού έδωσε ένα γερό χτύπημα στό κεφάλι, αλλά χρειάστηκε νά τού ξαναδώσει άλλα 2 γιά νά τόν σφήσει αναίσθητο. Τό αίμα κυλούσε πάνω στά πλακάκια.

"Θά λερώσουμε, μού είπε.

— Άσε τώρα, θά τά καθαρίσουμε μετά, είπα, μ' ένα κακό χαμόγελο στά χείλη. Άς τόν γδύσουμε."

Όταν ξύπνησε, ο Αχμέντ ήταν ολόγυμνος. Ρούχα, χαρτιά, κοσμήματα, τά πάντα ήταν πάνω στό τραπέζι. Οι χειροπέδες είχαν αντικατασταθεί μέ σχοινί. Τά πόδια του ήταν δεμένα. Τά κρύα πλακάκια τόν έκαναν νά τρέμει. Είχε γίνει αγνώριστος. Ήταν πανικόβλητος. Κι αυτό τό παλιοτόμαρο που είχε χτυπήσει τή Σάρα σέ σημείο νά τήν παραμορφώσει, τώρα έμοιαζε μέ δαρμένο σκυλί.

Είχα έρθει μέ σκοπό νά τόν βασανίσω· τώρα όμως δέν είχα παρά μιά επιθυμία μόνο, νά τόν καθαρίσω καί νά πάω νά κοιμηθώ.

Ο Γκουίντο τόν έστησε όρθιο καί τόν κοίταζε διασκεδάζοντας.

"Μά είσαι τόσο χαριτωμένος, έτσι!"

Τόν βάρεσε στά πλευρά μέ τό ρόπαλο. Ο Αχμέντ ούρλιαξε απ' τόν πόνο.

"Μέ τίς γυναίκες έχεις μεγαλύτερη επιτυχία, έ, σκουπίδι;"

Ο Αχμέντ δέν απάντησε. Βογκούσε σάν πληγωμένο ζώο. Ο Γκουίντο μού είπε:

"Άν θές νά διασκεδάσεις, είναι δικός σου."

Κοίταξα τόν Αχμέντ, μετά τόν Γκουίντο.

"Εμπρός, άς τελειώνουμε, δέν έχουμε καιρό γιά χάσιμο μ' αυτήν τήν αδερφή. Λύσε του τά πόδια καί φύγαμε."

Έτσι τόν ανέβασα απ' τό λόφο που οδηγούσε στό δάσος. Είχα πάρει ένα φακό καί τό ιταλικό στιλέτο μου που δέν είχα αποχωριστεί ποτέ σ' όλο τόν πόλεμο τής Αλγερίας: η λεπίδα του ήταν 15 εκατοστά καί οι 2 άκρες της κόβανε σάν ξυράφι. Ήταν τρομερό όπλο. Ο Γκουίντο είχε πάρει ένα φτυάρι κι είχε φιμώσει τόν Αχμέντ. Αλλά ο δεύτερος δέν αντιστεκόταν καθόλου, σάν αρνί που τό πάνε στό σφαγείο· ήξερε πως τίποτα δέν μπορούσε ν' αλλάξει τή μοίρα του. Μάς χρειάστηκαν 10 ολόκληρα λεπτά γιά νά ξαναβρούμε τό λάκκο που είχα σκάψει. Ο Γκουίντο μέ ρωτούσε συνέχεια:

"Είσαι σίγουρος πως είναι από δώ;"

Ήξερα κάθε γωνιά αυτού τού δάσους καί θά μπορούσα νά τόν βρώ ακόμα καί μέ κλειστά μάτια. Όταν φτάσαμε στό κατάλληλο σημείο, έτσι, απροειδοποίητα, έδωσα μιά μέ τό δεξί στό στομάχι τού Αχμέντ κι αυτός σωριάστηκε μ' ένα γδούπο στό χώμα που ήταν σκεπασμένο μέ φύλλα. Βογκούσε ασταμάτητα μέσα απ' τό φίμωτρό του.

Ο Γκουίντο καθάρισε τὸ λάκκο καὶ ξανάδεσε τὰ πόδια τοῦ Αχμέντ. Η ψυχρή αποφασιστικότητα που ένιωθα ήταν τόση όσο καί τό μίσος μου γι' αυτό τό βρωμερό σκουλίκι που είχε καταστρέψει τή Σάρα. Τόν έβαλα νά σηκωθεί, έπειτα, φωτίζοντας τό λάκκο μέ τό φακό μου, τού είπα:

"Νά, τό κρεβάτι σου, παλιοτόμαρο. Εδώ τελειώνει τό ταξίδι. Αλλά πρώτα, άκουσε! Τίς πληροφορίες μου γιά σένα τίς πήρα απ' τή Σάρα! Ναί, τήν είδα, καί γι' αυτό θά σέ καθαρίσω μ' αυτό τό μαχαίρι. Θά νιώσεις τό θάνατο νά μπαίνει σιγά-σιγά μέσα σου. Θέλω νά νιώσεις τό θάνατο νά σέ παίρνει. Οι σφαίρες στό κεφάλι είναι γιά τούς άντρες. Θέλω νά νιώσεις τό θάνατο νά σέ παίρνει. Είσαι ένα παλιόσκυλο, ένα παλιοτόμαρο."

Μούγκρισε, γιατί τό φίμωτρο τόν εμπόδιζε νά μιλήσει. Η γροθιά μου τόν βρήκε στό ηλιακό πλέγμα. Κατρακύλησε στά πόδια μου. Έδωσα τό φακό στό Γκουίντο.

"Φώτισε τήν παλιομούρη του, θέλω νά τόν δώ νά ψοφάει."

Έπειτα έβγαλα τό στιλέτο μου. Η λάμα τινάχθηκε σάν τό λεπίδι τής γκιλοτίνας· εκεί θά κατέληγα άν κάποια μέρα μ' έπιαναν. Αλλά δέν μ' ένοιαζε τίποτα πέρα απ' τή Σάρα κι απ' τήν εκδίκησή μου, τίποτα δέν είχε σημασία. Ο Γκουίντο φώτισε τό πρόσωπο τού Αχμέντ. Η ατσάλινη λεπίδα χώθηκε πάνω απ' τό δεξί του γόνατο. Τινάχτηκε καί μιά κραυγή ξέφυγε απ' τό στόμα του, παρόλο τό φίμωτρο.

"Γιά τή Σάρα" τού είπα.

Ο Γκουίντο τού είχε βάλει τό πόδι του πάνω στό λαιμό του, γιά νά τόν εμποδίσει νά κουνηθεί. Η λεπίδα μου άγγιξε τήν κοιλιά του, στό ύψος τού συκωτιού· τήν έχωσα σιγά-σιγά, καί μέ τό τίναγμα τού κορμιού του, χώθηκε μέχρι τή λαβή. Ούτε κι αυτή η μαχαιριά τόν σκότωσε· είχε διπλωθεί απ' τόν πόνο. Ο Γκουίντο μού έκανε νόημα.

"Τέλειωσέ το αυτό τό σκουπίδι, Ζάκ, αρκετά."

Δέν ένιωθα τίποτα, ούτε συγκίνηση ούτε έλεος. Γιά δεύτερη φορά, η λεπίδα μου χώθηκε άγρια μέσα του. Τό κορμί του κουνιόταν ακόμα σάν νευρόσπαστο.

Μπορεί νά ήταν νεκρός ή αναίσθητος. Τό ίδιο μού έκανε! Σηκώθηκα όρθιος. Ο Γκουίντο φώτισε τό πρόσωπό μου καί μού είπε:

"Σπάνια συναντάει κανείς τύπους σάν καί σένα, φίλε, κι όμως υπάρχουν!"

Έριξα τό σώμα τού Αχμέντ μέσα στό λάκκο.

"Αντίο βρωμιάρη", ήταν τά τελευταία μου λόγια, ο επικήδειός του.

Ο λάκκος ξανάκλεισε μ' όλες τίς προφυλάξεις γιά νά ξαναμπούν τά στρώματα τού χώματος μέ τή σειρά που ήταν πρώτα. Αφού ίσιωσα τήν επιφάνεια, πήρα τό τελευταίο σακί που ήταν γεμάτο ξερά φύλλα καί ξερόκλαδα καί τ' άπλωσα έτσι ώστε νά μήν αφήσω κανένα ίχνος απ' τό πέρασμά μας. Αφού μάζεψα τά σύνεργα, έκανα νόημα στόν Γκουίντο ότι μπορούσαμε νά φύγουμε.

"Δρόμο, αδερφάκι. Θά τά καταστρέψουμε αύριο όλ' αυτά. Ένα μπάνιο, λίγο συγύρισμα καί στό κρεβάτι. Αύριο τό πρωί θά έρθω από δώ γιά νά δώ άν φαίνεται τίποτα. Θά κοιμηθούμε σπίτι όπως είχαμε πεί."

Έπειτα, γυρνώντας πρός τό μέρος όπου ήταν θαμμένος ο Αχμέντ, άρχισα νά φτύνω λέγοντας:

"Στό ξεπλήρωσα παλιόσκυλο!"

Γυρνώντας στό σπίτι, ξανακοιτάξαμε τά ρούχα μας καί τά παπούτσια μας γιά νά βεβαιωθούμε πως δέν είχαν μείνει ύποπτα σημάδια. Μάζεψα σ' ένα σωρό όλα τά πράγματα καί τά χαρτιά τού Αχμέντ' είχα σκοπό νά τά κάψω όλα τό πρωί μαζί μέ τά σακιά καί νά τά πετάξω στό ποτάμι μαζί μέ τό μαχαίρι μου, τά κοσμήματα τού Αχμέντ καί τά κλειδιά τού διαμερίσματός του.

Τό πρωί έκανα γρήγορα μιά βόλτα στό δάσος' όλα ήταν στήν εντέλεια εκτός απ' τά κλαδιά που είχα κόψει γιά νά κρύψω τό λάκκο' είχαν μείνει κοντά σ' εκείνο τό μέρος. Τά πήρα καί τά σκόρπισα λίγο πιό μακριά. Η φύση είχε ξαναπάρει τήν κανονική της όψη. Κάτω απ' τή γή, σάπιζε ένα παλιοτόμαρο. Πάνω στά δέντρα, τά πουλιά τραγουδούσαν τή χαρά τους που ζούσαν ελεύθερα, αδιάφορα γιά τίς αγριότητες που μόνον οι άνθρωποι ήταν ικανοί νά κάνουν. Τό έγκλημά μου ίσως νά φαινόταν ανατριχιαστικό στόν απλό καθημερινό άνθρωπο. Είχε γίνει όμως σύμφωνα μέ τούς νόμους τού δικού μου κόσμου. Γιά τούς άντρες, μιά σφαίρα στό κεφάλι. Γιά τά βρωμόσκυλα σάν τόν Αχμέντ..., ένας θάνατος γιά βρωμόσκυλα. Δέν είχα ούτε τύψεις αλλά ούτε κι ένιωθα .ικανοποίηση. Είχα όμως ανακαλύψει πως είχα ψυχή ψυχρού δολοφόνου που δέν έχει κανένα συναίσθημα καί κανένα έλεος γιά τούς εχθρούς του. Κι όμως σεβόμουνα τή ζωή, αλλά μόνο τή ζωή τών ανθρώπων που ζούσαν έξω απ' τό δικό μου κόσμο. Ο απλός καθημερινός άνθρωπος δέν είχε νά φοβηθεί τίποτα από μένα' ζούσαμε σέ δυό κόσμους τελείως διαφορετικούς. Οι δικοί του νόμοι δέν ήταν καί δικοί μου, καί δέν είχαν καμιά ισχύ επάνω μου. Δέν φοβόμουνα ούτε τή φυλακή ούτε τή θανατική καταδίκη.

Όταν τέλειωσαν όλα, φύγαμε γιά τό Παρίσι. Λίγες ώρες αργότερα, τηλεφώνησα στή Σάρα.

"Άκου, κοριτσάκι. Όλα τέλειωσαν, είσαι ελεύθερη. Ποτέ δέν μέ γνώρισες σάν τίποτ' άλλο, εκτός από πελάτη. Προσπάθησε νά ξαναγίνεις καλά κι άλλαξε περιβάλλον. Δέν πιστεύω νά ξαναειδωθούμε, καλή τύχη καί προσπάθησε νά ξεχάσεις.

— Μά, Ζάκ... θέλω...

— Τίποτα, Σάρα, δέν μπορούμε νά κάνουμε τίποτα. Σέ φιλώ."

Δέν πρόφτασε νά μού απαντήσει. Είχα κατεβάσει τό ακουστικό. Τή Σάρα τήν στείλανε στό Μπορντώ. Δέν τήν ξαναείδα ποτέ πιά. Είχε γίνει η αφορμή γιά τόν πρώτο μου φόνο. Ίσως καί νά είχα αρπάξει εκείνη τήν ευκαιρία γιά νά κάνω αυτό τό βήμα απ' όπου δέν υπήρχε επιστροφή. Οι μέρες πέρασαν καί ξανάρχισα τίς δουλειές μου σάν νά μήν είχε συμβεί τίποτα. Η εξαφάνιση τού Αχμέντ είχε αποθαρρύνει τούς φίλους ή τούς "συγγενείς" του νά δώσουν συνέχεια στήν υπόθεση. Έμαθα πως ήθελαν νά τελειώσει εκεί αυτή η ιστορία. Αυτό μού έδωσε νά καταλάβω ότι στόν κόσμο μου μόνο η βία είχε ισχύ νόμου. Σ' όλη μου τή ζωή, αυτό τό μάθημα μέ βοήθησε γιά νά έχω πάντα τό πάνω χέρι στίς δύσκολες στιγμές.

Ήρθε ο καιρός τών διακοπών καί αποφασίσαμε νά φύγουμε γιά τήν Ισπανία που μόλις είχε αρχίσει νά γίνεται τουριστική, εκείνη τή χρονιά, τό 1960. Ο τουρίστας που είχε τίς τσέπες γεμάτες ήταν εκεί βασιλιάς. Ήμασταν κιόλας σίγουροι πως εκεί θά μπορούσαμε νά χαρούμε τόν ήλιο. Απ' τή στιγμή που φτάσαμε στήν Κόστα Μπράβα, κάθε νύχτα ήταν γιορτή γιά μάς.

Τά κορίτσια ήταν άφθονα κι επωφεληθήκαμε όσο μπορούσαμε. Αλλά οι ισπανίδες ήταν άγριες καί γεμάτες προκαταλήψεις.

Ένα βράδυ, πήγαμε κι οι 3 μας σέ κάποιο καινούργιο κέντρο. Η ορχήστρα έπαιζε τζάζ καί ρόκ-εντ-ρόλ. Είχαμε ήδη κατεβάσει μερικά ποτηράκια· ήμουνα καλός χορευτής καί γεμάτος αυτοπεποίθηση πρότεινα σέ μιά νεαρή, πολύ κυριλέ, ισπανίδα νά χορέψουμε. Η ομορφιά της μέ είχε εντυπωσιάσει απ' τή στιγμή που μπήκα μέσα. Τά μεγάλα μαύρα μάτια της στόλιζαν τό πρόσωπό της σάν δυό κάρβουνα, τά μαλλιά της που έφταναν ώς τούς γοφούς της, τήν έκαναν ακόμη πιό αισθησιακή. Η πρότασή μου απορρίφθηκε. Μήπως δέν ήξερε νά χορεύει ρόκ ή μήπως συνοδευόταν από κάποιον; Χωρίς νά θυμώσω, πήρα μιά άλλη ντάμα. Έπειτα άρχισε ένας διαγωνισμός χορού, μέσα στήν ντουμανιασμένη ατμόσφαιρα ενώ όσοι δέν χόρευαν κρατούσαν τό ρυθμό χτυπώντας τά χέρια τους. Έψαξα νά βρώ μιά καλή παρτεναίρ. Είδα μιά όμορφη γυναίκα που καθόταν στό μπάρ καί που απ' τόν τρόπο που χειρονομούσε μού φάνηκε ότι έπρεπε νά χορεύει καλά. Πλησιάζοντάς την, διαπίστωσα πως ήταν παντρεμένη. Αφού ζήτησα απ' τόν άντρα της τήν άδεια γιά νά χορέψω μαζί της στό διαγωνισμό, πήραμε θέση στήν πίστα. Χόρευε καταπληκτικά, αφήνοντας τόν εαυτό της ελεύθερο νά καθοδηγείται χωρίς δισταγμό. Ήξερε τό ρόκ καί τό ρυθμό του. Χωρίς καμιά δυσκολία πήραμε μέρος στόν τελικό. Είχα πάρει φόρα. Γιά αντιπάλους μας είχαμε ένα ζευγάρι Γερμανούς. Μαθημένος απ' τά υπόγεια τού Σαίν-Ζερμαίν-ντέ-Πρέ, ήμουνα πιά σίγουρος ότι θά κερδίζαμε τό διαγωνισμό καί πράγματι βγήκαμε νικητές ενώ ο κόσμος χειροκροτούσε. Κάλεσα τό ζευγάρι καί τούς Γερμανούς στό τραπέζι μας καί ήπιαμε τή σαμπάνια που κέρδισα. Παράγγειλα άλλα δυό μπουκάλια. Τό βλέμμα μου έπεσε πάνω στήν όμορφη ισπανίδα. Μού ανταπόδωσε τό χαμόγελο. Φυσικά, όταν πρωτομπήκα μέσα ήμουνα ένας άγνωστος! Τώρα, ήμουνα ο νικητής, ήταν κι αυτή όπως όλες οι γυναίκες. Δέν είχα όρεξη νά φάω κι άλλη χυλόπιτα καί τής έγνεψα από μακριά νά χορέψει μαζί μου ένα σλόου που έπαιζε η ορχήστρα. Σηκώθηκε. Δέν μπόρεσα νά συγκρατήσω ένα χαμόγελο ικανοποίησης. Προχώρησα πρός τό μέρος της καί τήν πήρα απ' τό χέρι γιά νά τήν οδηγήσω στήν πίστα. Αυτή η απλή επαφή μέ συγκλόνισε. Δέν ήξερα παρά λίγες λέξεις ισπανικά κι εκείνη ούτε λέξη γαλλικά. Αυτή η σιωπή τήν έκανε ακόμα πιό γοητευτική. Χωρίς νά λέμε τίποτα, αφήσαμε νά μιλήσουν τά κορμιά μας. Τήν είχε κυριέψει η λαγνεία αλλά προσπαθούσε νά συγκρατηθεί. Περάσαμε όλη τή βραδιά αγκαλιασμένοι πάνω στήν πίστα. Αλλά, κάθε φορά που τά χείλη μου αναζητούσαν τά δικά της, ένα "νό, νό, νό" έβγαινε απ' τό γελαστό της στόμα. Τό μόνο που μπόρεσα νά καταλάβω απ' αυτήν ήταν τ' όνομά της: "Σολεδάδ".

Δέν μπορούσα άλλο νά νιώθω τό σφιχτό κορμί της νά τρεμουλιάζει ανάμεσα στά δάχτυλά μου καί χωρίς πολλές ελπίδες τής έδωσα νά καταλάβει πως ήθελα νά βγώ έξω γιά νά πάρω λίγο αέρα. Όταν δέχτηκε, πραγματικά ξαφνιάστηκα. Τό αυτοκίνητό μου ήταν μπροστά στήν πόρτα. Μπήκε μέσα σάν νά ήταν κάτι τό απόλυτα φυσικό. Άρχισα πάλι νά έχω ελπίδες. Δέν ήταν λοιπόν καί τόσο άγρια όσο ήθελε νά δείξει. Μέ τούς φίλους μου είχαμε κατασκηνώσει στό ύπαιθρο σέ μιά τεράστια σκηνή μέ όλες τίς δυνατές ανέσεις. Τήν είχαμε στήσει σ' ένα πευκόδασος κοντά στή θάλασσα. Οδήγησα τό αυτοκίνητο ώς τήν αρχή τού δρόμου που έβγαζε στήν κατασκήνωση καί με-

τά σταμάτησα. Τής χαμογέλασα καί, παίρνοντας τό χέρι της, τής είπα: "Έλα". Μού μουρμούρισε κάτι που δέν κατάλαβα καί, γιά νά τήν κάνω νά σωπάσει, πήρα τά χείλη της. Μού ανταπόδωσε παθιασμένα τό φιλί... Σίγουρα είχα απαντήσει σωστά στή φράση της!

Στήν κατασκήνωση τά περιεργάστηκε όλα καί εντυπωσιάστηκε απ' τίς ανέσεις που είχαμε μέσα στήν παρθένα φύση. Η θέα ήταν υπέροχη, ήμασταν κοντά στή θάλασσα καί η μυρωδιά τών πεύκων έκανε τήν ατμόσφαιρα μεθυστική. Ώς καί η φύση γινόταν συνένοχός μου. Έβαλα ένα δίσκο στό πικάπ καί τής πρόσφερα ένα ποτό. Τήν πήρα στήν αγκαλιά μου κι αυτή χώθηκε παθιάρικα μέσα στά χέρια μου. Χορεύαμε μέ τά χείλη μας ενωμένα. Ο χορός μας ήταν σάν μιά πρόσκληση γιά έρωτα. Ήταν αδύνατον νά μήν καταλαβαίνει τόν πόθο που μού προκαλούσε. Σήκωσα τό πανί που οδηγούσε στό χώρο που κοιμόμασταν καί τήν παρέσυρα μέσα. Έκανε σάν νά διστάζει, αλλά τελικά αποφάσισε νά μπεί. Ξέροντας πως δέν μέ καταλάβαινε, διασκέδαζα λέγοντάς της ένα σωρό βλακείες φορώντας όμως πάντα τό πιό ωραίο μου χαμόγελο. Ξαπλωμένη δίπλα μου, αφηνόταν στά χάδια μου, αλλά μόλις τό χέρι μου άγγιξε τό λαστιχάκι τού σλίπ της, ξανάκουσα αυτό τό περίφημο "νό, νό" που εξουδετέρωσα μ' ένα "ναί, ναί, ομορφούλα μου". Δέν καταλάβαινα τή συμπεριφορά της. Μέ είχε ακολουθήσει μέ τή θέλησή της καί νά τώρα μού αντιστεκόταν. Αλλά μόλις ξανάπαιρνα τά χείλη της ξαναγινόταν γατούλα. Έκανα πολλή ώρα γιά νά τήν πείσω' μέ τά χάδια μου, η διέγερσή της έφτασε σέ παροξυσμό καί τελικά μού δόθηκε. Είχαμε ξαπλώσει πάνω στίς κουβέρτες που ήταν πεταμένες εδώ κι εκεί στό πάτωμα. Τή στιγμή που έμπαινα μέσα της, έβγαλε ένα βογκητό. Τήν ένιωσα στενή. Αυτή η κοπέλα ήταν παρθένα! Τής έκανα έρωτα τρυφερά. Σιγά-σιγά ένιωθα νά σκιρτάω μέσα της. Ήξερα πολύ καλά τί μπορούσε νά σημαίνει "η πρώτη φορά", ώστε νά μή φερθώ σάν κτήνος. Κι έπειτα, η επαφή μέ τό κορμί της ήταν από μόνη της ένα ποίημα φτιαγμένο απ' τό ρήμα αγαπώ. Εξαντλημένος, μέ τό κορμί μου χορτασμένο από ηδονή, ξάπλωσα ανάσκελα' σφίχτηκε κοντά μου δίνοντάς μου τό στόμα της σάν νά ήθελε νά μ' εμποδίσει νά μιλήσω' ένιωσα τά δάκρυα νά τής μουσκεύουν τό πρόσωπο. Τρυφερά, πήρα τό κεφάλι της στά χέρια μου καί τή φίλησα στά βλέφαρα.

Μέ κοίταξε μ' έναν τρόπο που μέ αναστάτωσε. Απ' τό στόμα μου, ξέφυγε η λέξη "ευχαριστώ". Όμως ήταν ένα ευχαριστώ που έβγαινε απ' τά βάθη τής ψυχής μου. Κατάλαβε τί έλεγα, γιατί χαμογέλασε καί μού είπε: *Te quiero franchouti* (Σ' αγαπώ γαλλάκι μου -Σ.τ.Μ.).

Πήρα μερικές κουβέρτες γιά νά σκεπαστούμε καί νά κρατήσουμε τή ζέστη που μάς ένωνε. Τό γεγονός ότι αυτό τό κορίτσι μού είχε δοθεί, μέ είχε συνταράξει. Στήν αρχή, τήν είχα περάσει γιά μιά απ' αυτές τίς εύκολες που είναι πάντα πρόθυμες ν' ανοίξουν τά πόδια τους. Συνήθως, στά μέρη που σύχναζα, όλο μέ κάτι τέτοιες είχα νά κάνω. Αλλά τώρα, δέν καταλάβαινα τίποτα πιά, γιατί η κοπέλα που κοιμόταν γλυκά στό πλευρό μου ήταν τουλάχιστον 23 χρονών καί σίγουρα θά τήν είχαν φλερτάρει κι άλλοι άντρες καί θά είχαν προσπαθήσει νά τήν κάνουν δική τους. Γιατί όμως εμένα καί γιατί τόσο γρήγορα; Δέν ήμουνα ούτε πιό ωραίος ούτε πιό άσχημος απ' τούς άλλους. Οι γυναίκες είναι περίεργες: μπορούν ν' αντισταθούν γιά πολύ καιρό σ' έναν άντρα που τίς τριγυρίζει, καί τελικά δίνονται από μόνες τους σ' έναν

άγνωστο που γνωρίζουν μόνο 4 ώρες. Πάντως, ήμουνα ευτυχισμένος μ' αυτά που μού πρόσφερε. Ήταν όμορφη καί μού άρεσε τόσο πολύ που ήμουνα ο πρώτος!

Ξυπνήσαμε από κάτι γέλια. Οι φίλοι μου, μεθυσμένοι, γύριζαν νά κοιμηθούν. Ο Πώλ μάς φώτισε μέ τό φακό του.

"Πώ! πώ! Ο κύριος μόλις πήδηξε τήν κυρία του! Ελπίζω νά υπάρχει καμιά θεσούλα καί γιά τούς φίλους, γιατί θά θέλαμε κι εμείς λίγο απ' τό γλυκό."

Έπειτα, φωνάζοντας τόν Ζάν-Πιέρ:

"Έ! Ζ.Π., έλα κατά δώ."

Ήταν στουπί στό μεθύσι. Εγώ, ήμουνα έξαλλος γιατί η όμορφη ισπανίδα μου φαινόταν τρομαγμένη. Άν ήταν καμιά τσούλα θά τού τήν άφηνα χωρίς τύψεις, γιά νά χορτάσει τήν όρεξή του. Δέν θά ήταν η πρώτη φορά που θά μοιραζόμασταν μιά γυναίκα. Αλλά εκείνη τή στιγμή πήρα τήν πρότασή του σάν προσβολή καί τού είπα:

"Κόφτο, αδελφάκι, σπάσε! Καί σβήσε κι αυτήν τήν καταραμένη λάμπα. Θά τήν πάω σπίτι της."

Δέν φάνηκε καί πολύ ευχαριστημένος καί απάντησε:

"Μήπως ο κύριος τόριξε στή συζυγική ζωή;"

Έπειτα, πλησιάζοντας τό χέρι του στίς κουβέρτες, πήγε νά τίς τραβήξει γιά νά ξεσκεπάσει τή γύμνια τής Σολεδάδ. Αυτή τή φορά τού μίλησα άγρια:

"Άστην κάτω!"

Καί, καθώς αυτός συνέχιζε, η συζήτηση τέλειωσε μέ μιά γροθιά που τού έχωσα στή μούρη. Βρέθηκε φαρδύς πλατύς στήν είσοδο τής σκηνής μέ τό στόμα ματωμένο. Μέ κοίταξε ξαφνιασμένος. Μέ τέτοιο χτύπημα, είχε ξενερώσει τελείως.

"Μά είσαι τρελός;"

Μετάνοιωσα γι' αυτό που είχα κάνει. Ήμασταν φίλοι καί τού έδωσα τό χέρι μου γιά νά τόν βοηθήσω νά σηκωθεί, λέγοντάς του:

"Ήταν παρθένα, ... καταλαβαίνεις!

— Διάολε! Πού νά τό ξέρω! Κι έπειτα αυτός δέν είναι λόγος γιά νά μέ βαρέσεις στή μούρη."

Μετά, εντελώς ξαφνικά, έβαλε τά γέλια δείχνοντάς με μέ τό δάχτυλο.

"Βρέ τό Λανσελότο... Ξέχασες τήν πανοπλία σου καί, χωρίς νά θέλω νά σέ θίξω, βλέπω πως η "λόγχη" σου είναι στομωμένη. Άσε που γυρίζεις τήν πλάτη σου στήν κυρία Τέως-Παρθένα... Αυτοί δέν είναι τρόποι γιά έναν ιππότη."

Πράγματι, ήμουνα τελείως τσίτσιδος. Γυρνώντας πίσω μου, είδα πως η Σολεδάδ χαμογελούσε. Ξεσπάσαμε όλοι σ' ένα ομαδικό γέλιο. Εκείνη τή στιγμή διάλεξε κι ο Τζάκυ γιά νά καταφθάσει. Μόλις που κρατιόταν στά πόδια του καί μάς κοίταζε χωρίς νά καταλαβαίνει. Δειλά-δειλά μέ ρώτησε:

"Τί γίνεται εδώ πέρα; Έχασα τό δρόμο καί βρέθηκα κάμποσα μέτρα παρακάτω."

Έπειτα, κοιτάζοντας τή Σολεδάδ, τής έγνεψε μέ τό χέρι:

"Γειά σου."

Ο Πώλ, πολύ τυπικός καί ειρωνικός, βιάστηκε ν' απαντήσει:

"Προσοχή. Απαγορεύεται τὸ κυνήγι. Αὐτὸς ὁ μαλάκας μοὺ ἔδωσε μιὰ μὲ τὸ δεξὶ μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ τόλμησα νὰ γυρίσω τὰ μάτια μου πάνω στὸ γλυκὸ του περιστεράκι. Γι' αὐτό, μήν τυχὸν καὶ τοὺ πεῖς πως θὲς νὰ τήν πηδήξεις..., κινδυνεύεις νὰ μείνεις φαφούτης."

Ὁ Τζάκυ ἀπάντησε σέρνοντας τή φωνή του:

"Πάντως... εἶμαι κουδούνι... δέν ἔχω κάβλες. Μπορεῖς νὰ τήν κρατήσεις τή γκόμενά σου."

Εἶχα φορέσει ἕνα σλὶπ καὶ ἄφησα τή Σολεδὰδ νὰ ντυθεῖ. Εἶχα πάρει τοὺς φίλους μου παράμερα. Εἴχαμε πάρει ἀπό ἕνα μπουκάλι πορτὸ καὶ πίναμε ὁταν η Σολεδὰδ εμφανίστηκε. Τής ἔδωσα ἕνα ποτήρι. Ἤξερα πως δέν καταλάβαινε, αλλὰ τής εἶπα:

"Ξέρεις, οἱ φίλοι μου εἶναι πολὺ εντάξει... Μή τοὺς θυμώσεις."

Κάθισε κοντά μου καὶ μοὺ ἔκανε νόημα πως εἶχε καταλάβει πολὺ καλά. Μετὰ ἔσκασε τὸ πιὸ ωραῖο της χαμόγελο. Ὁ Πώλ δέν μπόρεσε νὰ κρατηθεῖ καὶ εἶπε:

"Κοῖτα την! Δηλαδή, ἔπρεπε ο πιὸ ἀσχημος απ' τοὺς τρεῖς μας νὰ τής βουλώσει τήν τρύπα... Δέν ὑπάρχει δικαιοσύνη, ἀρχοντές μου. Αὔριο, θὰ κλειστῶ σὲ μοναστήρι..."

Ἔπειτα ξέσπασε σ' ἕνα χοντρὸ γέλιο καὶ παρηγορήθηκε μὲ τὸ μπουκάλι του.

Ὅπου νάταν ξημέρωνε. Τή συνόδεψα. Μοὺ εξήγησε πως δούλευε σ' ἕνα εστιατόριο σὰν σερβιτόρα· τουλάχιστον αὐτὸ κατάλαβα, γιατί μοὺ ἔδειξε τήν ταμπέλα τοὺ μαγαζιοὺ ὁπου τήν ἄφησα καὶ συμπλήρωνε τὰ λόγια της μὲ επεξηγηματικὲς χειρονομίες. Αποφασίσαμε νὰ ξαναειδωθοῦμε.

Σ' ὁλη τή διάρκεια τῶν διακοπῶν μου, ἦταν γιά μένα μιὰ τρυφερὴ ερωμένη, μὲ ερωτικὸ ταλέντο αλλὰ καταπιεστική καὶ φοβερὰ ζηλιάρα. Ἦταν πολὺ παιδί. Πάντα χαρούμενη καὶ χαμογελαστή. Μοὺ τραγουδοῦσε ερωτικὰ τραγούδια στή γλώσσα της. Εἶχα αρχίσει νὰ τήν αγαπῶ. Ὅσο γιὰ τοὺς φίλους μου, αυτοὶ τήν εἶχαν σχεδὸν υιοθετήσει. Εἶχα κάνει μεγάλες προόδους στὰ ισπανικὰ καὶ μπορούσα νὰ συζητῶ μαζί της. Η μέρα τοὺ χωρισμοὺ ἦταν τραγικὴ γι' αυτήν, δυσκολεύτηκα πολὺ γιὰ νὰ τήν πείσω πως ἔπρεπε νὰ γυρίσω στήν πατρίδα μου.

Δέν εἶχα σκοπὸ νὰ τήν πάρω μαζί μου. Αγαποῦσα πολὺ τήν ελευθερία μου. Τής ἄφησα τή διεύθυνσή μου εξηγώντας της πως αυτὸς ο χωρισμὸς θὰ ἦταν μιὰ καλὴ δοκιμασία γιὰ νὰ δοκιμάσουμε τὰ αισθήματα που τρέφαμε ο ένας γιὰ τὸν ἄλλο. Δέν καταλάβαινα πως τής ράγιζα τήν καρδιά. Μοὺ εἶχε δοθεῖ κι εγὼ ἔφευγα μὲ πολὺ λίγες πιθανότητες νὰ τήν ξαναδῶ. Ὅταν τὰ 2 αυτοκίνητά μας ξεκίνησαν, η Σολεδὰδ ἔκλαιγε. Ἔνιωσα τήν τρελή επιθυμία νὰ τής πῶ "Ἔλα", αλλὰ δέν εἶχα τίποτα νὰ τής προσφέρω εκτὸς από μιὰ περιθωριακὴ ζωή που σίγουρα δέν θὰ δεχόταν. Στὸν καθρέφτη μου διακρινόταν πιὰ μόνο η σιλουέτα της. Χάθηκε μέσα σ' ἕνα σύννεφο σκόνης.

Μόλις γυρίσαμε στὸ Παρίσι, ξαναρχίσαμε τὶς δουλειές μας. Αφοὺ αδειάσαμε ἕνα διαμέρισμα σὲ μιὰ πλούσια συνοικία, πέσαμε πάνω στοὺς ιδιοκτήτες τή στιγμὴ ακριβῶς που φεύγαμε. Χωρὶς νὰ τὰ χάσω, τοὺς εἶπα:

"Εἶστε οἱ ιδιοκτήτες; Σὰς ειδοποίησε τουλάχιστον η θυρωρός;

— Ὄχι... τί; Μὰ ποιοὶ εἶστε;... καί...

— Επιθεωρητὴς Μορῶ. Σὰς λήστεψαν, ελάτε νὰ δεῖτε τί βρωμοδουλειὰ

σάς σκάρωσαν αυτοί οι αλήτες."

Έπειτα, γυρνώντας στόν Πώλ είπα:

"Πηγαίνετε νά φωνάξετε τή θυρωρό. Θά τήν ανακρίνω αμέσως καί πέστε νά έρθει η σήμανση."

Ο Πώλ μέ δυσκολία συγκράτησε τό χαμόγελό του πηγαίνοντας πρός τή σκάλα. Έκανα στήν άκρη γιά νά περάσουν οι ιδιοκτήτες.

"Μετά από σάς, κύριοι. Προπαντός μήν αγγίξετε τίποτα, θά πάρουμε δακτυλικά αποτυπώματα."

Τούς ακολούθησα μέσα στό διαμέρισμα. Βλέποντας τήν απερίγραπτη ακαταστασία που βασίλευε, η γυναίκα άφησε έναν αναστεναγμό:

"Ώχ! Θεέ μου."

Τής είπα:

"Καί ποϋ είσαστε ακόμα! Πηγαίνετε στό δωμάτιό σας, νά δείτε ζημιά."

Πήγαν κι οι δυό τους πρός τά εκεί. Βρήκα τότε τήν ευκαιρία νά τό σκάσω. Είχα φτάσει κάτω-κάτω στίς σκάλες όταν μιά φωνή μέ φώναξε απ' τόν τέταρτο.

"Επιθεωρητά, Επιθεωρητά!"

Βρήκα τόν καιρό ν' απαντήσω σηκώνοντας τό κεφάλι:

"Ξανανεβαίνω, ξανανεβαίνω. Πάω νά φέρω τά σύνεργα, μήν πειράζετε τίποτα."

Κι εξαφανίστηκα στό δρόμο όπου μέ περίμενε ο Πώλ μέ τό μαύρο του σάκο που ήταν γεμάτος λάφυρα. Βάλαμε κι οι δυό τά γέλια.

"Τούς μαλάκες, είπα, θά περιμένουν πολύ ακόμα!"

Τίς επόμενες μέρες, πήρα ένα μακροσκελές γράμμα απ' τήν ισπανίδα μου. Ήταν τό πέμπτο από τότε που είχα γυρίσει στό Παρίσι. Μέ ικέτευε νά τήν αφήσω νά έρθει νά μέ βρεί. Μού έλειπε καί δέν μποροϋσα νά κρύψω πως ήμουνα ερωτευμένος μαζί της. Έτσι λοιπόν, τής απάντησα καταφατικά. 10 μέρες αργότερα τήν υποδέχτηκα στό σταθμό. Μού φάνηκε ξανά τό ίδιο όμορφη κι έπεσε στήν αγκαλιά μου. Ήπια τά χείλη της σάν διψασμένος, ήταν η όαση τού έρωτά μου, ήταν τό καθαρό νερό γιά μένα που ζούσα μές στό βούρκο. Καμιά γυναίκα δέν μ' είχε κοιτάξει έτσι. Είχε τό βλέμμα τού ήλιου που μού ήταν άγνωστος, αφού ζούσα μόνο τή νύχτα.

Μόλις μπήκε στό διαμέρισμά μου, έκανε μιά γενική επιθεώρηση. Ξαφνιάστηκε που ήμουνα τόσο καλά βολεμένος. Αφού έκανε ένα μπάνιο, εμφανίστηκε μπροστά μου φορώντας τήν κόκκινη ρόμπα μου. Τό στιλπνό της δέρμα μού γεννούσε τήν επιθυμία νά τή βιάσω. Δέν μπόρεσα νά συγκρατήσω τά χέρια μου κι άγγιξα τό κορμί της. Τής είχα ετοιμάσει φαγητό αλλά εκείνη τή στιγμή τό ξέχασα. Πήγαμε πρός τό δωμάτιό μου καί τής είπα ειρωνικά ότι θά ξεκουραζόταν. Τό καυτό της κορμί μέ παρέσυρε σ' έναν ερωτικό χορό. Τά χείλη μου ταξίδεψαν πάνω στό δέρμα της. Αγαπούσα τή γυναικεία μυρωδιά του, δέν έμοιαζε μέ καμιά άλλη· ζούσαμε τόν έρωτα ολοκληρωτικά, δινόταν μέ πάθος. Καθώς ήμουνα ο πρώτος, ένιωθα σάν νά ήμουνα ο γλύπτης τού κορμιού της καί μεταμόρφωνα τή δική μου απόλαυση σέ δική της. Ανακάλυπτα τί είναι ο έρωτας όταν δίνεσαι ολοκληρωτικά γιά νά ευχαριστήσεις τόν άλλο. Όταν κατασιγάσαμε τόν πόθο μας, μέ κοίταξε θλιμμένα. Φαινόταν σάν νά δίσταζε νά μού μιλήσει.

"Έλα, ομορφούλα μου. Τί τρέχει;"

Ντροπαλά, σάν παιδί που τό πιάσανε νά κάνει σκανταλιές, μού απάντησε στή γλώσσα της που καταλάβαινα τώρα πιά τέλεια.

"Είμαι άρρωστη, Ζάκ. Μέ κόλλησες μιά αρρώστια στήν Τόσα ντέ Μάρ."

Σίγουρα δέν είχα καταλάβει καλά, γιατί ήξερα πως δέν είχα κανένα αφροδίσιο.

"Μιά αρρώστια! Θ' αστειεύεσαι!

— Όχι, Ζάκ, είμαι άρρωστη... Περιμένω παιδί από σένα.

— Θές νά πείς πως είσαι έγγυος;"

Φοβισμένη μού έγνεψε ναί μέ τό κεφάλι, προσπαθώντας νά διαβάσει τήν αντίδρασή μου στά μάτια μου.

Δέν καταλάβε γιατί τή φίλησα. Αυτό τό νέο άλλαζε πολύ τά πράγματα. Τήν αγαπούσα γιά τό παιδί που θά μού έδινε. Η χαρά μου τήν ξάφνιασε.

"Δέν θύμωσες;

— Νά θυμώσω! Μά θ' αστειεύεσαι, είμαι ευτυχισμένος, ναί, ευτυχισμένος... Αλλά θά μπορούσες τουλάχιστον νά μού τό γράψεις! Τό συνειδητοποιείς; Αν δέν σού είχα πεί νά έρθεις, τί θά έκανες;

— Θά τό μεγάλωνα μόνη μου. Αν ήξερες πόσο φοβόμουνα μή μέ διώξεις... ή μήπως αμφέβαλες γιά μένα!

— Ότι είναι τό δικό μου παιδί που έχεις μέσα σου, γι' αυτό είμαι σίγουρος!

— Γιατί τό λές αυτό;

— Τίποτα, τίποτα, αυτό είναι μιά άλλη ιστορία, θά σού εξηγήσω."

Αποφασίσαμε νά ζήσουμε μαζί. Απογοητεύτηκε όταν τής είπα πως δέν ήθελα νά τήν παντρευτώ τώρα καί πως ήμουνα ήδη χωρισμένος, πράγμα που μάς εμπόδιζε νά κάνουμε θρησκευτικό γάμο. Τής κόστισε πολύ γιατί η θρησκεία είχε μεγάλη βαρύτητα στήν πατρίδα της.

Τότε ήταν που κατάλαβα ότι η Σολεδάδ δέν ήξερε τίποτα γιά μένα. Μέ περνούσε γιά έναν τύπο καθώς πρέπει καί ούτε κάν που υποπτευόταν πως ζούσα κλέβοντας. Δέν είχα σκοπό ν' αλλάξω τρόπο ζωής. Απαιτούσα νά είμαι ελεύθερος στίς κινήσεις μου. Μπορεί νά ήμουνα καλός εραστής, μά ήξερα ότι σάν σύζυγος δέν άξιζα τίποτα. Δέν ήμουνα πιστός, ήμουνα βίαιος καί πολύ ανεξάρτητος. Επίσης, ήξερα πως η ζήλια της κι η ευθύτητά της θά τήν εμπόδιζαν νά μπεί μέσα στόν κόσμο μου. Δέν είχα σκοπό νά τής μιλήσω γιά τίς δραστηριότητές μου, άν καί μερικές γυναίκες είναι πιό σκληρές απ' τούς άντρες μπροστά στή δράση όπως καί μπροστά στόν κίνδυνο. Θά γινόταν μητέρα τού παιδιού μου. Ένα αγριολούλουδο δέν θ' άντεχε νά ζήσει μές στήν κοπριά τού δικού μου κόσμου. Πήρα λοιπόν τήν απόφαση νά μήν τής πώ τίποτα γιά τήν ώρα.

Ζούσαμε μαζί πάνω από ένα μήνα. Οι φίλοι μου τήν είχαν σχεδόν υιοθετήσει αλλά παρέμεναν επιφυλακτικοί. Τήν είχα γυρίσει λίγο-πολύ παντού στό Παρίσι. Οι γνωριμίες μου δέν φαίνονταν νά τής αρέσουν, κυρίως όταν έμπαινα σ' ένα μπάρ καί οι φιλενάδες μου ρίχνονταν στό λαιμό μου καί μέ φιλούσαν. Μού έκανε τρομερές σκηνές. Σταμάτησα λοιπόν κι εγώ νά τήν παίρνω μαζί μου. Καμιά φορά τήν άφηνα μόνη τά βράδια καί γυρνούσα τό άλλο πρωί, αφού τά είχα κοπανήσει γιά τά καλά. Τήν αγαπούσα, αλλά δέν ήθελα ν' απαρνηθώ τήν ελευθερία μου γιά χάρη της. Μού έδινε τήν ευκαιρία νά ξεφύγω απ' τόν κόσμο μου, αλλά δέν τό καταλάβαινα ή αρνιόμουνα νά τό

καταλάβω. Άρχισε νά μού κάνει ερωτήσεις γιά τή δουλειά μου, γιατί έβρισκε περίεργα τά ωράριά μου. Είχε πάρει είδηση ότι είχα όπλα. Κι από πάνω, τήν απατούσα μέ πόρνες που δέν μετρούσαν καθόλου γιά μένα. Άκουγα συνέχεια τά διάφορα: "Γιατί αυτό, γιατί εκείνο; Από πού έρχεσαι; Ήσουνα πάλι μέ μιά απ' αυτές τίς βρωμιάρες;" καί μπούχτισα.

Ένα βράδυ που είχα πιεί λιγάκι παραπάνω, τή χαστούκισα. Τά έχασε τελείως. Μέσα στό θυμό μου, τής είπα, ανακατεύοντας αργκό κι ισπανικά:

"Αρχίζεις νά μού σπάς τ' αρχίδια μέ τίς ερωτήσεις σου. Άν είσαι τόσο μαλακισμένη καί δέν έχεις καταλάβει, δέν θά καταλάβεις ποτέ. Τά λεφτά μου τά βρίσκω έτοιμα, κατάλαβες;... Είμαι επαγγελματίας κλέφτης! Αυτό είναι! Βουτάω τόν παρά τών αστών. Μ' αρέσουν οι πουτάνες, τά μπάρ καί χέσε με!"

Ήμουνα απαίσιος αλλά δέν τό καταλάβαινα. Μέ κοιτούσε θλιμμένα. Μέ ραγισμένη φωνή μού απάντησε:

"Άχ! Όχι, Ζάκ! Δέν είναι αλήθεια. Δέν είσαι κλέφτης... Τό λές γιά νά μέ στεναχωρήσεις."

Η σιωπή μου τά έλεγε όλα.

"Μά τί θά κάνω, εγώ; ... Καί τό παιδί μας, νομίζεις ότι μπορεί νά έχει έναν πατέρα κλέφτη; ... Τό συνειδητοποιείς;"

Έκρυψε τό πρόσωπό της στά χέρια της. Εγώ, αντί νά είμαι τρυφερός καί νά τήν παρηγορήσω, συνέχισα τό ίδιο σκληρά:

"Καί λοιπόν; Είναι ένα επάγγελμα όπως όλα τ' άλλα! Τά λεφτά μου, ξέρεις καί τά ξεκοκαλίζεις! Τά φορέματά σου δέν τά βρίσκεις καί τόσο άσχημα καί τά πληρώνεις πάντα απ' τά κλεμμένα. Όσα υπάρχουν εδώ μέσα είναι κλεμμένα."

Τότε είπε αυτή τή φράση που μ' έκανε νά τιναχτώ:

"Όχι, τό παιδί σου, τουλάχιστον, ήταν καρπός αγάπης, κι εκεί που είναι τώρα δέν μπορείς νά τό κλέψεις!"

Η λύσσα μου μπορούσε νά μέ κάνει νά σκοτώσω, αλλά βλέποντας τήν ταραχή της, τήν τράβηξα κοντά μου καί τήν πήρα στήν αγκαλιά μου.

"Μήν ξαναπείς ποτέ κάτι τέτοιο, κοριτσάκι. Τό παιδί μου δέν χρειάζεται νά τό κλέψω... Μού ανήκει."

Έκλαψε στόν ώμο μου όπως τόσες άλλες φορές. Είχαμε κι άλλες σκηνές μετά απ' αυτό, αλλά, βλέποντας πως δέν μπορούσε νά μ' αλλάξει, δέχτηκε τό αναπόφευκτο. Άρχισε νά στρογγυλεύει. Διασκέδαζα βάζοντας τό αυτί μου πάνω στήν κοιλιά της γιά ν' ακούσω τό παιδί μου. Θά ήθελα πολύ ν' αλλάξω αλλά ήμουνα γιά τά καλά βουτηγμένος στό έγκλημα καί δέν μπορούσα νά κάνω πίσω, κι έπειτα μ' άρεσε αυτός ο σκοτεινός κόσμος τής νύχτας. Δέν ήθελα ν' αλλάξω. Κι έπειτα είχα αποκτήσει τήν κακή συνήθεια τής χαρτοπαιξίας κι ένα μεγάλο μέρος τών χρημάτων που κέρδιζα τόσο εύκολα, έμενε στήν πράσινη τσόχα, στίς λέσχες καί στά καζίνο. Τά ελαττώματά μου ήταν ναρκωτικό απ' τό οποίο δέν είχα τή θέληση νά ξεφύγω. Αρνιόμουνα νά δώ τήν πραγματικότητα καί βυθιζόμουνα όλο καί πιό πολύ μέσα στό έγκλημα· τό θεωρούσα κάτι φυσιολογικό· γινόμουνα όλο καί πιό σκληρός καί χωρίς νά καταλαβαίνω τό κακό που έκανα στόν εαυτό μου. Γινόμουνα ένας επαγγελματίας κι αυτοί που μέ περιστοίχιζαν μού φερόντουσαν σάν νά ήμουνα τέτοιος, τρέμοντας γιά τίς αντιδράσεις μου, γιατί γινόμουνα τρο-

μερά βίαιος σὲ στιγμὲς ὀργῆς. Ακόμα κι ἡ μαμὰ Λουλοὺ ἀρχισε νὰ μὲ φοβᾶται ἀπ᾽ τὴν ἡμέρα ποὺ μὲ εἶδε νὰ τσαλακώνω τὴ μοῦρη ἑνὸς πελάτη της μετὰ ἀπὸ μιὰ ἠλίθια συζήτηση.

Μὲ τὸν Γκουίντο, κάναμε μιὰ δουλειὰ στὴν ὁδὸ Ισλύ. Επρόκειτο γιὰ 2 χρηματοκιβώτια ποὺ θ᾽ ἀνοίγαμε στὸ σπίτι ἑνὸς οἰκονομικοῦ σύμβουλου. Θέλαμε νὰ ἐπωφεληθοῦμε ἀπ᾽ τὸ σαββατοκύριακο γιὰ νὰ χτυπήσουμε. Η πόρτα ποὺ θ᾽ ἀνοίγαμε βρισκόταν στὸν πρῶτο ὄροφο κι ἦταν ἀσφαλισμένη μὲ κάθε λογῆς σύρτες. Αλλὰ, ἕνα παράθυρο τοὺ διαμερίσματος ἔβλεπε πρὸς τὴ σκάλα. Ἔφτανε λίγο σκαρφάλωμα γιὰ νὰ φτάσουμε σὲ κάποιο διάδρομο καὶ νὰ σπάσουμε τὸ τζάμι ποὺ δὲν εἶχε συναγερμό. Αρχίσαμε τὴ δουλειὰ γύρω στὶς 10 ἡ ὥρα, γιατὶ νωρίτερα ὁ δρόμος ἐκεῖνος ἦταν πολυσύχναστος. Αφοὺ ἀνοίξαμε τὸ παράθυρο τῆς σκάλας, δρασκέλισα τὸ κενὸ γιὰ νὰ φτάσω τὸ παράθυρο τοὺ διαμερίσματος. Δυὸ χαρακιὲς μὲ διαμάντι πάνω στὸ τζάμι, μιὰ αγκωνιά, ἕνας θόρυβος γυαλιοῦ καὶ ὁ δρόμος ἦταν ελεύθερος. Συνάντησα τοὺς 2 φίλους μου. Στὸ ισόγειο, ακούσαμε θόρυβο ἀπὸ κατσαρόλες ποὺ ἔκαναν οἱ μάγειροι σ᾽ ἕνα εστιατόριο ποὺ σὲ λίγο θὰ ἐκλεινε.

Ο φακὸς μου φώτισε τὸ ἕνα δωμάτιο μετὰ ἀπ᾽ τ᾽ ἄλλο. Υπῆρχαν πράγματι 2 χρηματοκιβώτια. Τὸ ἕνα ἦταν μεσαίου μεγέθους, αλλὰ τὸ ἄλλο ἦταν τεράστιο καὶ δὲν μποροῦσα νὰ φανταστῶ πως θὰ καταφέρναμε νὰ τ᾽ ανοίξουμε. Αποφασίσαμε νὰ ψάξουμε ὅλα τὰ γραφεῖα καὶ νὰ ελέγξουμε ὅλα τὰ πιθανὰ συστήματα συναγερμοῦ πρὶν ἀρχίσουμε τὴ δουλειά. Ο Πὼλ εἶχε χάσει τὸ κουράγιο του.

"Τὸ ᾽δες αὐτὸ τὸ πράμα! Ποτὲ δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ τ᾽ ανοίξουμε!

— Ἂς ἀρχίσουμε ἀπ᾽ τὸ μικρό. Μετὰ βλέπουμε."

Σὰν μοναδικὰ μας σύνεργα εἴχαμε ἕνα καλὸ ηλεκτρικὸ τρυπάνι, λοστούς, ἕνα μεγάλο σφυρί, κι αρκετὲς πένσες. Εἴχαμε πάρει κι ἕνα μικρὸ τρανζίστορ γιὰ νὰ καλύψουμε τὸ θόρυβο τοὺ τρυπανιοῦ μὲ τὸν ἦχο τῆς μουσικῆς.

Μετὰ ἀπὸ 30 λεπτὰ δουλειᾶς, ἐνῶ ὅλα πήγαιναν καλά, ξαφνικά, ἔγινε τὸ κακό᾽ τὸ τρυπάνι χάλασε, αφήνοντας ἕνα τελευταῖο ασθματικὸ βογκητό.

Ο Πὼλ μὲ κοίταξε, απελπισμένος. Ο Γκουίντο ὅμως, ψύχραιμος ὅπως πάντα, εἶπε:

"Εἶσαι σίγουρος πως δὲν γίνεται τίποτα;

— Ναί... Νὰ βροῦμε κανένα ἄλλο τρυπάνι, διαφορετικὰ ὅλα πάνε χαμένα᾽ ἄσε πιὰ τὰ λεφτὰ ποὺ εἶναι κλεισμένα σ᾽ αὐτὸ τὸ κουτί... οὐτε λόγος νὰ τὰ παρατήσουμε. Ξέρω ἕνα μεγάλο μαγαζὶ μ᾽ εργαλεῖα στὴν ὁδὸ Ορνανό, κοντὰ στὸ σπίτι μου. Ο Πὼλ θὰ ἐρθει μαζί μου, θὰ πᾶμε νὰ τὸ διαρρήξουμε. Θὰ ξαναγυρίσουμε μὲ τ᾽ απαραίτητα. Εσύ, καλύτερα νὰ μᾶς περιμένεις ἐδῶ."

Μέσα στὴ νύχτα, σπάσαμε τὸ τζάμι τῆς πόρτας τῆς κιγκαλερίας γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ περάσουμε τὸ χέρι μας μέσα καὶ νὰ τραβήξουμε τοὺς σύρτες. Ο Πὼλ ἦταν εκνευρισμένος γιατὶ ὁ θόρυβος ποὺ ἔκανα ἦταν ικανὸς νὰ ξεσηκώσει τὴν πολυκατοικία. Η πόρτα ἔβλεπε πρὸς τὸ δρόμο, καὶ μὲ τὸν πιὸ φυσικὸ τρόπο, τὴν ἄνοιξα καὶ μπήκα μέσα.

"Μὰ εἶσαι τρελός! Θὰ μᾶς πάρουν εἴδηση μὲ τὶς μαλακίες σου!

— Βούλωσ᾽ το καὶ ἔχε τὸ νοῦ σου στὸ δρόμο μέχρι νὰ βρῶ αὐτὰ ποὺ θέλουμε."

Σὲ λίγα λεπτὰ εἶχα γεμίσει τὴν τσάντα μου μὲ 3 τρυπάνια. Βρήκα καὶ τὴν

ευκαιρία ν' αδειάσω τό ταμείο που είχε κάτι λίγα. Ο Πώλ μ' έκανε νά τιναχτώ επάνω.

"Οι μπάτσοι!"

Πήγα γρήγορα κοντά στή βιτρίνα γιά νά κοιτάξω έξω. Πράγματι, υπήρχαν 2 αστυνομικοί μέ μηχανές που πήγαιναν πολύ σιγά καί κοίταζαν μιά από δώ καί μιά από κεί από απλή συνήθεια. Ευχήθηκα νά μήν προσέξουν τό σπασμένο τζάμι. Ο Πώλ κοίταξε τό χέρι μου που κρατούσε τό σαρανταπεντάρι.

"Μά, κρατάς πιστόλι... Κι όμως είχες πεί...

— Βούλωσ' το. Δέν είναι ώρα γι' αυτά.

— Δέν θά τούς ρίξεις... Έτσι; ...

— Κάτσε ήσυχα, φεύγουν. Σάν πολύ νευρικός είσαι σήμερα! Ποτέ δέν σ' έχω δεί έτσι.

— Δέν ξέρω γιατί, αλλά σήμερα τάχω κάνει πάνω μου. Όμως, είμαι μαζί σου.

— Εμπρός, τήν κοπανάμε."

Γυρίσαμε γρήγορα πίσω. Σ' όλη τή διαδρομή δέν είχα ξεσφίξει τά δόντια, τό ίδιο κι ο Πώλ. Ο Γκουίντο, ακούγοντας θόρυβο απ' τό παράθυρο, είπε:

"Εσείς είστε;"

Όταν μέ είδε, χαμογέλασε ικανοποιημένος.

"Θηρίο! Τά κατάφερες.

— Εμ! Βέβαια!"

Ο Πώλ βιάστηκε νά πεί:

"Λίγο ακόμα, καί θά μάς έπιαναν... Άσε που ο Ζάκ έχει καί πιστόλι."

Ο Γκουίντο τόν κοίταξε κι έβγαλε ένα τριανταοχτάρι απ' τή ζώνη του.

"Κι εγώ. Δέν πιστεύω νά νόμιζες πως τή νύχτα βγαίνω έξω γυμνός! Δέν σού είπαμε τίποτα, γιατί θά μάς είχες απαγγείλει 1.000 φορές όλο τόν ποινικό κώδικα... Καί δέν είμαι καί σέ ηλικία γιά νά κάτσω μέσα 20 χρονάκια. Εξάλλου, ο Ζάκ δέν είχε καμιά αντίρρηση." Ο Πώλ δέν επέμεινε, δέν ήταν τό κατάλληλο μέρος γιά ν' αρχίσουμε συζήτηση. Άλλαξε θέμα.

"Τό ζήτημα όμως είναι πως είναι πολύ αργά καί δέν μπορούμε νά συνεχίσουμε γιατί θά ξυπνήσουμε τούς πάντες. Θά πρέπει νά περιμένουμε ώς αύριο τό πρωί γιά νά συνεχίσουμε. Καλύτερα τώρα νά ξεκουραστούμε. Βρήκα κάτι νά πιούμε άν καί τό πιό σωστό θά ήταν νά μήν τό βάλουμε στό στόμα μας γιατί μπορεί νά πέσουμε σέ κανένα μπουκάλι μέ ναρκωτικό. Συμβαίνουν κάτι τέτοιες πλάκες. Γι' αυτό καλύτερα νά πιούμε μόνο νερό."

Η νύχτα πέρασε πολύ γρήγορα. Είχαμε εγκατασταθεί στό σαλόνι μ' όλη τήν άνεσή μας. Η πόρτα ήταν άθικτη, δέν υπήρχε κίνδυνος νά μάς τσακώσουν.

Τό πρωί ξυπνήσαμε απ' τή φασαρία που έκαναν στήν κουζίνα τού ισογείου.

"Εμπρός, στή δουλειά" είπα.

Μάς χρειάστηκε μιά ώρα περίπου γιά ν' ανοίξουμε τό χρηματοκιβώτιο. Όταν τά κατάφερα ν' ανοίξω τήν πόρτα, ένα χαμόγελο θριάμβου σχηματίστηκε στά χείλη μου. Τό θέαμα ήταν υπέροχο. Υπήρχαν αρκετές δεσμίδες χαρτονομίσματα, μιά ράβδος πλατίνας κι αξιόγραφα. Υπήρχε καί μιά αρμαθιά κλειδιά.

"Πάς στοίχημα πως εδώ βρίσκονται καί τά κλειδιά γιά τό άλλο χρηματοκιβώτιο; Κοίτα, σίγουρα εἶναι αὐτά τά δύο" εἶπα στόν Γκουίντο.

Ὅταν πήγαμε στό ἄλλο δωμάτιο, ἀποδείχτηκε πως εἶχα δίκιο, καί ὅπως ἦταν πολύ φυσικό, τό ἀνοιξα... μέ τά ἴδια του τά κλειδιά. Ἀπογοητευτήκαμε λιγάκι γιατί μέσα ὑπῆρχαν μόνο κάτι ἀξιόγραφα, πράγμα πού δέν ἦταν καί τόσο ἀσχημο, ἀλλά ἐμεῖς θά θέλαμε ρευστό. Τά βάλαμε ὅλα, μαζί μέ τά σύνεργά μας, μέσα σέ 2 σάκ-βουαγιάζ καί ξαναπήραμε τόν ἴδιο δρόμο, ὅπως ὅταν ἤρθαμε· ἐξαφανιστήκαμε ἀνενόχλητοι. Ὅταν φτάσαμε στό διαμέρισμα, διαπιστώσαμε πως η λεία ἦταν σημαντική: ἀξιόγραφα, χρήματα καί πλατίνα, κάνανε πάνω ἀπό 35 ἑκατομμύρια (70.000 δολάρια). Ο Γκουίντο εἶπε:

"Μέ τά ἀξιόγραφα, δέν ὑπάρχει πρόβλημα. Ξέρω κάποιον ἐντάξει τύπο στήν Ἑλβετία. Θά χάσουμε πολλά, ἀλλά θά μάς μείνει καί κάτι."

Η Σολεδάδ ὅσο πήγαινε καί στρογγύλευε. Μερικές φορές ἐκανα τίς δουλειές μόνος μου. Τίς ἐκανα τήν ημέρα. Εἶχα τή συνήθεια νά βάζω τά σύνεργά μου μέσα σέ μιά μικρή μαύρη βαλίτσα. Μέσα, εἶχα βάλει καί μιά ἀσπρη μπλούζα, ἕνα ψαλίδι καί μιά χτένα κουρείου κι ακόμη, κάτι κομμένες τρίχες σ' ἕνα φάκελο. Ὅλ' αὐτά μ' ἔσωσαν μιά μέρα πού παρά τρίχα νά μέ πιάσουν οι μπάτσοι. Εἶχα ανοίξει μιά πόρτα χωρίς κανένα πρόβλημα, ως συνήθως. Μπήκα μέσα στό διαμέρισμα καί ἀρχισα τό ψάξιμο, ὁταν ξαφνικά ἀκουσα τή σειρήνα τής αστυνομίας. Από ἐνστικτο, ἐριξα μιά ματιά απ' τό παράθυρο. Η καρδιά μου σταμάτησε. Μιά γυναίκα ἐδειχνε μέ τό δάχτυλο πρός τό διαμέρισμα ὁπου βρισκόμουνα. Οι αστυνομικοί ἐτρεξαν μέσα στήν πολυκατοικία. Δέν εἶχα πιστόλι. Μού ἦταν αδύνατον νά ξανακατέβω απ' τήν κεντρική σκάλα. Πάντα φρόντιζα νά ελέγχω τή σκάλα υπηρεσίας πρίν ν' αρχίσω τή δουλειά μου. Ἔτσι, χωρίς καμιά δυσκολία μπόρεσα νά φτάσω ὡς ἐκεί. Δέν μποροῦσα νά ξανακατέβω, η μόνη λύση ἦταν νά πάω στόν τελευταίο ὀροφο καί νά βρώ ἕνα φεγγίτη γιά νά βγώ απ' τή στέγη. Ὅταν ἐφτασα πάνω, δέν βρήκα κανένα φεγγίτη, αλλά μιά πόρτα τουαλέτας· απ' τήν κλειδαρότρυπα, εἶδα ἕνα μικρό παράθυρο. Χωρίς νά διστάσω, ἐσπασα τήν πόρτα. Ἤξερα πως οι μπάτσοι, πού ἦταν λίγοι, ἐκείνη τή στιγμή σίγουρα σκέφτονταν ἀν θά ἐπρεπε νά μπούν στό διαμέρισμα ἡ ὄχι, γιατί ὑπῆρχε κίνδυνος νά πέσουν πάνω σέ κανέναν πιστολά. Θά πήγαιναν σίγουρα νά ζητήσουν ενισχύσεις.

Τά κατάφερα καί βγήκα απ' τό παράθυρο. Σκαρφάλωσα καί βρέθηκα πάνω στή στέγη. Απ' τό δρόμο ἀκουγα μεγάλη φασαρία· ἐκεί πού ἤμουνα, δέν μποροῦσαν νά μέ δοῦν. Πολύ γρήγορα πήδηξα απ' τή μιά στέγη στήν ἄλλη. Θά ἐπρεπε νά βρισκόμουνα 3 κτίρια πιό πέρα από κεῖ πού εἶχα ξεκινήσει. Ξαφνικά εἶδα ἕνα φεγγίτη κάποιου δωματίου υπηρεσίας. Απ' τό τζάμι εἶδα πως τό δωμάτιο ἦταν ἀδειο. Μέ μιά αγκωνιά ἐσπασα τό τζάμι, ἀνοιξα τό παράθυρο καί μπήκα στό δωμάτιο. Ἄνοιξα τήν τσάντα μου καί φόρεσα τήν ἀσπρη μπλούζα μου. Ἔβαλα τό ψαλίδι καί τή χτένα στό τσεπάκι. Ἄνοιξα τό φάκελο καί σκόρπισα τίς τρίχες στά μανίκια τής μπλούζας μου. Δέν γινόταν νά κρατήσω οὐτε τά σύνεργά μου οὐτε τήν τσάντα μου. Τά ἔχωσα ὅλα κάτω απ' τό κρεβάτι μαζί μέ τά γάντια μου. Ἐπειτα, ανάβοντας ἕνα τσιγάρο, ἀνοιξα τήν πόρτα φροντίζοντας νά μήν αφήσω αποτυπώματα. Κα-

τέβηκα τά σκαλιά μέ τήν ησυχία μου. Η καρδιά μου πήγαινε νά σπάσει, αλλά είχα εμπιστοσύνη στόν εαυτό μου. Κανείς δέν μπορούσε νά διαβάσει στό πρόσωπό μου ότι ήμουνα εγώ αυτός που κυνηγούσε η αστυνομία. Όταν έφτασα κάτω, είδα πως είχαν έρθει κι άλλα περιπολικά. Όλα τά κεφάλια κοίταζαν ψηλά ενώ τά σχόλια έδιναν κι έπαιρναν. Όταν έφτασα στό δρόμο, πήρα ύφος πολύ φυσικό κι έκανα ό,τι κι όλος ο κόσμος, κοίταζα ψηλά. Μέ μιά ματιά κατάλαβα πως βρισκόμουνα 30 μέτρα μακριά απ' τό κτίριο όπου μ' έψαχναν. Είδα όμως ότι ο δρόμος φυλαγόταν κι απ' τίς 2 πλευρές από αστυνομικούς που ανάκριναν τόν κόσμο που ήθελε νά βγεί έξω απ' αυτήν τήν ακτίνα. Προχώρησα πρός τούς αστυνομικούς. Αρκεί νά κρατούσα τήν ψυχραιμία μου. Όταν πλησίασα, είπα πολύ φυσικά σ' έναν απ' αυτούς:

"Τί συμβαίνει; Καμιά πυρκαγιά;"

Ήταν σκυθρωπός, καί μού είπε ξερά:

"Εδώ μένετε;

— Μάλιστα, κύριε. Είμαι κομμωτής εδώ δίπλα. Οι πελάτες μου μέ περιμένουν."

Δέν μού έλειπε τό θράσος. Δέν ήξερα κάν άν υπήρχε κουρείο σ' εκείνο τό δρόμο. Ούτε κι εκείνος.

"Μπορείτε νά περάσετε."

Δέν περίμενα γιά τό πεί δεύτερη φορά. Αφού περπάτησα κάπου 40 μέτρα, έστριψα σ' έναν άλλο δρόμο. Λίγο πιό κάτω, έβγαλα τή μπλούζα μου καί τήν τύλιξα. Πήρα ένα ταξί καί, σ' όλη τή διαδρομή ώς τό σπίτι μου, δέν μπορούσα νά κρύψω ένα χαμόγελο. Ωραία τούς τήν είχα φέρει. Όταν οι φίλοι μου άκουσαν τήν περιπέτειά μου, έκαναν όλοι τήν ίδια σκέψη:

"Τί μαλάκες που είναι αυτοί οι μπάτσοι μέ τή στολή!"

Εγώ πίστευα πως μάλλον είχα διαβολεμένη τύχη που δέν έχασα τήν ψυχραιμία μου.

Κάναμε κι άλλες πολλές δουλειές λιγότερο ή περισσότερο αποδοτικές. Ένα βράδυ, ο Γκουίντο ήρθε νά μέ δεί. Η Σολεδάδ τόν αγαπούσε πολύ, αλλά ήταν ανήσυχη όταν τόν ρώτησε άν θά έμενε γιά φαγητό. Διαισθανόταν πάλι κάποια νυχτερινή έξοδο καί δέν τής άρεσε νά μέ βλέπει νά φεύγω. Ο Γκουίντο φαινόταν στεναχωρημένος καί μού είπε μέ κουρασμένη φωνή:

"Έχω ένα σοβαρό πρόβλημα καί σ' έχω ανάγκη, μικρέ!"

Η Σολεδάδ ήξερε πως δέν είχε θέση στήν κουβέντα μας. Αποσύρθηκε λοιπόν στό δωμάτιό της. Ο Γκουίντο συνέχισε:

"Καθάρισαν τόν ξάδερφό μου στήν Ιταλία. Μιά αντίπαλη σπείρα. Πρέπει νά πάω στό Μιλάνο. Θά πρέπει νά ρυθμίσω εγώ τό ζήτημα. Ξέρουν ποιός τό έκανε καί θά πάρω όλες τίς πληροφορίες επί τόπου. Μού χρειάζεται ένας οδηγός. Αλλά πάνω απ' όλα ένας φίλος.

— Τό ξέρεις πως είμαι πάντα στή διάθεσή σου, γι' αυτό συνέχισε. Θές νά πάμε μέ αυτοκίνητο;

— Ναί, μικρέ, τό προτιμώ, καί νά πάρουμε καί τά σύνεργα, γιατί κανείς δέν ξέρει τί μπορεί νά γίνει όταν φτάσουμε εκεί. Κανονικά, θά πρέπει νά μάς τά δώσουν όλα εκεί, αλλά προτιμώ νά είμαι καλά προετοιμασμένος."

Φώναξα τή Σολεδάδ μέ τό χαϊδευτικό της:

"Σολέ, ετοίμασε τή βαλίτσα μου, θά λείψω μερικές μέρες."

Ήρθε μέσα, μὲ δάκρυα στὰ μάτια, καὶ μοὺ εἶπε στεναχωρημένη, δείχνοντάς μου τὴν κοιλιά της:

"Κι αὐτός! Δὲν μετράει καθόλου σ' ὅλες σου τὶς ιστορίες; Τί θὰ κάνει ἂν πὰς φυλακὴ ἢ ἂν σὲ σκοτώσουν; Κι ἐγώ, δὲν εἶμαι τίποτα γιὰ σένα; Μὴ φύγεις, ἀγάπη μου, σὲ ικετεύω... Φοβᾶμαι γιὰ σένα. Ναί, τ' ἄκουσα ὅλα... Ἐμπρός, χτύπα με ἂν θές, ἀλλὰ σ' ἀγαπῶ καὶ δὲν θέλω νὰ σὲ χάσω. Σκέψου μας κι ἐμᾶς ἂν μ' ἀγαπᾶς καὶ μείνε ἐδῶ. Λυπήσου μας."

Ο Γκουίντο εἶχε βγεῖ ἀπ' τὸ δωμάτιο γιὰ νὰ μὴν πάρει μέρος στὸν καβγὰ που προμηνυόταν. Εἶχε τὴ διακριτικότητα που ἔχουν μόνο οἱ φίλοι, οἱ αληθινοὶ φίλοι.

Δὲν ἤμουνα θυμωμένος μὲ τὴ Σολέ, αλλὰ δὲν ἤθελα νὰ παραδεχτῶ πως εἶχε δίκιο. Η θλίψη της μὲ στεναχωροῦσε.

"Ετοίμασε τὴ βαλίτσα μου, σὲ παρακαλῶ, μὴ μ' αναγκάσεις νὰ θυμώσω.

— Ἂν μ' ἀγαπᾶς, μὴ φύγεις, ἀγάπη μου. Σὲ παρακαλῶ... σὲ παρακαλῶ!"

Τὴν πῆρα στὴν ἀγκαλιά μου καὶ τὴς χάϊδεψα τὰ μαλλιά.

"Σολέ, ἐσὺ εἶσαι τὸ καλό, κι ἐγὼ τὸ κακό. Δὲν μπορῶ νὰ κάνω διαφορετικὰ κι ἔτσι θὰ γίνεται σ' ὅλη μου τὴ ζωή. Γιὰ τοὺς φίλους μου, θὰ εἶμαι πάντα ελεύθερος κι ἑτοιμος νὰ φεύγω. Δὲν θὰ μπορέσεις ν' αλλάξεις τίποτα, κοριτσάκι, οὔτε ἐσὺ οὔτε αὐτό, εἶπα χαϊδεύοντας τὴν κοιλιά της. Ἤρθατε κι οἱ δυὸ σας ἕνα χρόνο αργότερα. Μὴν ανακατεύεις τὴν ἀγάπη μας μὲ τὶς υποχρεώσεις μου. Ἔλα μὴν ανησυχεῖς, δὲν θὰ πάθω τίποτα!"

Αφοὺ πῆρα τὸν απαραίτητο οπλισμό, φύγαμε γιὰ τὸ Μονακό. Δὲν συναντήσαμε καμιὰ δυσκολία γιὰ νὰ περάσουμε τὰ σύνορα. Ἔπρεπε νὰ περάσουμε ἀπ' τὴ Ζέν γιὰ νὰ δοῦμε κάτι φίλους τοὺ Γκουίντο καὶ γιὰ νὰ πάρουμε πληροφορίες. Ὅταν φτάσαμε ἐκεί, μὲ σύστησε σὲ δυὸ φίλους του που εἶχαν πραγματικὰ μοῦρη φονιά, μὲ ἑτοιμο τὸ διαβατήριο γιὰ τὸ Σίνγκ-Σίνγκ, σὰν αὐτοὺς που βλέπουμε στὸ σινεμά. Κοιμηθήκαμε σπίτι τους γιατί ἤμασταν κουρασμένοι ἀπ' τὸ ταξίδι. Τὸ πρωί κάναμε σύσκεψη. Ο Γκουίντο κι οἱ φίλοι του μιλοῦσαν ιταλικά. Καταλάβαινα πολὺ λίγο αὐτὴ τὴ γλώσσα. Αλλὰ οἱ λάμψεις στὰ μάτια κι οἱ απότομες χειρονομίες ἐδειχναν πόσο σκληρὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι τὰ σχέδια που ετοίμαζαν. Ὅταν ἔβαλαν πάνω στὸ τραπέζι μερικὲς φωτογραφίες καὶ μιὰ ἀπ' αὐτὲς πέρασε ἀπὸ χέρι σὲ χέρι, κατάλαβα ὅτι οἱ φίλοι τοὺ Γκουίντο δὲν ἦταν ερασιτέχνες. Μοὺ ἔδειξαν τὸ θήραμα. Ο Γκουίντο μοὺ εξήγησε:

"Βλέπεις, μικρέ! Μόνον ἕνας ἀπ' αὐτοὺς μ' ενδιαφέρει..., αὐτὸς ἐδῶ. Οἱ υπόλοιποι πιθανὸν νὰ εἶναι μαζί του γιατί εἶναι φίλοι του... Ἂν μπορέσουμε νὰ τοὺς αποφύγουμε, ἐχει καλῶς... Διαφορετικά, τόσο τὸ χειρότερο γι' αὐτούς. Αὐτὸς ἐδῶ ο μπάσταρδος σκότωσε τὸν ξάδερφό μου... Αὐτὸν θέλω. Ὅλα εἶναι ἐδῶ πάνω στὸ τραπέζι· διευθύνσεις, στέκια, φωτογραφίες, πινακίδες αυτοκινήτων, κλπ. Δὲν μᾶς μένει παρὰ νὰ τὸν παγιδεύσουμε. Στὴν Ιταλία, θὰ μᾶς δώσουν ἕνα αυτοκίνητο μὲ ντόπιες πινακίδες. Θ' αφήσεις τὸ δικό σου ἐδῶ, γιὰ νὰ τὸ χρησιμοποιήσουν οἱ φίλοι μου σὰν ἀλλοθι σὲ περίπτωση ανάγκης. Τοὺς εξήγησα ποιὸς εἶσαι. Χάρηκαν που σὲ γνώρισαν, ἔστω κι ἂν δὲν εἶσαι σιτσιλιάνος σὰν κι ἐμᾶς. Στὸ Μιλάνο, μᾶς περιμένουν· τὸ μέρος ὁπου θὰ μείνουμε εἶναι ἑτοιμο γιατί μάλλον θὰ χρειαστοῦμε αρκετὲς μέρες μέχρι νὰ βροῦμε αὐτὸ τὸ σκυλί. Βρίσκεται σίγουρα μέ τ στὸ Μιλάνο. Σέ

προειδοποιώ, μικρέ, αυτός εδώ ο τύπος δέν είναι ο "Αχμέντ τό καθίκι", είναι σκληρό καρύδι καί φονιάς. Δέν πάμε γιά περίπατο. Θά τού ρίξουμε μόλις τόν δούμε. Οι φίλοι μου, θά μάς δώσουν όπλα. Έτσι μπορείς ν' αφήσεις τά δικά σου εκεί που βρίσκονται. Δέν σού μένει παρά νά διαλέξεις αυτά που σού κάνουν. Σ' αυτή τήν υπόθεση, εσύ, απλώς θά μού κρατάς πλάτες. Πρέπει νά τόν σκοτώσω, εγώ... μήν τό ξεχάσεις ποτέ, μικρέ, γιατί δέν θά μού τό συγχωρήσουν!"

Φύγαμε γιά τό Μιλάνο. Είχα διαλέξει 2 αυτόματα σαρανταπεντάρια. Ο Γκουίντο είχε πάρει μιά "Λουπάρα" κι ένα τριανταοχτάρι σπέσιαλ. Όταν φτάσαμε, μάς υποδέχθηκαν θερμά. Αλλά ένιωθα πως ήταν κάπως "κουμπωμένοι" εξαιτίας τής παρουσίας μου. Τό βράδυ, ήρθε ένας άντρας κάπως ηλικιωμένος. Μιλήσαμε γαλλικά. Μ' ευχαρίστησε που είχα πάει καί μού είπε:

"Ο Γκουίντο λέει ότι είσαι κάτι παραπάνω από φίλος του, ότι είσαι σάν αδελφός του. Καλώς ήλθες λοιπόν στό Μιλάνο, αφού δέν είσαι πιά ξένος."

Αυτός ο άντρας μέ είχε εντυπωσιάσει, προκαλούσε τό σεβασμό. Η επιφανειακή του ηρεμία έκρυβε μιά σκληρότητα χωρίς έλεος. Όταν μιλούσε γιά τόν άντρα που θά σκότωνε ο Γκουίντο, έλεγε πάντα: "ο προδότης πρέπει νά πληρώσει". Τά μάτια του έλαμπαν παράξενα. Θά περίμενε κανείς νά τόν δεί νά σιγοτραγουδάει κάποιο πένθιμο εμβατήριο· σίγουρα, θά είχε κόψει τά χριστουγεννιάτικα τραγουδάκια, από τότε που πρωτοέπιασε πιστόλι στά χέρια του.

Πρίν φύγει, πλησίασε τόν Γκουίντο. Τόν φίλησε στό μέτωπο, στό στήθος καί στούς ώμους καί τού είπε:

"*Ti do la vita del traditore. Amen.*" (Σού δίνω τή ζωή τού προδότη. Αμήν.)

Ήταν εντυπωσιακή αυτή η παράξενη ιεροτελεστία. Ο Γκουίντο έμοιαζε μέ παιδί που παίρνει τήν ευχή τού πατέρα του. Φύγανε όλοι απ' τό δωμάτιο. Όταν ξανάκλεισε η πόρτα πίσω απ' αυτόν τόν παράξενο επισκέπτη, ο Γκουίντο γύρισε πρός τό μέρος μου καί μού είπε:

"Αρχίζουμε τό κυνήγι σήμερα τό βράδυ."

Ήξερε πού νά πάει καί γνώριζε πολύ καλά τό Μιλάνο. Οδηγούσα εγώ. Αυτός, είχε πάνω στά γόνατά του τό κυνηγετικό του όπλο μέ τήν πριονισμένη κάνη, έτοιμο νά ξεράσει τά σκάγια του, 9 από κάθε κάνη. Είχε βάλει από πάνω μιά εφημερίδα γιά νά μή φαίνεται. Εγώ, είχα 2 σαρανταπεντάρια, δεξιά κι αριστερά στή ζώνη μου. Ψάξαμε σχεδόν παντού. Όλη εκείνη τή νύχτα δέν σταματήσαμε ούτε στιγμή τό ψάξιμο. Ο Γκουίντο κάθε τόσο κάπου τηλεφωνούσε. Τίποτα, κανένα αποτέλεσμα. Άρχισα νά κουράζομαι. Τελικά, κατάφερε νά πάρει τήν πληροφορία που ήθελε, λίγο πρίν ξημερώσει.

"Ήρθε η ώρα, μικρέ, ξέρω πού βρίσκεται. Μόλις περάσαμε από κεί. Είναι ένα κέντρο, θά τόν πιάσουμε στήν έξοδο."

Ξαναψάξαμε. Είχε αρχίσει νά ξημερώνει. Βγήκαμε απ' τ' αυτοκίνητο κι αφήσαμε τή μηχανή αναμμένη. Ο Γκουίντο μού εξήγησε τό στρατηγικό του σχέδιο καί τό πώς θά έπρεπε νά τόν καλύψω. Μού έδειξε άλλη μιά φορά τή φωτογραφία τού τύπου καί τών φίλων του.

"Τό βλέπεις τό πάρκινγκ. Εγώ θά κρυφτώ σ' εκείνη τήν εσοχή. Από κεί θά παρακολουθώ τήν έξοδο. Μόλις βγεί καί προχωρήσει πρός τό μέρος μου, θά κορνάρεις γιά νά τού αποσπάσεις τήν προσοχή. Θά τού τήν πέσω από δί-

πλα. Μόλις τόν χτυπήσω, άν όλα πάνε καλά, θά κάτσεις στό τιμόνι· αλλά μήν τό κάνεις άν δέν είσαι σίγουρος πως δέν υπάρχει κανείς γιά νά μού ρίξει, γιατί τά πράγματα είναι σοβαρά, μήν τό ξεχνάς."

Είχα καταλάβει πολύ καλά τό σχέδιό του. Πήγε στή θέση του μέ τρόπο. Απ' τό κέντρο έβγαινε πολύς κόσμος. Κάθε φορά που έβγαινε κάποιος η καρδιά μου σταματούσε καί τό χέρι μου έσφιγγε δυνατά τή σκανδάλη τού όπλου μου. Κανείς όμως δέν έμοιαζε μέ τόν πελάτη μας. Αυτή η αναμονή, καθώς ήμουνα καί κουρασμένος, μού έσπαγε τά νεύρα. Έπειτα, βγήκε κάποιος, μόνος του. Κοίταξε γύρω του καί προχώρησε πρός τό πάρκινγκ. Δέν έμοιαζε μέ καμιά απ' τίς φωτογραφίες που είχα δεί. Ο Γκουίντο ήταν τόσο καλά κρυμμένος που δέν μπορούσα νά τόν δώ. Ο άντρας ξαναγύρισε στήν είσοδο τού κέντρου οδηγώντας ένα μαύρο αυτοκίνητο. Όλα έγιναν φοβερά γρήγορα. Εκείνη τή στιγμή βγήκαν δυό άντρες κι αναγνώρισα τόν τύπο τής φωτογραφίας. Τή στιγμή που ετοιμαζόντουσαν νά καθίσουν στό πίσω μέρος τού αυτοκινήτου, τό χέρι μου πάτησε τήν κόρνα. Δέν είχα τό χρόνο ούτε κάν νά δώ τούς δυό άντρες νά γυρνάνε πρός τό μέρος μου, γιατί ακούστηκαν δυό πυροβολισμοί. Ο Γκουίντο έτρεξε μ' όλη του τή δύναμη πρός τό μέρος μου. Ο άντρας που καθόταν στό τιμόνι πετάχτηκε έξω απ' τό αυτοκίνητό του καί πήγε νά καλυφθεί πίσω από ένα παρκαρισμένο αυτοκίνητο τή στιγμή ακριβώς που πυροβολούσα πρός τό μέρος του. Ο Γκουίντο έφτασε στό αυτοκίνητό μας. Αστραπιαία, έπιασα τό τιμόνι.

"Γρήγορα, μικρέ... Τρέξε!"

Έβγαλε τό δεξί του χέρι που κρατούσε τό τριανταοχτάρι, απ' τό ανοιχτό τζάμι.

Ξεκίνησα καί τά λάστιχα έτριξαν. Τήν ίδια στιγμή ένας άντρας μέ πιστόλι πέρασε από μπροστά μας τρέχοντας καί μάς πυροβόλησε. Άκουσα τούς πυροβολισμούς, αλλά τό μπροστινό τζάμι δέν έσπασε. Ο Γκουίντο στό μεταξύ, άδειασε τό όπλο του. Έπειτα, όταν περάσαμε μπροστά απ' αυτόν που μάς πυροβόλησε, ένιωσα ένα κάψιμο στό δεξί μου μηρό αλλά τό μόνο που σκεφτόμουνα ήταν νά κοιτάω μπροστά μου.

Ο Γκουίντο ενθουσιάστηκε.

"Καλά τά καταφέραμε, μικρέ... Καλά τά καταφέραμε!

— Τόν πέτυχες;

— Α, ναί! Σίγουρα, τού άδειασα όλο τό μολύβι στά έντερα, έμεινε σέκος. Δέν ξέρω άν πέτυχα καί τούς φίλους του, αλλά είδες ότι δέν ήταν ερασιτέχνες. Τώρα, πάμε πίσω. Θ' αφήσεις τ' αυτοκίνητο στό υπόγειο. Εμείς, τήν τελειώσαμε τή δουλειά μας. Θά μάς ξαναπάνε στή Ζέν. Μά τό Θεό! Αισθάνομαι καλύτερα.

— Έ! μεγάλε. Νομίζω πως χτυπήθηκα. Νιώθω κάτι ζεστό νά τρέχει στό παπούτσι μου."

Έπειτα, βάζοντας τό χέρι μου στό πόδι μου, είδα πως τό γάντι μου είχε πάρει ένα κοκκινωπό χρώμα.

"Σκατά, είπε ο Γκουίντο, πονάς;

— Όχι, μόνο που δέν μπορώ νά κουνήσω τό πόδι μου... Μή φοβάσαι, μπορώ νά οδηγήσω, δέν πρόκειται νά λιποθυμήσω. Οι φίλοι σου θά ξέρουν κάποιο γιατρό, έτσι;

— Ναί! Κανένα πρόβλημα. Αλλά ήταν ατυχία που τήν έφαγες.

— Όχι, τίποτ' άλλο, δέν θά πάρω ούτε παράσημο! Θά 'πρεπε νά έχουμε κι ένα ταμείο βοηθείας γιά τούς αλήτες σάν καί μάς..., είπα στ' αστεία.

— Γελάς κι από πάνω!

— Τί τά θές, έπρεπε νά μού συμβεί κι αυτό κάποια μέρα. Πάντως είμαι τυχερός."

Όταν φτάσαμε στό διαμέρισμα, ο Γκουίντο έκανε διάφορα τηλεφωνήματα. Εγώ, όλη εκείνη τήν ώρα, κοιτούσα τό τραύμα μου. Η σφαίρα είχε μπεί σέ βάθος 2 εκατοστών στό μηρό μου αλλά δέν είχε προχωρήσει βαθιά γιατί πρίν νά μέ χτυπήσει, η ταχύτητά της είχε ελαττωθεί διαπερνώντας τό καπό τού αυτοκινήτου. Δέν πονούσα. Σέ λιγότερο από μιά ώρα ήρθε κι ο γιατρός. Τά όπλα καί τό αυτοκίνητο που είχαμε χρησιμοποιήσει στή δουλειά είχαν εξαφανιστεί, τά πήραν οι φίλοι τού Γκουίντο.

Ο Γκουίντο φαινόταν στεναχωρημένος που είχα πληγωθεί. Ήμασταν δεμένοι στή ζωή καί στό θάνατο καί καταλάβαινα τή στεναχώρια του γιατί μέ είχε σάν αδελφό του.

"Έλα τώρα, μεγάλε... μήν κάνεις έτσι, μιά γρατζουνιά είναι μόνο."

Ο γιατρός αποφάσισε νά μού αφαιρέσει τή σφαίρα επί τόπου. Μιά ένεση καί μιά λαβίδα ήταν αρκετές γιά νά μού τή βγάλει χωρίς νά πονέσω. Ούτε λόγος νά τήν κρατήσω γιά ενθύμιο. Ήταν πολύ χτυπητή απόδειξη γι' αυτό πού είχαμε κάνει τό πρωί. Ο γιατρός μού έκανε αντιτετανικό ορό καί μού έδωσε μερικά χάπια πενικιλλίνης. Ένιωθα νά είμαι σέ φόρμα κι άρχισα νά περπατώ κουτσαίνοντας λιγάκι.

Τό τηλέφωνο κτύπησε. Ο Γκουίντο μίλησε πολύ ώρα. Έκλεισε καί γύρισε πρός τό μέρος μου μ' ένα χαμόγελο ικανοποίησης στά χείλη.

"Όλα είναι Ο.Κ., μικρέ. Ο πελάτης μου πλήρωσε... Απ' τούς υπόλοιπους, κανένα νέο. Οι φίλοι μας θά έρθουν νά μάς πάρουν γιά νά μάς πάνε στή Ζέν. Ευχαριστώ γιά τή βοήθεια. Δέν θά τό ξεχάσω.

— Ξέχασέ το, εντάξει; Είναι φυσικό.

— Μά ούτε κάν που μέ ρώτησες γιατί έπρεπε νά τό κάνω εγώ, προσωπικά.

— Δέν υπήρχε κανένας λόγος νά μού πείς. Είσαι φίλος μου καί θά είμαι πάντα πρόθυμος νά σέ βοηθήσω, καί χωρίς νά μού δίνεις εξηγήσεις' είναι πολύ απλό. Καί, πάνω απ' όλα, ούτε λέξη γιά τό τραύμα μου. Η Σολεδάδ δέν έχει καμιά δουλειά μ' αυτά. Αν μέ ρωτήσει, θά τή διαολοστείλω."

Γυρίσαμε στή Ζέν χωρίς νά συναντήσουμε καμιά δυσκολία. Περάσαμε τή νύχτα εκεί καί πρωί-πρωί ξεκινήσαμε γιά τή Γαλλία. Μπορούσα νά οδηγήσω χωρίς πρόβλημα, η πληγή μου δέν μέ πονούσε. Αγοράσαμε διάφορα δώρα, κυρίως τουριστικά ενθύμια. Ίσως νά μάς φαίνονταν χρήσιμα σέ περίπτωση που θά έπρεπε νά δώσουμε διάφορες εξηγήσεις στά σύνορα. Αλλά ευτυχώς, όλα πήγαν καλά. Όταν φτάσαμε στή Νίκαια, έστειλα τηλεγράφημα στή γυναίκα μου: "Όλα πάνε καλά... Είσαι όμορφη καί σ' αγαπώ."

Ήξερα πως αυτό τό κομματάκι χαρτί θά τήν καθησύχαζε. Ξεκουραστήκαμε μιά μέρα σ' εκείνη τήν πόλη, κι έπειτα τραβήξαμε ξανά γιά τό Παρίσι. Όταν έφτασα σπίτι μου, κατάλαβα απ' τό πρόσωπο τής Σολεδάδ πως πέρασε ολόκληρες νύχτες άυπνη, περιμένοντάς με. Έπεσε στήν αγκαλιά μου καί μ' έσφιξε μ' όλη της τή δύναμη' μού έδωσε τά χείλη της, που ήταν αλμυρά απ' τά δάκρυα που έτρεχαν στά μάγουλά της. Μέσα μου, έβριζα τόν εαυτό

μου, αλλά ήξερα ότι, παρόλα αυτά, δέν θ' άλλαζα τρόπο ζωής. Τήν ώρα που πηγαίναμε γιά ύπνο, πρόσεξε τόν επίδεσμο που είχα στό μηρό. Μέ κοίταξε στεναχωρημένη. 'Ηθελα κάτι νά τής πώ, αλλά μέ μιά απότομη κίνηση έβαλε τά δυό της δάχτυλα πάνω στά χείλη μου γιά νά μέ κάνει νά σωπάσω. Δέν μού έκανε καμιά ερώτηση καί χάρηκα γι' αυτό γιατί τήν αγαπούσα παράφορα, αλλά δέν μπορούσα νά τής προσφέρω μιά ήσυχη ζωή. 'Ελπιζε νά μέ δεί ν' αλλάζω καί στηριζόταν στή γέννηση τού παιδιού μας γι' αυτό. 'Ηταν στίς μέρες της νά γεννήσει καί ήταν χαρούμενη που έμενα πιό συχνά κοντά της. Τήν ήθελα αυτή τή γέννηση. Πίστευα πως θά ερχόταν κάτι καινούργιο. Αλλά τίποτα δέν προμήνυε κάποια αλλαγή στόν τρόπο ζωής μου. Χαρτόπαιζα όλο καί πιό συχνά κι έχανα τεράστια ποσά. Αυτή η μανία τού παιχνιδιού είχε γίνει ναρκωτικό γιά μένα' ένιωθα μιά αρρωστημένη ηδονή. Η πράσινη τσόχα, η "μπάνκα", η τεταμένη ατμόσφαιρα όταν οι παίκτες περίμεναν νά τούς έρθει τό σωστό χαρτί, όλ' αυτά μέ ρουφούσαν σάν καρκίνος. Εκεί, περνούσα όλη μου τήν ημέρα καί πολλές φορές κι όλη τή νύχτα. Είχα χάσει κάθε αίσθηση τού χρήματος, καί τό σκόρπιζα χωρίς νά τό μετράω, γιατί ήμουνα σίγουρος ότι μέ τό επάγγελμα που είχα δέν θά μού έλειπε ποτέ τίποτα. Ο Γκουίντο μού είχε κάνει κάποια παρατήρηση γιά όλ' αυτά, γιατί δέν τού άρεσε νά παίζει. Αλλά εγώ έκανα τού κεφαλιού μου καί τού υπενθύμιζα πως τά λεφτά ήταν δικά μου κι όχι δικά του. Καί καθώς δέν ήθελε νά τσακωθούμε, σταμάτησε νά μού μιλάει πιά γι' αυτό.

Στίς 7 Ιούνη 1961, τό πρωί, η Σολεδάδ άρχισε νά έχει πόνους. Τήν πήγα στήν κλινική. Μιά ώρα αργότερα, βρισκόταν στήν αίθουσα τοκετού. Είχα ζητήσει απ' τό γιατρό νά μ' αφήσει μέσα, τήν ώρα που θά γεννιόταν τό παιδί μου. Δέχτηκε. Η Σολεδάδ πονούσε πάρα πολύ, αλλά τά μάτια της ήταν καρφωμένα πάνω μου. Μ' ένιωθε κοντά της, τό βλέμμα μου τής έδινε δύναμη γιά νά σπρώξει καί νά βοηθήσει στή λευτεριά της. Καί μετά γεννήθηκε τό παιδί. Είδα νά βγαίνει ένα μικρό καστανό κεφαλάκι, καί μετά τό υπόλοιπο σωματάκι. Κοιτούσα αυτό τό θέαμα μέ θαυμασμό. 'Ηταν κορίτσι κι ήμουνα ευτυχισμένος, γιατί δέν είχα καμιά προτίμηση γιά τό φύλο τού πρώτου μου παιδιού. Κοιτούσα τό μικρό του κορμάκι που ήταν υγρό καί ζαρωμένο' έβαλε μιά φωνή γιά νά μού δείξει πως ήταν ολοζώντανη. Τό πρόσωπό μου έλαμψε από χαρά καί υπερηφάνεια. Τή φανταζόμουνα στήν ηλικία που θά έκανε τά πρώτα της βήματα, μέ τά μακριά κουκλίστικα μαλλιά της καί τά πρώτα της λόγια που θά ήταν σίγουρα, ένα "μπαμπά" δειλό καί τρυφερό. Θά γινόταν η μικρή μου πριγκίπισσα. Γιά τήν ώρα, κουνούσε τά χεράκια της στήν αγκαλιά τού μαιευτήρα. Δέν μπόρεσα νά κρατηθώ καί είπα:

"Είναι όμορφο, έτσι, γιατρέ;

— Ναί, είναι όμορφο νά δίνεις ζωή!"

'Επλυναν τή Σολέ. Τό πρόσωπό της είχε ησυχάσει. Τής πήρα τρυφερά τό χέρι καί τή φίλησα στά ζεστά της χείλη.

"Είσαι ευτυχισμένος;

— Πιό πολύ κι από ευτυχισμένος! Η κόρη μας είναι υπέροχη! Θά δείς τί καλά που θά είμαστε οι 3 μας."

Φαινόταν απ' τά μάτια της πως ήταν κουρασμένη. Στεναχωρημένη, πρόσθεσε:

"Πιστεύεις ειλικρινά ότι θά μπορέσουμε;"

Κατάλαβα τόν υπαινιγμό. Πάντα αυτή η εχθρότητα γιά τίς δραστηριότητές μου. Τής απάντησα σχεδόν μέ κακία:

"Γιατί όχι!

— Ναί... γιατί όχι!"

Τήν πήγαν στό δωμάτιό της. Μού ζήτησε μιά τελευταία χάρη.

"Μήν κάνεις τίποτα όσο είμαι εδώ μέσα· γιατί άν πάθεις τίποτα θά πεθάνω. Θέλω νά μού τό υποσχεθείς.

— Δέν έχω νά υποσχεθώ τίποτα. Γι' αυτό μήν ανησυχείς. Αύριο πάλι."

Δέν μού απάντησε. Καθώς γύριζα σπίτι, μού ήρθε νά ξαναπάω πίσω στήν κλινική καί νά τής δώσω τίς πιό τρελές υποσχέσεις. Κι έπειτα, από εγωϊσμό, πήρα τήν απόφαση νά πάω νά βρώ τούς φίλους μου στής μαμάς Λουλού καί νά γιορτάσω επίσημα τή γέννηση τής μικρούλας μου.

Κάναμε γλέντι τρικούβερτο. Η σαμπάνια έτρεχε σάν ποτάμι. Εκείνη τή βραδιά, ήρθαν πολλά κορίτσια καί κάθισαν στό τραπέζι μας. Φλέρταρα μέ τίς δυό διπλανές μου καί δέν σκέφτηκα ούτε γιά μιά στιγμή τή γυναίκα μου, παρόλο που τή λάτρευα. Γύρω στά μεσάνυχτα, είπα στόν Πώλ:

"Έλάτε, θά συνεχίσουμε τό γλέντι σπίτι μου."

Ο Πώλ μέ κοίταξε ξαφνιασμένος.

"Μέ τά κορίτσια; μέ ρώτησε, έκπληκτος.

— Ναί, μέ τά κορίτσια."

Κι έτσι, μισομεθυσμένος, βρέθηκα μέ δυό κούκλες στό κρεβάτι μου. Έκανα έρωτα καί στίς δυό. Όσο γιά τόν Πώλ, αυτός πήδηξε μιά ψηλή ξανθιά στόν ξενώνα.

Χτύπησε τήν πόρτα μου καί μπήκε μέσα χωρίς νά περιμένει απάντηση. Ήταν γυμνός, μ' ένα μπουκάλι σαμπάνια στό ένα χέρι κι ένα ποτήρι στό άλλο. Μέ κοίταξε καί μού είπε μέ μιά φωνή που ακουγόταν αστεία απ' τό μεθύσι:

"Κι από πάνω, θέλεις καί δυό! ... Νά σού πώ κάτι; ... Είσαι ένα βρωμόσκυλο. Η γυναίκα σου μόλις γέννησε καί φέρνεις αυτές τίς δυό πουτάνες σπίτι σου καί τίς πηδάς στό ίδιο σου τό κρεβάτι!"

Μέ μιά θεατρική κίνηση έβαλε τό μπουκάλι μέσα στήν άσπρη κούνια που βρισκόταν στή μέση τού δωματίου κι άρχισε νά τήν κουνάει. Έκανε πως μιλούσε σ' ένα ανύπαρχτο μωρό καί είπε σιγοτραγουδώντας:

"Ο πατέρας σου είναι βρωμόσκυλο... Είναι σκουλίκι... Είμαστε όλοι μας σκουλίκια."

Κι έπειτα, στά σοβαρά:

"Δέν είχαμε δικαίωμα νά τό κάνουμε αυτό σπίτι σου. Πές στά κορίτσια νά τού δίνουνε, διαφορετικά θά τίς βγάλω μέ τό ζόρι από 'δώ μέσα."

Είχα ξεμεθύσει καί τότε μόνο άρχισα νά καταλαβαίνω πόσο αισχρό ήταν αυτό που είχα κάνει· δέν είχα ξαναφέρει ποτέ τέτοιες γυναίκες στό σπίτι μου. Δέν μπορούσα νά καταλάβω πώς είχα κάνει κάτι τέτοιο. Ωραίος τρόπος γιά νά ευχαριστήσω τή γυναίκα μου που μού χάρισε μιά τόσο όμορφη κορούλα! Ήμουνα λοιπόν εντελώς ανήθικος καί δέν έδειχνα κανένα σεβασμό σ' αυτήν που αγαπούσα. Επέτρεπα τά πάντα στόν εαυτό μου. Ο Πώλ είχε δίκιο...

Ευγενικά, ζήτησα απ' τά κορίτσια νά ντυθούν καί νά φύγουν. Υπάκου-

σαν χωρίς νά διαμαρτυρηθούν.

Όταν μείναμε μόνοι, ο Πώλ μού έκανε κήρυγμα:

"Δέν είναι ωραίο αυτό που κάναμε, καί τό ποτό δέν είναι δικαιολογία. Αυτό, είναι τό σπίτι τής Σολέ καί τής κόρης σου. Δέν είναι μπουρδέλλο... Αλήθεια, πώς θά τή βγάλεις, τή μικρή;

— Σαμπρίνα, είπα.

— Ναί, είναι όμορφο όνομα. Τώρα που έχεις ένα παιδί, θ' αλλάξει τίποτα μεταξύ μας;

— Όχι, τίποτα, τό ξέρεις πολύ καλά.

— Ώστε δέν θά δείς τή μικρή σου νά μεγαλώνει.

— Γιατί τό λές αυτό;

— Γιατί αργά ή γρήγορα θά βρεθούμε στή στενή καί μάλιστα γιά πολύ καιρό.

— Τό ξέρω, είπα, αλλά είναι κάτι που πρέπει νά διακινδυνεύσουμε.

— Ναί! Κι εκείνη κινδυνεύει νά μή γνωρίσει τόν πατέρα της. Τέλος πάντων, είναι δικό σου τό πρόβλημα. Ξέρεις τί κανείς."

Γύρω στό μεσημέρι, έφυγε. Εγώ, εξαφάνισα κάθε ίχνος γυναικείας παρουσίας.

Τίς 5 επόμενες μέρες, έμενα τόν περισσότερο καιρό κοντά στή Σολεδάδ. Ήταν ένας τρόπος γιά νά ζητήσω συγνώμη γιά εκείνη τή βραδιά. Ακτινοβολούσε ολόκληρη. Ποτέ δέν ήμουνα τόσο περιποιητικός μαζί της. Καθόμουνα κοντά της όταν βύζαινε τήν κόρη μου, γεμάτος θαυμασμό. Αυτή η εικόνα ήταν όμορφη καί δέν κουραζόμουνα νά τήν απολαμβάνω. Ναί, ήμουνα ερωτευμένος μέ τή γυναίκα μου. Η ερωτική μας επικοινωνία ήταν τέλεια. Τότε, γιατί αυτή η ανάγκη νά πηδάω άλλες γυναίκες χωρίς κανένα συναίσθημα μόνο καί μόνο γιά νά έχω μιά παραπάνω; Δέν μπορούσα νά βρώ καμιά δικαιολογία. Τό θεωρούσα φυσικό. Δέν σκεφτόμουνα τό κακό που θά μπορούσα νά κάνω στή Σολεδάδ, άν κάποια μέρα τό μάθαινε. Πίστευα πως αυτός ο τρόπος ζωής αποτελούσε κανόνα στόν κόσμο μου. Πιστόλια, πουτάνες, ποτό, χαρτοπαιξία, κλοπές... τί ωραία κληρονομιά ετοίμαζα γιά τό παιδί μου!

Βγήκε απ' τήν κλινική καί γύρισε σπίτι. Εγώ σήκωνα τό μικρό εύθραυστο κορμάκι τής Σαμπρίνας στά χέρια μου. Θά έπρεπε νά είχα αλλάξει, γιά χάρη της, αλλά ήμουνα τόσο βαθιά χωμένος μέσα στό έγκλημα, που κάτι τέτοιο ήταν εντελώς αδύνατο.

Η γέννηση τής κόρης μου μ' έφερε πολύ κοντά στούς γονείς μου. Πηγαίναμε πολύ συχνά νά δειπνήσουμε στό σπίτι τους. Οι σχέσεις μου μέ τή μητέρα μου είχαν βελτιωθεί. Αλλά κι οι δυό τους δέν ήξεραν τίποτα γιά τίς κρυφές μου δραστηριότητες. Ο πατέρας μου δέν έκρυβε τή χαρά του που απέκτησε μιά εγγονούλα. Η Σολέ τούς άρεσε πολύ καί πίστευαν ότι κοντά της είχα αλλάξει. Η αλήθεια είναι πως μέ τή γέννηση τής κόρης μου είχα αποκτήσει κάποια ωριμότητα, αλλά μονάχα επιφανειακή· γιατί, μέσα μου, ήμουνα πάντα ο ίδιος καί συνέχιζα νά κλέβω. Ακολουθώντας τίς συμβουλές τού Γκουίντο, είχα κάνει μιά ασήμαντη διάρρηξη έξω απ' τό Παρίσι· γιατί, μού είχε πεί, πως άν μ' έπιαναν νά κάνω κάτι χοντρό στό Παρίσι, μπορούσα πάντα νά ελπίζω σέ μιά μεταγωγή στήν επαρχία απ' όπου θά μού ήταν πιό εύκολο νά δραπετεύσω. Απ' αυτή τήν κλοπή κέρδισα λίγα πράγματα, αλλά

αποδείχτηκε χρήσιμη αργότερα. Όταν ακολούθησα αυτή τή συμβουλή 13 χρόνια αργότερα, κατάφερα νά δραπετεύσω μ' ένα πιστόλι χωρίς πολλές δυσκολίες.

Επανειλημμένα βρέθηκα στήν ανάγκη νά πάω στό εξωτερικό γιά δουλειές. Οι διαμαρτυρίες τής Σολέ δέν άλλαζαν τίποτα. Μερικές φορές, μεσοβδόμαδα, πηγαίναμε μαζί σ' ένα εξοχικό που είχαμε νοικιάσει μέ τούς φίλους μου. Αυτό τό σπίτι τό είχαμε κάνει αποθήκη γιά νά βάζουμε τά σύνεργά μας. Είχε ένα μεγάλο υπόγειο που τό μετάτρεψα σέ αίθουσα σκοποβολής. Μέ τήν εξάσκηση, έγινα πολύ καλός σκοπευτής. Μέ τή Σολέ κάναμε μεγάλες βόλτες στό δάσος, καί παίρναμε μαζί μας καί τή Σαμπρίνα. Μ' άρεσε αυτή η γαλήνη κι η μυρωδιά τού δάσους. Όσο ήμασταν μόνοι μας, η Σολέ ήταν πάντα μέ τό χαμόγελο στά χείλη· αλλά, όταν κάποιος φίλος μου ερχόταν νά μέ δεί γινόταν επιθετική κι απότομη μαζί του σάν νά ήθελε νά τού δώσει νά καταλάβει πως μάς χαλούσε τήν ηρεμία μας.

Μιά μέρα, ο Πώλ κι ο Τζάκυ ήρθαν καί μέ βρήκαν γιατί είχαμε σχεδιάσει μιά δουλειά στήν περιοχή. Η Σολέ ήταν έξαλλη καί, αυτή τή φορά, αγνοώντας τά πάντα, μού τό έδειξε ξεκάθαρα. Δέν είχε τήν ιδιοσυγκρασία ενός κακοποιού, καί δέν μπορούσε νά καταλάβει τή βαρύτητα τών λόγων της. Έφτασε κιόλας στό σημείο νά μέ απειλεί σοβαρά τή στιγμή που έφευγα. Στεκόταν μπροστά μου κι έλεγε:

"Αυτή τή φορά, άν φύγεις, θά πάω στήν αστυνομία!"

Αναρωτήθηκα άν είχα ακούσει καλά. Ο Πώλ βλέποντάς με νά γίνομαι κάτασπρος απ' τή λύσσα, μού φώναξε:

"Ζάκ!"

Πολύ αργά, είχα χτυπήσει ήδη δυό φορές τή Σολέ. Έπεσε στά πόδια μου. Αρπάζοντάς την απ' τά μαλλιά, τήν τράβηξα στά σκαλιά καί τήν έσυρα μέχρι πάνω. Ήμουνα εξοργισμένος, γιατί η απειλή της ήταν προσβολή γιά μένα κι ήταν τόσο μεγάλη που θά μπορούσε νά βάλει σέ κίνδυνο τήν ασφάλεια τή δική μου καί τών φίλων μου. Όταν έβγαλα τό πιστόλι μου, ο Πώλ έγινε κατάχλωμος. Ο Τζάκυ είχε έρθει κι αυτός καί έστεκε σιωπηλός. Η Σολέ, μέ τό στόμα ματωμένο, μέ κοίταζε, ξαφνιασμένη γιά τήν οργή που μού είχε προκαλέσει. Κρατώντας την απ' τά μαλλιά, τής γύρισα τό κεφάλι καί τής έβαλα τήν κάνη στό στόμα.

"Άκουσέ με καλά, σκύλα, άν οι φίλοι μου μού τό ζητήσουν, σέ καθαρίζω επί τόπου."

Ο Πώλ κι ο Τζάκυ, που δέν είχαν καμιά διάθεση ν' απαιτήσουν μιά τέτοια τιμωρία, προσπάθησαν νά μέ ηρεμήσουν· εγώ όμως συνέχισα τό βιολί μου, μέ τό πιστόλι μου καρφωμένο πάντα στό κεφάλι της:

"Άν κάποια μέρα σκεφτείς καί μόνο νά μέ απειλήσεις μέ τόν ίδιο τρόπο, θά σέ σκοτώσω. Θά έπρεπε νά τό κάνω αμέσως, αλλά εγγυώμαι γιά τή σιωπή σου μπροστά στούς φίλους μου... Μπορείς νά πείς ότι θέλεις, εκτός απ' τή λέξη "αστυνομία" μπροστά μου."

Επιθετικά όμορφη, μέ κοίταξε, μέ τά μαύρα της μάτια γεμάτα μίσος, καί μού είπε:

"Εμπρός, σκότωσέ με... Μπορείς νά τό κάνεις, θέλω νά πεθάνω, δέν μπορώ πιά νά ζώ έτσι... Μά τί περιμένεις, ρίξε άν θέλεις!"

Ο Πώλ είχε απελπιστεί. Έβαλε τό χέρι του στόν ώμο μου καί μού είπε:

"Πρέπει νά φύγουμε, δέν μπορούμε νά περιμένουμε άλλο. Άφησέ την, θά ησυχάσει μόνη της."

Τής ξανάδωσα δυό χαστούκια καί τής είπα:

"Άν θές νά ψοφήσεις, υπάρχει ό,τι χρειάζεσαι μέσα στό μπάνιο... Χρησιμοποίησέ τα... καί καλό ταξίδι... αλλά, θά σέ παρακαλούσα, μήν αστοχήσεις."

Έπειτα τής γύρισα τήν πλάτη, αφήνοντάς την στόν πόνο της καί στά δάκρυά της· ήξερα πως λίγο ακόμα καί θά τήν είχα σκοτώσει.

Ο Τζάκυ εκτιμούσε πολύ τή Σολέ· αυτή η σκηνή τόν είχε στεναχωρήσει, γιατί ήξερε ότι δέν αστειευόμουνα κι ότι οι απειλές μου ήταν πραγματικές.

"Εμπρός, έλα· ξέχασε ό,τι σού είπε, τά νεύρα της είναι τεντωμένα. Ξέρεις πολύ καλά πως ποτέ δέν θά έκανε κάτι τέτοιο.

— Καί βέβαια τό ξέρω, αλλά μ' εξόργισε. Άν ήταν άντρας, θά τήν καθάριζα.

— Σέ μιά στιγμή πίστεψα πως θά τό έκανες... Θεέ μου, πόσο φοβήθηκα γι' αυτήν!"

Σ' όλη τή διαδρομή, ήμουνα σκνευρισμένος. Δέν μ' άρεσε νά χτυπώ τή Σολέ, αλλά είχα χάσει τελείως τήν αυτοκυριαρχία μου.

Γύρω στά μεσάνυχτα, γυρίσαμε σπίτι. Κάτι απρόβλεπτο είχε ματαιώσει τό σχέδιό μας, έπρεπε νά τό αναβάλλουμε γι' αργότερα. Τά φώτα στό σπίτι ήταν αναμμένα. Η πόρτα ήταν ανοιχτή. Ανέβηκα αμέσως στό δωμάτιό μου. Η κούνια της Σαμπρίνας ήταν αδειανή. Ένιωσα ένα σφίξιμο στήν καρδιά κι άρχισα νά ψάχνω σ' όλο τόν επάνω όροφο. Όταν μπήκα στό μπάνιο, είδα τό κορμί της Σολέ στό πάτωμα καί διάφορα άδεια κουτιά από χάπια σκορπισμένα δίπλα της. Ήταν αναίσθητη αλλά ανέπνεε. Στόν καθρέφτη, ήταν γραμμένο μέ κραγιόν ένα μεγάλο Σ' ΑΓΑΠΩ. Πιό πολύ όμως ανησύχησα γιά τήν κόρη μου. Φώναξα τούς φίλους μου:

"Γρήγορα, ανεβείτε πάνω, έκανε μιά μαλακία καί δέν μπορώ νά βρώ τήν κόρη μου."

Ο Πώλ κι ο Τζάκυ έβρισαν βλέποντας τό κορμί της Σολέ. Εγώ, είχα ξανακατέβει κι έψαχνα γιά τή μικρούλα μου. Κάτω απ' τό τραπέζι της τραπεζαρίας είδα τό μικρό φορητό κρεβατάκι όπου βάζαμε τή Σαμπρίνα όταν πηγαίναμε μέ τ' αυτοκίνητο. Βρισκόταν εκεί μέσα καί κοιμόταν τόν ύπνο τού δικαίου. Τήν πήρα αμέσως στήν αγκαλιά μου κι άρχισα νά μυρίζω τό στόμα της μήπως καί διακρίνω καμιά μυρωδιά από φάρμακο. Τίποτα, όλα ήταν εντάξει. Η Σαμπρίνα μέ κοίταξε μέ τά μικρά της στρογγυλά μάτια καί μού έκανε μιά γκριμάτσα σάν νά ήθελε νά χαμογελάσει. Τή φίλησα πολλές φορές στό μέτωπο καί τήν ξανάβαλα στό ζεστό της κρεβάτι. Ειλικρινά τρόμαξα μήπως η Σολέ είχε πάρει στό λαιμό της καί τήν κόρη μου μέ τή βλακεία που έκανε. Πιστεύω πως άν είχε γίνει κάτι τέτοιο, θά τήν καθάριζα επί τόπου. Γιατί η Σαμπρίνα ήταν ό,τι πιό πολύτιμο είχα. Ήταν ό,τι πιό αγνό καί όμορφο υπήρχε. Ήταν η ενσάρκωση τού καλού μου εαυτού.

Ο Τζάκυ έμεινε μέ τήν κόρη μου. Ο Πώλ κι εγώ, πήγαμε τή Σολέ σέ μιά κλινική στήν πόλη. Όταν φτάσαμε εκεί κι αφού δώσαμε μιά σύντομη εξήγηση, τήν πήγαν σέ μιά αίθουσα γιά νά τής κάνουν πλύση στομάχου. Ο γιατρός ξανάρθε νά μέ βρεί:

"Τίποτα τό σοβαρό, θά τά βγάλει πέρα. Αλλά γιά τά σημάδια που έχει

στό σώμα, θά πρέπει νά μού δώσετε κάποια εξήγηση καί..."

Δέν τόν άφησα νά τελειώσει τή φράση του:

"Εγώ φταίω, γιατρέ, τσακωθήκαμε καί τή χτύπησα· δέν είμαι υπερήφανος γι' αυτό, αλλά είναι πολύ αργά γιά νά επανορθώσω."

Μού υποσχέθηκε πως δέν θά έλεγε τίποτα γι' αυτό τό επεισόδιο καί τό μάτσο τά χαρτονομίσματα που τού έδωσα καθησύχασε πολύ γρήγορα τή συνείδησή του.

"Δώστε της τό καλύτερό σας δωμάτιο. Θά ξανάρθω αύριο τό πρωί γιά νά τή δώ. Μήν τήν αφήσετε νά βγεί έξω σέ καμιά περίπτωση."

Τό πρωί ξαναπήγα κοντά της. Τή λυπόμουνα κάπως, αλλά τά πρώτα μου λόγια ήταν σκληρά:

"Συγχαρητήρια! Κάνεις απόπειρα αυτοκτονίας κι αφήνεις τή μικρή μόνη της. Άν γιά κακή μου τύχη μ' έπιαναν εκείνο τό βράδυ, κανείς δέν θά ήξερε πως η Σαμπρίνα ήταν μόνη στό σπίτι μέ τό πτώμα τής μάνας της στόν πρώτο όροφο. Νομίζω πως η απόπειρά σου είχε σάν μοναδικό σκοπό νά μέ τρομάξει, γιατί ο γιατρός μέ διαβεβαίωσε πως δέν κατάπιες τίποτα ιδιαίτερα τοξικό. Δέν είχες παρά νά πάρεις ένα απ' τά πιστόλια μου, δέν θ' αστοχούσες. Δέν θά υπάρξει επόμενη φορά, νά είσαι σίγουρη γι' αυτό. Δέν μ' αρέσει τό θέατρο τής ψεύτικης αυτοκτονίας.

— Κι η Σαμπρίνα; Μού είπε, μέ τό βλέμμα χαμηλωμένο πρός τό σεντόνι.

— Τήν εμπιστεύτηκα σέ κάποιον σοβαρό άνθρωπο. Δέν θά τήν ξαναδείς άν δέν αλλάξεις τίς ιδέες σου περί αυτοκτονίας. Θά μείνεις εδώ αρκετές μέρες."

Στεκόμουνα όρθιος κοντά της καί μόλις που κρατιόμουνα γιά νά μήν τήν πάρω στήν αγκαλιά μου. Κατά βάθος δέν ήμουνα κακός, αλλά εγωϊστής καί τρομερά βιαιος. Έκανε τή σωστή κίνηση. Ακούμπησε τό χέρι της που έκαιγε απ' τόν πυρετό, πάνω στό δικό μου καί μού είπε, σάν νά ήθελε νά φωνάξει βοήθεια:

"Γιατί είμαστε καταδικασμένοι νά κάνουμε ο ένας τόν άλλο νά υποφέρει; ... Γιατί νά σ' αγαπώ; Μή μ' αφήνεις εδώ. Πάρε με μαζί σου σέ παρακαλώ καί κατάλαβέ με... Τά νεύρα μου δέν άντεξαν. Μερικές φορές είσαι τόσο καλός καί τόσο ευαίσθητος! Όποτε είσαι μέ τούς φίλους σου, εγώ πέφτω σέ δεύτερη μοίρα καί δέν είσαι πιά ο ίδιος. Ζάκ, είμαι δυστυχισμένη που σ' αγαπώ."

Είχα καθίσει στό κρεβάτι της καί τήν άφησα νά κλάψει, μέ τό κεφάλι της κρυμμένο στόν ώμο μου. Πονούσα που τήν έβλεπα νά υποφέρει έτσι. Πήρα τό κεφάλι της, μαλακά, στά χέρια μου. Ήθελα νά τήν ηρεμήσω, εγώ που 3 λεπτά νωρίτερα είχα έρθει γιά νά τή βρίσω.

"Εντάξει, κοριτσάκι, θά σέ πάρω μαζί μου, αλλά ξέρεις τί θά κάνουμε;"

Μού απάντησε μ' ένα σιγανό "όχι" που πνίγηκε στούς λυγμούς της.

"Θά παντρευτούμε άν θέλεις γιά άντρα σου ένα τέτοιο κτήνος. Τό ήθελες πάντα, γι' αυτό θά τό κάνουμε."

Τά μάτια της είχαν γίνει ποτάμι απ' τά δάκρυα.

"Είναι αλήθεια; ... Δέν μού τό λές γιά νά μ' ευχαριστήσεις; ... Άχ! Ναί, πόσο πολύ θέλω νά σέ παντρευτώ!"

Όταν ο γιατρός μπήκε μέσα, μάς έπιασε σ' ένα παράφορο φιλί.

"Α! συγνώμη."

Έπειτα, βλέποντάς μας νά χαμογελάμε, είπε:

"Μ' αρέσει πιό πολύ νά σάς βλέπω έτσι, μικρή μου κυρία.

— Νά τήν πάρω από δώ, γιατρέ; Υπάρχει καμιά αντένδειξη;

— Όχι, δέν υπάρχει. Αλλά θά ήθελα νά σάς μιλήσω ιδιαιτέρως πρίν νά φύγετε."

Μού είπε πως η Σολέ βρισκόταν σέ βαθιά κατάθλιψη κι ότι έπρεπε νά είμαι πολύ ήρεμος μαζί της γιά νά τή βοηθήσω νά συνέλθει. Τού υποσχέθηκα νά κάνω ότι έπρεπε.

Γιά πολλές μέρες ζήσαμε τόν τέλειο έρωτα. Είχα ζητήσει απ' τούς φίλους μου νά μήν έλθουν σπίτι. Ξανάφερα τή Σαμπρίνα σπίτι. Κάναμε γραπτή αίτηση γιά τό γάμο μας. Επειδή ήταν ισπανίδα, υπήρχαν διάφορες γραφειοκρατικές διαδικασίες καί μάς πήρε πολύ καιρό γιά νά τά συγκεντρώσουμε όλα τά χαρτιά. Η Σολέ δέν σκεφτόταν παρά εκείνη τή μέρα. Αν καμιά φορά έβγαινα τό βράδυ γιά νά πάω νά βρώ τούς φίλους μου, δέν μού έλεγε τίποτα. Ένα βράδυ, μετά από έναν καβγά, γύρισα σπίτι μέ ματωμένα ρούχα. Ούτε λέξη. Νόμιζα πως ονειρευόμουνα. Θά γινόταν τελικά η γυναίκα ενός κακοποιού, που αποφεύγει νά κάνει ερωτήσεις, ξέροντας ότι θά μείνουν γιά πάντα αναπάντητες; Όχι, προσπαθούσε νά μή λέει τίποτα. Αλλά ο πόνος κι η ζήλια της υπήρχαν πάντα. Ποτέ δέν μπόρεσε νά προσαρμοστεί στόν τρόπο ζωής μου. Είχε έντονο τό αίσθημα τής ιδιοκτησίας γιά νά δεχθεί νά μέ μοιράζεται μέ τούς φίλους μου, μέ τόν κόσμο μου, μέ οποιονδήποτε.

Οι γονείς μου χάρηκαν που μέ είδαν νά ξαναπαντρεύομαι. Ελπίζαν πως έτσι θά έστρωνε ο χαρακτήρας μου. Κάναμε ένα ωραίο ταξίδι τού μέλιτος στό βουνό. Κι έπειτα ξανάρχισα τίς κλοπές μου παρόλες τίς διαμαρτυρίες τής Σολέ.

Πήγαινα πολύ συχνά στής μαμάς Λουλού. Τό μπάρ της ήταν ο τόπος συναντήσεών μας. Όταν πρόσεξε τή βέρα μου, μού είπε μέ ανακριτικό ύφος:

"Η μικρή ισπανίδα;"

Όταν τής απάντησα καταφατικά, κούνησε τό κεφάλι.

"Δέν είναι αυτή γιά σένα, είναι πολύ καλή καί πολύ αδύναμη γιά έναν άντρα σάν καί σένα. Εσύ, αγαπάς πολύ τήν ελευθερία, αγόρι μου... Θά σού ταίριαζε μιά γυναίκα σάν καί μένα..."

Έπειτα, μ' ένα πλατύ χαμόγελο, έπιασε τήν τεράστια μέση της μέ τά χοντρά της δάχτυλα που ήταν φορτωμένα μέ ψεύτικα πετράδια:

"Τέλος πάντων! Αν είχες έρθει 40 χρόνια νωρίτερα. Ήμουνα ωραία γυναίκα, ξέρεις... Δές τί απόμεινε!

— Έλα τώρα, Λουλού, μή στεναχωριέσαι... Ξέρεις πως γιά μάς θά είσαι πάντα η πιό όμορφη."

Έπειτα, τής είπα κοροϊδευτικά:

"Έχεις λίγα κιλά παραπάνω, αυτό είναι όλο!"

Τής άρεσε ν' αστειεύομαι γιά τό βάρος της καί δέν ντρεπόταν καθόλου. Ένα βράδυ, κάποιοι περαστικοί, καθώς ήταν στουπί στό μεθύσι, πήγαν νά τήν προσβάλλουν. Ακολούθησε τρομερός καβγάς, καί δέν έλειψαν καί μαχαιριές. Ο Πώλ βρέθηκε μέ τό ένα χέρι σπασμένο γιατί τόν χτύπησαν μ' ένα σκαμνί κι εγώ μέ μιά μαχαιριά λίγο πάνω απ' τόν καρπό. Όταν έφτασε η α-

στυνομία, εμείς ήμασταν ήδη μακριά. Αλλά ένας από εκείνους τούς τύπους είχε μείνει τάβλα πάνω στά πλακάκια. Ζωντανός, αλλά μέ μιά πολύ άσχημη πληγή στό υπογάστριο. Αποφάσισα νά μήν ξαναπατήσω στής Λουλού γιά ένα διάστημα.

Είχαμε φτιάξει μέ τούς φίλους μου μιά καλή συμμορία κι όλα πήγαιναν μιά χαρά γιά ένα χρόνο. Έκανα κάποιο λαθρεμπόριο μέ χρυσά ρολόγια που μάς ερχόντουσαν απ' τήν Ελβετία. Είχαν πέσει στά χέρια μου κάτι πλαστά δολάρια απ' τό Μεξικό αλλά δέν ήταν καί πολύ καλά φτιαγμένα καί δέν ήθελα νά μπλέξω σέ περιπέτειες. Σιγά-σιγά άρχισα ν' αποκτώ κύρος στά μέρη που σύχναζα γιατί ήξεραν ότι δέν αστειευόμουνα. Πολλές φορές έμπαινα στή μέση γιά νά υπερασπιστώ φίλους ή γνωστούς μέ τούς οποίους ήθελα νά κάνω δουλειές. Τίς νύχτες, είχα τή συνήθεια νά παίρνω πάντα μαζί μου τό σαρανταπεντάρι μου, όπου κι άν πήγαινα. Ο Γκουίντο είχε πάει ταξίδι στήν πατρίδα του, τή Σικελία. Κι έτσι, εγώ κι ο Τζάκυ χτυπήσαμε μιά εταιρία βιομηχανικών ερευνών καί μάλιστα χωρίς νά βγάλουμε πιστόλια. Απλούστατα, χτυπήσαμε τό λογιστή στή σκάλα, τήν ώρα που ανέβαινε γιά νά παραδώσει τά χρήματα στό διευθυντή. Τό χτύπημα ήταν πολύ πετυχημένο, αλλά ξαφνιάστηκα που είδα τό λογιστή ν' αντιστέκεται άγρια. Στή συνέχεια έμαθα γιατί δέν άφηνε μέ τίποτα απ' τά χέρια του τή δερμάτινη τσάντα μέ τά χρήματα. Η αστυνομία, ήταν σίγουρη πως η πληροφορία είχε δοθεί από κάποιον τού προσωπικού, κι έκανε εξονυχιστική έρευνα σέ πολλά άτομα, μεταξύ τών οποίων καί στό λογιστή μας. Έμαθαν πως είχε στήν κατοχή του πολλά διαμερίσματα. Αφού επαλήθευσαν τούς λογαριασμούς του, ανακάλυψαν ότι εδώ καί πάνω από 15 χρόνια εξαπατούσε τήν εταιρία του. Τόν συνέλαβαν καί τόν έσπασαν στό ξύλο στήν αστυνομία, που ήταν σίγουρη ότι αυτός είχε οργανώσει τήν επίθεσή μας. Εμείς ξέραμε ότι δέν είχε ιδέα. Καταστεναχωρηθήκαμε που η επίθεσή μας έδωσε τέλος στήν καριέρα ενός απατεώνα. Αλλά καταλάβαμε καλύτερα γιατί είχε αντισταθεί μέ τέτοια μανία. Ήξερε πως αυτό θά γινόταν αφορμή γιά έρευνες κι ότι αυτός θά ήταν τό πρώτο θύμα. Αυτή η ιστορία μάς έκανε πάντα νά γελάμε: ο ιδιοκτήτης τής εταιρίας θά έπρεπε νά μάς ευγνωμονεί που είχαμε τή φαεινή ιδέα νά επιτεθούμε στό λογιστή του, γιατί έτσι τού ερχόταν πιό φτηνά απ' ότι 15 χρόνια απάτης.

Τά Χριστούγεννα έφτασαν, βρισκόμασταν στά τέλη τού 1961. Κάναμε μιά οικογενειακή γιορτή γιά τή Σαμπρίνα. Εγώ διασκέδασα στολίζοντας τό πρώτο χριστουγεννιάτικο δέντρο της. Ήταν λίγο πάνω από 6 μηνών καί τήν αγαπούσα τρελά. Τής έκανα τόν παλιάτσο γιά νά τήν κάνω νά γελάσει. Ήμουνα όλος θαυμασμό όταν τά μικρά της δαχτυλάκια έσφιγγαν τό δείκτη μου μέ δύναμη ή όταν ένα δυνατό ρέψιμο μού ανάγγελε τό τέλος τού φαγητού της. Η Σολέ μέ κοίταζε νά τά κάνω όλα αυτά κι ήξερα πως ήταν ευτυχισμένη που μ' έβλεπε νά χαίρομαι τόν πατρικό μου ρόλο. Τσακωνόμασταν πιό σπάνια, αλλά η στάση της γινόταν όλο καί πιό εχθρική απέναντι στούς φίλους μου. Μιά καί τό τέλος τής χρονιάς πλησίαζε, τή ρώτησα τί θά ήθελε γιά δώρο.

"Εγώ, μόνον ένα πράγμα θέλω καί ξέρεις ποιό", μού απάντησε.

Ναί, ήξερα τί ήθελε, κι αυτό, ήμουνα ανίκανος νά τής τό προσφέρω, ούτε κάν που μού πέρναγε απ' τό μυαλό ότι υπήρχε τέτοια περίπτωση.

Ένα πρωϊνό, ο Πώλ ήρθε νά μέ βρεί στό σπίτι. Η Σολέ μέ παρακάλεσε

νά μή φύγω, λέγοντάς μου ότι προαισθανόταν ότι κάτι θά μού συμβεί. Εγώ απλώς χαμογέλασα μέ τούς φόβους της καί βγήκα απ' τήν πόρτα λέγοντάς της "θά τά πούμε τό βράδυ".

Ο Πώλ μ' έφερε σ' επαφή μέ κάτι γνωστούς που ήταν άσχετοι μέ τή συμμορία μας. Τούς ήξερα πολύ λίγο. Μ' αυτούς λοιπόν είχε σχεδιάσει τή ληστεία μιάς τράπεζας. Όντας μέ σπασμένο χέρι, τού ήταν αδύνατο νά πάρει μέρος στή ληστεία καί μού είχε ζητήσει νά πάρω τή θέση του. Αυτό δέν μέ χαροποίησε ιδιαίτερα, αλλά είχα πεί τό ναί μόνο καί μόνο γιά νά τόν εξυπηρετήσω. Κυκλοφορούσα μέ τό αυτοκίνητο τού πατέρα μου, γιατί μού είχε αναθέσει νά τού βρώ αγοραστή. Ένας απ' τούς νέους μου συνένοχους είχε τήν κακή ιδέα νά μού πεί πως θά μπορούσαμε νά τό χρησιμοποιήσουμε σκεπάζοντας τίς πινακίδες μέ λάσπη. Έτσι, όταν θά τελειώναμε τή δουλειά, τό αυτοκίνητο θά ήταν αμαρκάριστο, χάρη στήν καλή φήμη τού πατέρα μου. Διαφωνούσα απόλυτα. Θά ήθελα νά τό χρησιμοποιήσω σάν δεύτερο αυτοκίνητο, αλλά όχι γιά τή ληστεία. Έτσι συμφωνήσαμε νά κλέψουμε ένα αυτοκίνητο από μιά πόλη που βρισκόταν κοντά στήν τράπεζα καί νά χρησιμοποιήσουμε τό δικό μου μετά τή ληστεία. Η ιδέα νά σκεπάσουμε τίς πινακίδες μέ λάσπη μού φάνηκε καλή. Ο ένας απ' τούς φίλους τού Πώλ δέν μ' άρεσε· φαινόταν θρασύδειλος καί δέν μού ενέπνεε καμιά εμπιστοσύνη.

Μού είπε πως σ' αυτή τήν υπόθεση θά οδηγούσε εκείνος καί πως θά αναλάμβανε νά κλέψει ένα αυτοκίνητο. Μού εξήγησε μέ κάθε λεπτομέρεια πώς θά γινόταν η επίθεση στήν τράπεζα καί ποιές θέσεις θά έπρεπε νά πάρουμε. Επρόκειτο γιά ένα υποκατάστημα τής Τράπεζας Πίστεως σέ μιά επαρχιακή πόλη, τό Νεμπούργκ. Αυτή η πόλη απείχε 20 χιλιόμετρα απ' τό αγρόκτημα τών γονιών μου. Σκέφτηκα ότι μάς συνέφερε νά περάσουμε εκεί τή νύχτα αφού θά κάναμε τή ληστεία. Αποφασίσαμε νά χτυπήσουμε ακριβώς πρίν απ' τό κλείσιμο τής τράπεζας. Φύγαμε λοιπόν γιά τό κτήμα. Όταν φτάσαμε, τακτοποιήσαμε τά πάντα κι ελέγξαμε τά όπλα μας. Μιά ώρα πρίν ξεκινήσουμε, ο τύπος που έπρεπε νά κλέψει τό αυτοκίνητο, έφυγε γιά τήν πόλη. Νύχτωνε πολύ γρήγορα γιατί ήταν χειμώνας. Όταν τόν είδα νά επιστρέφει μέ τά πόδια καί χωρίς αυτοκίνητο, δέν μπόρεσα νά κρατηθώ καί τού είπα:

"Λοιπόν! Πού είναι τ' αμάξι σου;

— Δέν μπόρεσα νά βρώ τίποτα. Παραλίγο κιόλας νά μέ πιάσουν τή στιγμή που πήγαινα ν' ανοίξω ένα αυτοκίνητο. Είχε πάρα πολύ κόσμο στό πάρκινγκ.

— Μέ δουλεύεις; Καί μέ τί αυτοκίνητο θά δουλέψουμε;

— Μπορούμε νά πάρουμε τό δικό σου, θά τό καμουφλάρουμε καλά... Θά δείς, δέν υπάρχει κανένα πρόβλημα."

Έγινα έξαλλος κι ήμουνα έτοιμος νά τόν διαολοστείλω καί νά γυρίσω σπίτι μου. Αλλά σκέφτηκα τόν Πώλ, κι έπειτα, άν τό καλοσκεφτόσουνα, δέν υπήρχε καί μεγάλος κίνδυνος. Απλώς αποφασίσαμε νά παρκάρουμε τό αυτοκίνητο λίγο πιό μακριά απ' τήν τράπεζα. Όταν θά φτάναμε εκεί, έπρεπε νά χωρίσουμε καί νά πάμε ώς τήν τράπεζα μέ τά πόδια, ενώ ο οδηγός θά σταματούσε στήν πλατεία τής Εκκλησίας.

Αποφασίσαμε νά φύγουμε. Φτάσαμε όπως είχαμε υπολογίσει καί χωρίσαμε. Όταν πλησιάσαμε αρκετά κοντά στήν τράπεζα, είδα τό αυτοκίνητό μας παρκαρισμένο, αλλά κανείς δέν καθόταν στό τιμόνι, ούτε στό διπλανό

κάθισμα. Αντίθετα, είδα πολλούς πεζούς χωροφύλακες νά περιπολούν σ' όλη τή γύρω περιοχή. Δέν είδα ούτε τούς δυό συνενόχους μου που έπρεπε νά μέ καλύψουν. Άρχισα ν' ανησυχώ, γιατί τίποτα δέν γινόταν όπως τό είχαμε σχεδιάσει κι οι χωροφύλακες έδιναν τήν εντύπωση πως έψαχναν κάποιον. Αποφάσισα νά κάνω κάτι γρήγορα όταν είδα πως έκαναν εξακρίβωση σέ πολύ κόσμο, καί μπήκα σ' ένα κατάστημα τροφίμων. Άν κρατούσα ψώνια στά χέρια, θά υπόθεταν πως έμενα σ' αυτή τήν πόλη κι έτσι δέν θά τραβούσα τήν προσοχή τους. Πήρα μιά σακούλα φρούτα κι ένα ψωμί, κι έπειτα βγήκα έξω. Οι χωροφύλακες ήταν τώρα περισσότεροι κι είδα έναν που γυρόφερνε τό αυτοκίνητό μου καί κοιτούσε τίς πινακίδες. Δέν φαινόταν κανένας απ' τούς συνενόχους μου στόν ορίζοντα. Μπήκα σ' ένα σκοτεινό δρόμο κι έχωσα τό πιστόλι μου μέσα στήν τσάντα μέ τά φρούτα. Μόλις που πρόλαβα γιατί κάποιος μέ φώναξε:

"Έ! Εσείς εκεί κάτω, γιά ελάτε από δώ."

Ήταν 2 χωροφύλακες. Μέ ύφος πολύ φυσικό, πήγα κοντά τους. Είχαν φιλύποπτο βλέμμα αλλά όχι επιθετικό.

"Έχετε μαζί σας ταυτότητα;

— Βεβαίως, θέλετε νά τή δείτε;

— Όχι, αλλά ελάτε μαζί μας γιά εξακρίβωση."

Είχα εμπιστοσύνη στόν εαυτό μου καί, καθώς τούς ακολουθούσα, βρήκα τήν ευκαιρία καί, καθώς αυτοί περπατούσαν μπροστά μου, πέταξα τήν τσάντα μέ τά φρούτα στόν υπόνομο. Θά μπορούσα νά τό σκάσω, αλλά δέν μπορούσαν νά μέ κατηγορήσουν γιά τίποτα καί προτίμησα νά διακινδυνεύσω τήν εξακρίβωση τώρα που είχα ξεφορτωθεί τό όπλο μου.

Μιά κλούβα τής χωροφυλακής ήταν σταματημένη στήν πλατεία. Μ' έβαλαν μέσα. Εκεί μέ περίμενε μιά άσχημη έκπληξη, ένας απ' τούς συνενόχους μου. Έκανα πως δέν τόν ξέρω. Όταν φτάσαμε στό τμήμα, μού ζήτησαν ν' αδειάσω τίς τσέπες μου. Όλα μου τά χαρτιά τά έβαλαν πάνω στό τραπέζι, ακόμα καί τήν άδεια τού αυτοκινήτου. Μ' έβαλαν νά περιμένω σ' ένα μικρό δωμάτιο χωρίς άλλες εξηγήσεις. Όταν έκανα νά διαμαρτυρηθώ, μού είπαν "νά τό βουλώσω", πράγμα που δέν ήταν καί πολύ καλός οιωνός. 20 λεπτά αργότερα, 4 αστυνομικοί, έξαλλοι από θυμό, όρμησαν καταπάνω μου καί μού έδεσαν τά χέρια μέ χειροπέδες στήν πλάτη. Μέ οδήγησαν στό γραφείο τού αρχηγού τους. Ένας απ' αυτούς μού είχε χώσει τό αυτόματό του στά πλευρά καί μ' έβριζε μέ λύσσα. Δέν καταλάβαινα τίποτα. Αναρωτιόμουνα σέ τί οφείλεται αυτή η απότομη αλλαγή. Δέν άργησα νά μάθω. Είχαν βρεί τό αυτοκίνητό μου καί σύγκριναν τίς λασπωμένες πινακίδες μέ τήν άδεια οδήγησης. Είχαν ψάξει τό αυτοκίνητο. Οι δυό άλλοι συνένοχοί μου, εγκαταλείποντας βιαστικά τό αυτοκίνητο, είχαν αφήσει μέσα τά όπλα τους καί δυό μάσκες. Κατάλαβα πως είχα πέσει στή λούμπα καί πως θά ήταν πολύ δύσκολο νά τή γλιτώσω. Έπρεπε νά βρώ μιά δικαιολογία, γιατί ο αρχηγός τής χωροφυλακής σηκώθηκε πάνω χάνοντας τήν ψυχραιμία του. Μέ φώναζε γκάνγκστερ καί φονιά. Μέ είχε πιάσει απ' τό γιακά καί μέ ταρακουνούσε, λές καί οι ομολογίες μου θάπεφταν σάν ώριμα φρούτα. Εγώ, έκανα τήν πάπια καί προτίμησα νά σωπάσω, γιατί άν απαντούσα σ' αυτόν τόν ταύρο, οι υπόλοιποι θά μ' έκαναν σίγουρα μαύρο στό ξύλο. Υπήρχε καί μιά άλλη λύση: είχα σκοπό νά μήν πώ τίποτα, ακόμη κι άν έπρεπε νά πληρώσω γι' αυτά τά δυό

τσογλάνια· είχαν παρατήσει τά όπλα τους καί τό 'βαλαν στά πόδια άν καί ήξεραν πολύ καλά πως έτσι τά έριχναν όλα στήν πλάτη μου. Δέν πρόλαβα νά σκεφτώ περισσότερα γιατί ξαφνικά άνοιξε η πόρτα κι άκουσα ένα χωροφύλακα νά λέει θριαμβευτικά:

"Τούς πιάσαμε."

Είδα τούς δυό συνενόχους μου δεμένους μέ χειροπέδες νά περνούν από μπροστά μου μέ ολόκληρη συνοδεία. Δέν καταλάβαινα τίποτα πιά. Μάς είχαν συλλάβει καί τούς 4 σάν νά ήταν τό πιό εύκολο πράγμα στόν κόσμο. Αμέσως σκέφτηκα πως μέ είχαν καρφώσει στούς μπάτσους. Δέν υπήρχε άλλη περίπτωση. Η εξήγηση ήταν ακόμα πιό απλή. Ένας χωροφύλακας μέ πολιτικά άρχισε νά παρακολουθεί τό αυτοκίνητό μας, δυό χιλιόμετρα πρίν φτάσουμε στήν πόλη. Είχε προσέξει πως οι πινακίδες ήταν βρώμικες καί δυσανάγνωστες. Τό γεγονός ότι μέσα στό αυτοκίνητο καθόντουσαν 4 άντρες τού φάνηκε ύποπτο καί υπόθεσε ότι τό αυτοκίνητο ήταν κλεμμένο. Μάς είδε νά κατεβαίνουμε, νά χωρίζουμε, καί κατάλαβε πως τό αυτοκίνητο θά σταματούσε αρκετά κοντά στήν τράπεζα. Γιά τά υπόλοιπα, φρόντισε η διορατικότητά του. Ειδοποίησε τούς συναδέλφους του που έκαναν περιπολία στήν πόλη καί δόθηκε γενικός συναγερμός. Ένας απ' τούς συνενόχους μου, βλέποντας νά καταφθάνουν όλες αυτές οι δυνάμεις, βρήκε τόν οδηγό καί, αντί νά τό σκάσουν μέ τό αυτοκίνητο καί νά πετάξουν τά όπλα τους κάπου στήν εξοχή, τό παράτησαν επί τόπου, μαζί μέ όλο τό οπλοστάσιο κι έφυγαν μέ τά πόδια· τούς συνέλαβαν ενώ έκαναν ώτο-στόπ σ' ένα αυτοκίνητο μέ μυστικούς. Στή χωροφυλακή κυριαρχούσε τρομερή έξαψη. Μιλούσαν όλοι μαζί. Εγώ, δέν έλπιζα παρά σ' ένα πράγμα, νά μήν ανοίξει τό στόμα του ούτε ένας απ' τούς συνενόχους μου, γιατί αλλιώς θά 'χαμε σίγουρα 15 χρόνια στή στενή. Ημουνα πρόθυμος νά φορτωθώ ακόμα καί τήν υπόθεση τών όπλων γιά νά μήν τήν πληρώσουν οι άλλοι. Δέν ήταν ώρα γιά νά κατηγορούμε ο ένας τόν άλλο, έπρεπε νά προετοιμάσουμε μιά γερή υπεράσπιση.

Μέ τό βλέμμα τούς έδωσα νά καταλάβουν, όσο μπορούσα καλύτερα, πως έπρεπε νά τό βουλώσουν καί ν' αφήσουν τό ζήτημα σέ μένα. Μάς χώρισαν. Ημουνα ο πιό νέος, κι έτσι η ανάκριση άρχισε από μένα. Αυτή τή φορά, μού μίλησε ο διοικητής· δέν ήταν ούτε επιθετικός ούτε βίαιος, δοκίμασε μέ τό μαλακό.

"Γνωρίζετε τούς 3 άντρες που συλλάβαμε ταυτόχρονα μέ σάς; Θά πρέπει νά σάς πώ ότι ένας απ' τούς άντρες μου σάς είδε μαζί μέσα στό αυτοκίνητο, που απ' ότι φαίνεται, είναι τού πατέρα σας. Αυτή η ιστορία μπορεί νά σάς στοιχίσει πολύ ακριβά, γιατί οι μάσκες δείχνουν πως θέλατε νά κάνετε κάποια ληστεία.

— Κύριε, διοικητά, δέν έχω σκοπό νά σάς απαντήσω καί δέν καταλαβαίνω γιά ποιούς άντρες μού μιλάτε.

— Μά αυτό τό αυτοκίνητο είναι σίγουρα τού πατέρα σας! Τό εξακριβώσαμε. Μίλησα μάλιστα μαζί του στό τηλέφωνο. Μού είπε πως σάς έχει αναθέσει νά τό πουλήσετε. Λοιπόν, εξακολουθείτε νά μήν έχετε τίποτα νά πείτε;

— Όχι, τίποτα, θέλω μόνο νά τηλεφωνήσω σ' ένα δικηγόρο."

Δέν πρόφτασα νά τελειώσω τή φράση μου καί μού ήρθε μιά μπουνιά στό πίσω μέρος τού κεφαλιού μου που μ' έστειλε κατευθείαν μπροστά. Καθώς είχα τά χέρια μου δεμένα στήν πλάτη, προσγειώθηκα μπρούμυτα πάνω στό

γραφείο τού διοικητή. Μέ ξανάβαλαν στή θέση μου τραβώντας με απ' τά μαλλιά. Τό χτύπημα ήταν ξαφνικό καί μέ πόνεσε πολύ' έβραζα απ' τή λύσσα μου.

"Ξεκολιάρηδες' νομίζετε πως έτσι θ' αλλάξει τίποτα! 'Αντε, γαμηθείτε... παλιόσκυλα."

Αυτός που μέ είχε χτυπήσει ετοιμαζόταν νά τό ξανακάνει. Αλλά ο διοικητής τόν σταμάτησε μέ μιά κοφτή διαταγή:

"Ξαναβάλτε τον στό κελί καί φέρτε τούς άλλους. 'Ισως νά είναι πιό φλύαροι."

Μέσα στή νύχτα ήρθαν νά μέ πάρουν καί μέ πήγαν στό Λουβιέ, όπου βρισκόταν τό κτήμα τών γονιών μου. 'Αρχισα ν' ανησυχώ πάρα πολύ. Τουλάχιστον νά μήν είχε μιλήσει κανείς απ' τούς άλλους 3! Σκέφτηκα. Μ' άφησαν όλη τή νύχτα σ' ένα υγρό κελί, νηστικό. 'Ενιωθα πόνο στό πίσω μέρος τού κεφαλιού. Καί νά σκεφτείς πως άν οι συνένοχοί μου δέν είχαν αφήσει τά όπλα τους μέσα στό αυτοκίνητο τίποτα απ' όλα αυτά δέν θά είχε συμβεί, γιατί τά χαρτιά τού αυτοκινήτου ήταν εντάξει καί η λάσπη στίς πινακίδες δέν μπορούσε νά θεωρηθεί έγκλημα. Νά μάς πιάσουν μ' αυτόν τόν τρόπο, ήταν εντελώς ηλίθιο! Αυτά που μού επιφύλασσε τό μέλλον, δέν φαινόντουσαν καθόλου ευχάριστα. 'Αρχισα νά σκέφτομαι πως η Σολέ θά μέ περίμενε. 'Αραγε τήν είχαν ειδοποιήσει γιά τή σύλληψή μου; Αυτή τή φορά, δέν θά μ' έβλεπε νά γυρνώ πίσω. Στεναχωριόμουνα πολύ γιά κείνη. Η κατάστασή μου μ' έκανε νά καταλάβω πως θά χωρίζαμε γιά πολύ καιρό κι ένιωθα μεγάλο πόνο μέσα μου. Μές στό σκοτάδι τού κελιού μου, άκουσα τόν εαυτό μου νά λέει: "Συγχώρεσέ με κοριτσάκι γιά τό κακό που θά σού κάνω, είχες δίκιο. Αυτή τή φορά, όλα τέλειωσαν." Τουλάχιστον νά μήν τή συλλάβουν, σκέφτηκα, τουλάχιστον νά μή νομίσει η αστυνομία πως ήταν κι αυτή συνεργός στίς πράξεις μου! 'Ολη η νύχτα ήταν μιά ψυχική δοκιμασία γιά μένα, γιατί σκεφτόμουνα τή γυναίκα μου. Πάρα πολλές ήταν οι ερωτήσεις που έμεναν αναπάντητες. Καταλάβαινα πόσο θά μού έλειπε. Η υγρασία τής κουβέρτας μου μ' έκανε νά νιώσω ακόμη πιό πολύ τή μοναξιά μου κι άρχισα νά σκέφτομαι τό ζεστό κορμί τής Σολέ, τά ερωτικά της χάδια, κάθε τι που θά 'χανα από δικό μου φταίξιμο. Είχα πιαστεί σάν ηλίθιος καί τά έβαζα μέ τόν Πώλ που μού είχε συστήσει τέτοιους συνεργάτες.

Τό πρωί, μέ ανάκριναν ξανά. Μπροστά στή σιωπή μου, ο διοικητής τής χωροφυλακής μέ πληροφόρησε πως θά έκαναν έρευνα στό κτήμα τών γονιών μου καί θά έπρεπε νά είμαι κι εγώ παρών. Μού έδειξε καί τό πιστόλι που είχα πετάξει στόν υπόνομο.

"Βρήκαμε αυτό τό πιστόλι στό σημείο που σάς σταμάτησαν οι άντρες μου. Αυτό λέει πολλά γιά τά σχέδια που είχατε, αφού μάλιστα ήταν οπλισμένο. Θά μπορούσατε νά μού πείτε πως δέν είναι δικό σας..."

Ούτε κάν τού απάντησα. 'Εδωσε εντολή νά ξεκινήσουμε. Μ' έβαλαν στό αυτοκίνητο μέ δυό μόνο χωροφύλακες καί τό διοικητή. 'Οταν φτάσαμε, ο διοικητής σταμάτησε τό αυτοκίνητο στό δρόμο που περνούσε έξω απ' τό κτήμα καί μπήκε μέσα μαζί μου, ακολουθούμενος από έναν μόνο χωροφύλακα. Πήρα αμέσως τήν απόφαση νά δοκιμάσω τήν τύχη μου μέ τήν πρώτη ευκαιρία που θά παρουσιαζόταν. 'Εκανε τό λάθος νά μού βγάλει τίς χειροπέδες. Εγώ, παρίστανα τόν υπάκουο καί πειθήνιο γιά νά κερδίσω τήν

εμπιστοσύνη τους. Στήν πραγματικότητα, τά νεύρα μου ήταν τεντωμένα.

Αφού έψαξαν στά γρήγορα τό ισόγειο, μέ διέταξαν ν' ανέβω επάνω. Είδα αμέσως ότι τό κλειδί τού δωματίου μου ήταν πάνω στήν πόρτα, απ' τήν έξω μεριά. Μού πέρασε μιά τρελή ιδέα απ' τό μυαλό. Έπρεπε ν' αρπάξω τήν ευκαιρία.

"Κύριε, διοικητά, ξέρω πως θά τά βρείτε, γι' αυτό σάς τό λέω αμέσως: έχω κάτι όπλα μέσα στήν ντουλάπα τού δωματίου μου."

Χαμογέλασε θριαμβευτικά.

"Ώστε... τελικά αποφασίσατε νά λογικευτείτε;

— Νομίζω πως έτσι είναι καλύτερα γιά μένα... Ορίστε, από δώ."

Προχώρησαν καί μπήκαν μέσα. Η ντουλάπα ήταν στό βάθος τού δωματίου. Ο διοικητής τήν άνοιξε. Πράγματι βρήκε μιά καραμπίνα. Ο συνάδελφός του έσκυψε πάνω απ' τόν ώμο του γιά νά δεί.

"Καί κάτω απ' τά χαρτοκιβώτια... έχω 2 ρεβόλβερ... Προσοχή, κύριε διοικητά, είναι γεμάτα." (Πράγμα που ήταν ψέμα, γιατί δέν είχα κρύψει απολύτως τίποτα σ' εκείνο τό μέρος.)

Γονάτισε κι άρχισε νά ψάχνει. Είχα απομακρυνθεί αθόρυβα καί ξαφνικά, βλέποντας καί τούς δυό απασχολημένους μέ τό ψάξιμο, όρμησα έξω απ' τήν πόρτα καί τήν έκλεισα ορμητικά, γυρνώντας τό κλειδί. Κατρακύλησα τά σκαλοπάτια, πηδώντας τα τρία-τρία γιά νά φύγω πιό γρήγορα. Δέν είχα καιρό ούτε νά τούς ακούσω που φώναζαν οργισμένοι. Ο χωροφύλακας που περίμενε έξω όρμησε στήν κεντρική είσοδο, μέ τ' όπλο στό χέρι. Εγώ, έφυγα απ' τήν πίσω πόρτα τού σπιτιού. Τό κτήμα περιβαλλόταν από έναν ψηλό τοίχο. Σκαρφάλωσα καί βρέθηκα απ' τήν άλλη μεριά. Έπεσα άσχημα καί στραμπούληξα τό πόδι μου. Ένιωσα ένα δυνατό πόνο, αλλά συνέχισα νά τρέχω σάν τρελός. Είδα ότι τό αυτοκίνητο τών μπάτσων ήταν άδειο κι έτρεξα πρός τά εκεί ελπίζοντας ότι θά μπορέσω νά τό σκάσω μ' αυτό. Τά κλειδιά δέν ήταν πάνω στή μηχανή. Μήν έχοντας ούτε δευτερόλεπτο γιά χάσιμο, άρχισα νά τρέχω πρός τά χωράφια, ελπίζοντας ότι θά τά κατάφερνα νά φτάσω στό δάσος. Αφού έτρεξα κάπου 200 μέτρα, τό πόδι μου δέν άντεξε άλλο καί έπεσα κάτω φαρδύς πλατύς. Βρέθηκα μέ τό πρόσωπο στό χώμα. Μού είχε κοπεί η ανάσα. Τή στιγμή που προσπαθούσα νά ξαναση κωθώ, άκουσα τό θόρυβο μιάς μηχανής καί πόρτες που ανοιγόκλειναν. Τό πόδι μου σερνόταν, παρόλα αυτά συνέχισα. Κοιτώντας πίσω μου, είδα 3 χωροφύλακες σέ απόσταση λιγότερη από 60 μέτρα. Ήμουνα καταϊδρωμένος, εξαντλημένος, καί τό πόδι μου μέ πονούσε φρικτά. Τότε, ακούστηκε η φωνή τού διοικητή:

"Σταμάτα, μικρέ... Μή μ' αναγκάσεις νά σέ σκοτώσω... Μά σταμάτα λοιπόν, γιά όνομα τού Θεού! ..."

Δέν μπορούσα πιά νά τρέξω, αλλά συνέχισα νά προχωρώ πρός τό δάσος. 3 πυροβολισμοί έσχισαν τή σιωπή κι οι σφαίρες σφύριξαν δίπλα απ' τ' αυτιά μου. Αυτή τή φορά σταμάτησα.

Οι 3 χωροφύλακες μέ είχαν φτάσει καί ξεφυσούσαν σάν βόδια, λαχανιασμένοι.

Περίμενα νά μέ χτυπήσουν. Αντίθετα, όμως, ο διοικητής μού μίλησε χωρίς κακία αφού μού ξαναπέρασαν τίς χειροπέδες.

"Μά είσαι τρελός, μικρέ, γιατί τό έκανες αυτό; ... Θά μπορούσα νά σέ

σκοτώσω.

— Δέν έχω όρεξη νά πάω στή φυλακή, είπα, μή βρίσκοντας άλλη δικαιολογία.

— Κι όμως θά πάς καί μάλιστα γιά πολύ καιρό!"

Μέ ξαναπήγαν στό τμήμα χωρίς ν' ασκήσουν βία. Αλλά, όταν μέ είδε αυτός που μέ είχε χτυπήσει τήν προηγούμενη μέρα, δέν μπόρεσε νά συγκρατήσει τήν οργή του.

"Αν ήμουνα εγώ εκεί, παλιοτόμαρο, θά είχα ρίξει στό σταυρό κι όχι στόν αέρα."

Θύμωσα:

"Άντε γαμήσου επιτέλους, καταραμένο βρωμόσκυλο!"

Γιά μιά στιγμή νόμισα πως θά πνιγόταν. Κατακόκκινος απ' τό θυμό, φτύνοντας, μέ τά μάτια του νά βγάζουν σπίθες, ήταν εκτός εαυτού.

"Τί! Σέ μένα τό 'πες αυτό, καθίκι!"

Η γροθιά του προοριζόταν γιά τή φάτσα μου, αλλά βρήκε τίς χειροπέδες μου. Εγώ, ξεχνώντας τό πληγωμένο μου πόδι, ετοιμάστηκα νά τού δώσω μιά κλωτσιά στ' αρχίδια· αλλά, ρίχνοντας όλο μου τό βάρος στό αριστερό μου πόδι, έχασα τήν ισορροπία μου απ' τόν πόνο. Πρόφτασα νά δώ πως οι άλλοι χωροφύλακες συγκρατούσαν τόν μουρλό, κι έτσι τή γλίτωσα φτηνά γιατί δέν ήμουνα ούτε σέ θέση, ούτε σέ κατάσταση γιά καβγά. Ο διοικητής, ανησυχώντας γιά όλη αυτή τή φασαρία, ήρθε μέσα: αφού θαύμασε τό όλο θέαμα, διέταξε νά μέ πάνε σ' ένα άλλο δωμάτιο.

Τό ίδιο βράδυ, παρουσιάστηκα στόν ανακριτή. Αφού αρνήθηκα νά μιλήσω χωρίς τήν παρουσία δικηγόρου κι αφού τού εξήγησαν πως αποπειράθηκα νά δραπετεύσω, μέ πληροφόρησε ότι βρισκόμουνα υπό κράτηση. Τό ίδιο κι οι τρείς μου συνεργάτες.

Όταν πέρασα τούς ψηλούς τοίχους τής φυλακής τού Εβρέ, ένιωσα τό αίμα μου νά παγώνει. Όλα ήταν ψυχρά κι εχθρικά, ακόμη καί τό βλέμμα που είχαν οι φύλακες μού φαινόταν γυάλινο. Όταν μ' έγδυσαν τελείως γιά νά μέ ψάξουν κι ο επικεφαλής μέ διέταξε νά σκύψω μπροστά καί νά τού δείξω τόν πισινό μου, ν' ανοίξω τά πόδια μου καί νά βήξω, θέλησα νά διαμαρτυρηθώ. Αλλά ήμουνα πολύ κουρασμένος καί πολύ γρήγορα κατάλαβα πως δέν μέ συνέφερε νά τό παίξω επαναστάτης. Αυτή η διαδικασία τού ψαξίματος ήταν ταπεινωτική καί ήταν βαρύ τό χτύπημα γιά τόν εγωϊσμό μου. Νομίζω πως άν κρατούσα πιστόλι θά τούς είχα ξεγυμνώσει όλους καί θά τούς είχα ρίξει στό ψαχνό γιά νά ξεπλύνω τή ντροπή που ένιωθα. Δέν είχα φάει απολύτως τίποτα απ' τό πρωί καί τό μόνο που μού έδωσαν ήταν ένα κομμάτι ψωμοτύρι. Τό πόδι μου ήταν πρησμένο κι είχε αρχίσει νά παίρνει ένα άσχημο χρώμα. Όταν είπα στό φύλακα ότι καλά-καλά δέν μπορούσα νά περπατήσω, η απάντησή του ήταν στεγνή κι απρόσωπη:

"Θά δούμε αύριο!"

Αφού μού έδωσαν δυό κουβέρτες καί σεντόνια, μέ οδήγησαν σ' ένα μεγάλο διάδρομο. Παντού βασίλευε νεκρική σιγή. Όταν είδα όλες εκείνες τίς αριθμημένες πόρτες, κλειστές, τή μιά δίπλα στήν άλλη, σά νά ήταν συρτάρια τού νεκροτομείου, όταν σκέφτηκα πως πίσω απ' αυτές τίς πόρτες υπήρχαν άνθρωποι που ζούσαν μέσα στήν τυραννία τών κελιών καί στή μοναξιά, όταν

κατάλαβα πως εκεί ο άνθρωπος απλώς επιβίωνε γιατί δέν μπορούσε νά ζήσει, όταν ανακάλυψα τό τί μέ περίμενε, συνειδητοποίησα επιτέλους τί σημαίνει νά χάνεις τήν ελευθερία σου.

Σταματήσαμε. Ο φύλακας ξεκλείδωσε μιά πόρτα. Μπήκα μέσα στό δωμάτιο που θά γινόταν τό κελί μου. 3 μέτρα ψύχους επί 2 μέτρα υγρασίας. Οι χοντροί τοίχοι που μέ περιστοίχιζαν απόπνεαν δυστυχία, δάκρυα καί πόνο. Όταν ξανάκλεισε η πόρτα, νόμιζα πως έκλεισε κάποια ταφόπλακα. Μέσα σ' αυτούς τούς τοίχους, ήμουνα σίγουρος πως κάτι θά πέθαινε μέσα μου. Μόνος μέ τόν πόνο μου, άρχισα νά σκέφτομαι τή γυναίκα μου. Άραγε θά έχανα τήν αγάπη της; Πρέπει νά χωρίζει κανείς γιά νά καταλάβει τή σημασία ενός συντρόφου.

Όχι, δέν είχα τύψεις γιά όσα είχα κάνει. Οι τύψεις δέν είναι παρά ένα σκιάχτρο που έχει στήσει η ηθική στά σύνορα τού κακού. Τό νά μετανοιώνει κάποιος, σημαίνει πως έχει κάνει λάθος. Είχα σκεφτεί πολύ πάνω στόν τρόπο ζωής μου γιά νά δεχτώ, τώρα που μέ είχαν πιάσει, τό λάθος τού συλλογισμού μου. Αυτό τό τέλος ήταν αναπόφευκτο· είχαν περάσει πάνω από 2 χρόνια που είχα κάνει τήν κλοπή επάγγελμα, κι είχα φτάσει μέχρι νά σκοτώσω γιά νά ξεκαθαρίσω λογαριασμούς δικούς μου καί φίλων... Κι έτσι σήμερα δέν ήταν καιρός γιά μετάνοιες αλλά γιά νά πληρώσω.

Όλη τή νύχτα δέν μπόρεσα νά κλείσω μάτι. Τό πρωί, η πόρτα μου άνοιξε γιά τή διανομή τού καφέ, που δέν ήταν παρά ένα σκούρο ζουμί άγευστο καί άοσμο. Τό κελί μου φαινόταν βρώμικο στό φώς τής μέρας κι οι ξεβαμμένοι του τοίχοι ήταν γεμάτοι ορνιθοσκαλίσματα. Έτσι, διαβάζοντάς τους, έμαθα πως ο "Πιερό αγαπούσε τή Νίνα", πως ο "Μπεμπέρ ήταν παιδεραστής", πως ο "Νανάρ είχε περάσει 6 μήνες σ' αυτό τό κελί", τόσα κοινότυπα μηνύματα αφημένα εκεί από ανθρώπους που είχαν σάν μοναδικό εξομολογητή τούς τοίχους. Απ' τό παράθυρό μου είδα τόν τοίχο που μέ χώριζε απ' τήν ελευθερία μου. Η σκέψη μου πήγε στή Σολέ καί στή Σαμπρίνα. Ο Πώλ είχε δίκιο στίς προβλέψεις του: "Δέν θά τή δώ νά μεγαλώνει."

Ήξερα πως όταν θά μάθαιναν γιά τή σύλληψή μου οι φίλοι μου θά έψαχναν νά μού βρούν δικηγόρο, καί μάλιστα μέσω τού πατέρα μου, όπως είχαμε συμφωνήσει.

Δέν μπορούσα ούτε κάν ν' ακουμπήσω τό πόδι μου κάτω. Τό μόνο που μού έκαναν ήταν νά μού τό δέσουν χωρίς νά νοιαστούν άν ήταν στραμπουληγμένο ή σπασμένο. Είχα χάσει όλο μου τό κουράγιο όταν διαπίστωσα πως απ' τή στιγμή που κλείνεται μέσα ο κρατούμενος, θεωρείται ανύπαρκτος. Χάνει κάτι πολύ περισσότερο απ' τήν ελευθερία του, χάνει τό δικαίωμα νά εκφράζεται. Είδα αυτόν που προοριζόταν γιά δικηγόρος μου. Μού είπε πως ο πατέρας μου τού είχε ζητήσει ν' αναλάβει τήν υπεράσπισή μου. Κι οι δυό μαζί αρχίσαμε νά καταστρώνουμε τό σχέδιο τής υπεράσπισής μου, που ήταν πολύ απλό. Αναλάμβανα τήν ευθύνη γιά τά όπλα καί διαβεβαίωνα πως οι άλλοι δέν είχαν ιδέα γιά τό τί κουβάλαγα. Ακόμα κι άν αυτή η εξήγηση ήταν λίγο αφελής, μπορούσε νά μετατρέψει τήν κατηγορία μου σέ "κατοχή καί μεταφορά απαγορευμένων όπλων" καί νά συμβάλλει στήν απελευθέρωση τών ευκαιριακών συνεργατών μου. Ο δικηγόρος μου θέλησε νά μάθει περισσότερα. Ανένδοτος, τού έδωσα νά καταλάβει πως έπρεπε ν' ακολουθήσει τίς οδηγίες μου καί νά μήν είναι τόσο περίεργος.

Όλη τή βδομάδα περίμενα γράμμα απ' τή γυναίκα μου. Αναρωτιόμουνα πώς θά τό είχε πάρει. Εγώ, στό μεταξύ, είχα αρχίσει νά συνειδητοποιώ τήν κατάσταση. Οι φύλακες, που τώρα πιά ήξεραν τήν ιστορία μου απ' τήν τοπική εφημερίδα, δέν έπαψαν νά μού φέρνονται εχθρικά. Πέρασε πάνω από ένας μήνας μέχρι νά πάρω τό πρώτο μου γράμμα. Η Σολέ μού μιλούσε γιά τή στεναχώρια της καί μέ κατηγορούσε. Αλλά μού έδινε τήν εντύπωση πως είχε ξαφνιαστεί απ' τή σύλληψή μου. Στό τέλος ορκιζόταν ότι θά περίμενε' αυτό μ' έκανε νά χαμογελάσω πικρά, γιατί δέν ήμουνα πιά ούτε κύριος τής μοίρας μου ούτε ήξερα πόσο θά λείψω. Η λέξη "πίστη" μ' έκανε σκεφτικό, γιατί μιά πολύ μακρόχρονη απουσία δέν μπορεί ν' αντισταθμιστεί μέ χάδια γραμμένα στό χαρτί όπως είναι τά ερωτικά γράμματα. Ένιωσα ζήλια όταν σκέφτηκα πως η Σολέ θά μπορούσε κάποια μέρα νά βρεθεί στήν αγκαλιά κάποιου άλλου. Τά όνειρά μου ήταν γεμάτα εγκλήματα πάθους, όπου τήν έπιανα στά πράσα μ' αυτόν που είχε πάρει τή θέση μου, τούς σκότωνα καί τούς δυό καί, μέ καταματωμένα χέρια, έπαιρνα τήν κόρη μου απ' τήν κούνια κι έτρεχα μέσα σ' ένα διάδρομο χωρίς τέλος ενώ μ' ακολουθούσε τό γέλιο τής Σολέ σάν νά ήθελε νά μέ κοροϊδέψει γιά τήν ανόητη πράξη μου. Τό πρωί, ξυπνούσα μέ άσχημη διάθεση κι όλη τήν ημέρα αυτές οι βασανιστικές σκέψεις μ' έκαναν νά καταλάβω καλύτερα τί ένιωθε η Σολέ κάθε φορά που έφευγα γιά πολύ καιρό.

Τό πρώτο μας επισκεπτήριο ήταν δραματικό. Εκείνη έκλαιγε συνέχεια καί μού έλεγε πως μ' αγαπούσε. Τήν είχε ανακρίνει η αστυνομία γιά νά μάθει γιά τίς γνωριμίες μου καί τούς φίλους μου. Είχε συμπεριφερθεί άψογα κάνοντας πως δέν ήξερε απολύτως τίποτα γιά τή δράση μου.

Παρόλη της τή θλίψη, ήμουνα πολύ σκληρός μαζί της. Τά όνειρά μου μετρούσαν πιό πολύ απ' τήν αγάπη που ένιωθε πραγματικά. Τήν έβλεπα μέ άλλο μάτι.

"Μή μέ περιμένεις, φτιάξε ξανά τή ζωή σου...", ήταν τά λόγια μου.

Αλλά η καρδιά μου έλεγε: "Σέ λατρεύω... Περίμενέ με."

Ακόμα καί στή φυλακή, ήθελα νά είμαι κύριος τής κατάστασης καί νά έχω τό πάνω χέρι. Πίσω απ' αυτά τά κάγκελα που μάς χώριζαν, ήθελα νά τής φωνάξω τήν αγάπη μου, νά τής πώ πως πέθαινα μακριά της. Αλλά ο εγωϊσμός μου μού απαγόρευε τέτοιες αδυναμίες' η σκληρότητα ήταν η μάσκα τού πόνου μου. Μού είπε πως θά πήγαινε νά μείνει στούς γονείς μου.

"Μή νομίζεις πως είμαι κουτή, μού είπε. Βαθιά μέσα σου, υποφέρεις... τό ξέρω, τό νιώθω. Ίσως έτσι καταλάβεις πιό εύκολα πόσο βασανιζόμουνα όταν σέ περίμενα ολόκληρες νύχτες που ξεπόρτιζες μέ τούς φίλους σου."

Ο φύλακας μάς είπε πως τό επισκεπτήριο είχε τελειώσει. Αυτός ο απότομος χωρισμός μέ πόνεσε πολύ. Είχα ένα σωρό πράγματα νά τής πώ, χιλιάδες εξηγήσεις νά τής δώσω, δέν μού έδιναν τό χρόνο. Τήν ώρα που ξανάμπαινα στό κελί μου, ένιωσα τά μάτια μου νά βουρκώνουν απ' τά δάκρυα. Δέν έκλαιγα γιά τήν τύχη μου, αλλά γιά τή θλίψη που είχα διαβάσει στό βλέμμα τής γυναίκας μου. Συνήθλα γρήγορα κι ο φύλακας δέν κατάλαβε τίποτα. Θά πρέπει νά ήταν συνηθισμένος σ' αυτό τό θέαμα καί θά θύμωνα μέ τόν εαυτό μου άν τόν είχα αφήσει νά χαρεί μ' εκείνη τή στιγμή τής αδυναμίας μου.

Μερικές μέρες αργότερα, μέ μετέφεραν σ' ένα κελί μέ δυό άλλους κρα-

τούμενους. Δέν άργησα πολύ νά καταλάβω πως ο ένας απ' αυτούς βρισκόταν εκεί γιά νά μαζέψει πληροφορίες γιά μένα. Δέν σταματούσε νά μού κάνει ερωτήσεις. Τό παιχνίδι του μέ διασκέδαζε. Λίγο-λίγο μού ξέφευγαν επίτηδες λαθεμένες πληροφορίες κι έπαιζα τό ρόλο τού πρωτάρη που δέν προσέχει καί πολύ τά λόγια του. Γιά νά επιβεβαιώσω αυτό που υποψιαζόμουνα, άρχισα νά τού μιλώ γιά τή ληστεία μου στό Μπωμόν-λέ-Ροζέ. Τού εξήγησα κάθε λεπτομέρεια καί τόν άφησα νά πιστέψει πως αυτή ήταν η πρώτη μου ληστεία. Δέν περίμενα καί πολύ γιά τό αποτέλεσμα, γιατί 16 μέρες αργότερα, ένας επιθεωρητής ήρθε νά μέ ανακρίνει γι' αυτή τή ληστεία. Ήξερα πολύ καλά πως δέν είχε καμιά απόδειξη εναντίον μου, αλλά ήθελα πολύ νά δικαστώ γι' αυτή τήν υπόθεση. Γιατί ήξερα πως δέν διακινδύνευα καί πολλά πράγματα. Σέ περίπτωση που η δικαστική απόφαση γιά τά όπλα ήταν αυστηρή, θά μού ήταν πιό εύκολο νά δραπετεύσω απ' τό μικρό δικαστήριο τού Μπωμόν-λέ-Ροζέ καί μάλιστα μέ τή βοήθεια τών φίλων μου. Δέν δίστασα καθόλου νά παραδεχτώ πως αυτή τή ληστεία τήν είχα κάνει μόνος μου. Ο επιθεωρητής που μέ ανάκρινε ξαφνιάστηκε καί σκέφτηκε πως είχε απέναντί του ένα λωποδυτάκο χωρίς προσωπικότητα. Θά ήθελα πολύ νά δώ τά μούτρα που θά έκανε άν έβλεπε τό βιογραφικό μου σημείωμα. Πρός μεγάλη μου ικανοποίηση, έφυγε μέ τή σιγουριά πως ήμουνα ένας από εκείνους τούς ψιλικατζήδες που δέν είναι καί τόσο επικίνδυνοι γιά τήν κοινωνία καί που πέφτουν στήν παγίδα μέ τήν πρώτη.

Όταν ξαναγύρισα στό κελί μου, ο χαφιές μέ κοίταξε μέ τό μελιστάλακτο ύφος του.

"Λοιπόν, τί ήταν; ... Τουλάχιστον, ελπίζω νά μήν ήταν τίποτα σοβαρό."

Η γροθιά μου τόν βρήκε στό συκώτι. Έπεσε κάτω. Πήδηξα επάνω του πρός μεγάλη έκπληξη τού άλλου συγκρατούμενού μου που δέν καταλάβαινε τό λόγο αυτής τής βίαιης έκρηξης. Τά χαστούκια έπεφταν βροχή μέχρι που τού διέλυσα σχεδόν τό κεφάλι. Μ' ένα μοχθηρό χαμόγελο τού είπα:

"Έμαθα πως θ' αλλάξεις κελί, παλιοκαθίκι. Λοιπόν, κάνε γρήγορα καί σπάσε από 'δώ."

Δέν μού ζήτησε τά ρέστα καί φώναξε τό φύλακα αφού τόν άφησα νά ξανασηκωθεί. Πράγματι, τόν πήραν μετά απ' αυτό τό επεισόδιο κι ένας φύλακας μού είπε ότι δέν είχα κάνει λάθος γιά τό άτομό του. Ήταν πραγματικά χαφιές. Μέ πήγαν στόν ανακριτή. Αυτός δέχτηκε τήν εξήγηση που τού έδωσα γιά τά όπλα.

"Όλα ήταν δικά μου. Οι άλλοι δέν είχαν ιδέα γιά τό τί μετέφερα. Ναί, εγώ οδηγούσα."

Τό αποτέλεσμα δέν άργησε νά φανεί. Δυό απ' τούς συνεργάτες μου αφέθηκαν ελεύθεροι, ενώ στή φυλακή έμεινε μόνον ο ένας γιατί βρήκαν επάνω του έναν αυτόματο σουγιά όταν τόν έπιασαν. Ήμουνα ευχαριστημένος μ' αυτή τήν εξέλιξη, έστω κι άν αυτοί οι δυό συνεργάτες μου ήταν άμεσα υπεύθυνοι γιά όλα μου τά βάσανα.

Οι μέρες περνούσαν μονότονες, μέσα σ' ένα μικροσκοπικό κελί όπου ήμασταν αναγκασμένοι νά μένουμε 3 μαζί. Τή θέση τού χαφιέ τήν είχε πάρει κάποιος που έκλεβε μηχανάκια. Υπήρχε μόνον ένα κρεβάτι. Τό είχαν παραχωρήσει σέ μένα, κι έτσι οι άλλοι δυό ήταν αναγκασμένοι νά κοιμούνται σ' ένα στρώμα πάνω στό πάτωμα. Δέν είχαμε απολύτως τίποτα νά κάνουμε. Η

χαρτοπαιξία απαγορευόταν. Απλώς, μιά φορά τή βδομάδα, μάς μοίραζαν βιβλία. Βγαίναμε μιά ώρα τή μέρα σέ μιά μικρή τσιμεντένια αυλή, όπου μάς χώριζαν σ' εξάδες. Οι συζητήσεις μας ήταν ανούσιες. Περπατούσαμε πάνω-κάτω σάν μαριονέτες, χωρίς σκοπό, εκτός απ' τό νά περιμένουμε τήν επόμενη μέρα γιά νά ξανακάνουμε τά ίδια, ενώ οι μέρες, οι μήνες ή τά χρόνια περνούσαν μέχρι νά ξανανοίξουν οι πόρτες τής ελευθερίας που τόσο ποθούσαμε. Δέν έκαναν τίποτα γιά τήν επανένταξή μας στήν κοινωνία. Αυτός που ήθελε πραγματικά νά διορθωθεί δέν είχε καμιά ευκαιρία. Η λιγοστή δουλειά που μάς ανάθεταν, μάς έδινε ίσα-ίσα τή δυνατότητα ν' αγοράσουμε ένα πακέτο τσιγάρα τή μέρα. Οι κρατούμενοι ήταν αντικείμενο εκμετάλλευσης καί μάλιστα μέ τή σιωπηρή συναίνεση τής διεύθυνσης. Αυτός που έμπαινε μέσα χωρίς χρήματα ξανάβγαινε στήν ίδια κατάσταση καί δέν τού έμενε παρά μιά λύση μόνο, νά κάνει ένα άλλο έγκλημα γιά νά μπορέσει νά ζήσει. Ψυχολογικά, η φυλακή ήταν καταστρεπτική· δέν υπήρχε δάσκαλος γι' αυτούς που θά ήθελαν νά μάθουν μιά τέχνη, δέν υπήρχε κοινωνική λειτουργός, κι η ιατρική περίθαλψη ήταν σχεδόν ανύπαρκτη. Η κοινωνία μάς έκλεινε σ' ένα κλουβί καί γι' αυτήν η φυλάκισή μας ήταν πιό πολύ ένα ξεκαθάρισμα λογαριασμών παρά ένα χρέος που ελπίζαμε ότι κάποια μέρα θά ξεπληρώναμε. Η πειθαρχία ήταν σκληρή καί δυσκολεύτηκα πολύ γιά νά καταφέρω νά κρατώ τήν ψυχραιμία μου μπροστά στίς ηλίθιες διαταγές που μάς έδιναν. Είχα τήν τύχη νά έχω χρήματα, κι έτσι μπορούσα νά έχω καλύτερο φαγητό, αγοράζοντας τρόφιμα απ' τήν καντίνα. Έτσι επωφελούνταν κι οι 2 φίλοι μου.

Η Σολέ ερχόταν τακτικά νά μέ δεί. Σέ κάθε επισκεπτήριο, είχα καί διαφορετικές αντιδράσεις. Άλλες φορές ήμουνα τρυφερός, κι άλλες, επιθετικός καί σκληρός στά λόγια μου· δέν φαινόταν ότι μπορούσα ν' αλλάξω χαρακτήρα. Οι δυό τύποι που αφέθηκαν ελεύθεροι χάρη στήν κατάθεσή μου, μ' ευγνωμονούσαν γι' αυτό. Δέν έβλεπα τό λόγο, γιατί τό νά φέρεσαι σωστά καί νά κρατάς τό στόμα σου κλειστό ήταν κάτι φυσικό. Τό αντίθετο, ήταν τό αφύσικο.

Οι γονείς μου φέρθηκαν πολύ καλά. Βοηθούσαν πολύ τή Σολέ κι αυτό μ' έβγαζε από μερικές έγνοιες. Δέν μέ κατηγορούσαν γιά τίποτα, αλλά αντίθετα έδειχναν μεγάλη κατανόηση. Η μητέρα μου ερχόταν πολύ συχνά νά μέ δεί καί προσπαθούσε νά μού αποσπάσει τήν υπόσχεση ότι βγαίνοντας απ' τή φυλακή θά άλλαζα μυαλά. Καθώς δέν τής απαντούσα, μού έλεγε στεναχωρημένη:

"Λοιπόν, ακόμα νά καταλάβεις; ... Τήν κόρη σου δέν τήν σκέφτεσαι;

— Εδώ μέσα, δέν θέλω νά σού υποσχεθώ τίποτα, μητέρα, προτιμώ ν' αποφασίσω μόλις βγώ έξω."

Ξανάφευγε απογοητευμένη, αλλά ελπίζοντας πάντα σ' αυτή τήν αλλαγή. Έβρισκα ότι οι γονείς μου ήταν αξιοθαύμαστοι που μέ βοηθούσαν τή στιγμή ακριβώς που τούς είχα πράγματι ανάγκη. Δέν μού γύρισαν τήν πλάτη. Έτσι, μού δινόταν μιά ευκαιρία νά τά καταφέρω. Τό μόνο που χρειαζόταν ήταν νά έχω τή διάθεση καί κυρίως τή θέληση γιά νά τό κάνω.

Ένα πρωϊνό, ο αρχιφύλακας μέ κάλεσε γιά νά μού προτείνει τή θέση τού υπεύθυνου εργασίας στά κελιά, γιατί ο κρατούμενος που είχε αυτή τή θέση είχε αποπειραθεί ν' αυτοκτονήσει. Αυτό σήμαινε πως εγώ θά διάλεγα καί θά μοίραζα τίς δουλειές καί θά κρατούσα τούς λογαριασμούς. Δέχτηκα.

Αυτή η ευθύνη άλλαξε τή ζωή μου στή φυλακή: έμενα τώρα σ' ένα τεράστιο δωμάτιο όπου αποθήκευαν τίς πρώτες ύλες. Εκεί μέσα βρισκόντουσαν καί τά κρεβάτια μας γιατί είχα κι άλλους 3 που μέ βοηθούσαν στή δουλειά. Έτσι, είχα τή δυνατότητα νά μετακινούμαι μέσα στή φυλακή. Περνούσα μηνύματα απ' τό ένα κελί στό άλλο, επιλέγοντας τούς κρατούμενους που εξυπηρετούσα. Έκανα καί λίγο εμπόριο μέ ορισμένους φύλακες που μού πασάρανε ποτά, τσιγάρα καί κρύο κρέας κάτω απ' τή μύτη τής διεύθυνσης. Έκανα σωστά τή δουλειά μου κι έτσι μ' άφηναν στήν ησυχία μου.

Μετά από ένα μελοδραματικό επισκεπτήριο τσακώθηκα μέ τή Σολέ καί παραλίγο νά ξεκόψω μαζί της. Τώρα αισθανόταν δυνατή καί μπορούσε νά μέ κάνει νά θυμώνω χωρίς νά κινδυνεύει. Είχα γίνει έξαλλος κι έφυγα απ' τό επισκεπτήριο πρίν τελειώσει, λέγοντάς της:

"Αυτά νά πάς νά τά πείς αλλού. Μπορεί νά είμαι εδώ μέσα, αλλά δέν θά μού κανονίσεις εσύ τή ζωή μου."

Καί μετά τής γύρισα τήν πλάτη. Όταν γύρισα στό δωμάτιό μου, πήρα όλες τίς φωτογραφίες κι άρχισα νά τίς σχίζω μέ λύσσα. Αυτό τό ξέσπασμα ήταν κουτό καί τό ήξερα. Δέν καταστρέφει κανείς τό παρελθόν καταστρέφοντας ενθύμια απ' τίς ευτυχισμένες στιγμές που γνώρισε. Ένα ολόκληρο μήνα δέν πήρα κανένα γράμμα. Ούτε κι έστειλα. Ούτε επισκεπτήριο είχα. Η ευκολία μου νά ξεχνώ μέ ξάφνιαζε. Μήν έχοντας πιά επαφή μέ τή γυναίκα μου, έφτασα στό σημείο νά μήν τή σκέφτομαι πιά. Η μητέρα μου μού είπε πως είχε πάθει νευρική κατάθλιψη. Τελικά μού έστειλε ένα δειλό γράμμα που μάς ξανάφερε κοντά. Τό ερωτικό της μήνυμα τά τακτοποίησε όλα... κι η αγάπη μας ξανάρχισε πιό δυνατή. Μού έστειλε κι άλλες φωτογραφίες της καί κυρίως μιά φωτογραφία τής κόρης μου. Καθόμουνα μέ τίς ώρες καί παρατηρούσα τή μικρούλα μου. Γιά χάρη της, ένιωθα ικανός ν' αλλάξω τρόπο ζωής. Αισθανόμουνα ένοχος γιά τήν απουσία μου.

Ο δικηγόρος μου μέ πληροφόρησε ότι η υπόθεση τής ληστείας θά εκδικαζόταν πρίν απ' τήν υπόθεση τών όπλων. Αυτό δέν μέ βόλευε, γιατί δέν ήταν αυτός ο σκοπός μου όταν πήρα τήν ευθύνη γιά κείνη τή διάρρηξη. Παρουσιάστηκα στό δικαστήριο κι έφαγα 1 χρόνο φυλακή. Δυό μήνες αργότερα, ήρθε η σειρά τής υπόθεσης τών όπλων.

Στό επαρχιακό δικαστήριο υπήρχαν μόνο μερικοί χωροφύλακες.

Όταν κατέβηκα απ' τήν κλούβα, είδα μέ χαρά μου τούς φίλους μου κι αυτό μού αναπτέρωσε τό ηθικό. Μέ χειροπέδες στά χέρια καί αλυσίδες στά πόδια, προχωρούσα κάνοντας μικρά βηματάκια. Ο Πώλ έτρεξε κοντά μου καί μέ φίλησε θερμά λέγοντάς μου μέ πνιγμένη φωνή:

"Είμαστε όλοι εδώ! Άν θές, είμαστε έτοιμοι."

Δέν μπόρεσε νά μού πεί περισσότερα, γιατί οι χωροφύλακες που μέ συνόδευαν μάς χώρισαν, ξαφνιασμένοι απ' τήν επέμβασή του.

"Εμπρός, προχώρα...

— Είναι ξάδερφός μου, κύριε ενωματάρχα, μή θυμώνετε."

Τό επεισόδιο τελείωσε εκεί.

Ο δικηγόρος μέ είχε διαβεβαιώσει πως θά έτρωγα τό πολύ ένα χρόνο, γιατί δέν είχα άλλες παρόμοιες καταδίκες. Γι' αυτό δέν άξιζε τόν κόπο νά τό διακινδυνεύσω. Δέν είχα δεί τόν Γκουίντο. Στή συνέχεια, έμαθα πως ήταν

απέξω καί περίμενε στό τιμόνι ενός γρήγορου αυτοκινήτου, μέ τό πόρτ-μπαγκάζ γεμάτο όπλα.

Η δίκη δέν είχε κανένα ενδιαφέρον. Μιά ανούσια κωμωδία, παιγμένη από κακούς ηθοποιούς. Δύσκολα παίρνει κανείς στά σοβαρά τή δικαιοσύνη όταν λείπει τό ταλέντο απ' τ' ανδρείκελα που τήν κατευθύνουν. Βγήκε κι η δικαστική απόφαση: ενάμισης χρόνος, δηλαδή η μεγαλύτερη δυνατή ποινή. Κατάφερα νά συγχωνευθεί μέ τήν προηγούμενη ποινή μου. Πίστευα πως τά κατάφερα αρκετά καλά κι αφού είχα ήδη εκτείσει τό μεγαλύτερο μέρος τής ποινής μου, έδιωξα απ' τό μυαλό μου κάθε σκέψη απόδρασης. Ο συνεργάτης μου μέ τό μαχαίρι έφαγε 6 μήνες. Ενώ έπαιρνα ξανά τό δρόμο τής επιστροφής, οι φίλοι μου μέ αποχαιρέτησαν κουνώντας τά χέρια τους τή στιγμή που ανέβαινα στήν κλούβα. Έλπιζα μόνο σ' ένα πράγμα, αυτή τους η απροσεξία νά μήν είχε συνέπειες γιά τή μελλοντική τους ασφάλεια.

Έπειτα, οι μέρες κι οι μήνες πέρασαν. Κρατούσα πάντα υψηλό τό ηθικό μου γιατί ήμουνα πάντα αισιόδοξος. Η Σολέ μού πρότεινε νά έρθει μέ τήν κόρη μου. Κι έτσι κι έγινε τήν επόμενη βδομάδα. Όταν είδα τή Σαμπρίνα πίσω απ' τά διαχωριστικά κάγκελα, όταν άκουσα τό πρώτο της "μπαμπά" μέσα σ' αυτές τίς αξιοθρήνητες συνθήκες, πόνεσα πολύ. Απαγορευόταν αυστηρά νά φιλήσεις τά παιδιά σου. Αλλά ο φύλακας που καθόταν στήν αίθουσα επισκέψεων έκανε μιά ανθρώπινη χειρονομία. Πήγε καί μού έφερε τήν κόρη μου στήν αγκαλιά μου.

"Κάντε γρήγορα, γιατί άν μέ πιάσουν τήν έβαψα."

Όταν ένιωσα πάνω μου αυτό τό μικρό ζωντανό κορμάκι που ήταν ο καρπός τού έρωτά μου, αναστατώθηκα. Η Σαμπρίνα μέ κοίταζε μέ κάτι μάτια που έμοιαζαν μέ μικρά μαύρα μαργαριτάρια. Έβαλε τό χέρι της πάνω στά χείλη μου καί, γυρνώντας στή μητέρα της που είχε μείνει πίσω απ' τά κάγκελα, τή ρώτησε:

"Μπαμπάς;"

Η Σολέ τής απάντησε θλιμμένη:

"Ναί, αγγελούδι μου, ... είναι ο μπαμπάς σου."

Φιλώντας την τρυφερά, κατάλαβα τί είχα χάσει καί τί τής είχα στερήσει: όλη τήν αγάπη καί τή στοργή που ένιωθα γι' αυτήν, όλ' αυτά που ήταν φυλακισμένα μέσα σ' ένα ψυχρό κελί από δικό μου φταίξιμο. Πιστεύω πως εκείνη ήταν η στιγμή που πήρα τήν απόφαση ν' αλλάξω ζωή μόλις θά έβγαινα έξω. Ένιωθα πως ήμουνα ικανός νά τό κάνω γιά τήν κόρη μου. Τή φίλησα τρυφερά καί τήν ξανάδωσα στό φύλακα.

"Ευχαριστώ. Αυτό που κάνατε ήταν πολύ ευγενικό.

— Ξέρω τί κάνω, Μεσρίν. Έχω κι εγώ παιδιά, αλλά ο κανονισμός! ..."

Η χρονιά κόντευε νά τελειώσει. Ο χειμώνας κάνει τή φυλακή ακόμη πιό δύσκολη. Βόλτες μέσα στή λασπωμένη αυλή, βροχή, κρύο καί υγρασία στά κελιά, κι από πάνω η θλίψη που ένιωθες καθώς πλησίαζαν τά Χριστούγεννα. Περάσαμε τίς γιορτές γύρω από ένα έλατο που είχα στολίσει μέ χρωματιστά χαρτιά κι ό,τι άλλο είχα βρεί. Είχα καταφέρει νά περάσω μέσα ένα σωρό ποτά που ήταν ό,τι έπρεπε γιά τό ηθικό μας.

Τή δεύτερη μέρα τού καινούργιου χρόνου, μέ μετέφεραν σέ μιά φυλακή στό Παρίσι: στή Φρέσν. Μ' έβαλαν στό τρένο μέ γερή συνοδεία. Ήμουνα αλυσοδεμένος μέ χειροπέδες κι ο κόσμος μάς κοιτούσε σάν περίεργα ζώα.

Μιά γριά μέ κοίταξε, καί μού χαμογέλασε μέ καλοσύνη, κι αυτό μού ζέστανε τήν καρδιά. Αντίθετα, οι άλλοι ταξιδιώτες μάς κοιτούσαν εχθρικά. Όταν φτάσαμε στή Φρέσν, μάς στρίμωξαν 11 ολόκληρες μέρες σ' ένα κελί που κανονικά ήταν γιά έναν κρατούμενο. Εκεί όμως, υπήρχαν κι άλλοι 5, αξύριστοι κι αποκρουστικοί, όλοι ξαπλωμένοι στό πάτωμα πάνω σέ βρωμερά στρώματα. Υπήρχε διάχυτη μιά μυρωδιά από κάτουρα καί τόση λίγδα που σού ερχόταν νά ξεράσεις. Τό φαγητό ήταν φρίκη κι η υγιεινή ανύπαρκτη. Θά μάς μετέφεραν όλους σ' άλλη φυλακή. Αυτή η αναγκαστική διαμονή ήταν προσωρινή. Τό ότι η κοινωνία δεχόταν νά ζούμε σέ τέτοιες αξιοθρήνητες συνθήκες, μ' έκανε νά επαναστατώ. Ώς καί τά σκυλιά τών φυλάκων μας είχαν πιό ανθρώπινη μεταχείριση. Άρχισα νά μισώ αυτή τήν κοινωνία. Τής αναγνώριζα τό δικαίωμα νά μέ τιμωρεί, αλλά όχι καί νά μού στερεί κάθε ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Κι έπειτα έφυγα γιά τήν καινούργια μου φυλακή, στήν Ορλεάνη. Μού έμεναν λιγότερο από 6 μήνες. Μού είχαν υποσχεθεί νά μού δώσουν ή χάρη ή αναστολή τής υπόλοιπης ποινής. Τελικά όμως, έκτεισα όλη μου τήν ποινή, δέν μού χάρισαν ούτε μέρα, 18 ολόκληρους μήνες. Οι υποσχέσεις τής διεύθυνσης αξίζουν όσο οι επιταγές χωρίς αντίκρισμα. Τουλάχιστον έμαθα αυτό τό πράγμα που αποδείχτηκε πολύ χρήσιμο αργότερα... μετά από αρκετά χρόνια.

Στήν Ορλεάνη, είχα γνωρίσει έναν παλιό κρατούμενο, δημόσιο κίνδυνο τού '46. Τόν έλεγαν Πιέρ Καρό, ήταν φονιάς κι εκβιαστής. Είχαμε γίνει φίλοι. Χαμογέλασε όταν τού είπα πως αποφάσισα νά στρώσω καί ν' αρχίσω νά δουλεύω.

"Αργά ή γρήγορα θά ξαναρχίσεις, μού είχε πεί, είμαστε απ' τήν ίδια πάστα. Δέν υπάρχει θέση γιά σένα μέσα στήν κοινωνία. Σάν καί μένα, θά ψοφήσεις στή φυλακή, εκτός κι άν προλάβεις νά σκοτωθείς."

Είχαν περάσει πάνω από 17 χρόνια που ήταν στή φυλακή. Αναρωτιόμουνα πώς μπορούσε ένας άνθρωπος νά δεχτεί μιά τέτοια καταδίκη, που γιά μένα ήταν χειρότερη κι απ' τό θάνατο. Πώς μπορούσαν 2 χέρια νά μείνουν 17 ολόκληρα χρόνια χωρίς νά χαϊδέψουν τό ζεστό κορμί μιάς γυναίκας; Πώς μπορούσαν 2 μάτια νά μένουν τυφλά στή γοητεία ενός φθινοπωρινού δάσους ή πιό απλά στό θέαμα ενός παιδιού που τρέχει μέσα σ' ένα ανθισμένο λιβάδι καί 17 ολόκληρα χρόνια νά μήν βλέπουν παρά τούς κρύους τοίχους ενός κελιού; Πώς μπορούν τ' αυτιά νά μήν ακούνε 17 ολόκληρα χρόνια τόν έρωτα, τό θόρυβο τής ζωής ή τίς χαρούμενες φωνές ενός παιδιού που τρέχει στήν αγκαλιά τού πατέρα του; Πώς μπορεί ένας άνθρωπος νά δεχτεί τή ζωή ενώ οι αισθήσεις του είναι νεκρές; 17 χρόνια σ' ένα κελί, καταρρίπτουν κάθε άλλοθι τής κοινωνίας που υποχρεώνει τόν καταδικασμένο νά ζεί. Σημαίνει νά επιβάλλεις σ' έναν άνθρωπο αυτό που κανένα ζώο δέν θ' άντεχε χωρίς νά τρελαθεί. Σημαίνει πως ο άνθρωπος αυτός είναι αναγκασμένος νά δημιουργήσει έναν κόσμο φανταστικό γιά νά μπορέσει νά επιβιώσει. Πολύ βαθιά μέσα μου, ήξερα πως άν μιά μέρα τύχαινε νά βρεθώ σέ μιά τέτοια θέση δέν θά τό δεχόμουνα, θά προτιμούσα νά ρισκάρω τή ζωή μου γιά νά ξαναβρώ τήν ελευθερία μου παρά νά βλέπω μήνα μέ τό μήνα τό πνεύμα μου νά εκφυλίζεται καί τό μέλλον μου νά γίνεται αρνητικό. Δέν ήξερα ακόμη πως 6 χρόνια αργότερα θά βρισκόμουνα σέ χειρότερη θέση απ' ότι ο

Καρό.

Η Σολέ μού είπε πως ο Τζάκυ κι ο Πώλ είχαν συλληφθεί. Είχαν ανταλλάξει πυροβολισμούς με τήν αστυνομία. Τούς έκλεισαν στή φυλακή τής Σαντέ. Τούς περίμεναν χρόνια ολόκληρα γεμάτα βάσανα. Αλλά κι αυτό ήταν μέσα στούς κινδύνους τού επαγγέλματός μας. Μήπως η μοίρα, στερόντας μου δυό φίλους καθώς πλησίαζε η αποφυλάκισή μου, ήθελε γιά μιά ακόμη φορά νά μέ ξαναφέρει στόν ίσιο δρόμο; Πάντως, ένα ήταν σίγουρο: αυτή η προειδοποίηση μ' έβαλε σέ σκέψεις.

Κι έπειτα έφτασε η παραμονή τής αποφυλάκισής μου· ήταν Ιούλης τού 1963. Η νύχτα τής αναμονής ήταν πολύ μεγάλη, τήν πέρασα κάνοντας διάφορες σκέψεις. Είχα χάσει ενάμιση χρόνο απ' τή ζωή μου. Η φυλακή είχε αποφέρει καρπούς. Είδα τόσους πολλούς καταδικασμένους σέ μακρόχρονη φυλάκιση που δέν μπορούσα νά μήν πάρω στά σοβαρά τό μέλλον μου. Η Σολέ μέ περίμενε. Σκόπευα νά βγώ απ' τό περιθώριο δουλεύοντας σκληρά... τουλάχιστον θά προσπαθούσα. Πίστευα πως ήμουνα ικανός νά κερδίσω τιμια τή ζωή μου· αρκεί νά τό ήθελα πραγματικά. Κατά βάθος δέν είχα αλλάξει καί σκεφτόμουνα τίς δυσκολίες που θά έπρεπε νά ξεπεράσω. Δέν έμπαινε θέμα ν' απαρνηθώ τούς φίλους μου, ούτε τό παρελθόν μου. Αλλά δέν έπρεπε πιά νά κλέβω, νά χαρτοπαίζω ή νά συχνάζω στά σκοτεινά μπάρ καί στίς φίλες μου τίς πόρνες. Δέν ήξερα ακόμη άν θά τά κατάφερνα, αλλά είχα ένα χρέος αγάπης απέναντι στή γυναίκα μου καί στήν κόρη μου... καί πάνω απ' όλα είχα σκοπό νά γευτώ τήν οικογενειακή ευτυχία.

Όταν άνοιξαν οι βαριές πόρτες εκείνο τό ηλιόλουστο πρωϊνό, όλοι μου οι ψυχικοί καί σωματικοί πόνοι έσβησαν. Η Σολέ ήταν εκεί καί μέ περίμενε, έπεσε στήν αγκαλιά μου. Τό φιλί μας κράτησε μιά αιωνιότητα. Η γεύση τών χειλιών της είχε αλλάξει. Τήν έβλεπα μ' άλλο μάτι. Η φυλακή μέ είχε ωριμάσει αλλά δέν κατάφερε νά μέ ηρεμήσει, γιατί η βία που είχα μέσα μου ήταν τώρα ακόμη μεγαλύτερη απ' ότι πρίν μπώ μέσα. Εξωτερικά, ήμουνα χλωμός καί τά μάτια μου μισόκλειναν γιατί είχα ξεσυνηθίσει τόν ήλιο... Ήταν φανερό ότι μόλις έβγαινα απ' τή φυλακή.

Οι γονείς μου μέ περίμεναν στό αυτοκίνητο. Χαμογελούσαν. Αφού τούς φίλησα, φύγαμε γιά τό Παρίσι. Η Σαμπρίνα, βλέποντάς με, ρίχτηκε στήν αγκαλιά μου. Τί όμορφα που είναι νά είσαι ελεύθερος!

Κάναμε ένα ταξίδι στήν Ισπανία. Έτσι γνώρισα τήν οικογένειά της που δέν ήξερε τίποτα γιά τό παρελθόν μου.

Όταν γυρίσαμε στό Παρίσι, ο πατέρας μου μού είπε πως αγόρασε ένα διαμέρισμα. Θά μού τό έδινε νά μείνω, μόνον άν έβαζα σκοπό νά ξεκινήσω απ' τό μηδέν.

Εγκατασταθήκαμε λοιπόν εκεί μέ τή Σολέ καί τή Σαμπρίνα. Έπρεπε νά βρώ μιά δουλειά. Είχα κάποιες γνώσεις αρχιτεκτονικής· έτσι, αποφάσισα νά προσανατολιστώ πρός τά εκεί. Απάντησα σέ μιά αγγελία καί παρουσιάστηκα σ' ένα τεχνικό γραφείο. Μέ δέχτηκε τ' αφεντικό. Ήταν νέος καί τό βλέμμα του ήταν ντόμπρο· απ' τήν πρώτη κιόλας στιγμή, μού ενέπνευσε εμπιστοσύνη. Μού έκανε ερωτήσεις γιά νά δεί τίς γνώσεις μου πάνω στή δουλειά. Τού εξήγησα πως τό μόνο που ζητούσα ήταν νά μάθω καί πως δέν φοβόμουνα ν' αρχίσω μέ τό βασικό μισθό.

"Μ' αρέσει ο τρόπος που μιλάτε γιά τόν εαυτό σας, είπε. Σέ ποιά εταιρία εργαστήκατε τά τελευταία χρόνια;"

Είχα δυό λύσεις: ή νά τού πώ ψέματα ή νά τό παίξω ειλικρινής.

Διάλεξα τή δεύτερη λύση.

"Ακούστε, κύριε, δέν θέλω νά σάς τό κρύψω... Μόλις βγήκα απ' τή φυλακή γιά μιά υπόθεση όπλων καί κλοπής. Δέν έχω καθόλου συστάσεις γιά τόν απλούστατο λόγο ότι ζούσα στό περιθώριο από τότε που γύρισα απ' τό στρατό. Αλλά θέλω νά ξαναρχίσω απ' τό μηδέν... Οι μόνες μου συστάσεις είναι η επιθυμία μου νά γίνω τίμιος. Από σάς εξαρτάται άν θά θεωρήσετε τό παρελθόν μου εμπόδιο γιά τό μέλλον μου."

Μού χαμογέλασε, ρουφώντας τήν πίπα που κάπνιζε.

"Όχι, δέν είναι εμπόδιο. Εδώ, θά έχετε τήν ευκαιρία που ζητάτε. Σάς ευχαριστώ γιά τήν ειλικρίνειά σας. Δέν είμαι σέ θέση νά σάς κρίνω. Άν θέλετε, μπορείτε ν' αρχίσετε αύριο κιόλας."

Φεύγοντας απ' τό γραφείο του, ήμουνα τρελός από χαρά. Πιστεύω πως άν αυτός ο άνθρωπος μού είχε αρνηθεί αυτή τή θέση, ίσως ξανάρχιζα τά γνωστά τό ίδιο κιόλας βράδυ.

Όταν γύρισα σπίτι, μ' ένα μπουκέτο τριαντάφυλλα στό χέρι, μέ υποδέχτηκε η Σολέ, λάμποντας από χαρά. Η Σαμπρίνα, μέ τά γρήγορα μικρά της βήματα, έπεσε στήν αγκαλιά μου. Πολύ επίσημα, πρόσφερα τά λουλούδια στή Σολέ λέγοντας:

"Ωραία μου κυρία... ένα ευχάριστο νέο. Ο τέως κακοποιός σας βρήκε δουλειά.

— Αλήθεια, αγάπη μου... Δέν μέ δουλεύεις, έ;

— Καί βέβαια είναι αλήθεια... κι ο διευθυντής μου ξέρει ότι βγήκα απ' τή φυλακή, γιατί τού τό είπα.

— Άχ! Ζάκ! Άν ήξερες πόσο ευτυχισμένη καί πόσο υπερήφανη είμαι γιά σένα! ... Μά, είναι καταπληκτικό καί γιά τούς τρείς μας. Θά ζήσουμε επιτέλους όπως όλος ο κόσμος."

Κάτι μ' έτρωγε μέσα μου. Εγώ που είχα περάσει από 40 κύματα χωρίς καθαρή συνείδηση καί χωρίς ηθική, ένιωθα προσωπική ικανοποίηση που ήμουνα ικανός νά ξαναρχίσω μιά τίμια ζωή. Νά περάσω μιά ζωή μακριά από εκπλήξεις καί περιπέτειες, εγώ που δέν είχα ζήσει παρά μόνο γι' αυτό. Ήξερα πως μέ τό μισθό που έπαιρνα θά έπρεπε νά μάθω νά εκτιμώ τά λεφτά καί νά μήν τά τρώω στά χαρτιά όπως παλιά. Αυτό τό πάθος μου μέ τρόμαζε. Ήξερα πως ήταν τόσο επικίνδυνο όσο καί τά ναρκωτικά. Πήρα λοιπόν τήν απόφαση νά μήν ξαναπατήσω στίς λέσχες καί τά καζίνο τής Γαλλίας αφού ο γαλλικός νόμος μού έδινε τή δυνατότητα.

Η πρώτη φορά που ξεκίνησα γιά τή δουλειά ήταν γιά τή Σολέ μιά πραγματική ιεροτελεστία. Δέν μπορούσα νά τής κάνω καλύτερο δώρο. Τώρα πιά δέν είχε λόγους ν' ανησυχεί κι είχε ηρεμήσει. Ο έρωτας είχε νικήσει τό βίτσιο. Δέν ήξερε πως ο έρωτας ήταν η μοναδική δικλείδα ασφαλείας μου καί πως απ' τήν ημέρα που ο έρωτας θά πέθαινε, θά έφευγα γιά νά μήν ξαναγυρίσω ποτέ πιά πίσω. Δέν ήμουνα τίμιος αλλά προσπαθούσα νά γίνω παρασυρμένος απλώς απ' τά συναισθήματά μου· αυτό δέν τό ήξερα ακόμα.

"Αυτή τή φορά, ξέρω ότι θά γυρίσεις τό βράδυ..."

Εγώ που δέν είχα νιώσει ποτέ μου φόβο πρίν από μιά κλοπή, μιά ένοπλη

ληστεία ή κάποιο ξεκαθάρισμα λογαριασμών, τώρα δέν ένιωθα καί πολύ καλά. Θά έμπαινα σ' έναν κόσμο που δέν ήταν ο δικός μου, όπως ο λύκος στό μαντρί. Πώς θά μέ δεχόντουσαν οι συνάδελφοί μου, πώς θ' αντιδρούσα εγώ άν κάποιος απ' αυτούς έκανε κάποια νύξη γιά τό παρελθόν μου; ... Γιατί ο βίαιος χαρακτήρας μου μέ τρόμαζε. Έκανα καλά που άλλαζα ζωή; Μήπως έλεγα ψέματα στόν ίδιο μου τόν εαυτό; Ήμουνα πράγματι ειλικρινής; Όταν έφτασα μπροστά στήν είσοδο, μού ήρθε νά κάνω μεταβολή. Όμως μπήκα μέσα. Ένα απλό βήμα μπορεί ν' αλλάξει τή μοίρα τού ανθρώπου... Αυτή τή φορά, έκανα τή σωστή κίνηση.

Οι συνάδελφοί μου ήταν λίγοι. Η δουλειά μας απαιτούσε τόσο καλλιτεχνική φλέβα όσο καί γνώσεις αρχιτεκτονικής. Τ' αφεντικό μέ σύστησε στούς άλλους κι αποφάσισε νά μέ βάλει στήν ίδια ομάδα μ' έναν έμπειρο υπάλληλο γιά νά μού μάθει τή δουλειά. Στό ατελιέ βασίλευε πνεύμα κατανόησης χάρη στήν πραότητα τού αφεντικού· όλος ο κόσμος τόν φώναζε Μπορίς.

Η πρώτη μου μέρα δουλειάς ήταν ικανοποιητική. Σέ γενικές γραμμές ήξερα νά διαβάζω τά σχέδια καί νά τά ερμηνεύω. Ο Μπορίς παρατήρησε πως δέν μού έλειπε η καλλιτεχνική φλέβα. Μού έδωσε κουράγιο συγχαίροντάς με γιά τά πρώτα μου βήματα. Θά έλεγε κανείς πως ήταν σάν ένας γιατρός που παρακολουθεί τούς σφυγμούς τής καρδιάς τού αρρώστου του, έτοιμος νά επέμβει στό παραμικρό δείγμα αδυναμίας. Η μέρα τέλειωσε. Η επιστροφή μου στό σπίτι μέ τό μετρό, όπως έκανε όλος ο κόσμος, μ' έκανε νά χαμογελάσω. Εγώ που πάντα θεωρούσα μαλάκες όσους δούλευαν, τώρα τούς έβλεπα μέ άλλο μάτι. Φαινόντουσαν μάλλον ικανοποιημένοι που γύριζαν σπίτια τους μετά από μιά μέρα σκληρής δουλειάς. Ένιωθα κι εγώ τό ίδιο πράγμα. Τέρμα πιά τά ταξί καί τά πολυτελή αυτοκίνητα! Δέν θά μπορούσα νά τά προσφέρω στόν εαυτό μου μ' αυτά που κέρδιζα. Σήμερα όμως αυτό δέν είχε καμιά σημασία. Θά ξανάβλεπα σέ λίγο εκείνη που αγαπούσα.

Η Σολέ μέ περίμενε σάν νά ήμουνα τό παιδί-θαύμα. Μού ζήτησε 10 φορές νά τής διηγηθώ πώς πέρασα τήν ημέρα μου. Ρουφούσε τά λόγια μου. Ποτέ μου δέν μπορούσα νά φανταστώ πως μιά τόσο κοινή μέρα θά μπορούσε νά φέρει τόση χαρά σ' αυτούς που μέ περιστοίχιζαν.

Πέρασε ένας μήνας. Πήρα τόν πρώτο μου μισθό. Τ' αφεντικό μου μού έδωσε κι ένα πριμ: Μέ κάλεσε στό γραφείο του.

"Είμαι πολύ ικανοποιημένος απ' τήν εργασία σας. Μπορείτε νά είστε υπερήφανος γιά τόν εαυτό σας. Άν συνεχίσετε τήν πρόοδό σας, θά φτάσετε νά παίρνετε όσα κι ένας επαγγελματίας μακετίστας."

Είχα κάνει μιά προσπάθεια γιά νά βελτιωθώ στή δουλειά μου παρακολουθώντας μαθήματα διά αλληλογραφίας καί τ' αποτελέσματα είχαν αρχίσει ήδη νά φαίνονται. Αυτά τά χρήματα, ασήμαντα σέ σύγκριση μέ τά μεγάλα ποσά που είχα στά χέρια μου στό παρελθόν, ήταν η απτή απόδειξη τής αλλαγής στή ζωή μου. Τά είχα κερδίσει μέ τή δουλειά μου κι ήμουνα ικανοποιημένος απ' τόν εαυτό μου. Η Σολέ τά δέχτηκε σάν νά ήταν μιά περιουσία, εκείνη που ποτέ δέν είχε δεχτεί μέ τήν καρδιά της αυτά που έκλεβα. Τά μάτια της σκοτείνιασαν όταν τής είπα:

"Αύριο, πρέπει νά πάω νά δώ τόν Γκουίντο. Είναι φίλος μου, πρέπει νά τού μιλήσω. Δέν τρέχει τίποτα..., μπορείς νά μού έχεις εμπιστοσύνη."

Ξαναείδα τόν Γκουίντο, που κατάλαβε πολύ καλά τή θέση μου. Δέν χρωστούσα σέ κανέναν τίποτα· ένιωθα λοιπόν τελείως ελεύθερος ν' ακολουθήσω τό δρόμο που μ' άρεσε χωρίς νά δίνω λογαριασμό σέ κανένα. Ο Γκουίντο αμφέβαλλε λίγο γιά τό ότι είχα πράγματι τή διάθεση ν' ανανήψω. Ήταν σίγουρος ότι θά ξαναγύριζα στό έγκλημα, γιατί ήξερε πολύ καλά, ότι, παρόλη τήν αλλαγή στή ζωή μου, τόσο εκείνος όσο κι οι φίλοι μου θά μπορούσαν νά βασιστούν πάνω μου στίς δύσκολες στιγμές. Όταν τού μίλησα γιά τόν Τζάκυ καί τόν Πώλ, μού απάντησε πως θά καθάριζε αυτός. Η δίκη τους δέν είχε γίνει ακόμα αλλά οι δικηγόροι πίστευαν ότι τά πράγματα θά πήγαιναν καλύτερα απ' ότι μπορούσε κανείς νά προβλέψει. Έδωσα στόν Γκουίντο νά καταλάβει ότι γι' αυτούς ήμουνα πάντα διαθέσιμος. Πρίν φύγω, μού είπε:

"Αλήθεια, μικρέ, έχω εδώ όλα σου τά όπλα. Μού τά έδωσαν μετά τή σύλληψή σου. Έχω καί τό σαρανταπεντάρι σου που τόσο τό λατρεύεις... Τό θέλεις;

— Μπορείς νά τό κρατήσεις σπίτι σου; Δέν χρειάζομαι σιδερικά γιά τίς μακέτες.

— Σύμφωνοι, μικρέ, θά στά φυλάξω! ... Ποιός ξέρει, μπορεί νά έρθεις νά μού τά ζητήσεις σέ λίγο!

— Άκουσε, μεγάλε! ... Σού είπα ότι προσπαθώ ν' αλλάξω ζωή, αυτό δέν σημαίνει ότι απαρνιέμαι τό παρελθόν μου καί τούς φίλους μου. Γι' αυτό άσε κατά μέρος τά ηλίθια αστεία σου! ... Γιατί άν μιά μέρα τά ξαναπιάσω, θά υπάρχει σοβαρός λόγος καί δέν θά διστάσω νά τό κάνω, τό ξέρεις καλύτερα απ' τόν καθένα."

Χωρίσαμε, λέγοντας απλώς ότι θά ξαναβρεθούμε.

Η Σολέ χάρηκε που μέ είδε νά γυρνάω νωρίς. Ήξερα πως φοβόταν ότι, καί μόνο νά δώ τόν καλύτερό μου φίλο, θά ήθελα νά ξαναρχίσω τήν περιθωριακή ζωή.

Οι μήνες περνούσαν. Τ' αφεντικό μέ πλήρωνε καλά γιατί όλο καί μάθαινα καλύτερα τή δουλειά μου. Έκανα τεράστιες προσπάθειες γιά νά τά καταφέρω. Πότε-πότε δούλευα μέχρι αργά τή νύχτα γιά κάποιο σημαντικό σχέδιο καί δέν μπορούσα νά φύγω πρίν τό τελειώσω. Η Σολέ χαιρόταν πάντα νά μέ βλέπει νά γυρίζω νωρίς τό πρωί, μισοπεθαμένος απ' τήν κούραση, έχοντας δουλέψει πάνω από 30 ώρες, άυπνος, γιά νά τελειώσω κάποιο επείγον σχέδιο. Μερικές φορές ερχόταν νά μέ βρεί μαζί μέ τή Σαμπρίνα καί μέ κοίταζαν κι οι δυό τους νά δουλεύω χωρίς νά μιλάνε καθόλου. Ήταν ευτυχισμένη γιατί επιτέλους ζούσαμε όπως ονειρευόταν πάντα. Βέβαια, είχαμε ακόμα κάτι μικροκαβγαδάκια, αλλά ήταν τελείως ασήμαντα καί δέν μπορούσαν νά χαλάσουν τίς σχέσεις μας.

Τό διαμέρισμά μας ήταν διακοσμημένο μέ γούστο. Τά είχα φτιάξει όλα μόνος μου κι ένιωθα απέραντη ικανοποίηση. Δεχόμουνα πολύ συχνά επίσκεψη απ' τούς γονείς μου. Ο πατέρας μου ήξερε πως είχα ξεφύγει απ' τήν περιθωριακή ζωή καί τώρα ήμασταν δυό καλοί φίλοι. Η έλλειψη κατανόησης που είχα νιώσει όταν ήμουνα παιδί είχε δώσει τή θέση της σέ μιά φιλική εμπιστοσύνη μεταξύ μας. Λάτρευα τόν πατέρα μου κι εκείνος μού τό ανταπόδιδε στό ακέραιο.

Ένα βράδυ, γυρίζοντας σπίτι, μού άνοιξε τήν πόρτα η Σαμπρίνα. Τό τραπέζι στήν τραπεζαρία ήταν όμορφα στολισμένο καί φωτιζόταν μόνο μέ κε-

ριά. Η Σαμπρίνα, μέ τό μικρό της ζεστό χεράκι, μέ τράβηξε γιά νά μέ πάει στήν πολυθρόνα μου. Μ' έβαλε νά κάτσω κι έπειτα σκαρφάλωσε στά γόνατά μου. Υποψιάστηκα πως κάποια έκπληξη μέ περίμενε... Έπαιξα λοιπόν κι εγώ τό παιχνίδι τής Σαμπρίνας:

"Μά τί γίνεται εδώ; Πού είναι η μητέρα σου;"

Η Σαμπρίνα έβαλε τό δάχτυλο μπροστά στό στόμα. Ακούστηκε τό αγαπημένο μου τραγούδι καί... εμφανίστηκε η Σολέ· δέν μπόρεσα νά κρατηθώ καί ξεκαρδίστηκα στά γέλια. Παρίστανε τήν έγκυο βάζοντας ένα μαξιλάρι στήν κοιλιά. Κρατούσε στά χέρια της όλες τίς κούκλες τής κόρης μου σάν νά ήταν τά παιδιά της... καί στό λαιμό είχε κρεμάσει μιά ταμπέλα που έλεγε "Έγινα διπλή".

Προχωρούσε χαμογελώντας, αλλά, τή στιγμή που πήγα νά τή φιλήσω, η Σαμπρίνα μέ τράβηξε απ' τό παντελόνι γιά νά μού θυμήσει τήν παρουσία της. Τή σήκωσα ψηλά καί, καθώς ήμασταν κι οι τρείς τρυφερά αγκαλιασμένοι, φίλησα τίς δυό μου αγάπες κάτω απ' τό επιδοκιμαστικό βλέμμα τών κουκλιών που σύντομα θ' αποκτούσαν συντροφιά, γιατί η Σολέ είχε βρεί αυτό τόν πρωτότυπο τρόπο γιά νά μού αναγγείλει πως ήταν έγκυος.

Δούλευα πολύ σκληρά. Τά βράδια, μελετούσα αρχιτεκτονική. Ατένιζα γαλήνια τό μέλλον. Ο Γκουίντο ερχόταν πότε-πότε γιά φαΐ, η Σολέ τόν δεχόταν σάν κάτι τό αναπόφευκτο. Έβρισκε τήν ευκαιρία νά μού λέει τά νέα τού Πώλ καί τού Τζάκυ. Έτσι έμαθα πως κι άλλα μέλη τής συμμορίας μας είχαν συλληφθεί σέ μιά δουλειά στήν Ισπανία. Ο Γκουίντο δέν μπορούσε νά πιστέψει τήν αλλαγή μου. Καμιά φορά μέ ειρωνευόταν:

"Πόσο καιρό θ' αντέξεις, μικρέ;"

Δέν μπορούσα νά τού κρύψω τίς ενδόμυχες σκέψεις μου. Νοσταλγούσα τά περασμένα· η επιθυμία μου γιά περιπέτειες μέ βασάνιζε συχνά. Αλλά, απ' τήν άλλη πλευρά, η καινούργια μου ζωή μού πρόσφερε άλλες χαρές, παρόλο που τά πράγματα μέ τή Σολέ δέν ήταν πιά τόσο καλά όπως τήν ημέρα που βγήκα απ' τή φυλακή. Είχε ξαναρχίσει τίς σκηνές ζήλιας μόνο καί μόνο γιά νά έχουμε κάτι νά τσακωνόμαστε. Είχα ξανασηκώσει χέρι πάνω της. Κάθε γυναίκα ήταν μιά πιθανή αντίζηλη, είτε βρισκόμασταν στό εστιατόριο, είτε στό δρόμο, είτε οπουδήποτε αλλού· κάθε φορά που τό βλέμμα μου έπεφτε πάνω σέ μιά ωραία κοπέλα, ερχόταν η καταστροφή. Δέν καταλάβαινε πως έτσι έφθειρε τό δεσμό μας όπως η θάλασσα τρώει τά βράχια κι ότι αργά ή γρήγορα υπήρχε κίνδυνος νά τή βαρεθώ. Πότε-πότε η δουλειά μ' ανάγκαζε νά ταξιδεύω. Μερικές εφήμερες κι ασήμαντες σχέσεις έμπαιναν στή ζωή μου γιά μιά νύχτα, μοναδικά απομεινάρια τής χαμένης μου ελευθερίας. Έτσι παρηγοριόμουνα γιά τίς σκηνές τής Σολέ, που, στήν αρχή, ήταν αδικαιολόγητες. Σιγά-σιγά άρχισα νά συχνάζω σέ κάποια νυχτερινά κέντρα. Συναντούσα παλιούς γνωστούς. Μ' άρεσε που ξανάμπαινα στήν ντουμανιασμένη ατμόσφαιρα, στόν κόσμο τής νύχτας που ήταν κάποτε καί δικός μου. Αλλά είχα πάρει τήν απόφασή μου κι αρνήθηκα διάφορες προτάσεις γιά ύποπτες δουλειές.

Τ' αφεντικό μου, εδώ καί λίγο καιρό, είχε αρχίσει ν' ανησυχεί γιατί οι δουλειές δέν πήγαιναν καθόλου καλά καί σκεφτόταν ή νά κλείσει τήν εταιρία ή νά μειώσει τό προσωπικό. Αυτό τό κλίμα είχε επηρεάσει τίς σχέσεις

μεταξύ τών συναδέλφων· υπήρχε μιά σχετική ανησυχία γιατί ο καθένας αναρωτιόταν ποιός θά έφευγε.

Γύρω στά τέλη τού Νοέμβρη, η Σολέ γέννησε ένα όμορφο αγοράκι. Τήν άφησα νά ζεί στήν ευτυχία της αποφεύγοντας νά τής μιλήσω γιά τά επαγγελματικά μου προβλήματα. Τώρα είχα τρία στόματα νά ταΐσω καί τό μέλλον διαγραφόταν σκοτεινό.

Γύρω στά μέσα τού Δεκέμβρη, ήρθαν τά μαντάτα. Απ' τούς 7 υπαλλήλους, ο Μπορίς αναγκαζόταν ν' απολύσει τούς 5. Είχε χρεοκοπήσει καί δέν μπορούσε νά κάνει διαφορετικά. Ανάμεσα σ' αυτούς ήμουνα κι εγώ. Παίρνοντας τόν τελευταίο μου μισθό, αναρωτήθηκα άν αυτό ήταν η ανταμοιβή που μού φύλαγε η μοίρα επειδή είχα δουλέψει σκληρά 16 ολόκληρους μήνες. Ήμουνα άνεργος καί βρισκόμουνα σέ πιό δύσκολη θέση απ' τούς άλλους, γιατί πίσω μου έσερνα ένα παρελθόν που δέν είχαν σβήσει γιά όλο τόν κόσμο 16 μήνες έντιμης ζωής.

Παρόλα αυτά αποφάσισα νά ψάξω γιά δουλειά. Δέν ήθελα νά βρώ διάφορες δικαιολογίες γιά νά ξαναγυρίσω στήν περιθωριακή ζωή. Η Σολέ δέχτηκε τό νέο μέ μεγάλη στεναχώρια, τρέμοντας μή μέ δεί ν' αλλάζω απ' τή μιά μέρα στήν άλλη.

Τά Χριστούγεννα, δέν είχα βρεί δουλειά ακόμα. Όλοι οι πιθανοί εργοδότες μου μού είχαν ζητήσει ποινικό μητρώο. Θέλοντας νά είμαι ειλικρινής μαζί τους, χρησιμοποίησα πάλι τή μέθοδο τής ευθύτητας καί δέν έκρυψα τίποτα απ' τό παρελθόν μου. Τά αποτελέσματα ήταν καταστρεπτικά... Άκουσα πολλές φορές αυτό τό "θά σάς γράψουμε". Σιγά-σιγά, αυτές οι αρνήσεις μέ κούρασαν καί τελικά μ' εξόργισαν.

Μπήκε τό 1965. Είχα βρεί επιτέλους μιά θέση μακετίστα, αλλά, δέν είχα μιλήσει καθόλου γιά τό παρελθόν μου. Τ' αφεντικό ήταν ένας άνθρωπος στεγνός κι αντιπαθητικός. Μετά από 15 μέρες δουλειάς, μέ κάλεσε στό γραφείο του. Μού είπε πως λυπόταν πολύ που ήταν υποχρεωμένος νά μέ απολύσει, γιατί είχε μάθει από κάποιον αδιάκριτο ότι είχα κάνει φυλακή... Έπρεπε νά τόν καταλάβω... Τού υπενθύμησα ότι είχα αποδείξει μέ τή δουλειά μου τήν ειλικρινή μου επιθυμία ν' αλλάξω ζωή. Τότε, μού εξήγησε μέ μελιστάλακτο ύφος πως οι συνέταιροί του τόν ανάγκαζαν καί πως...

Είχα πάψει νά τόν ακούω. Αυτή τή φορά, οι προσπάθειές μου είχαν πάει στό βρόντο. Μού πετούσαν τό παρελθόν μου κατάμουτρα σάν νά ήταν μιά τρομερή κι ανίατη αρρώστια. Αυτή η εκδικητική κοινωνία αρνιόταν νά ξεχάσει τό λάθος που είχα ήδη ξεπληρώσει. Ξαφνικά, η βία που έκρυβα μέσα μου βγήκε στήν επιφάνεια. Μέ μιά γρήγορη κίνηση, άρπαξα τό διευθυντή μου απ' τό γιακά. Καρφώνοντάς τον μ' ένα φονικό βλέμμα τού είπα:

"Τί μαλάκας που ήμουνα νά πιστέψω έναν πούστη σάν καί σένα!"

Ο μισθός μου βρισκόταν μπροστά του, πάνω στό γραφείο, τόν πήρα, καί μετά τόν έφτυσα καί τού πέταξα τά λεφτά στή μούρη. Έπειτα, σπρώχνοντάς τον βίαια, προχώρησα πρός τήν πόρτα, αφήνοντάς τον μουδιασμένο, χωρίς νά μπορεί ν' αντιδράσει.

Περπάτησα πάνω από μιά ώρα χωρίς σκοπό καί μέσα μου φούντωνε τό μίσος που δέν ήταν παρά η τρομερή μου απογοήτευση απ' τ' αποτελέσματα τής προσπάθειάς μου. Είχα πάρει τήν απόφασή μου. Η κοινωνία μού αρνιόταν τό δικαίωμα νά κερδίζω τή ζωή μου, θά στρεφόμουνα λοιπόν πάλι ενα-

ντίον της. Αυτή η απλή σκέψη μ' έκανε νά χαμογελάσω γιατί η εκδίκηση θά ήταν άγρια. Άκουσα τόν εαυτό μου νά μονολογεί: "Αυτή τή φορά, θά μού τό πληρώσετε!" Πήγα σ' ένα καφενείο καί πήρα τηλέφωνο τόν Γκουίντο.

"Εμπρός! Εσύ είσαι, μεγάλε;

— Γειά σου, μικρούλη, πώς είσαι;

— Όπως πρίν από 3 χρόνια."

Ακολούθησε σιωπή. Μάλλον δέν είχε καταλάβει τί εννοούσα. Έπειτα, ξαφνικά:

"Θές νά πείς πως...!

— Ακριβώς, θέλω νά πώ ότι ξαναβγαίνω στό κλαρί. Έρχομαι. Φτιάξε κάτι. Θά φάμε μαζί, θά σού εξηγήσω."

Γιατί νά καταστρέψω αυτό που είχα δημιουργήσει μέ τόσους μήνες δουλειάς; Γιατί νά μήν δοκίμαζα ακόμη μιά φορά... κάπου αλλού, μέ άλλο αφεντικό; Η απάντηση ήταν απλή. Στό βάθος τής ψυχής μου, ήμουνα ένας επαγγελματίας εγκληματίας. Είχα αλλάξει μόνο γιά τήν αγάπη τής γυναίκας μου, μόνο καί μόνο γιά τήν αγάπη. Τώρα όμως αυτή η αγάπη δέν ήταν πιά τόσο δυνατή γιά νά μέ συγκρατήσει. Μόνον η αγάπη μπορεί ν' αλλάξει έναν επαγγελματία ακόμα καί τόν πιό πορωμένο. Είχα ξεγελάσει τόν εαυτό μου· η πραγματικότητα διεκδικούσε τά δικαιώματά της.

Ο Γκουίντο μέ υποδέχτηκε χωρίς νά κρύβει τή χαρά του:

"Επιτέλους! Τέλειωσες μέ τό αφρόλουτρό σου, μικρέ...

— Κόφτο, εντάξει; Ξαναρχίζουμε όπως καί πρώτα. Ξέρεις πολύ καλά ότι όλ' αυτά τά έκανα γιά τή Σολέ καί τή μικρή.

— Καταλαβαίνω. Πάντοτε καταλάβαινα. Αλλά μή φοβάσαι καθόλου, οι φίλοι δέν σέ ξέχασαν, θά τό δείς καί μόνος σου. Όλοι μας, ξέραμε πως θά ξαναγύριζες κοντά μας. Αυτό τόν καιρό έχουμε ανοίξει κάτι καλές δουλειές καί είσαι ευπρόσδεκτος."

Κι η ζωή μου αναποδογύρισε. Η απογοήτευσή μου μ' έκανε νά νιώθω ακόμα πιό επικίνδυνος· κι ήμουνα πραγματικά. Έκανα διάφορες δουλειές γιά νά ξανασταθώ οικονομικά. Πετάχτηκα στή Νίκαια γιά νά βοηθήσω ένα φίλο νά κανονίσει κάτι λογαριασμούς. Ήθελα νά ξανακερδίσω τή θέση μου στό κύκλωμα καί νά καταλάβουν όλοι πως δέν μέ είχε χαλάσει η έντιμη δουλειά. Αντίθετα, είχα γίνει τρομερά σκληρός καί κατάφερα νά επιβληθώ ξανά σέ μερικούς συνεργάτες μου. Πώς ν' αντιμετώπιζα τή Σολέ; Νά τής έλεγα τήν αλήθεια ή νά τής τήν έκρυβα; Πίστευα πως είχε δικαίωμα νά μάθει.

Η σκηνή ήταν τρομερή. Μού ξαναθύμησε τίς υποσχέσεις μου, μού εξήγησε τί θά έχανα, αλλά πάγωσε όταν μ' άκουσε νά λέω:

"Πρίν, σέ λάτρευα! Τώρα, ή μέ δέχεσαι ή φεύγεις.

— Ώστε, δέν μ' αγαπάς πιά! Γι' αυτό ξανάρχισες;

— Δέν ξέρω πιά άν σ' αγαπώ, αυτό είναι τό βασικό. Άν έφευγες, θά υπέφερα. Όσο γιά τά υπόλοιπα, δέν έχω νά δώσω καμιά εξήγηση, ούτε σέ σένα ούτε σέ κανέναν άλλο. Κάνε ότι θές, αλλά αυτή τή φορά τίποτα δέν θά μέ κάνει νά γυρίσω πίσω. Προσπάθησα, απέτυχα! Αυτό είναι όλο."

Δέχτηκε... Δέχτηκε τά πάντα. Αλλά τίποτα δέν ήταν πιά όπως πρώτα. Είχα σκοτώσει τήν αγάπη μας. Υποχωρώντας, η Σολέ μ' έχασε.

Μέ τόν Γκουίντο είχαμε μπλεχτεί σέ κάποια υπόθεση πλαστών δολα-

ρίων. Έκανα πολλά ταξίδια στήν Ελβετία καί τήν Ισπανία. Όλα πήγαιναν ρολόϊ. Είχα νοικιάσει ένα μικρό διαμέρισμα γιά νά βάζω μέσα όλα μου τά σύνεργα. Διέθετα 2 πλαστά διαβατήρια που είχαν εκδοθεί απευθείας απ' τήν αστυνομία κι ήταν καταχωρημένα στούς καταλόγους, κι έτσι δέν φοβόμουνα κανέναν έλεγχο, ούτε καί στό εξωτερικό. Η συμμορία είχε ανασυγκροτηθεί γύρω μου, πρός μεγάλη χαρά τού Γκουίντο. Είχαμε επινοήσει ένα σύστημα γιά ν' ασπρίζουμε τά χαρτονομίσματα τού "ενός δολαρίου" χωρίς ν' αλλοιώνεται τό χαρτί, απλώς έχανε λίγο απ' τή γυαλάδα του όχι όμως καί τήν αντοχή ή τίς χρωματικές του ίνες.

Όποιος είχε τίς μήτρες γιά νά τυπώσει χαρτονομίσματα τών 5, τών 20, τών 50 ή τών 100 δολαρίων μπορούσε νά τό κάνει χωρίς καμιά δυσκολία, χρησιμοποιώντας τό ασπρισμένο μας "δολάριο", εφόσον οι διαστάσεις τών χαρτονομισμάτων ήταν οι ίδιες. Χρειαζόταν ένας έλεγχος μέ ακτίνες Χ γιά νά μπορέσουν ν' αποκαλυφθούν τά παλιά σημάδια τού "ενός δολαρίου" καί πάλι ούτε κι αυτό ήταν σίγουρο. Ήρθαμε σ' επαφή μέ φίλους τού Γκουίντο που έκαναν τέτοιες δουλειές. Ζούσαν στό Μεξικό. Ένας απ' αυτούς ήρθε στό Παρίσι καί έμεινε κατάπληκτος απ' τά δείγματά μας. Αποφασίσαμε νά συνεταιριστούμε.

Στό μεταξύ, ο πατέρας μου μέ φώναξε ένα βράδυ γιατί είχε μάθει πως δέν δούλευα πιά. Μού πρότεινε νά μπώ στή δουλειά του σάν σχεδιαστής. Η πρότασή του ήρθε πολύ αργά καί μέ ξάφνιασε· δέν μέ είχε διαβεβαιώσει στό παρελθόν ότι ποτέ δέν θά δεχόταν νά μέ δεί νά δουλεύω γι' αυτόν; Σκέφτηκα ότι θά ήταν καλό γιά μένα νά έχω μιά δουλειά σέ περίπτωση που γινόταν κάποιος αστυνομικός έλεγχος γιά τίς δραστηριότητές μου καί δέχτηκα, μιά κι αυτό δέν εμπόδιζε σέ τίποτα τήν περιθωριακή μου δράση. Θά μπορούσα νά είχα αρπάξει αυτή τήν ευκαιρία γιά νά ξαναρχίσω μιά φυσιολογική ζωή, αλλά δέν ξεχνούσα ότι η κοινωνία ή τουλάχιστον ένα μέρος της μέ είχε πετάξει σάν ψωριάρικο σκυλί. Μόνον ο πατέρας μου μού είχε απλώσει τό χέρι, μόνον ο πατέρας μου! Χάρηκε όταν δέχτηκα.

Η Σολέ περίμενε καί τρίτο παιδί. Γινόμουνα όλο καί πιό τρυφερός μαζί της γιατί σιγά-σιγά φαινόταν νά μέ καταλαβαίνει καί δεχόταν αυτό που έκανα. Αλλά πάνω απ' όλα απόφευγε τίς τραγικές σκηνές τού παρελθόντος. Νομίζω ότι τήν είχα κουράσει καί ότι δέν αισθανόταν πιά ικανή γιά διαμάχες. Μ' αγαπούσε καί ήξερε πως θά μ' έχανε άν προσπαθούσε νά μέ ξαναφέρει στόν ίσιο δρόμο.

Γύρω στά τέλη τού Νοέμβρη, ο Γκουίντο μέ πήρε στό τηλέφωνο. Σέ λιγότερο από μιά ώρα, βρισκόμουνα σπίτι του.

"Λοιπόν, μικρέ! Έχω μιά δουλειά γιά μάς. Είναι χοντρή ιστορία, αλλά καί πολύ επικίνδυνη γιά όποιον πιαστεί άν κατά διαβολική σύμπτωση συμβεί κάτι. Θά μπούμε σέ μιά βίλα, θά βρούμε ένα μπλόκ μέ διευθύνσεις σ' ένα σημείο που θά μάς υποδείξουν καί θά πάρουμε πληροφορίες γιά ένα όνομα που θά μάς πούν. Θά είναι καλύτερα άν μπορέσουμε νά τίς μάθουμε απέξω· θά δούμε... Γιά τήν ώρα, άκου τή συνέχεια. Θά πρέπει νά ξαναβάλουμε τό μπλόκ στή θέση του αφήνοντάς τους νά πιστέψουν ότι πρόκειται γιά διάρρηξη, κάνοντάς τα όλα άνω-κάτω καί παίρνοντας μερικά αντικείμενα αξίας καί τά χρήματα άν υπάρχουν, ώστε νά φαίνονται όλα όσο τό δυνατό πιό αληθινά. Δέν πρέπει όμως νά κρατήσουμε τίποτα, αυτό είναι βασικό! Άν δε-

χθείς, δέν πρόκειται νά σού πώ ούτε γιά ποιόν ούτε γιατί κάνουμε αυτή τή δουλειά. Αλλά ένα είναι σίγουρο, ότι θά τά πιάσουμε χοντρά."

Προσωπικά, δέν καταλάβαινα πού υπήρχε η δυσκολία ή ο κίνδυνος σέ μιά τέτοια υπόθεση. Καί χαμογελώντας είπα στόν Γκουίντο:

"Πρόκειται γιά μιά μάλλον κοινή υπόθεση!

— Α! Όχι, μικρέ, ούτε κατά διάνοια... Περίμενε ν' ακούσεις τή συνέχεια καί θ' αλλάξεις γνώμη. Γιατί αυτή η βίλα είναι τού στρατιωτικού κυβερνήτη τής Πάλμα ντε Μαγιόρκα, στήν Ισπανία."

Σφύριξα μέ θαυμασμό.

"Τίποτα τό σπουδαίο... ένας στρατιωτικός κυβερνήτης! Τώρα καταλαβαίνω γιατί είπες ότι όλα είναι πιθανά. Αλλά η βίλα θά πρέπει νά φυλάγεται πολύ καλά, άσε τό σύστημα συναγερμού που πιθανόν νά υπάρχει!

— Τίποτ' απ' όλα αυτά, μικρέ. Οι πληροφορίες μου καθορίζουν τή συγκεκριμένη μέρα καί ώρα που η βίλα θά είναι εντελώς άδεια. Γιατί η γυναίκα του κι η υπηρέτρια πηγαίνουν μέ τόν σωφέρ γιά ψώνια στήν πόλη. Μένει μόνο ένα αυτοκίνητο τής Πολιτοφυλακής που περιπολεί στήν γύρω περιοχή.

— Καλά, θά δούμε. Αλλά σέ μιά τέτοια υπόθεση θέλω σοβαρές εγγυήσεις. Μήν αμφιβάλλεις ότι όποιος μπλεχτεί σέ μιά τέτοια ιστορία κινδυνεύει ν' αφήσει εκεί τό τομάρι του. Οι ισπανοί μπάτσοι δέν αστειεύονται όταν τά βάζεις μέ τ' αφεντικό τους.

— Καί κάτι άλλο..., μού είπε ο Γκουίντο. Θά έρθω κι εγώ, αλλά εσύ είσαι ο μόνος που μπορείς νά κάνεις αυτή τή δουλειά' άν δέχεσαι, φυσικά.

— Πές μου, μεγάλε... γιατί εγώ;

— Γιατί σέ ξέρω, καί ξέρω ότι άν τά βρούμε σκούρα θά τό βουλώσεις. Άσε που τό έχεις αποδείξει κιόλας.

— Κι άν τό μπλόκ δέν είναι εκεί;

— Θά είναι.

— Γιατί; ... Α! Ναί, είπαμε: όχι ερωτήσεις.

— Έτσι μπράβο, μικρέ, όχι ερωτήσεις.

— Σύμφωνοι, δέχομαι.

— Ωραία, ήμουνα σίγουρος γι' αυτό. Έχουμε 3 μέρες μπροστά μας γιά νά ετοιμαστούμε. Θά φύγουμε ο καθένας χωριστά. Θά μείνουμε στό ίδιο ξενοδοχείο, αλλά θά κάνουμε ότι δέν γνωριζόμαστε. Έχω όλα τά σχέδια εδώ. Η βίλα απέχει 15 χιλιόμετρα απ' τήν πόλη. Έχω αρκετές φωτογραφίες. Κανονικά δέν πρέπει νά υπάρχει σύστημα συναγερμού. Εμείς, θά πρέπει νά φτιάξουμε ένα σχέδιο που νά είναι σίγουρο. Τό μπλόκ βρίσκεται σ' ένα έπιπλο που έχει κάποια κρύπτη, ξέρεις απ' αυτά... Ξέρουμε όλες τίς λεπτομέρειες, περιγραφή καί χρώμα τού μπλόκ.

— Τό ξέρεις, μεγάλε, ότι αυτή η ιστορία μοιάζει μάλλον μέ περιπετειώδες μυθιστόρημα;

— Άν σού πώ ότι η συμμετοχή σου θά σού αποφέρει 10 εκ. (20.000 δολάρια), θά συνεχίσεις νά τή θεωρείς μυθιστόρημα; Όρίστε, μικρέ, σού δίνω τά μισά σήμερα." Μού είπε δίνοντάς μου ένα φάκελο.

Εξετάσαμε όλες τίς λεπτομέρειες. Σκεφτήκαμε άν θά έπρεπε νά οπλοφορώ σ' αυτή τήν ιστορία. Ο κίνδυνος ήταν πολύ μεγάλος. Μέ τόν Γκουίντο, αποφασίσαμε νά προβλέψουμε ακόμη καί τή σύλληψή μου καί τίς συνέπειές της. Σ' ό,τι αφορούσε τό μπλόκ, δέν ήθελα νά επαναπαυτώ στή μνήμη μου.

Συμφωνήσαμε νά γράψω τίς πληροφορίες σ' ένα τσιγαρόχαρτο καί νά τό βάλω πίσω απ' τό ρολόϊ μου.

Όταν είπα στή Σολέ ότι έπρεπε νά κάνω ένα ταξίδι γιά δουλειές, μού είπε:

"Μά σέ 3 μέρες, είναι τά γενέθλια τού γιού σου!

— Τό ξέρω, αλλά πρέπει νά πάω... Λοιπόν, μήν επιμένεις, εντάξει;"

Σφίχτηκε πάνω μου πιέζοντας τά ζεστά της χείλη πάνω στά δικά μου. Έπειτα, κοιτάζοντάς με, είπε:

"Μήν κάνεις καμιά βλακεία..., έ, "κερίδο"! (αγαπημένε στά ισπανικά -Σ.τ.Μ.)

— Δέν θά κάνω, είπα."

Αλλά μέ κυρίευσε μιά κακή προαίσθηση, σάν νά περίμενα πως τό ταξίδι αυτό θά ήταν χωρίς επιστροφή.

Αφού ρυθμίσαμε καί τίς τελευταίες λεπτομέρειες μέ τόν Γκουίντο, έφυγα γιά τό αεροδρόμιο... Προσγειωθήκαμε στήν Πάλμα ντέ Μαγιόρκα τό πρωί καί πήρα ένα ταξί γιά τό ξενοδοχείο, που ανήκε στό ξενοδοχειακό συγκρότημα Φοίνιξ. Είχα κλείσει τηλεφωνικά δωμάτιο. Υποτιθέμενος σκοπός τού ταξιδιού μου, η αγορά κάποιας βίλας. Τό ξενοδοχείο ήταν υπέροχο. Είχε θέα πρός τήν παραλία. Τό δωμάτιό μου ήταν πολυτελές καί καλόγουστο. Δέν είχα πάρει μαζί μου κανένα όπλο γιατί φοβόμουνα τόν έλεγχο στό τελωνείο. Αλλά πρίν φύγω είχα φτιάξει μιά γύψινη θήκη κι είχα βάλει μέσα ένα αυτόματο πιστόλι τυλιγμένο μέ πλαστικό. Είχα καλύψει τό γύψο μέ στρώματα χρωματιστού πολυεστέρα γιά νά μοιάζει μέ διακοσμητικό τούβλο καί τό είχα στείλει ταχυδρομικώς στή διεύθυνση τού ξενοδοχείου μου, γράφοντας επάνω "Δείγμα άνευ αξίας, οικοδομικό υλικό".

Κάνοντας τόν τουρίστα, ζήτησα απ' τό διευθυντή τού ξενοδοχείου μου διευθύνσεις μεσιτικών γραφείων, εξηγώντας του ότι ήθελα ν' αγοράσω κάτι στό νησί. Δέν ήθελα ν' αφήσω τίποτα στήν τύχη σέ περίπτωση που θά γινόταν αργότερα κάποιος έλεγχος απ' τήν αστυνομία σέ όσους ξένους είχαν έρθει πρόσφατα στό νησί. Γιατί φοβόμουνα πως μιά διάρρηξη στό σπίτι τού στρατιωτικού κυβερνήτη θά έκανε πάταγο. Αφού απόλαυσα ένα γεύμα μέ θαλασσινά, αποφάσισα ν' αρχίσω τήν προετοιμασία.

Νοίκιασα ένα αυτοκίνητο απ' τή Χέρτς. Μέσα στήν τσάντα τού μπάνιου είχα ένα ζευγάρι κυάλια, μιά φωτογραφική μηχανή κι ένα λεπτομερή χάρτη τού νησιού. Ξεκίνησα γιά τή βίλα. Έκανα 20 λεπτά νά φτάσω. Συνάντησα μερικές δυσκολίες γιά νά τή βρώ γιατί οι πιό πολλές βίλες έμοιαζαν μεταξύ τους. Κοίταξα γύρω μου κι είδα ένα μικρό ύψωμα γεμάτο πεύκα. Πήγα κατά κεί. Όταν έφτασα, ανακάλυψα πως ήταν ένα πολύ καλό παρατηρητήριο. Έβγαλα τά κυάλια μου καί κοίταξα πρός τό μέρος τής βίλας. Όλα τά παράθυρα είχαν σιδερένια κάγκελα κι έτσι ήταν αδύνατο νά μπεί κανείς από κεί. Έβγαλα τίς φωτογραφίες που είχα μαζί μου γιά νά σιγουρευτώ. Δέν υπήρχε καμιά αμφιβολία, ήταν πράγματι η βίλα τού κυβερνήτη. Αφού κοίταξα μέ τά κυάλια μου πρός όλες τίς κατευθύνσεις, κατάλαβα ότι τά πράγματα ήταν πολύ ζόρικα. Σ' ένα ανοιχτό παράθυρο, διέκρινα μιά γυναίκα. Αλλά τίποτ' άλλο δέν φαινόταν νά υπάρχει μέσα σ' αυτό τό σπίτι. Πέρασε τουλάχιστον μιά ώρα μέχρι νά φανεί ένα αυτοκίνητο τής Πολιτοφυλα-

κής. Έκανε τό γύρο τής βίλας αλλά δέν σταμάτησε. Μέσα υπήρχαν 3 άντρες. Επιθεώρησα τίς γειτονικές βίλες. Δέν υπήρχε τίποτα που θά μπορούσε νά εμποδίσει τή δράση μου. Περίμενα ώς τίς 5 τό απόγευμα. Ξαφνικά είδα τό περιπολικό καί πίσω του 2 άλλα αυτοκίνητα. Τό πρώτο σταμάτησε έξω απ' τήν αυλόπορτα. Ένας άντρας που μού φάνηκε πολύ ψηλός βγήκε κι άνοιξε τά 2 φύλλα τής αυλόπορτας. Δέν υπήρχε καμιά αμφιβολία, ήταν σίγουρα σωματοφύλακας. Στό μέλλον θά αποδεικνυόταν πως πράγματι είχα δίκιο. Έπειτα, τ' αυτοκίνητα προχώρησαν ώς τήν είσοδο τής βίλας. Ο οδηγός βγήκε γρήγορα έξω γιά ν' ανοίξει τήν πίσω πόρτα. Εμφανίστηκε ένας μικρόσωμος κομψός άντρας, ο κυβερνήτης. Δέν μπόρεσα νά μή σκεφτώ πως άν τά κυάλια μου ήταν τηλεφακός όπλου, η ζωή τού κυβερνήτη θά τέλειωνε μ' έναν πυροβολισμό. Τά 2 αυτοκίνητα τής συνοδείας βγήκαν έξω αλλά τό ένα έμεινε σταματημένο μπροστά στήν αυλόπορτα, ενώ τό δεύτερο έφυγε. Συνέχισα τήν παρακολούθηση γι' άλλα 20 λεπτά. Έπειτα, πιστεύοντας ότι είχα αρκετές πληροφορίες, έφυγα γιά τήν Πάλμα. Κανονικά, έπρεπε νά χτυπήσω τήν επόμενη μέρα γύρω στίς 3 τό απόγευμα. Η βίλα θά ήταν εντελώς άδεια άν ήταν σωστές οι πληροφορίες τού Γκουίντο. Είχα τό σχέδιο δράσης μές στό κεφάλι μου. Δέν έμενε παρά ν' αγοράσω μερικά εργαλεία γιά νά παραβιάσω τήν πόρτα. Χρειαζόμουνα πολύ λίγα πράγματα.

Όταν γύρισα στήν Πάλμα, πήγα σ' ένα μεσιτικό γραφείο κι επισκέφτηκα 2 βίλες που πουλιόντουσαν, μαζί μέ τό μεσίτη. Κάνοντας τόν ανικανοποίητο απ' όσα είχα δεί, τόν άφησα καί γύρισα στό ξενοδοχείο μου. Στό χώλ, είδα τόν Γκουίντο που είχε ακουμπήσει πάνω στό μπάρ, μπροστά σ' ένα ποτήρι ουίσκυ. Προχώρησα πρός τό μπάρ αγνοώντας τήν παρουσία του. Τό κλειδί τού δωματίου του ήταν ακουμπισμένο πάνω στόν πάγκο τού μπάρ, σέ πολύ εμφανή θέση. Διάβασα τόν αριθμό καί παράγγειλα κι εγώ ένα ποτό. Είχαμε συμφωνήσει στό Παρίσι ότι θά τόν συναντούσα στό δωμάτιό του, γύρω στίς δέκα τό βράδυ, μετά τό δείπνο. Ύστερα, θά πήγαινα γιά λίγη ώρα στή ντισκοτέκ τού ξενοδοχείου παριστάνοντας τόν εργένη που ψάχνει γιά λίγη διασκέδαση. Πήγα λοιπόν γιά φαγητό καί δέν είδα τόν Γκουίντο στήν αίθουσα. Τήν καθορισμένη ώρα, χτύπησα σιγανά τήν πόρτα του. Μού άνοιξε, όλος χαμόγελα, καί αφού μού πρόσφερε ένα ποτό, μού είπε:

"Απ' τήν πλευρά μου, όλα Ο.Κ. Ο κυβερνήτης φεύγει απ' τό μέγαρο στίς 5 παρά 20, μέ συνοδεία ένα αυτοκίνητο.

— Ακριβώς. Βρισκόταν στή βίλα γύρω στίς πέντε.

— Πές μου, τί είδες."

Τού περιέγραψα όλα όσα είχα παρακολουθήσει. Πάνω απ' όλα ενδιαφέρθηκε γιά τό δεντρόφυτο λοφάκι που θά μπορούσε νά χρησιμοποιήσει σάν παρατηρητήριο.

"Εντάξει, μικρέ. Έχω ακόμα μιά πληροφορία. Δεξιά απ' τήν είσοδο τής βίλας, υπάρχει ένας μετρητής τού ηλεκτρικού μέσα σ' ένα ξύλινο κουτί. Τά κλειδιά τής βίλας τ' αφήνουν πάντα εκεί, μέ βεβαίωσαν γι' αυτό. Δέν έχεις παρά νά σπάσεις τήν κλειδαριά τού κουτιού καί νά τά πάρεις. Θά κερδίσεις χρόνο, γιατί απ' ότι φαίνεται, η πόρτα είναι πολύ γερή.

— Δέν νομίζεις ότι θά ήταν προτιμότερο νά τήν παραβιάσω;

— Όχι, μικρέ. Έτσι θά νομίσουν ότι φταίει κάποιος απ' τό προσωπικό, καί μάς συμφέρει. Έφερα 2 μικρά γουόκι τόκι. Τήν ιδέα σου γιά νά κρατή-

σεις σημειώσεις τήν αφήνουμε κατά μέρος. Γιατί, σέ περίπτωση που θά συναντήσουμε κάποια δυσκολία, μπορεί νά χάσεις μαζί μέ τήν ελευθερία σου καί τίς πληροφορίες. Μέ συγχωρείς που στά λέω τόσο ωμά, αλλά ξέρεις τούς κινδύνους. Εγώ θά είμαι στό λοφάκι. Έτσι θά μπορέσω νά σέ ειδοποιήσω άν υπάρξει κάποιος κίνδυνος. Θά βρισκόμαστε σέ συνεχή επαφή. Θά μού υπαγορεύσεις τίς πληροφορίες. Νομίζω πως αυτή είναι η καλύτερη λύση."

Ήμουνα απόλυτα σύμφωνος μαζί του. Συμφωνήσαμε άλλωστε ότι, σέ περίπτωση βλάβης τών γουόκι-τόκι, θά κρατούσα σημειώσεις. Αφού ξεκαθαρίσαμε καί τίς τελευταίες λεπτομέρειες, έφυγα παίρνοντας ένα γουόκι-τόκι, που δέν ήταν μεγαλύτερο από ένα πακέτο τσιγάρα. Οι πληροφορίες μας διαβεβαίωναν ότι η βίλα θά ήταν τελείως έρημη απ' τό πρωί, αλλά μάς ζητούσαν νά μήν κάνουμε τίποτα πρίν απ' τίς διόμισι... Δέν ήξερα ποιός ήταν ο λόγος, αλλά ακολουθούσα τίς οδηγίες.

Πέρασα απ' τή ντισκοτέκ καί μετά ανέβηκα μόνος μου στό δωμάτιό μου, πρός μεγάλη έκπληξη τής ντάμας μου που περίμενε ότι θά υπήρχε καί συνέχεια. Τό πρωί, ρώτησα τή διεύθυνση τού ξενοδοχείου άν είχε έρθει κανένα δέμα γιά μένα. Μού απάντησαν αρνητικά. Αυτή η καθυστέρηση μέ ανησύχησε, γιατί θά έκανα τή δουλειά χωρίς όπλο. Είχα μόνο ένα αυτόματο σουγιά, που δέν έφτανε γιά νά τά βγάλω πέρα σέ μιά τόσο δύσκολη κατάσταση. Τό πρωί, αγόρασα 2 λοστούς, που μού ήταν υπεραρκετοί κι ένα απλό κατσαβίδι. Ο Γκουίντο είχε πάει γιά αναγνώριση στό παρατηρητήριό του. Εγώ, είχα δεί τό αυτοκίνητο τού κυβερνήτη νά κατευθύνεται πρός τήν πόλη, περιμένοντας στό μοναδικό δρόμο που μπορούσε νά πάρει γιά νά πάει στό μέγαρο. Μέσα είχα δεί 2 γυναίκες, πράγμα που επαλήθευε τίς πληροφορίες μας.

Γύρω στίς 2, έφυγα απ' τό ξενοδοχείο. Ο Γκουίντο βρισκόταν ήδη στό πόστο του, σύμφωνα μέ τό σχέδιό μας. Τό ρολόϊ μου έδειχνε 2.20'. Βρισκόμουνα τώρα 300 μέτρα μακριά απ' τή βίλα. Σταμάτησα τό αμάξι. Μού ήταν αδύνατο νά διακρίνω τόν Γκουίντο, αλλά ήξερα ότι βρισκόταν σέ ύψος απ' όπου μπορούσε νά μέ βλέπει. Δοκίμασα τό γουόκι-τόκι μου γιά νά δώ άν λειτουργεί:

"Έλα, μεγάλε, μ' ακούς;

— Πολύ καλά, μικρέ. Μπορείς ν' αρχίσεις, όλα είναι Ο.Κ."

Πέρασα μπροστά απ' τή βίλα. Αφού έκανα ένα γύρο, άφησα τό αυτοκίνητό μου πάνω στό δρόμο, στή σκιά τών δέντρων κι άνοιξα τό καπώ γιά νά φανεί ότι είχε πάθει βλάβη. Σέ περίπτωση που θά μού έκαναν ερωτήσεις, θά μπορούσα νά πώ ότι ψάχνω γιά τηλέφωνο. Κοίταξα γύρω μου. Όλα ήταν ήσυχα. Βρισκόμουνα 50 μέτρα μακριά απ' τό πίσω μέρος τής βίλας. Μπορούσα ακόμη νά δώ από κεί που ήμουνα άλλες 2 βίλες. Σκαρφάλωσα γρήγορα τό φράκτη καί βρέθηκα κάτω από μιά βεράντα. Εκεί υπήρχε ένα κοίλωμα όπου δέν μπορούσε νά μέ δεί κανείς, ούτε κι ο Γκουίντο. Τού έστειλα ένα σύντομο μήνυμα.

"Έφτασα... όβερ.

— Όλα εντάξει, μικρέ... όβερ."

Τό πρώτο πράγμα που είδα στά δεξιά μου ήταν τό κουτί τού μετρητή. Έβαλα τά γάντια μου κι έσπασα τή μικρή πόρτα από ξύλο μασίφ, χωρίς καμιά δυσκολία, μέ τούς 2 μου λοστούς. Τά κλειδιά βρίσκονταν πάνω σ' ένα ράφι. Όλα φαινόντουσαν υπερβολικά εύκολα. Μέ κυρίεψε αγωνία, δέν αι-

σθανόμουνα καθόλου ἀνετα, λές κι οι αισθήσεις μου μέ προειδοποιούσαν γιά κάποιο κίνδυνο που δέν έβλεπα. Δέν έδωσα σημασία καί στρώθηκα στή δουλειά. Άνοιξα τήν πόρτα μέ τόν πιό φυσικό τρόπο, μέ τά κλειδιά. Βρέθηκα σέ μιά τεράστια αίθουσα που χρησίμευε γιά σαλόνι· ήταν επιπλωμένη σέ στύλ ισπανικού ρουστίκ. Έκλεισα τήν πόρτα πίσω μου. Επιθεώρησα γρήγορα όλα τά δωμάτια αναζητώντας μιά δεύτερη έξοδο, σέ περίπτωση που τά πράγματα πήγαιναν άσχημα. Μόνο η κουζίνα είχε μιά πόρτα που έβγαζε σέ μιά ταράτσα αλλά ήταν κλεισμένη μέ ρολά σάν εκείνα τών καταστημάτων. Δέν μού έμενε λοιπόν καμιά άλλη έξοδος εκτός απ' τήν κύρια είσοδο κι αυτό δέν μ' άρεσε καθόλου. Όταν έφτασα μπροστά στήν πόρτα τού δωματίου τού κυβερνήτη, σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες μου, είδα πως ήταν κλειδωμένη. Κανένα απ' τά κλειδιά που είχα βρεί δέν ταίριαζε. Διαπίστωσα ότι δέν είχε κανένα σύστημα συναγερμού... τουλάχιστον έτσι έδειχνε. Έπειτα, τή διέρρηξα. Βρέθηκα σ' ένα δωμάτιο μέ πλούσια διακόσμηση. Αμέσως τό βλέμμα μου έπεσε στό έπιπλο που μ' ενδιέφερε. Ήταν ένα σεκρεταίρ σέ στύλ Λουδοβίκου 15ου κι είχε ένα φύλλο τό οποίο, όταν άνοιγε, γινόταν τραπέζι γιά νά μπορεί κανείς νά γράφει. Οι γωνιές του ήταν στολισμένες μέ μιά χρυσή πατούρα. Είχε γύρω-γύρω 4 πολύ λεπτές ανάγλυφες ξύλινες κολόνες. Ήξερα ότι τραβώντας τήν επάνω αριστερή κολόνα θά ελευθέρωνα τήν κρύπτη. Πρώτα όμως έκανα ένα γύρο ελέγχοντας ακόμα καί τό μπάνιο καί τήν τουαλέτα.

Κάλεσα τόν Γκουίντο:

"Αρχίζω... όβερ.

— Όλα είναι Ο.Κ. Μπορείς νά δουλέψεις μέ τήν ησυχία σου... Όβερ."

Κοίταξα καλά όλες τίς γωνιές τού επίπλου γιά νά βεβαιωθώ πως δέν υπήρχε κάποια παγίδα. Όλα μού φάνηκαν φυσιολογικά. Ακουμπώντας τά δάχτυλά μου πάνω στήν κολόνα, άρχισα νά τήν τραβώ πρός τό μέρος μου. Αλλά δέν υποχώρησε. Έκανα τό ίδιο καί μέ τίς υπόλοιπες γιά νά βεβαιωθώ. Τίποτα. Ξαναγυρίζοντας σ' αυτήν που μ' ενδιέφερε, έστριψα τό χρυσό στεφάνι τής πατούρας που ήταν στή μέση. Αλλά καί πάλι δέν κατάφερα νά τήν ανοίξω. Κατάλαβα πως θά έπρεπε νά είναι ταυτόχρονα ανοιχτό κάποιο συρτάρι γιά νά ελευθερωθεί τό σύστημα ασφαλείας. Είχα ξανασυναντήσει ένα τέτοιο σύστημα διπλής προστασίας. Έπρεπε νά διαρρήξω τό πορτάκι γιά νά τραβήξω τό συρτάρι. Δέν θά καταλάβαιναν ότι ο κλέφτης είχε ανακαλύψει τήν κρύπτη, εφόσον υποτίθεται ότι δέν ήξερε τίποτα γι' αυτήν. Άνοιξα τό πορτάκι καί μετά άρχισα νά τραβάω ένα-ένα τά συρτάρια. Όταν τράβηξα τό κάτω συρτάρι, άκουσα ένα ελαφρό κλίκ. Η κολόνα που κρατούσα μέ τό αριστερό μου χέρι, ελευθερώθηκε. Τήν τράβηξα μέ προσοχή κι αμέσως φανερώθηκε ένα μικροσκοπικό οριζόντιο συρτάρι που δέν είχε πάνω από 4 εκ. φάρδος καί 10 μήκος. Είδα αμέσως ότι είχε μέσα πολλά χαρτιά. Τό μπλόκ βρισκόταν εκεί. Δέν μπόρεσα νά μή θαυμάσω τήν ακρίβεια τών πληροφοριών που μάς είχαν δώσει. Αφού ακούμπησα όλα τά χαρτιά πάνω στό ανοιγμένο φύλλο, προσέχοντας νά μή χαλάσω τή σειρά τους, κάλεσα τόν Γκουίντο:

"Τό βρήκα τό παιδάκι. Αρχίζω... Όβερ.

— Μπράβο σου, μικρέ... Αφήνω τό γουόκι-τόκι ανοικτό."

Ξεφυλλίζοντας τό μπλόκ, είδα πως είχε πάρα πολλά ονόματα καί μερι-

κές φορές μόνο τ' αρχικά τά οποία ακολουθούσαν αριθμοί καί διευθύνσεις. Τό κοίταξα φύλλο-φύλλο. Δέν είδα κανένα όνομα ούτε αρχικά που νά ταιριάζουν μέ τ' όνομα που μού είχε δώσει ο Γκουίντο. Τό ξαναδιάβασα όλο. Τίποτα. Κάλεσα τόν Γκουίντο:

"Έ! μεγάλε. Τό παιδί δέν έχει τ' όνομα που ψάχνουμε. Απολύτως τίποτα.

— Σκατά! Μά είναι αδύνατον... Είσαι σίγουρος; Όβερ.

— Ναί, σίγουρος. Μπορεί οι πληροφορίες νά υπάρχουν εδώ, αλλά νά μήν μπορούμε νά τίς καταλάβουμε. Περιμένω ν' αποφασίσεις' όβερ.

— Τόσο τό χειρότερο, διάβασέ μου ολόκληρο τό μπλόκ, δέν έχουμε άλλη εκλογή. Κρατάω σημειώσεις' όβερ.

— Θά μάς φάει πολλή ώρα, έχει τουλάχιστον 15 σελίδες' όβερ.

— Εμπρός, μικρέ, καί διάβαζε καθαρά, όβερ.

— Ο.Κ., όπως θέλεις."

Άρχισα νά τού υπαγορεύω όλες τίς σελίδες. Πότε-πότε σταματούσα γιά νά βεβαιωθώ ότι μέ προλαβαίνει. Όταν τέλειωσε κι η τελευταία σελίδα, τού είπα:

"Τέλειωσε, μεγάλε. Ελπίζω νά μέ κατάλαβες καλά. Θέλεις νά στά ξαναδιαβάσω όλα; Όβερ.

— Δέν έχουμε καιρό, μικρέ. Μή φοβάσαι, τά έχω γράψει όλα. Εμπρός, άρχισε τή σκηνοθεσία καί κάνε γρήγορα. Όβερ."

Ξανάβαλα τό μπλόκ στήν κρύπτη. Είχα προσέξει, καθώς υπαγόρευα, ότι ορισμένα νούμερα αντιστοιχούσαν σέ αριθμούς λογαριασμών σ' ελβετικές τράπεζες. Αναρωτιόμουνα άν αυτό ήταν που ενδιέφερε τόν μυστηριώδη πελάτη μας. Αφού ξανάβαλα τήν κολόνα στή θέση της μαζί μέ τό περιεχόμενό της, άρχισα ν' αδειάζω τά συρτάρια τού γραφείου γιά νά δικαιολογήσω τή διάρρηξη. Έκανα τό ίδιο καί μέ τά υπόλοιπα έπιπλα. Γιά νά ελευθερώσω τά χέρια μου καθώς έψαχνα, έκανα τό λάθος ν' ακουμπήσω τό γουόκι-τόκι μου πάνω στό κρεβάτι καί πήγα στ' άλλα δωμάτια γιά νά κάνω τό ίδιο πράγμα ξεχνώντας νά τό πάρω μαζί μου. Κατέβηκα στό σαλόνι, άνοιξα όλα τά συρτάρια καί τ' άδειασα στό πάτωμα. Έβαλα μερικά μπιμπελό στήν άκρη καί ξανανέβηκα γιά νά πάρω τό γουόκι-τόκι... Άκουσα τόν Γκουίντο νά μέ καλεί επειγόντως κι όρμησα μέσα στό δωμάτιο.

"Ναί, μεγάλε... Ακούω... Όβερ.

— Φύγε, μικρέ... Γρήγορα... Είναι 3 μπάτσικα μπροστά στήν πόρτα... Γιά όνομα τού Θεού, πού ήσουνα; ... Όβερ."

Ένιωσα τά λόγια του σάν γροθιά στά μούτρα κι η αγωνία που είχα όταν έμπαινα μέσα εξαφανίστηκε. Έτρεξα μέσα σ' ένα δωμάτιο απ' όπου μπορούσα νά βλέπω τήν εξώπορτα. Υπήρχαν πράγματι 3 αυτοκίνητα, σάν εκείνα που είχα δεί τήν προηγούμενη. Αλλά στεκόντουσαν εκεί ανύποπτα, χωρίς νά ξέρουν ότι βρισκόμουνα μές στή βίλα. Ο σωματοφύλακας είχε ήδη κατέβει κι ετοιμαζόταν ν' ανοίξει τήν εξώπορτα. Μού ήταν αδύνατον νά τό σκάσω, γιατί αυτόματα θά έπεφτα πάνω του.

"Δέν έχω χρόνο... Τήν πάτησα... Όβερ.

— Μικρέ! ... Γιά όνομα τού Θεού, κάνε κάτι! ... Όβερ.

— Όχι, δέν μπορώ... Είμαι άοπλος. Όβερ.

— Τό γουόκι-τόκι κατάστρεψέ το, διαφορετικά, ... Προσοχή, τ' αυτο-

κίνητα μπαίνουν στήν αλέα! Θά φροντίσω εγώ γιά σένα, μικρέ. Βασίσου σέ μένα... Όβερ.

— Θά τό καταστρέψω... Γειά σου φίλε, καί φύγε γρήγορα... Όβερ."

Καί νά μού απάντησε δέν άκουσα τίποτα. Δέν μπορούσα νά κρύψω τό γουόκι-τόκι, γιατί αργά ή γρήγορα θά τό έβρισκαν καί θά καταλάβαιναν πως μέ τέτοια σύνεργα δέν επρόκειτο γιά έναν απλό διαρρήκτη. Αμέσως μού πέρασε απ' τό μυαλό η ιδέα ότι θά μπορούσα νά τό ρίξω στή λεκάνη τού λουτρού γιατί ήταν πολύ μικρό. Πήγα γρήγορα πρός τά κεί, έπειτα, παίρνοντας τό γουόκι-τόκι, τό έσπασα πατώντας το μέ τό πόδι μου καί τό έριξα στή λεκάνη· μετά έσπρωξα τά κομμάτια μέ τό χέρι μου καί τράβηξα τό καζανάκι. Εξαφανίστηκαν όλα πρός μεγάλη μου ανακούφιση. Τώρα πιά δέν υπήρχε κανένας κίνδυνος απ' αυτό.

Σέ λίγα δευτερόλεπτα η μοίρα μου θά μέ ξανάφερνε σέ τρομερά δύσκολη θέση. Αποφάσισα νά κατέβω καί νά τούς αντιμετωπίσω. Τήν ώρα που άνοιγα τήν πόρτα, βρέθηκα αντιμέτωπος μέ τό σωματοφύλακα που γιά μιά στιγμή ξαφνιάστηκε πιό πολύ από μένα. Τ' αντανακλαστικά του όμως αντέδρασαν γρήγορα. Μέ πέταξε στόν απέναντι τοίχο καί φώναξε βοήθεια. Μ' έσπασαν στό ξύλο καί λιποθύμησα. Όταν ξαναβρήκα τίς αισθήσεις μου, ένιωθα ένα δυνατό πόνο σ' όλο μου τό σώμα. Τά χέρια μου ήταν δεμένα πίσω στήν πλάτη. Διάφοροι άντρες μέ στολή μέ κοιτούσαν μ' εκδικητικό ύφος καί τά όπλα που κρατούσαν κάθε άλλο παρά μέ καθησύχαζαν. Βλέποντας ότι είχα αρχίσει νά συνέρχομαι, μ' έστησαν όρθιο βίαια. Ένας δεκανέας τής Πολιτοφυλακής μέ ρώτησε στά ισπανικά:

"Ποιός είσαι; Τί δουλειά έχεις εδώ πέρα, μπάσταρδε;"

Κατάλαβα αμέσως ότι μέ συνέφερε νά τούς αφήσω νά πιστέψουν ότι δέν καταλάβαινα τή γλώσσα τους καί τού απάντησα στά γαλλικά:

"Δέν σάς καταλαβαίνω! Είμαι ξένος... Γάλλος... Είμαι γάλλος."

Γιά μιά στιγμή διάβασα τήν απορία στά μάτια του. Γύρισε πρός τό μέρος τού σωματοφύλακα καί τού είπε πάντα στά ισπανικά:

"Είναι ξένος! Γάλλος... Μιλάτε γαλλικά;"

Τού απάντησε αρνητικά, αλλά πρόσθεσε πως ο κύριος κυβερνήτης τά μιλούσε τέλεια. Μπήκε μέσα στή βίλα καί ξαναβγήκε λέγοντας:

"Φέρτε τον μέσα. Ο κύριος κυβερνήτης θά τόν ανακρίνει."

Μέ οδήγησαν στό σαλόνι. Αισθάνθηκα άσχημα μέ τήν ακαταστασία που υπήρχε εκεί μέσα. Ο κυβερνήτης μέ παρατηρούσε μ' έντονο βλέμμα καί φαινόταν νά διασκεδάζει. Ήταν ένας μικρόσωμος καί λεπτοκαμωμένος άντρας. Θά μπορούσε νά είναι παππούς μου· κάτω όμως απ' τό παιδικό του βλέμμα διέκρινα μιά μεγάλη σταθερότητα. Πάντως η φωνή του ήταν μαλακιά όταν μέ ρώτησε στά γαλλικά:

"Ώστε έτσι, είσαστε γάλλος;"

Αμέσως σκέφτηκα ότι θά έπρεπε νά παίξω τό ρόλο τού μετανοιωμένου κάνοντάς τον νά πιστέψει πως μπήκα σέ λάθος βίλα. Ακόμα κι άν αυτό δέν έπιανε, θά κέρδιζα τουλάχιστον χρόνο. Απάντησα:

"Ναί, κύριε Μαρτίνεζ, είμαι γάλλος."

Ξαφνιάστηκε μέ τήν απάντηση καί ρώτησε τό δεκανέα στή γλώσσα του:

"Γιατί μέ λέει Μαρτίνεζ; Δέν ξέρει πως είμαι ο κυβερνήτης αυτού τού νησιού;

— Δέν έχω ιδέα, κύριε κυβερνήτα. Αλλά μή σάς απασχολεί, θά μιλήσει."

Δέν αντέδρασα σ' αυτή τήν απειλή, αλλά, μέσα μου, ένιωσα ένα σφίξιμο στήν καρδιά.

Ο κυβερνήτης μέ ξανακοίταξε.

"Τί ήρθατε νά κάνετε σ' αυτό τό σπίτι;

— ...

— Απαντήστε, αγόρι μου. Τί ψάχνατε;

— Χρήματα.

— Μά δέν κλέψατε τίποτα.

— Δέν είχα τό χρόνο.

— Πιθανόν... Ναί, πολύ πιθανόν. Ξέρετε ποιός είμαι;

— Ναί..., ο βιομήχανος Μαρτίνεζ", είπα, σάν νά ήταν κάτι αυταπόδεικτο.

Χαμογέλασε μ' έναν τρόπο που σήμαινε πολλά κι έπειτα, ξαφνικά, μού μίλησε στά ισπανικά... Μόλις καί μετά βίας κατάφερα νά πνίξω τήν απάντηση στό στόμα μου καί νά μήν προδοθώ. Κατάφερα νά μείνω απαθής σάν νά μήν απευθυνόταν σέ μένα. Έδωσε εντολή στούς φρουρούς νά τόν ακολουθήσουν. Μέ ανέβασαν στόν πρώτο όροφο. Όταν μπήκαμε στό δωμάτιό του, μέ ρώτησε απότομα:

"Τί ψάχνατε σ' αυτό τό δωμάτιο;

— Χρήματα, κοσμήματα...

— Καί μέσα σ' αυτό τό έπιπλο; Μού είπε δείχνοντας τό ανοιγμένο γραφείο.

— Τό ίδιο κύριε."

Γυρνώντας στόν δεκανέα τού είπε πάντα στά ισπανικά:

"Γδύστε τον καί ψάξτε τον παντού."

Μ' έβαλαν σ' ένα άλλο δωμάτιο όπου μ' έγδυσαν. Αφού έψαξαν τά ρούχα μου καί τά παπούτσια μου, μ' έβαλαν νά ξαναντυθώ καί μού έδεσαν πάλι τά χέρια στήν πλάτη.

Απ' ότι φαινόταν τό θέμα τούς απασχολούσε. Δέν μέ κοίταζαν πιά μέ τόν ίδιο τρόπο. Πρός μεγάλη μου έκπληξη, μού φερόντουσαν σχεδόν μέ σεβασμό. Ο κυβερνήτης έδωσε τέλος στή συζήτηση.

"Δέν ξέρω τί ήρθατε νά κάνετε στό σπίτι μου, αλλά θά τό μάθουμε, νά είστε σίγουρος, αγόρι μου. Η υπηρεσία μου θά σάς κάνει νά μιλήσετε, εκτός κι άν φανείτε λογικός."

Έπειτα, είπε κοφτά στόν δεκανέα στά ισπανικά:

"Πάρτε τον! Θέλω νά μάθω τήν αλήθεια' αυτός ο άνθρωπος λέει ψέματα, σάν πολύ ήρεμος φαίνεται. Παραδώστε τον στόν επιθεωρητή Φρανθίσκο Ροσέλο καί νά μέ κρατάει ενήμερο."

Μέ πήγαν στά κεντρικά τής Πολιτοφυλακής. Μέ κατέβασαν σ' ένα υπόγειο' μέ διέταξαν νά βγάλω τό παντελόνι μου καί τά παπούτσια μου.

Μ' έκλεισαν σ' ένα υγρό καί σκοτεινό κελί καί μ' άφησαν μέ τά χέρια δεμένα στήν πλάτη.

Όταν έμεινα μόνος, δέν ένιωσα κανένα φόβο, παρόλο που φανταζόμουνα τί μέ περίμενε. Δέν φοβόμουνα τό ξύλο, θά σταματούσαν όμως εκεί; Ήξερα τίς μεθόδους καί τήν απαίσια φήμη τής ισπανικής αστυνομίας. Δέν θά

μέ χάϊδευαν. Αυτή τή φορά είχε φτάσει τό τέλος μου. Άρχισα νά σκέφτομαι τό Γκουίντο... Τήν είχε γλιτώσει παρά τρίχα! Πέρασα ώρες ολόκληρες σκεφτικός, καθισμένος πάνω σέ μιά ψάθα, στό πάτωμα. Έπρεπε νά βρώ μιά καλή δικαιολογία γιά νά τούς δημιουργήσω αμφιβολίες. Είχε κιόλας νυχτώσει όταν ήρθαν νά μέ πάρουν. Μ' έβαλαν νά ντυθώ καί μού έβγαλαν τίς χειροπέδες γιά νά μέ πάνε σέ μιά τεράστια αίθουσα όπου μέ περίμεναν αρκετοί άντρες μέ πολιτικά κι ένας άντρας γύρω στά 50.

"Καθείστε, κύριε Μεσρίν, μού είπε στά γαλλικά."

Κάθισα στή μοναδική ελεύθερη καρέκλα.

"Πρώτα απ' όλα πρέπει νά σάς πώ ότι βρήκαμε τό αυτοκίνητο που είχατε νοικιάσει. Πήγαμε καί στό ξενοδοχείο Φοίνιξ γιά νά ερευνήσουμε τό δωμάτιό σας. Δέν βρήκαμε τίποτα, εκεί μέσα, αλλά στή ρεσεψιόν σάς περίμενε ένα δέμα. Τό περιεχόμενό του ήταν πολύ ενδιαφέρον... Ναί, πραγματικά, πολύ ενδιαφέρον! Φαντάζομαι ότι γνωρίζετε τή σοβαρότητα τού αδικήματός σας. Δέν μπορείτε νά στρέφεστε ατιμώρητα κατά τού στρατιωτικού κυβερνήτη... Αυτό όμως που μάς ανησυχεί, τούς κυρίους τής μυστικής υπηρεσίας που είναι παρόντες κι εμένα τόν ίδιο, είναι τό κίνητρο."

Όλη αυτή τήν ώρα που μιλούσε, έψαχνα νά βρώ έναν κατάλληλο τρόπο γιά νά υπερασπίσω τόν εαυτό μου. Ώστε τό δέμα μέ τό αυτόματο πιστόλι είχε φτάσει. Η καθυστέρησή του μπορούσε νά μού φανεί χρήσιμη κι είχα βάλει σκοπό νά τό παίξω λίγο μυστηριώδης. Όσο πιό κακά έπαιζα τό ρόλο μου, τόσο πιό σίγουρος ήμουνα πως θά μ' έπαιρναν στά σοβαρά. Έκανα λοιπόν πως ξαφνιάστηκα:

"Τόν κυβερνήτη... Ποιόν κυβερνήτη, κύριε;

— Ελάτε τώρα, Μεσρίν, σοβαρευτείτε καί μήν μού πείτε πως δέν ξέρατε ότι αυτή η βίλα ήταν τού στρατιωτικού κυβερνήτη. Πείτε μας καλύτερα ποιά ήταν τά κίνητρά σας. Η Γαλλία είναι μιά φιλική χώρα, η αλήθεια θά μάς επιτρέψει νά λύσουμε αυτή τή μικρή διαφορά μέ τούς αρχηγούς σας καί θά βελτιωθεί σίγουρα κι η δική σας θέση.

— Μιά στιγμή, κύριε! Δέν σάς καταλαβαίνω... Σάς επαναλαμβάνω: ποιόν κυβερνήτη; ... καί ποιούς αρχηγούς; ... Δέν καταλαβαίνω απολύτως τίποτα απ' τίς ερωτήσεις σας, ούτε απ' όσα λέτε."

Μίλησε γιά λίγο στά ισπανικά στούς άντρες που βρίσκονταν εκεί. Είχε αρχίσει νά χάνει τήν υπομονή του. Ένας απ' τούς άντρες τού είπε:

"Αφήστε τον σέ μένα, σάς εγγυώμαι ότι θά μιλήσει."

Έκανα πως δέν καταλάβαινα τίποτα. Γυρνώντας σέ μένα συνέχισε τή συζήτηση' η φωνή του όμως ήταν απειλητική:

"Κάνετε λάθος άν νομίζετε ότι τό γεγονός ότι είσαστε ξένος, σάς καλύπτει. Επιτίθεστε κατά τού στρατιωτικού κυβερνήτη. Στό ξενοδοχείο σας, έρχεται μέ τό ταχυδρομείο ένα δέμα... Τί κρύβεται μέσα; Ένα όπλο. Α! Όχι, Μεσρίν, μήν κάνετε τό βλάκα! Όλη αυτή η ιστορία "μυρίζει" μυστική υπηρεσία καί, σάς διαβεβαιώ, ότι θά μάς πείτε τήν αλήθεια."

Αυτή η θεωρία που είχε επινοήσει ο ίδιος μού πρόσφερε ένα σωρό πλεονεκτήματα. Γιατί, ακόμα κι άν έκανε οποιονδήποτε έλεγχο στίς γαλλικές αρχές, θά τού ήταν αδύνατο νά πάρει μιά απάντηση στά ερωτήματά του. Άν τού απαντούσαν ότι δέν ανήκα σέ καμιά υπηρεσία, ήξερα πως θά έβγαζε τό συμπέρασμα ότι οι αρχές αρνούνται νά καλύψουν τήν ενέργειά μου. Επι-

πλέον, τό γεγονός ότι εγώ επέμενα ότι δέν ανήκω σέ καμιά υπηρεσία θά τόν έκανε νά υποθέσει τό αντίθετο, αλλά ότι είχα εντολή νά τό αρνηθώ, σέ περίπτωση που αποτύγχανε η αποστολή μου. Τού απάντησα λοιπόν σάν νά ήταν τό πιό φυσικό πράγμα στόν κόσμο:

"Τό μόνο που κάνω τόση ώρα, κύριε, είναι νά σάς λέω τήν αλήθεια! Δέν είμαι παρά ένας κλέφτης. Όσο γιά τό όπλο που μού έστειλαν στό ξενοδοχείο, τό αναγνωρίζω, έκανα μιά παρανομία. Πιθανόν νά έκανα λάθος στή βίλα. Αλλά σάς διαβεβαιώ ότι δέν έχω απολύτως τίποτα εναντίον τού κυβερνήτη σας."

Τότε, η υπομονή του εξαντλήθηκε. Γυρνώντας πρός τούς φρουρούς που βρίσκονταν πίσω μου, τούς είπε:

"Κατεβάστε τον στό υπόγειο."

Έπειτα, γυρνώντας σέ μένα είπε:

"Εσείς τό θελήσατε, είναι λυπηρό... αλλά η συνέχεια θά είναι πολύ δυσάρεστη γιά σάς."

Μέσα μου, άρχισα ν' ανησυχώ, αλλά τίποτα στό πρόσωπό μου δέν άφηνε νά φανεί ο φόβος μου. Αντέδρασα πολύ σωστά λέγοντας μιά φράση που, λόγω τού περιεχομένου της, θά ενίσχυε τήν αμφιβολία που ήδη υπήρχε:

"Κάνετε απλώς τή δουλειά σας, κύριε... όπως κι εγώ τή δική μου."

Άρπαξε αμέσως τήν ευκαιρία:

"Μά ποιά δουλειά, Μεσρίν; Απαντήστε."

Έμεινα σιωπηλός σάν νά μήν είχα ακούσει τήν τελευταία φράση. Μέ κοίταξε γιά τελευταία φορά, περιμένοντας τουλάχιστον κάποια αντίδραση. Βλέποντας ότι σώπαινα, έκανε νόημα στούς φρουρούς.

"Πάρτε τον."

Μέ κατέβασαν στό υπόγειο. Τώρα, άρχισα νά φοβάμαι. Γιατί η ατμόσφαιρα ήταν πένθιμη. Εκείνο τό δωμάτιο απόπνεε δυστυχία καί πόνο. Η ατμόσφαιρα είχε φτιαχτεί μέ τέτοιο τρόπο ώστε νά προκαλεί τό φόβο. Στή μέση τού δωματίου βρισκόταν μιά σκληρή ξύλινη πολυθρόνα, τίποτ' άλλο. Μού είπαν νά βγάλω τό σακάκι μου. Κανείς απ' τούς φύλακες δέν μιλούσε γαλλικά. Μ' έβαλαν νά καθίσω διά τής βίας παρά τίς διαμαρτυρίες μου. Σκέφτηκα πολύ γρήγορα τήν κατάσταση. Δυό πράγματα ήταν πιθανά: ή ήθελαν νά μέ δοκιμάσουν οπότε θά τό άντεχα, ή ήθελαν πραγματικά τήν αλήθεια οπότε θά έπρεπε νά σκεφτώ πιό σοβαρά τό θέμα. Ένας απ' τούς μυστικούς που είχα δεί στό γραφείο ήρθε μαζί μ' έναν άλλο άντρα που μού είπε πως ήταν διερμηνέας καί μέ ρώτησε άν είχα αποφασίσει νά πώ τήν αλήθεια. Καθώς σώπαινα, ο άντρας έδωσε εντολή στούς φύλακες νά μού δέσουν τά χέρια καί τά πόδια στήν πολυθρόνα. Δέν πρόβαλα καμιά αντίσταση. Ο διερμηνέας στάθηκε μπροστά μου:

"Ναί ή όχι, θά μάς πείτε τήν αλήθεια;

— ..."

Έμεινα σιωπηλός γιά μερικά δευτερόλεπτα. Ο φύλακας που βρισκόταν πίσω μου μ' άρπαξε απ' τά μαλλιά καί μέ χτύπησε στό πρόσωπο μέ όλη του τή δύναμη. Τό περίμενα, αλλά μέ πόνεσε πολύ. Μέ είχε βρεί στή μύτη καί τά μάτια μου γέμισαν δάκρυα. Μέ χτύπησε ξανά, αλλά αυτή τή φορά καί μέ τά δυό χέρια καί μού τίναξε τό κεφάλι απ' τή μιά μεριά στήν άλλη. Ο πόνος ήταν μικρότερος απ' τό μίσος που ένιωθα, μήν μπορώντας ν' αμυνθώ. Μού

ξανάκαναν τήν ίδια ερώτηση· δέν απάντησα. Ο φύλακας μέ χτύπησε μ' ένα μικρό λαστιχένιο ρόπαλο στίς κλειδώσεις τών ώμων. Αυτή τή φορά, ο πόνος ήταν τρομερός καί δέν μπόρεσα νά συγκρατήσω μιά κραυγή. Ο διερμηνέας έσκυψε από πάνω μου:

"Λοιπόν, κύριε Μεσρίν... Τήν αλήθεια, καί μόνο τήν αλήθεια, δέν ζητάμε τίποτ' άλλο."

Καθώς συνέχισα νά σωπαίνω, η διαδικασία συνεχίστηκε.

Άκουσα κάποιο θόρυβο πίσω μου. Ένας άντρας μίλησε στά ισπανικά καί ρώτησε πώς πήγαιναν τά πράγματα. Ο άλλος τού απάντησε ότι δέν είχα πεί τίποτα, προσθέτοντας πως είμαι σκληρό καρύδι. Παρά τήν άσχημη κατάστασή μου, η διαπίστωσή του μού έδωσε κουράγιο. Δέν ήξερα τί ώρα ήταν. Ίσως νά ήταν 2 τό πρωί... Η νύχτα προμηνυόταν ατέλειωτη. Ήμουνα σίγουρος ότι θ' άντεχα άν περιορίζονταν στό ξύλο. Πρός τό παρόν απέφευγαν νά μού σημαδέψουν τό πρόσωπο. Ο άντρας που είχα ακούσει νά μιλάει πίσω απ' τήν πλάτη μου, προχώρησε. Ήταν αυτός που μέ είχε ανακρίνει μερικές ώρες νωρίτερα. Μού μίλησε, πάντα στά γαλλικά:

"Γιατί επιμένετε; ... Νομίζετε λοιπόν ότι μάς αρέσει νά αναγκαζόμαστε νά..!"

Δέν τόν άφησα νά τελειώσει τή φράση του καί τού απάντησα στά ισπανικά, σίγουρος γιά τήν εντύπωση που θά προκαλούσε κάτι τέτοιο:

"Δέν έχει καμιά σημασία, κύριε, είναι η δουλειά σας κι εγώ δέν έχω νά σάς πώ τίποτα."

Έμεινε εμβρόντητος.

"Μά εσείς μιλάτε τή γλώσσα μας!

— Βεβαίως, κύριε καί πολύ καλά, μάλιστα!"

Χωρίς νά τό θέλω, είχα δώσει τέλος στήν ανάκριση. Γιατί έδωσε εντολή νά μέ λύσουν. Σχεδόν φιλικά μού είπε:

"Είσαστε παράξενος! Πεινάτε;"

Τού απάντησα καταφατικά. Έδωσε εντολή:

"Πηγαίνετε αυτόν τόν άνθρωπο στήν καντίνα καί δώστε του νά φάει. Μετά θά τόν ξαναφέρετε στό γραφείο μου... Όχι, όχι, δέν υπάρχει λόγος νά τού ξαναβάλετε τίς χειροπέδες."

Έπειτα, είπε σέ μένα:

"Αύριο τό πρωί, θά σάς πάνε στή Μαδρίτη. Ο πρέσβυς σας έχει ειδοποιηθεί γιά τή σύλληψή σας. Θέλει νά σάς μιλήσει. Ελπίζω νά ξεχάσετε αυτό τό μικρό επεισόδιο."

Δέν μπορούσα νά μή χαμογελάσω καί τού είπα:

"Ποιό επεισόδιο, κύριε;"

Μέ κοίταξε, ξαφνιασμένος καί χαμογέλασε κι αυτός μέ τή σειρά του:

"Έχετε δίκιο, ποιό επεισόδιο;"

Αφού έφαγα, μέ ξαναπήγαν μπροστά του. Μού έδωσε νά καταλάβω ότι ο κυβερνήτης είχε δώσει ο ίδιος εντολή νά μού φερθούν καλά. Μ' έβαλαν νά κοιμηθώ σ' ένα κελί χωρίς στρώμα, αλλά μέ 2 κουβέρτες. Αποκοιμήθηκα χωρίς νά σκεφτώ ούτε στιγμή τή Σολέ. Πιστεύοντας ότι ήμουνα χαμένος, είχα ξεχάσει όλους όσους αγαπούσα γιά ν' αντιμετωπίσω ευκολότερα τή μοίρα μου.

Πήραμε τό αεροπλάνο νωρίς τό απόγευμα. Όταν φτάσαμε στό αεροδρό-

μιο τής Μαδρίτης, είδα ότι μάς περίμεναν αρκετά αυτοκίνητα τής αστυνομίας. Μέ πήγαν κατευθείαν στήν Πλάθα δέλ Σόλ, στή Γενική Ασφάλεια. Μ' έκλεισαν γιά λίγο σ' ένα κελί στό υπόγειο. Μετά, ήρθε νά μέ βρεί ο επιθεωρητής Φρανθίσκο Ροσέλο:

"Ακολουθήστε με. Ο πρέσβυς σας είναι εδώ. Ίσως μπροστά του νά φανείτε επιτέλους λογικός."

Μέ ανέβασαν στό δεύτερο όροφο καί μπήκα σ' ένα πολυτελές γραφείο. Ο πρέσβυς ήταν εκεί. Ήταν ένας άντρας μέ ευθύ καί καθαρό βλέμμα. Μέ πλησίασε καί μού έδωσε τό χέρι, συστήνοντάς μου καί τούς δυό άλλους άντρες που ήταν εκεί. Ο ένας απ' αυτούς ήταν ο υφυπουργός Εσωτερικών. Σηκώθηκε καί μού έδωσε κι αυτός τό χέρι. Τά πράγματα φαινόντουσαν νά πηγαίνουν καλά. Θά ήθελα πολύ νά δώ τά μούτρα τους άν ήξεραν ότι ήμουνα ακριβώς αυτό που προφασιζόμουνα ότι είμαι: ένας κλέφτης καί τίποτα παραπάνω! Όλοι μέ περνούσαν γιά κυβερνητικό πράκτορα: ασφαλώς δέν ήμουνα εγώ αυτός που θά τούς άνοιγε τά μάτια! Πρώτος πήρε τό λόγο ο πρέσβυς:

"Λοιπόν, Μεσρίν, σέ μένα μπορείτε νά πείτε τά πάντα. Διατηρούμε θαυμάσιες σχέσεις μέ τήν Ισπανία. Αυτό τό μικρό επεισόδιο μπορεί νά ρυθμιστεί πολύ γρήγορα. Πείτε μου τ' όνομα τού αρχηγού σας στό Παρίσι καί θά κάνω τ' αναγκαία διαβήματα στίς ισπανικές αρχές γιά νά μπορέσετε νά γυρίσετε γρήγορα σπίτι σας."

Ήταν δυνατό νά έχει πιάσει τόσο καλά η μπλόφα μου; Ακόμα κι ο πρέσβυς τόχε χάψει. Ήμουνα σίγουρος ότι ακόμα καί τή σιωπή μου θά τήν ερμήνευαν όπως μέ βόλευε' σέ τελική ανάλυση, θά μού έβγαινε σέ καλό.

"Σάς ευχαριστώ γιά τό ενδιαφέρον σας κύριε πρέσβυ, αλλά δέν έχω ούτε αρχηγό ούτε ανάγκη απ' τίς υπηρεσίες σας. Διέπραξα ένα αδίκημα, είμαι πρόθυμος νά υποστώ τίς συνέπειες. Δέν είμαι παρά ένας κακότυχος κλέφτης, τίποτα παραπάνω."

Ο πρέσβυς, κάθε άλλο παρά πεισμένος, σήκωσε ψηλά τά χέρια του:

"Μά όχι! Δέν είστε κλέφτης. Δέν έχετε βέβαια, καθαρό ποινικό μητρώο, μού τό έστειλαν μέ τέλεξ, αλλά τό στρατιωτικό σας παρελθόν... Ελάτε τώρα, Μεσρίν, μή μέ κάνετε νά χάνω τόν καιρό μου. Ζήτησα νά σάς φέρουν εδώ γιά νά σάς ξεμπλέξω απ' αυτή τήν ιστορία που μπορεί νά σάς στοιχίσει πολλά χρόνια φυλακή... Γι' αυτό πείτε μου τήν αλήθεια. Θά μείνει μεταξύ μας."

Η κατάσταση είχε αρχίσει νά γίνεται κωμική καί, παρά τήν τραγική θέση που βρισκόμουνα, τό διασκέδαζα. Απάντησα μέ σταθερή φωνή, που άφηνε νά εννοηθούν κάποια πράγματα:

"Δέν μπορώ νά σάς πώ τίποτα, κύριε πρέσβυ... Λυπούμαι πολύ, μήν επιμένετε... Ήξερα τούς κινδύνους... Δέν μπορείτε νά βοηθήσετε σέ τίποτα. Αφήστε τήν ισπανική δικαιοσύνη νά κάνει αυτό που πιστεύει πως είναι τό σωστό, αλλά εγώ δέν έχω τίποτα νά πώ, ούτε σήμερα ούτε αύριο."

Πήρε τό λόγο ο υφυπουργός Εσωτερικών:

"Γιατί αυτή η συμπεριφορά, κύριε Μεσρίν; Ο πρέσβυς σας θέλει απλώς νά σάς βοηθήσει.

— Δέν έχω τίποτ' άλλο νά πώ, κύριε Υπουργέ, καί είμαι σίγουρος ότι μέ καταλαβαίνετε πολύ καλά. Ο καθένας κάνει τή δουλειά του."

Είχα γίνει πολύ μελοδραματικός' αλλά ήμουνα σίγουρος ότι κι αυτός εί-

χε τσιμπήσει. Έμεινε γιά λίγο σκεφτικός, κι έπειτα μού είπε:

"Ναί, σάς καταλαβαίνω! ... Καλύτερα απ' ότι νομίζετε!"

Η συζήτηση συνεχίστηκε μερικά λεπτά ακόμα. Αφού αρνιόμουνα νά δώσω εξηγήσεις, αποφάσισαν νά μέ ξαναπάνε στό υπόγειο, αλλά μού φέρθηκαν μέ τέτοιο τρόπο που άρχισα νά έχω πάλι ελπίδες. Ο πρέσβυς μού έσφιξε τό χέρι φιλικά, λέγοντάς μου ότι, παρόλη τή σιωπή μου, θά έκανε ό,τι μπορούσε γιά νά μέ ξεμπλέξει απ' αυτή τήν ιστορία.

Θά περνούσα τή νύχτα στό κελί μου. Μού έφεραν ένα εξαιρετικό γεύμα μέ κρασί καί κονιάκ' μού πρόσφεραν μάλιστα καί πούρο. Ο φύλακας ήταν πολύ περιποιητικός σ' έναν τόσο σημαντικό πελάτη σάν καί μένα... Θά είχε πάρει ειδικές οδηγίες.

Τό πρωί, ξανάφυγα γιά τό αεροδρόμιο γιά νά ξαναγυρίσω στήν Πάλμα ντέ Μαγιόρκα. Μόλις έφτασα, μέ οδήγησαν αμέσως στήν τοπική φυλακή.

Τό πρώτο πράγμα που πρόσεξα ήταν πως υπήρχαν πολλές δυνατότητες απόδρασης. Η φυλακή βρισκόταν στό κέντρο τής πόλης. Τά κτίρια που τήν αποτελούσαν ήταν κολλητά μέ άλλες κατοικίες καί γύρω-γύρω δέν υπήρχε κάν τοίχος. Σέ μιά μεγάλη αυλή οι κρατούμενοι μπορούσαν νά λιάζονται όλη μέρα. Μέ δέχτηκαν μέ πολύ καλό τρόπο. Τό πρώτο πράγμα που έκανα ήταν νά ψάξω μήπως βρώ κι άλλους Γάλλους. Δέν υπήρχε κανένας αλλά μέ πλησίασε ένας ισπανός. Μιλούσε τέλεια τή γλώσσα μου. Βρισκόταν εκεί γιά εμπόριο ναρκωτικών κι εκτελούσε χρέη γραμματέα τού διευθυντή τής φυλακής. Φαινόταν νά είναι απόλυτα ενημερωμένος γιά τό λόγο που βρισκόμουνα εκεί.

"Ξέρετε, κύριε, ότι ο διευθυντής έλαβε ειδικές οδηγίες γιά τό θέμα σας. Η θέση μου μού επέτρεψε νά τίς διαβάσω. Δέν πρέπει νά σάς θεωρούν συνηθισμένο κρατούμενο."

Δέν είχα καί πολύ εμπιστοσύνη σ' αυτόν τόν τύπο. Τίποτα δέν μού έλεγε πως δέν ήταν βαλτός, που τόν είχαν στείλει γιά νά ψαρέψει. Δέν ξανοιγόμουνα λοιπόν καθόλου χωρίς όμως νά τού φέρομαι άσχημα. Πρίν πιάσω φιλίες, ήθελα νά ξέρω πού πατάω. Εκείνος δέν ήξερε ακόμα ότι είχε συναντήσει τό "θάνατο". Εξαιτίας μου η ζωή του θά τέλειωνε εκεί καί μάλιστα θά τόν σκότωνα μέ τά ίδια μου τά χέρια... Δέν συγχωρεί κανείς ποτέ ένα κάθαρμα.

Γιά τήν ώρα, περιεργαζόμασταν ο ένας τόν άλλο καί δέν είχα φανταστεί ακόμα πως η μοίρα είχε ήδη μοιράσει τούς ρόλους τού δράματος.

Πέρασαν πολλές μέρες χωρίς νά έχω νέα γιά τήν υπόθεσή μου. Μού επέτρεψαν νά γράψω στή γυναίκα μου. Ήξερα ότι τό περιεχόμενο τού πρώτου μου γράμματος θά τό περνούσαν από ψιλό κόσκινο. Επίτηδες λοιπόν, άφησα υπονοούμενα σχετικά μέ τά κίνητρα που μέ είχαν ωθήσει σ' αυτή τήν ενέργεια. Λίγο μ' ένοιαζε πώς θά τό έπαιρνε η Σολέ. Κάτι είχε αλλάξει μέσα μου. Δέ φοβόμουνα πιά νά περάσω ολόκληρα χρόνια στή φυλακή. Δεχόμουνα τό πεπρωμένο μου στωϊκά..., δέν ήταν παρά ένα επαγγελματικό ατύχημα. Απ' τή στιγμή που η αγάπη σβήνει στήν καρδιά ενός ανθρώπου, η συμπεριφορά του γίνεται διαφορετική. Στήν πρώτη μου σύλληψη δέν είχα υποφέρει γιά μένα, αλλά γιά τό κακό που θά έκανα σ' αυτούς που αγαπούσα. Σήμερα, η αδιαφορία είχε εισχωρήσει βαθιά μέσα μου... Ο άνθρωπος γίνεται

πραγματικά επικίνδυνος όταν δέν φοβάται πιά τούς νόμους καί τίς συνέπειές τους. Ήμουνα έτοιμος ν' αντιμετωπίσω οποιαδήποτε κατάσταση... Ένιωθα δυνατός γιατί η τύχη μου δέν μέ είχε εγκαταλείψει ποτέ.

Δέχτηκα τήν επίσκεψη ενός δικηγόρου. Μού συστήθηκε πολύ επίσημα:

"Μέ προσέλαβε η οικογένειά σας γιά ν' αναλάβω τήν υπεράσπισή σας. Γι' αυτό τό σκοπό, έλαβα ένα σημαντικό ποσό τό οποίο πρέπει νά σάς παραδώσω. Ελπίζω, αγαπητέ κύριε, νά δεχτείτε τίς υπηρεσίες μου."

Ήξερα πως πίσω απ' όλα αυτά κρυβόταν ο Γκουίντο. Υποψιαζόμουνα ότι αυτός ο δικηγόρος δέν θά παρέλειπε νά βρίσκεται σέ άμεση επαφή μέ τόν κυβερνήτη καί θά τού ανάφερε όσα θά λέγαμε στίς συναντήσεις μας. Είχα σκοπό φυσικά νά εκμεταλλευτώ όλη αυτή τήν κατάσταση πρός όφελός μου.

Η συζήτησή μας κράτησε πολύ κι ήταν γεμάτη υπονοούμενα. Όταν τέλειωσε, ο δικηγόρος μου σίγουρα θά μέ είχε πάρει γιά κάτι που δέν ήμουνα, δηλαδή, γιά μυστικό πράκτορα. Μού έδωσε νά καταλάβω ότι τά πράγματα θά μπορούσαν νά διορθωθούν πολύ σύντομα κι έφυγε ικανοποιημένος γιά τίς πληροφορίες που πίστευε πως είχε ψαρέψει.

Μέ τόν καινούργιο μου σύντροφο, είχαμε αρχίσει νά εμπιστευόμαστε ο ένας τόν άλλο. Στή διάρκεια τού περίπατου μού είπε:

"Τί θά 'λεγες γιά μιά απόδραση;

— Γιατί μέ ρωτάς, Δαβίδ;

— Η υπόθεσή σου είναι σοβαρή. Όσο γιά μένα, έμαθα ότι μέ τό νέο χρόνο θά μέ μεταφέρουν στή Βαρκελώνη γιά νά λογοδοτήσω γιά κάποια ιστορία καί κινδυνεύω νά τήν πληρώσω ακριβά. Έχω κάτι λάμες σιδεροπρίονου. Αλλά θά πρέπει νά οργανώσεις τά πάντα εσύ, γιατί δέν έχω κανένα νά μέ βοηθήσει... Βασίζομαι σέ σένα! Μού είπε μ' ένα πλατύ χαμόγελο που σήμαινε πολλά.

— Ναί, θά τό σκεφτώ... Δέν ξέρω τί μπορεί νά γίνει μέ μένα. Βέβαια, σ' αυτή τή φυλακή δέν υπάρχει κανένα πρόβλημα, αλλά βρισκόμαστε σέ νησί καί τά μέσα γιά νά τό σκάσουμε είναι περιορισμένα. Τέλος πάντων, κάτι μπορεί νά σκεφτούμε. Άν έχεις τρόπο νά βγάλεις έξω κανένα γράμμα χωρίς νά τό ελέγξουν, θά μπορούσα νά έρθω σ' επαφή μέ κάποιον. Ένα πράγμα μόνο, Δαβίδ, δέν σέ ξέρω, δέν έχουμε κανένα κοινό γνωστό... Γι' αυτό σέ προειδοποιώ, άν προδώσεις τήν εμπιστοσύνη μου ή μέ ρίξεις σέ καμιά παγίδα, θά σέ γδάρω ζωντανό.

— Δέν υπάρχει κανένας φόβος, Ζάκ... Είμαι σπαθί.

— Τότε Ο.Κ. ... θά συνεργαστούμε."

Οι μέρες πέρασαν. Πήρα ένα γράμμα απ' τή Σολέ. Κατάλαβα αμέσως ότι τής τό είχε υπαγορεύσει ο Γκουίντο. Όταν διάβασα τή φράση "τό παιδί σου, παρόλα όσα έγιναν, είναι υπερήφανο που έχει τ' όνομά σου" κατάλαβα ότι ο φίλος μου είχε πάρει τίς απαραίτητες πληροφορίες.

Παρά τή δύσκολη θέση μου, ένιωθα μιά κάποια ικανοποίηση. Ήξερα πως ό,τι κι άν μού συνέβαινε θά μπορούσα νά βασιστώ σ' αυτόν. Μέσω τού Δαβίδ, έστειλα ένα μήνυμα σέ μιά διεύθυνση που χρησιμοποιούσαμε γιά πόστ-ρεστάντ στό Παρίσι. Δέν είχα παρά νά περιμένω τήν απάντηση που θά έφτανε μέσω τού Δαβίδ.

Ο ανακριτής που είχε αναλάβει τήν υπόθεσή μου μέ κάλεσε. Η συζήτηση

μας ήταν σχεδόν φιλική. Μέ πληροφόρησε ότι σκόπευε νά μ' αφήσει ελεύθερο μέ εγγύηση αρκεί νά μήν έφευγα απ' τό νησί καί μέ τόν όρο ότι θά δεχόμουνα νά παρουσιάζομαι κάθε μέρα στόν επιθεωρητή Φρανθίσκο Ροσέλο. Ο δικηγόρος μου είχε καταθέσει αρκετά χρήματα στ' όνομά μου γιά νά πληρωθεί η εγγύηση. Μπορούσα λοιπόν νά ελπίζω ότι πρίν τά Χριστούγεννα θά ήμουνα ελεύθερος.

Όταν είπα τά νέα στό Δαβίδ, νόμισε ότι τό σχέδιο τής απόδρασής μας θά πήγαινε περίπατο.

"Άκου... Καί νά είμαι ελεύθερος στό νησί δέν αλλάζει τίποτα. Ένα μόνο σού λέω. Θά σέ βοηθήσω, όντας ελεύθερος, μπορώ νά κανονίσω τά πάντα, κρυψώνα, χαρτιά, τρόπο γιά νά φύγεις απ' τό νησί... Καί κυρίως θά μπορέσω νά καλέσω ενισχύσεις."

Έτσι καταστρώσαμε τό σχέδιο τής απόδρασής του. Αυτός, που μπορούσε νά μπαίνει στό γραφείο τού διευθυντή σάν γραμματέας, ακόμη καί τίς γιορτές άν είχε κάποια δουλειά νά τελειώσει, μπορούσε νά τό σκάσει από κεί.. Άν μ' άφηναν ελεύθερο πρίν τά Χριστούγεννα, θά προσπαθούσε νά δραπετεύσει τήν 1η Γενάρη 1966 γύρω στίς 8 τό βράδυ. Όλα θά ήταν έτοιμα, μπορούσε νά βασίζεται σέ μένα.

Πήρα ένα γράμμα απ' τόν Γκουίντο, πάντα μέσω τού Δαβίδ. Περίμενε οδηγίες μου. Δέν πρόλαβα κάν νά τού απαντήσω, γιατί τήν παραμονή τών Χριστουγέννων, ο δικηγόρος μου κατέφθασε όλος χαμόγελα μέ τήν "αποφυλάκιση επί εγγυήσει" στήν τσέπη. Ο Δαβίδ μού έδωσε τ' όνομα ενός ξενοδοχείου καί, μέ κοίταξε ερωτηματικά όταν τού απάντησα:

"Γειά σου, μικρέ, όλα θά γίνουν όπως είπαμε... Ένα αυτοκίνητο θά σέ περιμένει στό σημείο που μού είπες. Όλα θά είναι έτοιμα, εσύ αναλαμβάνεις τά υπόλοιπα."

Πήγα στό ξενοδοχείο "Χάιμε ο Γ'" καί τό πρώτο πράγμα που έκανα ήταν νά τηλεφωνήσω στό Παρίσι, όπου έδωσα μόνο τή διεύθυνσή μου καί εξήγησα πως ήμουνα ελεύθερος. Ήξερα ότι μέ τό επόμενο αεροπλάνο θά ερχόταν στήν Πάλμα ο Γκουίντο ή κάποιος άλλος φίλος μέ ψεύτικη ταυτότητα. Στό μεταξύ, ήμουνα αποφασισμένος νά πηγαίνω νά υπογράφω κάθε μέρα όπως είχα υποσχεθεί. Δέν ήθελα νά πώ στή γυναίκα μου ότι ήμουνα ελεύθερος γιατί δέν ήξερα ακόμα πώς θά τέλειωναν όλα αυτά.

Πέρασα τήν παραμονή τών Χριστουγέννων στό νυχτερινό κέντρο τού ξενοδοχείου καί γνώρισα μιά γοητευτική γυναίκα που λεγόταν Τζόσυ Αράντα. Ήταν γαλλίδα κι είχε έρθει μέ τήν κόρη της νά περάσουν τίς γιορτές στήν Πάλμα. Έμενε στή Λυών όπου είχε ένα μπάρ. Συμπαθήσαμε ο ένας τόν άλλο αμέσως. Εγώ, στό πρόσωπό της αναγνώρισα τή γυναίκα που ήξερε τή ζωή καί τούς άντρες. Εκείνη, αναγνώρισε τόν τυχοδιώκτη που κρυβόταν μέσα μου.

Χρειάστηκε νά περιμένω 2 μέρες μέχρι νά μέ ζητήσουν στό τηλέφωνο κάποιο πρωί:

"Ποιός είναι;

— Ο μεγάλος... Γειά σου, μικρέ. Είμαι στήν Πάλμα. Έλα στό "Εστιατόριο τού Λιμανιού" γύρω στίς δύο.

— Χαίρομαι που είσαι εδώ, φίλε.

— Όχι όσο εγώ, αδελφάκι... Γειά σου."

Ρώτησα τή Τζόσυ ἀν ἤθελε νά φάμε μαζί παίρνοντας καί τήν κόρη της. Δέχτηκε.

Μόλις μπήκα στό "Εστιατόριο τού Λιμανιού", εἶδα τόν Γκουίντο. Καθόταν μ' ἕναν ἄντρα που μοῦ ἦταν ἄγνωστος. Ὅταν κάτσαμε τόν εἶδα νά πηγαίνει στίς τουαλέτες... Τόν μιμήθηκα προφασιζόμενος πως ἔπρεπε νά κάνω ἕνα τηλεφώνημα.

Μέ υποδέχτηκε μ' ἕνα χαμόγελο.

"Μήπως σέ παρακολούθησε κανείς;"

Τού ἔγνεψα αρνητικά.

"Απίστευτο, μικρέ! ... Πῶς τά κατάφερες νά βγεῖς απ' αὐτή τή λούμπα.

— Εἶναι μεγάλη ιστορία... Σέ ποιό ξενοδοχείο μένεις;

— Δέν μένω σέ ξενοδοχείο. Μένω σ' ἕνα καλό φίλο... Ναί, στόν τύπο που εἶδες στό τραπέζι μου. Τελικά, τίς πήραμε τίς πληροφορίες που θέλαμε. Ἔκανες καλή δουλειά, μικρέ. Θά τό δεῖς καί μόνος σου, δέν σέ ξεχάσαμε.

— Δέν ἔχουμε καιρό γιά συζήτηση εδώ. Δῶσε μου τή διεύθυνση τού φίλου σου καί θά ἔρθω εκεί στίς 6. Πρέπει νά μιλήσουμε σοβαρά.

— Ποιά εἶναι η γυναίκα που ἐφερες... καί η μικρή;

— Μιά γνωστή... Δέν υπάρχει λόγος νά φοβάσαι.

— Αὐτό δέν τό ξέρω!

— Ὄχι, ἔχω τίς πληροφορίες μου γι' αὐτήν... Μπορεῖς νά ρωτήσεις στή Λυών γιά νά μάθεις τί εἶναι... Ὅπως καί νάχει, εἶναι μόνο μιά φίλη, τίποτα παραπάνω.

— Ο.Κ., μικρέ... Θά τά ξαναποῦμε."

Μοῦ ἔδωσε τή διεύθυνση τού φίλου του.

Τό γεύμα ἦταν εξαιρετικό. Η Τζόσυ ἔκανε ευχάριστη παρέα. Τό βλέμμα μου δέν ἔπεσε οὔτε στιγμή στό τραπέζι τού Γκουίντο.

Ἔφτασα στό ραντεβού στήν ὥρα μου. Ο φίλος τού Γκουίντο ἦταν Βέλγος. Εἶχε ἕνα υπέροχο κτήμα, 10 χιλιόμετρα ἔξω απ' τήν Πάλμα. Ο Γκουίντο μοῦ ἔδωσε νά καταλάβω πως μπορούσα νά μιλάω τελείως ελεύθερα. Ἔτσι, τούς διηγήθηκα μέ λεπτομέρειες όλη μου τήν ιστορία. Εξήγησα στόν Γκουίντο τό σχέδιό μου γιά τήν απόδραση τού Δαβίδ.

"Ωραία εἶναι όλα αὐτά, αλλά τόν τύπο δέν τόν ξέρεις. Σκέφτηκες ότι θά μπορούσε νά εἶναι μπάτσος;

— Δέν εἶναι, τόν δοκίμασα. Ἄσε που τού ἔδωσα καί τό λόγο μου ότι θά τόν βοηθήσω καί...

— Ο.Κ., μικρέ... Μή λές τίποτ' ἄλλο. Ἄν ἐκρινες σωστό νά τόν βοηθήσεις, θά τόν βοηθήσουμε."

Ο Γκουίντο μοῦ εξήγησε γιατί δέν μοῦ εἶχε συστήσει τό Βέλγο φίλο του, τότε μέ τήν υπόθεση τού κυβερνήτη. Εκείνη τήν εποχή, αυτός δέν βρισκόταν στό νησί. Ἔτσι κι αλλιώς, δέν θά εἶχε δεχτεί ν' αναμιχθεί σ' αὐτή τήν υπόθεση. Αυτός όμως τού εἶχε συστήσει τό δικηγόρο που μέ επισκέφθηκε. Ἔφυγα απ' τό κτήμα μέ τίς ἴδιες προφυλάξεις που εἶχα πάει. Εἴχαμε κανονίσει όλες τίς λεπτομέρειες τής απόδρασης.

Τίς επόμενες μέρες, δέν ξαναείδα τόν Γκουίντο, όπως εἴχαμε συμφωνήσει. Πήγαινα κάθε μέρα γιά νά υπογράψω στήν αστυνομία. Πότε-πότε συναντούσα τόν αρχηγό τής Πολιτοφυλακής που μέ εἶχε ανακρίνει· μέ κερνούσε ένα ποτό στή στρατιωτική λέσχη. Γιά εκείνον, ήμουνα πολύ εντάξει τύπος,

σχεδόν συνάδελφος. Αυτή η εμμονή του νά πιστεύει στό παραμύθι μου, μέ διασκέδαζε, αλλά φυσικά ούτε λόγος νά τούς ανοίξω τά μάτια. Συνέχιζα τό παιχνίδι.

Όλα ήταν έτοιμα γιά τήν απόδραση τού Δαβίδ. Ο Γκουίντο είχε φέρει κι άλλον ένα φίλο απ' τό Παρίσι που θά περίμενε τόν Δαβίδ μέσα σ' ένα κλεμμένο αυτοκίνητο τήν καθορισμένη ώρα. Ο Βέλγος είχε βρεί κρυψώνα. Γιά τά χαρτιά δέν έλειπε παρά μόνο η φωτογραφία του. Είχαμε καθορίσει ότι θά έφευγε απ' τό νησί ένα μήνα μετά τήν απόδραση γιά ν' αποφύγουμε κάθε δυσάρεστη έκπληξη. Έτσι, έχοντας ήσυχη τή συνείδησή μου, πέρασα τήν παραμονή τής Πρωτοχρονιάς μέ τή Τζόσυ. Μού είπε πως θά έφευγε τήν επόμενη μέρα μέ τό καράβι γιά τή Μασσαλία. Θά έφευγε στίς 8 τό βράδυ. Αυτή η σύμπτωση δέν μού διέφυγε... Τήν ίδια ώρα, ο Δαβίδ θά επιχειρούσε νά δραπετεύσει. Δέν θά μπορούσα νά βρώ καλύτερο άλλοθι απ' τό νά τή συνοδεύσω καί νά τούς κάνω νά μέ προσέξουν μέ κάποιο τρόπο στό τελωνείο. Γιά μιά ακόμα φορά η τύχη μού χαμογελούσε προσφέροντάς μου ένα ακλόνητο άλλοθι κάτω από σχεδόν κωμικές συνθήκες.

Τήν 1η Γενάρη 1966, γύρω στίς 7 τό βράδυ, συνόδευσα τή Τζόσυ καί τήν κόρη της στό λιμάνι τής Πάλμα ντέ Μαγιόρκα. Τό πλοίο βρισκόταν στήν αποβάθρα. Πηγαίνοντας μέ τίς βαλίτσες πρός τό τελωνείο, είδα τόν αρχηγό τής Πολιτοφυλακής. Μέ κοίταξε ξαφνιασμένος, πιστεύοντας ίσως, ότι έφευγα εγώ. Προχώρησε πρός τό μέρος μου.

"Λοιπόν, κύριε Μεσρίν... Μάς φεύγετε παρά τήν απαγόρευση;

— Α! Όχι, κύριε διοικητά... Απλώς συνοδεύω μιά φίλη καί τήν κόρη της. Ξέρετε πολύ καλά ότι ποτέ δέν θά σάς έκανα κάτι τέτοιο!" τού είπα ειρωνικά.

Τό βλέμμα του έπεσε αμέσως πάνω στή Τζόσυ. Έκανα τίς συστάσεις. Καθότι τζέντλεμαν, δέν παρέλειψε τό χειροφίλημα που κράτησε λίγο παραπάνω απ' ότι έπρεπε. Η παρουσία του μέ χαροποιούσε. Αμέσως επέμεινε νά διευκολύνει στό τελωνείο τή Τζόσυ που ήταν γοητευτική χωρίς καμιά προσπάθεια μιά κι η φυσική της ομορφιά τήν έκανε ελκυστική απ' τήν πρώτη στιγμή που τήν αντίκριζες.

Πρότεινε ν' ανέβει στό πλοίο γιά νά μάς κεράσει σαμπάνια.

"Πολύ καλή ιδέα, κύριε διοικητά, αλλά στή θέση που βρίσκομαι δέν ξέρω άν έχω τό δικαίωμα.

— Μαζί μου, κύριε Μεσρίν, όλα είναι δυνατά!" Μού απάντησε, γεμάτος αυτοπεποίθηση καί υπερηφάνεια, πανευτυχής που μπορούσε νά κάνει επίδειξη τής εξουσίας του στή Τζόσυ που τόν κοιτούσε σαγηνευτικά.

Ανεβήκαμε λοιπόν στό πλοίο. Αφού περάσαμε πρώτα απ' τήν καμπίνα της, προχωρήσαμε πρός τό μπάρ. Κέρασα εγώ τήν πρώτη σαμπάνια. Απορροφημένοι απ' τή συζήτησή μας, δέν ακούσαμε τό σήμα αναχώρησης. Ο διοικητής παράγγειλε κι άλλο μπουκάλι. Φλερτάριζε τή Τζόσυ μπροστά μου χωρίς καμιά διακριτικότητα. Ο χρόνος περνούσε μέ τή βοήθεια τού ποτού, δέν τό καταλαβαίναμε. Ακούστηκε η σειρήνα τού καραβιού. Είπα στό διοικητή:

"Ίσως θά πρέπει νά κατεβούμε, κύριε διοικητά."

Ο μπάρμαν, που μιλούσε ισπανικά, διέκοψε τή φράση μου καί κοιτάζοντάς με, κατάπληκτος, μού είπε:

"Νὰ κατεβεῖτε, κύριε! Πολὺ ἀμφιβάλλω... Ἔχουν ἀμολύσει τὰ παλαμάρια καὶ σὲ λίγο θὰ βγοῦμε ἀπ' τὸ λιμάνι."

Ὁ διοικητὴς φώναξε ἔξαλλος:

"Τί! ... Μὰ γιατὶ δὲν ἀναγγείλατε τὴν ἀναχώρηση τοῦ πλοίου; Ξέρετε ποιός εἶμαι; ... Εἶμαι ὁ ἀρχηγὸς τῆς Πολιτοφυλακῆς. Ὁδηγήστε με ἀμέσως στὸν κυβερνήτη τοῦ πλοίου.

— Μὰ ἡ ἀναγγελία ἔγινε, κύριε διοικητά.. Ἴσως νὰ μὴν τὴν ἀκούσατε καὶ...

— Ὁδηγήστε με στὸν κυβερνήτη! ..." Εἶπε, ἔξαλλος ἀπὸ θυμό.

Αὐτὴ ἡ κωμικὴ κατάσταση μ' ἔκανε νὰ χαμογελάσω. Κοιτάζοντας τὸ ρολόϊ μου, εἶδα ὅτι ὁ Δαβὶδ ἦταν κατὰ πάσα πιθανότητα ἐλεύθερος ἐκείνη τὴν ὥρα, ἂν ὅλα εἶχαν ἐξελιχθεῖ σύμφωνα μὲ τὸ σχέδιο. Ὅσο γιὰ μένα, εἶχα ἀποκτήσει ἕνα ἀλλοθι ποὺ κανεὶς δὲν θὰ μποροῦσε ν' ἀμφισβητήσει.

Ἀφοῦ πήγαμε στὸν κυβερνήτη τοῦ πλοίου, ἀποφάσισαν νὰ ἔρθει νὰ μὰς πάρει μιὰ ἀκατος τοῦ τελωνείου. Ἐστειλαν τὸ μήνυμα. Κάτω ἀπὸ ἐπευφημίες, κρεμασμένοι σὲ μιὰ σκάλα δεμένη στὴν κουπαστή, μπήκαμε στὴν ἀκατο ποὺ σκαμπανέβαζε στὸ κύμα. Ἡ Τζόσυ μὰς κούνησε γιὰ τελευταία φορὰ τὸ χέρι. Ὅταν ἡ ἀκατος ἔφτασε στὴ στεριά, ὁ διοικητὴς εἶχε ξαναβρεῖ τὸ χαμόγελό του.

"Παράξενη γυναίκα, αὐτὴ ἡ Τζόσυ! ... Μοῦ εἶπε.

— Θὰ ξανάρθει πολὺ σύντομα στὴν Πάλμα, κύριε διοικητά.

— Θὰ χαιρόμουνα πολὺ νὰ τὴν ξαναδῶ. Πιστεύετε πως θὰ δεχτεῖ τὴν πρόσκληση ποὺ τῆς ἔκανα;

— Δὲν ὑπάρχει καμιὰ ἀμφιβολία, κύριε διοικητά...", εἶπα γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσω.

Μοῦ πρότεινε νὰ πάω μαζί του, σ' ἕνα κέντρο γιὰ νὰ συνεχίσουμε τὴ βραδιά. Μὰς πῆγε ὁ σωφέρ του.

Ἔπινα μαζί του ὡς τὶς 11. Ἦταν μεθυσμένος καὶ δὲν σταματοῦσε νὰ λέει στὶς 2 πουτάνες ποὺ ἦταν μαζί μας στὸ τραπέζι ὅτι ἤμουνα "ὁ φίλος του ὁ Γάλλος". Τοῦ ἐξήγησα ὅτι ἔπρεπε νὰ γυρίσω σπίτι. Ἐκεῖνος ἤθελε νὰ μείνει' ἔδωσε ἐντολὴ λοιπὸν στὸν ὁδηγό του νὰ μὲ πάει μὲ τὸ ὑπηρεσιακὸ αὐτοκίνητο.

Ὅταν ὁ θυρωρὸς τοῦ ξενοδοχείου μὲ εἶδε, μοῦ ἄνοιξε τὴν πόρτα μὲ σεβασμὸ κι ἀπορία καὶ μοῦ εἶπε ὅτι 2 ἀστυνομικοὶ μὲ περίμεναν στὸ σαλόνι, ἐδῶ καὶ 2 ὧρες. Αὐτὴ ἡ ἐπίσκεψη δὲν μὲ παραξένευε ἂν ὁ Δαβὶδ εἶχε καταφέρει νὰ δραπετεύσει..., τὰ εἶχε ὅμως καταφέρει;

Οἱ 2 ἀστυνομικοὶ μοῦ ἔδειξαν τὶς ταυτότητές τους καὶ μοῦ εἶπαν νὰ καθίσω.

Ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς δυὸ πῆρε τὸ λόγο:

"Ποῦ ἤσασταν, κύριε Μεσρίν;

— Γιατὶ αὐτὴ ἡ ἐρώτηση, κύριε;

— Τὶς ἐρωτήσεις τὶς κάνω ἐγώ... Σὰς ζητάω νὰ μοῦ πεῖτε ποῦ ἤσασταν ἀπ' τὶς 7 τὸ βράδυ μέχρι τώρα."

Δὲν μπόρεσα νὰ συγκρατήσω ἕνα χαμόγελο λέγοντάς του:

"Ἂν σὰς ἔλεγα, μάλλον δὲν θὰ μὲ πιστεύατε... Ἀλλὰ δὲν τὸ θεωρῶ ἀπαραίτητο νὰ σὰς ἀπαντήσω.

— Ἀκοῦστε, Μεσρίν, μοῦ εἶπε ὁ ἄλλος ἀστυνομικός, ἐμεῖς κάνουμε α-

πλώς τή δουλειά μας. Γνωρίζετε έναν κρατούμενο που λέγεται Δαβίδ;"

Έκανα πως σκεφτόμουνα.

"Δαβίδ... Α! Ναί, ο τύπος που παίζαμε μαζί σκάκι όταν ήμουνα φυλακή... Ναί, τόν ξέρω! ... Αλλά λίγο. Γιατί;

— Δραπέτευσε!

— Τί... Αυτός νά δραπετεύσει... Άς γελάσω."

— Πριόνησε τά κάγκελα στό γραφείο τού διευθυντή κι αφού σκαρφάλωσε πήδηξε στήν αυλή τής αγοράς. Έπεσε πάνω στούς 2 νυχτοφύλακες που έκαναν περιπολία. Ούτε κάν που σκέφτηκαν ότι είχαν νά κάνουν μέ δραπέτη καί τόν πέρασαν γιά έναν απλό μεθύστακα. Αυτή τήν εντύπωση τούς έδωσε γιατί τούς είπε πως αποκοιμήθηκε πρίν νά κλείσει τό μαγαζί καί πως έψαχνε νά βρεί τήν έξοδο τήν ώρα που τόν βρήκαν οι δυό φύλακες. Οι φύλακες, ανύποπτοι, τηλεφώνησαν στό αστυνομικό τμήμα που είναι πολύ κοντά. Τούς είπαν νά τόν πάνε εκεί. Τήν ώρα που ο ένας φύλακας άνοιγε τό ρολό, ο Δαβίδ έσπρωξε τόν άλλο καί τό 'σκασε. Οι φύλακες έτρεξαν ξοπίσω του. Τόν είδαν νά χώνεται σ' ένα στενό, νά μπαίνει σ' ένα αυτοκίνητο καί νά χάνεται. Εσείς ήσασταν φίλος μ' αυτόν τόν κρατούμενο' σκεφτόμαστε λοιπόν ότι τό αυτοκίνητο αυτό θά μπορούσατε νά τό οδηγείτε εσείς. Άν δέν είσαστε σέ θέση νά μάς πείτε τί κάνατε εκείνη τήν ώρα, έχουμε εντολή νά σάς οδηγήσουμε στόν επιθεωρητή Φρανθίσκο Ροσέλο.

— Θά ήταν ίσως προτιμότερο νά μέ πάτε εκεί αμέσως, γιατί δέν μού επιτρέπεται νά σάς πώ μέ ποιόν ήμουνα άν δέν δώ πρώτα τόν επιθεωρητή. Αλλά η έκπληξή του θά είναι μεγάλη, γιατί δέν έχω απολύτως καμιά σχέση μ' αυτή τήν υπόθεση' τό πρόσωπο μέ τό οποίο βρισκόμουνα αποτελεί εγγύηση γιά τήν αθωότητά μου. Θά τόν πιστέψουν οπωσδήποτε, μήν αμφιβάλλετε καθόλου", είπα ειρωνικά.

Μέ πήγαν στό τμήμα όπου επικρατούσε αναβρασμός. Ο επιθεωρητής ήρθε πρός τό μέρος μου. Ένιωθα πως είχε απειλητικές διαθέσεις.

"Δέν ήταν σωστό αυτό που κάνατε, Μεσρίν.

— Κάνετε μεγάλο λάθος, κύριε επιθεωρητά... Δέν έχω καμιά απολύτως σχέση."

Τού εξήγησα μέ τό νί καί μέ τό σίγμα τί έκανα όλο αυτό τό διάστημα. Αμέσως, πίστεψε ότι τόν κορόϊδευα. Έκανε πολλή ώρα γιά νά βρεί τό διοικητή, γιατί δέν είχα τήν παραμικρή ιδέα γιά τό πού βρισκόταν τό μέρος όπου τά πίναμε. Όταν ο επιθεωρητής εμφανίστηκε ξανά τό άλλοθί μου είχε επαληθευτεί.

"Πράγματι, η απίστευτη ιστορία που μού διηγηθήκατε, αποδείχθηκε σωστή. Τίποτα δέν είναι φυσιολογικό μέ σάς, Μεσρίν, ούτε κάν τό άλλοθί σας. Είστε λοιπόν ελεύθερος... αλλά δέν μπορώ νά μή σκεφτώ ότι κάπου έχετε βάλει κι εσείς τό χέρι σας.

— Όχι, κύριε επιθεωρητά, γιατί δέν είχα κανένα λόγο νά βοηθήσω έναν τύπο σάν τό Δαβίδ νά δραπετεύσει.

— Όπως δέν είχατε καί λόγους νά μπείτε στό σπίτι τού κυβερνήτη. Κάνετε πολλά πράγματα χωρίς λόγο, κύριε Μεσρίν... Προσέξτε πολύ, σάς δίνω μιά δωρεάν συμβουλή. Όπως καί νάχει τό πράγμα, θά τόν ξαναβρούμε. Βρισκόμαστε πάνω σ' ένα νησί... Δύσκολα φεύγει κανείς από ένα νησί, κύριε Μεσρίν."

Δέν μπόρεσα νά κρατηθώ καί τού τό πέταξα.

"Ναί, τό διαπίστωσα απόψε... Άν ήθελα, θά ταξίδευα τώρα γιά τή Γαλλία καί δέν θά μπορούσατε νά μέ ξαναπιάσετε μέ τίποτα... Νά κι άλλη μιά απόδειξη τής καλοπιστίας μου. Αναγνωρίζω τίς υποχρεώσεις μου, κύριε επιθεωρητά, γι' αυτό μή μού κάνετε τή ζωή δύσκολη. Δέν είμαι αρμόδιος νά επιτηρώ τίς φυλακές σας καί δέν έχω καμιά σχέση μέ τόν Δαβίδ σας. Άν μού επιτρέπετε, θά ήθελα νά γυρίσω στό ξενοδοχείο μου καί νά σάς αφήσω απερίσπαστους στίς έρευνές σας. Μέ συγχωρείτε που δέν θά σάς ευχηθώ καλή τύχη.

— Σύμφωνοι, Μεσρίν, είστε ελεύθερος. Θά σάς συνοδέψουμε."

Όταν μπήκα στό δωμάτιό μου, παράγγειλα ένα μπουκάλι ουίσκυ μέ πάγο. Γέμισα τό ποτήρι μου καί τσούγκρισα μέ κάποιο φανταστικό πρόσωπο που τάχα ήταν ο Δαβίδ καί είπα μέσα μου: "Καλά τά κατάφερες, μικρέ, τούς γάμησες!"

Ήξερα πως η παρακολούθησή μου θά γινόταν ακόμα πιό στενή. Έτσι κι αλλιώς, είχαμε συμφωνήσει πως δέν θά ξαναρχόμουνα σ' επαφή μέ τόν Δαβίδ όσο καιρό θά έμενα στό νησί. Ο Γκουίντο μού είπε πως όλα ήταν εντάξει καί πως θά γύριζε στό Παρίσι. Στίς 10 Γενάρη 1966, ήρθε νά μέ βρεί ο δικηγόρος μου στό ξενοδοχείο. Μέ πληροφόρησε ότι δικάστηκα ερήμην. Μέ είχαν καταδικάσει σέ φυλάκιση 6 μηνών μέ αναστολή γιατί σάν μοναδικό στοιχείο εναντίον μου είχαν τήν απόπειρα κλοπής. Η ιστορία μέ τό αυτόματο πιστόλι θάφτηκε. Μού έδωσε ένα έγγραφο που μού επέτρεπε νά γυρίσω στή Γαλλία. Δέν μέ είχαν κάν απελάσει απ' τήν Ισπανία... Η μπλόφα μου είχε πετύχει πολύ περισσότερο απ' ότι περίμενα. Τό ίδιο απόγευμα πήρα τό αεροπλάνο γιά τό Παρίσι.

Η Σολέ αναγνωρίζοντας τό χτύπημά μου, άφησε μιά κραυγή χαράς κι όρμησε στήν αγκαλιά μου. Τά πρώτα της λόγια μέ ξάφνιασαν:

"Είναι αλήθεια, αγάπη μου, ότι δουλεύεις γιά τίς μυστικές υπηρεσίες; ... Ο δικηγόρος τό έγραψε στόν πατέρα σου."

Αμέσως κατάλαβα ότι αυτό μέ συνέφερε γιά τά μελλοντικά μου ταξίδια καί τής απάντησα αόριστα:

"Μήν κάνεις τέτοιες ερωτήσεις, εντάξει; ..."

Ήξερα ότι θά έβγαζε τό συμπέρασμα ότι μού ήταν αδύνατο ν' απαντήσω. Όσο γιά τά υπόλοιπα, θά φρόντιζε η φαντασία της. Μέ κοίταξε μέ θαυμασμό καί μού είπε "Καταλαβαίνω"... Πίστευε πως ήταν παντρεμένη μέ τόν ΟΣΣ 117 καί τόν Τζέϊμς Μπόντ μαζί... Άν αυτό μπορούσε νά καθησυχάσει τή συνείδησή της, προτιμούσα νά τήν αφήσω στίς αυταπάτες της.

Ήρθα αμέσως σ' επαφή μέ τόν Γκουίντο που μέ καθησύχασε γιά τό θέμα τού Δαβίδ.

"Ενώ ήσουνα φυλακή, έκανα μιά ωραία δουλειά μέ πλαστά δολάρια. Αγόρασα... είναι καί γιά τούς δυό μας άν συμφωνείς."

Πήγε νά φέρει μιά βαλίτσα κι έβγαλε από μέσα ένα μεγάλο κουτί. Ήταν γεμάτο δεσμίδες τών 100 δολαρίων. Έλυσα μιά δεσμίδα κι άρχισα νά τήν εξετάζω.

"Λοιπόν;

— Καλό εμπόρευμα... Αρκετά καλό.

— Τά βρίσκεις εντάξει;

— Όχι βέβαια τέλεια, αλλά κάτι αξίζουν... Πόσα είναι;

— 150.000 δολάρια... Τό κακό είναι ότι προέρχονται από πολλές σειρές που είχαν σημαδευτεί απ' τήν Αμέρικαν Εξπρές τό 1961.

— Πόσο τ' αγόρασες;

— 15% τής ονομαστικής τους αξίας.

— Καλά, θά δούμε τί μπορούμε νά κάνουμε· αλλά θά πρέπει νά βρούμε καλή τιμή γιά νά τά πουλήσουμε. Ας μή βιαστούμε."

Πέρασε ένας μήνας. Είχα ξεκουραστεί κοντά στή Σολέ που δέν έλεγε πιά τίποτα γιά τίς βραδινές μου εξόδους καί φανταζόταν ότι ήμουνα σέ, κύριος οίδε, ποιά αποστολή.

Ήταν καιρός νά φέρουμε τόν Δαβίδ. Μέ τά πλαστά χαρτιά του πήρε τό αεροπλάνο μαζί μέ τή γυναίκα καί τό παιδί ενός φίλου μου που είχε δεχτεί νά μπεί στό κόλπο γιά νά διευκολύνει τήν έξοδό του απ' τό νησί.

Ο Δαβίδ ήρθε σπίτι μου. Άστραφτε από χαρά. Μού τά διηγήθηκε όλα μέ κάθε λεπτομέρεια καί δέν ήξερε πώς νά μ' ευχαριστήσει γιά ότι είχα κάνει γι' αυτόν. Τού είχα ετοιμάσει τά πάντα, διαμέρισμα στ' όνομα τού πλαστού διαβατηρίου, ρούχα, χρήματα. Τό έβρισκα φυσικό νά βοηθήσω κάποιον που είχε τό θάρρος νά δραπετεύσει. Καμιά φορά βάζει κανείς τό λύκο στό μαντρί χωρίς νά τό παίρνει είδηση.

Γιά μιά βδομάδα, δέν έκανε τίποτ' άλλο από τό νά γνωρίζει τούς φίλους μου. Κι έπειτα, μιά μέρα, η συζήτηση ήρθε στά πλαστά δολάρια. Ο Δαβίδ ενθουσιάστηκε αμέσως μόλις τά είδε.

"Άκουσε, Ζάκ. Έχω κάποιο γνωστό, έναν τραπεζίτη στή Βαρκελώνη, που δέχεται αυτού τού είδους τό εμπόρευμα, όταν είναι καλά φτιαγμένο, μέ προμήθεια 20%. Θά τά πάρει όλα χωρίς κανένα πρόβλημα. Άν θέλεις, μπορώ νά έρθω σ' επαφή μαζί του."

Τό συζητήσαμε μέ τόν Γκουίντο. Μπροστά στ' ακλόνητα επιχειρήματα τού Δαβίδ, δεχτήκαμε, γιατί μόνον άν ήταν σίγουρος γιά τόν εαυτό του θά διακινδύνευε νά ξαναγυρίσει στήν Ισπανία. Πίστευα πως αυτός ήταν ο τρόπος που είχε διαλέξει γιά νά ξεπληρώσει τό χρέος που πίστευε ότι μάς όφειλε. Ακόμα καί δώ έπεφτα έξω. Αποφάσισα λοιπόν νά πάω μαζί του καί βάλθηκα νά οργανώσω τήν αναχώρησή μας.

Λίγες μέρες πρίν φύγουμε, ο Γκουίντο μέ κάλεσε σπίτι του:

"Άκουσε, μικρέ! Αυτός ο τύπος δέν μ' αρέσει... Πρόσεχέ τον, μερικές λεπτομέρειες μέ κάνουν καχύποπτο. Μού ζήτησε νά τού δώσω ένα αυτόματο γιά τό ταξίδι... Σού είπε τίποτα;

— Ναί... Τίποτα δέν είναι πιό λογικό απ' τό νά οπλοφορείς στό ταξίδι.

— Δέν τόν ξέρουμε καί πολύ καλά γιά νά τού έχουμε εμπιστοσύνη... Στό ξαναλέω, πρόσεχέ τον... Διαισθάνομαι πως κάτι δέν πάει καί τόσο καλά.

— Έτσι κι αλλιώς, τά δολάρια τά κρατάω εγώ καί φυσικά δέν πιστεύω νά νομίζεις ότι θά πάω άοπλος. Μπορούμε εν πάση περιπτώσει, νά πάρουμε τά μέτρα μας. Απλώς θά τού δώσουμε τό σιδερικό του ακριβώς πρίν τήν αναχώρηση, αλλά θά έχουμε λιμάρει τόν επικρουστήρα. Δέν ξέρει καί πολλά από πιστόλια. Εγώ θά πάρω 2 σέ περίπτωση που θά πέσουμε πάνω σέ ισπανούς μπάτσους, έτσι ώστε άν βρεθούμε σέ δύσκολη θέση νά μήν βρεθεί αυτός μέ άδεια χέρια... Άν αυτό σέ καθησυχάζει, άς τό κάνουμε έτσι."

Ο Γκουίντο συμφώνησε.

Αποφασίσαμε νά νοικιάσει ο Δαβίδ μιά Μερσεντές απ' τή Χέρτς, μέ πλαστή ταυτότητα. Αφού κρύψαμε τά δολάρια μέσα στό αυτοκίνητο, ορίσαμε τήν ημερομηνία που θά φεύγαμε. Τό πρωί τού έδωσα ένα παραμπέλουμ τών 9 χιλ. καί 2 γεμιστήρες. Τά βλέμματά μας διασταυρώθηκαν. Διάβασα μιά ικανοποίηση στά δικά του.

"Θά νιώθεις λιγότερο μόνος μ' αυτό, τού είπα.

— Ναί, μπορεί νά μού χρειαστεί.

— Πές μου, Δαβίδ... Είσαι σίγουρος γιά τόν τραπεζίτη;

— Ναί, έχε μου εμπιστοσύνη."

Διασχίσαμε τή Γαλλία οδηγώντας μιά ο ένας μιά ο άλλος. Περάσαμε τή νύχτα στό Περπινιάν. Τό πρωί, ο Δαβίδ μού πρότεινε:

"Ξέρεις, υπάρχει μεγάλος κίνδυνος γιά σένα άν περάσεις τά σύνορα μαζί μου. Θά ήταν καλύτερα νά περάσω μόνος μου μέ τή Μερσεντές κι εσύ μέ τό λεωφορείο. Θά σέ ξαναπάρω μετά τά σύνορα."

Ήταν άραγε ειλικρινής; Ή μήπως είχε κακές προθέσεις; Σ' όλο τό ταξίδι φαινόταν χαρούμενος καί τίποτα στή συμπεριφορά του δέν φαινόταν ύποπτο. Αποφάσισα νά τόν δοκιμάσω γιά νά δώ μήπως η πρότασή του είχε άλλο σκοπό κι όχι τήν προστασία μου.

"Ναί, έχεις δίκιο, αλλά θά περάσω εγώ μέ τή Μερσεντές κι εσύ μέ τό λεωφορείο... Ο κίνδυνος θά είναι ακόμη μικρότερος έτσι, δέ νομίζεις;"

Φαινόταν αμήχανος, αλλά μού απάντησε:

"Όπως θέλεις, εσύ αποφασίζεις."

Πέρασα λοιπόν μόνος μου τά σύνορα χωρίς καμιά δυσκολία. Αλλά δέν μπορούσα νά διώξω απ' τή σκέψη μου τήν προειδοποίηση τού Γκουίντο.

Τό λεωφορείο έφτασε 2 ώρες μετά από μένα. Αποφασίσαμε νά φάμε εκεί. Μού πρότεινε καί πάλι:

"Λοιπόν, Ζάκ, στή Βαρκελώνη δέν θά φτάσουμε πρίν τό βράδυ. Έχω ένα πολύ καλό φίλο που μένει 40 χιλιόμετρα από δώ... Θά ήθελα νά στόν γνωρίσω. Αν συμφωνείς, θά μπορούσαμε νά περάσουμε νά τόν δούμε."

Ποτέ δέν μού είχε μιλήσει γι' αυτόν τό φίλο. Εκείνη τή στιγμή, κατάλαβα ότι προσπαθούσε νά μού τή φέρει, γιατί μ' αυτά που μεταφέραμε δέν ήταν ώρα γιά τουρισμό. Τό παιχνίδι άρχισε νά μ' αρέσει. Έκανα μονάχα μιά ευχή γι' αυτόν, νά έκανα λάθος εγώ. Τού απάντησα δήθεν αδιάφορα:

"Ναί, έχουμε καιρό, Ο.Κ., πάμε νά δούμε τό φίλο σου."

Μού ζήτησε νά οδηγήσει αυτός. Περάσαμε τά Πυρηναία από ένα δρόμο μέσα στό δάσος. Δέν είχε σχεδόν καθόλου κίνηση.

"Πώς μού είπες ότι τό λένε τό χωριό; ..."

Δέν μού είχε πεί τίποτα.

Δίστασε καί μού είπε ένα όνομα που δέν ήξερα. Ένιωθα ότι ήταν εκνευρισμένος. Τώρα πιά ήμουνα σίγουρος: ο Δαβίδ είχε κάτι στό νού του. Άρχισα νά προσέχω. Τό τριανταοχτάρι που είχα στή ζώνη, μού εγγυόταν ότι θά ζούσα πολλά χρόνια. Έκανα πως αποκοιμήθηκα μέ τό κούνημα τού αυτοκινήτου.

Όσο είχε τά χέρια του στό τιμόνι, δέν υπήρχε μεγάλος κίνδυνος. Είχα αρχίσει νά διασκεδάζω. Είδα ότι πήρε ένα μικρό δρόμο μερικά χιλιόμετρα πιό κάτω. Δέν είχαμε συναντήσει ούτε ένα αυτοκίνητο. Έκοψε ταχύτητα.

Έκανα πως ξύπνησα.

"Θέλω νά κατουρήσω", μού είπε.

Αυτό ήταν λοιπόν, μού τήν είχε "φορέσει", δέν υπήρχε καμιά αμφιβολία. Ένιωθα κάποια απογοήτευση... Αυτός που τού είχα προσφέρει τή φιλία μου θά μέ πουλούσε γιά μερικά πλαστά χαρτονομίσματα. Έβλεπα πολύ αγνά τή φιλία γιά νά καταλάβω κάτι τέτοιο. Τό νά σ' απατήσει μιά γυναίκα, αυτό μπορώ νά τό καταλάβω. Τό νά σέ προδίνει όμως ένας φίλος, μεταβάλλει τή φιλία "μέχρι τό θάνατο" σέ ολέθριο μίσος. Μού ερχόταν σχεδόν νά τού φωνάξω, "δέν βλέπεις ότι θά ψοφήσεις", αλλά, ήρεμα, άρχισα νά παίζω τό ρόλο μου.

"Καλά που τό θυμήθηκες κι εγώ θέλω."

Σταμάτησε τή Μερσεντές σ' ένα σκιερό μέρος. Κατέβηκε πρώτος. Χωρίς νά τό καταλάβει, έβγαλα τά κλειδιά απ' τή μηχανή καί τά έβαλα στήν τσέπη μου, κατεβαίνοντας απ' τήν άλλη πλευρά. Είχε απομακρυνθεί κάπως απ' τ' αυτοκίνητο: τόν μιμήθηκα καί τού γύρισα τήν πλάτη κάνοντας πως κατουράω. Τόν άκουσα που ξαναγύρισε στό αυτοκίνητο κι άνοιξε τήν πόρτα. Τή στιγμή που γύρισα πίσω μου, δέν ένιωσα καμιά έκπληξη βλέποντάς τον εκεί, 10 μέτρα μακρύτερα, μέ τό πιστόλι στό χέρι, ιδρωμένο, πολύ μικρό γιά νά επιχειρήσει αυτό που ποτέ δέν θά κατάφερνε νά τελειώσει. Μίλησα πρώτος κοιτάζοντας τό πιστόλι του. Ήξερα πως ήταν εντελώς ακίνδυνο χωρίς τόν επικρουστήρα καί γιά μιά στιγμή η σκέψη μου πήγε στόν Γκουίντο.

"Τί σημαίνει αυτό, Δαβίδ;

— Δώσε μου τά κλειδιά... καί μήν προχωράς ... Καί... καί... πέτα τό πιστόλι χάμω!"

Καθώς μ' έβλεπε νά χαμογελάω, ούρλιαξε νευριασμένος:

"Τά κλειδιά ή σού ρίχνω! Μήν προχωράς, μήν προχωράς! Ξαναφώναξε.

— Κακομοίρη!"

Ο λύκος τού παραμπέλουμ του έβγαλε ένα ξερό κρότο καθώς χτύπησε πάνω στή γέφυρα τού επικρουστήρα. Δέν ακολούθησε κανένας πυροβολισμός. Μέ κοίταξε αποσβολωμένος, πανικόβλητος. Έκανε νά ξαναοπλίσει' αλλά τώρα ήταν η σειρά μου νά τραβήξω τό πιστόλι μου. Στεκόταν εκεί, μέ τά χέρια κρεμασμένα κάτω, σάν ξεχαρβαλωμένη μαριονέτα. Εγώ, μ' ένα ψυχρό μίσος στήν καρδιά, προχώρησα καταπάνω του. Κοίταζε μέ τρόμο τό σκοτεινό στόμιο τού πιστολιού μου. Τό δεξί μου πόδι τόν βρήκε στ' αρχίδια καί κατρακύλησε μέχρι τήν πόρτα τού αυτοκινήτου βογκώντας.

"Κακομοίρη!"

Μάζεψα τό πιστόλι μου. Τό μέρος ήταν τελείως έρημο. Είδα ένα δρομάκι που ανηφόριζε στό βουνό. Έκλεισα τίς πόρτες καί φόρεσα τά γάντια μου. Τόν άρπαξα απ' τό γιακά τού σακακιού του καί τόν έστησα στά πόδια του, λέγοντας:

"Έλα από δώ, σκουπίδι, έχουμε νά κάνουμε μιά κουβεντούλα οι 2 μας."

Τόν έβαλα νά προχωρήσει μπροστά μου. Περπατήσαμε 100 μέτρα. Δέν μπορούσαν πιά νά μέ δούν απ' τό δρόμο. Ο Δαβίδ όλο μυξόκλαιγε:

"Τί θά μού κάνεις... Άσε με τουλάχιστον νά σού εξηγήσω...!"

Ο μπάσταρδος είχε καί θράσος! Άκου νά μού εξηγήσει! ... Χωρίς νά τόν ξέρω, τού είχα δώσει τά πάντα κι αυτός γιά νά μού τό ανταποδώσει, όχι μόνο ήθελε νά μέ κλέψει αλλά καί νά μέ καθαρίσει.

"Μή σκοτίζεσαι, μικρέ μου... Θά μού εξηγήσεις, αυτό θέλω κι εγώ, νά μού εξηγήσεις. Στάσου εδώ... Γδύσου...

— Μά!"

Η αριστερή μου γροθιά τόν βρήκε κατάμουτρα καί τόν πρόσταξα:

"Γδύσου, σκουπίδι, καί γρήγορα!"

Γδύθηκε, τρέμοντας απ' τό φόβο κι απ' τό κρύο... Τά καθάρματα δέν ξέρουν ποτέ νά πεθαίνουν σάν άντρες. Έκανα πως τόν σημαδεύω.

"Α! Όχι... Α! Όχι, μή αυτό! Όχι... Όχι."

Ένιωσα κάπως σαδιστικά βλέποντάς τον σ' αυτή τήν κατάσταση. Τού ξαναμίλησα:

"Κι όλ' αυτά γιά τά λεφτά... Ούτε κι ο τραπεζίτης υπάρχει, έ, κάθαρμα! Θά μέ έβγαζες απ' τή μέση καί θά έφευγες μέ 150.000 δολάρια, μέ αυτοκίνητο, όπλα καί χαρτιά.

— Δέν ήθελα νά σέ σκοτώσω... στ' ορκίζομαι... Ήθελα μόνο τά λεφτά.

— Αυτό μόνο έχεις νά πείς! Ο Γκουίντο μέ είχε προειδοποιήσει, γι' αυτό καί σκάλισα λιγάκι τό πιστόλι σου... Δέν είχες τύχη, μικρέ, η καριέρα σου σταματάει εδώ, παλιοκαθίκι... Μόνος σου διάλεξες τή μοίρα σου."

Στεκόταν εκεί, μέ γουρλωμένα μάτια, κι ικέτευε:

"Όχι... Όχι, μήν τό κάνεις αυτό... Θά κάνω ό,τι θέλεις... Ναί... Ναί..., ό,τι θέλεις!"

Μού τά εξήγησε όλα. Γιά τόν τραπεζίτη που δέν υπήρξε ποτέ' όλα. Είχε γονατίσει, έκλαιγε, βογκούσε. Θά ήθελα τουλάχιστον νά δοκίμαζε τήν τύχη του ορμώντας καταπάνω μου. Αλλά ήταν δειλός, όπως όλοι όσοι προδίνουν τή φιλία! Δέν ήθελα νά τόν σκοτώσω αμέσως. Έκανα πως τάχα τού έδινα κάποια ελπίδα γιά νά ξεφύγει.

"Θά σού δώσω μιά ευκαιρία."

Τά μάτια του άλλαξαν έκφραση κι έλαμψαν.

"Ναί, ναί, δώσε μου μιά ευκαιρία... Θά δείς, δέν θά τό μετανοιώσεις..."

Πώς ήταν δυνατό νά πιστεύει στά λόγια μου! Θά έπρεπε νά ήταν άπληστος κι αφελής γιά νά πιστεύει ότι η προδοσία δέν πληρωνόταν μέ θάνατο.

"Φόρεσε τή φανέλα σου."

Τήν πήρε καί τή φόρεσε τρέμοντας. Όταν έβγαλε ξανά έξω τό κεφάλι, είδε τό πιστόλι μου στραμμένο καταπάνω του. Είχα παίξει αρκετά.

Η πρώτη σφαίρα τόν βρήκε στό αριστερό γόνατο. Έπεσε κάτω ουρλιάζοντας. Μέ τά χέρια του σκέπασε τό πρόσωπό του.

"Όρθιος, κάθαρμα... Όρθιος!

— ..."

Σηκώθηκε μέ κόπο, κοιτάζοντας τό όπλο μου. Είχε χεστεί απ' τό φόβο του. Τά σκατά του κυλούσαν στά πόδια του. Άλλοι 4 πυροβολισμοί αντήχησαν καί τόν βρήκαν κατάστηθα. Οι σφαίρες τρύπησαν τή φανέλα του. 4 κόκκινα λουλούδια ήταν τό αντίτιμο τής πουστιάς του. Ψυχομαχούσε. Τού έβγαλα τή φανέλα, έπειτα τού ανασήκωσα τό κεφάλι αρπάζοντάς τον απ' τά μαλλιά καί τού έριξα μιά τελευταία σφαίρα που τού τίναξε τά μυαλά στόν αέρα. Τράβηξα τό γεμιστήρα, έβαλα τούς άδειους κάλυκες στήν τσέπη μου καί ξαναγέμισα τό όπλο γιά τήν περίπτωση που θά μέ περίμενε κάποια έκπληξη όταν θά γύριζα στό αυτοκίνητο. Πήρα μαζί μου τά ρούχα. Αφού έριξα μιά τελευταία ματιά στό Δαβίδ, έφτυσα χάμω. Άν μπορούσα νά τού βά-

λω μιά ταφόπλακα, θά έγραφα πάνω: "Πέθανε μές στά σκατά του."

Τώρα, έπρεπε νά σκεφτώ καί νά ενεργήσω γρήγορα. Η ησυχία ήταν απόλυτη. Πήρα τό άλλο πιστόλι που είχα φέρει μαζί μου· έπειτα, αφού δοκίμασα αυτό που μόλις είχα χρησιμοποιήσει καί αφού τό άδειασα απ' τίς σφαίρες, τό πέταξα μακριά μέσα στούς θάμνους, μαζί μέ τούς άδειους κάλυκες. Επανέλαβα τό ίδιο καί μέ τό πιστόλι τού Δαβίδ. Υστερα έβαλα τά ρούχα του στή βαλίτσα μου αφού πρώτα έβγαλα από μέσα όλα τά χαρτιά. Εσκισα όλες τίς φωτογραφίες απ' τά πιστοποιητικά καί τίς έκαψα επιτόπου. Μού έμενε η φανέλα. Αυτό που είχα αποφασίσει νά κάνω ήταν επικίνδυνο, αλλά λίγο μ' ένοιαζε· αυτό θά τό πήγαινα στόν Γκουίντο.

Οδήγησα τή Μερσεντές ώς τό δρόμο καί ξαναγύρισα πίσω γιά νά σβήσω τά ίχνη που είχαν αφήσει οι ρόδες στό χώμα. Επρεπε νά γυρίσω στή Γαλλία μέ τό εμπόρευμά μου. Δέν είχα σκοπό νά ξαναπεράσω τά σύνορα πρίν αρχίσει νά σκοτεινιάζει. Εκτός απροόπτου, δέν θά ξανάβρισκαν τό πτώμα τού Δαβίδ πρίν τήν άνοιξη... Μέχρι τότε, όλα τά κοράκια κι οι ύαινες θά ήταν καλεσμένοι μου καί δέν μπορούσα παρά νά τούς ευχηθώ καλή όρεξη.

Καθώς γύριζα πίσω, σκεφτόμουνα τόν Δαβίδ. Θά ήταν καλύτερα γι' αυτόν άν είχε μείνει στή φυλακή. Τά έβαζα μέ τόν εαυτό μου που δέν τόν είχα κρίνει σωστά. Οι φίλοι μου δέν θά μπορούσαν νά μέ κατηγορήσουν γιά τίποτα. Είχα κάνει αυτό που έπρεπε. Γιά τά δολάρια, δέν μ' ένοιαζε καί πολύ. Υπήρχαν πολλές λύσεις.

Στίς 8 τό βράδυ, έφτασα στά σύνορα. Οταν ο τελωνειακός μέ ρώτησε άν είχα τίποτα νά δηλώσω, τού απάντησα γελώντας μέσα μου:

"Οχι, απολύτως τίποτα, κύριε."

Σταμάτησα σ' ένα ερημικό μέρος καί στό φώς τής λάμπας τού αυτοκινήτου άρχισα νά βγάζω τά δολάρια απ' τήν κρύπτη τους καί νά τά βάζω μέσα στήν τσάντα μου. Οταν έφτασα στό Περπινιάν, άφησα τή Μερσεντές μέ τά κλειδιά πάνω στή μηχανή γιά νά είναι πιό εύκολο νά τήν κλέψουν καί ξεκίνησα γιά τό στάθμό. Υπήρχε ένα τρένο γιά τό Παρίσι.

Πέρασα τή νύχτα στήν κουκέτα τού βαγονιού. Μόλις έφτασα, ξεκίνησα γιά τό σπίτι τού Γκουίντο. Οταν μού άνοιξε τήν πόρτα, ξαφνιάστηκε:

"Κιόλας, μικρέ;

— Είχες δίκιο γιά τόν Δαβίδ.

— Λοιπόν;"

Εβαλα τήν τσάντα μου πάνω στό τραπέζι. Μετά, βγάζοντας τή ματωμένη φανέλα, είπα στόν Γκουίντο:

"Ο φάκελος έκλεισε."

Δέν ξαναμιλήσαμε ποτέ γι' αυτό. Αλλά αυτή η αποφασιστικότητά μου γιά βίαιη δράση στίς κατάλληλες στιγμές, έκανε τούς φίλους μου νά μέ υπολογίζουν.

Τόν Απρίλη τού 1966, η Σολέ μού χάρισε ένα αγόρι που τό έβγαλα Μπορίς. Παρά τά τρεχάματα αυτής τής καινούργιας γέννας, εγώ διπλασίασα τίς εγκληματικές μου ενέργειες. Ημουνα ερωτευμένος μέ τή δράση. Η Σολέ δέ φτούραγε μπροστά της. Μ' άρεσε νά ζώ επικίνδυνα. Αντίθετα, λάτρευα απεριόριστα τήν κόρη μου τή Σαμπρίνα. Καμιά φορά τήν έπαιρνα μαζί μου τά βράδια στό εστιατόριο. Σάν 2 μικρές μαύρες χάντρες, τά μάτια της, ανα-

κάλυπταν τόν κόσμο. Τήν έβγαζα βόλτα στούς εμπόρους πινάκων, στήν πλατεία Τέρτρ. Παράγγειλα νά τής φτιάξουν ένα πορτραίτο που νά μοιάζει στό Γαβριά κι οι ζωγράφοι που είχαν αρχίσει νά τήν γνωρίζουν τήν φωνάζανε "Ψύλλο". Όταν περνούσε η ανθοπώλισσα μέ τό καλάθι γεμάτο τριαντάφυλλα, αγόραζα πάντα ένα καί τής τό έδινα.

Γυρίζαμε σπίτι κατάκοποι κι εγώ έπρεπε νά τήν παίρνω αγκαλιά. Αποκοιμιόταν, μέ τό κεφάλι της γερμένο στόν ώμο μου, καί ήμουνα ο πιό ευτυχισμένος άνθρωπος στόν κόσμο. Αυτή η αντίφαση ανάμεσα στόν ευαίσθητο άντρα καί τό φονιά δέν είχε παρά μιά μοναδική εξήγηση γιά μένα: ζούσα 2 παράλληλες ζωές. Η δεύτερη κινδύνευε νά καταστρέψει οριστικά όσα μού έδινε η πρώτη καί, γυρίζοντας σπίτι μου, ούτε κάν φανταζόμουνα ότι θά μπορούσα νά μή δώ ποτέ νά μεγαλώνει αυτό τό μικρό κορμάκι που έχοντάς μου εμπιστοσύνη καί νιώθοντας ασφάλεια, κοιμόταν γαλήνια.

Ο Γκουίντο μού ζήτησε νά πάω μαζί του στή νότια Γαλλία· ο φίλος του ο Τίνο χρειαζόταν βοήθεια γιά νά κανονίσει κάτι λογαριασμούς. Τό αίμα κύλησε άφθονο. Τό κύκλωμα είναι έτσι φτιαγμένο, που μπορείς νά σκοτώσεις έναν άνθρωπο που δέν έχεις ξαναδεί ποτέ... Αγνοείς τά πάντα γι' αυτόν, εκτός απ' τό ότι βρίσκεται σέ πόλεμο μέ τό φίλο ενός φίλου. Τόν σκοτώνεις δίχως μίσος, δίχως κακία... όπως στόν πόλεμο, απλούστατα γιατί πρέπει νά τό κάνεις. Καί γυρνάς στό σπίτι σου χωρίς νά σκεφτείς ότι μιά μάνα τόν κλαίει, ότι μιά γυναίκα σέ καταριέται, χωρίς νά μάθει ποτέ ποιός είσαι κι ότι πιθανόν μερικά χρόνια αργότερα η μοίρα θά φέρει στό κρεβάτι σου αυτήν ακριβώς τή γυναίκα που δέν θά μάθει ποτέ ότι εσύ ήσουνα που άλλαξες τή μοίρα της. Όμως ένα πράγμα είναι σίγουρο: οι φίλοι του, αυτοί, ποτέ δέν θά σέ ξεχάσουν άν ήταν ειλικρινείς απέναντί του. Όταν ξαναγυρίσαμε στό Παρίσι, ο Γκουίντο μέ προειδοποίησε ότι η ιστορία δέν θά τέλειωνε εκεί. Δέν θ' αργούσα νά τό διαπιστώσω.

Ένα βράδυ που είχα ραντεβού μέ τόν Τίνο που είχε ανέβει στό Παρίσι γιά λίγες μέρες, παρκάρισα τό αυτοκίνητό μου κοντά στήν πλατεία Κλισύ. Ήταν νύχτα. Τή στιγμή που ετοιμαζόμουνα νά κατέβω, ο θόρυβος μιάς μηχανής μ' έκανε νά γυρίσω πίσω μου. Αυτή η κίνηση μού έσωσε τή ζωή. Ένας άντρας είχε βγάλει τό χέρι του απ' τό μπροστινό τζάμι καί μέ σημάδευε. Αντέδρασα αστραπιαία, πέφτοντας χάμω τή στιγμή που πυροβολούσε. Τό αυτοκίνητο πέρασε από μπροστά μου. Κατρακύλησα καί κατάφερα νά βγάλω τό κόλτ 45. Αλλά δέν πρόλαβα ν' αντεπιτεθώ. Καθώς ανασηκωνόμουνα, τό αριστερό μου πόδι δέν άντεξε. Μέ είχε βρεί μιά σφαίρα στό πόδι καί 4 άλλες είχαν σφηνωθεί στήν πόρτα τού αυτοκινήτου. Παρόλο που ήταν αργά, ο κόσμος άρχισε νά βγαίνει στά παράθυρα. Σάν αστραπή, κάθισα στό τιμόνι κι εξαφανίστηκα. Πήγα κατευθείαν στόν Γκουίντο. Αυτή τή φορά, κάθισα 2 μέρες στήν κλινική ενός φίλου μας, μέχρι νά μπορέσω νά ξαναπερπατήσω, μετά τήν αφαίρεση τής σφαίρας. Αυτή η τύχη που είχα νά ξεφεύγω απ' τό θάνατο δέν θά μ' εγκατέλειπε ποτέ σ' όλη τή διάρκεια τής εγκληματικής μου καριέρας, παρόλες τίς μάχες στίς οποίες θά έπαιρνα μέρος.

Μού ήταν αδύνατο νά καταλάβω εκείνη τήν ενέδρα στό ραντεβού μου μέ τόν Τίνο. Η εξήγηση ήρθε από μόνη της. Δέν ξαναείδαμε ποτέ τόν Τίνο ζωντανό. Σίγουρα, θά τόν είχαν πιάσει καί θά τόν είχαν ανακρίνει σέ κάποιο υπόγειο γιά τούς φίλους του καί γιά τά στέκια τους. Γιά νά μιλήσει, θά πρέπει

σίγουρα νά τόν βασάνισαν. Ο θάνατος θά τόν είχε λυτρώσει... Φαντάζομαι πως θά τόν αποζήτησε... Ίσως νά έβρισκαν τό πτώμα του... ή μπορεί καί νά σάπιζε σέ κάποιο δάσος, λίγα μέτρα κάτω απ' τή γή. Τόν Τίνο τόν αγαπούσαμε. Αποφασίσαμε νά μαζευτούμε καί νά δράσουμε γρήγορα.

Κι άλλοι σκοτώθηκαν ή εξαφανίστηκαν. Τό αίμα ξεπλένεται μέ αίμα. Καμιά φορά σκοτώνεις αυτόν που θά μπορούσε νά ήταν φίλος σου άν δέν βρισκόταν απ' τήν άλλη πλευρά. Δέν υπάρχει τίποτα πιό κουτό από έναν πόλεμο ανάμεσα σέ συμμορίες· κάνει τή δουλειά τής αστυνομίας η οποία απλώς μετράει τούς πόντους.

Εγώ, δέν έβγαινα πιά μέ τήν κόρη μου γιατί φοβόμουνα μήπως τής συμβεί κάτι. Κι έπειτα, ακριβώς όπως άναψε η φωτιά, έτσι κι έσβησε. Μετράμε τούς νεκρούς μας καί τά πράγματα ηρεμούν, γιατί όλοι μας θέλουμε νά πάρουμε ανάσα.

Πήρα τήν απόφαση νά φύγω απ' τή Γαλλία γιά μερικούς μήνες καί νά εγκατασταθώ στίς Καναρίους νήσους, όπου ανέλαβα συνεταιριστικά τή διεύθυνση ενός εστιατορίου. Μ' άρεσε τό λιμάνι τής Σάντα Κρούζ τής Τενερίφε, μέ τήν ελεύθερη ζώνη του. Πολύ γρήγορα γνώρισα τούς γάλλους τυχοδιώκτες που ζούσαν εκεί χωρίς ν' αντιμετωπίζουν κανένα πρόβλημα μέ τίς ισπανικές αρχές. Ο Γκουίντο κι οι άλλοι φίλοι ήρθαν νά μ' επισκεφτούν. Έκανα λαθρεμπόριο διαφόρων ειδών, πράγμα εύκολο μέ τήν ελεύθερη ζώνη, αλλά μού έλειπε η δράση.

Μέ τή Σολέ, τά πράγματα πήγαιναν όλο καί πιό άσχημα. Οι σκηνές ζηλοτυπίας ήταν καθημερινές καί καμιά φορά μέσα στό εστιατόριο, γιατί βρισκόμουνα, λόγω τής θέσης μου, σέ συνεχή επαφή μέ όμορφες πελάτισσες.

Ένα βράδυ έπαθε μιά κρίση πολύ χειρότερη απ' τίς άλλες. Ήτανε έξω φρενών. Μέ απείλησε πως θ' αυτοκτονήσει μαζί μέ τήν κόρη μου, μόνο καί μόνο γιά νά μ' εκδικηθεί γιά κάποιες φανταστικές απιστίες. Πίστευε ότι η αγάπη είχε χαθεί απ' τήν καρδιά μου καί πάσχιζε νά μέ συνεφέρει μέ αδέξιο τρόπο, πότε μέ απειλές καί πότε μέ ικεσίες, πότε μέ τά δάκρυα καί πότε μέ τό θυμό. Κατάλαβα πως άν συνέχιζα νά μένω κοντά της θ' αποφάσιζα μιά μέρα νά τήν σκοτώσω. Μέ είχε κάνει επικίνδυνο γιά τήν ίδια χωρίς νά τό καταλάβει. Η σχέση μας είχε αρχίσει νά ξεφτίζει. Ήξερα τίς ευθύνες μου γι' αυτή τήν κατάσταση, αλλά δέν ήθελα νά κάνω τίποτα ούτε κάν νά προσπαθήσω νά διασώσω τό δεσμό μας ότι κι άν σήμαινε αυτό. Πήρα λοιπόν τήν απόφαση νά τήν εγκαταλείψω χωρίς εξηγήσεις καί νά εξαφανιστώ απ' τή ζωή της. Κάλεσα τή μητέρα μου καί τής είπα νά πάρει τήν κόρη μου τή Σαμπρίνα στή Γαλλία.

Αφού πέρασα απ' τήν τράπεζα, πήρα τ' αεροπλάνο γιά τή Ρώμη. Δέν τής άφησα ούτε ένα αποχαιρετιστήριο γράμμα ούτε καμιά δυνατότητα νά μέ ξαναβρεί. Δέν ξαναείδα ποτέ τή Σολέ. Μού έγραψε πολλά γράμματα στή διεύθυνση τών γονιών μου αλλά έμειναν αναπάντητα. Δέν έμαθα ποτέ τί απέγινε κι ούτε προσπάθησα νά μάθω.

Στή Ρώμη, πήρα τηλέφωνο τόν Γκουίντο. Όταν τού είπα τά καθέκαστα μέ τή Σολέ, μού είπε απλώς:

"Καλύτερα έτσι, μικρέ... Ναί... είναι καλύτερα καί γι' αυτήν... καί γιά σένα."

Μού είπε ότι τώρα ήξερε ποιός μέ είχε πυροβολήσει πρίν από λίγους μή-

νες καί μέ ρώτησε άν ενδιαφερόμουνα γιά μιά δουλειά στήν Ελβετία. Δέν μπορούσε νά μού πεί περισσότερα απ' τό τηλέφωνο. Αφού τού απάντησα καταφατικά, δώσαμε ένα ραντεβού σ' ένα ξενοδοχείο τής Ζυρίχης.

Τόν ξαναείδα μερικές μέρες αργότερα. Μού είπε πως είχε καθαρίσει μέ τήν υπόθεση τών πλαστών δολαρίων κι ότι τό μερίδιό μου μέ περίμενε. Είχε σχεδιάσει μιά ληστεία σ' ένα κοσμηματοπωλείο τής Γενεύης. Αυτό δέν φαινόταν καί τόσο δύσκολο. Δυό φίλοι μάς περίμεναν εκεί. Όσο γιά τό πιστολίδι που μού είχε στοιχίσει ένα τραύμα στό πόδι, μού είπε κάτι που μέ ξάφνιασε:

"Πρέπει νά τά ξεχάσουμε αυτά, μικρέ!

— Πλάκα μού κάνεις;

— Όχι, μιλάω σοβαρά... Οι 2 πλευρές έκαναν ειρήνη. Δένουμε τίς πληγές μας... ακόμα καί τίς πληγές τού εγωϊσμού μας καί τά ξεχνάμε όλα.

— Ακόμη κι αυτούς που έχασαν τή ζωή τους; Τό φίλο σου τόν Τίνο, γιά παράδειγμα;

— Μή λές μαλακίες... Ξέρεις πολύ καλά ότι αυτό τό πλήρωσαν. Αποφασίσαμε νά κάνουμε ειρήνη, μικρέ, καί θά τήν κάνουμε. Τό υποσχέθηκα καί γιά πάρτη σου."

Ο Γκουίντο ήταν φίλος μου... πιό πολύ κι από αδελφός μου. Δέχτηκα λοιπόν αυτό που είχε αποφασιστεί απ' όλους. Αλλά ποτέ δέν μού είπε τ' όνομα εκείνου που μού είχε ρίξει. Φοβόταν πολύ τόν εκδικητικό μου χαρακτήρα. Δέν τό έμαθα ποτέ.

Φύγαμε χωριστά γιά τή Γενεύη.

Όλα έγιναν μιά Παρασκευή απόγευμα, ακριβώς πρίν τά Χριστούγεννα τού 1966. Στό κέντρο τής Γενεύης, φορώντας κουκούλες στό πρόσωπο, μπήκαμε μέσα στό κοσμηματοπωλείο. Σέ λιγότερο από 3 λεπτά, ξαφρίσαμε δαχτυλίδια, κολιέ, αλυσίδες, κοσμήματα αξίας δεκάδων χιλιάδων δολαρίων χωρίς νά πέσει ούτε ένας πυροβολισμός, χωρίς βία... Παστρική δουλειά. Ο Γκουίντο ξαναπέρασε τά σύνορα λίγα λεπτά μετά τή ληστεία μέ τό εμπόρευμα κρυμμένο στό αυτοκίνητό του. Εγώ, έπρεπε νά ξανανέβω στή Ζυρίχη γιά νά βάλω μπροστά ένα παρόμοιο σχέδιο σ' ένα κοσμηματοπωλείο που είχα σταμπάρει όταν είχα πρωτοπεράσει από εκεί. Δέν πρόλαβα. Η αστυνομία τής Γενεύης, επειδή υποπτεύθηκε ότι η ληστεία δέν μπορούσε νά είχε γίνει παρά μόνον από ξένους, άρχισε νά ερευνά τίς ταυτότητες σ' όλα τά ξενοδοχεία. Τή Δευτέρα, χτύπησαν τήν πόρτα μου. Όταν ρώτησα ποιός ήταν, μού απάντησαν "Αστυνομία".

Δέν ανησύχησα καί πολύ όταν μού ζήτησαν τό διαβατήριό μου. Αλλά όταν μού είπαν ότι θά έπρεπε νά περάσω νά τό πάρω απ' τό τμήμα αλλοδαπών, κατάλαβα ότι τά πράγματα γινόντουσαν δύσκολα γιά μένα.

Οι αστυνομικοί ήρθαν καί μέ βρήκαν τό πρωί... Μόλις έφυγαν, πλύθηκα γρήγορα κι έφτιαξα τίς βαλίτσες μου μέ σκοπό νά τούς αφήσω τό διαβατήριό μου καί νά περάσω τά σύνορα μόνο μέ τήν ταυτότητά μου. Δέν ήθελα νά διατρέξω τόν κίνδυνο νά συλληφθώ. Πλήρωσα τό ξενοδοχείο καί πήγα νά βρώ τό αυτοκίνητο που είχα νοικιάσει. Τή στιγμή ακριβώς που έβαζα τό χέρι μου στήν πόρτα, 4 αστυνομικοί μέ τά πιστόλια στά χέρια, μέ διέταξαν νά μήν κινηθώ, πράγμα που έκανα, παριστάνοντας τόν ξαφνιασμένο. Μέ πήγαν

στά κεντρικά τής αστυνομίας. Ένας επιθεωρητής ρώτησε τούς άντρες του:

"Αυτός είναι;"

Όταν τού έγνεψαν καταφατικά, μού είπε ευγενικά:

"Καθείστε παρακαλώ, κύριε Μεσρίν. Δέν δείχνετε ξαφνιασμένος που βρίσκεστε εδώ!

— Μιά καί τό 'φερε η κουβέντα, θά ήθελα νά μάθω γιατί. Έφευγα απ' τό ξενοδοχείο μου γιά νά έρθω νά πάρω τό διαβατήριό μου καί ξαφνικά βλέπω πιστόλια στραμμένα καταπάνω μου..."

Μού έγνεψε μέ τό κεφάλι καί χαμογέλασε:

"Μήν κουράζεστε, δέν χρειάζεται ν' κάνετε τόν προσβλημένο. Μόλις πήραμε τό διαβατήριό σας στά χέρια μας, δέν άργησαν νά έρθουν οι πληροφορίες. Δέν είστε άγνωστος στίς υπηρεσίες τής γαλλικής καί τής ισπανικής αστυνομίας. Άν σάς έλεγα ότι τήν Παρασκευή ληστεύθηκε ένα κοσμηματοπωλείο, δέν θά είχατε ιδέα, έτσι δέν είναι;

— Δέν βλέπω τί σχέση μπορεί νά έχει αυτό μέ τή δική μου παρουσία εδώ.".

Εκείνη τή στιγμή μπήκε μέσα ένας αστυνομικός' στά χέρια του είδα τά 2 "38 σπέσιαλ" που είχα στή βαλίτσα μου.

"Γιά δές, τό πράγμα γίνεται ενδιαφέρον. Δικά σας είναι αυτά τά εργαλεία;

— Ναί, κύριε επιθεωρητά, όπως καί τό μεγάλο χρηματικό ποσό που είναι στήν τσάντα μου. Τά πήρα απ' τό λογαριασμό μου στήν τράπεζα τής Σάντα Κρούζ στήν Τενερίφε. Απ' ότι ξέρω τά όπλα δέν απαγορεύονται στή χώρα σας.

— Μόνον η μεταφορά τους επιτρέπεται, Μεσρίν... Εσείς, όμως, μάλλον τά χρησιμοποιείτε κι υποπτεύομαι ότι είστε ανακατεμμένος σ' εκείνη τή ληστεία τού κοσμηματοπωλείου."

Όταν τό αρνήθηκα, αρκέστηκε νά χαμογελάσει. Μ' έκλεισαν σ' ένα δωμάτιο. Στήν πόρτα, υπήρχε ένα ημιδιαφανές τζάμι. Μ' άφησαν πολλές ώρες μόνο. Ένιωθα ότι μέ παρακολουθούσαν. Ο κοσμηματοπώλης κι οι υπάλληλοί του ήρθαν νά κοιτάξουν απ' τό τζάμι, αλλά καθώς ήμουνα καθισμένος, τούς ήταν αδύνατο νά διακρίνουν καλά τή σιλουέτα μου. Η πόρτα άνοιξε καί μέ παρουσίασαν μόνο στόν κοσμηματοπώλη. Δέν μέ αναγνώρισε καί δικαιολογημένα! Γιατί χωρίς κουκούλα, έμοιαζα μάλλον μ' ένα καλό παιδί.

Ο επιθεωρητής μού είπε ότι δέν μπορούσε νά βρεί κανένα στοιχείο εναντίον μου, αλλά ότι μέ απέλαυνε απ' τό ελβετικό έδαφος μέ τήν αιτιολογία "αλλοδαπός ανεπιθύμητος, βεβαρυμένο ποινικό μητρώο". Γιά τά όπλα, δέν μπορούσαν νά μέ κατηγορήσουν.

"Θά σάς τά επιστρέψω λοιπόν.

— Κύριε επιθεωρητά! Άν φτάσω στά γαλλικά σύνορα μέ τά όπλα στή βαλίτσα μου, θά φάω 2 χρόνια φυλακή... Αφού μού τό επιτρέπει ο νόμος, σάς τ' αφήνω πρός φύλαξη... Κι άν καταφέρω νά πάρω άδεια οπλοφορίας στήν πατρίδα μου θά σάς κάνω μιά αίτηση γιά νά μού τά επιστρέψετε, τού είπα εύθυμα.

— Αυτό μάς έλειπε τώρα! Είστε πολύ θρασύς. Αλλά απ' ότι φαίνεται γνωρίζετε τούς νόμους μας αρκετά καλά γιά κάποιον που κάνει απλώς τουρισμό! Εντάξει, Μεσρίν. Τώρα θά σάς συνοδεύσουμε ώς τά σύνορα, εγώ ό-

μως διατηρώ τίς αμφιβολίες μου... Δυστυχώς όμως η αμφιβολία δέν είναι απόδειξη."

Μού έσφιξε τό χέρι, πρός μεγάλη μου έκπληξη. Κι έφυγα μέ γερή συνοδεία. Τό αυτοκίνητό μου είχε παραδοθεί υπηρεσιακώς απ' τήν αστυνομία στήν εταιρία Χέρτς που μ' έψαχνε γιά νά πληρώσω.

Περίμενα νά φτάσω στό Παρίσι γιά νά τηλεφωνήσω στόν Γκουίντο. Αποφασίσαμε νά μήν ειδωθούμε γιά ένα μήνα, γιατί υπήρχε πάντα η πιθανότητα νά μάς παρακολουθούν.

Γιά πολλές βδομάδες τό μόνο που έκανα ήταν νά πηγαίνω στά κέντρα καί νά συχνάζω στόν ιππόδρομο. Ελεύθερος απ' τή Σολέ, είχα ξαναβρεθεί στόν κόσμο μου. Ήξερα πως άν οι σχέσεις μας είχαν χαλάσει, ήταν δικό μου σφάλμα. Αλλά οι τύψεις δέν είχαν θέση στήν καρδιά μου. Μέ τό πέρασμα τού χρόνου, είχα γίνει σκληρός κι επικίνδυνος. Μέ φοβόντουσαν κι αυτό μέ ικανοποιούσε. Ένιωθα στοργή μονάχα γιά τούς γέρους καί τά παιδιά. Ο κόσμος μου ήταν μιά ζούγκλα όπου ο δυνατός είναι σεβαστό πρόσωπο. Ήξεραν πως δέν δίσταζα νά σκοτώσω, αλλά πως ήμουνα καθαρός καί πιστός στίς φιλίες μου. Είχα λίγους φίλους, αλλά είχαμε φτιάξει μιά καλή ομάδα αλληλεγγύης γιά τίς δύσκολες στιγμές.

Ούτε λόγος πιά γιά νά μείνω στό παλιό μου σπίτι. Πήρα λοιπόν τήν απόφαση ν' αναλάβω τή διεύθυνση ενός πανδοχείου μέ τήν προοπτική νά τ' αγοράσω.

Ένα βράδυ που έκανα βόλτα στήν πλατεία Μπλάνς, πήγα σ' ένα μπάρ όπου δέν είχα πατήσει ποτέ τό πόδι μου από καθαρή περιέργεια. Μόλις μπήκα, 2 όμορφες ξανθιές μού κόλλησαν νά τίς κεράσω σαμπάνια. Μέ περνούσαν γιά πελάτη... Αυτό μέ διασκέδαζε καί τούς αρνήθηκα ευγενικά. Η μιά όμως απ' αυτές επέμενε, σίγουρη γιά τή γοητεία της. Έριξα ένα βλέμμα γύρω στήν αίθουσα. Βρισκόταν εκεί, ξεχωρίζοντας απ' όλες τίς άλλες, κι η εμφάνισή της μού θύμιζε λίγο ιδιαιτέρα γραμματέα, λίγο γκαρσόνα, λίγο πόρνη, αλλά τόσο γυναίκα! Τά γυαλιά της τής χάριζαν κάποια ανωτερότητα. Κοίταξε τή συνάδελφό της καί πλησίασε στό μπάρ.

"Δέν βλέπεις ότι ο κύριος δέν πίνει σαμπάνια παρά μόνο μέ φίλους!"

Έπειτα, όλο χαμόγελο τής είπε:

"Αν είναι νά παίρνεις τούς άντρες γιά τά βουτυρόπαιδα, θά πρέπει νά σέ στείλουν γιά επιμόρφωση, κούκλα!"

Μ' άρεσε η μεσογειακή της προφορά· έβρισκα ότι έμοιαζε κάπως στήν αγαπημένη μου ηθοποιό: τήν Αννι Ζιραντό. Αναρωτιόμουνα τί δουλειά μπορεί νά είχε σ' εκείνο τό κέντρο, δέν ήταν η θέση της εκεί πέρα.

"Μπορώ νά καθίσω;

— Μπορείς νά καθίσεις."

Τής χαμογέλασα.

"Νά σάς κεράσω ένα ποτό; Μού είπε.

— Συνήθως, συμβαίνει τό αντίθετο.

— Πρέπει κανείς νά ξέρει ν' αλλάζει τίς συνήθειές του."

Αυτή η κοπέλα μού άρεσε. Ένιωθα ότι ήταν πνευματώδης καί τό ύφος της που έδειχνε ότι δέν τής καιγόταν καρφάκι γιά τόν κόσμο, τήν έκανε ακόμα πιό γοητευτική.

"Πώς σὲ λένε; Τή ρώτησα.
— Ζάν... "Ζανού" γιά τούς φίλους μου... Κι εσένα;
— Ἂν σοὐ ἔλεγα Ταρζάν, δέν θά μέ πίστευες! Ὄχι, μέ λένε Ζάκ."
Μοὐ ἔδωσε τό χέρι της.
"Λοιπόν γειά σου, Ζάκ.
— Γειά σου, Ζανού."
Καί ξεσπάσαμε σ' ἕνα τρελό γέλιο.
Καθώς παράγγελνα σαμπάνια, μοὐ χαμογέλασε:
"Εἴμαστε λοιπόν φίλοι;
— Θά γίνουμε σίγουρα."

Αυτή η πρόβλεψη θά γινόταν πραγματικότητα. Είχα κάνει τή γνωριμία τής γυναίκας μέ μεγάλο "Γ", εκείνης που θά γινόταν η πιστή μου σύντροφος καί που θά μοιραζόταν απόλυτα τή μοίρα μου· εκείνης που θά μοὐ έδινε ότι περίμενα απ' τή γυναίκα ενός τυχοδιώκτη. Θά ήταν η φίλη, η ερωμένη, η συνένοχος. Καμιά φορά βρίσκεις τήν ευτυχία στά πιό απίθανα μέρη. Μιά γυναίκα γεννιέται τή μέρα που γίνεται δική σου... Δέν τής ζητάς ποτέ, σάν τελωνειακός, ν' ανοίξει τή βαλίτσα τού παρελθόντος της μ' ένα: "Δέν έχετε τίποτα νά δηλώσετε;" Εκείνο τό βράδυ, η Ζάν Σνάϊντερ, η λεγόμενη Ζανού, άφησε τό μπάρ όπου δούλευε γιά νά μή ξαναγυρίσει ποτέ. Έμαθα νά τήν καταλαβαίνω· ήταν μεγαλόκαρδη, γλυκιά καί συγχρόνως αυταρχική. Όπως συνέβαινε καί μέ πολλές συναδέλφους της, τά νιάτα της είχαν σημαδευτεί από μιά απόλυτη έλλειψη αγάπης. Η μητέρα της είχε πεθάνει όταν ήταν 7 χρονών. Ο πατέρας της, ένας βιομήχανος απ' τή Λά Ρεόλ, είχε ξαναπαντρευτεί αμέσως. Η μητριά της τής είχε κάνει τό βίο αβίωτο.

Στά 14 της, παρόλη τήν περιουσία τους, ο πατέρας της τήν είχε βάλει υπηρέτρια σέ ξένα σπίτια. Δέν είχε δεχτεί ποτέ τίποτα από εκείνον, έξω από κατσάδες. Στά 18, τό έσκασε απ' αυτή τήν οικογενειακή κόλαση γιά νά ζήσει τή ζωή της. Άρχισε νά δουλεύει. Πρώτος εραστής, πρώτος έρωτας, πρώτη απογοήτευση. Τό Παρίσι είναι μιά πόλη δίχως έλεος καί, παρόλο που τά φώτα του φωτίζουν τήν πολιτεία, δέν ζεσταίνουν τήν καρδιά τών εγκαταλειμμένων υπάρξεων που γίνονται εύκολη λεία γιά τούς επαγγελματίες τής πορνείας. Γιά τή Ζάν, τά πράγματα δέν υπήρξαν διαφορετικά. Μιά μέρα, έφυγε παίρνοντας μαζί τό ταμείο τού εστιατορίου όπου δούλευε. Τή συνέλαβαν καί τή φυλάκισαν γιά 1 ολόκληρο χρόνο. Ο πατέρας της τήν απαρνήθηκε, όπως είχε κάνει 2 χρόνια νωρίτερα όταν εμφανίστηκε μπροστά του μέ τό παιδί που είχε κάνει μέ τόν εραστή της. Όταν βγήκε απ' τή φυλακή, μή μπορώντας νά βρεί δουλειά, έγινε πουτάνα μέ τόν ίδιο τρόπο που πάει κανείς νά πνιγεί, αφού η ζωή τού φέρνει τή διάθεση νά ξεράσει. Μετά έρχεται η συνήθεια: γίνεσαι "πουτάνα". Αλλά στό βάθος τής ψυχής σου ονειρεύεσαι μόνο ένα πράγμα: νά σού φερθεί μιά μέρα ένας άντρας σάν νά είσαι πραγματική γυναίκα, νά σέ πάρει απ' τό χέρι καί νά σού πεί "έλα" αλλά γιά πολύ περισσότερο χρόνο απ' όσο κρατάει μιά βίζιτα. Η Ζανού μόλις είχε συναντήσει αυτόν τόν άντρα.

Εγκαταστάθηκε μαζί μου στό πανδοχείο. Τής ανέθεσα τό ταμείο καί τήν οργάνωση τού σπιτιού. Διεύθυνε τό προσωπικό που είχα προσλάβει μέ αυστηρότητα κι ευγένεια. Τήν έβλεπα νά ξαναζωντανεύει. Όσο γιά μένα, είχα βρεί επιτέλους τή σύντροφο που χρειαζόμουνα. Ποτέ ερωτήσεις. Κατάλαβε

αμέσως τό είδος τών δραστηριοτήτων μου. Ήξερε πως δέν έκανα σωματεμπορία κι ότι δέν έτρεφα ιδιαίτερη συμπάθεια στούς "νταβατζήδες". Ο "δικός" της βρισκόταν στή φυλακή γιά ενάμιση χρόνο. Τού είχε γράψει ένα γράμμα γιά νά τού πεί: "Αντίο, μικρούλη μου... δέν πιστεύω ότι σού χρωστάω τίποτα, γι' αυτό τά μαζεύω". Τίποτα παραπάνω.

Ο Γκουίντο, που ήρθε στό πανδοχείο, αγάπησε κι εκτίμησε αμέσως τή Ζανού.

"Νά η γυναίκα που σού χρειαζόταν, μικρέ", μού είπε.

Η Ζανού είχε αρχίσει νά μ' ερωτεύεται. Καμιά φορά φερόταν σάν πονηρό κοριτσάκι... Ήταν ευτυχισμένη.

Τό πανδοχείο είχε αρχίσει νά γίνεται γνωστό. Οι δουλειές πήγαιναν αρκετά καλά. Ήταν χτισμένο μέσα στό δάσος κι έτσι μπορούσαμε νά κάνουμε μακρινούς περιπάτους μέ τά σκυλιά μας. Είχα 4 σκυλιά, τά 2 τά είχε περιμαζέψει η Ζανού όταν τά βρήκε αδέσποτα καί πεινασμένα. Πότε-πότε, χρειαζόταν νά λείψω κάνα δυό μέρες. Μού ετοίμαζε τή βαλίτσα μου, χωρίς νά κάνει ποτέ ερωτήσεις. Όταν γύριζα, έπεφτε στήν αγκαλιά μου κι έγερνε τό κεφάλι της στόν ώμο μου. Όταν κάποτε είδα κάποιο δάκρυ, μού είπε απλά:

"Δέν είναι τίποτα... Είμαι ευτυχισμένη, βλέπεις, καί κλαίω από ευτυχία που είμαι μαζί σου."

Τήν είχα παρουσιάσει στούς γονείς μου. Στό πρόσωπο τού πατέρα μου βρήκε τόν πατέρα που ποτέ δέν είχε. Τόν φώναζε "πάπυ". Αυτή ανακάλυπτε μιά οικογένεια κι εγώ ανακάλυπτα εκείνη κάθε μέρα.

Η ευτυχία παραήταν μεγάλη. Τά προβλήματα άρχισαν. Στήν περιοχή τής Κομπιέν, μιά συμμορία νεαρών έσπερνε τόν τρόμο. Αρχηγός τους, ήταν ένας πρώην αλεξιπτωτιστής, αλκοολικός καί καβγατζής. Μ' επισκέφτηκαν μιά Κυριακή βράδυ. Ήταν 8 απ' αυτούς. Δυστυχώς γιά κείνους, δέν ήξεραν πού είχαν πατήσει τό πόδι τους. Όλα άρχισαν κάπως έτσι:

"Πίνουμε αλλά δέν πληρώνουμε... Κι άν σού ζητούσαμε καί τό ταμείο;..."

Εκείνο τό βράδυ είχα ελάχιστους πελάτες. Όταν η Ζανού μέ είδε νά παίρνω τό μαστίγιο, γλίστρησε τό χέρι της μέσα στό συρτάρι τού ταμείου όπου βρισκόταν πάντα τό τριανταοχτάρι μου. Όλα έγιναν αστραπιαία. Ο "αλεξιπτωτιστής" έφαγε μιά μέ τό μαστίγιο κατάμουτρα κι έπεσε μπροστά στά πόδια μου... Όσο γιά τούς άλλους, είχαν παγώσει απ' τό φόβο τους. Η Ζανού τούς απειλούσε μέ τό πιστόλι. Βρήκα τήν ευκαιρία νά ξαναχρησιμοποιήσω τό μαστίγιο. Τά τσογλάνια σκόρπισαν σάν ένα σμάρι σπουργίτια. Έβγαλα τόν "αλεξιπτωτιστή" έξω σέρνοντάς τον ώς τήν πόρτα. Δέν υπήρχε περίπτωση νά καλέσω τή χωροφυλακή, ήταν θέμα αρχής. Η έκπληξή μου ήταν μεγάλη όταν 2 μέρες αργότερα μέ κάλεσαν στήν αστυνομία γιά ν' απολογηθώ γιά τόν ξυλοδαρμό καί τόν τραυματισμό τού "αλεξιπτωτιστή"! Μού είχε κάνει μήνυση! Οι αστυνομικοί δέν ενθουσιάστηκαν καί τόσο όταν έμαθαν πως είχα αποδώσει μόνος μου δικαιοσύνη· έμαθαν ότι είχα κάνει φυλακή κι από κείνη τήν ημέρα δέν μέ άφησαν ποτέ ήσυχο. Ένιωθα μεγάλο μίσος γι' αυτόν τόν "αλεξιπτωτιστή" καί τό μίσος μου έγινε ακόμη μεγαλύτερο όταν έμαθα πως καυχιόταν ότι θά μέ καθάριζε μέ τό δίκανο άν μέ συναντούσε στό δάσος. 15 μέρες αργότερα τόν βρήκαν κρεμασμένο. Τό συμπέρασμα τής έρευνας ήταν ότι επρόκειτο γιά αυτοκτονία. Δέν ξαναείδε ποτέ αυτή τή συμμορία τών νεαρών ηλιθίων στό πανδοχείο. Αλλά επειδή η αστυνομία μ' ενο-

χλούσε συνέχεια, αποφάσισα ν' αφήσω τό κλειδί κάτω απ' τήν πόρτα καί νά φύγω χωρίς νά ειδοποιήσω κανένα. Εγκατασταθήκαμε στό οικογενειακό αγρόκτημα. Είχα αρχίσει ν' αγαπώ τή Ζανού. Η αντίδρασή της εκείνη τήν ημέρα τού καβγά στό πανδοχείο μού είχε αρέσει, είχε καλά αντανακλαστικά... Ήξερα ότι μπορούσα νά βασιστώ πάνω της σέ οποιαδήποτε περίπτωση.

Βγαίναμε πολύ συχνά τά βράδια καί πηγαίναμε σέ γνωστά κέντρα. Παντού τή σύστηνα σάν γυναίκα μου κι η λάμψη στά μάτια της έδειχνε ότι αυτό τής άρεσε. Όποτε μού 'κανε κέφι, έβγαινα μόνος μου. Από τότε που ζούσα μαζί της, οι άλλες γυναίκες έπαψαν νά μ' ενδιαφέρουν. Γιά πρώτη φορά ήμουνα πιστός καί πιστεύω ότι τό 'ξερε.

Ένα βράδυ που τριγυρνούσα σ' ένα μπάρ, κοντά σ' εκείνο όπου τήν είχα γνωρίσει, μέ διπλάρωσαν 2 άντρες. Ο ένας φαινόταν Άραβας, ψηλός καί σωματώδης, μέ μιά φάτσα σάν τούς σκληρούς τού σινεμά. Ο άλλος, γύρω στά 30, ωραίος, έδειχνε σίγουρος γιά τόν εαυτό του. Κι οι 2 τους μού "μύριζαν" νταβάδες. Ο Άραβας έβαλε τό χέρι του στόν ώμο μου.

"Θέλουμε νά σού μιλήσουμε γιά τή γυναίκα ενός φίλου μας."

Ούτε ο ένας ούτε ο άλλος ήξεραν ακριβώς ποιός ήμουνα. Εκείνο τό βράδυ δέν κρατούσα πιστόλι. Μυρίστηκα κάποιον κίνδυνο. Τό καλύτερο που είχα νά κάνω ήταν νά παριστάνω τόν ξαφνιασμένο, ίσως καί λιγάκι τό φοβισμένο, γιά νά τήν πατήσουν εξαιτίας τής μεγάλης τους αυτοπεποίθησης. Αντέδρασα σάν επαγγελματίας. Τούς κοίταξα καί τούς είπα:

"Δέν σάς γνωρίζω..."

Αμέσως, ο Άραβας μ' έπιασε, απειλητικά, απ' τό γιακά.

"Θά μάς μάθεις σέ λίγο... Προχώρα στό βάθος."

Φοβόμουνα ότι ήταν κι οι 2 τους οπλισμένοι. Αφού σηκώθηκα πάνω, τούς ακολούθησα. Ο ιδιοκτήτης τού μπάρ είχε γυρίσει απ' τήν άλλη. Μ' έβαλαν κι οι 2 νά καθίσω, ο Άραβας κάθισε δίπλα μου κι ο άλλος απέναντί μου. Άρχισε νά λέει:

"Λοιπόν, τό παίζουμε ερωτευμένοι μέ τή "Ζάν"... Ίσως νά μήν ξέρεις πως δέν είναι ελεύθερη... Θά σού στοιχίσει ακριβά, τό ρομάντζο σου δέν θά είναι τζάμπα."

Είχα καταλάβει τή συνέχεια· θ' ακολουθούσαν απειλές καί προτάσεις γιά νά τήν αγοράσω. Κι οι 2 τους χωρίς νά τό ξέρουν, υπόγραφαν τή θανατική τους καταδίκη. Όποτε ανάφεραν τή Ζανού, τό βλέμμα μου σκοτείνιαζε, αλλά ούτε ο ένας ούτε ο άλλος φαίνονταν νά τό προσέχουν. Όταν μού είπαν ότι ήθελαν νά τή δούν, ότι άν αρνιόμουνα νά τούς οδηγήσω εκεί θά μέ καθάριζαν καί γιά νά μού τά κάνουν πιό λιανά, ο Άραβας μού έχωσε ένα ρεβόλβερ στά πλευρά, πήρα τήν απόφασή μου: ήθελα τά τομάρια αυτών των 2 καθαρμάτων. Καί, γι' αυτό, δέν είχα παρά νά κάνω τό φοβισμένο. Έτσι, μέ σχεδόν τρεμάμενη φωνή τούς απάντησα:

"Μά δέν μένουμε στό Παρίσι... Μένουμε στό εξοχικό μου, 100 χιλιόμετρα μακριά. Θά σάς δώσω λεφτά ρέ παιδιά, αλλά μή μού κάνετε κακό... Ό,τι θέλετε, ναί, θά σάς πληρώσω, αλλά μή μού κάνετε κακό."

Φαινόντουσαν ικανοποιημένοι μέ τό φόβο που πίστευαν ότι μού προκαλούσαν. Ήθελα οπωσδήποτε νά μού ζητήσουν νά τούς πάω εκεί. Στό αγρόκτημα είχα κρυμμένα όπλα σχεδόν παντού. Έπρεπε ν' αποκοιμίσω κάθε τους υποψία. Στή σοφίτα υπήρχε ένας χώρος που τόν είχα διαμορφώσει σέ

μπάρ. Εκεί έκρυβα πάντοτε χρήματα. Υπήρχε κι ένα τζάκι που ήταν απλώς διακοσμητικό, γιατί δέν είχε καμινάδα· αλλά εκεί μέσα είχα καρφώσει 2 τεράστια καρφιά κι είχα στερεώσει ένα δίκανο μέ πριονισμένες κάνες. Αυτή η "λουπάρα" ήταν πάντα γεμάτη. Όποιος κι άν έμπαινε στό δωμάτιο δέν θά μπορούσε νά τό βρεί.

Ο Άραβας συνέχισε:

"Κι έχεις λεφτά στό σπίτι σου;

— Ναί... καί...

— Πόσα;

— Θά πρέπει νά έχω... γύρω στά 2 εκατομμύρια."

Κοίταξε τό φίλο του:

"Πάμε σπίτι του... Εκεί είναι αυτή τώρα;"

Απάντησα αμέσως καταφατικά. Αυτό ήταν ψέμα. Η Ζανού βρισκόταν στό Παρίσι καί θά πρέπει νά μέ περίμενε χωρίς νά υποψιάζεται ότι βρισκόμουνα σέ δύσκολη θέση εξαιτίας της. Δέν ανησυχούσα, όταν θά φτάναμε εκεί θά παρίστανα τόν έκπληκτο. Τό σχέδιό μου ήταν νά τούς τή φέρω τή στιγμή που θά τούς έδινα τά λεφτά που έκρυβα στή σοφίτα. Ίσως ήταν επικίνδυνοι, αλλά φαινόντουσαν καί άπληστοι. Δέν ήμουνα κάν βέβαιος ότι ενεργούσαν στ' όνομα τού παλιού προστάτη της Ζανού. Μπορεί η ιδιοκτήτρια τού μπάρ όπου δούλευε πρίν νά μέ είχε δεί νά περνώ καί νά τούς είπε ότι η Ζανού είχε φύγει μαζί μου γιά νά μήν ξαναγυρίσει ποτέ. Όλα αυτά δέν είχαν καμιά σημασία. Εξάλλου δέν θ' αργούσα νά τό μάθω.

Βγήκαμε απ' τό μπάρ. Ο Άραβας μπήκε μαζί μου στό πίσω μέρος τού αυτοκινήτου, ενώ ο άλλος κάθισε στό τιμόνι. Σ' όλη τή διαδρομή ο Άραβας μέ απειλούσε. Ήξερα πως δέν αστειεύντουσαν. Άν τούς έβλεπα νά παίρνουν άλλο δρόμο, είχα αποφασίσει νά τά παίξω όλα γιά όλα. Τώρα πιά δέν μέ απειλούσε ούτε κάν μέ τό πιστόλι του· τό είχε ξαναπεράσει στή ζώνη του. Θά πρέπει νά μέ πέρναγαν γιά "ήσυχο ανθρωπάκι" καί πίστευαν ότι θά μού πάρουν εύκολα τά λεφτά... Ίσως νά περνούσαν κακές σκέψεις γιά τή Ζανού απ' τό μυαλό τους. Εγώ, παραμόνευα σάν τίγρης. Τό μίσος είχε κυριέψει τήν καρδιά μου... Βιαζόμουνα νά φτάσουμε.

Θά πρέπει νά ήταν μεσάνυχτα όταν τού έδειξα τό σπίτι.

"Εδώ είναι.

— Μά δέν έχει φώς; Άν μάς είπες παραμύθια τήν έχεις βαμμένη, μού είπε ο Άραβας.

— Θά πρέπει νά κοιμάται... ή μπορεί νά πήγε σινεμά στήν πόλη. Πάντως, δέν θ' αργήσει... Θά δείς ότι σού είπα τήν αλήθεια... Θά δείς καί τά χρήματα... καί μετά..

— Βούλωσ' το."

Είχε ξαναβγάλει τό πιστόλι του.

Τά κλειδιά τού σπιτιού βρισκόντουσαν πάντα πίσω από ένα πατζούρι. Τά πήρα καί τού είπα:

"Ναί, αυτό είναι... Θά πρέπει νά πήγε σινεμά."

Ο φίλος τού Άραβα είπε τότε:

"Δέν πειράζει θά τήν περιμένουμε, έχουμε όλο τόν καιρό μπροστά μας."

Άνοιξα τήν πόρτα κι άναψα τό φώς. Τά δωμάτια ήταν πλούσια επιπλωμένα κι ο ένας σφύριξε μέ θαυμασμό.

"Δικό σου είναι αυτό τό σπίτι;"

Όταν τού απάντησα καταφατικά μού είπε:

"Δέν κακοπερνάς, έ;"

Γύρισαν ένα-ένα όλα τά δωμάτια, ανοίγοντας στήν τύχη κάποιο συρτάρι ή ντουλάπι. Ανεβήκαμε στή σοφίτα. Τά νεύρα μου ήταν φοβερά τεντωμένα. Τούς έδειξα τό μπάρ που ήταν δεξιά καθώς μπαίναμε.

"Τά λεφτά είναι εκεί, μέσα στό δοχείο γιά τά παγάκια."

Ο Άραβας έριξε μιά ματιά στόν πάγκο καί σήκωσε τό καπάκι τού δοχείου. Μέσα υπήρχε ένας φάκελος. Τόν έσκισε. Ο φίλος του είχε σκύψει γιά νά δεί τί είχε μέσα. Ούτε ο ένας ούτε ο άλλος μέ υποψιάστηκαν καθώς απομακρύνθηκα πλησιάζοντας τό τζάκι. Γιατί άλλωστε νά μέ υποψιαστούν; Ούτε κάν μέ κοίταζαν. Μέ μιά γρήγορη κίνηση άρπαξα τή "Λουπάρα" μου... Εκείνοι μετρούσαν ακόμα τά χαρτονομίσματα. Ο Άραβας είπε:

"Θά τό βρέξουμε!"

Μόνο τότε κοίταξε πρός τό μέρος μου.

"Μέ ή χωρίς πάγο;" είπα.

Ο Άραβας έκανε νά πιάσει τό πιστόλι του.

"Γιά δοκίμασε, παλιοκερατά καί σ' έφαγα... Προχωρήστε κι οι δυό καί πέστε χάμω... Καί γρήγορα!"

Ο άλλος πήγε κάτι νά πεί. Ούρλιαξα:

"Χάμω! Μπρούμυτα!"

Βιάστηκαν νά υπακούσουν. Είχα τά 2 δάχτυλα στή σκανδάλη. Άν κάποιος τους έκανε τήν παραμικρή κίνηση, θά τόν καθάριζα επί τόπου.

"Τά πόδια ανοιχτά, τά χέρια στό κεφάλι."

Ο Άραβας ήταν ο πιό επικίνδυνος. Τού έβαλα τήν κάνη στό κεφάλι κι έσκυψα γιά νά μαζέψω τό όπλο του. Έκανα τό ίδιο καί μέ τό φίλο του. Πισωπάτησα.

"Καί τώρα, γδυθείτε. Μείνετε κι οι δυό χάμω, αλλά τσίτσιδοι.

— Μά θά..."

Δέν τόν άφησα ν' απαντήσει.

"Κάνε γρήγορα... Πολύ γρήγορα, μικρέ μου."

Τώρα ήταν κι οι δυό τους θεόγυμνοι. Άνοιξα ένα συρτάρι κι έβγαλα από μέσα ένα κουβάρι σχοινί. Τό πέταξα στό φίλο τού Άραβα μαζί μέ τό σουγιά που είχα γιά νά κόβω τίς φέτες λεμόνι.

"Δέσε τά πόδια τού φίλου σου... καί μετά τά χέρια του πίσω στήν πλάτη."

Έκανε νά διαμαρτυρηθεί... Αλλά τό βλέμμα του έπεσε στίς δυό κάνες τής "Λουπάρας" κι έτσι έδεσε τό φίλο του.

"Τώρα δέσε τά δικά σου πόδια."

Υπάκουσε. Κι εγώ τού έδεσα τά χέρια στήν πλάτη.

Καθόντουσαν κι οι δυό τους εκεί, τρέμοντας απ' τό φόβο τους, χωρίς νά καταλαβαίνουν τί θά μπορούσε νά τούς συμβεί. Καθώς έσκυβα γιά νά πάρω τά χαρτιά τους, τούς είπα:

"Άς κάνουμε τίς συστάσεις."

Ο Άραβας λεγόταν Ρασίντ. Μού τό είπε ο ίδιος, γιατί δέν είχε πάνω του ταυτότητα. Ο άλλος λεγόταν Αλαίν Μπεράν. Κι οι δυό ήταν νταβατζήδες. Γνώριζαν τή Ζανού μόνο φατσικά. Τούς είχε μιλήσει η ιδιοκτήτρια τού

μπάρ... Εκείνη θά περίμενε λίγο.

Έβαλα ένα ουίσκυ. Είχα φονικές διαθέσεις. Ο Μπεράν μέ κοίταξε:

"Τί θά μάς κάνεις;"

Καρφώνοντάς τον μέ τό βλέμμα μου τού είπα ψυχρά:

"Θά σάς σκοτώσω.

— Δέν θά τολμήσεις... Είσαι τρελός!"

Τό πόδι μου τόν βρήκε κατάμουτρα.

"Ακούστε καλά, κι οι δυό... Κανένας νταβατζής δέν θά μού ξαναζητήσει τά ρέστα... Όταν βγάζεις όπλο, δέν απειλείς, σκοτώνεις. Είσαστε 2 καθάρματα καί σάν καθάρματα θά ψοφήσετε."

Θά μπορούσα νά φωνάξω τόν Γκουίντο, αλλά προτιμούσα νά κάνω αυτή τή δουλειά μόνος μου. Τά χρόνια μέ είχαν κάνει άσπλαχνο καί τό χειρότερο ήταν πως ένιωθα μιά αρρωστημένη ηδονή. Αγαπούσα τή Ζανού... Αυτή η επίθεση είχε γίνει εναντίον της, έτσι τουλάχιστον πίστευα. Κοίταξα άν ήταν καλά δεμένοι. Δέν είχαμε πιά τίποτα νά πούμε. Ήμουνα η μοίρα τους που είχε γεννηθεί 32 χρόνια πρίν. Ήμουνα ο θάνατός τους. Τούς φίμωσα καί τούς δυό. Ο Άραβας μάλλον ήταν κι αυτός φονιάς, γιατί δέν διαμαρτυρήθηκε. Όσο γιά τόν Μπεράν, αυτός δέν ήθελε νά τό πιστέψει.

Δέν υπήρχε περίπτωση νά τούς θάψω όπως τόν "Αχμέντ τό βρωμόσκυλο". Ήθελα νά βρεθεί τό ένα απ' τά δυό πτώματα γιά παραδειγματισμό. Εξάλλου, άν ο άλλος εξαφανιζόταν, αυτό θά έκανε τήν αστυνομία νά τόν υποπτευθεί σά δολοφόνο.

Είχα σκοπό νά εξαφανίσω τό Ρασίντ καί ν' ασχοληθώ μέ τόν Μπεράν μετά. Στό υπόγειο είχα δυό αλυσίδες καί κάτι μεταλλικά βάρη τών 10 κιλών μέ τά οποία γυμναζόμουνα. Τά έβαλα όλα στό πόρτ-μπαγκάζ τού αυτοκινήτου τους, αφού φόρεσα ένα ζευγάρι γάντια. Κείτονταν εκεί, πάνω στό τσιμέντο τού γκαράζ, παρακολουθώντας τίς προετοιμασίες τού θανάτου τους. Άν τά πράγματα είχαν πάει στραβά, θά μπορούσα νά βρισκόμουνα εγώ στή θέση τους. Ήξερα τί κίνδυνο θά διέτρεχα άν, γιά κακή μου τύχη, έπεφτα σέ κάποιο μπλόκο τής αστυνομίας. Αλλά γνώριζα τέλεια τήν περιοχή κι αυτό ήταν κάπως απίθανο. Όταν ο Μπεράν μέ είδε ν' ανοίγω τό πόρτ-μπαγκάζ, τόν έπιασε πανικός. Άρπαξα τό Ρασίντ απ' τά μαλλιά γιά νά σηκωθεί. Προσπάθησε νά τραβηχτεί πίσω. Μέ όλη μου τή δύναμη τού έδωσα μιά γροθιά στό στομάχι. Έπεσε στά πόδια μου.

"Έπρεπε νά εκμεταλλευόσουνα τήν ευκαιρία λίγο νωρίτερα... Τώρα έχεις μόνο μιά εκλογή: ένα γρήγορο ή έναν αργό θάνατο."

Τόν σήκωσα μέ τή βία, τόν έριξα μέσα στό πόρτ-μπαγκάζ καί τόν κλείδωσα. Έβαλα τόν Μπεράν ξαπλωτό στό πίσω κάθισμα τού αυτοκινήτου καί ξεκίνησα. Ήξερα ένα βάλτο, κάπου 10 χλμ. μακριά. Τό μέρος εκείνο ήταν δασώδες καί τελείως απόμερα. Είχα κιόλας ρίξει εκεί μερικά διαρρηγμένα χρηματοκιβώτια απ' τήν εποχή που είχαμε νοικιάσει ένα σπίτι στήν περιοχή μέ τόν Τζάκυ καί τόν Πώλ. Ο βάλτος ήταν αρκετά βαθύς καί πολύ θολός. Οι προβολείς μου έσχιζαν τό σκοτάδι καθώς διέσχιζα τό δρόμο που οδηγούσε εκεί. Σταμάτησα. Κατέβασα τόν Μπεράν. Όπως είχε τά πόδια του δεμένα, δέν μπορούσε νά μετακινηθεί. Δέν ήθελα νά τό ρισκάρω, έπρεπε νά καθαρίσω τό Ρασίντ, πράγμα που σήμαινε ότι θά τόν άφηνα μόνο του. Τόν έβαλα στή θέση τού άλλου στό πόρτ-μπαγκάζ. Είχα κιόλας βγάλει από κεί

τὸ Ρασίντ, τίς αλυσίδες καὶ τὰ βάρη. Μέσα στὸ βάλτο υπῆρχε μιὰ σχεδία. Ἔβαλα ἐκεῖ πάνω τὸ Ρασίντ ξαπλωμένο. Ἔκανα δυὸ δρόμους γιὰ νὰ μεταφέρω τίς αλυσίδες καὶ τὰ βάρη. Δὲν εἶχε κουνήσει απ' τὴ θέση του. Θὰ μποροῦσε νὰ επιχειρήσει νὰ πέσει στὸ νερὸ παρόλο που τὰ χέρια του καὶ τὰ πόδια του ἦταν δεμένα... Ἔστω καὶ μιὰ πιθανότητα στίς χίλιες, δὲν ἔπαυε νὰ εἶναι μιὰ πιθανότητα. Σὲ λίγα λεπτὰ, δὲν θὰ εἶχε πιὰ καμιὰ. Αντιδροῦσε ὅπως οι μελλοθάνατοι που τοὺς οδηγοῦν στὴν γκιλοτίνα... δέχονται τὴ μοίρα τους χωρὶς ν' αντιδροῦν. Πέρασα μιὰ αλυσίδα απ' τὴν τρύπα τῶν 6 βαρῶν που τὰ εἶχα δέσει μεταξύ τους. Ὅταν πέρασα τὴν ἀλλη αλυσίδα γύρω απ' τὸ λαιμὸ τοὺ Ρασίντ, μετὰ γύρω απ' τὴ μέση του καὶ τέλος γύρω απ' τὰ πόδια του, τὸν ένιωσα νὰ τρέμει. Ἔδεσα τίς δυὸ αλυσίδες μεταξύ τους. Πῶς ἦταν δυνατὸν τὸ δωδεκάχρονο παιδὶ που εἶχε κλάψει γιὰ τὸ θάνατο ενὸς μελισσοφάγου νὰ ἐχει φτάσει σ' αυτὴν τὴν εγκληματικὴ ψυχρότητα, στὰ 32 του; Γιὰ τὸ κακουργοδικεῖο, αυτὸς ο διπλὸς φόνος ἦταν διαβατήριο γιὰ τὸ ικρίωμα αλλὰ αυτὸ μοὺ ἦταν εντελῶς αδιάφορο... Γιὰ μένα, τὸ ξεκαθάρισμα λογαριασμῶν ἦταν απλῶς ο νόμος τῆς ζούγκλας, που ἦταν ο κόσμος μου. Ἤμουνα αμείλικτος, γιατὶ ἤξερα πως ἀν ἤμουνα εγὼ στὴ θέση τους θὰ ἦταν κι εκεῖνοι αμείλικτοι μαζί μου.

Στὸν κόσμο μας, μόνον ο πιὸ ἀγριος, ο πιὸ πονηρὸς, ο πιὸ σκληρὸς, ἐχει πιθανότητες νὰ επιβιώσει. Ἂν μιὰ μέρα, απὸ λύπηση, χαρίσει τὴ ζωὴ σ' ἐναν εχθρό του ἢ σ' ἐναν αντίζηλο, καταδικάζει ο ἴδιος τὸν εαυτό του σὲ θάνατο..., σ' ἐνα θάνατο σκληρὸ εξαιτίας μιὰς στιγμῆς αδυναμίας. Ἤμουνα μιὰ τίγρη ανάμεσα σὲ τίγρεις, φίδια, λύκους, σκορπιοὺς καὶ ὑαίνες... Τί ἦταν ο Ρασίντ; Δὲν εἶχε πιὰ καμιὰ σημασία.

Τὸν ανάγκασα νὰ σηκωθεῖ. Στεκόταν στὴν ἀκρη τῆς σχεδίας, μὲ τὰ βάρη στὰ πόδια του. Κρατοῦσα τὴ "Λουπάρα" στὰ χέρια. Στὸ νερὸ τοὺ βάλτου καθρεφτιζόταν τὸ φεγγάρι κι ἔκανε τὴ σκηνὴ νὰ μοιάζει εξωπραγματικὴ. Χωρὶς καμιὰ προειδοποίηση, τὰ δυὸ μου δάχτυλα τράβηξαν τὴ σκανδάλη. Τοὺ ἔριξα στὴν κοιλιά. Ο Ρασίντ χάθηκε μέσα στὰ κρύα νερὰ τοὺ βάλτου. Εγὼ καθόμουνα εκεῖ, στὴν ἀκρη. Μόνο μερικὲς φυσαλίδες ανέβηκαν στὴν επιφάνεια. Τὸ σῶμα τοὺ Ρασίντ βοὺλιαζε στὴ λάσπη. Ἔκανα μεταβολὴ κι αφοὺ βεβαιώθηκα ὁτι τὸ πὸρτ-μπαγκάζ ἦταν καλὰ κλεισμένο, ξεκίνησα καὶ πάλι. 15 χλμ. παρακάτω, πῆρα πάλι ἐνα στενὸ δρόμο ὁπου χωροῦσε μόνο ἐνα αυτοκίνητο. Ἤξερα πως υπῆρχε κάπου εκεῖ ἐνα ἐρημο σπίτι, εντελῶς απομονωμένο. Τὸ διέκρινα στὸ φῶς τῶν προβολέων μου. Ἔσβησα τὴ μηχανὴ αφήνοντας αναμμένα τὰ φῶτα. Ἔβγαλα τὸν Μπεράν καὶ τοὺ ελευθέρωσα τὰ πόδια κόβοντας τὸ σχοινί. Ἔτρεμε καὶ μουρμούριζε παρόλο τὸ φίμωτρο. Τὸν πῆρα απ' τὸ χέρι.

"Προχώρα ὡς τὸν τοίχο."

Οι προβολεὶς τὸν φώτιζαν. Ἔκανε μερικὰ βήματα. Στηρίζοντας τὴ "Λουπάρα" στὸ γοφό μου, πάτησα τὴ σκανδάλη. Οι δυὸ ταυτόχρονοι πυροβολισμοὶ ἐσχισαν τὴ σιωπὴ τῆς νύχτας. Ο Μπεράν ἔπεσε πάνω στὸν τοίχο, μὲ ανοιγμένο τὸ κεφάλι... Αυτὸς κι ο φίλος του μοὺ εἶχαν ζητήσει χρήματα... καὶ νὰ που τώρα τοὺς εἶχα ξεχρεώσει.

Χωρὶς νὰ κοιτάξω πίσω μου, κάθισα στὸ τιμόνι καὶ τράβηξα ξανὰ γιὰ τὸ αγρόκτημα. Ἔπρεπε νὰ καταστρέψω καὶ νὰ εξαφανίσω τὰ ρούχα, τὴ "Λουπάρα" καὶ τὴ μπάρα τῶν βαρῶν μου. Ὅταν ἔφτασα σπίτι, τὰ ἔκανα ὁλα ἐνα

δέμα καί τό πέταξα στό ποταμάκι που κυλοῦσε 100 μέτρα μακρύτερα απ' τό σπίτι. Ἔπειτα πήρα τό δρόμο τῆς επιστροφῆς γιά τό Παρίσι. Ἔκανα μιά ὥρα γιά νά φτάσω. Ἄφησα τό αυτοκίνητο μέ τά κλειδιά στή μηχανή ὅπως είχα κάνει καί στό Περπινιάν. Μέ λίγη καλή τύχη, θά τό ἔκλεβαν τήν ἴδια νύχτα. Φώναξα ένα ταξί καί πήγα σπίτι μου. Δέν υπῆρχε φῶς στόν ὀροφό μου. Η Ζανού κοιμόταν. Αθόρυβα, ἀνοιξα τήν πόρτα. Ὅταν μπήκα στό δωμάτιο, ξύπνησε καί μού χαμογέλασε. Τή φίλησα τρυφερά.

"Πέρασες ωραία βραδιά, αγάπη μου; Μέ ρώτησε.

— Πολύ ωραία, αγάπη μου... Ναί, πολύ ωραία."

Τό ἄλλο πρωί, τηλεφώνησα στόν Γκουίντο γιά νά τού ζητήσω νά συγκεντρώσει ὅλη τή συμμορία. Ὅταν τούς διηγήθηκα τή χτεσινοβραδινή μου περιπέτεια, συμφώνησαν ὅλοι ὅτι είχα δίκιο: ὅταν τό τσακάλι τά βάζει μέ τήν τίγρη, πρέπει νά πεθαίνει αυτό. Είναι ο κανόνας τού παιχνιδιού. Ζήτησα μόνο απ' τούς φίλους μου νά μαζέψουν πληροφορίες γιά νά μάθουμε ποιοί ακριβώς ήταν οι δυό τύποι που είχα σκοτώσει τήν προηγούμενη νύχτα καί κυρίως νά επισκεφτούν τήν ιδιοκτήτρια τού μπάρ. Ο Γκουίντο μού ἔκανε μόνο μιά ερώτηση:

"Η Ζανού τό ξέρει;

— Ὄχι... καί δέν χρειάζεται νά τό μάθει."

Ἔβαλε τό χέρι του φιλικά στόν ὦμο μου:

"Ξέρεις, μικρέ, ἀν είχες κάνει ἐστω κι ένα λάθος θά ήσουνα τώρα νεκρός κι εμείς δέν θά ξέραμε τίποτα. Είμαστε μιά ομάδα, μπορούσες νά βασιστείς σέ μάς κι εμείς θά καθαρίζαμε.

— Ὄχι, φίλε μου... Υπάρχουν μερικά πράγματα που θέλω νά τά κανονίζω μόνος μου.

— Τούς είπες ποιός είσαι, πρίν τούς καθαρίσεις;

— Ὄχι ακριβώς...

— Ξέρεις πολύ καλά ότι ἀν τούς είχες πεί ποιός ήσουνα στό μπάρ... θά σού είχαν ζητήσει συγνώμη καί δέν θά ζήταγαν καί τά ρέστα. Γιατί ἐπαιξες αυτό τό παιχνίδι, μικρέ; Αυτούς σκότωσες ή τό παρελθόν τῆς Ζανού;"

Ο Γκουίντο είχε πέσει διάνα... Ἤμασταν τόσο φίλοι, που ήταν σάν δεύτερος εαυτός μου. Ἤξερε τί ένιωθα καί μέ τίς ερωτήσεις του ήθελε απλώς νά μού δείξει ότι είχε καταλάβει τό πραγματικό κίνητρο αυτού τού διπλού φόνου. Ναί, είχα σκοτώσει αυτούς τούς 2 άντρες, γιατί αποτελούσαν τό παρελθόν μιάς γυναίκας που αγαπούσα. Αυτό τό παρελθόν ήθελα τόσο πολύ νά τό ξεχάσω ὥστε θά σκότωνα ὁποιον θά ἔκανε τό λάθος νά θελήσει νά τό χρησιμοποιήσει εναντίον της καί νά μού τό θυμίσει.

Τόν κοίταξα χαμογελώντας:

"Τελικά, μεγάλε, πρόκειται σχεδόν γιά ἔγκλημα πάθους!"

Μέ χτύπησε φιλικά στό σβέρκο:

"Ναί, μικρέ, σχεδόν... Αλλά καλά ἔκανες. Η Ζανού είναι η γυναίκα σου καί κοντά σου είναι σίγουρη ότι θά τή σέβονται ὅπως τῆς αξίζει. Είσαι επικίνδυνος, μικρέ, ναί, πολύ επικίνδυνος. Ὅσον καιρό σέ ξέρω, σ' ἔβλεπα νά φτάνεις πάντα στ' ἄκρα γιά τούς φίλους σου, γιά τούς ἐρωτές σου. Αλίμονο σ' ὁποιον τολμήσει νά τούς αγγίξει... Ναί, μικρέ..., είσαι επικίνδυνος γιατί είσαι ειλικρινής."

Τού Γκουίντο τού ἀρεσε καμιά φορά νά μού μιλάει μ' πατρικό ὕφος καί

τόν ἀφηνα νά τό κάνει γιατί ἤξερα πως ἐλεγε τήν καθαρή ἀλήθεια.

Πήγαμε μέ τή Ζανού νά ξεκουραστούμε στίς ακτές τής Νορμανδίας. Διαβάζοντας μιά τοπική εφημερίδα, έμαθα πως τό πτώμα τού Αλαίν Μπεράν είχε βρεθεί από κάποιον που βγήκε νά μαζέψει μανιτάρια. Δουλειά επαγγελματία, έλεγε η εφημερίδα. Οι υποψίες βάραιναν κάποιον μαστρωπό που είχε πάρε-δώσε μέ τόν Μπεράν. Εγώ απλώς χαμογέλασα!

Πέρα από μερικά ταξίδια στό εξωτερικό, τή Ζανού, δέν τήν άφηνα ποτέ. Η πείρα μας απ' τή ζωή, μάς είχε απαλλάξει από μάταιους καβγάδες όπως συμβαίνει μέ τά ζευγάρια που ξεχνούν ότι τό νά ζείς μέ κάποιον άλλο σημαίνει πρώτ' απ' όλα νά τόν δέχεσαι. Ήμουνα ευτυχισμένος μαζί της κι έκανα τά πάντα γιά νά τής τό δείχνω. Τής είχα απόλυτη εμπιστοσύνη' ήταν απ' αυτές τίς γυναίκες που φεύγουν όταν τά πράγματα δέν πάνε πιά καλά, όχι όμως απ' αυτές που προδίνουν. Τής είχα μάθει σκοποβολή καί στήν αρχή είχαμε γελάσει πολύ, γιατί οι σφαίρες της έβρισκαν οτιδήποτε άλλο εκτός απ' τό κουτί που είχαμε βάλει γιά στόχο. Καί μετά σιγά-σιγά, έκανε προόδους. Κάθε φορά που πετύχαινε, φώναζε "ζήτω" ικανοποιημένη. Τή ρώτησα γιατί ήθελε τόσο πολύ νά μάθει σκοποβολή. Μού απάντησε σάν νά ήταν κάτι τό φυσικό:

"Αν μιά μέρα μέ χρειαστείς, θά είμαι δίπλα σου... Καλύτερα λοιπόν νά είμαι προετοιμασμένη! ... Μετά, θά είναι πιά πολύ αργά, δέν νομίζεις, αγάπη μου;"

Έτσι άρχισε νά οπλοφορεί, όπως άλλωστε κι εγώ. Μέ τή μόνη διαφορά ότι τό δικό της "38 σπέσιαλ" ήταν μές στήν τσάντα της. Ήταν ο καλύτερος σωματοφύλακάς μου.

Ταξίδευα πολλές φορές μέ αυτοκίνητα μέ ψεύτικες πινακίδες καί πολύ συχνά δήλωνα ψεύτικο όνομα στά ξενοδοχεία που θά πέρναγα μόνο μιά νύχτα. Τό έκανα από συνήθεια. Είχαμε πάει λοιπόν σ' ένα πολυτελές ξενοδοχείο τού Σαμονί, δίνοντας ψεύτικα στοιχεία. Καθόμασταν μέ τήν ησυχία μας στό εστιατόριο όταν είδα έναν πελάτη νά πηγαίνει στή ρεσεψιόν. Θά έλεγε κανείς πως ήταν κάποιος άραβας πρίγκιπας ντυμένος ευρωπαϊκά. Τόν συνόδευε ένας άντρας που θά μπορούσε νά είναι φίλος ή γραμματέας του. Τό γκαρσόνι που μάς σερβίριζε παρατήρησε:

"Βλέπετε αυτόν τόν τύπο στή ρεσεψιόν; Είναι ένας πλούσιος βιομήχανος. Τήν τελευταία φορά που ήρθε, είχε πάνω από 30 εκατομμύρια στή βαλίτσα του, μού τό είπε ο ρεσεψιονίστας. Αν είναι αλήθεια, θάχει άλλα τόσα σήμερα, αφού μάλιστα σκοπεύει νά παίξει στό καζίνο."

Κοίταξα τή Ζανού καί μετά κάρφωσα τό βλέμμα μου στή βαλίτσα που βρισκόταν στά πόδια τού βιομήχανου.

Τό ίδιο βράδυ, ο ρεσεψιονίστας βρέθηκε μέ τό πιστόλι μου κάτω απ' τή μύτη του. Ήταν 2 η ώρα τό πρωί. Μού είπε ότι ο βιομήχανος δέν θ' αργούσε νά γυρίσει απ' τό καζίνο. Αφού τόν έδεσα καλά, άφησα τή Ζανού στή ρεσεψιόν: κρατούσε ένα τριανταοχτάρι αεροβόλο. Στό μεταξύ, εγώ έψαξα τό δωμάτιο τού βιομήχανου. Υπήρχε πράγματι μιά βαλίτσα, αλλά ήταν άδεια. Κι όμως τό γκαρσόνι μού είχε πεί πως ο βιομήχανος δέν έβαζε ποτέ τά χρήματά του στό χρηματοκιβώτιο τού ξενοδοχείου. Ετοιμαζόμουνα νά ξανακατέβω τή στιγμή που τό ασανσέρ σταμάτησε στόν όροφό μου' άκουσα τή Ζα-

νού νά φωνάζει:

"Αυτοί είναι!"

Βρέθηκα αντιμέτωπος μέ τούς δυό άντρες. Ο βιομήχανος ήταν ένας θεόρατος άντρας, πάνω από 1,80 μ. καί ζύγιζε σίγουρα γύρω στά 120 κιλά. Είχε πιεί, πράγμα που κάνει τούς ανθρώπους θαρραλέους ή αναίσθητους... Ήταν καί τά δυό συγχρόνως. Τόν σημάδεψα μέ τό πιστόλι λέγοντάς του:

"Θά ξανακατεβούμε, χοντρούλη μου καί φρόνιμα."

Ο φίλος του δέν κουνήθηκε, αλλ' αυτός θέλησε νά μού επιτεθεί. Δέν μ' άρεσε η βία στή δουλειά μου, αλλά δέν είχα άλλη εκλογή. Τό πιστόλι μου τόν βρήκε στό σαγόνι κι έπεσε στά πόδια μου. Τόν άφησα λίγο νά συνέλθει. Ο φίλος του τόν βοήθησε νά ξανακατέβει. Η Ζανού μάς περίμενε κάτω. Ο βιομήχανος δέν έκρυψε τήν έκπληξή του. Τήν είχε περάσει γιά ρεσεψιονίστα, όταν τής ζήτησε τά κλειδιά τού δωματίου του καί τού είχε απαντήσει ότι βρισκόντουσαν στήν πόρτα του. Τούς είχε συνοδεύσει μέχρι τό ασανσέρ. Ο βιομήχανος είχε βρεί μάλιστα καί τήν ευκαιρία νά τής χαϊδέψει τό αριστερό μπούτι... Άν είχε δοκιμάσει τό δεξί, θά ένιωθε τό ψυχρό αεροβόλο "38", γιατί η Ζανού τό είχε δέσει στό πόδι της γιά νά μή φαίνεται. Τόν ρώτησε χαμογελώντας:

"Νά τού πώ πως μού 'πιασες τόν κώλο;"

Η κατάσταση ήταν κωμική, ο άλλος μέ κοίταζε ύποπτα. Δέν είχα πιά διάθεση γιά γέλια. Τούς έβαλα μαζί μέ τό ρεσεψιονίστα καί τούς έδεσα καί τούς δυό. Αφού έψαξα τό βιομήχανο κανονικά, δέν βρήκα παρά μόνο λίγα χρήματα πάνω του. Μού είπε ότι ήταν η πρώτη φορά που δέν κουβαλούσε πολλά μαζί του. Δέν μπορώ νά πώ, η τύχη μου ήταν φοβερή! Μιά καί φορούσε ένα υπέροχο διαμάντι στό δάχτυλο, αρκέστηκα σ' αυτό.

Γιατί τό είχα κάνει αυτό χωρίς νά έχω πάρει ακριβείς πληροφορίες; Απλούστατα, γιά νά δοκιμάσω τήν ψυχραιμία τής Ζανού... Ήθελα νά δώ τίς αντιδράσεις της μπροστά σέ κάτι απρόοπτο. Έπρεπε νά φύγουμε, οι βαλίτσες μας βρισκόντουσαν ήδη στό πόρτ-μπαγκάζ. Έπρεπε νά φιμώσω όλους αυτούς τούς καλούς ανθρώπους. Ο βιομήχανος μού είπε ότι ήταν καρδιακός. Πάντα τά πρόσεχα κάτι τέτοια κι έτσι πρίν φύγω τού έδωσα τά χάπια του. Όταν δόθηκε ο συναγερμός, ήμασταν ήδη μακριά. Έστησαν μπλόκα, αλλά ήξερα όλα τά δρομάκια κι έτσι τούς ξέφυγα χωρίς δυσκολία. Όταν ο Γκουίντο τά 'μαθε, μού είπε απλώς ότι ήμουνα τρελός κι ότι μπορούσα νά βρώ κάποιο άλλο χόμπυ γιά ν' αρχίσω τήν εβδομάδα μου. Αντίθετα, χάρηκε πολύ που είδε τή Ζανού νά κάνει προόδους μέ τό πιστόλι στό χέρι... 30 εκατομμύρια θά μπορούσαν νά βρίσκονται μέσα στή βαλίτσα μας. Θά έπρεπε νά τό 'χαμε επαληθεύσει.

Ένα μήνα μετά ισοφάρισα παίρνοντας ένα μεγάλο ποσό από έναν οίκο υψηλής ραπτικής στό Παρίσι.

Παριστάνοντας τόν πελάτη, περίμενα νά φύγει όλο τό προσωπικό απ' τά ατελιέ γιά νά ξεμοναχιάσω τούς ιδιοκτήτες. Όλα έγιναν αρκετά εύκολα κι έφυγα μέ 12 εκατομμύρια (24.000) δολάρια) σέ κοσμήματα κι αντικείμενα αξίας. Μετά απ' αυτή τή ληστεία, αποφάσισα νά κάνω ένα μεγάλο ταξίδι στήν Ιταλία, τήν Ισπανία καί τήν Πορτογαλία. Η Ζανού ήταν κατενθουσιασμένη μ' αυτές τίς μόνιμες διακοπές. Ζούσαμε στόν ήλιο πάνω από 2 μήνες κι η μόνη μας ασχολία ήταν νά κάνουμε έρωτα, όταν δέχτηκα τήν επίσκεψη τού Γκουί-

ντο. Τά νέα ήταν άσχημα. Μού είπε ότι μέ καταζητούσαν στή Γαλλία γιά φόνο, γιά κάποιο ξεκαθάρισμα λογαριασμών, καί γιά ένοπλη ληστεία. Αυτή τή φορά έπρεπε νά φύγω απ' τήν Ευρώπη γιά ένα διάστημα. Είχα φίλους στόν Καναδά. Ο Γκουίντο μέ συμβούλεψε νά πάω νά εγκατασταθώ εκεί, μέχρι νά δούμε τί εξέλιξη θά έπαιρναν τά πράγματα. Μού υποσχέθηκε ότι θά ερχόταν νά μέ βρεί.

Η Ζανού χάρηκε πολύ μ' αυτή τήν αλλαγή... Καινούργια χώρα, καινούργια ζωή, σκεφτόταν. Εγώ ούτε που φανταζόμουνα διασχίζοντας τόν Ατλαντικό ότι οι μέλλουσες εγκληματικές μου ενέργειες θά μού χάριζαν τόν όχι καί τόσο ζηλευτό τίτλο τού "δημόσιου κινδύνου υπ' αριθμόν ένα" στόν Καναδά... λίγα χρόνια πρίν τόν αποκτήσω καί στήν ίδια μου τήν πατρίδα. Θά γινόμουνα ένας απ' τούς χειρότερους εγκληματίες που είχε γνωρίσει ποτέ τό Κεμπέκ. Θά απήγαγα έναν δισεκατομμυριούχο, θά μέ κατηγορούσαν γιά ένα φόνο που δέν είχα κάνει, θά μέ αθώωναν γι' αυτόν τόν ίδιο φόνο, θά καταδικαζόμουνα σέ 11 χρόνια φυλακή γιά ένοπλη ληστεία, θά δραπέτευα, θά μέ ξανάπιαναν, θά επιχειρούσα κι άλλες αποδράσεις... έπειτα θά κατόρθωνα τήν αδύνατη απόδραση απ' τήν πιό σκληρή φυλακή τού Καναδά, θά λήστευα κι άλλες τράπεζες, θά έπεφτε πιστολίδι μέ τήν αστυνομία, θά σκότωνα 2 φύλακες, θά ξεκαθάριζα λογαριασμούς καί σάν επιστέγασμα, θά έκανα επίθεση σέ μιά ομοσπονδιακή φυλακή γιά νά προσπαθήσω νά ελευθερώσω τούς φίλους μου... Καί παρόλα αυτά, άν καί μέ είχαν επικηρύξει, τά κατάφερα νά βγώ απ' τή χώρα.

Γιά τήν ώρα, κοιμόμουνα στό αεροπλάνο τής Αλιτάλια που μέ οδηγούσε στήν καινούργια μου μοίρα, αυτή τή μοίρα που θά μοιραζόμουνα στήν αρχή μέ τή Ζανού, πρίν νά γνωρίσει κι εκείνη σκληρά χρόνια μοναξιάς στή φυλακή. Κοιμόταν κι εκείνη, καί τό χέρι της έσφιγγε τό δικό μου. Αυτή η σάρκινη αλυσίδα που σχημάτιζαν τά ενωμένα μας δάχτυλα ήταν σάν ένας όρκος αγάπης που θά μάς ένωνε στό καλό καί πάνω απ' όλα στό κακό.

Ο ΚΑΝΑΔΑΣ

Μόλις φτάσαμε στό Μόντρεαλ, εγκατασταθήκαμε σ' ένα πολυτελές διαμέρισμα στήν οδό Σέρμπρουκ. Στόν όροφό μας είχαμε μιά πισίνα καί σάουνα. Η Ζανού ήταν καταγοητευμένη απ' αυτές τίς αμερικάνικες ανέσεις. Είχα νοικιάσει ένα αμάξι γιά νά τής δείξω ένα μέρος τής επαρχίας τού Κεμπέκ. Μπροστά στά τεράστια δάση, τίς όμορφες λίμνες, τούς ευγενικούς καναδούς, ένιωθε νά ξαναγεννιέται. Κι εγώ δέν έμενα απαθής μπροστά σ' αυτή τήν αναγέννηση. Η πρότασή της δέν μέ ξάφνιασε:

"Πές μου, αγάπη μου, άν ξεκινούσαμε πάλι απ' τό μηδέν... Αν ξαναρχίζαμε μιά καινούργια ζωή όπως όλα τ' άλλα ζευγάρια... Είμαστε τόσο καλά εδώ!"

Τής απάντησα χαμογελώντας:

"Θές νά πείς... νά ξαναρχίσω απ' τό μηδέν μέ τό παρελθόν που σέρνω; Δέν μπορώ νά σβήσω ό,τι έχω κάνει, τό ξέρεις πολύ καλά. Δέν μπορείς ποτέ νά ξαναρχίσεις απ' τό μηδέν, μπορείς απλώς ν' αλλάξεις πορεία.

— Τότε άς αλλάξουμε πορεία. Μπορείς νά κερδίσεις τή ζωή σου μέ τή

δουλειά σου, κι εγώ μπορώ νά δουλέψω. Σκέψου ότι είμαστε δυό... Σ' αγαπώ καί θά ήθελα τόσο πολύ νά έχω μιά φυσιολογική ζωή..., νά κάνω ένα παιδί μαζί σου, χωρίς νά φοβάμαι πως μιά μέρα κάποια σφαίρα ή η φυλακή θά μάς χωρίσουν!"

Τήν άφησα νά μιλήσει. Είχε κάθε δικαίωμα. Τό είχε αποδείξει. Ήξερα πως ότι κι άν αποφάσιζα, θά τό δεχόταν καί πως έτσι κι αλλιώς θά μέ ακολουθούσε. Ήθελα νά ζητήσω καναδική υπηκοότητα... Θά έπρεπε ν' αποδείξω οπωσδήποτε ότι είχα κάποια δουλειά. Κι έπειτα έπρεπε νά μέ ξεχάσουν. Από τότε που έφτασα εκεί, δέν είχα έρθει σ' επαφή ούτε κάν μέ τούς ανθρώπους που γνώριζα. Είχα τηλεφωνήσει απλώς στόν Γκουίντο, που μού είπε ότι δυό απ' τούς φίλους μας είχαν συλληφθεί... Ο νόμος έπαιρνε τή ρεβάνς του. Άκουσα τόν εαυτό μου νά λέει στή Ζανού:

"Γιατί όχι;"

Ρίχτηκε στό λαιμό μου. Απ' τήν άλλη μέρα κιόλας, άρχισε νά ψάχνει γιά δουλειά. Ανακάλυπτα μιά καινούργια γυναίκα κι ο ενθουσιασμός της μέ διασκέδαζε. Έπρεπε νά τό πάρω απόφαση: ήθελε νά μέ κάνει τίμιο. Χρειάστηκε νά περάσουμε απ' τό τμήμα μεταναστών γιά νά συμπληρώσουμε κάτι χαρτιά. Τό αποτέλεσμα δέν άργησε νά φανεί. Επέτρεπαν στή Ζανού νά μείνει στόν Καναδά, αλλά εμένα μού έδιναν 10 μέρες προθεσμία γιά νά εγκαταλείψω τό καναδικό έδαφος. Δέν είχαν διεθνές ένταλμα συλλήψεως γιά μένα, αλλά τό ποινικό μητρώο μου τούς ήταν γνωστό. Μού έδιναν νά καταλάβω ότι ήμουνα ανεπιθύμητος. Αυτό επιβεβαίωνε ότι ήδη ήξερα: δέν ξαναφτιάχνει κανείς τή ζωή του, αλλά συνεχίζει, μ' ένα παρελθόν που τού αρνιέται κάθε μέλλον. Η Ζανού αισθανόταν συντριμμένη. Εγώ απλώς χαμογέλασα, γιατί είχα σκοπό νά μείνω οπωσδήποτε στόν Καναδά καί νά δουλέψω. Ακόμα κι άν μέ συλλαμβάνανε, δέν θά υπήρχε λόγος νά μέ απελάσουν αμέσως μιά κι η δουλειά δέν είναι έγκλημα.

Η Ζανού έπιασε δουλειά σ' ένα νοσοκομείο γιά ηλικιωμένους. Έκανε τή νοσοκόμα. Αφοσιώθηκε στή δουλειά μέ απαράμιλλο τρόπο. Όλοι οι γέροι τή λάτρευαν. Κέρδιζε λίγα, αλλά ήταν ευτυχισμένη. Όλη τήν αγάπη που είχε στερηθεί τήν έδινε στούς αρρώστους της. Τό βράδυ, μού διηγόταν μέ υπερηφάνεια πώς είχε περάσει τή μέρα της. Εγώ βρήκα μιά θέση επιστάτη σέ μιά οικοδομή καί κανόνισα τά χαρτιά μου μέ κάποια κομπίνα. Αναγκαζόμουνα νά χρησιμοποιώ παράνομα μέσα ακόμα καί στίς περιπτώσεις που ήθελα νά είμαι τίμιος. Σιγά-σιγά, άρχισα νά παρασύρομαι απ' τή ρουτίνα τής δουλειάς. Στήν αρχή, τό είχα κάνει μόνο καί μόνο γιά νά ευχαριστήσω τή Ζανού. Τελικά, ήρθα σ' επαφή μέ τούς καναδούς φίλους μου' κι εδώ όμως μέ περίμενε μιά έκπληξη. Μερικοί απ' αυτούς ήταν στή φυλακή εκτίοντας κάποια μακρόχρονη ποινή. Τούς εξήγησα ότι γιά τήν ώρα είχα αποφασίσει νά καθίσω ήσυχος, αλλά ότι σέ περίπτωση ανάγκης θά μπορούσαν νά βασιστούν σέ μένα όπως καί παλιά που είχα ξαναταξιδέψει σ' εκείνα τά μέρη.

Πέρασαν αρκετοί μήνες. Η ζωή μου είχε αλλάξει χωρίς νά τό καταλάβω. Είχα γίνει ο κ. "όπως όλος ο κόσμος" που τό βράδυ δέν σκέφτεται παρά νά γυρίσει σπίτι του γιά νά βρεί τή γυναίκα που τόν αγαπάει. Δέν είχα ανακατευτεί σέ καμιά σκοτεινή υπόθεση από τότε που είχα έρθει στόν Καναδά. Κέρδιζα αρκετά χρήματα ώστε νά ζώ καλά. Αγοράσαμε ένα υπέροχο αυτοκίνητο καί τά σαββατοκύριακα γυρίζαμε όλο τό Κεμπέκ. Μακρινές βόλτες

στά δάση, ψάρεμα στίς λίμνες... κάναμε υγιεινή ζωή. Η Ζανού καί μόνο αυτή γέμιζε τή ζωή μου. Δέν χρειαζόμουνα τίποτ' άλλο απ' τό νά είμαι μαζί της... Ναί, είχα αλλάξει καί μάλιστα χωρίς νά τό καταλάβω. Αλλά ήρθε ο χειμώνας κι αναγκάστηκα ν' αφήσω τή δουλειά μου, μιά κι είχε σταματήσει η οικοδομή. Όμως δέν έχασα τό κουράγιο μου. Αυτή τή φορά, πίστευα στόν εαυτό μου' στήν πραγματικότητα, τόν ξεγελούσα... Η τίγρη δέν γίνεται ποτέ κατοικίδιο ζώο.

Από μιά αγγελία έμαθα πως ένας δισεκατομμυριούχος ζητούσε μάγειρα γιά τό εξοχικό του καί μιά γυναίκα νά οργανώνει τίς δεξιώσεις του. Λίγο-πολύ έμοιαζε μέ τή δουλειά που κάναμε στό πανδοχείο. Ήμουνα πολύ καλός μάγειρας καί δέν δυσκολεύτηκα καθόλου γιά νά πάρω τή θέση. Έβλεπα τά πλεονεκτήματα που μού πρόσφερε αυτή η θέση γιά νά πάρω αργότερα άδεια παραμονής στόν Καναδά, γιατί τό αφεντικό μου ήξερε σίγουρα αρκετό κόσμο. Πολύ σύντομα τού έγινα απαραίτητος. Όλες του οι δεξιώσεις ήταν μιά γαστριμαργική επιτυχία καί διασκέδαζα τούς καλεσμένους γιατί ήμουνα άσσος στά τρίκ μέ τήν τράπουλα. Σιγά-σιγά, άρχισε ν' αντιμετωπίζει τή Ζανού κι εμένα σάν νά είμαστε μέλη τής οικογενείας του. Δέν ήταν καί πολύ σπάνιο νά παίζω μπλάκ-τζάκ μέ τούς καλεσμένους. Άρχισα νά συμπαθώ αυτόν τόν άνθρωπο που θά μπορούσε νά είναι καί πατέρας μου. Όλα πήγαιναν μιά χαρά... Ξέσπασε όμως κάποιος καβγάς ανάμεσα στή Ζανού καί τό γερο-κηπουρό κι όλα έγιναν συντρίμμια γιά μιά ακόμη φορά..., καί γιά μιά ακόμη φορά έγινα αγρίμι.

Ο κηπουρός είχε δώσει τελεσίγραφο: ή θά φεύγαμε εμείς ή αυτός. Εκείνος δούλευε εκεί μιά ολόκληρη ζωή. Αναγκαστήκαμε λοιπόν νά υποχωρήσουμε εμείς. Πήρα αυτή τήν απόλυση σάν προσβολή καί τή στιγμή που είπε: "Πρέπει νά μέ καταλάβεις, Ζάκ, δέν μπορώ νά κάνω διαφορετικά", αισθάνθηκα νά ξαναγυρίζω χρόνια πίσω... Καί τότε είχα προσπαθήσει νά ξαναφτιάξω τή ζωή μου, αλλά "έπρεπε νά καταλάβω". Όχι, δέν καταλάβαινα τίποτα, εκτός απ' τό ότι μόνο μέ τή βία μπορούσα νά πάω μπροστά κι ότι τίς λίγες φορές που είχα βάλει μέσα τά νύχια μου μέ είχαν ξεγελάσει. Είχα σκοτώσει ανθρώπους, είχα κυριαρχήσει μέ τή βία. Έφτασαν δυό λόγια αυτού τού ανθρώπου γιά νά φουντώσει ξανά μέσα μου η επιθυμία τής κυριαρχίας. Τού απάντησα απλά: "Ναί, καταλαβαίνω, Ζώρζ", αλλά μέσα μου ήξερα ότι η εκδίκηση ήταν αναπόφευκτη κι η Ζανού τό κατάλαβε μ' ένα μόνο βλέμμα μου.

Εγκατασταθήκαμε καί πάλι στό Μόντρεαλ, αλλά αυτή τή φορά αρνήθηκα νά ψάξω γι' άλλη δουλειά. Είχα πάρει τήν απόφαση νά φύγω απ' τόν Καναδά καί νά ξαναγυρίσω στήν Ευρώπη, αλλά προτού φύγω θά απήγαγα τόν δισεκατομμυριούχο μου. Αυτή η απόφαση οφειλόταν περισσότερο στό εκδικητικό μου πνεύμα παρά στήν καθαρά εγκληματική μου δραστηριότητα. Όταν ανακοίνωσα τό σχέδιό μου στή Ζανού, διάβασα τή θλίψη στά μάτια της. Αλλά η αγάπη της γιά μένα τής απαγόρευε κάθε ερώτηση. Έτσι ήρθα σ' επαφή μ' ένα φίλο μου γιά νά τόν βάλω στό κόλπο. Η Ζανού μού έβαλε μονάχα έναν όρο: νά συμμετέχει κι αυτή.

Τό σχέδιο εκτελέστηκε κι απέτυχε. Δέν έκανα γιά τέτοιου είδους δουλειές. Ο εκβιασμός μέ αντάλλαγμα τήν ανθρώπινη ζωή δέν μού πήγαινε κα-

θόλου. Η ίδια η απαγωγή είχε πετύχει· αλλά αυτός που φύλαγε τό δισεκατομμυριούχο έφυγε γιά λίγο από κοντά του καί φυσικά ο δεύτερος δέν χρειάστηκε παρακάλια γιά νά τό σκάσει. Αντίο στά 200.000 δολάρια που υπολογίζαμε. Καταλήξαμε νά μάς κυνηγάνε όλες οι αστυνομικές υπηρεσίες τού Καναδά. Μάς επικήρυξαν. Έτσι λοιπόν αποφάσισα νά πάω στή Γκασπεζί, στό λιμάνι τού Περσέ, όπου ήμουνα σίγουρος ότι θά έβρισκα κάποιο καράβι γιά νά γυρίσω στήν Ευρώπη.

Μείναμε στό μοτέλ τών Τριών Αδελφών, μέ ψεύτικο όνομα. Μή βρίσκοντας τρόπο νά μπούμε σέ ξένο πλοίο, φύγαμε απ' τήν περιοχή στίς 26 Ιούνη 1969. Στίς 30 Ιούνη τής ίδιας χρονιάς, η ιδιοκτήτρια τού μοτέλ βρέθηκε σκοτωμένη καί παρόλο που βρισκόμασταν μακριά απ' τόν τόπο τού εγκλήματος, οι υποψίες θά έπεφταν πάνω μας καί τελικά θά μάς κατηγορούσαν γιά φόνο. Ούτε κάν φανταζόμασταν ότι θά μάς βάραινε μιά τόσο βαριά κατηγορία τήν ώρα που, μ' ένα μηχανοκίνητο κανώ, που είχαμε νοικιάσει στό Γομίντσορ, διασχίζαμε τόν ποταμό Ντητρόϊτ γιά νά μπούμε κρυφά στίς Ε.Π.Α. Ήξερα ότι θά μπορούσα νά βρώ βοήθεια απ' τούς αμερικάνους φίλους στό Ντάλλας. Νοίκιασα λοιπόν ένα αυτοκίνητο στό Ντητρόϊτ γιά νά πάω εκεί. Δέν ήξερα ακόμη ότι ο συνένοχός μου στήν απαγωγή είχε συλληφθεί κι ότι είχε πεί στήν αστυνομία ότι σκόπευα νά πάω στό Ντάλλας.

Εκείνη τήν εποχή, τό "Απόλλων-11" ήταν έτοιμο νά εκτοξευτεί. Παρόλη τή βιασύνη μας, πήραμε τήν ανατολική ακτή τής Φλώριντας γιά νά πάμε στό Ακρωτήριο Κέννεντυ καί νά παρακολουθήσουμε τήν εκτόξευση τού πυραύλου. Στίς 16 Ιούλη τό πρωί παρακολουθήσαμε καταγοητευμένοι τήν αναχώρηση τού πρώτου ανθρώπου γιά τή Σελήνη... Ήταν η τελευταία μας μέρα ελευθερίας. Αργότερα, μάς σταμάτησε ένα αυτοκίνητο τής αστυνομίας στόν αυτοκινητόδρομο τού Τέξας καί τό ίδιο βράδυ μάς έκλεισαν στή φυλακή τής Τεξαρκάνα.

Ο διοικητής τής αστυνομίας μέ πληροφόρησε ότι είχα συλληφθεί μέ διεθνές ένταλμα. Ο ρόλος του δέν ήταν νά μάς ανακρίνει, αλλ' απλώς νά μάς οδηγήσει στή Νέα Ορλεάνη. Πάνω από 10 μέρες η Ζανού κι εγώ ήμασταν κλεισμένοι στή φυλακή αυτής τής πόλης. Η φυλακή ήταν τρομερά βρώμικη καί γεμάτη ψείρες. Ήμασταν 3 μέσα σ' ένα μικροσκοπικό κελί κι είχαμε γιά κρεβάτι ένα μόνο στρώμα βρώμικο, καί τ' απομεινάρια μιάς κουβέρτας. Οι περισσότεροι φυλακισμένοι ήταν μαύροι, πολλοί απ' αυτούς έπαιρναν ναρκωτικά κι οι καβγάδες δέν σταματούσαν. Είχα καταφέρει νά επικοινωνήσω μέ τή Ζανού που βρισκόταν στόν πάνω όροφο. Η κατάστασή της ήταν η ίδια μέ τή δική μου, αλλά άντεχε. Δέν μέ κατηγορούσε ούτε μετάνοιωνε... Όλα της τά μηνύματα ήταν γεμάτα αγάπη καί τελείωναν πάντα μέ τή φράση: "Μαζί σου ώς τό θάνατο".

Όταν ο σερίφης μάς κάλεσε στό γραφείο του καί τήν είδα, ένιωσα ένα σφίξιμο στήν καρδιά. Είχε αδυνατήσει κι ήταν αγνώριστη. Οι συνθήκες κράτησής της αποτελούσαν από μόνες τους παραβίαση τών ανθρώπινων δικαιωμάτων κι απόρησα πώς ένας λαός που σέβεται τόσο πολύ τ' ατομικά δικαιώματα μπορεί ν' ανέχεται αυτές τίς φυλακές που ήταν σκέτοι σκουπιδότοποι.

Μάς παρουσίασαν σέ δυό καναδούς αστυνομικούς που μάς είπαν ότι κατηγορούμασταν γιά απαγωγή. Σκόπευαν νά ζητήσουν τήν έκδοσή μας. Τούς είπα ότι τό παραδέχομαι, πράγμα που απλοποίησε τή δουλειά τους. Τό ίδιο

βράδυ φύγαμε γιά τή Νέα Υόρκη καί πήραμε τ' αεροπλάνο γιά τό Μόντρεαλ. Μόλις φτάσαμε, ένα πλήθος δημοσιογράφων μάς τύφλωσαν μέ τά φλάς τους, καί δέν έλειπε κι η τηλεόραση... Έτσι, οι καναδοί έμαθαν τήν ύπαρξή μας. Η υπόθεση είχε κάνει πάταγο, γιατί, πράγμα που εγώ φυσικά δέν ήξερα, μάς κατηγορούσαν γιά ένα φόνο που δέν είχα κάνει.

Μάς έκλεισαν στή φυλακή τής Αγίας Υακίνθης. Η καθαριότητα ήταν παραδειγματική. Οι φύλακες, η διεύθυνση, όλοι μάς υποδέχτηκαν σχεδόν εγκάρδια. Αμέσως μού παραχώρησαν ελεύθερο επισκεπτήριο μέ τή Ζανού καί μ' άφησαν νά τηλεφωνήσω σ' ένα δικηγόρο. Νόμιζα πως ονειρευόμουνα κι η εκτίμησή μου γιά τούς καναδούς μεγάλωσε ακόμα περισσότερο.

Η Ζανού είχε αντιδράσει σάν πραγματική γυναίκα τυχοδιώκτη. Ούτε ένα δάκρυ, μονάχα ένα φιλί που από μόνο του ήταν μιά υπόσχεση αιώνιας αγάπης καί, καθώς απομακρυνόταν, μού φώναξε:

"Απόκτησα ό,τι καλύτερο υπάρχει, τώρα δέν φοβάμαι τό χειρότερο."

Τό χειρότερο θά μάς χτυπούσε κατάμουτρα καί μέ τόν πιό σκληρό τρόπο. Μέ μετέφεραν στήν Ασφάλεια τού Κεμπέκ. Όταν είδα πάνω στήν πόρτα τού γραφείου όπου μού έλεγαν νά μπώ τήν επιγραφή "Δίωξις εγκλήματος", έμεινα αδιάφορος. Δέν θά έμενα όμως έτσι γιά πολύ.

Μέσα μέ περίμεναν 2 άντρες, ο ανθυπολοχαγός Καρόν κι ο λοχίας Μπλίνκο. Μού είπαν νά καθίσω κι έπειτα σώπασαν αρκετά λεπτά. Πήρα τό λόγο εγώ:

"Τί αστείο είναι πάλι αυτό;"

Ο ανθυπολοχαγός Καρόν γύρισε πρός τό μέρος μου· τά μάτια του έλαμπαν απ' τήν οργή καί μέ φωνή πνιγμένη απ' τό θυμό μού απάγγειλε τήν κατηγορία:

"Κατηγορείστε γιά τό φόνο τής Δίδας Λεμπουτιέ τή νύχτα τής 30ης Ιούνη 1969. Σύμφωνα μέ τά δικαιώματά σας, δέν είστε υποχρεωμένος ν' απαντήσετε στίς ερωτήσεις μας· αλλά από δώ κι εμπρός ό,τι πείτε μπορεί νά χρησιμοποιηθεί εναντίον σας."

Είχα παραμείνει απόλυτα ήρεμος γιατί δέν είχα καταλάβει τίποτα απ' αυτή τήν κατηγορία. Τού απάντησα χαμογελώντας:

"Μήπως είστε άρρωστος;"

Αυτός παραλίγο νά πνιγεί κι ήταν έτοιμος νά χυμήξει πάνω μου. Σηκώθηκα όρθιος γιά νά είμαι έτοιμος νά τού ανταποδώσω τό χτύπημα άν τολμούσε νά σηκώσει χέρι πάνω μου. Η αντίδρασή μου τόν ξάφνιασε. Μέ πρόσταξε:

"Καθείστε.

— Τότε κρατήστε τήν ψυχραιμία σας, γιατί σάς προειδοποιώ, θ' αντισταθώ. Δέν καταλαβαίνω ούτε κάν γιατί θυμώσατε... Ποιόν σκότωσα;

— Α! Όχι, μή μάς περνάτε γιά βλάκες. Τό μοτέλ τών Τριών Αδελφών, δέν σάς λέει τίποτα;

— Ναί, τό ξέρω, γιατί;"

Κοίταξε τό συνάδελφό του.

"Μά μάς περνάει γιά μαλάκες, αυτό τό κάθαρμα!"

Άρχισα νά χάνω τήν υπομονή μου καί αντέδρασα στήν προσβολή:

"Καί γιατί κάθαρμα παρακαλώ;

— Γιατί σκότωσες αυτή τή φτωχή γυναίκα! Μού είπε. Έχουμε αποδεί-

ξεις γι' αυτό θ' απαντήσεις, διαφορετικά δέν τή βγάζεις καθαρή. Βρήκαμε τά κοσμήματά της στίς βαλίτσες σου... Καί μετά απ' όλ' αυτά αρνείσαι τήν πραγματικότητα;"

Τά πράγματα γίνονταν δύσκολα. Δέν καταλάβαινα ακόμη τίποτα, αλλά τό ένστικτό μου μού έλεγε ότι είχα μπλέξει πολύ άσχημα. Ήξερα ότι δέν είχα σκοτώσει κανένα, αλλ' αυτή η κατηγορία θά πρέπει νά είχε κάποια βάση. Έπρεπε λοιπόν νά περιμένω νά έρθει ο δικηγόρος μου.

"Παρόλο που δέν καταλαβαίνω απολύτως τίποτα, θά περιμένω τό δικηγόρο μου γιά ν' απαντήσω στίς ερωτήσεις σας... Δέν ξέρω τόσο καλά τούς νόμους τής χώρας σας γιά νά κάνω μόνος μου χρήση τών δικαιωμάτων μου."

Μέ κατέβασαν στό υπόγειο όπου υπήρχαν 6 κελιά. Γιά μοναδικό ρούχο μού άφησαν ένα σλίπ καί τίποτ' άλλο. Τό κελί ήταν πολύ στενό. Δέν είχα κανένα απολύτως δικαίωμα καί γιά 9 μέρες μέ άφησαν έτσι... Δέν είχα μπορέσει νά ειδοποιήσω τό δικηγόρο μου... Ο ανθυπολοχαγός Καρόν είχε πάρει τήν πρωτοβουλία νά παραβιάσει τό νόμο μόνο καί μόνο γιά νά μέ κάνει νά ομολογήσω ένα έγκλημα γιά τό οποίο μέ θεωρούσε ένοχο. Μού είχαν φέρει κιόλας ένα σπιούνο στό διπλανό κελί, ελπίζοντας ότι θά μ' έκανε νά μιλήσω. Η Ζανού, καθώς δέν μάθαινε πιά καθόλου νέα μου, ειδοποίησε τό δικηγόρο μας. Έτσι λοιπόν, τόν συνάντησα γιά πρώτη φορά.

Ο μαίτρ Ρεμόν Νταούστ θεωρούνταν ο καλύτερος δικηγόρος στόν Καναδά. Η πρώτη μας επαφή πήγε καλά. Προσπαθούσε νά διαβάσει στά μάτια μου μιά αλήθεια που δέν ήθελε νά πιστέψει. Μού είπε ότι καί τή Ζανού τήν είχαν κατηγορήσει γιά φόνο. Τήν ανάκριναν πάνω από 10 ώρες. Ο ανθυπολοχαγός Καρόν είχε δοκιμάσει κάθε δυνατή μέθοδο εκφοβισμού γιά νά τού απαντήσει στό τέλος μιά έξαλλη Ζανού:

"Άκουσε, χοντρούλη, αρχίζεις καί μού σπάς τ' αρχίδια. Λοιπόν, δέν μπορώ πιά νά βλέπω τήν πουστόφατσά σου καί παράτα μας μέ τίς ερωτήσεις σου, Ο.Κ.;"

Ο Καρόν είχε μείνει άναυδος κι έπειτα είχε δώσει εντολή νά τόν απαλλάξουν απ' τήν παρουσία αυτής τής γυναίκας, γιατί αλλιώς θά εγκληματούσε.

Ο Νταούστ, καθώς μού διηγόταν τή σκηνή, είδε πως χαμογέλασα.

"Πάντως, Μεσρίν, η υπόθεσή σας είναι πολύ σοβαρή. Μού λέτε ότι είσαστε αθώοι, θέλω πολύ νά σάς πιστέψω... Αλλά θά πρέπει νά τό αποδείξουμε.

— Πώς νά τ' αποδείξουμε, μαίτρ..., αφού ούτε κάν ήμασταν στό Περσέ τήν ώρα τού φόνου! Κι όταν είναι κανείς στό δρόμο τά άλλοθι σπανίζουν, δέ νομίζετε;

— Καί τά κοσμήματα που βρέθηκαν στίς βαλίτσες σας;

— Αδύνατον! Αυτό, σάς τό λέω, είναι αδύνατον."

Μέ περίμενε όμως μιά πολύ κακή έκπληξη στήν προκαταρκτική εξέταση. Μού είπαν ότι θά μέ πήγαιναν στή φυλακή τού Περσέ, καθώς καί τή Ζανού.

Μάς πήγαν εκεί τήν ίδια μέρα καί μάλιστα μέ ιδιωτικό αεροπλάνο. Μπόρεσα επιτέλους νά δώ τή Ζανού. Στό μικρό αεροπλάνο που μάς πήγαινε στό Περσέ, καθόταν απέναντί μου. Οι 2 μπάτσοι ήταν παρόντες καθώς καί μιά γυναίκα που συνόδευε τή Ζανού. Δέ μιλήσαμε παρά γιά τήν αγάπη μας. Όπως κι εγώ, ήταν κι εκείνη γεμάτη αυτοπεποίθηση... Η κατηγορία δέν μπορούσε παρά νά είναι ένα τραγικό λάθος. Ούτε καί τότε μπορούσαμε νά φα-

νταστούμε τήν πραγματικότητα.

Στή φυλακή τού Περσέ, μάς καλοδέχτηκαν. Η εξέταση θά γινόταν τήν άλλη μέρα.

Όταν βρεθήκαμε στό εδώλιο τού κατηγορούμενου, δέν μπορούσαμε νά πιστέψουμε στά μάτια μας. Μιά γυναίκα κατέθετε. Είχε ορκιστεί στή Βίβλο νά πεί όλη τήν αλήθεια. Είχε πάρει στά χέρια της ένα-ένα κάτι κοσμήματα χωρίς αξία καί, κάθε φορά, η φράση της ακουγόταν σάν εφιάλτης:

"Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε, ανήκουν πράγματι στήν αδελφή μου."

Τρείς άλλες γυναίκες απ' τήν ίδια οικογένεια είχαν καταθέσει τά ίδια. Εγώ, καθόμουνα εκεί καί κοίταζα τά κοσμήματα που ήταν πάνω σ' ένα τραπέζι μήν μπορώντας νά καταλάβω τίποτα, γιατί όλ' αυτά τά κοσμήματα ήταν δικά μας καί τώρα πιά ήμουνα σίγουρος ότι αυτές οι 4 γυναίκες δέν έκαναν λάθος. Έλεγαν ψέματα εν γνώσει τους. Η κατάθεσή τους ήταν ένα μάθημα που είχαν μάθει οικογενειακώς απέξω. Πρόσεξα ότι όλα τά κοσμήματα που είχαν κάποια αξία έλειπαν. Σίγουρα θά φοβόντουσαν μήπως εμφανιστεί κάποιο δελτίο πωλήσεως που θ' αποδείκνυε ότι ήταν πράγματι δικά μας. Ο δικηγόρος μου μέ κοίταζε σάν νά ήθελε νά μού πεί: "Τί ωφελεί τώρα νά τ' αρνηθούμε;" Η Ζανού ήταν έτοιμη νά χυμήξει πάνω στούς ψευδομάρτυρες. Όσο γιά μένα, έψαχνα νά βρώ τά κίνητρά τους. Αν έψαχναν γιά ενόχους, τό έκαναν μόνο καί μόνο γιά νά κρύψουν τόν ένοχο. Πρόσεξα ότι κανένας άντρας τής οικογένειας δέν είχε έρθει νά καταθέσει.

Ο μαίτρ Νταούστ προχώρησε πρός τό μέρος μου:

"Λοιπόν, Μεσρίν;

— Κρατηθείτε καλά, μαίτρ... Όλα τά κοσμήματα είναι δικά μας.

— Αστειεύεστε;

— Σάς δίνω τό λόγο μου. Αλλά είδατε περί τίνος πρόκειται, ψεύτικα κοσμήματα χωρίς αξία, άρα καί χωρίς απόδειξη πωλήσεως.

— Είσαστε σέ θέση ν' αποδείξετε ότι αυτά τά κοσμήματα σάς ανήκουν;

— Θά χρειαστεί λίγο καιρό, ίσως."

Η προκαταρκτική εξέταση κόντευε νά τελειώσει. Όταν διαβεβαίωσα τόν πρόεδρο ότι αυτά τά κοσμήματα ήταν δικά μου, απλώς χαμογέλασε λέγοντάς μου ότι έλπιζε ότι θά βρώ ένα καλύτερο επιχείρημα τή μέρα τής δίκης μου. Τό είχα καταλάβει καλά, αυτή τή φορά η κατηγορία μας ήταν επίσημη. Έχασα τήν ψυχραιμία μου κι άρχισα νά βρίζω τούς μάρτυρες μέ όλα τά κοσμητικά επίθετα. Οι αστυνομικοί που μέ περιστοίχιζαν αναγκάστηκαν νά μέ βγάλουν έξω διά τής βίας· τό ίδιο καί τή Ζανού, που φώναζε οργισμένη ότι ήταν αθώα.

Προτού φύγω, ο δικηγόρος μου μάς έκανε μιά τελευταία επίσκεψη καί κατάλαβα πως δέν μέ πίστευε.

Μόνος μου στό κελί βάδιζα πάνω-κάτω. Η μοίρα μού είχε παίξει ένα άσχημο παιχνίδι. Εγώ, ο φονιάς, ένοχος γιά τόσα εγκλήματα μέσα στόν υπόκοσμο, νά κατηγορούμαι γιά τό μόνο έγκλημα που δέν είχα κάνει, καί τί έγκλημα! ... Γιά τό φόνο μιάς γυναικούλας που είχε κάνει τό μοναδικό λάθος ν' αφήσει μιά πολύ συμφέρουσα κληρονομιά σ' εκείνους που μέ κατηγορούσαν. Ένα φανικό μίσος μού κατάτρωγε τήν καρδιά μου. Η σκέψη μου γύρισε στούς γονείς μου... Τί θά σκέφτονταν; Όχι, ποτέ δέν θά μπορούσαν νά πιστέψουν ότι ήμουνα ένοχος γιά κάτι τέτοιο!

Η φυλακή όπου μάς κρατούσαν βρισκόταν στήν άκρη τής Γκασπεζί. Ένας καί μοναδικός δρόμος περνούσε απ' τήν πόλη κι επέτρεπε τήν επικοινωνία μέ άλλες περιοχές. Από κεί καί πέρα δέν υπήρχε τίποτ' άλλο απ' τό απέραντο δάσος που, σέ μερικά σημεία, ήταν αδιάβατο. Όλοι οι φύλακες που είχαν αναλάβει νά μέ παρακολουθούν, γνώριζαν τό θύμα. Σ' όλους φώναζα πως ήμουνα αθώος. Μερικοί μέ πίστευαν ή έκαναν πως μέ πιστεύουν. Αλλά όλοι τους μού φερόντουσαν άψογα. Ένας απ' αυτούς μάλιστα, που γνώριζε πολύ καλά τό θύμα, μού είχε πεί:

"Ξέρετε, Μεσρίν... τήν ήξερα καλά, βρισκόμουνα μέσα στήν αίθουσα τήν ημέρα τής προκαταρκτικής εξέτασης κι είδα τά κοσμήματα... Δέν τήν είχα δεί ποτέ μ' αυτά τά πράγματα, απ' ότι θυμάμαι... Μαζί μέ μερικούς άλλους έχουμε σχηματίσει τή δική μας αντίληψη γι' αυτό τό έγκλημα, κι όταν λέτε ότι δέν ήσασταν εσείς, είμαστε πρόθυμοι νά σάς πιστέψουμε."

Έμαθα πως καί κάποιος άλλος, πρίν από μάς, είχε κατηγορηθεί γιά τό ίδιο έγκλημα, κάποιος Ζεράρ Φιέφ, καί πως είχε δραπετεύσει λίγο πρίν φτάσουμε εμείς στίς Ε.Π.Α. Δέν μπορούσα πιά νά κοιμηθώ, μέ βασάνιζε αυτή η ψεύτικη κατηγορία. Έπρεπε νά δραπετεύσω γιά νά κάνω αυτές τίς 4 σκύλες νά ξεράσουν τήν αλήθεια. Δέν είχα καμιά πιθανότητα νά επικοινωνήσω μέ τούς φίλους μου απ' τό Μόντρεαλ... αλλά ήμουνα έτοιμος νά δοκιμάσω.

Κάθε μέρα έκανα περίπατο σέ μιά μικρή αυλή. Είχα προσέξει μιά μεγάλη σιδερένια πόρτα' τή χρησιμοποιούσαν τό χειμώνα γιά νά καθαρίζουν τό χιόνι απ' τήν αυλή. Αυτή η πόρτα οδηγούσε στήν ελευθερία, αρκεί νά είχα τό κλειδί.

Εκείνη τήν εποχή μάς έβγαζαν 4-4 μαζί γιά περίπατο στήν αυλή. Γνώρισα κάποιον Πώλ Ρόζ που θά γινόταν διάσημος ένα χρόνο αργότερα όταν απήγαγε καί δολοφόνησε τόν υπουργό Εργασίας τού Κεμπέκ, Πιέρ Λαπόρτ, στ' όνομα τών πολιτικών του πεποιθήσεων. Διασκέδαζα διδάσκοντάς του μερικές λαβές αυτοάμυνας κι είχαμε συμπαθήσει ο ένας τόν άλλο. Μερικές μέρες αργότερα, θά τού έκανα μιά πραγματική επίδειξη. Μάς είχε έρθει ένας καινούργιος. Οι φύλακες μάς προειδοποίησαν πως ήταν ένας απ' τούς σκληρούς χωριάτες, που σκόρπιζαν τόν τρόμο στούς χορούς τής περιοχής. Ο τύπος ήταν σωματώδης, 105 κιλά βάρος καί 1,80 ύψος. Επιπλέον, είχε καί μιά αρκετά εντυπωσιακή σκυλόφατσα. Μόλις βγήκε στήν αυλή, μέ πλησίασε:

"Έ! Έλα δώ, εσύ... Εσύ είσαι ο Γάλλος που καθάρισε τή γριά;"

Δέν τόν άφησα νά συνεχίσει. Τού έδωσα μιά κεφαλιά κατάμουτρα καί, αρπάζοντάς τον απ' τά μαλλιά τού έχωσα τόν αγκώνα μου στό στομάχι. Γκρεμίστηκε κάτω, κι έτσι βρήκα τήν ευκαιρία νά τόν αποτελειώσω μέ κλωτσιές στή μούρη. Οι φύλακες έτρεξαν. Κοίταζαν μουδιασμένοι. Τό αίμα κυλούσε στό χώμα σχηματίζοντας μιά μικρή λιμνούλα. Κοιτάζοντας τούς φύλακες τούς είπα:

"Αυτό θά πάθει όποιος μέ ρωτήσει άν σκότωσα εκείνη τή δύστυχη."

Τόν πήγαν στό νοσοκομείο μέ σπασμένη μύτη καί μασέλα. Αυτή η επίδειξη δύναμης θά μού έβγαινε σέ καλό.

Είχα επισκεπτήριο μέ τή Ζανού καί τής είπα ότι σχεδίαζα νά δραπετεύσουμε. Παρόλο που η φυλακή τού Περσέ ήταν υπερσύγχρονη μέ άθραυ-

στα τζάμια καί κάγκελα από ειδικό ατσάλι, δέν έπαυε νά είναι μιά μικρή φυλακή που, όταν νύχτωνε δέν είχε πάνω από 3 φύλακες γιά νά φυλάνε τούς κρατούμενους. Σ' ένα γραφείο, είχα προσέξει έναν πίνακα. Όλα τά κλειδιά ήταν κρεμασμένα εκεί. Τό σχέδιό μου ήταν απλό: θά έπρεπε νά εξουδετερώσω τούς φύλακες ενώ θά έκαναν νυχτερινή περιπολία, νά πάρω τά κλειδιά, νά ελευθερώσω τή Ζανού απ' τό τμήμα γυναικών καί νά φύγω απ' τήν πόρτα που υπήρχε στήν αυλή περιπάτου. Προειδοποίησα τή Ζανού ότι είχα σκοπό νά δράσω σέ 3 μέρες καί μάλιστα γύρω στίς 10 τό βράδυ. Τής ζήτησα νά εξουδετερώσει κι εκείνη τή φύλακά της, πράγμα που δέν ήταν καθόλου δύσκολο, μιά καί η Ζανού ήταν η μόνη κρατούμενη.

Οι 3 μέρες πέρασαν. Είχα φτιάξει ένα μαχαίρι μέ τή λαβή ενός αλουμινένιου ποτηριού. Φτιαγμένο απ' αυτό τό μαλακό μέταλλο, ήταν εντελώς ακίνδυνο, αλλά στά χέρια μου άλλαζε ιδιότητα καί γινόταν ένα τρομερό όπλο. Αυτό που μετράει δέν είναι τό ίδιο τό όπλο, αλλά ο άνθρωπος που τό κρατάει. Μού έμενε μιά ώρα πρίν νά δράσω. Ο φύλακας που έπρεπε νά εξουδετερώσω ήταν νέος καί δυνατός κι έπαιζε χόκεϋ στόν πάγο. Έμενα σ' ένα μεγάλο δωμάτιο που είχε γύρω-γύρω κάγκελα. Στίς 10 η ώρα, ήταν υποχρεωμένος νά μπεί γιά νά μέ κλείσει στό κελί μου γιά τή νύχτα' εκείνη τή στιγμή έπρεπε νά δράσω.

Η ώρα τής δράσης πλησίαζε. Τόν άκουσα νά πλησιάζει καί ν' ανοίγει τήν πόρτα που οδηγούσε στό δωμάτιό μου. Τά νεύρα μου ήταν τεντωμένα. Δέν ήθελα νά χρησιμοποιήσω βία, γιατί ήθελα ν' αποδείξω πως ένας άντρας ικανός νά εξουδετερώσει εύκολα μιά φυλακή δέν μπορεί νά έχει καμιά σχέση μέ τό απαίσιο κάθαρμα που είχε δολοφονήσει μιά ανυπεράσπιστη γυναίκα. Τουλάχιστον αυτό ήθελα νά είναι τό συμπέρασμα που θά έβγαζαν απ' τήν πράξη μου. Ο φύλακας μού φώναξε:

"Είναι ώρα, Μεσρίν."

Καθόμουνα σ' ένα τραπέζι κι έκανα πως διάβαζα. Πλησίασε. Στό δεξί χέρι κρατούσα τό μαχαίρι, κρυμμένο κάτω απ' τό βιβλίο που είχα στ' αριστερό μου χέρι. Επανέλαβε:

"Είναι ώρα, κύριε."

Μέ μιά γρήγορη κίνηση, γύρισα καί σηκώθηκα. Η λεπίδα έλαμψε μπροστά στά μάτια του' τού τήν έβαλα στό λαιμό. Μέ τό ελεύθερο χέρι μου τόν άρπαξα απ' τό σακάκι. Τού είπα, μέ σκληρή φωνή:

"Άν κουνηθείς, σέ καθάρισα... Λοιπόν, σιγά-σιγά, άφησε τά κλειδιά πάνω στό τραπέζι."

Πρός μεγάλη μου έκπληξη δέν αντιστάθηκε καθόλου. Υπάκουσε. Άρπαξα τά κλειδιά. Τόν ανάγκασα νά καθίσει χάμω. Άνοιξα τό κελί μου.

"Τώρα, μπές μέσα... Όχι, μή σηκώνεσαι. Μπές, μέ τά τέσσερα."

Πήγε ν' αντισταθεί.

"Όχι τέτοια, μικρέ. Είδες τί έπαθε ο άλλος κρατούμενος, μή μ' αναγκάζεις λοιπόν νά χρησιμοποιήσω βία."

Μπήκε μέσα καί ξανάκλεισα πίσω του τήν καγκελόφραχτη πόρτα. Σηκώθηκε καί μέ κοίταξε, συνειδητοποιώντας επιτέλους ότι είχαν αντιστραφεί οι ρόλοι.

"Γιατί, Μεσρίν; Μού είπε.

— Μήν προσπαθεῖς νά καταλάβεις. Τώρα, θά μοῦ ἀπαντήσεις. Ποῦ εἶναι οἱ ἄλλοι φύλακες; Ἕνα σοῦ λέω: δέν θά χρησιμοποιήσω βία, ἐκτός κι ἄν κάποιος κάνει καμιά μαλακία."

Μοῦ εἶπε ὅτι οἱ ἄλλοι φύλακες ἦταν ἐκείνη τή στιγμή στό γραφεῖο, δίπλα στήν εἴσοδο. Μποροῦσα λοιπόν νά φτάσω ὡς τόν πίνακα μέ τά κλειδιά χωρίς νά περάσω ἀπό μπροστά τους. Ἄν ἡ Ζανού εἶχε ἐνεργήσει κι αὐτή μέ τόν ἴδιο τρόπο, θά ἔπρεπε ἐκείνη τή στιγμή νά ἦταν κύρια τῆς κατάστασης. Τόν προειδοποίησα ὅτι δέν ἤθελα νά τόν ἀκούσω νά φωνάζει κι οἱ ἀπειλές μου τόν ἔπεισαν.

Ἔτρεξα γρήγορα στούς διαδρόμους. Εἶχα μαζί μου τά κλειδιά του κι ἄνοιξα χωρίς δυσκολία τίς πόρτες πού βρέθηκαν μπροστά μου. Δέν συνάντησα καμιά δυσκολία. Ἔφτασα μπροστά στόν πίνακα μέ τά κλειδιά καί τά πῆρα ὅλα. Πῆγα στήν αὐλή περίπατου. Φτάνοντας μπροστά στή μεγάλη σιδερένια πόρτα, δοκίμασα πολλά κλειδιά μέχρι νά βρῶ τό σωστό. Κατάφερα νά τήν ἀνοίξω ἀθόρυβα. Ἀπ' τήν ἄλλη μεριά, βρισκόταν ἡ ἐλευθερία. Ὅλα ἦταν ἐντάξει, τώρα μποροῦσα νά πάω νά βρῶ τή γυναίκα μου. Πῆρα τό διάδρομο πού ὁδηγοῦσε στήν πτέρυγά της. Τήν εἶδα, μέ τά κλειδιά στό χέρι.

"Κανένα πρόβλημα, ἀγγελέ μου;

— Κανένα πρόβλημα, ἀγάπη μου."

Ἕνα γρήγορο φιλί σά γεύση ἐλευθερίας καί μέ ἀκολούθησε. Βρήκα τήν εὐκαιρία νά περάσω ἀπ' τήν κουζίνα καί νά πάρω τρόφιμα. Ὅταν φτάσαμε στήν αὐλή περίπατου, ἄκουσα τούς ἄλλους φύλακες νά φωνάζουν τό συνάδελφό τους. Βγήκαμε ἀπ' τήν πόρτα. Ἤμασταν ἐλεύθεροι, ἀλλά δέν εἴχαμε ἄλλη ἐκλογή ἀπ' τό νά καταφύγουμε στό δάσος. Ἔκανε κρύο κι ἡ βροχή πού ἔπεφτε μάς διαπερνοῦσε. Τήν ὥρα πού περνούσαμε ἀπό ἕνα ξέφωτο χτύπησε ὁ συναγερμός. Δέν ἦταν περισσότερο ἀπό 10 λεπτά πού εἴχαμε φύγει. Ἔπρεπε νά περάσουμε τό λόφο. Ἀπό κεῖ πάνω εἶδα τά περιστρεφόμενα φανάρια τῶν αστυνομικῶν αὐτοκινήτων. Εἶχε ἀρχίσει τό ἀνθρωποκυνηγητό. Μές στή νύχτα θά τούς ἦταν ἀδύνατο νά μάς ξαναβροῦν, ἀλλά μέ τή βροχή τά παπούτσια μας ἀφηναν ἴχνη στή λάσπη. Τό δάσος ὅπου εἴχαμε κρυφτεῖ, εἶχε ἔκταση πάνω ἀπό 100 χλμ. Ἐλπίζα ὅτι θά μποροῦσαμε νά κρυφτοῦμε ἐκεῖ μερικές μέρες καί νά πάμε μετά στό Μόντρεαλ ὅπου ἤμουνα σίγουρος ὅτι θά ἔβρισκα βοήθεια. Περπατούσαμε ὅλη τή νύχτα· πότε-πότε ἔπρεπε ν' ἀνοίγουμε δρόμο παραμερίζοντας τούς θάμνους καί τά κλαδιά πού μάς ἔφραζαν τό πέρασμα.

Ἡ Ζανού ἦταν ἐξαντλημένη, αλλά δέν ἔλεγε τίποτα. Ὅσο προχωροῦσαμε, τόσο ἀνηφορίζαμε. Τό πρωί, μέ τό πρώτο φῶς τῆς μέρας, συνειδητοποίησα ὅτι εἴχαμε προχωρήσει πολύ λίγο· μακριά ἔβλεπα τή θάλασσα. Αλλά ἐκείνη τή στιγμή ὁ θόρυβος ἑνός ελικόπτερου μ' ἔκανε νά τιναχτῶ ἐπάνω. Εἶχαν ξαναρχίσει τίς ἐρευνες. Δέν γνώριζα καθόλου τήν περιοχή κι εἶχα ν' ἀντιμετωπίσω ἀνθρώπους πού ἤξεραν κάθε δρομάκι, κάθε πιθανή κρυψώνα. Συνειδητοποίησα τήν τρέλα πού εἶχα κάνει. Δέν εἶχα ὅπλο γιά ν' ἀμυνθῶ κι ὁλοι αὐτοί πού μάς ἐψαχναν εἶχαν ἴσως ἐντολή νά μάς σκοτώσουν ἐπί τόπου, γιατί ὑποτίθεται ὅτι ἤμασταν δολοφόνοι πού δραπέτευσαν. Μόνο ἐμεῖς ἤμασταν σίγουροι γιά τήν ἀθωότητά μας.

Ἡ Ζανού μοῦ ζήτησε νά ξεκουραστεῖ γιά λίγο. Ἀποκοιμήθηκε στό βρεγμένο χῶμα. Ἔτρεμε· τά πόδια καί τά χέρια της ἦταν ματωμένα. Ξάπλωσα

πλάι της ελπίζοντας ότι έτσι θά τή ζεστάνω. Είχε περάσει μιά ώρα που τήν έσφιγγα στήν αγκαλιά μου όταν ακούστηκαν από μακριά γαβγίσματα σκυλιών. Άκουσα κλαδιά νά σπάνε. Ξύπνησα τή Ζανού.

"Όχι, μή μιλάς..., τής είπα σιγανά. Νομίζω ότι είμαστε περικυκλωμένοι... Άκου!"

Δέν γελιόμουνα, οι θόρυβοι έρχονταν τώρα από πιό κοντά. Ένιωθα νά μέ κατασκοπεύουν. Ξαφνικά, μάς περικύκλωσε ένα τσούρμο από μπάτσους που ούρλιαζαν:

"Μήν κουνιέσαι, Μεσρίν, γιατί αλλιώς είσαι νεκρός!"

Σηκώθηκα καί πήγα νά τό σκάσω. Ένας απ' αυτούς πυροβόλησε πρός τό μέρος μου. Η Ζανού είχε πεταχτεί πάνω γιά νά μέ προστατέψει μέ τό σώμα της καί φώναξε:

"Όχι..., όχι μήν πυροβολείτε!"

Θέλησα νά τή σπρώξω, αλλά οι μπάτσοι είχαν ήδη χυμήξει πάνω μας.

"Χάμω! ..." Μού φώναξε ένας.

Μέ είχε πιάσει αυτή η μανία που σέ κάνει καμιά φορά νά μή σκέφτεσαι' η υπερηφάνεια ή πιό απλά η διάθεση νά πείς "σκατά" σ' όλο τόν κόσμο. Η Ζανού συνέχισε νά κρέμεται από πάνω μου. Έκλαιγε. Κοιτάζοντας τό μπάτσο, τού είπα απλά:

"Μπορείς νά πυροβολήσεις, σκοτίστηκα."

Δέν πυροβόλησε. Ο αρχηγός του μ' έψαξε καί ζήτησε ήρεμα απ' τή Ζανού νά τού δώσει τό χέρι της. Μάς έδεσαν μαζί. Ο δρόμος τής επιστροφής ήταν δύσκολος, αλλά σαφώς πιό σύντομος. Στό τέλος, μάς περίμεναν ένα σωρό αυτοκίνητα τής αστυνομίας καί διάφοροι χωριάτες μέ όπλα στά χέρια. Αλλά ούτε ένας δέν μάς έβρισε. Η επιστροφή στή φυλακή ήταν πολύ σύντομη. Ο διευθυντής μάς περίμενε μαζί μέ αρκετούς δημοσιογράφους. Όταν είδε τήν κατάσταση τής Ζανού, μέ κοίταξε σά νά μέ κατηγορούσε κι έπειτα κούνησε τό κεφάλι σάν νά ήθελε νά πεί: "Ποιό τό όφελος;"

Μάς έβαλαν νά κάνουμε ένα μπάνιο κι έπειτα μάς έδωσαν καθαρά ρούχα. Η έκπληξή μου ήταν μεγάλη όταν μού έφερε ζεστό φαγητό ο φύλακας που είχα κλείσει μέσα καί μού είπε:

"Τήν κοπανήσατε ωραία καί κανείς εδώ δέν σάς κρατάει κακία' ούτε κάν ο διευθυντής, παρόλο που κινδυνεύει νά χάσει τή θέση του. Δέν πίστευα ότι θά σάς ξανάβλεπα ζωντανούς. Η αστυνομία είχε πάρει εντολή νά σάς πυροβολήσει επί τόπου. Μπορείτε νά ευχαριστήσετε τόν τοπικό διοικητή που απαγόρευσε στούς άντρες του νά τό κάνουν, εκτός κι άν βρεθούν σέ νόμιμη άμυνα."

Τά πράγματα εξελίχτηκαν πολύ γρήγορα. Τήν ίδια κιόλας μέρα μάς πήγαν στήν πόλη τού Κεμπέκ. Έπρεπε νά κάνουμε πάνω από 600 χλμ. Μού είχαν αλυσοδέσει τά χέρια καί τά πόδια έτσι ώστε η αλυσίδα τών ποδιών μου νά περνάει μέσα απ' τίς χειροπέδες μου, οπότε δέν μπορούσα νά κουνηθώ καθόλου. Η Ζανού βρισκόταν δίπλα μου καί τήν επιτηρούσε η φύλακας που είχε κλείσει μέσα τήν προηγούμενη μέρα. Παρόλα αυτά δέν τής κρατούσε κακία καί προσπαθούσε νά τήν ηρεμήσει. Η περιφρούρησή μας ήταν εντυπωσιακή. 5 αυτοκίνητα γεμάτα οπλισμένους άντρες.

Σ' όλη τή διαδρομή, δέν σκεφτόμουνα παρά τή Ζανού. Η χειρονομία της, όταν έπεσε πάνω μου τή στιγμή που πίστεψε πως η ζωή μου κινδύνευε,

μέ γέμιζε θαυμασμό. Θά ήθελα νά τής φωνάξω ότι τήν αγαπώ αλλά η σιωπή μάς ένωνε ακόμα περισσότερο κι απ' τά λόγια.

Η συνοδεία σταμάτησε μπροστά στή φυλακή τού Κεμπέκ. Έπρεπε νά χωρίσουμε. Τά χείλη μου ενώθηκαν μέ τά δικά της καί δέν βρήκα τίποτ' άλλο νά τής πώ εκτός από ένα "θά σού γράψω". Ο πόνος που διάβαζα στά μάτια της μέ πλήγωνε. Αλλά, αυτή τή φορά τό είχα παρακάνει καί θά τό πλήρωνα ακριβά.

Οι φύλακες μέ υποδέχτηκαν μέ πολύ άσχημο τρόπο' είχαν ακούσει απ' τό ραδιόφωνο ότι είχα χτυπήσει τό φύλακα γιά νά τό σκάσω. Ένας απ' αυτούς μέ προκάλεσε:

"Εδώ, παλιόσκυλο, δέν θά χτυπήσεις κανέναν."

Δέν τού απάντησα. Ήμουνα πολύ κουρασμένος γιά-ν' αρχίσω έναν πόλεμο που ήξερα ότι ήταν χαμένος εκ τών προτέρων.

Μέ κατέβασαν σ' ένα υπόγειο που χρησίμευε γιά πειθαρχείο καί μ' έκλεισαν θεόγυμνο σ' ένα κελί. Αντί γιά φαγητό μού έδωσαν μιά γαβάθα πληγούρι. 21 μέρες μ' άφησαν μ' ένα γεύμα μόνο τήν ημέρα καί μέ τό βραδινό πληγούρι... Τουλάχιστον μού έδωσαν ρούχα. Μέ προκαλούσαν συνέχεια καί τό μίσος που ένιωθα κινδύνευε νά μέ παρασύρει σέ κάτι ανεπανόρθωτο. Ύστερα, μέ ανέβασαν στήν ακτίνα μέ τούς άλλους κρατούμενους. Μ' έβαλαν στά κελιά Υψηλής Ασφαλείας. Εκεί υπήρχαν μόνο 12 τέτοια κελιά. Οι άλλοι κρατούμενοι μού επιφύλαξαν καλή υποδοχή. Καί μόνο τό γεγονός ότι είχα αποδράσει εγγυόταν τό ποιόν μου. Οι συνθήκες κράτησης ήταν καλές. Μέναμε σέ μιά μεγάλη αίθουσα μέ τηλεόραση καί μάς έκλειναν στά κελιά μας μονάχα τό βράδυ. Οι σύντροφοί μου μέ πληροφόρησαν αμέσως ότι ετοιμαζόντουσαν γιά απόδραση. Ήμουνα καλεσμένος τους. Μάς μετέφεραν όλους σ' άλλες φυλακές προτού προλάβουμε νά πραγματοποιήσουμε τό σχέδιό μας. Πάνω που μάς είχε μείνει νά πριονίσουμε μόνο μιά σειρά κάγκελα. Αποφασίζει πάντα η μοίρα κι όχι εμείς.

Καταδικάστηκα σέ 1 χρόνο φυλακή γιά τήν απόδραση κι η Ζανού σέ 6 μήνες. Αυτό δέν είχε απολύτως καμιά σημασία γιά μάς. Τό μόνο πράγμα που μάς απασχολούσε ήταν η κατηγορία γιά τό φόνο. Είχα μελετήσει τό φάκελό μου γιά νά εντοπίσω τίς αντιφάσεις τών μαρτύρων. Είχα δώσει στόν μαίτρ Νταούστ πάρα πολλές φωτογραφίες που είχαμε τραβήξει σέ διακοπές καί σέ νυχτερινά κέντρα στή Γαλλία, καί μάλιστα 2 χρόνια πρίν τό φόνο. Μπορούσες νά δείς τή Ζανού μέ μερικά ψεύτικα κοσμήματα που παρόλα αυτά δέν είχαν αναγνωριστεί σάν δικά μας. Όλες αυτές οι λεπτομέρειες μπέρδεψαν τό δικηγόρο μου. Αποφάσισε νά ζητήσει διεξαγωγή μιάς έρευνας στή Γαλλία. Επειδή μάλιστα η μνήμη μου ήταν πάντα εξαιρετική, τού έδωσα μερικές διευθύνσεις απ' όπου είχαν αγοραστεί αυτά τά ψεύτικα κοσμήματα. Μελετώντας τίς φωτογραφίες που είχαν τραβηχτεί στόν τόπο τού εγκλήματος, κατάφερα νά τού αποδείξω ότι ένας μάρτυρας είχε κατάφωρα ψευδομαρτυρήσει. Ο μαίτρ Νταούστ είχε παθιαστεί μ' αυτή τήν υπόθεση καί μέ διαβεβαίωνε ότι δέν είχε συναντήσει ποτέ κάτι τέτοιο στή δικηγορική του καριέρα. Αλλά αυτό που τόν ξάφνιασε περισσότερο ήταν τήν ημέρα που τού είπα:

"Ακούστε, μαίτρ... Αυτή η υπόθεση μ' έχει τρελάνει. Δέν σκότωσα αυτή τή γυναίκα. Είμαι έτοιμος νά κάνω τά πάντα γιά νά τό αποδείξω. Ζητήστε νά

μού κάνουν τέστ, ορό αλήθειας, αλλά πρός Θεού, πρέπει νά μέ πιστέψουν."

Ο Νταούστ μέ κοίταξε.

"Θά σάς πώ ένα πράγμα που δέν έχω πεί ποτέ σέ πελάτη μου, παρόλο που έχω αναλάβει πάνω από 98 υποθέσεις φόνου: τώρα είμαι σίγουρος γιά τήν αθωότητά σας καί γιά τήν ενοχή εκείνων που σάς κατηγορούν. Μπορείτε νά είστε σίγουρος ότι θά κάνω τά πάντα γιά νά σάς βοηθήσω. Αυτό τό τέστ, Μεσρίν, θά τό ζητήσετε δημοσίως στό δικαστήριο, μπροστά στούς ενόρκους· είναι μιά απ' τίς καλύτερες αποδείξεις γιά τήν αθωότητά σας."

Στά γράμματά τους οι γονείς μου δέν μέ κατηγορούσαν αλλά φαινόντουσαν πολύ στεναχωρημένοι. Ο πατέρας μου ήταν βαριά άρρωστος καί μέ βασάνιζε η σκέψη ότι ίσως δέν θά τόν ξανάβλεπα ζωντανό. Κι άν πέθαινε προτού αποδειχτεί η αθωότητά μας; Αυτή η σκέψη μέ βασάνιζε. Μερικές φορές οι φίλοι μου στή φυλακή μού έκαναν διάφορες πλάκες γιά τό φόνο. Αντιδρούσα πάντα πολύ άγρια.

Μέ πήγαιναν από φυλακή σέ φυλακή, πράγμα που μ' έκανε νά έχω παντού φίλους. Ένα πρωϊνό, ο μαίτρ Νταούστ ήρθε καί μού έκανε μιά περίεργη πρόταση γιά τήν υπόθεση τής απαγωγής. Άν δεχόμουνα νά δικαστώ χωρίς ενόρκους ενώπιον ενός μόνο δικαστή, καί νά ομολογήσω τήν ενοχή μου, χωρίς ν' απολογηθώ, ο Εισαγγελέας θά μέ καταδίκαζε σέ 10 καί τή Ζανού σέ 5 χρόνια φυλακή. Ο δισεκατομμυριούχος μας φοβόταν μήπως μιλήσω γιά μερικά πράγματα που τόν αφορούσαν κι είχε κινητοποιήσει τίς γνωριμίες του. Καταλάβαινα όλο καί πιό καλά τό ζήλο τής αστυνομίας στήν υπόθεση τού φόνου. Αφού δέν μπορούσαν νά μέ καταδικάσουν ισόβια γιά τήν απαγωγή, προσπαθούσαν νά τό κάνουν γιά τό φόνο καί λίγο τούς ενδιέφερε άν πραγματικά τόν είχα διαπράξει.

Όταν έμαθα ότι ο ανθυπολοχαγός Καρόν κι ο λοχίας Μπλίνκο ήταν συχνά καλεσμένοι τού δισεκατομμυριούχου μου στό παρελθόν, όλα ξεκαθάρισαν καί κατάλαβα ακόμα καλύτερα γιατί αρνούνταν μέ τέτοια μανία τήν αθωότητά μου στήν υπόθεση τού φόνου παρόλες τίς αποδείξεις που τούς είχα δώσει καί παρά τά κατάφωρα ψέματα τών κατήγορών μας.

Σιγά-σιγά, όλη αυτή η βρωμιά μέ είχε οδηγήσει σέ μιά διαρκή εξέγερση. Άν ήμουνα ένοχος θά είχα δεχτεί τή μοίρα μου. Αλλά έτσι δέν δεχόμουνα τίποτα. Κάθε φορά που βρισκόμουνα μπροστά στόν Καρόν, καί παρόλη τή θέση μου, τόν περιφρονούσα σάν σκουλίκι γιατί δέν πίστευα πιά στήν επαγγελματική του τιμιότητα. Είχα φτάσει μάλιστα στό σημείο νά τού πώ:

"Είσαι ένα καθίκι, μπάτσε. Άν δραπετεύσω, θά σ' αναγκάσω νά ξεράσεις όλη τήν αλήθεια. Δέν μ' αρέσει νά μού φορτώνουν τά πτώματα τών άλλων, μού φτάνουν τά δικά μου... Αλλά είσαστε πολύ μαλάκες γιά νά τ' αποδείξετε αυτό. Μπορεί νά είμαι ένας φονιάς γιά τόν κόσμο μου, όχι όμως κάθαρμα, κι αυτό δέν θά σάς τό συγχωρήσω ποτέ. Ούτε σέ σένα ούτε σ' αυτή τή σάπια κοινωνία που δέχεται νά τήν αντιπροσωπεύουν κάτι καθίκια σάν καί σένα."

Έχοντας γίνει κατακόκκινος από θυμό, τό μόνο που βρήκε ν' απαντήσει, ήταν:

"Θά σέ γδάρω ζωντανό στό δικαστήριο."

Πιό πρίν μού έφτανε νά χλευάζω τούς νόμους καί τήν τάξη. Τώρα όμως, τά μισούσα καί τά δυό καί τό μίσος μου γιά τό μπάτσο μού είχε γίνει μονομανία.

Αποφασίσαμε μὲ τή Ζανού νά δεχτούμε τήν πρόταση τού Εισαγγελέα. Έτσι, σχεδόν χωρίς δίκη καταδικαστήκαμε στίς προκαθορισμένες ποινές. Εγώ θά ήμουνα γιά 11 χρόνια φιλοξενούμενος τών καναδικών φυλακών. Η Ζανού έφαγε πεντέμισι χρόνια.

Όταν ήρθαν νά μέ πάρουν, ήμουνα κρατούμενος στίς φυλακές τού Μπορντώ, στό Μόντρεαλ. Είχα μάθει καλά τί πήγαινε νά πεί φυλακή, κι ήμουνα συνηθισμένος στά πειθαρχεία καί τίς προκλήσεις τών φυλάκων· τά είχα αντιμετωπίσει όλα. Αυτή τή φορά, δέν είχα ούτε κάν τό χρόνο ν' αμυνθώ. Η πόρτα μου άνοιξε καί καμιά δεκαριά φύλακες χύμηξαν πάνω μου καί μ' έδεσαν χειροπόδαρα μέ αλυσίδες. Δέν μ' άφησαν νά πάρω τίποτα μαζί μου. Τό κελί μου κυριολεκτικά λεηλατήθηκε απ' τούς φύλακες που, εξαιτίας τής μεταγωγής μου, ήταν σίγουροι πως δέν θά μέ ξανάβλεπαν. Ένιωθα σάν αγρίμι στό κλουβί. Αν μπορούσα νά σκοτώσω τούς εχθρούς μου, έστω καί μέ τά δόντια μου, θά τό είχα κάνει. Γιατί τέτοια χρήση βίας, ενώ ήταν πολύ πιό απλό νά μάς αναγγείλουν τή μεταγωγή μας ζητώντας μας νά βγούμε απ' τά κελιά μας σάν άνθρωποι κι όχι σά λυσσασμένα σκυλιά;

Η διεύθυνση τών φυλακών τού Σαίν-Βενσάν-ντέ-Πώλ μάς περίμενε. Είχαν δώσει σ' έναν τόπο μίσους καί πόνου τό όνομα ενός αγίου, που όλη του η ζωή δέν ήταν παρά αγάπη καί φιλανθρωπία. Μήπως ήταν ένας τρόπος γιά νά έχει η κοινωνία τή συνείδησή της ήσυχη; Η φυλακή ήταν παλιά, βρώμικη, καί τά κελιά μικροσκοπικά. Αλλά η ζωή εκεί μέσα ήταν αρκετά καλά οργανωμένη.

Μ' έβαλαν νά δουλέψω στήν επιδιόρθωση τών ταχυδρομικών σάκων. Ήταν η πιό κουραστική κι η πιό βρώμικη δουλειά. Αλλά είχε τό πλεονέκτημα ότι εκεί μαζευόντουσαν όλοι οι κρατούμενοι που θεωρούνταν επικίνδυνοι. Εκεί ξαναβρήκα φίλους που είχαν φυλακιστεί προτού έρθω στόν Καναδά. Συμφωνήσαμε ν' αφήσουμε τούς άλλους νά πιστεύουν ότι συναντιόμασταν γιά πρώτη φορά. Είχαμε σοβαρούς λόγους γι' αυτό. Δέν είχα καμιά όρεξη νά καρφώσει κάποιος χαφιές ότι είχα ξανάρθει στόν Καναδά πρίν απ' τό 1968. Έτρεφα ιδιαίτερη συμπάθεια γιά κάποιον Πιέρ Βενσάν. Είχαμε κοινές ιδέες καί κοινά σχέδια: τήν απόδραση. Φτιάξαμε λοιπόν μιά ομάδα έμπιστων που η διοίκηση δέν άργησε νά επισημάνει.

Η Ζανού μού έγραφε πολύ τακτικά κι η διεύθυνση μού επέτρεπε νά τής τηλεφωνώ κάθε 15 μέρες, γιατί βρισκόταν ακόμη στίς φυλακές τού Κεμπέκ. Ο δικηγόρος μου είχε ξαναγυρίσει απ' τή Γαλλία καί απ' τά συμπεράσματα που είχε βγάλει απ' τίς έρευνες, είχε βρεί άλλη μιά απόδειξη τής αθωότητάς μου. Μού είπε πως η δίκη μας πλησίαζε. 2 μήνες αργότερα, μάς μετέφεραν στό Περσέ γιά νά δικαστούμε.

Τό δικαστήριο ήταν ασφυκτικά γεμάτο από περίεργους που ήρθαν νά μάς δούν. Απογοητεύτηκαν πολύ σύντομα. Τήν ώρα που έβγαινε η απόφαση τών ενόρκων, ο Εισαγγελέας, ο Ανατόλ Κωριβώ, ο κύριος κατήγορός μας, αδιαθέτησε καί λιποθύμησε μέσα στήν αίθουσα. Τό χαμόγελο που ζωγραφίστηκε στά χείλη μου δέν ξέφυγε από κανέναν. Γιά μιά στιγμή, πίστεψα στή δικαιοσύνη τού Θεού καί τόν ευχαρίστησα γι' αυτό τό καλό προμήνυμα. Ήταν αδύνατον νά συνεχιστεί η δίκη μας γιατί ο Εισαγγελέας μεταφέρθηκε σέ κλινική. Έτσι λοιπόν αναβλήθηκε. Έπρεπε νά ορίσουν νέα ημερομηνία εκδίκασης. Αυτό τό επεισόδιο μέ προβλημάτισε αρκετό καιρό. Ιδιαίτερα όταν 2

χρόνια αργότερα έμαθα τό θάνατο τού δικαστή που είχε κάνει τήν προκαταρκτική εξέταση. Αυτή η στημένη υπόθεση δέν τού έφερε γούρι. Τήν εκδίκηση που πάντα ονειρευόμουνα, τήν είχε πάρει μόνη της η μοίρα.

Ξαναγύρισα λοιπόν στό Σαίν-Βενσάν-ντέ-Πώλ. Εδώ καί πολύ καιρό δέν είχα καθόλου νέα απ' τόν Γκουίντο κι ο πατέρας μου απόφευγε ν' απαντήσει στίς ερωτήσεις μου. Αναγκάστηκα λοιπόν νά επικοινωνήσω μέ φίλους γιά νά μάθω τήν αλήθεια. Ο Γκουίντο είχε πεθάνει από καρδιακή προσβολή, ανεβαίνοντας τή σκάλα τού σπιτιού του. Ήσυχος θάνατος γιά κάποιον που δέν έκανε ούτε μιά μέρα φυλακή παρόλη τήν εγκληματική δραστηριότητά του. Ένιωσα μιά απέραντη θλίψη, αλλά δέν μπόρεσα νά μή σκεφτώ ότι τούς είχε δουλέψει όλους όσο δέν έπαιρνε άλλο, καί τούς μπάτσους καί τούς δικαστές. Η ζωή δέν έχει άλλο σκοπό έξω απ' τό θάνατο, καί πρέπει νά μάθουμε νά τόν δεχόμαστε.

Μάς ανακοίνωσαν ότι θά μάς πήγαιναν σέ μιά σύγχρονη φυλακή, τήν άλλη μέρα τό πρωί. Δέν νιώσαμε καμιά στεναχώρια όταν φύγαμε απ' τήν παλιά φυλακή τού Σαίν-Βενσάν-ντέ-Πώλ. Οι πληροφορίες που είχαμε γιά τήν καινούργια φυλακή ήταν καλές. Ήμασταν σίγουροι ότι θά βρίσκαμε καθαρά κελιά κι αρκετά καλό φαγητό. Ξέραμε τίς μεγάλες δυνατότητες απόδρασης, που μπορούσε νά μάς προσφέρει μιά νεόκτιστη φυλακή, μιά καί δέν θά 'χαν μάθει ακόμη τά κόλπα' σίγουρα θά υπήρχε κάποια ατέλεια γιά νά τήν εκμεταλλευτούμε. Τό μόνο που ευχόμουνα ήταν νά μή μέ χωρίσουν απ' τούς φίλους μου καί νά μέ βάλουν στήν ίδια ακτίνα μ' αυτούς. Υπερηφανεύονταν γιά τίς υψηλές προδιαγραφές ασφαλείας τής φυλακής. Τά κτίρια, που διέθεταν μόνο ισόγειο κι έναν όροφο, δέν είχαν φανερά κάγκελα στά παράθυρα, αλλά ένα πλαίσιο μέ μικρούς φεγγίτες που μπορούσαμε νά τούς ανοίγουμε μόνοι μας. Ο σκελετός τού πλαισίου ήταν φτιαγμένος από ειδικό ατσάλι που ήταν αδύνατο νά πριονιστεί. Όλα ελέγχονταν μέ αυτόματη ηλεκτρική εγκατάσταση. Κάθε ακτίνα είχε τό δικό της κέντρο ελέγχου. Οι βαριοί τοίχοι που περιβάλλανε τά κτίρια στίς παλιές φυλακές είχαν αντικατασταθεί από 2 σειρές ατσάλινα κάγκελα μέ αιχμηρές άκρες. Υπήρχαν επίσης πυργίσκοι απ' όπου μπορούσε κανείς νά ελέγχει όλη τή φυλακή. Οι φύλακες διέθεταν τέλειο οπλισμό, γιά νά μπορούν ν' αντιμετωπίσουν οποιαδήποτε κατάσταση, από τουφέκι μέ τηλεφακό μέχρι αυτόματες καραμπίνες τών 12 μ.μ. Ισχυροί προβολείς σάρωναν μέ τίς ακτίνες τους όλα τά κτίρια. Πέρα απ' τίς πολυάριθμες φωτοβολίδες, ο ηχητικός συναγερμός συμπλήρωνε αυτό τό οπλοστάσιο που θά έπρεπε νά εξουδετερώσουμε γιά νά βρούμε τήν ελευθερία μας. Εκτός απ' όλ' αυτά, υπήρχαν καί περίπολοι ένοπλων αντρών μέ γερμανικά τσοπανόσκυλα ειδικά εκπαιδευμένα γιά νά κυνηγούν κρατούμενους. Όλ' αυτά όμως δέν μάς πτοούσαν καί δέν μπόρεσα νά κρύψω ένα χαμόγελο όταν κοίταξα τό φίλο μου τόν Πιέρ.

"Σκέφτεσαι τό ίδιο μέ μένα;

— Ναί. Θά δείς, Γάλλε, θά τά βρούμε.

— Άς ελπίσουμε μόνο ότι θά μπορέσουμε νά μείνουμε μαζί.

— Δέν υπάρχει πρόβλημα' ακόμα κι έτσι, κάτι θά βρούμε νά κάνουμε."

Τ' αυτοκίνητα τής αστυνομίας άρχισαν νά κόβουν ταχύτητα γιά νά στρίψουν αριστερά. Επιτέλους τή βλέπαμε, αυτή τή διάσημη σύγχρονη φυλακή που έκλεινε μέσα της όλες μας τίς ελπίδες. Από μακριά έμοιαζε μέ νοσοκο-

μείο ή μέ σχολείο αλλά όσο πλησιάζαμε, καταλαβαίναμε όλο καί καλύτερα γιατί τήν είχαν ονομάσει Σαίντ-Ἀνν-ντε-Πλέν (Αγία Ἄννα τών Κάμπων). Γιατί γύρω-γύρω δέν υπήρχε παρά ένα έδαφος τελείως επίπεδο, σχεδόν χωρίς δέντρα κι ήταν αδύνατο νά κρυφτεί κανείς σέ ακτίνα 500 μέτρων σέ περίπτωση που δραπέτευε. Ἔτσι οι φύλακες είχαν όλο τό χρόνο νά τόν εντοπίσουν καί νά τόν πυροβολήσουν απ' τούς πυργίσκους σάν νά ήταν κουνέλι.

Τό υποσυνείδητό μας κατέγραψε όλες τίς λεπτομέρειες. Σίγουρα δέν θά μάς δινόταν άλλη ευκαιρία γιά νά έχουμε αυτή τή γενική άποψη τής φυλακής. Δέν ξέραμε ακόμα τήν έκπληξη που μάς φύλαγε ο διευθυντής.

Τ' αυτοκίνητα τής αστυνομίας σταμάτησαν μπροστά στόν πυργίσκο που έλεγχε τήν είσοδο κι ανάγγειλαν τήν άφιξή μας. Οι μπάτσοι κατέβηκαν μέ τά πιστόλια στό χέρι. Κανένα όχημα δέν επιτρεπόταν νά περάσει αυτά τά όρια. Η κλούβα μας σταμάτησε μέσα στόν κύκλο που σχημάτισαν οι μπάτσοι' είδαμε τούς φύλακες' δέν κρατούσαν όπλο αλλά μάς περίμεναν.

Η πόρτα άνοιξε κι άρχισε η εκφώνηση τών ονομάτων μας. Ἤμασταν αλυσοδεμένοι δυό-δυό. Ἤρθε η σειρά μας καί σηκωθήκαμε. Μόλις ακούμπησαν τά πόδια μας στή γή, δυό φύλακες μάς έγνεψαν νά τούς ακολουθήσουμε. Μπροστά μας, άνοιξαν 2 τεράστιες καγκελόπορτες. Μέ μικρά πηδηματάκια φτάσαμε μπροστά σ' ένα κέντρο ελέγχου. Ο φύλακας μάς εξέτασε. Οι άλλοι, που κρατούσαν όπλο, μάς κοίταζαν μέσα απ' αυτό τό αλεξίσφαιρο γυάλινο κλουβί.

"Επώνυμο, όνομα, αριθμός;

— Μεσρίν Ζάκ, 5933.

— Βενσάν Πιέρ, 5921.

— Ο.Κ., περάστε."

Ἄνοιξε μιά βαριά πόρτα. Βρισκόμασταν μέσα στή φυλακή. Ὅλα ήταν πεντακάθαρα. Μάς έβαλαν σ' ένα μικρό δωμάτιο γιά νά μάς βγάλουν τίς αλυσίδες καί τίς χειροπέδες.

"Ακολουθείστε με, κύριοι."

Μέσα από ένα μακρύ διάδρομο που χωριζόταν στά δυό από μιά σειρά στύλων μέ φώτα, φτάσαμε σ' ένα άλλο κέντρο ελέγχου. Βρισκόμασταν στήν καρδιά τού συγκροτήματος τών φυλακών απ' όπου γινόταν ο έλεγχος όταν άνοιγαν οι ακτίνες. Ο φύλακας μάς διέταξε ν' αδειάσουμε τίς τσέπες μας καί μάς έβαλε νά περάσουμε από μιά συσκευή ανίχνευσης μετάλλων. Ξαναπήραμε τά πράγματά μας. 3 βαθμοφόροι μάς έκαναν τήν ίδια ερώτηση: Επώνυμο, όνομα, αριθμός.

"Μεσρίν, θά πάτε στό κελί 12, στήν ακτίνα Γ. Εσείς Βενσάν, στό κελί 31, στήν ακτίνα Γ."

Ο Πιέρ μέ κοίταξε καί διάβασε στά μάτια μου τήν ίδια ικανοποίηση που ένιωθε κι αυτός. Ἤμασταν στήν ίδια ακτίνα. Μάς οδήγησαν στά κελιά μας. Εκεί ένα άλλο κέντρο ελέγχου έκλεινε τίς πόρτες τους. Μ' έβαλαν στό ισόγειο. Ο Πιέρ ήταν στόν πρώτο όροφο. Ο φύλακας φώναξε: "12". Ακούστηκε ένας ξερός κρότος κι αμέσως άνοιξε μιά βαριά πόρτα.

"Τό κελί σας, κύριε. Οι κανονισμοί είναι στόν τοίχο. Θά περάσετε απ' τά λουτρά σέ μιά ώρα κι αμέσως μετά θά σάς παραδοθεί τό δέμα σας."

Πάντα οι ίδιες οδηγίες, ήμουνα συνηθισμένος, αλλά τού απάντησα:

"Ευχαριστώ, κύριε."

Αποτελούσε κι αυτό μέρος τής μεταρρύθμισης. Κάθε φύλακας ήταν υποχρεωμένος νά φωνάζει τούς κρατούμενους "κύριους". Αυτό τό πράγμα τούς εξόργιζε γιατί γι' αυτούς δέν ήμασταν παρά βρωμόσκυλα που πολύ θά ήθελαν νά μάς δούν νά ψοφάμε.

Τό κελί μου ήταν μικρό, αλλά πολύ καθαρό. Ο ήλιος έμπαινε μέσα, κι αυτό ήταν μιά αλλαγή μετά απ' τό βρωμερό κλουβί τής παλιάς φυλακής, όπου μάς κρατούσαν συντροφιά κάθε είδους έντομα καί ποντίκια. Η πόρτα ξανάκλεισε.

Η πρώτη κίνηση που έκανα ήταν ν' ανοίξω τό ραδιόφωνο που ήταν στόν τοίχο. Η μουσική του μού ζέστανε τήν καρδιά' είχε περάσει αρκετός καιρός που δέν είχα ακούσει μιά τόσο μελωδική γυναικεία φωνή. Ανακάλυψα πως αυτός ο χώρος έμοιαζε περισσότερο μέ δωμάτιο παρά μέ κελί. Υπήρχε ένα κρεβάτι μέ μαλακό στρώμα, ένα γραφείο, μιά μεγάλη μεταλλική ντουλάπα, νιπτήρας μέ ζεστό νερό καί *W.C.* Τό πάτωμα ήταν τσιμεντένιο καί βαμμένο γκρίζο. Πάνω στό γραφείο ήταν 2 φακελάκια νεσκαφέ καί ζάχαρη. Αυτή η λεπτομέρεια μπορεί νά ήταν ασήμαντη αλλά μ' έκανε νά καταλάβω ότι εδώ κάτι είχε αλλάξει. Προσπαθούσαν νά κάνουν πιό ανθρώπινες τίς συνθήκες κράτησης. Έφτιαξα αμέσως έναν καφέ.

Ναί, όλ' αυτά ήταν όμορφα, αλλά ένα χρυσό κλουβί δέν παύει νά είναι ένα κλουβί. Μιά φυλακή δέν μπορεί νά είναι ανθρώπινη, έστω κι άν φαίνεται τέτοια. Κοιτάζοντας απ' τό παραθυράκι μου, είδα τίς 2 καγκελόπορτες που μέ χώριζαν απ' τήν ελευθερία. Ήταν τόσο κοντά μου! Αυτή η φαινομενική ευκολία ενίσχυε τήν πεποίθησή μου ότι θά πρέπει νά υπήρχε μεγάλη δυσκολία γιά νά τίς ανοίξει κανείς. Η Σαίντ-Άνν-ντε-Πλέν ήταν μιά φυλακή γιά σκληρούς εγκληματίες. Υπήρχαν εκεί 400 άντρες καταδικασμένοι όλοι τους σέ βαριές ποινές, από 5 χρόνια μέχρι ισόβια. Οι περισσότεροι ήταν δολοφόνοι καί ληστές τραπεζών. Ήξεραν λοιπόν ότι οι περισσότεροι κρατούμενοι δέν σκέπτονταν άλλο απ' τό ν' αποδράσουν. Μήπως έλπιζαν ότι θά τούς κάνουν ν' αλλάξουν γνώμη δίνοντάς τους πλεονεκτήματα καί προνόμια; Κατάλαβα αμέσως τήν παγίδα. Όσο πιό πολλά προνόμια έχει ένας κρατούμενος, τόσο πιό πολλά πράγματα χάνει άμα κάνει κάποιο λάθος. Δέν μάς έδεναν πιά τά πόδια γιά νά μάς εμποδίσουν νά φύγουμε, αλλά μάς αποκοίμιζαν τό πνεύμα παρέχοντάς μας μιά σχετική άνεση. Στό μέλλον θ' αποδεικνυόταν ότι δέν είχα γελαστεί.

Τό απόγευμα, συγκεντρωθήκαμε όλοι σέ μιά μεγάλη αίθουσα που χρησίμευε γιά γυμναστήριο. Η διεύθυνση ήταν εκεί σύσσωμη. Ο διευθυντής μάς είπε νά καθίσουμε κι άρχισε νά βγάζει λόγο γιά νά μάς καλωσορίσει:

"Κύριοι, θά πρέπει νά τό παρατηρήσατε, έχει γίνει μιά σημαντική προσπάθεια γιά νά κάνουμε ανεκτή τήν κράτησή σας. Διαθέτουμε ένα πνευματικό κέντρο κι αθλητικές εγκαταστάσεις γιά νά μπορείτε ν' αξιοποιείτε τό χρόνο σας. Είσαστε υποχρεωμένοι νά δουλεύετε στά εργαστήρια. Καμιά αντίρρηση δέν θά γίνει δεκτή κι οι κυρώσεις είναι πολύ σοβαρές. Οφείλετε νά σέβεστε τό προσωπικό..."

Είχα σταματήσει νά τόν ακούω, ήμουνα συνηθισμένος σέ τέτοιου είδους θέατρο... Μού έσπαγε τ' αρχίδια μέ τόν ανθρωπισμό του' αυτός δέν ήταν που είχε βάλει νά σκοτώσουν, λίγα χρόνια νωρίτερα, τόν ξάδελφο ενός φίλου μου επειδή είχε κλειστεί μ' ένα φύλακα γιά όμηρο στό κελί του μόνο

καί μόνο γιά νά ζητήσει μιά μεταγωγή που δέν ερχόταν; Είχε δώσει εντολή νά πυροβολήσουν παρόλες τίς ικεσίες τού φύλακα που χρησίμευε γι' ασπίδα. Θά μπορούσε νά τούς βάλει νά ρίξουν αέριο. Τί μπορούσαν νά κάνουν 3 άνθρωποι μέσα σ' ένα κελί; Κι όμως, αυτό τό κάθαρμα είχε δώσει εντολή νά πυροβολήσουν. Ο φύλακας σκοτώθηκε, ο ξάδελφος τού φίλου μου επίσης κι ο φίλος μου ο Μισέλ Μαρκού κείτονταν χάμω, κόσκινο απ' τίς σφαίρες. Μόνο όταν έβγαλαν τά πτώματα απ' τό κελί κατάλαβε ότι ο φίλος μου ζούσε ακόμη. Άν δέν τόν συγκρατούσε κάποιος απ' τούς βοηθούς του, θά τόν είχε αποτελειώσει... Αυτά είχαν γίνει πολύ πρίν έρθω στόν Καναδά. Ήξερα ότι κάτω απ' τήν αξιοπρεπή εμφάνιση αυτού τού τύπου, κρυβόταν ένα κάθαρμα. Θέλησε νά μάς εντυπωσιάσει κι άλλαξε τροπάρι:

"Τό ξέρω ότι μερικοί από σάς δέν έχουν παρά ένα σκοπό: νά δραπετεύσουν. Δικαίωμά τους νά τό σκέφτονται, εγώ όμως βρίσκομαι εδώ γιά νά τούς εμποδίσω. Αποφύγετε λοιπόν παρόμοιες σκέψεις. Η φυλακή είναι απόλυτα ασφαλής. Οι φύλακες είναι οπλισμένοι κι έχουν εντολή νά πυροβολήσουν. Αλλά γιά τούς φανατικούς οπαδούς αυτού τού σπόρ, έχω στή διάθεσή τους τό σχεδιάγραμμα τής φυλακής· θά καταλάβουν ότι χάνουν τόν καιρό τους κάνοντας τούς επαναστάτες."

Τό ειρωνικό του βλέμμα, έκανε τό γύρο τής αίθουσας καί καρφώθηκε πάνω στούς φίλους μου καί σ' εμένα.

"Μήν έχετε αυταπάτες, Μεσρίν, από δώ δέν θά φύγετε. Θά κάνουμε ό,τι πρέπει γι' αυτό. Όσοι ενδιαφέρονται, άς μάθουν ότι μπορούμε πάντα νά σάς στείλουμε στήν Ειδική Σωφρονιστική Μονάδα, ξέρετε τί σημαίνει αυτό."

Ναί, τό ξέραμε... Κελιά χωρίς παράθυρο, σιδερένια πειθαρχία, ένα κουτί από μπετόν όπου συντρίβανε πνευματικά τούς ανθρώπους. Κανένας δέν είχε όρεξη νά πάει γιά "μετεκπαίδευση" σ' αυτή τήν ειδική μονάδα. Πού νά ήξερα τότε ότι θά πήγαινα κι εγώ κι ότι από κεί θά σχεδίαζα μιά απ' τίς πιό θεαματικές αποδράσεις τών τελευταίων χρόνων.

Ο διευθυντής συνέχισε τό λόγο του. Εγώ, απλώς χαμογελούσα ενώ σκεφτόμουνα: "Θά δούμε, άν θά μπορέσεις νά μέ κρατήσεις, κύριε Μαλάκα."

Δούλευα στό ξυλουργείο μαζί μέ τόν Πιέρ' είχαμε δικαίωμα νά κάνουμε πολλές ώρες περίπατο σ' ένα τεράστιο γήπεδο όπου μπορούσε κανείς νά επιδίδεται σέ διάφορα σπόρ. Υπήρχαν 4 γήπεδα τού τέννις, ένα τού μπέϊζμπώλ, μιά πίστα παγοδρομίας γιά τό χειμώνα καί πολλά άλλα. Δέν μπορούσα νά μή θαυμάσω τόν καναδικό λαό που ήξερε πώς νά προστατευθεί από τούς εγκληματίες τού ποινικού δικαίου χωρίς νά κάνει τήν κράτηση ανυπόφορη όπως ήταν στή Γαλλία. Όποιος δεχόταν τήν ποινή του, ήξερε τουλάχιστον ότι δέν κινδύνευε νά καταστραφεί, ούτε ψυχικά ούτε σωματικά. Πολλοί φίλοι μου εγκατέλειψαν κάθε σχέδιο απόδρασης καί μού τό είπαν.

Στούς 400, ήμασταν τουλάχιστον 30 έτοιμοι νά διακινδυνεύσουμε τά πάντα προκειμένου νά ξαναβρούμε τήν ελευθερία μας. Οι απειλές τού διευθυντή μάς άφηναν τελείως αδιάφορους. Οι 5 φίλοι φτιάξαμε μιά ομάδα. Ψάχναμε γιά τήν αχίλλειο πτέρνα. Πότε-πότε ένα σχέδιο γεννιόταν κι απορριπτόταν πρίν προλάβουμε νά τό πραγματοποιήσουμε. Σιγά-σιγά, συνειδητοποιούσαμε ότι η ασφάλεια ήταν πολύ υψηλή. Διάφορες απόπειρες είχαν αποτύχει κι οι δράστες είχαν μεταφερθεί στήν Ε.Σ.Μ. Ο χειμώνας πλησίαζε καί δέν είχαμε κάνει ακόμα τίποτα. Στό εργαστήριο, η συζήτησή μας γύριζε

συνέχεια γύρω απ' τό ίδιο θέμα. Επιδιδόμουνα σέ πολλά σπόρ γιά νά κρατιέμαι πάντα σέ φόρμα. Καμιά φορά είχαμε καί ξεκαθαρίσματα λογαριασμών. Ο φίλος μου ο Αντρέ Φιγιόν είχε μεταφερθεί στήν Ε.Σ.Μ. γι' αυτό τό λόγο' γιατί είχαν βρεί τό πτώμα ενός χαφιέ μ' ένα κατσαβίδι χωμένο μέχρι τή λαβή στό μάτι του. "Άλλος ένας που δέν θά μπορέσει νά υπηρετήσει ξανά τή διεύθυνση" είχε πεί απλά ο Αντρέ.

Η δίκη μου γιά τό φόνο θά γινόταν αρχές Γενάρη. Είχαμε συζητήσει πολύ γι' αυτή μέ τόν Πιέρ. Όταν τού έλεγα ότι ήμουνα πράγματι αθώος, μέ κοίταζε πάντα μ' ένα μικρό, ειρωνικό χαμόγελο. Αργότερα, μελετώντας καλύτερα τό φάκελό μου, αναγκάστηκε νά παραδεχτεί ότι έλεγα τήν αλήθεια. Είχε αγανακτήσει σάν καί μένα, μέ τίς μεθόδους που χρησιμοποιούσε η αστυνομία γιά νά μού φορτώσει τό έγκλημα ενός άλλου. Γιατί ήταν πάρα πολλές οι λεπτομέρειες που αποδείκνυαν ότι έλεγα τήν αλήθεια κι οι μπάτσοι δέν ήθελαν νά παραδεχτούν ότι οι μάρτυρες κατηγορίας φάσκανε κι αντιφάσκανε. Μιά μέρα μού είπε:

"Μά γιατί τά έχουν βάλει μαζί σου σ' αυτή τήν υπόθεση;

— Ότι ξέρεις, ξέρω, αλλά αυτό που είναι σίγουρο είναι ότι θά μού τό πληρώσουν πολύ ακριβά. Πρώτα όμως, θ' αποδείξω ότι είμαι αθώος σ' αυτά τά καθίκια.

— Γιά πές μου: μπορείς νά μέ καλέσεις μαζί μ' ένα φίλο σά μάρτυρες στή δίκη σου; Από κεί, θά μπορέσουμε ίσως νά τό σκάσουμε. Είναι μικρή η φυλακή εκεί, μπορεί η τύχη νά μάς χαμογελάσει.

— Ξέρεις ότι άν προσπαθήσω νά τό σκάσω τήν ώρα τής δίκης θά πιστέψουν πως είμαι ένοχος. Αλλά δέ μέ νοιάζει τίποτα πιά. Σύμφωνοι, θά σάς καλέσω κι όταν θά έρθει εκείνη η στιγμή, βλέπουμε.

Η μέρα τής δίκης έφτασε. Ξαναείδα τή Ζάν καί τής είπα νά μού έχει εμπιστοσύνη. Ήταν πάντα τό ίδιο αξιοθαύμαστη. Παρόλη τή φυλακή, ήταν πάντα δυνατή καί συγκροτημένη. Διατηρούσε τήν αξιοπρέπειά της, αλλά είπε αγανακτισμένη:

"Είναι τρομερό νά ξέρουμε ότι είμαστε αθώοι όταν όλος ο κόσμος γύρω μας μάς νομίζει ένοχους. Κι άν μάς καταδικάσουν, σκέψου τή στεναχώρια τών δικών σου! Καμιά φορά φοβάμαι, γιατί δέν έχω καμιά εμπιστοσύνη στή δικαιοσύνη. Είναι όλα καλά στημένα. Ποιός μάς μισεί τόσο ώστε νά θέλει τό χαμό μας μ' αυτό τόν άδικο κι αηδιαστικό τρόπο; Ζούμε έναν εφιάλτη.

— Ότι ξέρεις, ξέρω, άγγελέ μου. Αλλά έχω εμπιστοσύνη. Πολύς κόσμος ξέρει ότι είμαστε αθώοι γι' αυτό τό φόνο. Ο Νταούστ μέ πιστεύει καί θά μάς υπερασπίσει μέ όλη τή δύναμη καί τό ταλέντο του. Ο πραγματικός ένοχος ξέρει ότι δέν έχουμε σκοτώσει καί, αφού αυτοί που καταθέτουν εναντίον μας τόν καλύπτουν, θά τούς πολεμήσω, γιατί αυτοί είναι τό κλειδί τού φόνου που στόχος του ήταν τά λεφτά. Ψευδορκούν μόνο καί μόνο γι' αυτό τό λόγο: γιά νά καλύψουν τό δολοφόνο. Κατασκεύασαν ενόχους μέ πλαστές μαρτυρίες. Άν αποδείξω ότι ψευδορκούν, αυτό θά είναι αρκετό γιά ν' αποδείξει τήν αθωότητά μας. Έχω εμπιστοσύνη στούς ενόρκους, γιατί 12 άνθρωποι δέν μπορούν νά γελαστούν όλοι. Στό κάτω-κάτω δέν είναι δυνατόν νά καταδικαστούμε γιά ένα έγκλημα που δέν κάναμε. Πάνε τώρα 18 μήνες που σπάω τό κεφάλι μου γιά νά καταλάβω γιατί διάλεξαν εμάς! Υποφέρω, κοντεύω νά τρελαθώ. Έχω κάνει πολλά πράγματα στή ζωή μου, αλλά νά μέ

θεωρούν ένοχο γιά μιά τέτοια βρωμοδουλειά, ά! όχι, αυτό δέν μπορώ νά τό ανεχτώ. Πρέπει οπωσδήποτε νά τούς κάνω νά πληρώσουν μιά μέρα γι' αυτή τήν τρομερή ταλαιπωρία. Δέν θέλω νά ξανακούσω τίποτα γιά λύπηση. Όλη αυτή η κοινωνία είναι σάπια. Άν κατορθώσω νά δραπετεύσω θά χυθεί πολύ αίμα· μόνο έτσι θά μού ξεπληρώσουν όλ' αυτά που μάς έκαναν... Θά δραπετεύσω, τ' ορκίζομαι... Ναί, τ' ορκίζομαι."

Η Ζάν χαμογέλασε μέ τήν αγανάκτησή μου. Είχε συνηθίσει. Αφού μού έστειλε ένα φιλί από μακριά, έφυγε γιά νά ξαναγυρίσει στή φυλακή της. Θά ξαναβλεπόμασταν στό εδώλιο τού κατηγορούμενου.

Στή φυλακή τού Μοντμανί, στό νομό τού Κεμπέκ, είχε κηρυχθεί κατάσταση πολιορκίας. Η δίκη μας αναμενόταν ότι θά έκανε πάταγο. Όλα ήταν έτοιμα γιά τό μελόδραμα: 2 κατηγορούμενοι που κραύγαζαν πως ήταν αθώοι· μιά πληθώρα πλαστές αποδείξεις εναντίον τους στηριγμένες στήν αμφίβολη μαρτυρία 4 γυναικών που ήταν πολύ στενές συγγενείς τού θύματος γιά νά έχουν καθαρή τή φωλιά τους· 2 εισαγγελείς, γεμάτοι προκατάληψη κι υπεροψία, που, αντί ν' αναζητούν τήν αλήθεια, γινόντουσαν συνένοχοι τού ψεύδους· θεωρούσαν αυτή τή δίκη σάν μιά απλή διαδικασία κι ήταν σίγουροι ότι θά κατάφερναν νά μάς καταδικάσουν σέ ισόβια· κι από πάνω είχαμε καί τόν αλκοολικό μπάτσο μέ τό βοηθό του, που, παρόλες τίς αντιφάσεις, δέν τούς καιγόταν καρφί γιατί πίστευαν πως δέν θά μπορούσαμε νά γλιτώσουμε από τήν παγίδα που μάς είχαν στήσει τόσο σοφά. Καί ο δικηγόρος, "μαίτρ" μ' όλη τή σημασία τής λέξης: η εξυπνάδα, η πανουργία, η διορατικότητα προσωποποιημένες. Ο καλύτερος τού Καναδά. Ο Μαίτρ Ρεμόν Νταούστ! Εκείνος πίστευε πως ήμασταν αθώοι κι είχε απτές τίς αποδείξεις στά χέρια του. Σήμερα, ήταν σίγουρος πως έλεγα τήν αλήθεια. Θά μεταμορφωνόταν σέ κατηγορούμενο. Θά γινόταν "εμείς" καί, ακριβώς γι' αυτό, θά μάς υπερασπιζόταν σάν νά κινδύνευε η δική του ελευθερία. Θά υπόφερε μαζί μας, θά καταλάβαινε τήν οργή μας, θά πολεμούσε όπως ποτέ δέν τό 'χε κάνει δικηγόρος γιά κάποιον πελάτη. Μ' εκείνον στό πλευρό μου, ήμουνα σίγουρος ότι θά μάς δικαίωναν. Ποτέ στό παρελθόν δέν είχα ξανασυναντήσει τέτοιον άνθρωπο, μέ τόσο ευγενικά αισθήματα. Ήταν "κύριος", απ' αυτούς τούς ανθρώπους που εμπνέουν απόλυτο σεβασμό σ' όσους έχουν τήν τύχη καί τήν τιμή νά τούς γνωρίσουν. Κι η δίκη άρχισε. Η αίθουσα ήταν κατάμεστη. Είχε φτάσει η ώρα νά μπούμε στήν αρένα.

Μέ αξιοπρέπεια, αλλά καί μέ συγκίνηση, αντιμετώπισα γιά πρώτη φορά εκείνο τό πλήθος. Τί ήμουνα γι' αυτούς, ο δολοφόνος, τό κάθαρμα, ο παλιάνθρωπος. Όλα τά μάτια καρφώθηκαν πάνω μας. Γύρισα καί τούς κοίταξα κι εγώ μέ τή σειρά μου. Δέν έβλεπα καμιά εχθρότητα, μόνο μιά μεγάλη περιέργεια ανάμεικτη μέ κάποια έκπληξη... Δέν είχαμε φάτσα επαγγελματία φονιά. Αυτό όμως δέν έφτανε γιά νά μάς αθωώσει.

Καθίσαμε στό εδώλιο. Η Ζάν μού κρατούσε τό χέρι. Έτρεμε, ένιωθα πως ήταν εκνευρισμένη. Τή χάϊδεψα στό μάγουλο απαλά καί τής έδωσα ένα τρυφερό φιλί στά χείλη σάν νά ήμασταν μόνοι μας. Μέ κοίταξε μ' εκείνο τό βλέμμα που μπορεί νά ενώσει έναν άντρα καί μιά γυναίκα γιά όλη τους τή ζωή: ήταν μιά υπόσχεση αγάπης μπροστά στόν κοινό πόνο, ήταν η δύναμη που νιώθεις όταν είσαι δίπλα στόν άλλο.

"Μή σέ νοιάζει, άγγελέ μου. Είμαι έτοιμος ν' αγωνιστώ γιά μάς. Θά πο-

λεμήσω όπως δέν έχει ξαναπολεμήσει κανείς σέ δικαστήριο. Σ' αγαπώ. Έχε μου εμπιστοσύνη."

Τά μάτια της είχαν βουρκώσει· μού έδειξε ότι μού είχε εμπιστοσύνη κουνώντας τό κεφάλι της.

Έπειτα ο γραμματέας ανάγγειλε:

"Τό δικαστήριο..."

Παρουσιάστηκε ο πρόεδρος Μικελόν. Γιά μάς, αυτός ήταν ο μεγαλύτερος κίνδυνος. Είχε πολύ κακή φήμη. 15 χρόνια πρίν, ήταν υπεύθυνος, σύμφωνα μέ μερικούς, γιά τόν απαγχονισμό ενός αθώου μέ τ' όνομα Ουίλιαμ Κόφιν. Εκείνη τήν εποχή ήταν εισαγγελέας κι είχε γίνει διαβόητος γιά τή μεροληψία του. Ο υπερβολικός εγωϊσμός του τόν έκανε πολύ συχνά νά ξεχνάει ότι έπαιζε τό ρόλο τού διαιτητή. Μού τό είχε αποδείξει όταν είχε περάσει κάποτε απ' τό Παρίσι. Είχε πάει εκεί γιά ν' ανακρίνει τούς μάρτυρες που είχα υποδείξει, γιά ν' ανακαλυφθεί η προέλευση τών κοσμημάτων που είχα στήν κατοχή μου· αυτών τών κοσμημάτων που, σύμφωνα μέ τήν κατηγορία, ανήκαν στό θύμα. Ήξερα πως, αντί νά κάνει τή δουλειά του, τριγυρνούσε μέ εκπροσώπους τού ωραίου φύλου. Η αναζήτηση τής αλήθειας δέν τόν απασχολούσε καί πολύ. Δέν είχα καμιά διάθεση νά τόν αφήσω νά μ' εκφοβίσει. Η γνώμη του δέν μ' ενδιέφερε καί τόσο. Θά έκανα κάτι παραπάνω απ' τό νά υπερασπιστώ τόν εαυτό μου... Ήμουνα αποφασισμένος νά επιτεθώ πρός όλες τίς κατευθύνσεις... Είχα προετοιμαστεί γιά τή δίκη μέ μεγάλη προσοχή· ήξερα καλά τό φάκελό μου απ' τήν πρώτη ώς τήν τελευταία σελίδα. Ήμουνα έτοιμος. Όταν τό βλέμμα μου διασταυρώθηκε μέ τό βλέμμα τού προέδρου, δέν χαμήλωσα τά μάτια καί νομίζω ότι κατάλαβε εκείνη τή στιγμή ότι αυτή η δίκη θά ήταν θυελλώδης. Τά μάτια μου πετούσαν μηνύματα μίσους καί αηδίας σ' όλους εκείνους που απολάμβαναν τόν τίτλο τού "αξιότιμου" καί που, στήν πραγματικότητα, δέν ήταν παρά φοβερά καθάρματα. Σ' όλη τή διάρκεια τής δίκης μου, μέ τή στάση τους, θά πρόδιναν τήν αποστολή τους που δέν ήταν άλλο από τήν αναζήτηση τής αλήθειας.

Άρχισαν μέ τήν εκλογή τών ενόρκων. Είχα τό δικαίωμα νά ζητήσω τήν εξαίρεση κάποιου, όπως κι ο εισαγγελέας είχε δικαίωμα ν' απορρίψει τίς δικές μου προτάσεις.

Μάς χρειάστηκε ένα ολόκληρο πρωϊνό γιά νά βρούμε τούς 12 ανθρώπους που θ' αποφάσιζαν γιά τό μέλλον μας, 12 ανθρώπους που, οι αντιδράσεις τους, θά μάς έκριναν ένοχους ή αθώους εν ονόματι τού νόμου. Γιατί κανένας άλλος εκτός από μάς δέν μπορούσε νά είναι τόσο σίγουρος γιά τήν αθωότητά μας.

Η πρώτη βδομάδα τής δίκης ήταν κουραστική, γιατί κατάθεταν μόνο οι μάρτυρες κατηγορίας. Οι 2 μου φίλοι, ο Πιέρ Βενσάν κι ο Αλμπέρ Τιμπώ, είχαν έρθει μάρτυρες, έτσι τουλάχιστον είχα καταφέρει νά τούς παρουσιάσω. Μέ τέτοια επαγρύπνηση, ήταν αδύνατον νά δραπετεύσουμε κι έτσι αποφασίσαμε νά βάλουμε φωτιά στή φυλακή τή νύχτα, μέ τή βοήθεια ενός ωρολογιακού μηχανισμού δικής μου κατασκευής. Ελπίζαμε ότι μέσα στή σύγχυση, τουλάχιστον ο ένας από μάς θά μπορούσε νά τά καταφέρει. Η φωτιά άναψε καί προκάλεσε τέτοιο πανικό, που κατέφθασαν πολύ περισσότερες δυνάμεις τής αστυνομίας απ' ότι μπορούσαμε νά φανταστούμε. Μ' έβγαλαν απ' τό κελί μου τή στιγμή που ο καπνός είχε αρχίσει νά μέ πνίγει. Αλυσοδε-

μένο απ' τήν κορφή ὡς τά νύχια, μέ πήγαν σ' ένα αστυνομικό τμήμα τής πόλης. Εκεί υπήρχαν μόνο 3 κελιά. Φέρανε καί τή Ζανού εκεί. Όσο κράτησε η δίκη μας, ήμασταν φυλακισμένοι ο ένας δίπλα στόν άλλο καί μάς χώριζαν μόνο τά κάγκελα. Οι αστυνομικοί που μάς φύλαγαν σ' εκείνο τό τμήμα μ' άφηναν νά φιλήσω τή γυναίκα μου παρά τίς διαταγές που μάς απαγόρευαν κάθε επαφή. Η Ζανού είχε κατατρομάξει μέ τήν απόπειρά μου· θά μπορούσε νά μάς στοιχίσει πολύ ακριβά σ' ότι αφορούσε τούς ενόρκους. Όμως δέν έγινε τίποτα απ' όλ' αυτά. Δέν υπήρχε καμιά απόδειξη ότι έγινε απόπειρα απόδρασης. Τούς φίλους μου όμως τούς πήγαν στό Κεμπέκ.

Τή δεύτερη βδομάδα αποδείχτηκε ότι τά κοσμήματα ήταν πράγματι δικά μου. 2 ολόκληρες μέρες κατέθετα στήν ίδια μου τή δίκη καί, παρόλη τή βροχή ερωτήσεων τού προέδρου καί τών 2 εισαγγελέων, δέν έπεσα ούτε μιά φορά σέ αντίφαση. Απόδειξα ότι τά κοσμήματα ήταν όλα δικά μας, ένα πρός ένα. Ο πρόεδρος δέν ήταν συνηθισμένος νά βλέπει έναν κατηγορούμενο νά υπερασπίζεται τόν εαυτό του μέ τέτοιο τρόπο. Κάθε φορά που έσπαγαν τά νεύρα του, κέρδιζα έναν πόντο. Όλοι οι κατήγοροι τά βρήκαν σκούρα όταν αρχίσαμε νά κάνουμε εμείς τίς ερωτήσεις. Τώρα, είχαμε γίνει εμείς οι κατήγοροι. Οι 4 γυναίκες έφασκαν κι αντίφασκαν συνεχώς. Όταν διαβεβαίωσαν ότι τό ρολόϊ που βρισκόταν μπροστά τους ανήκε στήν αδελφή τους εδώ καί 15 χρόνια κι όταν ο δικηγόρος μου τούς έδειξε ένα χαρτί τού εργοστασίου που αποδείκνυε ότι εκείνο τό ρολόϊ δέν είχε κυκλοφορήσει στήν αγορά παρά μόνο πρίν 3 χρόνια, έγινε σούσουρο στό ακροατήριο. Ήξερα ότι θά αθωωνόμουνα. Τά νεύρα όλων όμως είχαν τεντωθεί. Ο μαίτρ Νταούστ αγόρευσε όπως κανείς άλλος δέν τό 'χε κάνει προηγούμενα... 6 ολόκληρες ώρες αυτός ο βασιλιάς τού βήματος έγινε η φωνή μου, η ψυχή μου. Όλα ήταν σωστά, όλα ήταν αληθινά· κι όταν, εξαντλημένος, βγήκε απ' τήν αίθουσα, μέ δάκρυα στά μάτια, ήξερα ότι τά είχε πει όλα κι ότι η ευγνωμοσύνη μου θά ήταν αιώνια γιατί είχε πιστέψει στήν αθωότητά μας πρίν απ' τούς άλλους.

Η απόφαση θά έβγαινε τήν άλλη μέρα τό πρωί γιατί οι ένορκοι είχαν ζητήσει νά ξαναδούν τίς φωτογραφίες καί τά κοσμήματα.

Όταν μπήκαμε στό δικαστήριο, οι διάδρομοι ήταν γεμάτοι δημοσιογράφους. Οι αστυνομικοί φέρθηκαν άγρια αυτή τή φορά κι ένας απ' αυτούς έσπρωξε τή Ζανού. Πρίν προλάβει νά τό καταλάβει, η γροθιά μου τόν βρήκε κατάμουτρα κι έπεσε στά πόδια μου ματωμένος, μέ σπασμένη μύτη. Μέ συγκράτησαν οι συνάδελφοί του. Ο πρόεδρος έδωσε εντολή νά μάς περάσουν χειροπέδες γιά ν' ακούσουμε τήν απόφαση.

Όταν οι ένορκοι αποφάνθηκαν "αθώος", άκουσα τή Ζανού νά ψιθυρίζει: "Ευχαριστώ, Θεέ μου."

Ο πρόεδρος Μικελόν έδειξε τό μίσος του ώς τό τέλος. Ήταν υποχρεωμένος νά μάς αθωώσει υπακούοντας στήν κρίση τών 12 ενόρκων, που είχαν βγάλει ομόφωνα τήν απόφασή τους. Ωστόσο, διατύπωσε δημόσια τή διαφωνία του καί μού είπε ότι γι' αυτόν ήμουνα ένοχος, συμβουλεύοντάς με νά πάω νά προσευχηθώ στόν τάφο τού θύματός μου. Δέν τόν άφησα νά τελειώσει. Παρόλο που φορούσα χειροπέδες, πήδηξα απ' τό εδώλιο, αποφασισμένος νά τόν κάνω νά μού πληρώσει όλα όσα είχα τραβήξει. Δέν πρόλαβα. Γιά μιά ακόμη φορά οι μπάτσοι έπεσαν πάνω μου. Η Ζανού είχε ορμήσει κι αυτή

καί μέσα στό πανδαιμόνιο που επακολούθησε μάς έβγαλαν απ' τήν αίθουσα.

Μάς άφησαν μόνους μέ τό δικηγόρο μας. Δέν μπόρεσα νά τού πώ τίποτ' άλλο παρά:

"Τηλεφωνήστε γρήγορα στόν πατέρα μου."

Στό ταξίδι τής επιστροφής στή φυλακή, κατάλαβα πως είχα περάσει τίς χειρότερες στιγμές τής ζωής μου. Είχα αθωωθεί, αλλά τό κακό που μάς είχαν κάνει, μέ είχε πληγώσει βαθιά. Ήξερα πως οι ελάχιστες σπίθες καλοσύνης που έκαιγαν ακόμα στήν καρδιά μου θά έσβηναν γιά πάντα. Ήξερα ότι τό εκδικητικό μου πνεύμα θά μέ οδηγούσε σέ τρομερές πράξεις μέ τήν πρώτη ευκαιρία. Ότι όποιος φορούσε στολή μπάτσου δέν έπρεπε νά περιμένει κανέναν οίκτο από μένα.

Ο χειμώνας πέρασε κι εμείς σκεπτόμαστε συνέχεια πώς θ' αποδράσουμε. Ο Πιέρ ήταν ακόμα μαζί μου. Στήν αρχή τής άνοιξης μού ανακοίνωσε ότι είχε μιά καλή ιδέα. Μάς χρειαζόντουσαν όμως ένα σωρό υλικά γιά νά τήν πραγματοποιήσουμε.

Τό βράδυ, συγκεντρωθήκαμε σέ μιά μικρή αίθουσα, δίπλα στά κελιά. Μάς άφηναν νά παίξουμε χαρτιά ώς τίς 11. Ήμασταν τό πολύ 40 κρατούμενοι εκεί μέσα. Υπήρχαν άλλες 2 αίθουσες μέ τηλεόραση όπου οι άλλοι κρατούμενοι τής ακτίνας μου έβλεπαν τό πρόγραμμα που ήθελαν. Μάς επέβλεπαν απ' τό κέντρο ελέγχου καί 3 φύλακες μάς παρακολουθούσαν πίσω απ' τά κάγκελα. Μάς μετρούσαν κάθε 1 ώρα, αλλά στίς 10.30' μοίραζαν τά φάρμακα σ' ένα γραφείο, μπροστά στό κέντρο ελέγχου. 10 ολόκληρα λεπτά άνθρωποι πηγαινοέρχονταν απ' τίς αίθουσες στό γραφείο.

Σέ μιά γωνιά, υπήρχε μιά θωρακισμένη πόρτα μέ κλειδαριά ασφαλείας που άνοιγε μέ ειδικό κλειδί. Έβγαζε σέ μιά εσωτερική αυλή, κλειστή καί περικυκλωμένη απ' τά κτίρια τών εργαστηρίων. Έπρεπε νά βρούμε τρόπο ν' ανοίξουμε εκείνη τήν πόρτα, φτιάχνοντας ένα ίδιο κλειδί. Απ' τή στιγμή που θά τό είχαμε, δέν θά μάς έμενε παρά νά δημιουργήσουμε έναν αντιπερισπασμό απ' τήν άλλη μεριά τής πόρτας γιά νά τραβήξουμε τήν προσοχή τού κέντρου ελέγχου, έπειτα θά βγαίναμε στήν αυλή, θά σκαρφαλώναμε στή στέγη μ' ένα τσιγκέλι κι ένα σχοινί, θά σερνόμαστε καί θά πηδάγαμε κοντά στό εξωτερικό κιγκλίδωμα, θά τό κόβαμε καί θά φεύγαμε προσέχοντας μήν πέσουμε πάνω στίς περιπόλους καί τά σκυλιά.

Γιά νά γίνουν όλ' αυτά, έπρεπε πρώτα νά πάρουμε τό αποτύπωμα τού κλειδιού καί τά απαραίτητα υλικά. Τό πιό δύσκολο ήταν νά περάσουμε τά υλικά απ' τόν έλεγχο καί τόν ανιχνευτή μετάλλων, γιατί κάθε φορά που γυρνούσαμε απ' τά εργαστήρια στά κελιά μάς έψαχναν. Καί σά νά μήν έφταναν όλ' αυτά, οι στέγες ήταν επίπεδες καί φωτίζονταν. Είχαμε καί τούς 4 πυργίσκους. Ούτε γάτα δέν μπορούσε νά περάσει απαρατήρητη. Υπήρχε ακόμα κι η πιθανότητα νά υπάρχει κάποιο σύστημα συναγερμού.

Όλες αυτές οι δυσκολίες δέν μάς πτοούσαν. Βασιζόμασταν σ' ένα σύμμαχο που θά μάς έφερνε τό φθινόπωρο: τήν ομίχλη. Αρχίσαμε νά μελετάμε όλες τίς λεπτομέρειες τού σχεδίου μας. Είχαμε μπροστά μας 5 μήνες γιά νά προετοιμαστούμε. Αποφασίσαμε νά φύγουμε 4. Έτσι λοιπόν αφιερώσαμε κι οι 4 όλες μας τίς προσπάθειες στό κλειδί. Είχε γίνει ο στόχος υπ' αριθμόν 1. Προσέξαμε ότι κάθε φορά που μάς πήγαιναν γιά περίπατο στήν αυλή, η

πόρτα που μάς ενδιέφερε άνοιγε χωρίς τή μεσολάβηση τού κέντρου ελέγχου. Άρα δέν υπήρχε ηλεκτρικό σύστημα που ρύθμιζε τό άνοιγμά της. Αυτή η λεπτομέρεια μάς έδωσε κουράγιο. Κάθε φορά που επιστρέφαμε απ' τόν περίπατο, ο φύλακας στεκόταν μπροστά στήν πόρτα καί μέτραγε τούς κρατούμενους· όλη αυτή τήν ώρα κρατούσε τό κλειδί στό χέρι. Έπρεπε νά καταγράψουμε τά δόντια, τίς εγκοπές, τίς αποστάσεις καί τίς διαστάσεις αυτού τού κλειδιού. Στεκόμασταν επίτηδες κοντά του τήν ώρα που επιστρέφαμε στά κελιά κι αφήναμε νά περάσουν πρώτα οι άλλοι. Τά μάτια μας κατέγραφαν όλες τίς λεπτομέρειες τού κλειδιού. Μερικές φορές, η κατάσταση γινόταν κωμική καί δέν μπορούσα νά κρατηθώ· χαμογελούσα στόν Πιέρ σάν νά ήθελα νά τού πώ: "Άν ήξερε αυτός ο χοντρομαλάκας!" Αποφασίσαμε νά φτιάξει ο καθένας μας ένα σκίτσο πάνω σ' ένα χαρτί, σέ φυσική κλίμακα καί νά τά συγκρίνουμε όταν θά νομίζαμε ότι είχαμε πλησιάσει τό τέλειο. Μάς χρειάστηκαν 2 ολόκληροι μήνες γιά νά τελειώσουμε τά σχέδια τού κλειδιού. Η μέρα έφτασε. Δώσαμε τά σκίτσα μας στόν Πιέρ. Τό χαμόγελό του μάς άνοιξε τήν καρδιά.

"Κοίτα, Γάλλε... Κοίτα.

— Διάολε! Είναι καταπληκτικό. Κάναμε όλοι τό ίδιο, ούτε χιλιοστό δέν πέσαμε έξω!"

Συγχαρήκαμε ο ένας τόν άλλο, γιατί δέν είχαμε παρά κάτι μικροδιορθώσεις νά κάνουμε. Ο Πιέρ ήρθε σ' επαφή μέ έμπιστα παιδιά απ' τό μεταλλουργείο καί πήρε 2 κομμάτια μπρούτζο στό πάχος καί τό μήκος τού κλειδιού. Εμείς φτιάξαμε ξύλινες μικρές λίμες καί τίς βάψαμε μέ ξύσματα μολυβιού. Έπειτα κολλήσαμε πάνω ρινίσματα πολύ λεπτού σιδήρου γιά νά φαίνονται αληθινές. Τό μεταλλουργείο θά μάς τίς άλλαζε μέ πραγματικές.

Ξέραμε ότι κι άν ακόμα η τύχη μάς βοηθούσε νά φτάσουμε στό κιγκλίδωμα, υπήρχε πάντα η πιθανότητα νά πέσουμε πάνω στούς φύλακες καί τά σκυλιά. Αποφασίσαμε λοιπόν νά φτιάξουμε 3 μαχαίρια, γιατί άν πέφταμε πάνω τους δέν θ' ανταλλάσσαμε βέβαια φιλοφρονήσεις... Τό κλειδί, ήταν δουλειά τού Πιέρ. Τά μαχαίρια, τό τσιγκέλι καί τό σχοινί ήταν δική μου δουλειά. Οι φίλοι μας, λοιπόν, πήραν καί μιά δεύτερη παραγγελία γιά 3 κομμάτια σίδερο 20 εκ. καί τούς ζήτησα νά τά περάσουν, άν ήταν δυνατόν, απ' τήν πρέσα ώστε νά μήν έχω παρά νά τ' ακονίσω μέ τή λίμα. Διακινδύνευαν όλοι τους τά πάντα: άν τούς έπιαναν, θά πήγαιναν 30 μέρες στήν απομόνωση καί μετά θά ξαναγύριζαν στίς παλιές φυλακές. Αλλά ήξερα ότι μπορούσα νά βασίζομαι τόσο στή σιωπή τους όσο καί στά υλικά. Μάς χρειαζόταν επίσης κι ένας κόφτης γιά τό κιγκλίδωμα. Τό θέμα δέν ήταν νά μαζέψουμε όλα αυτά που μάς χρειάζονταν καί νά τ' αντικαταστήσουμε μέ ψεύτικα, αλλά νά βγάλουμε τά υλικά απ' τά εργαστήρια καί νά τά φέρουμε στά κελιά μας. Μετά θά τά κρύβαμε γιά νά μήν τά βρούν· έκαναν έρευνα στά κελιά κάθε 15 μέρες.

Η λύση βρέθηκε απ' τούς φίλους που ήταν υπεύθυνοι γιά τό μάζεμα τών σκουπιδιών· εκμεταλλεύτηκαν τή θέση τους καί τίς πολυάριθμες μετακινήσεις τους καί κατάφεραν νά τά περάσουν όλα στήν ακτίνα μας. Δουλεύοντας 15 νύχτες, τέλειωσα τά 3 μαχαίρια κι έπλεξα τό σχοινί. Ο Πιέρ είχε σχεδόν τελειώσει τό κλειδί. Έπρεπε νά τό δοκιμάσει γιά νά κάνει μετά τίς απαραίτητες επιδιορθώσεις. Ένιωθα πιό κοντά στήν ελευθερία, γιατί τό

σχέδιό μας ήταν τέλειο. Μπήκε τό φθινόπωρο καί μαζί του ήρθε κι η καταστροφή. Σέ μιά άλλη πτέρυγα κι άλλοι κρατούμενοι είχαν ετοιμαστεί γι' απόδραση, αλλά μέ τελείως διαφορετικό τρόπο. Ένας απ' αυτούς λεγόταν Ζάν-Πώλ Μερσιέ. Ήταν σκληρό καρύδι, δέν φοβόταν τίποτα. Στό μέλλον θά γινόταν φίλος μου αχώριστος, αδελφός μου στόν κίνδυνο· αλλά γιά τήν ώρα γνωριζόμασταν μόνο κατ' όνομα καί δέν ξέραμε ότι ο καθένας μας ετοιμαζόταν γι' απόδραση. Η δική του θά ήταν η αιτία τής αποτυχίας τής δικής μου. Γιατί, όπως κι εγώ, είχε κρύψει τά σύνεργά του στό πλαίσιο τών σωλήνων νέον τού κελιού του. Όλα έγιναν μέσα στή νύχτα. 3 κρατούμενοι απ' τήν ακτίνα Β κατόρθωσαν νά δραπετεύσουν, βγάζοντας απ' τή θέση τους τά πλαίσια τών παραθύρων μ' ένα βαρούλκο που είχαν φτιάξει στά εργαστήρια. Οι φύλακες δέν είχαν καταλάβει τίποτα καί τό νέο μαθεύτηκε τό πρωί. Χαρήκαμε γιά λογαριασμό τους, αλλά ανησυχήσαμε πολύ γιά τίς επιπτώσεις που θά είχε αυτό στό δικό μας σχέδιο, γιατί οι φύλακες είχαν λυσσάξει.

Ο διευθυντής διέθετε προσωπικό κατάλογο όλων όσων υποψιαζόταν ότι θά προσπαθούσαν νά δραπετεύσουν. Έδωσε εντολή νά γίνει εξονυχιστική έρευνα. 30 κελιά τά έκαναν όλα άνω κάτω. Δέν ξαφνιάστηκα καθόλου όταν ήρθαν νά μέ πάρουν γιά νά μέ πάνε στήν απομόνωση. Τό βλέμμα μου διασταυρώθηκε μέ τό βλέμμα τού αρχιφύλακα καί τού είπα μέ πολύ αθώο ύφος:

"Γιατί μέ πηγαίνετε στήν απομόνωση;"

Είχε γίνει έξαλλος από θυμό καί νόμιζα ότι θά χυμούσε πάνω μου. Μού είπε μέ λύσσα:

"Καθαρματάκι, ώστε μάζευες μαχαίρια γιά νά σκοτώσεις τούς φύλακές μου, θά μού τό πληρώσεις αυτό! Εμπρός... πάρτε τον· λίγο αέριο θά τόν φτιάξει."

Δέν μπορούσα νά κουνήσω, γιατί, εκτός απ' τά χέρια μου που ήταν δεμένα, οι 10 φύλακες που μέ συνόδευαν δέν περίμεναν παρά μιά διαταγή γιά νά μέ λιανίσουν. Όταν φτάσαμε στήν απομόνωση, μ' έγδυσαν τελείως καί μ' έβαλαν σ' ένα κελί χωρίς παράθυρο. Τό δωμάτιο ήταν μικρό καί τό μοναδικό του έπιπλο ήταν ένα σανιδένιο κρεβάτι καί τό *W.C.* Μόλις έκλεισε η πόρτα, άνοιξε τό παραθυράκι κι άκουσα τό σφύριγμα μιάς μπουκάλας αερίου. Μού έριχναν δακρυγόνο. Δέν είχα τίποτα γιά νά προστατευτώ καί τά μάτια μου άρχισαν νά βγάζουν φλόγες απ' τό κάψιμο. Νόμιζα ότι θά πεθάνω από ασφυξία. Τά δάκρυα κυλούσαν στό πρόσωπό μου. Είχα λυσσάξει γιατί ήξερα ότι ήμουνα ολότελα ανίκανος νά πολεμήσω. Τό μόνο που σκεφτόμουνα ήταν: "Αυτό θά μού τό πληρώσετε μιά μέρα, παλιοποϋστηδες". Μ' άφησαν πάνω από μιά ώρα σ' αυτή τήν κατάσταση. Ήμουνα ζαλισμένος, γιατί τό αέριο περιείχε σίγουρα καί κάτι άλλο. Η πόρτα άνοιξε καί μού πέταξαν ένα πουκάμισο κι ένα σλίπ, αφήνοντάς με όλη τή νύχτα έτσι, χωρίς φαγητό, χωρίς σκεπάσματα, ξαπλωμένο πάνω σέ μιά σκληρή σανίδα. Όλη τή νύχτα δέν σκεφτόμουνα παρά τούς φίλους μου. Αν δέν είχαν βρεί τό κλειδί δέν θά έπρεπε ν' απογοητευτούν. Δέν ήμουνα απ' τούς ανθρώπους που υποκύπτουν στήν πρώτη ατυχία.

Τό πρωί μού έφεραν μιά κούπα καφέ καί ψωμί. Ο φύλακας μού είπε ότι θά περνούσα από ανάκριση.

Γύρω στίς 9, μέ οδήγησαν στήν αίθουσα ακροάσεων όπου υπήρχαν καμιά εικοσαριά φύλακες. Μού είχαν αλυσοδέσει τά πόδια καί μού είχαν περάσει χειροπέδες. Μέ οδήγησαν στήν αίθουσα. Ο διευθυντής έδειχνε νά 'ναι στίς κακές του κι οι δυό υποδιευθυντές μέ κοίταζαν εκδικητικά. Μπροστά τους, πάνω στό τραπέζι, ήταν τά 3 μαχαίρια μου, τό σχοινί καί τό τσιγκέλι.

Ο διευθυντής πήρε τό λόγο:

"Δικά σας είναι αυτά τά φονικά σύνεργα; ... Ώστε ετοιμαζόσασταν νά σκοτώσετε τούς φύλακές μου! Θά μού τό πληρώσετε αυτό, Μεσρίν καί πολύ ακριβά μάλιστα. Μά τό Θεό θά μού τό πληρώσετε ακριβά... Γιατί αυτά τά μαχαίρια; ... 3... Γιά ποιόν είναι τ' άλλα δυό;"

Δέν μπόρεσα νά μή χαμογελάσω όταν τού απάντησα:

"Άν σάς έλεγα ότι αυτά τά μαχαίρια ήταν γιά ένα πίκ-νίκ κι ότι τό σχοινί ήταν γιά νά παίξουμε σχοινάκι, δέν θά μέ πιστεύατε... Γι' αυτό προτιμώ νά σάς πώ νά πάτε νά γαμηθείτε!"

Δέν άντεχε άλλο. Τόν έπνιγε ο θυμός.

"Τί! ... Τί μού είπατε;

— Νά πάς νά γαμηθείς."

Χτύπησε μέ λύσσα τό χέρι του πάνω στό τραπέζι αλλά, μήν ξέροντας πιά τί νά πεί, γύρισε πρός τούς υποδιευθυντές του:

"Στήν Ειδική Σωφρονιστική Μονάδα... Εκεί θά τόν στείλω. Θά μού τό πληρώσετε αυτό, Μεσρίν. Γιά αρχή, θά σάς βάλω 30 μέρες στήν απομόνωση μέ πολύ αυστηρή δίαιτα καί σάς εγγυούμαι ότι θά στείλω τίς κατάλληλες συστάσεις στόν υπεύθυνο ασφαλείας τής Ε.Σ.Μ."

Καταλάβαινα πολύ καλά. Γιά τήν απομόνωση δέν μού καιγόταν καρφί. Αλλά η Ειδική Σωφρονιστική Μονάδα ήταν η κόλαση καί, σύμφωνα μέ τίς φήμες, ήταν αδύνατον ν' αποδράσει κανείς από κεί.

Στή διάρκεια τών 30 αυτών ημερών, δοκίμασαν όλες τίς δυνατές προκλήσεις. Δικαιόμουνα μόνο ένα γεύμα τή μέρα μ' ελάχιστο ψωμί. Τό βράδυ μόνο μιά φέτα ξερό ψωμί. Κοιμόμουνα πάνω σέ μιά σανίδα μέ μιά καί μοναδική κουβέρτα. Αλλ' αυτή η δοκιμασία, περισσότερο ψυχική απ' ότι σωματική, αντί νά μέ συντρίψει μ' έκανε ακόμα πιό επιθετικό.

Η έρευνα είχε κι άλλο ένα θύμα. Ένας φίλος μέ τ' όνομα Έντγκαρ Ρουσσέλ, που κι αυτός ετοιμαζόταν ν' αποδράσει μόνος του. Βρισκόταν στήν ίδια θέση μέ μένα καί τόν ετοίμαζαν κι αυτόν γιά τήν Ε.Σ.Μ.

Όταν τέλειωσαν οι 30 μέρες, αδυνατισμένος κι εξοργισμένος, βρέθηκα δεμένος μαζί μέ τόν Έντγκαρ.

"Είσαι καί σύ γιά τό ταξίδι;

— Άστα νά πάνε, Γάλλε! Κι απ' ότι ξέρω... δέν είναι Μαϊάμι εκεί πέρα.

— Τουλάχιστον τήν πληρώσαμε μόνο εμείς οι δυό, δέν είναι καί τόσο άσχημα τά πράγματα.

— Τό πιό αστείο, είναι ότι νομίζουν πως τήν οργανώναμε μαζί τή δουλειά... Τέλος πάντων, όταν φτάσουμε εκεί, βλέπουμε."

Δέν θ' αργούσαμε νά συνειδητοποιήσουμε τήν κατάσταση. Μάς έβαλαν σέ μιά κλούβα καί, μέ τήν απαραίτητη συνοδεία, πήραμε τό δρόμο γιά τήν κόλαση.

Η Ειδική Σωφρονιστική Μονάδα, πιό απλά Ε.Σ.Μ., είχε χτιστεί ειδικά

γιά τά σκληρά καρύδια τού Καναδά καί γενικά γιά όσους θεωρούσε επικίνδυνους η διοίκηση τών φυλακών. Συνήθως όμως έκλειναν εκεί τούς φανατικούς τών αποδράσεων. Οι αρχιτέκτονες είχαν μελετήσει τό πρόβλημα τής υψηλής ασφαλείας καί χρησιμοποίησαν σ' αυτή τήν κατασκευή, κυρίως τήν ηλεκτρονική καί τό μπετόν αρμέ. Περιφρονώντας κάθε ανθρώπινο συναισθηματισμό είχαν χαράξει μέρα μέ τή μέρα σχέδια που αποσκοπούσαν νά καταστρέψουν τόν ψυχικό κόσμο τών ανθρώπων, σχέδια που θά χάριζαν στόν Καναδά, μετά από μερικά χρόνια, τούς πιό αιμοβόρους εγκληματίες που γνώρισε ποτέ. Φτιαγμένη γιά νά καταστρέφει, η Ε.Σ.Μ. μάς έκανε στυγνούς εγκληματίες· από απλώς επικίνδυνοι στήν αρχή, γινόμασταν εκεί μέσα σωστά θηρία.

Η κλασική απόδραση σήμαινε νά πριονίζεις κάγκελα· αποφάσισαν λοιπόν νά εκμηδενίσουν αυτόν τόν κίνδυνο καί δέν έφτιαξαν καθόλου παράθυρα. Έτσι, τά κελιά ήταν κλειστά κουτιά από μπετόν όπου δέν έμπαινε ποτέ τό φώς τής μέρας. Μιά αυτόματη μεταλλική πόρτα, ήταν τό μοναδικό άνοιγμα. Στό ταβάνι, υπήρχε ένα άθραυστο κι αλεξίσφαιρο τζάμι, περίπου 1,5Χ1, απ' όπου οι ένοπλοι φύλακες επέβλεπαν τούς φυλακισμένους. Επίσης, είχαν φτιάξει μιά μικρή τρύπα μέ μιά σχάρα από πάνω, απ' όπου διοχέτευαν αέριο κάθε φορά που κάποιος κρατούμενος είχε τό θράσος νά διαμαρτυρηθεί.

Τό φώς ήταν αναμμένο 24 ώρες τό 24ωρο. Πράγμα που σήμαινε ότι όποιος ήταν καταδικασμένος νά ζεί σ' αυτές τίς συνθήκες ξεχνούσε τί θά πεί νύχτα ή έστω μισοσκόταδο. Αυτό τό μόνιμο φώς γινόταν βασανιστικό. Μερικοί δέν μπορούσαν νά κοιμηθούν πιά καί τό νευρικό τους σύστημα κατάρρεε μέρα μέ τή μέρα... μέχρι που τρελαίνονταν ή αυτοκτονούσαν. 2 εξαεριστήρες διοχέτευαν τό απαραίτητο οξυγόνο γιά νά επιβιώνουμε. Ο έλεγχος ήταν εξονυχιστικός. Οι φύλακες, προστατευμένοι πίσω από γυάλινα αλεξίσφαιρα τζάμια πολύ σπάνια έρχονταν σ' επαφή μέ τό φυλακισμένο. Άν παρουσιαζόταν κάποια ανάγκη, δέν έρχονταν ποτέ κάτω από 3 μαζί γιά έναν κρατούμενο. Οι 4 πλήρως εξοπλισμένοι πυργίσκοι που υψώνονταν πάνω απ' αυτή τήν τσιμεντένια κόλαση, έκαναν μάταιη κάθε απόπειρα απόδρασης. Οι αρχιτέκτονες διαβεβαίωσαν τήν ομοσπονδιακή κυβέρνηση ότι δέν υπήρχε καμιά περίπτωση νά τό σκάσει κανείς μέσα από ένα τέτοιο κατασκεύασμα.

Σ' όλη τή διαδρομή πρός τήν Ε.Σ.Μ., δέν είχα παρά μιά σκέψη στό μυαλό μου: "Δέν θά μπορέσω νά κάνω τίποτα". Η φήμη αυτής τής Μονάδας δέν ήταν υπερβολική. Υπόβαλαν τούς ανθρώπους σέ τέτοιες ψυχικές δοκιμασίες που κάθε σχέδιο απόδρασης ήταν προκαταβολικά αποτυχημένο. Ένιωσα έναν αόριστο φόβο όταν η κλούβα σταμάτησε μπροστά σέ μιά τεράστια πινακίδα, 20 μέτρα απ' τήν είσοδο που έλεγε: "Απαγορεύεται η διέλευση. Δώστε τά στοιχεία σας μέ τό μεγάφωνο. Μήν περνάτε χωρίς άδεια." Από τό κέντρο ελέγχου, ένας οπλισμένος άντρας έγνεψε στήν κλούβα νά προχωρήσει. Μπήκαμε σέ μιά μικρή αυλή. Οι καγκελόπορτες ξανάκλεισαν πίσω μα. Μάς διέταξαν νά κατεβούμε ενώ ο φρουρός τού πυργίσκου δέν μάς άφηνε απ' τά μάτια του.

Οι αλυσίδες μας βροντούσαν πάνω στό ασφαλτοστρωμένο έδαφος. Ο μπάτσος που μέ συνόδευε, μού είπε μ' ένα χαμόγελο όλο κακία:

"Θά καλοπεράσεις εδώ, Μεσρίν... Δοκίμασε νά παίξεις μέ κανένα μαχαίρι καί θά σέ συγυρίσουν."

Δέν απάντησα σ' αυτή τήν πρόκληση που σάν μοναδικό σκοπό είχε νά μέ κλείσουν στήν απομόνωση απ' τήν πρώτη κιόλας ώρα. Είχα κάνει ήδη 30 μέρες εκεί πέρα καί δέν είχα καμιά διάθεση ν' αρχίσω τή διαμονή μου εκεί μ' αυτό τόν τρόπο.

Μπήκαμε στό κεντρικό κτίριο. Δέν υπήρχαν όροφοι. Όλη η φυλακή ήταν κτισμένη πανομοιότυπα καί μόνο τό κτίριο τής διεύθυνσης είχε παράθυρα. Όλα τ' άλλα κτίρια είχαν λείους τοίχους χωρίς τό παραμικρό άνοιγμα, έξω από μιά θωρακισμένη πόρτα σέ κάθε πλευρά τού κτιρίου, γιά νά περνάνε οι φρουροί.

Μάς υποδέχτηκε ο αρχιφύλακας Γκωτιέ, υπεύθυνος ασφαλείας. Αυτός ο τύπος δίκαια θεωρούνταν το πιό μεγάλο κάθαρμα τής διεύθυνσης τών φυλακών. Ήταν γύρω στά 40, σωματώδης, μέ μαύρη ζώνη τού τζούντο 4 ντάν, αυτά ώς πρός τήν εμφάνιση. Όσο γιά τό πνεύμα του, δέν υπήρχε αμφιβολία ότι ήταν δαιμόνιο· έτρεφε ένα χρόνιο μίσος γιά τούς κρατούμενους. Η παντοδυναμία του τού επέτρεπε κάθε αυθαιρεσία. Μιά μέρα, είχε πεί σ' έναν κρατούμενο:

"Η Ε.Σ.Μ. είναι νεκροταφείο κρατουμένων καί θά σέ κάνω νά ψοφήσεις εδώ μέσα."

Κι ο άνθρωπος πέθανε πράγματι· μέ τίς συνεχείς προκλήσεις του, ο Γκωτιέ τόν είχε σπρώξει στήν αυτοκτονία.

Ήξερα επίσης ότι είχε ορκιστεί νά μέ κάνει νά φτύσω αίμα. Μόλις μέ είδε, μέ κάρφωσε μέ τό βλέμμα του. Ήξερα τή μέθοδό του. Αν τόν κάρφωνα κι εγώ, θά μού έκανε αναφορά γιά "αναιδές ύφος". Βάλθηκα λοιπόν νά κοιτάζω τόν τοίχο. Διέταξε νά μάς βγάλουν τίς αλυσίδες καί τίς χειροπέδες. Έπειτα, μού είπε:

"Ώστε εσύ είσαι ο Μεσρίν; ... Εδώ δέν θά έχεις τήν ευκαιρία νά φτιάχνεις μαχαίρια γιά νά καθαρίζεις τούς φύλακές μου. Σέ προειδοποιώ: στήν Ε.Σ.Μ., λυγίζουμε ακόμα καί τ' ατσάλι. Όσοι έρχονται έτοιμοι νά πουλήσουν τσαμπουκά, ξαναβγαίνουν αρνάκια από δώ μέσα. Γιά αρχή, θά σέ βάλω στήν απομόνωση γιά 2 μήνες, στό κελί σου δέν θά υπάρχει τίποτα εκτός από τ' απαραίτητα γιά νά πλένεσαι. Απαγορεύεται ρητά νά μιλάς, εκτός απ' τήν ώρα τού περίπατου. Απαγορεύεται νά δώσεις τσιγάρο σ' άλλο κρατούμενο γιατί θά τιμωρηθείς γιά λαθρεμπόριο. Απαγορεύεται νά καλύπτεις τό πρόσωπό σου μέ τό σεντόνι τή νύχτα· άν αφήνουμε τά φώτα αναμμένα, είναι γιά νά σάς βλέπουμε. Δικαιούσαι νά γράφεις στό δικηγόρο σου καί νά δέχεσαι επισκέψεις του. Άν κάνεις έστω καί τήν παραμικρή στραβοτιμονιά θά σέ κάνω νά μετανοιώσεις που έφυγες απ' τή Γαλλία. Έγινα σαφής;

— Μάλιστα κύριε... Καί πολύ σαφής, μάλιστα!

— Τί θές νά πείς;

— Θέλω νά πώ ότι άν μπορείτε νά λυγίζετε ακόμα καί τ' ατσάλι θά σάς είναι ευκολότερο νά λυγίζετε μερικούς ανθρώπους.

— Όχι μερικούς, Μεσρίν, τούς πάντες."

Έπιασε τό χαμόγελό μου. Μ' εκδικητικό ύφος, μού είπε:

"Από δώ δέν τό σκάει κανένας. Γι' αυτό ακριβώς βρίσκομαι εδώ. Όποιος επιχειρήσει κάτι τέτοιο θά τό μετανοιώνει μέχρι νά πεθάνει."

Έπειτα, γυρίζοντας στό φύλακα, είπε:

"Πάρτε τον, κελί 10, μπλόκ 1."

Γιά νά πάω ώς εκεί, πέρασα πρώτα από 3 αυτόματες καγκελόπορτες. Ούτε ένας φύλακας δέν τριγυρνούσε στούς διαδρόμους. Βρισκόντουσαν όλοι πίσω απ' τ' άθραυστα τζάμια, εκτός από τό κεντρικό τμήμα ελέγχου όπου πέρασα από έναν ανιχνευτή μετάλλων. Θά περνούσα από κεί 1.800 φορές στούς 10 μήνες που θά έμενα στήν Ε.Σ.Μ.

Όταν έφτασα στό κελί μου, κατάλαβα γιατί κάθε απόπειρα απόδρασης ήταν καταδικασμένη. Μάς είχαν χτίσει ζωντανούς. Τό κελί ήταν μικρό αλλά πολύ καθαρό. 2 λαμπτήρες νέον, καλυμμένοι μέ μιά σχάρα, έβγαζαν ένα έντονο φώς που θά έπρεπε νά υπομένω μέρα-νύχτα. Δέν μπορούσα νά κάνω τίποτ' άλλο έξω απ' τό νά κοιτάω τούς τοίχους ώρες ολόκληρες, μέρες, μήνες. Δέν μού έκανε πιά καμιά εντύπωση που μερικοί τρελαινόντουσαν καί προτιμούσαν νά ψοφήσουν παρά νά επιβιώσουν μέσα σ' αυτό τόν τρελό κόσμο. Αντίθετα, η τροφή ήταν εξαιρετικά καλή. Στό μπλόκ ήμασταν 12 κρατούμενοι. Οι 5 ήταν φίλοι μου. Πάνω στή μεταλλική πόρτα τού κελιού μου, υπήρχε ένα μικρό άθραυστο τζαμάκι απ' όπου μπορούσε νά μέ παρακολουθεί ο φύλακας. Μπορούσα όμως κι εγώ νά βλέπω τόν κρατούμενο που βρισκόταν απέναντί μου. Ήταν ο Έντγκαρ Ρουσσέλ. Δέν μπορούσαμε νά μιλήσουμε. Μικρόφωνα εγκατεστημένα στά κελιά έπιαναν κάθε ύποπτο θόρυβο. Είχα ότι μού χρειαζόταν γιά νά γράφω. Έγραψα μέ κεφαλαία γράμματα γιά τόν Ρουσσέλ: "ΤΙ ΜΠΟΥΡΔΕΛΟ!" Μού έγνεψε καταφατικά καί μού έστειλε κι εκείνος ένα μήνυμα: "ΑΥΡΙΟ... ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ."

Τού έδωσα νά καταλάβει πως όλα ήταν εντάξει. Αυτές οι λίγες λέξεις που ανταλλάξαμε δέν είχαν καμιά σημασία, αλλά αποτελούσαν πρόκληση στήν απομόνωσή μας.

Η νύχτα πέρασε κανονικά, αλλά τό φώς δέν μέ άφησε νά κοιμηθώ. Ένιωθα νά μέ κατασκοπεύουν συνεχώς. Τό πρωί, ένας-ένας, πήγαμε στό λουτρό καί μετά έφτασε κι η ώρα τού περιπόθητου περίπατου. Περπατούσαμε 3-3 σέ μιά μικρή αυλή. Ο Ρουσσέλ έτυχε στήν ίδια τριάδα μ' εμένα κι έναν άλλο πολύ εντάξει τύπο, τόν Πιέρ Λαμπρέ, που στήν τελευταία του απόδραση από ένα νοσοκομείο είχε τραυματιστεί σοβαρά από έναν μπάτσο' τόν είχε πυροβολήσει εξ επαφής παρόλο που ήξερε ότι ο Πιέρ ήταν άοπλος. Βρισκόμασταν λοιπόν μεταξύ φίλων κι έτσι μπορούσαμε νά μιλάμε ανοιχτά.

"Λές νά υπάρχουν μικρόφωνα σ' αυτή τήν αυλή; Μού είπε.

— Μ' αυτά τά παλιόσκυλα, όλα είναι πιθανά. Άς μιλάμε σιγά."

Περπατώντας πάντα, ο Ρουσσέλ μού είπε:

"Αυτή τή φορά, δέν γίνεται τίποτα. Είδες τί ασφάλεια υπάρχει!

— Ναί, γιά τήν ώρα είναι αδύνατον. Άς αφήσουμε νά περάσουν οι 2 δοκιμαστικοί μήνες. Μετά, θά μάς βάλουν στό μπλόκ 2. Θά μπορούμε νά δουλεύουμε 4 ώρες τήν ημέρα στά εργαστήρια. Υπάρχουν 2: "Ξυλουργείο" καί "Μεταλλουργείο". Κι εργαστήριο σημαίνει υλικά. Άς περιμένουμε... Αυτό που χρειάζεται κυρίως είναι υπομονή. Άν υπάρχει κάποια τρύπα, θά τό βρούμε, αλλά γιά τήν ώρα τό καλύτερο που έχουμε νά κάνουμε είναι ν' αλλάξουμε κουβέντα. Δέν ωφελεί σέ τίποτα νά μιλάμε στό βρόντο... Ο.Κ., παιδιά;

— Ο.Κ.", μού απάντησαν οι δυό φίλοι μου.

Οι 2 μήνες πέρασαν. Ήξερα τι είχα νά περιμένω απ' τούς φύλακες, που είχαν διαλεχτεί ανάμεσα στά χειρότερα καθίκια τού προσωπικού τών φυλακών. Ήταν σκληροί κι αμείλικτοι, κι είχαν κάθε δικαίωμα πάνω μας. Οι προκλήσεις τους ήταν συνεχείς καί σάν μοναδικό σκοπό είχαν νά μάς αναγκάσουν ν' απαντήσουμε. Όποιος έπεφτε σ' αυτή τήν παγίδα, όποιου τά νεύρα έσπαγαν, είχε ν' αντιμετωπίσει τρομερές συνέπειες. Τού έριχναν αέριο, μετά, μέ τά χέρια δεμένα στήν πλάτη, τόν μαστίγωναν στά πιό ευαίσθητα σημεία του. Ένας Αγγλοκαναδός, που είχε απαντήσει απλώς στόν Γκωτιέ, είχε γυρίσει απ' τήν απομόνωση σέ αξιοθρήνητη κατάσταση, μέ τό πρόσωπο καμένο απ' τ' αέρια, τό κορμί σημαδεμένο απ' τά χτυπήματα. Τόν είχαν τσακίσει σωματικά καί ψυχικά. Είχα εξοργιστεί, αλλά τό βούλωσα, γιατί δέν είχα άλλη εκλογή.

Ο Γκωτιέ μέ είχε προκαλέσει επανειλημμένα, αλλά ποτέ μου δέν παρασύρθηκα. Γινόταν έξαλλος γιατί οι απαντήσεις μου περιορίζονταν σ' ένα: "Μάλιστα, κύριε' όχι, κύριε." Σκεφτόμουνα μέσα μου: "Άντε γαμήσου, παλιόπουστα, άν τά καταφέρω καμιά μέρα, θά σέ κάνω νά πληρώσεις πολύ ακριβά αυτά που τραβάμε."

Μού έκαναν έρευνα σχεδόν καθημερινά. Έπρεπε νά γδύνομαι. Δέν υπήρχε τίποτα στό κελί μου' ακόμη καί τό σερβίτσιο μου ήταν πλαστικό. Οι έρευνες είχαν ένα μοναδικό σκοπό: νά μάς μειώσουν, νά μάς δώσουν νά καταλάβουμε πως δέν ήμασταν πιά τίποτα.

Τά νέα έκαναν τό γύρο όλης τής Ε.Σ.Μ. Μόλις είχε γίνει κάποια απόδραση απ' τίς φυλακές τής Σαίντ-Άνν-ντε-Πλέν. Ο Πιέρ Βενσάν, ο Κοκό Μερσιέ κι ο Ρενέ Ζενγκράς, οι 3 φίλοι μου, είχαν πραγματοποιήσει τό σχέδιο που είχαμε φτιάξει μαζί. Τό κλειδί είχε πετύχει. Ήμουνα υπερήφανος κι ευτυχισμένος, γιατί είχα κι εγώ παίξει κάποιο ρόλο σ' όλ' αυτά. Άν δέν είχαν ανακαλύψει τά μαχαίρια στό κελί μου 3 μήνες νωρίτερα, θά ήμουνα ελεύθερος. Έλπιζα μόνο νά κρατήσει πολύ η ελευθερία τους, γιατί ήξερα πως δέν θά μέ παρατούσαν. Κι οι 3 τους ήταν ειδικευμένοι στίς ένοπλες επιθέσεις καί τό είχαν αποδείξει.

Οι εφημερίδες είχαν κάνει ρεντίκολο τό διευθυντή καί τήν ασφάλεια τής Σαίντ-Άνν-ντε-Πλέν, πρός μεγάλη μου ικανοποίηση. Η επιτυχία τών φίλων μου ήταν λίγο σάν μιά εκδίκηση γιά τίς 30 μέρες απομόνωσης που είχα φάει τότε.

Η φοίτησή μας στήν απομόνωση τέλειωσε. Μάς έβαλαν στό μπλόκ 2. Οι συνθήκες κράτησης σ' ότι αφορούσε τήν ασφάλεια ήταν οι ίδιες, αλλά κάμποσα πράγματα ήταν διαφορετικά. Ο περίπατος γινόταν σέ μιά μεγάλη αυλή όπου υπήρχε σχεδόν παντού χορτάρι. Εκεί πάνω, υπήρχε καί τό μοναδικό γήπεδο τέννις. Αλλά τό παιχνίδι γινόταν μέ ξύλινες ρακέτες φτιαγμένες στό ξυλουργείο. Αυτή η λεπτομέρεια ήταν βασική γιά τήν απόδρασή μας.

Η αυλή ήταν ως εξής: 5Χ5. Η πλευρά απ' όπου ερχόμασταν απ' τά κελιά μας είχε έναν τοίχο από μπετόν μέ μιά μόνο αυτόματη πόρτα. Οι 3 άλλες πλευρές τής αυλής ήταν προστατευμένες μέ δυό ψηλά κιγκλιδώματα μέ αιχμηρές άκρες. Αυτά τά 2 κιγκλιδώματα βρίσκονταν σέ απόσταση 3 μέτρων τό ένα απ' τό άλλο καί τό έδαφος ανάμεσά τους ήταν σπαρμένο μέ αιχμηρά σίδερα. Ένας πυργίσκος μ' ένα φρουρό στήν αριστερή γωνία, ένας άλλος στή δεξιά γωνία, κι απ' τήν άλλη μεριά φρουροί που περιπολούσαν μ' ένα

σκυλί. Κοίταζα τά 2 κιγκλιδώματα που ήταν τό μοναδικό εμπόδιο ανάμεσα σέ μένα καί τήν ελευθερία μου. Η ύπαρξη οπλισμένων φρουρών έκανε τήν απόδραση αδύνατη. Επιπλέον, είχαν χαράξει στήν αυλή μας, μιά άσπρη γραμμή σέ απόσταση 2 μέτρων απ' τό πρώτο κιγκλίδωμα· απαγορευόταν αυστηρά νά τήν περάσει κανείς γιατί αλλιώς θά τόν πυροβολούσαν οι φρουροί μόλις τόν έβλεπαν. Αλλά ήταν πραγματικά αδύνατο νά δραπετεύσω; ... Δέν ήμουνα καί τόσο σίγουρος. Οι άνθρωποι ξεχνιούνται καμιά φορά καί αποκτούν ορισμένες συνήθειες... Υπήρχε ίσως μιά πιθανότητα, άν δεχόμουνα νά διακινδυνεύσω τήν ίδια μου τή ζωή.

Στήν αυλή, είχα ξαναβρεί 2 ωραίους τύπους, ντόμπρους καί ζόρικους. Τόν Αντρέ Φιγιόν, που τόν κατηγοροϋσαν γιά τό φόνο ενός άλλου κρατούμενου που ήταν χαφιές τής διοίκησης· τόν είχαν βρεί, όπως έχω ήδη πεί, μ' ένα κατσαβίδι στό αριστερό μάτι, χωμένο ώς τά μυαλά. Καί τόν Ροζέ Πουαριέ, που είχε καταδικαστεί σέ ισόβια γιατί σκότωσε έναν κρατούμενο μέ 10 μαχαιριές γιά προσωπικούς λόγους. Ήμασταν σάν μιά οικογένεια καί μπορούσαμε νά μιλάμε ανοιχτά. Ο Αλμπέρ Τιμπώ, ο φίλος μου, ήταν κι αυτός μέλος τής ομάδας.. Οι συζητήσεις μας είχαν μονάχα ένα σκοπό: νά βρούμε τήν τρύπα, τήν ατέλεια. Τό πιό δύσκολο ήταν νά βρούμε υλικά. Τή νύχτα, δέν μπορούσαμε μέ κανένα τρόπο νά βγούμε απ' τά κελιά μας. Έπρεπε νά επιχειρήσουμε νά τό σκάσουμε μέρα. Αλλά ήμασταν σίγουροι ότι κάτι τέτοιο ήταν αδύνατο. Αφοσιωθήκαμε στίς σωματικές ασκήσεις καί κάναμε γυμναστική συνέχεια γιά νά είμαστε πάντα σέ φόρμα.

Έφτασε ο χειμώνας. Κάναμε περίπατο στήν αυλή όταν έφτασαν τά άσχημα νέα. Είχαν ξαναπιάσει τόν Ζάν-Πώλ Μερσιέ. 3 μέρες αργότερα, ήρθε η σειρά τού Πιέρ Βενσάν καί τού Κοκό Μερσιέ... Καί τό κακό τρίτωσε όταν έπιασαν καί τόν φίλο μου τόν Ρενέ Ζενγκράς. Είχαν ξαναπιάσει όλους τούς δραπέτες τής Σαίντ-Άνν-ντε-Πλέν κι όλοι αυτοί οι ωραίοι τύποι θά μεταφέρονταν στήν Ε.Σ.Μ. Ήμουνα λοιπόν σίγουρος ότι θά τούς ξανάβλεπα μετά τό υποχρεωτικό σεμινάριο στό μπλόκ 1.

Καμιά φορά άκουγα κάποιον νά ουρλιάζει καί νά λέει ότι δέν αντέχει άλλο. Χτυπιόταν πάνω στήν πόρτα του μέ τή λύσσα που φέρνει η απελπισία. Ωστόσο ησύχαζε γρήγορα, γιατί κατέφθανε ο Γκωτιέ μέ καμιά δεκαριά φύλακες, τού έριχνε αέριο καί τόν πέταγε βίαια στό πειθαρχείο. Όσο περνούσε ο καιρός, τόσο πιό πολύ μισούσα αυτό τό κάθαρμα που δέν έχανε ευκαιρία νά μ' ερεθίζει. Έκανε τά πάντα γιά νά μέ προκαλέσει καί νά πέσω στήν παγίδα. Αλλά ποτέ δέν έπαιξα τό παιχνίδι του. Φερόμουνα μέ παραδειγματική ευγένεια, πράγμα που τόν εξόργιζε ακόμα πιό πολύ.

Εδώ καί λίγο καιρό δούλευα στό ξυλουργείο. Έβγαινα από τό κελί μου αφού πρώτα μ' έψαχναν, περνούσα 2 καγκελόπορτες καί μετά απ' τόν ανιχνευτή μετάλλων. Μετά ξαναπερνούσα άλλες 2 καγκελόπορτες κι έφτανα στήν πόρτα τού εργαστηρίου. Μέ έψαχναν γιά άλλη μιά φορά προτού μπώ. Τά 2 εργαστήρια ξυλουργείου καί μετάλλου ήταν συνεχόμενα. Στό κάθε ένα δούλευαν 7 κρατούμενοι. Μάς επιτηρούσαν φρουροί. 2 απ' αυτούς μάς παρακολουθούσαν συνέχεια πίσω απ' τά κάγκελα, μέ τό ρεβόλβερ στό ένα πλευρό, καί τή χειροβομβίδα αερίου καί τή μάσκα στό άλλο. Κατασκόπευαν όλες μας τίς κινήσεις, όλες μας τίς κουβέντες. Βρίσκαμε τήν ησυχία μας μόνο όταν έμπαιναν μπροστά οι μηχανές. Ο σκοπός μας ήταν ένας καί μοναδι-

κός: η απόδραση μέ οποιοδήποτε τίμημα. Αλλά όσο περνούσε ο καιρός, τόσο καί πιό ακατόρθωτη μάς φαινόταν μιά τέτοια απόπειρα: τά άλυτα προβλήματα ήταν πάρα πολλά. Η μόνη λύση ήταν νά επιχειρήσουμε κάτι τή μέρα, τήν ώρα τού περίπατου, αλλά τί; Ο έλεγχος που μάς έκαναν ήταν τόσο αυστηρός που ούτε καρφίτσα δέν μπορούσε νά βγεί απ' τό εργαστήριο. Ήμασταν ανίκανοι νά βρούμε μιά λύση κι αυτή η έλλειψη κάθε δυνατότητας μάς εξόργιζε. Τό θάρρος δέν μετράει καθόλου χωρίς ένα καλό σχέδιο. Γύρω στίς 20 Φλεβάρη 1972, όλοι μου οι φίλοι συγκεντρώθηκαν στό μπλόκ 2. Ο χειμώνας ήταν βαρύς. Είχαμε πάνω από ένα μέτρο χιόνι. Μέ τόν Ζάν-Πώλ Μερσιέ γίναμε αμέσως αχώριστοι. Βλέπαμε τά πράγματα μέ τόν ίδιο τρόπο. Ήξερα πως ήταν ικανός νά κάνει απίστευτα πράγματα. Ότι ήταν έτοιμος νά επιχειρήσει τό αδύνατο. Δούλευε στό μεταλλουργείο μαζί μέ τόν Πιέρ. Τά υλικά ελέγχονταν από ένα φύλακα που ήταν ο μόνος που είχε κλειδιά γιά τήν αποθήκη τών εργαλείων. Τό ίδιο συνέβαινε καί στό δικό μου εργαστήριο. Ο χειμώνας μπορεί νά ήταν βαρύς, αλλά η άνοιξη έλιωσε τό χιόνι καί μάς έφερε τήν ελπίδα.

Ενώ κάναμε περίπατο, πήρα τόν Ζάν-Πώλ κατά μέρος:

"Άκουσε, μικρέ, πρέπει νά κινούμε κάτι, ακόμα κι άν είναι ν' αφήσουμε τά τομάρια μας εδώ μέσα. Πρέπει νά βρούμε τρόπο νά περάσουμε απ' αυτά τά καταραμένα κάγκελα.

— Θέλεις νά πείς τήν ώρα τού περίπατου;

— Ναί, στό φώς τής μέρας.

— Μά αυτό είναι αυτοκτονία!

— Κι εδώ μέσα πεθαίνουμε... τί αλλάζει!

— Τίποτα, έχεις δίκιο. Σύμφωνοι, Ζάκ. Λοιπόν άς ορίσουμε μιά προθεσμία, γιατί αλλιώς θά τρελαθούμε απ' τήν πολλή σκέψη.

— Πρίν τό φθινόπωρο, ή είμαστε έξω ή τά ξεχνάμε όλα. Ο.Κ.;

— Ο.Κ."

Τόν κοίταξα χαμογελώντας καί τού 'σφιξα τό χέρι γιά νά επισφραγίσω τή συμφωνία μας.

"Ή έξω ή νεκροί, ακόμα έστω κι άν ξεσκίσουμε τίς σάρκες μας πάνω στά κάγκελα."

Θά κρατούσαμε τήν υπόσχεσή μας.

Είχαμε παρατηρήσει ότι τήν ώρα τού περίπατου μερικοί φρουροί στούς πυργίσκους λαγοκοιμόντουσαν κι ιδιαίτερα τή Δευτέρα τό πρωί. Βγάλαμε τό συμπέρασμα ότι έπιναν πολύ τήν Κυριακή τό βράδυ. Γιά πολλές βδομάδες παρατηρούσαμε αυτή τήν ανθρώπινη αδυναμία γιά νά σιγουρευτούμε γιά τήν απροσεξία τών φρουρών που ήταν υπεύθυνοι γιά τήν επιτήρησή μας. Πέταξα πολλές φορές τή μπάλα τού τέννις κοντά στά κάγκελα, πέρα απ' τήν άσπρη γραμμή, χωρίς νά προκαλέσω καμιά αντίδραση απ' τή μεριά τών πυργίσκων. Η τρύπα βρισκόταν εκεί· στό χέρι μας ήταν νά τήν εκμεταλλευτούμε. Είχαμε επισημάνει 5 φρουρούς που κοιμόντουσαν κι είχαμε μάθει τά ονόματά τους. Ο Ζάν-Πώλ ήταν κατενθουσιασμένος:

"Φαντάσου Ζάκ, οι 2 απ' τούς 5 νά βρισκόντουσαν στούς πυργίσκους κάποια Δευτέρα πρωί! Πώς τά βλέπεις τά πράγματα;

— Μάς χρειάζονται υλικά γιά νά κόψουμε τά κάγκελα· εσύ είσαι στό μεταλλουργείο, εσύ πρέπει νά βρείς τή λύση. Νομίζεις ότι θά μπορέσεις ν' α-

ντικαταστήσεις τριγωνικές λίμες; Αν ναί, θά μού βρείς ρινίσματα σιδήρου καί μπορώ νά σού εγγυηθώ ότι οι απομιμήσεις που θά σού φτιάξω θά είναι τέλειες. Μήν ξεχνάς πως ήμουνα κάποτε μακετίστας... Καμιά φορά η τίμια δουλειά σού βγαίνει σέ καλό, τού είπα μ' ένα πλατύ χαμόγελο.

— Καί πώς θά τίς βγάλουμε απ' τό εργαστήριο... Αυτό είναι αδύνατον. Ούτε εσύ ούτε εγώ μπορούμε νά τά καταφέρουμε.

— Δέν θά τίς βγάλουμε ούτε εσύ ούτε εγώ, αλλά ο ίδιος ο Γκωτιέ.

— Πλάκα μού κάνεις; ... Αυτός είναι υπεύθυνος ασφαλείας.

— Ακριβώς, δέν θά σκεφτεί ποτέ τί τού ετοιμάζω. Άκου τήν ιδέα μου. Τίς ξύλινες ρακέτες γιά νά παίζουμε τέννις, τίς φτιάχνουμε εμείς. Δέν έχουμε παρά νά σπάσουμε μερικές καί νά ζητήσουμε νά τίς αντικαταστήσουν. Θά τίς φτιάξω εγώ καί θά βάλω τίς λίμες μέσα στίς λαβές. Όταν παραδώσει ο αρχηγός τού εργαστηρίου τίς ρακέτες στόν Γκωτιέ, θά μάς τίς φέρει ο ίδιος στήν αυλή. Αν τίς περάσει απ' τόν ανιχνευτή, τήν πατήσαμε· αλλά είμαι σίγουρος πως δέν θά τό κάνει... Πώς είναι δυνατό νά σκεφτεί κάτι τέτοιο;"

Ο Ζάν-Πώλ κρατούσε τήν κοιλιά του απ' τά γέλια.

"Α! Ναί! Αυτό είναι τό καλύτερο... Τούς τή φεύγουμε μέ τή συνενοχή τού ψεύθυνου ασφαλείας! Ο.Κ., Ζάκ, θά κάνω ότι μπορώ γιά τίς λίμες."

Σιγά-σιγά τό σχέδιό μας άρχισε νά υλοποιείται. Είχα μιλήσει γι' αυτό σέ όλους μας τούς φίλους γιατί χρειαζόμασταν τήν απόλυτη συνεργασία καί τών 2 εργαστηρίων γιά νά μπορέσουμε νά τό βάλουμε μπροστά. Όλα έγιναν όπως τά είχαμε προβλέψει.

Στίς 21 Αυγούστου 1972, βγήκαμε στήν αυλή. Οι φίλοι μου στάθηκαν στά κατάλληλα σημεία γιά νά βλέπουν άν μάς προσέχουν οι φύλακες. Κάθε κίνηση, άν καί φαινόταν φυσιολογική, ήταν ένα κωδικοποιημένο μήνυμα γιά μένα. Ένας φύλακας στεκόταν έξω απ' τά κάγκελα, στά δεξιά μας· ο σκύλος του καθόταν στά πόδια του. Κρατούσε μιά αυτόματη δωδεκάρα καραμπίνα γεμάτη σκάγια. Είχε πιάσει κουβέντα μέ τό φύλακα στό δεξιό πυργίσκο που μάς είχε γυρίσει τήν πλάτη. Ο φύλακας στόν αριστερό πυργίσκο λαγοκοιμόταν. Είχα αφήσει τό σκάκι του πάνω στό βαρύ κύλινδρο που χρησίμευε γιά τό ίσιωμα τού γηπέδου τού τέννις. Εδώ κι ένα μήνα επαναλάμβανα τίς ίδιες κινήσεις ώστε νά συνηθίσουν οι φύλακες νά μάς βλέπουν νά παίζουμε σ' εκείνο τό σημείο. 2 απ' τούς φίλους μου βρισκόντουσαν απέναντί μου. Ο Ζάν-Πώλ καθόταν σταυροπόδι από πίσω τους. Βρισκόμασταν κοντά στόν τοίχο 4 μόνο μέτρα απ' τό αριστερό κιγκλίδωμα. Ο Λαφλέρ είχε καθίσει πάνω στό σωρό τής άμμου που βρισκόταν απέναντι απ' τόν αριστερό πυργίσκο κι έκανε ότι διάβαζε. Ένας άλλος φίλος έκανε ασκήσεις γυμναστικής στό ύψος τού δεξιού πυργίσκου· οι κινήσεις του θά γινόντουσαν κωδικοποιημένα μηνύματα σέ περίπτωση κινδύνου. Τά μάτια μου έκαναν τό γύρο τής αυλής. Όλα ήταν εντάξει.

"Τώρα, μικρέ, εμπρός!"

Ο Ζάν-Πώλ, μέ φοβερή ευλυγισία, πέρασε τήν άσπρη γραμμή καί ξάπλωσε στό έδαφος μέ τό πρόσωπο πρός τό κιγκλίδωμα. Δέν έκανε τήν παραμικρή κίνηση. Η πράσινη στολή του μπερδευόταν μέ τό χορτάρι. Καμιά αντίδραση απ' τή μεριά τών πυργίσκων... Ο άντρας μέ τό σκύλο συνέχιζε νά κουβεντιάζει. Ο Ζάν-Πώλ δέν έπρεπε ν' αρχίσει νά κόβει πρίν νά τού δώσω εντολή. Αυτός ήταν τά χέρια μου, κι εγώ ήμουνα τά μάτια του. Τό παραμι-

κρό λάθος σήμαινε αποτυχία.

"Εμπρός, κόψε!"

Μέ τήν τριγωνική του λίμα έκοβε τά οριζόντια κάγκελα προχωρώντας πρός τά πάνω. Σέ 10 λεπτά τό άνοιγμα είχε μεγαλώσει αρκετά ώστε νά μπορεί νά περάσει ένας άνθρωπος. Τόν είδα νά προχωράει ανάμεσα στά 2 κάγκελα. Άν τόν έβλεπε έστω κι ένας φύλακας ήταν νεκρός, θά τόν σκότωνε επί τόπου. Αλλά συνέχισε τή δουλειά του ψύχραιμα. Τή στιγμή που ετοιμαζόταν νά κόψει τό δεύτερο κιγκλίδωμα, άκουσα τό αυτοκίνητο τής περιπόλου που ερχόταν.

"Μήν κουνιέσαι... Μήν κουνιέσαι καθόλου."

Πέρασε απ' τό δρόμο που έζωνε τήν αυλή. Ο Ζάν-Πώλ είδε τίς ρόδες νά περνάνε ένα μέτρο απ' τό πρόσωπό του. Τό αυτοκίνητο συνέχισε τήν πορεία του καί σταμάτησε μπροστά στόν αριστερό πυργίσκο. Άν γιά κακή μας τύχη έβγαινε έξω ένα φύλακας τού περιπολικού μαζί μέ τό σκυλί που τούς συνόδευε, όλα μπορούσαν νά συμβούν. Ο φύλακας τού πυργίσκου έσκυψε γιά νά χαιρετήσει τόν οδηγό. Τά νεύρα μας κόντευαν νά σπάσουν' βρισκόμασταν τόσο κοντά στό στόχο! Όταν τό αυτοκίνητο έφυγε ξανά, περίμενα γιά ένα λεπτό, καί μετά είπα στόν Ζάν-Πώλ:

"Ο.Κ., μικρέ, συνέχισε."

Συνέχισε τή δουλειά σά νά μή συνέβαινε τίποτα. Έπειτα τόν είδα νά σέρνεται πρός τά έξω. Είχε κατορθώσει νά περάσει απ' τήν άλλη πλευρά.

Μέ τό κορμί κολλημένο στόν τοίχο, μού είπε:

"Η σειρά σου, Γάλλε."

Οι φίλοι μου έκαναν αντιπερισπασμό. Μέ τή σειρά μου σύρθηκα μέ τήν κοιλιά καί πέρασα απ' τά 2 ανοίγματα. Ένα μόνο πράγμα είχα στό μυαλό μου: θά ήμουνα ελεύθερος. Είχαμε συμφωνήσει μέ τούς φίλους νά φύγουμε 2-2. Η πρώτη αναχώρηση είχε πετύχει... Είχαμε αποφασίσει νά διατρέξουμε όλους τούς κινδύνους — καί τί κινδύνους! — άν μάς ανακάλυπταν, ήμασταν σίγουρα νεκροί' οι εκδικητικοί φύλακες θά μάς σκότωναν σάν τά σκυλιά. Αλλά θά ήταν ο θάνατος ενός ανθρώπου ελεύθερου, ενός ανθρώπου που είχε κάνει τήν επιλογή του. Δέν ένιωθα κανένα φόβο, μόνο μιά τεράστια αποφασιστικότητα κατεύθυνε τίς κινήσεις μου.

Βρέθηκα ξαπλωμένος δίπλα στόν Ζάν-Πώλ. Τά χέρια μας ενώθηκαν κι επισφράγισαν μιά φιλία που δέν ψεύτισε ποτέ. Ώς τό θάνατο, τό θάνατό του, 3 χρόνια αργότερα, όταν σκοτώθηκε απ' τήν αστυνομία τού Μόντρεαλ.

Έπρεπε νά διασχίσουμε τό δρόμο. Ήταν επικίνδυνο γιατί μέ τίς στολές μας ξεχωρίζαμε σάν τή μύγα μές τό γάλα πάνω στήν ανοιχτόχρωμη άσφαλτο. Έδωσα τό σύνθημα γιά ένα νέο αντιπερισπασμό. Έβλεπα τούς φίλους μου που ήταν ακόμα φυλακισμένοι, εκείνους που είχαν πιστέψει στό σχέδιό μας κι εκείνους που πάντα τό αμφισβητούσαν. Υποσχέθηκα στόν εαυτό μου νά μή τούς ξεχάσω καί νά κρατήσω τόν όρκο μου νά επιτεθώ στή φυλακή γιά νά τούς ελευθερώσω όλους.

Κατρακυλώντας, καταφέραμε νά φτάσουμε πολύ γρήγορα ώς τό χαντάκι. Τό χορτάρι ήταν πολύ ψηλό καί δέν φαινόμασταν μές τήν πρασινάδα. Μέ τήν πλάτη γυρισμένη στόν πυργίσκο, αρχίσαμε νά σερνόμαστε μέ τήν κοιλιά. Είδα τόν τρίτο πυργίσκο που ήταν στήν απέναντι γωνία απ' τήν είσοδο. Φαντάστηκα τά μούτρα που θά έκανε ο Γκωτιέ καί δέν μπόρεσα νά συγκρατή-

σω ένα χαμόγελο. Χρειάστηκε νά συρθούμε πάνω από 90 μέτρα γιά νά φθάσουμε σ' ένα μικρό δάσος όπου μπορέσαμε επιτέλους νά σταθούμε όρθιοι, χωρίς νά μάς βλέπουν. Ο Ζάν-Πώλ μέ χτύπησε φιλικά στήν πλάτη:

"Τά καταφέραμε, Γάλλε... Τό καταλαβαίνεις, είμαστε ελεύθεροι!

— Πάμε γρήγορα, μικρέ... Χρειαζόμαστε ένα αυτοκίνητο."

Μέσα απ' τά δέντρα διέκρινα τή φυλακή· αυτό τό ανθρωποφάγο κτίριο δέν μέ είχε καταπιεί. Οι άλλοι περπατούσαν γύρω-γύρω στήν αυλή σάν νά μή συνέβαινε τίποτα. Όλα ήταν ήσυχα. Η επόμενη αναχώρηση θά γινόταν σέ λίγα λεπτά. Ο Λαφλέρ, ο Πιέρ Βενσάν... έπειτα ο Ιμπώ κι ο Ουγιέ, κι οι υπόλοιποι άν τά κατάφερναν.

Αρχίσαμε νά τρέχουμε. Τά δέντρα μάς έκρυβαν ώς τόν αυτοκινητόδρομο· τόν διασχίσαμε καί βρεθήκαμε σ' ένα μικρό δάσος, όπου κυλούσε ένα ρυάκι· τό δρασκελίσαμε. Είχαν περάσει πάνω από 15 λεπτά που είχαμε φύγει απ' τή φυλακή, αλλά βρισκόμασταν ακόμα μέσα στήν επικίνδυνη ζώνη. Τή στιγμή που ετοιμαζόμασταν νά βγούμε απ' τό δάσος, ακούστηκε θόρυβος ελικοπτέρου. Πέσαμε καταγής.

"Σκατά, έδωσαν κιόλας συναγερμό..., είπα.

— Όχι, κοίτα... Πετάει πάνω απ' τόν αυτοκινητόδρομο, είναι απ' τά ελικόπτερα που δίνουν οδηγίες στήν τροχαία. Καί μάς τρόμαξε τόσο ο διάολος!"

Πράγματι, απομακρύνθηκε.

Πέρα, στά χωράφια, οι χωρικοί δούλευαν. Τούς κουνήσαμε από μακριά τό χέρι καί μάς χαιρέτησαν κι αυτοί, ανύποπτοι. Φτάσαμε στή διασταύρωση τών 2 δρόμων. Εκείνη τή στιγμή, ένα αυτοκίνητο μέ 2 άντρες έκοψε ταχύτητα γιά νά πάρει τή στροφή. Όρμησα στήν πίσω πόρτα καί μπήκα στό αυτοκίνητο, πρός μεγάλη έκπληξη τών 2 επιβατών. Ο Ζάν-Πώλ είχε κάνει τό ίδιο απ' τήν άλλη μεριά.

Ο οδηγός πήγε νά διαμαρτυρηθεί.

"Μά τί κάνετε;"

Η απάντηση ήταν κοφτή κι απειλητική:

"Σκασμός... Δραπετεύσαμε απ' τήν Ε.Σ.Μ. Η κάνεις ότι σού λέω, ή σέ καθαρίζω... Διάλεξε."

Καί μόνη η λέξη Ε.Σ.Μ. ήταν συνώνυμη μέ τή λέξη "φονιάς" γιά όλους τούς κατοίκους τής περιοχής. Ο οδηγός τά είχε χαμένα. Προσπάθησα νά τόν καθησυχάσω:

"Θά μάς πάς στό Μόντρεαλ, τίποτα παραπάνω."

Ο φίλος του, πολύ πιό ψύχραιμος, τού εξήγησε ότι τό καλύτερο που είχε νά κάνει ήταν νά υπακούσει στίς εντολές μας. Πήραμε λοιπόν τόν αυτοκινητόδρομο. Ανάγκασα τό φίλο τού οδηγού ν' ανοίξει τό ντουλαπάκι τού αυτοκινήτου γιά νά βεβαιωθώ ότι δέν υπήρχε κανένα πιστόλι. Ο Ζάν-Πώλ τόν έψαξε καί άδειασε τίς τσέπες του. Ο τύπος δέν έβγαζε άχνα· φαινόταν νά διασκεδάζει μέ τήν όλη κατάσταση. Τού είπα εύθυμα:

"Θά σού δανειστώ μερικά δολάρια γιά νά τηλεφωνήσω. Θά στά επιστρέψουν στήν Ε.Σ.Μ. Δέν θά ήθελα νά μέ περάσεις γιά κλέφτη!"

Καί τού έδωσα πίσω τά ρέστα.

Βρισκόμασταν πολύ κοντά στό Μόντρεαλ. Ο συναγερμός θά είχε δοθεί σίγουρα. Μάς έμενε νά περάσουμε τή γέφυρα· μπορεί όμως η αστυνομία νά

είχε στήσει μπλόκο.

"Σταμάτα εδώ.

— Μά...

— Είπα, σταμάτα εδώ."

Σταμάτησε.

"Εσύ κι ο φίλος σου θά κατεβείτε... Μυρίζομαι μπελάδες σέ λίγο. Θά συνεχίσουμε χωρίς εσάς, εκτός κι άν έχετε όρεξη νά φάτε καμιά σφαίρα άν η αστυνομία μάς περιμένει στή γέφυρα."

Ο φίλος του τού είπε νά κάνει ότι τού λέγαμε. Σωματικά, δέν είχαν ούτε ο ένας ούτε ο άλλος τή δύναμη νά μάς αντιμετωπίσουν.

Ο Ζάν-Πώλ κάθισε γρήγορα στό τιμόνι καί ξεκινήσαμε αφήνοντάς τους στήν άκρη τού δρόμου. Δέν μάς περίμενε κανένα μπλόκο. Όταν φτάσαμε στήν πόλη, πήγα γρήγορα σ' ένα τηλεφωνικό θάλαμο καί τηλεφώνησα αμέσως στή Λιζόν.

"Εμπρός, Λιζόν; Είμαι ένας φίλος τού Πιέρ... Τά καταφέραμε... Έλα νά μάς πάρεις γρήγορα."

Τής εξήγησα πού βρισκόμασταν. Ούτε λέξη παραπάνω.

"Θά 'μαι εκεί σ' ένα τέταρτο."

Ο Ζάν-Πώλ άφησε τό αυτοκίνητο σ' ένα πάρκινγκ κι ήρθε νά μέ βρεί. Είχαμε βγάλει τά πουκάμισά μας κι είχαμε μείνει μέ τίς φανέλες. Μέ τά καταλασπωμένα μας παντελόνια, μπορούσαν πολύ εύκολα νά μάς περάσουν γιά οικοδόμους, πάντως όχι γιά δραπέτες. Έπρεπε νά περιμένουμε τή Λιζόν.

Έτσι, μπήκαμε σ' ένα μικρό εστιατόριο καί παραγγείλαμε μέ τό πιό φυσικό ύφος τού κόσμου τόν πρώτο μας ελεύθερο καφέ. Η νεαρή κοπέλα που καθόταν πίσω απ' τόν πάγκο, άκουγε ραδιόφωνο στά κρυφά. Είχαν περάσει 3 τέταρτα που είχαμε φύγει απ' τήν Ε.Σ.Μ. Ξαφνικά ακούσαμε μιά ανακοίνωση απ' τό ραδιόφωνο:

"Προσοχή..., προσοχή... Ανακοίνωση τής αστυνομίας. Μόλις έγινε μιά απόδραση απ' τό Κέντρο Υψηλής Ασφαλείας. 6 επικίνδυνοι εγκληματίες δραπέτευσαν... Αυτοί οι άντρες είναι εξαιρετικά επικίνδυνοι καί πιθανόν οπλισμένοι. Άν τούς επισημάνετε, μήν προσπαθήσετε μέ κανένα τρόπο νά τούς συλλάβατε... Επικοινωνήστε μέ τό αστυνομικό κέντρο τής Λαβάλ... Επαναλαμβάνουμε, αυτοί οι άνθρωποι είναι επικίνδυνοι. Θά σάς μεταδώσουμε κι άλλες πληροφορίες όταν θά έχουμε νεώτερα."

Κι η μουσική ξανάρχισε.

Ο Ζάν-Πώλ μέ κοίταξε σάν νά ήθελε νά μού πεί: "6... δέν είναι κι άσχημα, έ, Γάλλε;" Τού χαμογέλασα.

Η μικρούλα στόν πάγκο, είπε μιλώντας στή φιλενάδα της:

"Θά πρέπει νά βρίσκονται μακριά... Αρκεί νά μήν τούς ξαναπιάσουν!"

Ένιωσα τήν επιθυμία νά τής πώ πως είμασταν πολύ κοντά καί νά τήν ευχαριστήσω γιά τήν ευχή της, αλλά έκανα ότι δέν μ' ενδιέφερε καθόλου η πληροφορία.

Μέ τό ρολόϊ τού εστιατορίου τά 15 λεπτά είχαν περάσει. Βγήκα έξω πρώτος. Τήν αναγνώρισα αμέσως σύμφωνα μέ τήν περιγραφή που μάς είχε κάνει ο Πιέρ. Τής έγνεψα μέ τό κεφάλι. Έκανε κι εκείνη τό ίδιο καί προχώρησε πρός τό αυτοκίνητο. Κάθισα μπροστά, κι ο Ζάν-Πώλ πίσω.

"Γειά σας παιδιά, μάς είπε. Κι ο Πιερό;

— Στήν εξοχή... Αν όλα πάνε καλά, δέν θ' αργήσει νά μάς βρεί.

— Όλα τά σχετικά είναι μέσα στό σάκ-βουαγιάζ."

Είδαμε μέ χαρά τά δυό "38 σπέσιαλ" καί τή καραμπίνα Μ1, μαζί μέ τρείς γεμιστήρες τών 25 σφαιρών. Υπήρχαν επίσης μέσα καί πολλά χρωματιστά πουκάμισα. Φορέσαμε από ένα. Κοίταξα ικανοποιημένος τόν Ζάν-Πώλ.

"Τώρα, μικρέ, είμαστε πραγματικά ελεύθεροι."

Η Λιζόν μάς πήγε σέ μιά πρώτη κρυψώνα. Ο Μπερνάρ, αδελφός ενός φίλου μου, μάς περίμενε εκεί.

Στό ραδιόφωνο μόλις είχαν ανακοινώσει ότι είχαν ξαναπιάσει έναν απ' τούς δραπέτες σέ μπλόκο τής αστυνομίας. Έδωσαν καί τ' όνομά του. Ήταν ο Πιέρ Βενσάν. Η Λιζόν δάκρυσε, αλλά ήξερε ότι αποτελούσε κι αυτό μέρος τού παιχνιδιού. Ο Πιέρ δέν ήταν άνθρωπος που μπορούσε νά μείνει γιά πολύ καιρό κλεισμένος μέσα. Γι' αυτόν, θά υπήρχε πάντα μιά επόμενη απόδραση.

Ο Μπερνάρ μάς έδωσε περούκες, ρούχα καί ψεύτικα γυαλιά. Μάς είπε ότι θ' αλλάζαμε αμέσως κρυψώνα κι ότι αυτή ήταν μόνο προσωρινή. Εγκατασταθήκαμε λοιπόν στήν καρδιά τού Μόντρεαλ, σ' ένα μικρό διαμέρισμα στόν 1ο όροφο, απ' όπου μπορούσαμε νά ελέγχουμε απόλυτα τό δρόμο. Είχαν φροντίσει τά πάντα: φαγητό, ποτά, ραδιόφωνο, τηλεόραση καί κυρίως έναν δέκτη βραχέων γιά νά πιάνουμε τά μηνύματα τών περιπολικών τής αστυνομίας. Τέλος, υπήρχαν όπλα κι αντιασφυξιογόνες μάσκες. Αγκάλιασα τή Λιζόν:

"Ευχαριστώ, κοριτσάκι, εσύ κι ο Μπερνάρ κάνατε καλή δουλειά. Όλα είναι τέλεια. Τώρα κάτι άλλο' δέν θέλουμε νά δούμε κανέναν άλλο εδώ πέρα απ' τούς δυό σας. Θά είστε ο σύνδεσμος μέ τούς φίλους μας, αλλά προσοχή! Γιατί τό τομάρι μας αξίζει πολλά... Κανείς δέν μπορεί νά σάς συσχετίσει μέ μάς' δέν σάς ξέραμε μέχρι σήμερα... Αλλά, κάθε φορά που κάποιος από σάς θά έρχεται νά μάς δεί, πρέπει νά προσέχει πάρα πολύ. Σάς έχω εμπιστοσύνη. Έχουμε πολλή δουλειά νά κάνουμε καί τό παραμικρό λάθος μπορεί νά μάς στοιχίσει τή ζωή καί, ακόμα χειρότερα, τήν ελευθερία μας.

— Μπορείς νά μάς έχεις εμπιστοσύνη, Ζάκ", μού είπε ο Μπερνάρ.

Ο Ζάν-Πώλ, μ' ένα ποτήρι στό χέρι, κοίταζε απ' τό παράθυρο.

"Έ, Γάλλε! Έλα νά δείς τί είναι απέναντί μας."

Ήταν μιά μεγάλη τράπεζα. Στή συνέχεια θά τή ληστεύαμε 2 φορές σέ 3 μέρες... Αλλά εκείνη τή στιγμή τού απάντησα:

"Αυτά, μικρέ, άς τ' αφήσουμε γι' αργότερα. Γιά τήν ώρα, πρέπει νά μείνουμε κλεισμένοι μέσα γιά μερικές μέρες... Γιά άκου!"

Οι σειρήνες τών περιπολικών ούρλιαζαν σ' όλη τήν πόλη. Η αστυνομία ήθελε νά δείξει στόν κόσμο ότι κυνηγούσε τούς υπόλοιπους 5 δραπέτες. Ο Ζάν-Πώλ άνοιξε τό δέκτη τών βραχέων. Τά μηνύματα που ανταλλάσσονταν μάς έκαναν νά χαμογελάμε. Μάς εντόπιζαν συγχρόνως σέ κάθε γωνιά τής πόλης.

Ο Μπερνάρ αποφάσισε νά φύγει. Η Λιζόν θέλησε νά μείνει μαζί μας μήπως καί παρουσιαζόταν καμιά ανάγκη. Τό βράδυ, κάναμε οι 3 μας μιά μικρή γιορτή γιά νά βρέξουμε τή νίκη μας. Η Λιζόν δέν είχε καμιά δέσμευση απέναντι στόν Πιέρ' δέν ήταν γυναίκα του, μονάχα μιά φίλη. Τό ίδιο βράδυ, έγινε ερωμένη τού Ζάν-Πώλ... Ήμουνα χαρούμενος γι' αυτόν, δέν θά μπορού-

σε νά βρεί καλύτερη.

Εγώ, έμεινα ξαπλωμένος γιά πολλή ώρα, μέ τά πιστόλια δίπλα μου καί μέ τά χέρια σταυρωμένα πίσω απ' τό κεφάλι' η σκέψη μου έτρεχε στή Ζανού. Θά πρέπει νά ήταν χαρούμενη γιά τήν επιτυχία μου, αλλά γιά εκείνη θ' άρχιζε ο γολγοθάς τής αναμονής. Κάθε φορά που θά 'πεφτε πιστολίδι, θά μέ σκεφτόταν καί θά έλεγε μέσα της: "Αρκεί νά μήν έχει πληγωθεί!" Είχα σκοπό νά πάω νά τήν ελευθερώσω, αλλά προτίμησα νά τήν αφήσω νά διαλέξει. Δέν τής έμεναν παρά μόνο μερικοί μήνες. Η απόδραση μπορεί νά τής έβγαινε σέ κακό.

Τό πρωί, ο Ζάν-Πώλ μού πρότεινε:

"Άν θέλεις, η Λιζόν μπορεί νά σού φέρει μιά φίλη της, κάποια σίγουρη.

— Όχι, μικρέ... Πρώτα η δουλειά. Μήν ξεχνάς ότι έχουμε κάποιο ραντεβού στή φυλακή σέ 15 μέρες. Δέν θέλω νά δώ κανέναν εδώ..."

Έπειτα, χαμογελώντας τού είπα:

"Μπορώ μιά χαρά νά μείνω 15 μέρες χωρίς γυναίκα! Τί είναι 15 μέρες μπροστά σέ 3 χρόνια αποχή... Αυτό δέν πρέπει νά σάς εμποδίσει νά πηδιόσαστε παιδιά, είπα χαϊδεύοντας τά μαλλιά τής Λιζόν που μόλις είχε μπεί μέσα."

Καί πρόσθεσα κοιτάζοντάς την:

"Έπεσες στήν περίπτωση, κοριτσάκι. Είναι ένας πραγματικός άντρας."

Τόν κοίταξε, τσιμπημένη κιόλας μαζί του, καί μού είπε:

"Τό ξέρω, Ζάκ... Ένας πραγματικός άντρας."

Οι πρωϊνές εφημερίδες μιλούσαν όλες γιά τήν "αδύνατη απόδραση". "Καλή δουλειά", έλεγαν μερικοί που αναγνώριζαν ότι θά πρέπει νά είχαμε τά κότσια γιά νά κάνουμε μιά τέτοια απόπειρα μέρα μεσημέρι. Κι άλλοι τίτλοι έλεγαν: "Πληρώθηκαν οι φύλακες γιά νά κλείσουν τά μάτια;" Ο γενικός εισαγγελέας τού Καναδά δήλωνε: "Οι φύλακες έπρεπε νά πυροβολήσουν!" Ο δημοσιογράφος συνέχιζε διευκρινίζοντας ότι δέν είχαν πυροβολήσει γιατί ακριβώς δέν είχαν δεί τίποτα. Αλλά αυτό που χάρηκα περισσότερο ήταν η κριτική που έκαναν στόν υπεύθυνο ασφαλείας Γκωτιέ. Στή φωτογραφία φαινόταν συντριμμένος απ' τήν αποτυχία του' θά τού στοίχιζε σοβαρές κυρώσεις. Κοιτάζοντας τή φωτογραφία του δέν κρατήθηκα καί είπα:

"Θά τά ξαναπούμε, κάθαρμα!"

Πέρασαν 4 μέρες. Ο Ζάν-Πώλ ήταν ευτυχισμένος. Τήν άλλη μέρα τό πρωί θά πιάναμε δουλειά. Έπρεπε πάση θυσία η αστυνομία νά πιστέψει ότι βρισκόμασταν μακριά απ' τό Μόντρεαλ. Αποφασίσαμε λοιπόν νά ληστέψουμε 2 τράπεζες, τή μιά μετά τήν άλλη, στήν περιοχή όπου έμενε πρίν συλληφθεί. Η αστυνομία θά έβγαζε τό συμπέρασμα ότι κρυβόμασταν σ' εκείνη τήν περιοχή, που βρισκόταν 180 χλμ. απ' τό Μόντρεαλ.

Φύγαμε τή νύχτα μ' ένα κλεμμένο αυτοκίνητο που μάς είχε προμηθεύσει ο Μπερνάρ. Ο οπλισμός μας μάς επέτρεπε ν' αντιμετωπίσουμε κάθε πιθανή κατάσταση. Σέ περίπτωση μπλόκου, ήμασταν έτοιμοι νά πουλήσουμε ακριβά τό τομάρι μας. Ο Ζάν-Πώλ κι εγώ είχαμε δώσει έναν όρκο: "Ξεκινάμε μαζί, θά ξαναγυρίσουμε ή θά πεθάνουμε μαζί". Αυτή η πίστη στή φιλία μας έμεινε ακλόνητη παρόλα όσα έγιναν μετά. Η περιοχή που είχαμε διαλέξει καλυπτόταν σέ ορισμένα σημεία από δάση, μέ μικρά δρομάκια, που έπρεπε νά τά ξέρεις καλά γιά νά μή χαθείς. Ο Ζάν-Πώλ ένιωθε σάν στό σπίτι του, μιά κι ήξερε καί τήν παρανομική γωνιά. Περάσαμε τή νύχτα στό δάσος. Είχαμε πάρει

μαζί μας καί τρόφιμα. Εγώ, είχα μεγαλύτερη πείρα από κείνον στίς λησταίες τραπεζών. Αποφασίσαμε λοιπόν ότι εγώ θά άρπαζα τά λεφτά καί θά έμπαινα πρώτος στήν τράπεζα. Εκείνος θά μέ κάλυπτε. Τό πρωί, ξεκινήσαμε...

Οι 2 τράπεζες απείχαν 10 χλμ. η μιά απ' τήν άλλη· οπότε θά κινητοποιούνταν όλοι οι μπάτσοι τής περιοχής. Βρισκόντουσαν σέ 2 μικρές πόλεις, τή Σαίν-Μπερνάρ-ντε-Ντόρτσεστερ καί τή Σαίν-Ναρσίς-ντε-Λομπινιέρ. Περάσαμε μπροστά απ' τήν πρώτη. Δέν είχε ανοίξει ακόμα. Ο διευθυντής κουβέντιαζε μέ διάφορους τύπους που στέκονταν μπροστά στήν είσοδο. Έπρεπε νά γεμίσουμε τό ντεπόζιτο τού αυτοκινήτου. Κι αυτό κάναμε. Ο υπάλληλος τού γκαράζ ούτε κάν μπορούσε νά φανταστεί τί θά κάναμε μέσα στά επόμενα λεπτά.

"Είσαι σέ φόρμα, μικρέ;

— Είμαι, μπαμπά..., μού είπε ο Ζάν-Πώλ χαρούμενα.

— Εμπρός λοιπόν!"

Πλησίασε σιγά-σιγά καί σταμάτησε τό αυτοκίνητο δίπλα στήν τράπεζα. Οι πελάτες είχαν μπεί όλοι μέσα. Κατέβηκα κρατώντας το M1 μου μέ τήν κομμένη κάνη. Τό είχα κολλημένο στό πλευρό μου. Ο Ζάν-Πώλ μέ ακολούθησε. Είδα αμέσως τό γραφείο τού διευθυντή στ' αριστερά μου. Όρμησα πρός τά κεί, ενώ ο Ζάν-Πώλ διέταξε τούς πελάτες καί τούς υπάλληλους νά καθίσουν ήσυχα. Ο διευθυντής, βλέποντας ότι τό πρόσωπό μου δέν ήταν καλυμμένο μέ μάσκα, αλλά ότι κρατούσα όπλο, μού είπε ξαφνιασμένος:

"Μά... μά, ποιός είστε;

— Ο Άγιος Βασίλης... Έρχομαι γιά ένα δάνειο."

Δέν κατάλαβε τό αστείο. Αναγκάστηκα νά τόν σηκώσω απ' τήν καρέκλα.

"Στό χρηματοκιβώτιο καί γρήγορα!"

Όταν φτάσαμε στήν αίθουσα, είπα στόν Ζάν-Πώλ δείχνοντας τίς ταμίες:

"Πές σ' αυτές τίς μικρούλες ν' ανοίξουν τούς κουμπαράδες τους, θά περάσω νά τούς τρυγήσω."

Ο διευθυντής μού άνοιξε τό χρηματοκιβώτιο. Μέσα υπήρχε ένα δεύτερο χρηματοκιβώτιο μέ ωρολογιακό μηχανισμό. Αυτό βέβαια, δέν τό άνοιξα. Έτσι, μάζεψα απλώς τά χαρτονομίσματα που είχα μπροστά μου καί ρώτησα τό διευθυντή:

"Σέ πόση ώρα ανοίγει;

— Σέ μιά ώρα απ' τή στιγμή που μπαίνει τό πρώτο κλειδί."

Είχα μαντέψει σωστά. Ξαναγύρισα στήν αίθουσα καί μάζεψα τό περιεχόμενο τών 3 ταμείων. Πήδηξα πάνω απ' τόν πάγκο καί είπα:

"Μή κάνετε καμιά τρέλα, ήρωες. Είναι πολύ ωραία μέρα γιά νά πεθάνει κανείς."

Ο διευθυντής, που ίσως ήθελε νά καυχηθεί μπροστά στό προσωπικό του, απάντησε:

"Θά τό προτιμούσα..."

Δέν πρόλαβε νά πεί περισσότερα. Ο Ζάν-Πώλ τόν πυροβόλησε κι η σφαίρα πέρασε 10 εκ. πάνω απ' τό κεφάλι του. Καί, αυτή τή φορά είπε μέ κακία:

"Μήν ξαναπείς ποτέ κάτι τέτοιο... Τήν επόμενη φορά δέν τή γλιτώνεις."

Όταν βγήκαμε απ' τήν πόρτα, έπεσε κάτω κι έκλαιγε σάν μικρό παιδί που τού πήραν τό καλύτερο παιχνίδι του.

Πηδήξαμε στ' αμάξι καί ξεκινήσαμε αφήνοντας εμβρόντητες 2 γριούλες,

που μάς κοίταζαν σά χαζές νά βγαίνουμε από τήν τράπεζα μέ τά όπλα στά χέρια.

"Καί τώρα πάμε γιά τή δεύτερη...", είπα στόν Ζάν-Πώλ.

Είχαν περάσει 2 λεπτά απ' όταν φύγαμε.

"Ευχαριστημένος, φίλε;

— Καταπληκτικό, Γάλλε... Θά τά πάμε πολύ καλά εμείς οι δυό στή δουλειά.

— Γιατί πυροβόλησες;

— Δέν μ' αρέσουν οι μαλάκες."

Ήταν μιά καλή εξήγηση κι αρκέστηκα νά χαμογελάσω. Κοντεύαμε νά φθάσουμε στήν άλλη τράπεζα. Ήταν σέ πιό άβολη θέση. Ενώ ο Ζάν-Πώλ δέν είχε καλά-καλά σταματήσει τ' αμάξι, εγώ είχα κιόλας βγεί κι ορμούσα στήν είσοδο. Ήταν κλειστή καί δέν άνοιγε παρά αυτόματα από μέσα. Έκανα ένα βήμα πίσω καί πυροβόλησα 5 φορές τήν κλειδαριά που έγινε κομμάτια. Έτρεξα γρήγορα στό γραφείο τού διευθυντή. Τό βλέμμα μου διασταυρώθηκε μέ τό δικό του. Τό χέρι του είχε γλιστρήσει μέσα στό συρτάρι τού γραφείου του.

"Όχι τέτοια, τού είπα σημαδεύοντάς τον μέ τό όπλο.

— Μή μού ρίξετε", ήταν η απάντησή του.

Θέλησα αμέσως νά τόν καθησυχάσω.

"Μή φοβάστε... Οι σφαίρες ήταν γιά τήν πόρτα... όλα θά πάνε καλά. Στό χρηματοκιβώτιο!"

Μάζεψα τό περιεχόμενό του βιαστικά. Κι αυτό επίσης ήταν εφοδιασμένο μέ τό ίδιο σύστημα που είχε τό προηγούμενο. Μπήκα στήν αίθουσα κι είδα τόν Ζάν-Πώλ νά παρηγορεί μιά ταμία που είχε πάθει νευρική κρίση. Μού είπε, χαμογελώντας:

"Ωραίους τρόπους έχεις γιά ν' ανοίγεις τίς πόρτες!"

Όλα τά χρήματα τών ταμείων βρίσκονταν στό σάκο μου. Αφού χαιρετήσαμε γιά τελευταία φορά, τούς γυρίσαμε τήν πλάτη καί τρέξαμε στό αυτοκίνητο.

Ο Ζάν-Πώλ ήταν ενθουσιασμένος:

"Είσαι γρήγορος, μού είπε.

— Κι εσύ, μικρέ... Δρόμο γιά τό Μόντρεαλ. Είσαι σίγουρος πως απ' τά δρομάκια θ' αποφύγουμε τά μπλόκα;

— Ξέρεις, μετά από ένα τέτοιο χτύπημα, θά τρελαθούν τελείως. Ούτε κάν που θά σκεφτούν ότι ερχόμαστε απ' τό Μόντρεαλ κι ότι δέν αλλάξαμε κάν αυτοκίνητο. Τό πολύ-πολύ νά βρεθούμε μπροστά σέ κανένα αυτοκίνητο τής αστυνομίας... Τόσο τό χειρότερο γι' αυτούς!"

Τρέχαμε πολύ γρήγορα. Δεξιά κι αριστερά μας απλωνόταν ένα δάσος. Είδα από μακριά τή σιλουέτα μιάς γυναίκας, αλλά καθώς πλησιάσαμε συνειδητοποίησα πως ήταν ένα κοριτσάκι γύρω στά 14-15, που έκανε ώτο-στόπ.

"Σταμάτα, είπα στόν Ζάν-Πώλ, που φρενάρισε μέ όλη του τή δύναμη.

— Νά τήν πάρουμε;

— Γιατί όχι;"

Έσκυψα απ' τό παράθυρο. Τό κορίτσι έτρεχε πρός τό μέρος μας.

"Μπορείτε νά μ' αφήσετε στό γκαράζ τού πατέρα μου; Είναι στό επόμενο χωριό.

– Ο.Κ., ανέβα."

Κι ο Ζάν-Πώλ ξεκίνησε απότομα. Εγώ, άρχισα νά λέω στό κορίτσι:

"Τό ξέρεις ότι στήν ηλικία σου δέν πρέπει νά κάνεις ώτο-στόπ σέ τέτοια μέρη;"

Μού απάντησε ότι είχε χάσει τό λεωφορείο. Έπειτα, κοιτάζοντας τόν Ζάν-Πώλ είπε:

"Τρέχει φοβερά γρήγορα ο φίλος σας!

– Είμαστε λίγο βιαστικοί, νά μάς συγχωρείς.

– Τί δουλειά κάνετε, κύριε;"

Τής χαμογέλασα καί γύρισα γιά νά τήν δώ καλύτερα:

"Είμαι τραπεζίτης, γλυκιά μου... Κι ο φίλος μου τό ίδιο!

– Α! Έτσι."

Είχε σκύψει λίγο μπροστά... καί τά μάτια της γουρλωσαν όταν είδε τήν καραμπίνα που είχα δίπλα μου. Η κατάσταση είχε αρχίσει νά μέ διασκεδάζει. Τής είπα μέ τό ίδιο ύφος:

"Αυτό, είναι γιά νά προστατεύουμε τά χρήματά μας. Όπως καταλαβαίνεις υπάρχουν τόσοι κλέφτες, στίς μέρες μας!"

Μού ξαναείπε: "Α! Έτσι."

Φτάσαμε στό χωριό. Είδα ένα βενζινάδικο. Μέ χτύπησε στόν ώμο.

"Εδώ είναι, κύριε."

Ο Ζάν-Πώλ σταμάτησε καί η μικρή κατέβηκε αφού μάς ευχαρίστησε.

Τήν άλλη μέρα, οι εφημερίδες έγραψαν γι' αυτό τό περιστατικό καί διαπίστωναν ότι τουλάχιστον ήμασταν πραγματικοί τζέντλεμαν. Θά τής έμενε η ανάμνηση γιά νά τή διηγείται στά εγγόνια της.

Ο Ζάν-Πώλ παρόλα αυτά, μέ ρώτησε γιατί τής είπα ν' ανέβει στό αυτοκίνητο. Η απάντησή μου ήταν απλή:

"Σκέψου νά τής τύχαινε τίποτα μέ κανένα κάθαρμα. Καθώς βρισκόμαστε στήν περιοχή, θά μάς τό φόρτωναν κι αυτό... Κι έπειτα είχαμε χρόνο, έτσι δέν είναι, αδερφάκι;"

Όταν φτάσαμε στό Μόντρεαλ, αδειάσαμε τά χρήματα στό πάτωμα γιά νά τά μετρήσουμε. Ήταν 26.000 δολάρια. Δέν ήταν βέβαια μεγάλη περιουσία, αλλά ήταν υπεραρκετά γιά αρχή. Τό πρώτο που έκανα ήταν νά δώσω μερικά στή Λιζόν καί στόν Μπερνάρ. Μέ τόν Ζάν-Πώλ, δέν μάς έμεναν παρά 10 μέρες γιά νά προετοιμάσουμε τήν επίθεση στή φυλακή. Ήμασταν αποφασισμένοι. Οι δυό μας θά επιχειρούσαμε νά καταλάβουμε εξ εφόδου τήν Ε.Σ.Μ. καί νά ελευθερώσουμε όλους τούς κρατούμενους. Μάς χρειάζονταν αρκετά όπλα, 3 αυτοκίνητα καί πάνω απ' όλα έπρεπε νά έχουμε έτοιμα διαμερίσματα. Έφτιαξα έναν κατάλογο τών όπλων γιά τόν Μπερνάρ: 10 καραμπίνες Μ1 μέ γεμιστήρες τών 30 σφαιρών, 5 οπλοπολυβόλα, ένα όπλο μέ τηλεφακό καί 2 αυτόματες δεκάρες καραμπίνες τών 7 σφαιρών. Τού έδωσα τά χρήματα καί τίς διευθύνσεις απ' όπου θά έπαιρνε τά υλικά.

Η Λιζόν ανάλαβε νά νοικιάσει 3 διαμερίσματα μέ ψεύτικο όνομα, πράγμα που δέν ήταν καθόλου δύσκολο. Κάθε διαμέρισμα είχε αρκετά τρόφιμα γιά πολλές μέρες. Αγοράσαμε καί ρούχα. Απ' τούς κρατούμενους που θέλαμε νά βοηθήσουμε νά δραπετεύσουν, οι 8 ήταν πολύ στενοί φίλοι' τίς κρυψώνες τίς προετοιμάζαμε αποκλειστικά γι' αυτούς. Οι άλλοι, άν πετύχαινε η επίθεση, θά έπαιρναν ένα όπλο ανά δύο καί θά δοκίμαζαν τήν τύχη τους ό-

πως είχαμε δοκιμάσει κι εμείς τή δική μας. Δέν τούς χρωστούσα τίποτα, απλώς θά μπορούσαν νά επωφεληθούν απ' τήν ευκαιρία. Όλη αυτή η προετοιμασία μάς κόστισε πολλά χρήματα. Πρίν νά επιτεθούμε στή φυλακή, συμφωνήσαμε μέ τόν Ζάν-Πώλ νά ληστέψουμε κι άλλη μιά τράπεζα, αλλά αυτή τή φορά μέσα στό Μόντρεαλ.

Τή Δευτέρα, 28 Αυγούστου 1972, στίς 10 η ώρα τό πρωί, ανοίξαμε τίς πόρτες τής "Τορόντο Ντομίνιον", μιά τράπεζα που βρισκόταν στό εμπορικό κέντρο "Μεζονέβ". Φορούσαμε περούκες καί γυαλιά ηλίου. Συνηθίζαμε νά κάνουμε τή δουλειά μας μέ ηρεμία. Υπήρχαν καμιά τρισανταριά πελάτες συγκεντρωμένοι μπροστά στά 4 ταμεία. Η αίθουσα ήταν μακρόστενη. Μπήκα πρώτος, κάνοντας τόν πελάτη, μέ τά πιστόλια στή ζώνη. Είχα πάρει μόνο 2 "38 σπέσιαλ". Ο Ζάν-Πώλ στάθηκε δήθεν αδιάφορα δίπλα στά ταμεία, κοντά στήν είσοδο, μέ τό Μ1 κρυμμένο κάτω απ' τή μπλούζα του. Ο διευθυντής τής τράπεζας ήταν σ' ένα γραφείο μέ τζαμαρία καί τηλεφωνούσε. Μού είχε γυρισμένη τήν πλάτη. Προσπερνώντας τά ταμεία, πήγα στό βάθος τής αίθουσας βγάζοντας τό πιστόλι μου. Κανείς δέν είχε πάρει πρέφα.

"Κυρίες καί κύριοι, ληστεία... Καθείστε ήσυχα καί δέν θά πάθετε τίποτα."

Ο Ζάν-Πώλ έβγαλε τήν καραμπίνα του. Άκουσα μιά γυναίκα νά λέει:

"Άχ! Θεέ μου."

"Οι ταμίες ν' ανοίξουν τά συρτάρια καί τά εφεδρικά χρηματοκιβώτια. Οι υπόλοιποι καθείστε φρόνιμα μέ τά χέρια μακριά απ' τό σώμα. Όχι τά χέρια ψηλά."

Όταν έφτασα μπροστά στό πρώτο ταμείο, η ταμίας μέ κοίταξε παράλυτη απ' τό φόβο. Ένώ μάζευα τά χαρτονομίσματα, τής είπα χαμογελώντας:

"Είναι η πρώτη σου ληστεία, γλυκιά μου;"

Μού απάντησε μ' ένα μικρό φοβισμένο "ναί"

"Δέν πονάει όσο μιά γέννα, θά δείς!"

Έπειτα, περνώντας απ' τ' άλλα ταμεία, ξάφριζα τό περιεχόμενο. Δέν είχαμε καιρό γιά τό χρηματοκιβώτιο. Ο διευθυντής τηλεφωνούσε ακόμη, μέ τήν πλάτη γυρισμένη, χωρίς νά φαντάζεται τό παραμικρό απ' όσα συνέβαιναν στήν τράπεζα. Ο Ζάν-Πώλ, βλέποντας πως είχα τελειώσει, είπε, πολύ ευγενικά:

"Ανοίξτε δρόμο, παρακαλώ."

Φύγαμε απ' τήν τράπεζα χωρίς κανένα πρόβλημα. Ο διευθυντής τηλεφωνούσε ακόμα...

Αφού κάναμε 500 μέτρα μέ τ' αμάξι μας, μπήκαμε σ' ένα άλλο καί γυρίσαμε στήν κρυψώνα μας.

Ο Ζάν-Πώλ ήταν ευχαριστημένος... κι εγώ ήμουνα ευχαριστημένος μαζί του. Μ' άρεσε νά δουλεύω μ' αυτό τόν τρόπο χωρίς βία, μέ τό μαλακό. Ποτέ δέν ζητούσα απ' τούς πελάτες μου νά σηκώνουν ψηλά τά χέρια, γιά νά μήν μπορούν νά καταλάβουν οι περαστικοί, βλέποντας απ' τό τζάμι, ότι γινόταν ληστεία. Οι αστυνομικοί δέν θ' αργούσαν νά μάς εντοπίσουν, αφού κάναμε κι άλλες ληστείες, μόνο καί μόνο εξαιτίας τής μεθόδου μας.

Η Λιζόν είχε νοικιάσει γιά λογαριασμό μας ένα άλλο διαμέρισμα πολύ πιό μεγάλο, αλλά κρατήσαμε καί τό πρώτο γιατί είχα σκοπό νά χτυπήσω τήν περίφημη τράπεζα που είχε τόσο πολύ ερωτευτεί ο Ζάν-Πώλ απ' τήν πρώτη

μέρα που φτάσαμε. Αγοράσαμε 2 αυτοκίνητα μέ ψεύτικα ονόματα. Ο Τύπος κι η τηλεόραση μιλούσαν μόνο γιά μάς... Η αστυνομία είχε ξαναπιάσει τόν Λαφλέρ καί τόν Ουγιέ μέσα σ' ένα κλεμμένο αυτοκίνητο, μαζί μέ 2 κορίτσια. Κοίταξα τόν Ζάν-Πώλ:

"Δέν είχανε τύχη. Τώρα μένουμε εμείς οι 2 κι ο Ιμπώ."

Συγκεντρώσαμε όλο τόν απαραίτητο οπλισμό γιά τήν επίθεση στή φυλακή. Όλα ήταν έτοιμα. Δέν είχαμε διανοηθεί κάν νά βγούμε έξω μέχρι εκείνη τή μέρα. Η Λιζόν είχε αγοράσει όλα τ' απαραίτητα που τής είχα ζητήσει, από πένσα μέχρι μαχαίρι, κι από επιδέσμους μέχρι πενικιλίνη. Ήταν λίγο στεναχωρημένη, γιατί αγαπούσε τόν Ζάν-Πώλ κι ήξερε ότι στό τέλος τής βδομάδας θά ρίσκαρε τή ζωή του. Τήν αγκάλιασα:

"Μή στεναχωριέσαι, κοριτσάκι, θά σού ξανάρθει.

— Κι εσύ, Ζάκ;

— Κι εγώ. Έχε μου εμπιστοσύνη."

Τήν Κυριακή 3 Σεπτέμβρη 1972, τό πρωί, κανονίσαμε τίς τελευταίες λεπτομέρειες. Ξέραμε ότι αυτό που είχαμε αποφασίσει νά κάνουμε ήταν σχεδόν άκατόρθωτο. Μετά απ' τήν απόδρασή μας, η ασφάλεια είχε ενισχυθεί ακόμη περισσότερο. Έπρεπε νά αντιμετωπίσουμε, πέρα απ' τούς ένοπλους φρουρούς, τίς περιπολίες τής αστυνομίας καί τά γεμάτα φύλακες αυτοκίνητα. Η Ειδική Σωφρονιστική Μονάδα αποτελούσε μέρος ενός συγκροτήματος 4 φυλακών· οι άλλες ήταν: η Σαίν-Βενσάν-ντε-Πώλ, τό κέντρο Λεκλέρκ κι η φυλακή Λαβάλ. Απ' τή στιγμή που θά έπεφταν οι πρώτες σφαίρες, δέν θά μάς έμεναν πάνω από 3 λεπτά γιά νά δράσουμε. Έπρεπε νά είναι κανείς τρελός γιά ν' αποφασίσει νά δώσει μιά τέτοια μάχη... ή νά είναι πιστός στούς φίλους του καί στίς υποχρεώσεις του. Αυτή η δεύτερη, ήταν η δική μας περίπτωση.

"Ξέρεις, μικρέ, θά γίνει πραγματικός πόλεμος. Γιά νά φτάσουμε μέχρι τό κιγκλίδωμα καί νά τούς πετάξουμε τίς ψαλίδες καί μερικά όπλα τά πράγματα δέν είναι καί τόσο εύκολα. Η επιτυχία μας στηρίζεται στόν αιφνιδιασμό. Αλλά ότι κι άν γίνει θά προσπαθήσουμε, έστω κι άν αφήσουμε εκεί τά κόκαλά μας."

Μέ κοίταξε καί είπε σοβαρά:

"Μπορείς νά βασίζεσαι σέ μένα... Θά 'θελα νά σού πώ κάτι: χαίρομαι που είμαι φίλος σου."

Τόν χτύπησα φιλικά στήν πλάτη:

"Κι εγώ, μικρέ... Σ' έχω σάν αδελφό μου. Καί... μή σέ νοιάζει, σήμερα τό βράδυ θά ξανακαθίσης σ' αυτό τό τραπέζι."

Στήν πραγματικότητα, δέν ήμουνα σίγουρος ότι θά τή γλίτωνα κι εγώ ο ίδιος.

Είχα ειδοποιήσει τούς φίλους μας ότι θά χτυπούσαμε τή φυλακή τήν Κυριακή 3 Σεπτέμβρη 1972 στίς 2.30 τό μεσημέρι. Ήταν ήδη 2.00 καί μόλις είχαμε ξεκινήσει μέ τά 3 αυτοκίνητα. Η Λιζόν οδηγούσε τό πρώτο κι έπρεπε νά σταθεί στόν αυτοκινητόδρομο σέ απόσταση ενός χιλιομέτρου απ' τή φυλακή καί νά μάς περιμένει έτοιμη γιά νά ξαναφύγουμε. Εγώ, έπρεπε ν' αφήσω τό δικό μου 500 μέτρα απ' τή φυλακή καί νά μπώ στό αυτοκίνητο τού Ζάν-Πώλ. Όλα τά όπλα ήταν γεμάτα. Είχαμε πριονίσει τίς κάνες όλων τών

Μ1. Ήταν όλα εφοδιασμένα μέ γεμιστήρες τών 28 σφαιρών. Ο Ζάν-Πώλ κι εγώ είχαμε από 5 γεμιστήρες κρεμασμένους στ' αριστερά τής ζώνης μας. Τό ντεπόζιτο τής Ντότζ μας ήταν σχεδόν άδειο γιά ν' αποφύγουμε τόν κίνδυνο έκρηξης σέ περίπτωση που τό χτυπούσαν οι σφαίρες.

Πλησιάζαμε κι η Λιζόν μάς προσπέρασε... Πήγαινε στή θέση της. Εγώ, σταμάτησα, μετά μπήκα πίσω στό αυτοκίνητο που οδηγούσε ο Ζάν-Πώλ. Όλα τά όπλα ήταν στό πίσω κάθισμα, σκεπασμένα μ' ένα σεντόνι. Πήρα τό δικό μου. Ο Ζάν-Πώλ είχε κι αυτός στό μπροστινό κάθισμα 2 Μ1 καί τίς ψαλίδες. Στήν τσέπη μου είχα 3 κλειδιά που τό καθένα είχε μιά πλακέτα μέ τή διεύθυνση κάθε κρυψώνας.

Η ώρα ήταν 2.28. Βγήκαμε απ' τόν αυτοκινητόδρομο. Στά δεξιά μας, βλέπαμε τήν Ε.Σ.Μ. Ήμασταν αναγκασμένοι νά περάσουμε από μπροστά, νά κάνουμε μεταβολή στό ύψος τής φυλακής τού Σαίν-Βενσάν-ντε-Πώλ καί νά ξαναγυρίσουμε απ' τόν ίδιο δρόμο γιά νά πάρουμε θέση επίθεσης. Περάσαμε σέ απόσταση μικρότερη από 50 μέτρα απ' τά κιγκλιδώματα. Είδα τούς φίλους μου που περπατούσαν γύρω-γύρω στήν αυλή καί τά έκτακτα μέτρα περιφρούρησης. Υπήρχαν φύλακες παντού! Στίς 3 εξωτερικές πλευρές ανάμεσα στά κιγκλιδώματα καί στούς πυργίσκους. Ο Ζάν-Πώλ μού είπε:

"Είδες; Θά είναι πολύ δύσκολο, έτσι, Γάλλε;

— Δέν τρέχει τίποτα, μικρέ..."

Είχαμε φτάσει πιά στό ύψος τής φυλακής τού Σαίν-Βενσάν-ντε-Πώλ. Ο Ζάν-Πώλ άρχισε νά στρίβει επιτόπου. Εκείνη ακριβώς τή στιγμή είδα ένα αυτοκίνητο μέ οπλισμένους φύλακες νά έρχεται απ' τά δεξιά μας κι ένα αυτοκίνητο τής αστυνομίας που ερχόταν από πίσω... Δέν υπήρχε αμφιβολία ότι εκείνα τά 2 αυτοκίνητα έρχονταν γιά νά μάς σταματήσουν. Τό αυτοκίνητο μέ τούς φύλακες προσπάθησε νά μάς κλείσει τό δρόμο, αλλά ο Ζάν-Πώλ πάτησε γκάζι καί κατάφερε νά περάσει. Τό αστυνομικό όμως μάς πήρε από πίσω... Ξαναπεράσαμε μπροστά απ' τήν Ε.Σ.Μ. Μάς είχαν καταλάβει. Κανονικά έπρεπε νά φύγουμε γιατί τώρα πιά δέν υπήρχε περίπτωση νά τούς αιφνιδιάσουμε. Βρισκόμασταν μόνο 300 μέτρα απ' τήν Ε.Σ.Μ. Απ' τό πίσω τζάμι, έβλεπα τό αστυνομικό καί πιό μακριά τό αυτοκίνητο μέ τούς φύλακες που, αφού είχαν συνέλθει απ' τήν έκπληξη, άρχισαν κι αυτοί νά μάς κυνηγάνε. Ο Ζάν-Πώλ μού είπε:

"Τώρα τί κάνουμε;

— Θά χτυπήσουμε όπως καί νά 'χει τό πράγμα. Εγώ θ' ασχοληθώ μέ τούς μπάτσους, εσύ μέ τούς φρουρούς στά κιγκλιδώματα."

Όλα έγιναν πολύ γρήγορα. Ο Ζάν-Πώλ σταμάτησε. Πήδηξα έξω απ' τό αυτοκίνητο μέ τ' όπλο στό χέρι καί σημάδεψα τό αμάξι τής αστυνομίας που ερχόταν καταπάνω μου. Κι όλα μεταβλήθηκαν σέ μιά κόλαση πυρός. Οι σφαίρες μου πέτυχαν τό παμπρίζ καί τή δεξιά πόρτα. Τό αυτοκίνητο ξέφυγε απ' τό δρόμο, σηκώθηκε στίς 2 ρόδες κι έπεσε στό πλαϊνό χαντάκι. Οι 2 αστυνομικοί εκσφενδονίστηκαν έξω. Τή στιγμή που ετοιμαζόμουνα νά πυροβολήσω τό αυτοκίνητο μέ τούς φύλακες, εκείνο φρενάρισε κι όλοι οι φύλακες έτρεξαν στό χαντάκι. Ο Ζάν-Πώλ άνοιξε πύρ ενάντια στούς φύλακες που φύλαγαν τά κιγκλιδώματα. Απ' τούς πυργίσκους έριχναν καταπάνω μας. Οι σφαίρες έρχονταν από παντού καί σφύριζαν δίπλα στ' αυτιά μας. Τό όπλο μου άδειασε καί καθώς δέν είχα χρόνο νά τό ξαναγεμίσω, τό πέταξα

χάμω καί πήρα ένα άλλο. Εκείνη τή στιγμή μιά ριπή έκανε κομμάτια τό πίσω τζάμι τού αυτοκινήτου καί τά θραύσματα μέ χτύπησαν στό πρόσωπο. Πετάχτηκα στή γωνία κι άρχισα νά πυροβολώ τό δεξιό πυργίσκο. Ο Ζάν-Πώλ ήταν τελείως ακάλυπτος καί πυροβολούσε απ' τά πλάγια. Οι σφαίρες είχαν κάνει κόσκινο τή λαμαρίνα τού αυτοκινήτου. Μιά απ' αυτές άγγιξε τό παπούτσι μου χωρίς νά μέ πληγώσει ενώ μιά άλλη χτύπησε ένα γεμιστήρα απ' αυτούς που είχα στή ζώνη μου. Τινάχτηκα από μιά σφαίρα που πέρασε ξυστά απ' τό πλευρό μου. 2 άλλες σφαίρες είχαν τρυπήσει τό σακάκι μου χωρίς νά μέ πληγώσουν. Ήμουνα έτοιμος ν' αδειάσω καί τόν τρίτο γεμιστήρα. Τώρα πιά δέν επιτιθόμασταν· αμυνόμασταν. Ο Ζάν-Πώλ δέν σταματούσε νά πυροβολεί. Ξαφνικά, μού φώναξε:

"Μέ χτύπησαν."

Μιά σφαίρα τόν είχε βρεί στό πόδι. Από μακριά ακούγαμε τίς σειρήνες τής αστυνομίας. Έρχονταν ενισχύσεις. Δέν μπορούσαμε πιά νά κάνουμε τίποτα, έπρεπε νά σώσουμε τά τομάρια μας. Είχαν περάσει πάνω από 2 λεπτά από τότε που ξέσπασε τό ντουφεκίδι. Τό αυτοκίνητό μας είχε γίνει σουρωτήρι.

Τή στιγμή που έλεγα: "Τήν κοπανάμε, μικρέ", ο Ζάν-Πώλ δέχτηκε άλλη μιά σφαίρα τών 30,8 μ.μ., στό αριστερό χέρι. Παρόλα του τά τραύματα, έπιασε τό τιμόνι. Εγώ, συνέχισα νά πυροβολώ γιά νά τόν καλύψω καί πήδηξα στό πίσω κάθισμα τή στιγμή που ξεκινούσε. Φύγαμε κάτω από μιά βροχή σφαίρες. Τό σχέδιό μας είχε αποτύχει. Όλοι μας οι φίλοι είχαν παρακολουθήσει ανίσχυροι μιά απ' τίς πιό άγριες συμπλοκές που γνώρισε ποτέ τό Κεμπέκ. Τό πρόσωπό μου ήταν γεμάτο αίματα γιατί είχα κοπεί απ' τά γυαλιά. Ο Ζάν-Πώλ έχανε κι αυτός αίμα. Κανένας δέν μάς κυνηγούσε. Έβαλα πάλι όλα τά όπλα στά 2 μεγάλα τσουβάλια. Δέν υπήρχε λόγος νά χάσουμε καί τά όπλα μας! Ξαναβγήκαμε στόν αυτοκινητόδρομο.

"Αντέχεις, μικρέ; Είπα στόν Ζάν-Πώλ.

— Μήν ανησυχείς. Αν νιώσω πως λιγοθυμώ, θά στό πώ."

Κρατούσα ακόμη ένα M1 στό χέρι. Όταν η Λιζόν είδε τό αυτοκίνητό μας νά φτάνει, έτρεξε πρός τό μέρος μας.

"Γρήγορα... Κάτσε στό τιμόνι... Βοήθα τόν Ζάν-Πώλ, είναι πληγωμένος. Τήν πατήσαμε. Γρήγορα, κοριτσάκι... Θά μάς πάρουν στό κατόπι όλοι οι μπάτσοι τού Μόντρεαλ."

Ενώ εγώ άδειαζα τά 2 τσουβάλια μέ τά όπλα, ο Ζάν-Πώλ είχε πιάσει τό τιμόνι χωρίς νά μ' ακούσει πού τού είπα νά οδηγήσει η Λιζόν. Πήραμε τό δρόμο τής επιστροφής. Απ' τήν άλλη μεριά τού αυτοκινητόδρομου, τ' αυτοκίνητα τής αστυνομίας ανέβαιναν πρός τή φυλακή· οι σειρήνες τους ούρλιαζαν, καί δέν μπορούσαν νά φανταστούν πως μέσα στό αυτοκίνητο που προσπερνούσαν βρίσκονταν οι υπαίτιοι αυτής τής τρομερής αναστάτωσης. Ο Ζάν-Πώλ μέ ρώτησε:

"Λές νά έχουν στήσει μπλόκο στή γέφυρα;

— Δέν πιστεύω... Αν ναί, σταματάμε στά 100 μέτρα καί τούς ρίχνουμε. Θ' αντέξεις μέχρι τό σπίτι;"

Μού απάντησε καταφατικά. Δέν συναντήσαμε καμιά δύσκολία μέχρι νά φτάσουμε στό σπίτι μας. Βάλαμε τό αυτοκίνητο στό υπόγειο γκαράζ. Ο Μπερνάρ μάς περίμενε εκεί.

"Στό ραδιόφωνο ανάφεραν γιά τήν επίθεση... Απ' όσα είπανε πίστεψα ότι ποτέ δέ θά σάς ξανάβλεπα ζωντανούς.

— Βοήθα τόν Ζάν-Πώλ, είναι πληγωμένος."

Όταν μπήκαμε στό διαμέρισμα, κι ενώ ο Μπερνάρ κι η Λιζόν πήγαν ν' ανεβάσουν τά όπλα, εγώ περιποιήθηκα τίς πληγές τού Ζάν-Πώλ.

"Πονάς, μικρέ;"

Μού χαμογέλασε καί μού έγνεψε αρνητικά.

"Ντουφεκίδι κι αυτό, έ! Κι όμως, είμαστε ακόμα ζωντανοί! Τό συνειδητοποιείς, Γάλλε! Είναι απίστευτο. Νόμιζα πως δέν θά τή βγάζαμε καθαρή! Τήν πατήσαμε... πήγαμε, βλέπεις, νά κάνουμε τό ακατόρθωτο...

— Ναί, μικρέ, τό ακατόρθωτο. Μή σέ νοιάζει γιά τή σφαίρα στό χέρι σου, σέ τρύπησε χωρίς νά φτάσει στό κόκαλο. Στό πόδι σου όμως, η σφαίρα έχει μείνει μέσα, δέν μπορώ νά κάνω τίποτα."

Τού έδεσα 2 επιδέσμους, τού έκανα αντιτετανικό ορό καί τού έδωσα νά πιεί 2 πενικιλίνες. Έπειτα, ασχολήθηκα μέ τόν εαυτό μου.

Η Λιζόν, μέ τό κεφάλι γερμένο στό στήθος τού Ζάν-Πώλ, έκλαιγε. Εκείνος είχε αποκοιμηθεί. Ο Μπερνάρ είχε φύγει. Κάθισα νά δώ τηλεόραση μ' ένα ποτήρι ουίσκυ στό χέρι. Στίς ειδήσεις μιλούσαν συνέχεια γιά τήν επίθεση στή φυλακή κι ανάφεραν τά ονόματά μας. Ένας μπάτσος μιλούσε γιά απίστευτο θράσος κι έλεγε πως θά 'πρεπε νά είναι κανείς τρελός γιά νά επιχειρήσει κάτι τέτοιο. Εγώ πάντως τού 'δινα δίκιο. Όλη τή νύχτα έμεινα ξάγρυπνος γιά νά έχω τό νού μου στόν Ζάν-Πώλ. Τό πρωί, καθησυχασμένος καί σίγουρος ότι δέν κινδύνευα πιά από τίποτα, αποκοιμήθηκα μέ τή σειρά μου.

Ούτε λόγος γιά νά βγούμε έξω, τουλάχιστον γιά κάμποσες μέρες, γιατί μάς κυνηγούσε όλη η αστυνομία τού Καναδά' είχαν βάλει σκοπό νά μάς καθαρίσουν. Έλεγαν πως θά μάς έριχναν μόλις μάς έβλεπαν. Ο Ζάν-Πώλ ανάρρωσε γρήγορα. Είχε σηκωθεί απ' τή δεύτερη κιόλας μέρα κι αρχίσαμε πάλι νά κάνουμε σχέδια γιά τό μέλλον... Οι τράπεζες τού Μόντρεαλ δέν θ' αργούσαν νά δεχτούν τήν επίσκεψή μας.

Τήν Κυριακή 10 Σεπτέμβρη 1972, μιά βδομάδα μετά τό ντουφεκίδι, αποφασίσαμε νά πάμε νά περάσουμε τή μέρα μας σ' ένα δάσος κοντά στό Σαίν-Λουί-ντε-Μπλάντφορντ. Είχαμε σκοπό νά επωφεληθούμε απ' τήν ευκαιρία γιά νά εξασκηθούμε στό σημάδι καί, γι' αυτό, είχαμε πάρει μαζί μας ένα σωρό όπλα.

Τό ίδιο πρωί, 2 τοπικοί δασοφύλακες βγήκαν γιά τή συνηθισμένη τους βόλτα. 2 εκπρόσωποι τού νόμου που η μοίρα θά έφερνε αντιμέτωπους μέ 2 παράνομους. 4 άντρες που γιά εντελώς διαφορετικούς λόγους είχαν πάρει εκείνο τό πρωί τά όπλα τους. Οι 2 άντρες επιβλητικοί μές στίς στολές τους καί μέ τά ντουφέκια περασμένα κανονικά στό δεξιό ώμο, θά έκαναν τό μοιραίο λάθος που θά τούς κόστιζε τή ζωή.

Είχαμε χωθεί όσο πιό βαθιά μπορούσαμε στό δάσος γιά νά μή μάς ενοχλήσει κανείς. Περάσαμε σχεδόν όλη τή μέρα κάνοντας σκοποβολή. Έμαθα στόν Ζάν-Πώλ τίς βάσεις τής ενστικτώδους σκοποβολής. Τό χέρι του δέν τόν πονούσε πιά, αλλά έβλεπα τή λύσσα στά μάτια του κάθε φορά που άδειαζε ένα γεμιστήρα. Εκείνος, όπως κι εγώ, ήταν πολύ καλός σκοπευτής.

Τακτοποιήσαμε τά όπλα μέσα στό πόρτ-μπαγκάζ τού αυτοκινήτου, κρατώντας μόνο τά πιστόλια μας, κι αποφασίσαμε νά γυρίσουμε στό Μόντρεαλ. Ήταν 5 τό απόγευμα όταν τούς είδα στή στροφή ενός δρόμου μέσα στό δάσος. Ήταν 50 μέτρα μακριά απ' τό αυτοκίνητό μας. Τό μικρό φορτηγό τους μάς έκλεινε τό δρόμο. Καθώς φορούσαν στολές, ο Ζάν-Πώλ κι εγώ τούς περάσαμε γιά μπάτσους. Μάς ήταν αδύνατο νά αλλάξουμε κατεύθυνση. Δέν έβγαλαν πιστόλια, αλλά μάς έγνεψαν νά προχωρήσουμε.

"Τί κάνουμε; Μού είπε ο Ζάν-Πώλ.

— Άφησέ τους νά έρθουν κατά δώ. Ίσως νά κάνουν απλώς έλεγχο, τά χαρτιά μας είναι εντάξει.

— Κοίτα! Έρχονται.

— Άν σού πούν νά βγείς έξω, βγές, αλλά χωρίς πιστόλι. Κι εσύ, Λιζόν... Μή σάς νοιάζει, θά βγώ κι εγώ αμέσως μετά από σάς.

— Κι όλα τά όπλα στό πόρτ-μπαγκάζ... Άν μού πούν νά τό ανοίξω;

— Θά τό ανοίξεις... Μή σέ νοιάζει, μικρέ."

Οι 2 δασοφύλακες μάς πλησίασαν. Ο μεγαλύτερος είπε στόν Ζάν-Πώλ μέ σκληρό ύφος:

"Εσείς πυροβολούσατε όλη τή μέρα;

— Μάλιστα, κύριε... Δέ νομίζω ότι απαγορεύεται!

— Κατεβείτε... κι ανοίξτε τό πόρτ-μπαγκάζ."

Κανένας απ' τούς.2 δασοφύλακες δέν έδειξε νά ενδιαφέρεται γιά μένα. Ο Ζάν-Πώλ κατέβηκε. Δέν είχε πιστόλι πάνω του. Η Λιζόν τόν ακολούθησε' μέσα στήν τσάντα της είχε ένα "38 σπέσιαλ". Ήσυχα, ήσυχα, πέρασα τό δικό μου στή ζώνη μου, πίσω απ' τήν πλάτη. Φορούσα πουκάμισο κι ήξερα ότι όπως καθόμουνα απέναντι στούς φύλακες, τούς ήταν αδύνατο νά δούν ότι είμαι οπλισμένος.

Ο σκοπός μου ήταν νά τούς φοβερίσω άν τά πράγματα δέν πήγαιναν καλά.

Ο Ζάν-Πώλ άνοιξε τό πόρτ-μπαγκάζ. Υπήρχαν μέσα καμιά δεκαριά αυτόματες καραμπίνες καί μιά 12άρα. Όλα τά όπλα ήταν γεμάτα. Ο μεγαλύτερος απ' τούς φύλακες είπε στόν Ζάν-Πώλ επιθετικά:

"Δέν ξέρετε ότι απαγορεύεται η μεταφορά όπλων; Θά μάς ακολουθήσετε στό τμήμα."

Κατέβηκα απ' τό αυτοκίνητο καί τούς είπα:

"Μά ελάτε τώρα, κύριε. Δέν κάναμε δά καί τίποτα τό φοβερό. Δέν απαγορεύεται η εξάσκηση στή σκοποβολή πρίν απ' τό κυνήγι!"

Μέ κοίταξε περίεργα σάν νά προσπαθούσε κάτι νά θυμηθεί. Οι ματιές μας διασταυρώθηκαν. Έβαλε τό χέρι του στή λαβή τού όπλου κι έκανε ένα απότομο βήμα πρός τά πίσω.

"Οι δραπέτες! ..." φώναξε πέφτοντας πάνω στό συνάδελφό του.

Αντέδρασα πιό γρήγορα από εκείνον. Έκανε νά πέσει στό πλάι, αλλά οι σφαίρες μου τόν πέτυχαν κατάστηθα. Εκείνος, πρόλαβε νά ρίξει μόνο μιά φορά, αλλά η σφαίρα του πήγε στό βρόντο. Ο Ζάν-Πώλ άρπαξε τή 12άρα καί μέ μιά αστραπιαία κίνηση τήν όπλισε. Ο άλλος φύλακας, που τόν σημάδευε, ανασηκώθηκε τή στιγμή που αντήχησε ο πυροβολισμός' ο Ζάν-Πώλ, στηρίζοντας τήν καραμπίνα στό πλευρό του όπλισε καί ξαναπυροβόλησε. Ο φύλακας σωριάστηκε κάτω, θερισμένος απ' τίς σφαίρες. Όλα έγιναν μέ-

σα σέ 3 δευτερόλεπτα. Ούτε ο Ζάν-Πώλ ούτε κι εγώ θέλαμε νά κάνουμε κάτι τέτοιο. Όλο τό σφάλμα ήταν τού Μεντερίκ Κοτέ, επαρχιακού δασοφύλακα που έπεσε θύμα τής μαλακίας του. Ο συνάδελφός του, ο Ερνέστ Σαίν-Πιέρ δέν ήταν παρά θύμα τών περιστάσεων. Άν ήμασταν λιγότερο γρήγοροι από εκείνους, θά μπορούσαμε νά ήμασταν εμείς στή θέση τους.

Ο Ζάν-Πώλ μέ είδε νά τραβάω τόν Μεντερίκ Κοτέ απ' τά πόδια. Τόν έβαλα δίπλα στό συνάδελφό του. Ξαναγέμισα τό πιστόλι μου κι έριξα 2 σφαίρες στό κεφάλι τού καθένα. Γι' αυτή τήν πράξη θά μπορούσα νά καταδικαστώ σέ θάνατο. Η κοινωνία δέν δέχεται τή χαριστική βολή, παρά μόνο όταν τή δίνει ο δήμιος... οπότε γίνεται... "ανθρωπιστική χειρονομία". Όταν όμως τή δίνει ο δολοφόνος, τότε είναι "κτηνωδία". Ήθελα νά είμαι σίγουρος πως αφήνω πίσω μου 2 νεκρούς. Τό έγκλημά μας δέν ήταν προμελετημένο· ήταν μόνο μιά πράξη άμυνας. Βρισκόμασταν σέ πόλεμο, όλοι οι μπάτσοι ήθελαν τό τομάρι μας· τό είχαν διαλαλήσει σ' όλες τίς ραδιοφωνικές συχνότητες από τότε που είχε γίνει η επίθεση στή φυλακή. Μόλις είχαμε δώσει τήν απάντησή μας. Ούτε έλεος ούτε τύψεις... Μέ τήν πράξη μας αυτή είχαμε κηρύξει γενικό πόλεμο σ' όλη τήν αστυνομία. Ήταν μιά προειδοποίηση γιά όλους τούς κυνηγούς επικηρυγμένων εγκληματιών.

Ο Ζάν-Πώλ ξανακάθισε στό τιμόνι. Η Λιζόν είχε βουρκώσει κι εγώ καταριόμουνα τή μοίρα που τούς είχε φέρει στό δρόμο μας.

Τά πτώματα βρέθηκαν τήν άλλη μέρα από μιά αστυνομική περίπολο που είχε βγεί σέ αναζήτησή τους. Αμέσως, τό ραδιόφωνο ανακοίνωσε ότι αυτός ο διπλός φόνος έφερε τήν υπογραφή μας. Αυτή τή φορά οι αστυνομικοί ορκίστηκαν νά εκδικηθούν τούς συναδέλφους τους. Η αμοιβή γιά τή σύλληψή μας αυξήθηκε κατά μερικές χιλιάδες δολάρια, κι έπαψαν πιά νά διευκρινίζουν άν μάς ήθελαν ζωντανούς ή νεκρούς... αλλά κάθε μπάτσος ονειρευόταν νά μάς δεί νεκρούς στά πόδια του. Θά μπορούσαμε νά είχαμε φύγει απ' τό Μόντρεαλ, αλλά ο Ζάν-Πώλ κι εγώ προτιμήσαμε νά τούς προκαλέσουμε καί πάλι ληστεύοντας αρκετές τράπεζες στό κέντρο τής πόλης, καί μάλιστα χωρίς μάσκες.

Η κηδεία τους έγινε μέ δημόσια δαπάνη. Όταν σκοτώνεται κανείς, γίνεται πολύ γρήγορα ήρωας. Ο υπουργός Δικαιοσύνης έβγαλε λόγο. Αυτόν που εγώ αποκαλούσα "θύμα τής μαλακίας του", αυτός τόν έλεγε "θύμα τού καθήκοντος". Πολύ θλιβερή παρηγοριά γιά τό 12χρονο πιτσιρίκι που έκλαιγε πάνω στό φέρετρο τού πατέρα του! Η φωτογραφία που είχαν δημοσιεύσει στίς εφημερίδες μέ συγκίνησε. Πόσο πολύ θά 'πρεπε νά μάς μισεί αυτό τό παιδί! Μπορούσε άραγε νά καταλάβει ότι απ' τή μέρα που ο πατέρας του είχε δεχτεί νά κρατήσει όπλο είχε γίνει κι εκείνος φονιάς, μέ τή μόνη διαφορά ότι ήταν εξουσιοδοτημένος νά σκοτώνει στ' όνομα τού νόμου; Η, μπορούσε νά καταλάβει ότι απ' τή στιγμή που 2 άντρες τραβάνε πιστόλι, επιζεί πάντα ο πιό γρήγορος; Ο νόμος επιτρέπει τό φόνο, αλλά δέν μοιράζει αλεξίσφαιρα γιλέκα. Δέν ένιωσα καμιά τύψη... Αλλά είχα στεναχωρηθεί πολύ.

Οι συνθήκες ζωής στήν Ειδική Σωφρονιστική Μονάδα είχαν γίνει ανυπόφορες γιά όσους είχαν μείνει μέσα. Μαγνητοφώνησα κείμενα όπου κατάγγελα τίς συνθήκες ζωής στήν Ε.Σ.Μ. καί έστειλα τίς ταινίες στίς εφημερίδες. Έστειλα επίσης καί μιά πολύ σοβαρή προειδοποίηση στήν κυβέρνηση. Η θά έκανε πιό ανθρώπινες τίς συνθήκες ζωής τών κρατούμενων ή θά τούς δίναμε

ένα καλό μάθημα. Αυτό έγινε αφορμή γιά ν' αρχίσει μιά καμπάνια στόν Τύπο. Όλοι οι δημοσιογράφοι ζήτησαν νά επισκεφτούν τήν Ε.Σ.Μ. Ο κόσμος, μαθαίνοντας τά όσα συνέβαιναν πίσω από κείνους τούς τοίχους, συνειδητοποίησε ότι, αντί νά τόν προστατεύει, η Ε.Σ.Μ. γεννούσε τούς χειρότερους εγκληματίες που είχε ποτέ γνωρίσει ο Καναδάς. Στούς επόμενους μήνες η βελτίωση τών συνθηκών στήν Ε.Σ.Μ. ήταν αισθητή καί, στό τέλος, έκλεισε τελείως αυτή η φυλακή. Αλλά τήν εποχή εκείνη δέν ξέραμε τί αποτέλεσμα θά 'χαν οι ενέργειές μας. Γιά τήν ώρα, βρισκόμασταν στή γωνία τής οδού Φλερύ-Παπινώ, έτοιμοι νά ληστέψουμε τήν περίφημη τράπεζα που ο Ζάν-Πώλ είχε σταμπάρει τή μέρα τής απόδρασής μας.

Όλα έγιναν εν ριπή οφθαλμού. Αφού άδειασα όλα τά ταμεία, έκανα τό ίδιο καί μέ τά χρηματοκιβώτια. Τή στιγμή που φεύγαμε, μιά ταμίας μέ στραβοκοίταξε. Τής φύλαγα μιά έκπληξη 3 μέρες αργότερα.

Ήταν 10 τό πρωί όταν μπήκαμε γιά δεύτερη φορά στήν ίδια τράπεζα. Σάν αστραπή, δρασκέλισα τόν πάγκο. Ο διευθυντής μέ υποδέχτηκε μ' ένα: "Πάλι εσείς!"... Δείχνοντάς του τό χρηματοκιβώτιο τού απάντησα:

"Μιά απ' τό ίδιο."

Έπειτα, κοιτάζοντας τήν ταμία που μέ είχε στραβοκοιτάξει, τής είπα:

"Εμπρός, τερατάκι, πάρε τό σάκο καί κανόνισε τά ταμεία, εγώ πάω στό χρηματοκιβώτιο."

Μέ κομμένη τήν ανάσα, μού απάντησε:

"Μά εγώ δέν είμαι κλέφτρα!

— Τότε θά γίνεις... Εμπρός, δουλειά, καί γρήγορα!"

Δυσαρεστημένη, άρχισε νά γεμίζει τό σάκο. Ο Ζάν-Πώλ, μέ τό οπλοπολυβόλο στό χέρι, διασκέδαζε βλέποντάς την νά δουλεύει πυρετωδώς.

Αφού άδειασα τό χρηματοκιβώτιο, πήρα τό σάκο που είχε γεμίσει η ταμίας κι έβγαλα από μέσα ένα εικοσαδόλαρο... Χαμογελώντας, τής είπα:

"Καί δέν θέλω γκριμάτσες, γιατί θά ξανάρθουμε καί τρίτη φορά, Ο.Κ.;"

Μετά τής έδωσα τό χαρτονόμισμα:

"Ορίστε, σκρόφα, τό μερίδιό σου κι ευχαριστώ γιά τή βοήθεια!"

Δρασκέλισα ξανά τόν πάγκο κι εξαφανιστήκαμε... Καιρός ήταν. Από μακριά οι σειρήνες τής αστυνομίας είχαν αρχίσει τή συναυλία.

Απ' τή μέρα τής απόδρασής μας είχαμε μαζέψει ένα σωρό λεφτά. Είχε φτάσει πιά η ώρα νά σκεφτώ τή Ζανού. Τήν ειδοποίησα μέσω τρίτων ότι σκόπευα νά πάω νά τήν ελευθερώσω. Η αρνητική της απάντηση μέ ξάφνιασε. Η αλήθεια ήταν πως η αστυνομία είχε πάρει τά μέτρα της καί μέ περίμενε εκεί, κι η Ζανού δέν ήθελε νά μέ δεί νά ρισκάρω τή ζωή μου. Αλλά αυτό, εγώ δέν τό 'ξερα. Μιά καί δέν είχα πιά καμιά υποχρέωση σέ κανένα, σκέφτηκα επιτέλους νά διασκεδάσω.

Κάτι φίλοι μας τής πιάτσας ετοίμασαν ένα παρτάκι πρός τιμή μας. Είχαν πάρει όλα τά μέτρα γιά τήν ασφάλειά μας. Έτσι πήγα. Τά πιστόλια ήταν όσα καί τά μπουκάλια τής σαμπάνιας· οι γυναίκες ήταν όμορφες. Είχαν έρθει όλες τους γιά πήδημα, κι όταν τό πρωί ο Ζάν-Πώλ ήρθε νά μέ βρεί σ' ένα απ' τά δωμάτια, τό θέαμα που αντίκρισε τόν έκανε νά τά χάσει.

Κοιμόμουνα σάν πασάς ανάμεσα σέ 2 ωραίες ξανθιές. Κάτω στό πάτωμα ήταν πεταμένα καμιά δωδεκαριά μπουκάλια τής σαμπάνιας πλαισιωμένα από

γυναικεία εσώρουχα. Τά δυό μου "38 σπέσιαλ" στό κομοδίνο καί τό M1 στό πάτωμα, συμπλήρωναν τό σκηνικό.

Άνοιξα τά μάτια. Ο Ζάν-Πώλ, μ' ένα ποτήρι στό χέρι, μού είπε:

"Παρόλο που είσαι χούφταλο, δέν σού λείπει η όρεξη, Γάλλε!"

Τού χαμογέλασα καί τού είπα:

"Ήταν πολύ χαριτωμένες... Δέν ήξερα ποιά νά διαλέξω κι έτσι! ... Τί νομίζεις! Είμαι σέ φόρμα καί μάλιστα μετά από 3 χρόνια νηστεία!"

Εκείνη η βραδιά μάς έκανε καλό. Μάς έκανε νά εκτιμήσουμε τήν ελευθερία μας. Οι φωτογραφίες μας δημοσιεύονταν συνέχεια στίς εφημερίδες, αυτό ωστόσο δέν μάς εμπόδιζε νά βγαίνουμε. Είχαμε ξαναβρεί όλους μας τούς φίλους. Σέ κάθε μας κουβέντα η επίθεση στή φυλακή ήταν τό αγαπημένο θέμα.

Κι έπειτα, ένα βράδυ, ένας φίλος μού γνώρισε εκείνη που θά γινόταν η νέα μου σύντροφος στίς περιπέτειες, χωρίς όμως νά μπορεί ν' αντικαταστήσει τή Ζανού. Αλλά ήξερα ότι δέν έπρεπε νά μείνω μόνος μου. Ένα ζευγάρι περνάει πιό απαρατήρητο απ' τά σύνορα. Η Τζούς Ντερές ήταν όμορφη καί στά 20 της χρόνια δέν είχε ακόμη τήν πείρα τής ζωής. Ονειρευόταν περιπέτειες, εύκολα χρήματα, ωραία αυτοκίνητα... Εγώ, διέθετα καί τήν πείρα καί τά υπόλοιπα. Έγινε ερωμένη μου. Μετά απ' τά βάσανα τής φυλακής, τή στέρηση αγάπης καί στοργής, μ' έκανε άλλον άνθρωπο μέ τήν καλοσύνη της. Τήν έμαθα νά είναι γυναίκα, ν' ανακαλύπτει τό σώμα της καί τήν ηδονή. Η γρήγορη μεταμόρφωσή της μέ μάγευε. Ο Ζάν-Πώλ κι η Λιζόν τήν είχαν σχεδόν υιοθετήσει. Η Τζούς ήταν ερωτευμένη μαζί μου. Θαύμαζε τόν τυχοδιώκτη, συγχέοντας τή σκληρή πραγματικότητα μέ τούς ήρωες τού κινηματογράφου. Συμφωνήσαμε νά μή μού κάνει ποτέ ερωτήσεις. Τής εξήγησα ότι η γυναίκα μου ήταν στή φυλακή κι ότι γιά μένα καμιά άλλη δέν θά μπορούσε νά πάρει τή θέση της ότι κι άν συνέβαινε. Αποφασίσαμε νά βγάλουμε διαβατήρια μέ κάποια κομπίνα. Αλλάξαμε τήν εμφάνισή μας, αυτό όμως δέν εμπόδισε τό τμήμα διαβατηρίων τού υπουργείου Εξωτερικών νά μάς επισημάνει. Αυτή τή φορά η αστυνομία πίστευε ότι μάς είχε στό χέρι. Μέ τήν άδεια τού υπουργού Μίτσελ Σάρπ, καί μάλιστα μετά από αίτηση τής βασιλικής χωροφυλακής τής Οττάβα, αποφάσισαν νά θεωρήσουν τά διαβατήριά μας, ξέροντας ότι ήταν πλαστά, μόνο καί μόνο γιά νά διευκολύνουν τή σύλληψή μας. Εμείς δέν είχαμε ιδέα κι ετοιμαζόμασταν γιά τήν όγδοη ληστεία μετά τήν απόδρασή μας...

Ο διευθυντής που στεκόταν απέναντί μου ήταν χοντρός, ροδοκόκκινος, μέ μιά τεράστια κοιλιά. Μέ τήν κάνη τού όπλου μου τού έδειξα τό χρηματοκιβώτιο κι ανάγκασα κι έναν ταμία νά μάς ακολουθήσει. Ο Ζάν-Πώλ καραδοκούσε μέ τό οπλοπολυβόλο στό χέρι.

Είχα προειδοποιήσει τούς υπαλλήλους νά μήν πατήσουν τό συναγερμό που συνδεόταν απευθείας μέ τό αστυνομικό τμήμα.

"Άνοιξε τό χρηματοκιβώτιο! Είπα.

— Ναί..., ναί, αλλά κάντε γρήγορα.

— Γιατί νά βιαστώ, αφού μέ διαβεβαίωσες πως δέν πάτησες τό συναγερμό;"

Τόν έβλεπα ήσυχο κι είχε αρχίσει νά τρέμει. Τό κάθαρμα είχε πατήσει τό κουμπί τή στιγμή που έμπαινα στήν τράπεζα. Τά περιπολικά στά σίγουρα,

είχαν ήδη ξεκινήσει κι έρχονταν νά μάς πιάσουν. Αλλά ο φόβος που διάβαζα στά μάτια του μέ διασκέδαζε. Θά μετάνοιωνε γι' αυτό που είχε κάνει. 2 πούρα ξεπρόβαλαν απ' τό τσεπάκι τού σακακιού του. Τά πήρα καί τά 2. Κράτησα ένα γιά μένα καί τού έβαλα τό άλλο στό στόμα:

"Αφού θέλεις νά τό ρισκάρεις, πρέπει νά φτάσεις μέχρι τό τέλος."

Τού έδωσα φωτιά. Ήταν καταϊδρωμένος. Ο ταμίας του έτρεμε. Είχαν πατήσει κι οι δυό τους τό συναγερμό. Ήθελα νά τούς δώσω ένα μάθημα που δέν θά ξεχνούσαν ποτέ.

Φώναξα στόν Ζάν-Πώλ:

"Πρόσεχε, πάτησαν συναγερμό."

Κανονικά δέν καθόμασταν ποτέ πάνω από 2 λεπτά. Γιατί η αστυνομία τού Μόντρεαλ ήταν τέλεια οργανωμένη γιά τήν αντιμετώπιση τών ληστειών στίς τράπεζες κι έφτανε σέ λιγότερο από 3 λεπτά.

Ήμουνα ακόμα μέ τό πούρο στό στόμα όταν άρχισε τό ντουφεκίδι. Τά τζάμια τής τράπεζας έγιναν κομμάτια. Όλοι οι πελάτες είχαν πέσει κάτω. Ο Ζάν-Πώλ είχε βγεί στό πεζοδρόμιο καί ράντιζε τούς μπάτσους μέ 45άρες σφαίρες. Δρασκέλισα τόν πάγκο κι έριξα σ' ένα μπάτσο που κρυβόταν πίσω απ' τό αυτοκίνητό του. Ο Ζάν-Πώλ ξαναμπήκε στήν τράπεζα. Δέν μπορούσαμε πιά νά βγούμε απ' τήν κύρια είσοδο καί νά φτάσουμε στό αυτοκίνητο πού μάς περίμενε. Οι σφαίρες έπεφταν από παντού. Βλέποντας τήν έξοδο κινδύνου, τού φώναξα:

"Από κεί... Γρήγορα, μικρέ, σέ καλύπτω."

Έφυγε από κεί που τού έδειξα. Η πόρτα αυτή έβγαζε στό πίσω μέρος τής τράπεζας. Τόν ακολούθησα αφού έριξα μερικές φορές ακόμα γιά νά καλύψω τήν υποχώρησή μας. Τά περιπολικά κατάφθαναν από παντού. Οι σειρήνες ούρλιαζαν. Βρεθήκαμε σ' ένα μικρό δρομάκι κι είδα ότι δέν μάς είχε ακολουθήσει κανένας μπάτσος. Ξαναγεμίσαμε γρήγορα τά όπλα μας. Οι περαστικοί περνούσαν από μπροστά μας καί δέν έδειχναν νά καταλαβαίνουν τίποτα. Φτάσαμε σ' ένα κεντρικό δρόμο καί σταματήσαμε ένα αυτοκίνητο· αφού πετάξαμε έξω τούς επιβάτες, ο Ζάν-Πώλ κάθισε στό τιμόνι. Τού είπα νά πηγαίνει αργά. Από μπροστά μας περνούσαν συνέχεια περιπολικά που κατευθύνονταν στόν τόπο τής ληστείας, χωρίς νά φαντάζονται ότι διασταυρώνονταν μ' αυτούς που κυνηγούσαν. Ο Ζάν-Πώλ, μέ τό χαμόγελο στά χείλη, μέ κοίταξε καί ξέσπασε στά γέλια:

"Τό πούρο σου..."

Τότε μόνο συνειδητοποίησα πως δέν τό είχα βγάλει απ' τό στόμα μου όλη αυτή τήν ώρα. Τράβηξα μιά ρουφηξιά κι άφησα ένα σύννεφο καπνού.

"Καλή ποιότητα... Δέν έσβησε κάν!"

Έπειτα, γύρισα πρός τόν Ζάν-Πώλ:

"Καλά τά κατάφερες, μικρέ... Αυτός εκεί πέρα δέν θά ξαναπατήσει ποτέ τό συναγερμό."

Στήν πραγματικότητα, ήμασταν πολύ τυχεροί που δέν αφήσαμε εκεί τά τομάρια μας.

Τήν άλλη μέρα, όλες οι εφημερίδες έγραφαν γιά τή ληστεία κι έθεταν τό ερώτημα: "Τί θά γίνει μ' αυτούς τούς δυό;" Η ψυχραιμία κι η αποφασιστικότητά μας είχαν εξοργίσει τήν αστυνομία τού Μόντρεαλ. Ήταν πιά καιρός νά φύγουμε απ' τόν Καναδά. Αποφασίσαμε όμως νά χτυπήσουμε άλλη

μιά τράπεζα. Αυτή τή φορά όλα έγιναν μέ ηρεμία καί χωρίς παρατράγουδα. Είχε πέσει γραμμή σ' όλους τούς διευθυντές τών τραπεζών.

Οι φίλοι μας μάς έδωσαν τά διαβατήρια. Οργάνωσα τήν αναχώρησή μας μέ κάθε προφύλαξη. Κάναμε καί μιά αποχαιρετιστήρια γιορτή.

Όταν δώσαμε τά διαβατήριά μας γιά θεώρηση, είχαμε δώσει μαζί μέ τ' απαραίτητα χαρτιά κι ένα αεροπορικό εισιτήριο γιά τή Γαλλία, γιά νά δικαιολογήσουμε τό επείγον τής αίτησής μας. Η βασιλική χωροφυλακή τής Οττάβα πίστευε ότι μ' αυτό τόν τρόπο θά τής ήταν πανεύκολο νά μάς συλλάβει τήν ώρα που θά επιβιβαζόμασταν. Αυτό που δέν ήξεραν όμως, ήταν ότι τήν παγίδα τήν είχα στήσει εγώ κι όχι αυτοί. Απ' τό αεροπορικό εισιτήριο έμαθαν τήν ακριβή ημερομηνία αναχώρησης καί τόν προορισμό μας, δηλαδή, τή Γαλλία. Στήν πραγματικότητα, δέν σκοπεύαμε νά περάσουμε μέ νόμιμο τρόπο τά σύνορα, παρόλο που είχαμε διαβατήρια που ίσχυαν κι έξω απ' τό καναδικό έδαφος. Γιατί βέβαια οι αρχές σέ καμιά περίπτωση δέν θά 'νιωθαν υπερήφανες που είχαν θεωρήσει τά πλαστά διαβατήρια τών 2 πιό καταζητούμενων εγκληματιών τού Καναδά. Μάς είχαν διευκολύνει πάρα πολύ γιά νά φύγουμε. Όλα ήταν ζήτημα χρόνου. Όσο δηλαδή χρειαζόταν γιά νά συνειδητοποιήσει η κυβέρνηση τής Οττάβα ότι τήν είχαμε ξεγελάσει. Απ' τό Μόντρεαλ, τηλεφώνησα σέ φίλους στή Νέα Υόρκη γιά νά τούς ανακοινώσω ότι θά μέναμε στό Ουάλντορφ-Αστόρια. Σκοπεύαμε νά περάσουμε τά σύνορα απ' τούς δασικούς δρόμους.

Διαλέξαμε τήν περιοχή τού Κόβεϋ Χίλ. Μερικοί φίλοι μέ τίς γυναίκες τους, μέ τήν αληθινή τους ταυτότητα, έκαναν δοκιμαστικά τή διαδρομή. Καί στόν πηγαιμό καί στήν επιστροφή δέν συνάντησαν καμιά δυσκολία. Αλλά οι συνοριακοί φρουροί που περιπολούσαν είχαν ελέγξει τά χαρτιά ενός αυτοκινήτου που πήγαινε μπροστά τους. Αποφασίσαμε λοιπόν ότι τήν ημέρα τής αναχώρησής μας, ένα αυτοκίνητο μ' ένα φίλο, τή γυναίκα του καί τά 2 του παιδιά θά πήγαινε 100 μέτρα μπροστά μας. Πίσω μας θά ερχόταν ένα άλλο αυτοκίνητο, μέ 2 φίλους που θά είχαν πιεί αρκετό ουίσκυ. Αν γιά οποιονδήποτε λόγο μάς σταματούσαν γιά έλεγχο, αυτό τό δεύτερο αυτοκίνητο θά μάς προσπερνούσε μέ μεγάλη ταχύτητα γιά νά τραβήξει τήν προσοχή τών φρουρών· αυτοί σίγουρα θά τό κυνηγούσαν καί θά ξεχνούσαν νά μάς ελέγξουν. Ο Ζάν-Πώλ κι εγώ δέν θέλαμε νά επαναληφθεί αυτό που είχε συμβεί μέ τούς δασοφύλακες. Αλλά παρόλα αυτά ήμασταν αποφασισμένοι νά μήν υποχωρήσουμε μπροστά σέ κανένα εμπόδιο. Θά περνούσαμε τά σύνορα βαριά οπλισμένοι. Αν σέ περίπτωση ελέγχου τό κόλπο μέ τούς 2 μεθυσμένους δέν έπιανε, θά σκοτώναμε τούς συνοριακούς φρουρούς. Είχα εφοδιαστεί μ' ένα κόλτ 45 μέ σιγαστήρα γιά περίπτωση ανάγκης.

Η μέρα τής αναχώρησης έφτασε. Καί ο Ζάν-Πώλ κι εγώ κρατούσαμε πάνω μας πολλά χρήματα σέ χαρτονομίσματα τών 100 καί τών 1000 δολαρίων. Η Λιζόν ήθελε ν' ακολουθήσει τόν αγαπημένο της. Η Τζόυς καταγοητευμένη μέ τήν ιδέα τής περιπέτειας καί λιγάκι ζαλισμένη απ' τήν καινούργια της ζωή, θά ερχόταν κι αυτή μαζί μου. Προτού φύγω, ήρθα γιά τελευταία φορά σέ επαφή μέ τή Ζανού γιά νά τής πώ ότι θά πήγαινα στή Ν. Αμερική, αλλά ότι θά μέ ξανάβλεπε σίγουρα, κι ότι θά έκανα τά πάντα γιά νά τή βγάλω νόμιμα απ' τή φυλακή.

Περάσαμε απ' τά σύνορα χωρίς καμιά δυσκολία. Δέν συναντήσαμε ούτε φρουρούς, ούτε αυτοκίνητα. Αυτή η ευκολία εισόδου σέ αμερικάνικο έδαφος χωρίς τόν παραμικρό έλεγχο μέ ξάφνιασε καί σκέφτηκα ότι οι διάφοροι λαθρέμποροι θά τήν είχαν πολύ ωραία. Όταν φτάσαμε στό Κάννον Κόρνερς, χωρίσαμε μέ τούς φίλους μας. Αυτή τή φορά, είχαμε πάρει τό δρόμο γιά τήν ελευθερία. Ο Ζάν-Πώλ ήταν ενθουσιασμένος:

"Τούς τή φέραμε..., έτσι, Γάλλε;

— Ναί, μικρέ... Αυτή τή φορά, κερδίσαμε μιά γιά πάντα."

Ενώ πηγαίναμε γιά τή Ν. Υόρκη, όλη η αστυνομία τού Καναδά, πιστεύοντας ότι βρισκόμασταν ακόμη στό έδαφός του, συνέχιζε τίς εντατικές έρευνες. Μέ είχαν κατηγορήσει γιά ένα φόνο που δέν είχα κάνει... Είχα ορκιστεί πως θά μού πλήρωναν όλα όσα είχα τραβήξει κι εγώ καί η Ζανού. Είχα κρατήσει τό λόγο μου. Η αστυνομία κι οι τράπεζες μού τό είχαν πληρώσει ακριβά.

Φτάσαμε κατά τό βραδάκι στό Ουάλντορφ-Αστόρια. Είχαμε πολλές βαλίτσες· όταν ο γκρούμ θέλησε νά πάρει αυτή που είχε τά όπλα, αρνήθηκα. Πήγαμε στή ρεσεψιόν καί πιάσαμε ο καθένας από μιά "σουίτα" κι από ένα προσωπικό χρηματοκιβώτιο γιά νά κλείσουμε μέσα τούς καρπούς τής εργασίας μας, που τούς είχαμε κερδίσει μέ τόν ιδρώτα τών σιδερικών μας. Θά μέναμε μόνο 10 μέρες, ίσα-ίσα γιά νά τακτοποιήσουμε ορισμένα θέματα. Τό Ουάλντορφ-Αστόρια, ήταν η προσωποποίηση τής καλόγουστης πολυτέλειας· τό υπέρ-ανάκτορο. Ήμουνα σίγουρος ότι δέν κινδύνευα από αστυνομικό έλεγχο στή διάρκεια αυτής τής μικρής μου διαμονής. Τό ίδιο βράδυ, οι αμερικάνοι φίλοι μου μάς κάλεσαν σ' ένα ισπανικό κέντρο, τό Σατώ-Μαδρίδ, καί γιορτάσαμε επίσημα τήν ελευθερία μας. Η σκέψη μου πήγε στή Ζανού. Μόνη μέσα σ' ένα κελί· πόσο μεγάλος θά πρέπει νά ήταν ο πόνος της, αλλά καί πόσο μεγάλη η χαρά της γιά τήν επιτυχία μου. Τό ότι η Τζόυς ήταν μαζί μου δέν ήταν παρά ένα μέρος τού παιχνιδιού.

Έπρεπε νά φτιάξουμε τά χαρτιά μας γιά νά πάμε στή Ν. Αμερική. Διαλέξαμε τή Βενεζουέλα, γιατί είχα γνωστούς στό Καράκας. Αποφασίσαμε λοιπόν ότι θά έφευγα πρώτος εγώ μέ τή Τζόυς κι ότι ο Ζάν-Πώλ θά μέ ακολουθούσε 4 μέρες αργότερα. Δέν ωφελούσε σέ τίποτα νά διακινδυνεύσουμε μιά διπλή σύλληψη στό αεροδρόμιο Κέννεντυ. Η τύχη μάς χαμογελούσε κι εκεί όλα έγιναν χωρίς καμιά δυσκολία. Φτάσαμε νύχτα στό αεροδρόμιο τής Βενεζουέλας. Εκεί μάς περίμενε ένας φίλος. Κάναμε 20 λεπτά γιά νά φτάσουμε στή Λά Γκουάϊρα που δέν ήταν παρά μιά τουριστική κωμόπολη. Διέθετε μόνο ένα πολυτελές ξενοδοχείο: τό Μακούτο Σέρατον, όπου κι εγκατασταθήκαμε. Βρισκόταν στήν παραλία, σέ μιά τοποθεσία παραδείσια. Μιά καινούργια ζωή ανοιγόταν μπροστά μου, αλλά μόνο φαινομενικά. Γιατί είχα σκοπό, αφού πρώτα εγκατασταθώ εκεί καί οργανωθώ, νά ξανάρθω στή Β. Αμερική γιά νά ληστέψω μαζί μέ τόν Ζάν-Πώλ μερικές τράπεζες, ώστε νά καλύψω οριστικά όλες τίς οικονομικές μου ανάγκες.

Ο Ζάν-Πώλ ήρθε νά μέ βρεί. Αγοράσαμε ένα αυτοκίνητο καί νοικιάσαμε ένα άλλο. Μέναμε τώρα σέ μιά υπέροχη βίλα μέ πισίνα. Τήν είχαμε νοικιάσει δοκιμαστικά μέ προοπτική νά τήν αγοράσουμε δίνοντας ένα γερό καπάρο στόν ιδιοκτήτη. Τήν επιπλώσαμε όλη σύμφωνα μέ τά γούστα μας. Τ' όνομά μου ήταν τώρα Μπρούνο Ντανσερώ, αλλά γιά όσους είχα προσλάβει στήν

υπηρεσία μας καί γιά τούς εμπόρους τού χωριού, ήμουνα ο "Ντόν Μπρούνο". Γιά τήν ασφάλειά μας αγοράσαμε 2 γερμανικά λυκόσκυλα κι ένα δανέζικο. Καί τά 3 ήταν εκπαιδευμένα. Δέν άργησα νά δημιουργήσω γνωριμίες. Αλλά εκείνες που μ' ενδιέφεραν περισσότερο ήταν μέ αστυνομικούς. Στή Βενεζουέλα αγοράζονται καί πουλιούνται τά πάντα. Μέ τόν Ζάν-Πώλ ανοίξαμε ένα λογαριασμό στήν τράπεζα. Ο διευθυντής δέν μάς είχε κάνει καμιά ερώτηση γιά τήν προέλευση τών χρημάτων. Διαδώσαμε ότι σκοπεύαμε ν' αγοράσουμε ένα ξενοδοχείο κι ο αστυνομικός που πίστευε πως είχε γίνει φίλος μου μέ διαβεβαίωνε ότι μπορούσα νά βασίζομαι σ' αυτόν γιά τήν ασφάλεια τού ξενοδοχείου. Μέ σύστησε σ' έναν απ' τούς αρχηγούς του, που ήταν υπεύθυνος γιά τήν προστασία τών τραπεζών τού Καράκας. Αυτές οι μπερδεμένες καταστάσεις μάς διασκέδαζαν. Τόν δέχτηκα στή βίλα. Η πολυτέλεια είναι πολύ συχνά διαβατήριο γιά τή φαινομενική εντιμότητα' τουλάχιστον γιά όσους είναι πρόθυμοι νά κλείσουν τά μάτια. Χρειαζόμουνα όπλα. Ο αστυνομικός μού τά προμήθευσε... κι έφτασε στό σημείο νά μού προτείνει νά πηγαίνω νά εξασκούμαι στό σκοπευτήριο τής αστυνομίας.

Περνούσαμε τή μέρα μας στή θάλασσα, ψαρεύοντας ξιφίες. Τό βράδυ, πηγαίναμε νά χορέψουμε στό Μακούτο Σέρατον. Η Τζόυς φαινόταν ερωτευμένη μαζί μου αλλά δέν κατάφερνε νά μέ κάνει νά ξεχάσω τή Ζανού. Η ερωτική μας επικοινωνία ήταν απόλυτη καί παθιασμένη, αλλά ήξερα πως δέν ήταν απ' αυτές τίς σπάνιες γυναίκες στίς οποίες μπορεί κανείς νά βασίζεται. Μήν καταλαβαίνοντας τόν πραγματικό χαρακτήρα τής σχέσης μας, δέν έβλεπε παρά μόνο τήν ευχάριστη πλευρά τής περιπέτειας. Ήξερα πως ήταν ειλικρινής, αλλά ζούσε σ' ένα όνειρο, που κινδύνευε νά τελειώσει μέ μιά καταστροφή. Ο έρωτάς της γιά μένα ήταν ο έρωτας τής γκέϊσσας που θαυμάζει τόν κύριό της. Γι' αυτήν, ήμουνα ο "Καΐντ", εκείνος που επιβάλλεται στούς άλλους, αλλά είναι συγχρόνως καί τρυφερός εραστής. Τό πάθος της δέν ήταν ψεύτικο' μ' αγαπούσε γιατί τήν έμαθα νά είναι γυναίκα καί νά γνωρίζει τήν ηδονή στήν κάθε μορφή της. Θά μού αποδείκνυε, 2 χρόνια αργότερα, ότι ο έρωτάς της γιά μένα μπορούσε νά φτάσει ώς τή θυσία τής ελευθερίας της. Τό έκανε προετοιμάζοντας καί βοηθώντας τή δραπέτευση 5 φίλων μου, που θεωρούνταν οι πιό στυγνοί εγκληματίες τού Καναδά... Αλλά εκείνη τήν εποχή δέν τήν είχα ικανή γιά μιά τέτοια πράξη, όπως κι ο Ζάν-Πώλ δέν μπορούσε νά φανταστεί πως θά τής χρωστούσε τήν ελευθερία του καί τή συνάντησή του μέ τό θάνατο. Γιά τήν ώρα κάναμε τή ζωή μας καί κάθε μέρα που περνούσε ήταν μιά μέρα που κλέβαμε απ' τήν ποινή που κανονικά έπρεπε νά εκτίσουμε. Καί μιά μόνο μέρα ελευθερίας άξιζε όλους τούς κινδύνους που περάσαμε γιά νά τήν αρπάξουμε μέσα απ' τά χέρια τής μοίρας μας. Αυτή όμως η μοίρα θ' ανάτρεπε όλα μας τά σχέδια...

Τό ένα απ' τά λυκόσκυλα δέν μπορούσε ν' ανεχτεί τήν παρουσία τής Λιζόν. Καθόμασταν ήσυχα-ήσυχα κοντά στήν πισίνα καί ξαφνικά τής όρμησε. Τά δόντια του χώθηκαν στό πρόσωπό της πρίν προλάβω νά επέμβω. Ο Ζάν-Πώλ, πιό γρήγορος, άρπαξε τό σκύλο απ' τό λαιμό καί γρονθοκοπώντας τον, τόν ανάγκασε νά τήν αφήσει. Η Λιζόν είχε πέσει κάτω' τό κεφάλι της είχε ανοίξει παντού. Γιατί αυτό τό σκυλί, που τα σο τό καλομεταχειριζόμασταν, είχε αντιδράσει τόσο επιθετικά; Δέν είχαμε ιδέα. Τό προσωπικό μας έτρεξε καί πήρε τή Λιζόν στό δωμάτιό της. Εκείνη νόμιζε ότι είχε

παραμορφωθεί. Ο Ζάν-Πώλ μπήκε μέσα στή βίλα καί μετά βγήκε έξω, μ' ένα πιστόλι στό χέρι. Ήξερα πως ετοιμαζόταν νά σκοτώσει τό ζώο. Στάθηκα μπροστά του:

"Μήν τό κάνεις αυτό, μικρέ. Θά σ' ανακουφίσει βέβαια, αλλά θά τό μετανοιώσεις."

Τού πήρα τό όπλο.

"Μά είδες σέ τί κατάσταση είναι η Λιζόν; Άφησέ με τουλάχιστον νά τού δώσω ένα μάθημα μέ τά χέρια."

Τό λυκόσκυλο ήταν εκπαιδευμένο γιά μάχη, αλλά δέν ήθελε νά δαγκώσει τόν Ζάν-Πώλ που τό χτυπούσε μ' όλη του τή δύναμη. Τό σκυλί φονιάς... αναγνώριζε τό φονιά άνθρωπο. Ο Ζάν-Πώλ μ' άκουσε καί σταμάτησε. Κούνησε απειλητικά τή γροθιά του μπροστά στή μούρη τού σκύλου. Τό ζώο τού έγλειψε τό χέρι σά νά ήθελε νά ζητήσει συγνώμη. Είχε καταστρέψει όλες μας τίς ελπίδες μέ μιά διπλή δαγκωνιά.

Έπρεπε νά πάμε τή Λιζόν σέ νοσοκομείο. Η κατάσταση ήταν πολύ άσχημη μετά τό δάγκωμα τού σκύλου. Άν δέν γινόταν αμέσως πλαστική χειρουργική επέμβαση, η Λιζόν κινδύνευε νά μείνει σημαδεμένη σ' όλη της τή ζωή. Ο Ζάν-Πώλ δέν ήθελε ν' ακούσει τίποτα. Αποφάσισε νά ξανανέβει στόν Καναδά γιά νά κάνει εκεί τήν εγχείρηση η Λιζόν, παρά τίς συμβουλές μου. ο κίνδυνος ήταν πολύ μεγάλος. Αποφάσισε νά φύγει τήν άλλη μέρα τό πρωί. Μέσα στήν αίθουσα τού αεροδρομίου, η Λιζόν, μέ δεμένο κεφάλι καί μέ πρόσωπο χλωμό σάν πτώμα, αποχαιρέτησε τήν Τζόυς. Εγώ, μιλούσα μέ τόν Ζάν-Πώλ γιά τήν επιστροφή του καί γιά τά μέτρα που έπρεπε νά πάρει γιά τήν ασφάλειά του.

"Πρόσεχε πάρα πολύ τόν εαυτό σου, μικρέ. Τηλεφώνησα στούς φίλους μας στή Ν. Υόρκη, θά σέ περιμένουν... Αλλά, στό ξαναλέω, κάνεις μεγάλο λάθος που ξαναγυρίζεις στό Μόντρεαλ. Άς ελπίσουμε πως θά διαψευστώ. Σέ περίπτωση ανάγκης τηλεφώνησέ μου, ξέρεις ότι μπορείς νά βασίζεσαι σέ μένα γιά οτιδήποτε.

— Μήν ανησυχείς καθόλου, αδελφέ μου... Σ' ένα μήνα, θά 'μαι πίσω."

Όταν απογειώθηκε τό αεροπλάνο, ένιωσα ένα κενό. Δέν θά ξαναβλεπόμασταν ποτέ. Μερικά γράμματα θά ήταν η τελευταία μας επαφή στή διάρκεια τών 2 χρόνων πρίν τό βίαιο θάνατό του, τή μέρα που τόν σκότωσαν οι αστυνομικοί. Αλλά, γιά τήν ώρα, πίστευα πως θά ξαναγύριζε, όσο πίστευα καί στήν ελευθερία μου... που δέν θ' αργούσα νά χάσω, όπως θά έχανε κι ο Ζάν-Πώλ τή δικιά του.

4 μέρες αφότου έφυγε, μέ πήρε τηλέφωνο. Μέ τή Λιζόν, όλα είχαν πάει καλά. Αλλά παρόλα αυτά, τά νέα δέν ήταν καί πολύ καλά. 10 μέρες αφού είχαμε φύγει απ' τό Ουάλντορφ-Αστόρια, στή Ν. Υόρκη, τό *F.B.I.* είχε μπεί στά ίχνη μας. Χωρίς νά τό ξέρουμε, είχαμε ξεφύγει από μιά σύλληψη. Αλλ' αυτό που μέ ανησυχούσε περισσότερο ήταν ότι ο Ζάν-Πώλ είχε διαβάσει στίς καναδικές εφημερίδες ότι σύμφωνα μέ τή βασιλική χωροφυλακή είχαμε φύγει γιά τή Ν. Αμερική. Πήρα αμέσως τήν απόφασή μου. Τού είπα ότι σκόπευα νά φύγω γιά τή Γαλλία, όπου ήμουνα σίγουρος ότι θά ξανάβρισκα φίλους. Θά ερχόταν νά μέ βρεί μόλις γιατρευόταν εντελώς η Λιζόν. Αυτή η αναχώρηση δέν ήταν οριστική, αλλά δέν ήθελα νά μέ πιάσουν σέ μιά άγνωστη χώρα. Υπήρχαν μερικά άτομα στήν αστυνομία τής Βενεζουέλας που μού

ήταν αφοσιωμένα· αλλ' αυτή η προστασία δέν ήταν σίγουρο πως θ' άντεχε μπροστά σ' ένα διεθνές ένταλμα συλλήψεως γιά τό φόνο τών δυό δασοφυλάκων. Τά πράγματα εξελίχθηκαν γρήγορα, όταν ο μπάτσος που μού είχε πουλήσει όπλα κατέφθασε στή βίλα, ασθμαίνοντας.

"Ντόν Μπρούνο, μού είπε. Οι προϊστάμενοί μου πήραν ένα ένταλμα απ' τήν Ιντερπόλ γιά σάς καί γιά τό φίλο σας. Δέν μπορούμε νά κάνουμε τίποτα γιά σάς. Πρέπει νά φύγετε απ' τή Βενεζουέλα όσο τό δυνατό γρηγορότερα. Μπορείτε νά βασίζεστε στή βοήθειά μου γιά νά περάσετε τό τελωνείο στό αεροδρόμιο χωρίς κανέναν έλεγχο. Αλλά μήν καθόσαστε εδώ. Δέν μού είχατε πεί, Ντόν Μπρούνο, ότι όλες οι αστυνομίες τού κόσμου σάς καταζητούν. 'Ολ' αυτά είναι πολύ σοβαρά."

Σέ λιγότερο από 24 ώρες είχα σηκώσει όλα τά λεφτά απ' τήν τράπεζα, είχα πουλήσει τό αυτοκίνητο κι είχα πληρώσει τό προσωπικό γιά 6 μήνες, γιατί, παρόλα αυτά, υπήρχε περίπτωση νά ξαναφτιάξουν τά πράγματα μέ τόν καιρό. Η Τζόυς ήταν χαρούμενη που θά φεύγαμε απ' τή Βενεζουέλα, γιατί γιά κείνη, Γαλλία σήμαινε Παρίσι.

Ο μπάτσος μέ συνόδευσε, μαζί μέ αρκετούς άντρες του, κι η σφραγίδα εξόδου απ' τή χώρα μπήκε στό διαβατήριό μου χωρίς νά ελέγξουν τίς βαλίτσες μου, που ήταν γεμάτες όπλα. Θά πηγαίναμε στή Μαδρίτη. Προτιμούσα νά πάω στήν Ισπανία καί νά περάσω τά γαλλικά σύνορα νύχτα μ' ένα νοικιασμένο αυτοκίνητο κι οπλισμένος. Αν τά πράγματα πήγαιναν άσχημα, θά μπορούσα καί πάλι νά δοκιμάσω τήν τύχη μου. Στό αεροδρόμιο τής Μαδρίτης, όλα πήγαν μιά χαρά. Η ιδέα τού τελωνείου μ' έκανε πάντα νά χαμογελάω, γιατί ταξίδευα συνεχώς μ' ένα πιστόλι στή βαλίτσα μου καί ποτέ δέν πέρασα από έλεγχο. Η τύχη, ή πιό απλά τό γεγονός ότι φερόμουνα φυσιολογικά, μέ είχαν γλιτώσει απ' αυτή τήν έγνοια.

Αφού ταξιδέψαμε πολύ ώρα μέ τό αυτοκίνητο, περάσαμε τά γαλλικά σύνορα στήν Ενταί, γύρω στίς 8 τό βράδυ. Ο τελωνειακός μέ ρώτησε άν είχα τίποτα νά δηλώσω. Θά ήθελα πολύ νά έβλεπα τά μούτρα του άν τού διάβαζα τό ένταλμα τής συλλήψεώς μου! Τελικά απλώς τόν ευχαρίστησα τή στιγμή που μάς επέστρεφε τά διαβατήριά μας.

Είχα φύγει απ' τή Γαλλία πρίν από τεσσερισήμισι χρόνια. Μετά τό θάνατο τού Γκουίντο, είχα χάσει κάθε επαφή μέ πολλούς γνωστούς μου. Αλλά ήμουνα σίγουρος ότι μέσω τού ξαδέλφου του θά μπορούσα νά ξαναπιάσω επαφή γιά νά φτιάξω μιά συμμορία.

Ήμουνα ευτυχισμένος που ξαναγύριζα στήν πατρίδα μου. Θά ξανάβλεπα τόν πατέρα μου που ήταν βαριά άρρωστος. Γνώριζα τόν κίνδυνο μιάς τέτοιας συνάντησης· η αστυνομία θά έπρεπε νά παρακολουθεί τήν οικογένειά μου. Λίγο μ' ένοιαζε όμως αυτή η παρακολούθηση. Ένιωθα μεγάλη ανάγκη νά δώ τόν πατέρα μου, νά τόν σφίξω στήν αγκαλιά μου όπως είχε κάνει κι αυτός όταν είχε ξαναγυρίσει απ' τόν πόλεμο, τότε που ήμουνα παιδί. Έπρεπε νά τού εξηγήσω γιατί τά είχα κάνει όλ' αυτά. Δέν θά συμφωνούσε μαζί μου, αλλά ήξερα πως ήταν ο μόνος που μπορούσε τουλάχιστον νά καταλάβει τή συμπεριφορά μου.

Πρώτα-πρώτα, έπρεπε νά βρώ μιά πόλη γιά νά μείνω. Διάλεξα τή Μάντ, πολύ κοντά στό Παρίσι. Νοίκιασα μιά βίλα. Μέσα σέ 2 μέρες, είχα σκαρφιστεί ένα σύστημα γιά νά μπορώ νά τό σκάσω απ' τήν αστυνομία, αν γιά κακή

μου τύχη οι μπάτσοι χτυπούσαν κάποια μέρα τήν πόρτα μου γιά νά μέ συλλάβουν. Αφού τακτοποιήθηκα, άρχισα τίς επαφές. Η πρώτη μου επίσκεψη ήταν στό Μάριο, τόν ξάδελφο τού Γκουίντο. Αποφασίσαμε νά μέ φέρει σ' επαφή μέ κάτι σοβαρά παιδιά. Μιλήσαμε γιά τό θάνατο τού Γκουίντο καί γιά κάποιους άλλους που δέν είχαν φερθεί καλά στή γυναίκα του, καί μάλιστα αμέσως μετά τό θάνατό του. Τού υποσχέθηκα πως θά κανόνιζα προσωπικά όλους τούς καθυστερημένους λογαριασμούς. Αλλά, πρώτα, έπρεπε νά ξαναφτιάξω μιά συμμορία. Σχεδόν όλοι οι παλιοί μου φίλοι βρίσκονταν ή στή φυλακή ή στό χώμα. Τά πράγματα αλλάζουν πολύ γρήγορα μέσα σέ 4 χρόνια, παρατήρησε ο Μάριο. Όταν μού σύστησε τόν Ρεμύ, κατάλαβα αμέσως ότι θά γινόμασταν φίλοι. Ήταν σοβαρό παιδί, εξπέρ στά όπλα, τρομερά προσεκτικός κι είχε διαγράψει τή λέξη "έλεος" απ' τό λεξιλόγιό του σ' ότι αφορούσε τόν κόσμο μας. Ήταν απ' αυτούς που τά δίνουν όλα γιά ένα φίλο. Κι εκείνος, μέ τή σειρά του, μού γνώρισε τούς φίλους καί τούς γνωστούς του. Οι περιπέτειές μου στόν Καναδά μού άνοιγαν όλες τίς πόρτες. Χωρίς νά είμαι τό αφεντικό, τίς αποφάσεις τίς έπαιρνα εγώ. Προσωπικά, δέν είχα πιά τίποτα νά χάσω κι ήμουνα αποφασισμένος νά κάνω τά πάντα γιά νά ξανακερδίσω μιά θέση στό Παρίσι. Άρχισα φτιάχνοντας ένα τέλειο οπλοστάσιο. Κάποιοι άλλοι γνωστοί μέ εφοδίασαν μέ ψεύτικα χαρτιά. Βρέθηκα νά χω 6 διαφορετικά διαβατήρια στά χέρια, απ' τ' οποία τά 2 είχαν εκδοθεί απευθείας απ' τή νομαρχία κι έφτασα στό σημείο νά πάω νά υπογράψω άν κι ήμουνα ένας απ' τούς πιό καταζητούμενους ανθρώπους τού κόσμου. Αυτή μου η κίνηση ήταν μιά καλή απόδειξη ψυχραιμίας κι όχι απερισκεψίας. Έκανα τό ίδιο γιά νά πάρω καί τά χαρτιά τής Τζόυς, που απόκτησε ξαφνικά γαλλική υπηκοότητα παρόλη τή χαριτωμένη καναδική προφορά της.

Ο πατέρας μου ήρθε στό ραντεβού μας. Είχα πάρει όλα τά μέτρα γιά τήν ασφάλειά μου. Όταν τόν είδα, ένιωσα ένα σφίξιμο στήν καρδιά. Η αρρώστια τόν έτρωγε καί κατάλαβα αμέσως ότι άν δέν είχα δραπετεύσει δέν θά τόν είχα ξαναδεί ποτέ ζωντανό. Είχε καρκίνο, αλλά δέν τό Ξερε. Τού είχαν κρύψει τήν αλήθεια. Είχε κάνει κάτι εγχειρήσεις που τόν έκαναν νά χάσει τή φωνή του. Τά μάτια του έλαμψαν όταν μέ είδε νά πηγαίνω πρός τό μέρος του. Πήγαμε νά φάμε στό εστιατόριο ενός φίλου. Δέν μού έκρυψε τή στεναχώρια του που μ' έβλεπε νά κάνω τέτοια πράγματα, αλλά τό "δέν παύεις νά είσαι γιός μου", χωρίς νά είναι μιά συγνώμη, φανέρωνε τήν υποχωρητικότητά του. Μ' αγαπούσε...

Δέν μού είπε τίποτα καινούργιο όταν μέ πληροφόρησε ότι όλες οι αστυνομίες μέ καταζητούσαν. Όταν όμως μού εμπιστεύτηκε ότι η Ζανού θά ξαναρχόταν γύρω στόν Ιούλη 1973 κι ότι τήν περίμενε ένα ένταλμα συλλήψεως στή Γαλλία γιά ένοπλη ληστεία, κατάλαβα ότι μού ήταν αδύνατον νά φύγω απ' τή Γαλλία καί νά τήν αφήσω στήν τύχη της. Τής τό χρωστούσα από αγάπη στή γυναίκα, κι από αφοσίωση στή φίλη. Αντίθετα, ο πατέρας μου μού εξήγησε πως ήταν αδύνατο νά δώ τή μητέρα μου καί τήν κόρη μου. Χωρίσαμε μέ τήν υπόσχεση νά ξαναβρεθούμε.

Μέ τόν Ρεμύ καί τή συμμορία, αρχίσαμε τίς ληστείες. Ήθελα νά δουλεύουν μέ τό δικό μου τρόπο. Πάντα μέ ηρεμία, ποτέ μέ τή βία, εκτός απ' τίς περιπτώσεις που είχαμε ν' αντιμετωπίσουμε τούς μπάτσους. Είπα σ' όλους τούς συνεργάτες μου ότι δέν θά παραδινόμουνα ποτέ στούς μπάτσους τήν

ώρα τής δουλειάς ή σέ κάποια συμπλοκή στό δρόμο.

Τά οικονομικά μου ήταν αρκετά καλά. Ο Ρεμύ είχε αναλάβει νά μέ καλύπτει τήν ώρα που εγώ άδειαζα τά ταμεία στίς τράπεζες καί κατέβαινα στά χρηματοκιβώτια. Αλλά οι ληστείες τραπεζών είχαν γίνει τής μόδας στή Γαλλία. Δέν υπήρχαν πιά τόσα χρήματα όπως πρώτα. Οι νέοι μου φίλοι είχαν υιοθετήσει τήν Τζόυς· τήν κρατούσα όμως μακριά απ' τίς δραστηριότητές μου. Τής είχα εξηγήσει ότι δέν ανεχόμουνα καθόλου τίς ερωτήσεις. Ζήλευε λιγάκι τή Ζανού, γιατί ήξερε πως εκείνη δέν ήταν μαζί μου παρά προσωρινά. Η θέση δέν ήταν ελεύθερη. Η μόνη γυναίκα που μετρούσε γιά μένα βρισκόταν σ' ένα κελί κι υπόφερε κάθε μέρα καί πιό πολύ, ακούγοντας τό καναδικό ραδιόφωνο κι ελπίζοντας πως δέν θά μέ ξανάπιαναν. Τό νά βρίσκεται μιά άλλη γυναίκα στό κρεβάτι μου δέν είχε καμιά σημασία, αφού ήξερε πως τήν αγαπούσα. Οι καναδοί μπάτσοι είχαν δοκιμάσει κάθε είδους πίεση κι εκβιασμό γιά νά τήν σπάσουν, μέχρι που τής έδειχναν καί φωτογραφίες άλλων γυναικών, λέγοντάς της: "Βλέπεις πολύ καλά ότι τώρα που είναι ελεύθερος καί μαζί μ' όλα αυτά τά θηλυκά, δέν τού καίγεται καρφί γιά σένα καί γιά ότι μπορείς νά πάθεις!" Εκείνη τούς είχε πεί βίαια νά πάνε νά γαμηθούν καί κείνοι δέν τόλμησαν νά ξαναχρησιμοποιήσουν αυτή τή μέθοδο.

Στίς αρχές Δεκέμβρη 1973, έγιναν 2 ένοπλες ληστείες στήν περιοχή τής Μάντ. Έκλεψαν τούς μισθούς τών εργαζόμενων ενός εργοστασίου, που ήταν γύρω στά 64.000 δολάρια, καί 3 μέρες αργότερα, οι γκάγκστερ έκλεψαν 56.000 δολάρια από μιά ταμία που μόλις είχε κάνει ανάληψη από μιά τράπεζα. Παρόλο που συνοδευόταν από αστυνομικούς, οι γκάγκστερ είχαν κατορθώσει νά τούς εξουδετερώσουν. Ο επιθεωρητής Τούρ κι οι άντρες του κατέφθασαν στήν περιοχή. Ένας αυτόπτης μάρτυρας που είχε παρακολουθήσει τή μιά ληστεία είπε ότι οι ληστές άλλαξαν αυτοκίνητο καί μπήκαν σέ μιά Τάουνους. Ο επιθεωρητής είπε νά τού κάνουν έναν κατάλογο όλων τών ιδιοκτητών Τάουνους τής περιοχής. Έτσι έμαθε πως κάποιος Μπρούνο Ντανσερώ, καναδικής υπηκοότητας καί πρόσφατα εγκαταστημένος στήν περιοχή, είχε αγοράσει τελευταία μιά Τάουνους. Έμαθε επίσης πολύ σύντομα, μέ τή βοήθεια τού επιθεωρητή Ντορμιέ, ότι αυτός ο Καναδός δέν ήταν άλλος απ' τόν Ζάκ Μεσρίν, τόν άνθρωπο που καταζητούσαν κι οι δυό γιά διάφορα εγκλήματα. Μιά σύμπτωση μέ γλίτωσε απ' τή σύλληψη. Όσο γιά τά υπόλοιπα, άς είναι καλά τό ένστικτό μου.

Οι άντρες τού επιθεωρητή μέ παρακολουθούσαν. Παρακολουθούσαν τίς κινήσεις μου μέσα στήν πόλη τής Μάντ αλλά ήθελαν νά 'ναι σίγουροι ότι δέν θά τούς ξεφύγω. Ήξεραν ότι ήμουνα πάντα οπλισμένος κι έτοιμος γιά όλα. Παρόλη τήν καχυποψία μου, δέν τούς είχα πάρει χαμπάρι. Πάντως δέν ένιωθα καί πολύ καλά. Είχα πολλές μέρες νά δώ τούς φίλους μου, κι έτσι δέν μπόρεσαν νά τούς παρακολουθήσουν κι αυτούς. Είχα παραγγείλει, πρίν από λίγες μέρες, ένα σπόρ αμάξι στό ίδιο γκαράζ που μού είχε πουλήσει τήν Τάουνους. Τό μόνο πρόβλημα ήταν η εκλογή τού χρώματος. Η τύχη μού χαμογέλασε όταν ήρθε στό σπίτι μου, στίς 8 τό βράδυ, ο αντιπρόσωπος μέ τόν κατάλογό του. Τόν ρώτησα άν μπορούσε νά ξαναπάρει πίσω τήν Τάουνους. Δέν έδειξα τήν ανησυχία μου αλλά τά λόγια του μού πάγωσαν τό αίμα!

"Ναί, μπορώ νά σάς τήν πάρω χωρίς πρόβλημα. Α, ναί! Ήρθαν καί κάτι αστυνομικοί νά δούν τό αφεντικό μου γιά σάς. Ακριβώς εξαιτίας τής Τάου-

νε ος... Ελπίζω νά μήν πάθατε κανένα ατύχημα;"

Τού απάντησα αρνητικά. Μόλις έφυγε, φώναξα τήν Τζόυς.

"Γρήγορα, κοριτσάκι. Ετοίμασε τίς βαλίτσες, οι μπάτσοι μέ βρήκαν."

Ο επιθεωρητής Τούρ είχε αποφασίσει νά μέ συλλάβει τήν άλλη μέρα τό πρωί καί δέν είχε βάλει κανέναν νά παρακολουθεί τό σπίτι μου γιατί φοβόταν μήπως τόν αντιληφθώ. Έφυγα απ' τή βίλα γύρω στά μεσάνυχτα, εγκαταλείποντας γιά μιά ακόμη φορά ένα σωρό πράγματα που μού ανήκαν. Είχα τό κόλτ 45 πάνω στά γόνατά μου, τή δωδεκάρα μέ τίς πριονισμένες κάνες δίπλα μου, καί 5 φυσίγγια έτοιμα γιά νά μ' ανοίξουν τό δρόμο σέ περίπτωση ανάγκης. Έφτασα στό Παρίσι ανενόχλητος. Αφού πήρα όλες τίς προφυλάξεις γιά νά είμαι σίγουρος πως δέν μ' ακολουθούσε κανείς, πήγα στό σπίτι ενός φίλου γιά νά περάσω εκεί τή νύχτα. Τό πρωί, τούς μάζεψα όλους γιά νά τούς ενημερώσω γιά τά γεγονότα. Αποφάσισα νά χρησιμοποιήσω ένα απ' τά διαβατήριά μου καί νά νοικιάσω ένα διαμέρισμα μέσα στό Παρίσι ή σέ κάποιο κοντινό προάστιο. Αυτή τή φορά ήμουνα ο Νικολά Σκάφ, αρχιτέκτονας. Τό διαμέρισμα που βρήκα στό Νο 1 τής οδού Πιέρ-Γκρενιέ, στήν Μπουλόν-Μπιγιανκούρ, μού εγγυόταν απόλυτη ασφάλεια. Μού τό υπενοικίασε ένας δικαστικός που είχε μετατεθεί στό εξωτερικό. Επίσης, κατάφερα νά κρατήσω τό τηλέφωνο στ' όνομά του. Αυτή τή φορά, μπορούσα νά ελπίζω πώς θά μ' άφηναν ήσυχο. Είχε φτάσει πιά ο καιρός γιά νά φέρω κοντά μου τόν Ζάν-Πώλ Μερσιέ... Τηλεφώνησα στόν Καναδά. Ο Μπερνάρ ήταν απελπισμένος.

"Ναί..., αυτός κι η Λιζόν... Πότε; ... Πρίν από 2 μέρες."

Είχα ακούσει καλά, ο Ζάν-Πώλ είχε συλληφθεί απ' τήν αστυνομία ενώ έκανε μιά ληστεία μαζί μέ τή Λιζόν που στό μεταξύ είχε γίνει καλά. Αν δέν είχα φύγει απ' τή Μάντ, θά βρισκόμουνα κι εγώ στήν ίδια θέση μ' εκείνον, σχεδόν τήν ίδια ώρα, μερικές χιλιάδες χιλιόμετρα πιό μακριά. Είπα στόν Μπερνάρ πως θά έκανα ό,τι μπορούσα γιά νά τόν βγάλω απ' τή φυλακή αλλά ότι χρειαζόμουνα χρόνο, τουλάχιστον 6 μήνες. Αυτή η είδηση μέ στεναχώρησε, γιατί η Λιζόν θά πλήρωνε πολύ ακριβά τό δεσμό της μέ τό φίλο μου· θά καταδικαζόταν σέ 10 χρόνια φυλακή. Γιά τήν ώρα, έλπιζα ακόμα ότι θά τούς ξέμπλεκα από κείνη τήν ιστορία. Δέν θ' αργούσα νά βρεθώ κι εγώ στήν ίδια θέση.

Άρχισα νά ξεκαθαρίζω κάτι λογαριασμούς κι η ψυχρή μου αποφασιστικότητα τούς έκανε όλους νά μέ φοβούνται. Πολλοί πλήρωσαν μέ τή ζωή τους τά χρέη τους. Ήξερα πως η γαλλική αστυνομία βρισκόταν στά ίχνη μου κι ότι αργά ή γρήγορα θά μ' έπιαναν. Δέν ήμουνα τόσο αφελής ώστε νά πιστεύω πως αυτό μπορούσε νά συμβεί μόνο στούς άλλους. Αποφάσισα λοιπόν νά οργανώσω τήν απόδρασή μου πρίν απ' τή σύλληψή μου. Σέ περίπτωση που θά μ' έπιαναν, ήξερα ότι θά μέ δίκαζαν στό δικαστήριο τής Κομπιέν γιά μιά παλιά υπόθεση απ' τόν καιρό που είχα τό πανδοχείο. Πήγα μόνος μου σ' εκείνη τήν πόλη κι επισκέφτηκα τό δικαστήριο γιά νά δώ πού θά μπορούσα νά κρύψω κάποιο όπλο. Σέ περίπτωση που μιά μέρα θά μέ πήγαιναν εκεί, τό μόνο κατάλληλο μέρος γιά κάτι τέτοιο ήταν οι τουαλέτες τών δικηγόρων. Έφτιαξα τό σχεδιάγραμμα τής αίθουσας δικαστηρίου κι όλου τού δικαστικού μεγάρου, καθώς καί τών γειτονικών δρόμων. 3 μέρες αργότερα, ξαναπήγα μέ φίλους γιά νά τούς εξηγήσω τί θά έπρεπε νά κάνουν άν

γιά κακή μου τύχη μέ συνελάμβαναν. Ο Ρεμύ δέν κρατήθηκε κι είπε:

"Όλα θέλεις νά τά προβλέπεις, καί καλά κάνεις. Γιατί, όσο εγώ είμαι ελεύθερος, νά είσαι σίγουρος πως όλα θά γίνουν όπως τά θέλεις."

Μελετήσαμε τούς δρόμους απ' όπου θά γυρίζαμε κι επισημάναμε τά τμήματα τής χωροφυλακής. Άν μ' έπιαναν, δέν είχα παρά νά ορίσω μιά ημερομηνία γιά νά βάλουν μπρός τήν απόδρασή μου. Αυτά τά μέτρα θά αποδείχνονταν χρήσιμα 4 μήνες αργότερα. Ούτε κάν φανταζόμουνα ότι δέν μού 'μενε παρά ένας μήνας ελευθερίας.

Από τότε που είχα ξαναγυρίσει, είχαμε ληστέψει καμιά εικοσαριά τράπεζες. Μιά, μάλιστα, τήν είχα ληστέψει μόνος μου, έτσι γιά πλάκα. Στό μεσημεριανό διάλειμμα βρήκα τήν ευκαιρία καί μπήκα στό γραφείο τών διευθυντών. Αφού τούς εξουδετέρωσα, τούς ανάγκασα νά μού ανοίξουν τό χρηματοκιβώτιο. Οι λιγοστοί πελάτες που ήταν μέσα στήν τράπεζα δέν μπορούσαν νά μέ δούν. Έδεσα καί τούς 2 διευθυντές μ' ένα ζευγάρι χειροπέδες' αφού πέρασα τήν αλυσίδα μέσα απ' τό κενό που άφηνε η ανοιχτή πόρτα τού χρηματοκιβωτίου, τήν έδεσα στό χέρι τού άλλου. Έτσι, δέν μπορούσαν νά κάνουν τίποτα. Τούς είπα ήρεμα:

"Καθήστε ήσυχα, παιδιά, εγώ πάω ν' αδειάσω τό ταμείο."

Έπειτα, περνώντας μπροστά απ' τούς πελάτες σάν νά ήμουνα τού προσωπικού, μπήκα στό ταμείο κι άδειασα όλο τό περιεχόμενο, λέγοντας σέ μιά πελάτισσα:

"Εξυπηρετείστε, κυρία μου;

— Ναί, ναί, οι διευθυντές πήγαν νά βρούν τό φάκελό μου.

— Δέν θ' αργήσουν, μείνετε ήσυχη."

Έπειτα έφυγα απ' τήν τράπεζα μ' όλη μου τήν άνεση.

Ο Ρεμύ, όταν μέ ρώτησε γιατί τό έκανα μόνος μου, πήρε τήν εξής απάντηση:

"Είναι μιά πολύ καλή άσκηση αυτοελεγχου... Κι έπειτα, βλέπεις, μικρέ! Τό χόμπυ μερικών ανθρώπων είναι τό γκόλφ, άλλων τό σκί... Εγώ τή βρίσκω μέ τίς ένοπλες ληστείες... Ζώ μονάχα γιά τόν κίνδυνο. Τό ξέρω ότι είναι μαλακία, αλλά μ' αρέσει νά ρισκάρω τό τομάρι μου. Έχω περάσει πιά τό στάδιο τού φόβου, δέν ξέρω πιά τί σημαίνει αυτό... Καί μόνο του αυτό τό γεγονός αρκεί γιά νά μέ κάνει επικίνδυνο."

Είχα νά τακτοποιήσω έναν παλιό λογαριασμό μέ τόν ιδιοκτήτη ενός μπάρ, διαβόητο χαφιέ τής αστυνομίας, που έδινε στούς μπάτσους τού τμήματος ηθών λεφτά καί πληροφορίες γιά νά τόν προστατεύουν. Ξεκίνησα λοιπόν γιά τό μαγαζί του, νά τού ζητήσω αυτά που μού χρωστούσε εδώ καί 6 χρόνια. Τό μπάρ του ήταν γεμάτο πόρνες που τά είχαν κάνει πλακάκια μέ τούς μπάτσους τής γειτονιάς. Η πελατεία ήταν αρκετά εκλεκτή γιατί τό μπάρ βρισκόταν σέ μιά απ' τίς καλές συνοικίες τού Παρισιού. Μόλις μπήκα μέσα, όλα τά κεφάλια γύρισαν πρός τό μέρος μου. Ο φωτισμός ήταν χαμηλός. Παράγγειλα ένα ουίσκυ. Μού τό σέρβιρε μιά ωραία κοπέλα καί μέ ρώτησε, μέ τό αισθησιακό της στόμα, άν θά τήν κερνούσα κάτι. Απέρριψα τήν πρότασή της κι είπα στήν ταμία:

"Έχω νά 'ρθω πολύ καιρό στό κέντρο σας! Αφεντικό είναι ακόμα ο Μαρσέλ;"

Μέ κοίταξε μέ τά γελαδίσια της μάτια, αδιάφορα, σάν νά μήν έδινε δεκά-

ρα γιά τίποτα. Ήταν χοντρή, άσχημη καί κοκκινομούρα. Πρίν ν' ανοίξει τό στόμα της, ήξερα πως τά πράγματα θά πήγαιναν πολύ άσχημα.

"Τό αφεντικό μου... Ποιό αφεντικό;

— Δέν έχεις αφεντικό;

Δέν ξέρω.

— Γιά άκου εδώ, μωρή φώκια, όταν κάνω εγώ ερωτήσεις μού απαντάνε πάντα."

Τής έχυσα τό ποτήρι μου μέ τό ουίσκυ στά μούτρα. Ένας απ' τούς πελάτες, που δέν ήταν παρά "νταβάς", έκανε νά επέμβει. Μέ μιά γρήγορη κίνηση έβγαλα τό κόλτ 45. Έγινε χαμός. Φώναξα στή γκόμενα:

"Θ' αφήσω τήν κάρτα μου στό γαμημένο τό αφεντικό σου!"

Πέρασα πίσω απ' τόν πάγκο κι άρχισα νά σπάω όλα τά μπουκάλια καί τά ποτήρια που ήταν στό μπάρ. Ήταν πολύ επικίνδυνο αυτό που έκανα, μέρα μεσημέρι, σέ μιά απ' τίς πιό αστυνομοκρατούμενες συνοικίες τού Παρισιού. Ήθελα όμως νά καταλάβει τό αφεντικό τού μπάρ πως δέν έδινα δεκάρα γιά τίς πολιτικές κι αστυνομικές του πλάτες. Δέν είχε περάσει ούτε λεπτό απ' τή στιγμή που είχα αρχίσει νά τά κάνω όλα γυαλιά-καρφιά εκεί μέσα όταν τό ένστικτό μου μέ προειδοποίησε γιά κάποιο κίνδυνο. Ένας μπάτσος στεκόταν ακριβώς μπροστά απ' τήν είσοδο, έτοιμος νά μού ρίξει μ' ένα πιστόλι που ήταν στραμμένο καταπάνω μου. Όμως δέν πρόλαβε. Καθώς ήμουνα πιό γρήγορος απ' αυτόν, πυροβόλησα πρώτος. Η σφαίρα τόν χτύπησε μέ τόση δύναμη που τόν τίναξε στόν αέρα. Σωριάστηκε στό πεζοδρόμιο. Έφυγα απ' τήν πίσω πόρτα τού μπάρ καί βρέθηκα σέ μιά μικρή αυλή που έβγαζε σέ μιά πολυκατοικία. Τή στιγμή που δρασκέλιζα τήν εξώπορτα, είδα ένα μπάτσο μέσα σ' ένα περιπολικό. Τηλεφωνούσε γιά νά ζητήσει ενισχύσεις. Άκουγα κιόλας τίς σειρήνες, ερχόντουσαν. Τόν σημάδεψα. Δέν είχα παρά νά πατήσω τή σκανδάλη καί θά 'ταν νεκρός. Ήταν όμως μάταιο γιατί δέν μπορούσα πιά νά φύγω από κείνο τό δρόμο, που θά 'ταν μπλοκαρισμένος. Γύρισε καί μέ είδε. Γέλασα. Μέ μιά γρήγορη κίνηση μού έριξε 2 σφαίρες που σφηνώθηκαν στήν πόρτα. Έγινα καπνός κι άρχισα ν' ανεβαίνω τά σκαλιά τής πολυκατοικίας. Δέν είχα άλλη εκλογή γιατί θά μέ περικύκλωναν καί τό μόνο που μπορούσα νά κάνω ήταν νά φτάσω μέχρι τή στέγη που έβγαζε σ' ένα παράλληλο δρόμο. Έπρεπε νά δρασκελίσω ένα φράχτη γιά νά βρεθώ απ' τήν άλλη μεριά. Έφτασα στόν πρώτο όροφο, έσπασα τή τζαμαρία στό πλατύσκαλο καί βγήκα σέ μιά στέγη. Όλοι οι ένοικοι είχαν βγεί στά παράθυρα. Σκαρφάλωσα τό φράχτη καί πήδηξα απ' τήν άλλη. Βρισκόμουνα τώρα στή στέγη μιάς αυλής, που ήταν στό ύψος τού πρώτου ορόφου. Κι απ' τίς 2 πλευρές υπήρχαν παράθυρα. Όρμησα σ' ένα απ' αυτά. Τό τζάμι έσπασε μ' ένα εκκωφαντικό θόρυβο. Άκουσα ουρλιαχτά. Έπεσα πάνω σέ μιά γυναικούλα που τά έχασε όταν μέ είδε νά εμφανίζομαι ξαφνικά στό σπίτι της. Όταν είδε τό πιστόλι μου καί τό αίμα που έτρεχε απ' τά χέρια μου, τρόμαξε. Δέν τήν απείλησα.

"Πρό παντός μή φοβάστε καθόλου, κυρία... Ησυχάστε.

— Μά... μά τί γίνεται;"

Δέν τής απάντησα, αλλά τήν τράβηξα μαλακά απ' τή μπλούζα.

"Δείξτε μου τήν έξοδο τής πολυκατοικίας καί μή φοβάστε, δέν θέλω νά σάς κάνω κακό."

Είχε ξαναβρεί τήν ψυχραιμία της καί σχεδόν χαμογελώντας μοῦ εἶπε:

"Καλά, ακολουθήστε με... Αλλά έχετε περίεργους τρόπους γιά νά μπαίνετε στά σπίτια."

Μέ οδήγησε μέχρι τήν έξοδο. Βγήκα απ' τήν πολυκατοικία. Οι μπάτσοι μ' έψαχναν απ' τήν άλλη πλευρά, κι ο συνάδελφός τους που κολυμπούσε στό αίμα του, φαντάζομαι πως θά τούς είχε κόψει κάθε διάθεση γιά ηρωϊσμούς. Μέ τό πιστόλι στό χέρι, άρχισα νά τρέχω πρός τήν άκρη τοῦ δρόμου γιά νά βγώ στή λεωφόρο. Είδα ένα σταματημένο ταξί καί πήδηξα στό πίσω κάθισμα. Ο οδηγός, ξαφνιασμένος, γύρισε πίσω του κι είδε τό πιστόλι μου που τόν σημάδευε. Τοῦ είπα μέ άγρια φωνή:

"Γρήγορα! Πήγαινε ευθεία... Μή φοβάσαι, δέ θέλω τό ταμείο σου."

Ξεκίνησε. Καιρός ήταν γιατί τά περιπολικά μόλις είχαν μπλοκάρει τό δρόμο απ' όπου είχα περάσει. Ο οδηγός μοῦ εἶπε:

"Πάμε μακριά, κύριε;

— Άκουσε καλά τί έχω νά σοῦ πώ. Πρέπει νά ξεχάσεις τό πρόσωπό μου, είναι καλύτερα γιά σένα. Θά μ' αφήσεις καμιά εικοσαριά δρόμους πιό κάτω."

Έπειτα, βγάζοντας 5 χαρτονομίσματα 100 φράγκων (100 δολάρια), τ' άφησα στό μπροστινό κάθισμα.

"Αυτά είναι γιά τήν ψυχική οδύνη."

Κοίταξα πίσω μου γιά νά βεβαιωθώ πως δέν μέ ακολουθοῦσε κανένα αυτοκίνητο καί τοῦ είπα νά μ' αφήσει εκεί.

"Γειά σου καί βούλωστο, Ο.Κ.;

— Μάλιστα, ... μάλιστα, κύριε, μείνετε ήσυχος. Κι ευχαριστώ γιά τά λεφτά."

Εξαφανίστηκα μέσα στό πλήθος. Ήταν 8 κι είχε αρχίσει νά νυχτώνει. Γι' άλλη μιά φορά είχα βρεθεί πολύ κοντά στό θάνατο. Ο μπάτσος ίσως νά μήν είχε τήν ίδια τύχη, αλλά ήταν η ζωή του ή η ζωή μου, δέν είχα άλλη εκλογή.

Είχαν περάσει 3 μέρες απ' τό επεισόδιο. Απ' τίς εφημερίδες έμαθα ότι ο μπάτσος τήν είχε σκαπουλάρει. Τό τραύμα όμως ήταν πολύ σοβαρό. Η σφαίρα μου τού είχε διαπεράσει τό λαιμό κι είχε βγεί απ' τήν πλάτη, καθώς είχε σκύψει γιά νά μέ σημαδέψει. Ανήκε στό πλήρωμα ενός περιπολικού που περνούσε από κεί κάθε μέρα. Είχαν ειδοποιηθεί απ' τά κορίτσια τοῦ μπάρ. Η γυναίκα τοῦ διαμερίσματος είχε πεί στούς δημοσιογράφους ότι ήμουνα πολύ ευγενικός μαζί της, πράγμα που μ' έκανε νά χαμογελάσω. Ο οδηγός τοῦ ταξί δέν είχε εμφανιστεί.

Από τότε δέν είχα ξαναβγεί. Επειδή θά μ' επισκέπτονταν κάτι φίλοι, αποφάσισα νά πάω γιά ψώνια. Τό διαμέρισμα ήταν στόν 11ο όροφο. Συνήθιζα πάντα νά κοιτάζω απ' τό μπαλκόνι, άν όλα ήταν εντάξει. Δέν είδα τίποτα. Κι όμως βρίσκονταν εκεί εδώ καί 2 μέρες· μέ παραμόνευαν καί μέ φωτογράφιζαν κάθε φορά που έκανα τήν εμφάνισή μου. Ο επιθεωρητής Τούρ κι οι άντρες του είχαν ξαναβρεί τά ίχνη μου. Τούς χρειάστηκαν πάνω από 2 μήνες καί κυρίως τούς βοήθησε η απερισκεψία τής γυναίκας ενός φίλου μου, που, μήν ξέροντας ότι τήν παρακολουθούσαν, είχε έρθει γιά νά μάθει νέα μου μετά τό τελευταίο πιστολίδι μέ τούς μπάτσους. Ο άντρας της που έμενε σπίτι μου θά έπεφτε κι εκείνος θύμα αυτής τής παρακολούθησης. Είχα κιόλας κατέβει 2 φορές μέχρι τήν εξώπορτα. Αλλά οι μπάτσοι που μοῦ

τήν είχαν στημένη στό δρόμο, παρατηρώντας ότι είχα τό δεξί μου χέρι πάντα ελεύθερο κι ότι δέν κρατούσα ψώνια, προτίμησαν νά περιμένουν, όπως είχαν κάνει καί στή Μάντ 2 μήνες νωρίτερα. Δέν ήξεραν πως ποτέ δέν οπλοφορούσα όταν έκανα τά ψώνια μου στή γειτονιά. Τά χαρτιά μου ήταν όλα εντάξει. Όλοι πίστευαν πως ήμουνα αρχιτέκτονας καί δέν ήθελα νά δεί τυχαία κάποιος έμπορος τό πιστόλι. Εξάλλου, δέν υποτιμούσα τίς ικανότητες τών μπάτσων. Άν γιά κακή μου τύχη έβρισκαν τήν κρυψώνα μου, ήξερα πως αυτή τή φορά δέν υπήρχε καμιά πιθανότητα νά τή βγάλω καθαρή. Γιατί οποιοσδήποτε περαστικός μπορούσε νά είναι μπάτσος. Ο ζωγράφος, ο υπάλληλος τού ταχυδρομείου, ακόμη κι ο τύπος που, μ' ένα ψωμί στό χέρι, έβγαζε βόλτα τό σκύλο του. Αυτή τή φορά, τό ένστικτό μου δέν θά μέ προειδοποιούσε γιά τόν κίνδυνο. Ξανακατέβηκα γιά τρίτη φορά. Δέν πρόσεξα ένα νεαρό που παράγγελνε στό χασάπη μιά μπριζόλα "όπως συνήθως".

Αυτή τή φορά καί τά 2 μου χέρια ήταν γεμάτα καθώς γύριζα σπίτι. Έπρεπε νά περάσω μπροστά από ένα γκαράζ. Απέναντι ήταν μιά στάση τού λεωφορείου. Όταν έφτασα εκεί, 6 άντρες χύμηξαν πάνω μου καί μού κάρφωσάν τά πιστόλια τους στό κεφάλι, μερικοί άλλοι μού άρπαξαν τά χέρια κι ένας τελευταίος μέ σημάδευε στό στήθος. Μετά άκουσα τόν επιθεωρητή Ντορμιέ νά λέει:

"Ακίνητος, Ζάκ, αλλιώς είσαι νεκρός."

Τά πακέτα μου έπεσαν χάμω. Τά μπουκάλια έσπασαν πέφτοντας. Καθώς ήμουνα καλός παίκτης, τού είπα:

"Σωστή δουλειά... Μού τή φέρατε. Είσαστε καλύτεροι απ' τούς μπάτσους τού Καναδά. Πολύ ωραία δουλειά. Συγχαρητήρια. Είχατε όμως καί λίγη τύχη."

Ναί, οι επιθεωρητές Τούρ καί Αβαζερί, ο διοικητής Ντορμιέ, κι οι αστυνόμοι Αλλεγκρίνι, Νταρουή, Καλιαρός κι Αλμπέρ είχαν κάνει θαυμάσια δουλειά καί, παρόλα όσα μέ περίμεναν, έδινα συγχαρητήρια στούς αντιπάλους μου. Ο επιθεωρητής Τούρ πήρε τό λόγο. Μού είχαν δέσει τά χέρια πίσω στήν πλάτη.

"Μάς δυσκόλεψες πάρα πολύ, Ζάκ καί, πίστεψέ με, χαίρομαι που όλα τελειώνουν έτσι. Γιατί περίμενα πολύ χειρότερα από έναν πελάτη σάν καί σένα. Ξέρω πως η Καναδέζα είναι στό σπίτι σου. Θ' ανεβούμε, λοιπόν, όλοι μαζί κι όχι κόλπα, σύμφωνοι; Στά λέω γιά χάρη της."

Όταν φτάσαμε στό διάδρομο τής πολυκατοικίας, τό έκπληκτο ύφος τής θυρωρού μ' έκανε νά ξεκαρδιστώ στά γέλια.

"Κύριε Νικολά... Μά τί συμβαίνει;

— Τίποτα σοβαρό, κυρία μου... Θά πείτε μόνο στό δικαστή που μού νοίκιασε τό διαμέρισμά του ότι ο ένοικός του ήταν ένας απ' τούς πιό καταζητούμενους ανθρώπους τού κόσμου.

— Θεέ μου!" Ήταν η μόνη της απάντηση.

Μ' ανέβασαν στόν 11ο όροφο. Χτύπησα τό κουδούνι. Γιά τήν Τζόυς, όλα αυτά σήμαιναν τό τέλος ενός όμορφου όνειρου καί σίγουρα τή φυλακή. Είπα στόν αστυνόμο:

"Δέν είναι παρά ένα παιδί, κ. επιθεωρητά! Δέν έχει καμιά ανάμειξη σ' όλα αυτά..., γι' αυτό μήν τής κάνετε κακό, Ο.Κ.;

— Τό ξέρουμε, Ζάκ. Πές της ν' ανοίξει. Έχεις τό λόγο μου ότι θά μα-

στε πολύ εντάξει."

Μιά γυναικεία φωνή ρώτησε πίσω απ' τήν πόρτα:

"Εσύ είσαι, αγάπη μου;

— Ναί, κοριτσάκι... Αλλά δέν είμαι μόνος. Είναι κι οι μπάτσοι μαζί μου. Μ' έπιασαν. Άνοιξε καί κάθισε ήσυχα."

Άνοιξε τήν πόρτα κι οι μπάτσοι όρμησαν μέ τό πιστόλι στό χέρι, καί σκόρπισαν σ' όλα τά δωμάτια τού διαμερίσματος. Ο Τούρ όμως κράτησε τό λόγο του καί δέν τής πέρασε χειροπέδες. Μ' έβαλε νά καθίσω. Υπήρχαν πάνω από 15 μπάτσοι μέσα στό διαμέρισμα.

"Θά περιμένουμε τούς φίλους σου", μού είπε ο επιθεωρητής Ντορμιέ.

Αυτό που δέν ήξερε, ήταν ότι δέν ανέβαιναν ποτέ στό σπίτι μου χωρίς νά μού τηλεφωνήσουν καί μάλιστα χρησιμοποιούσαν ένα ορισμένο σύνθημα.

"Ποιούς φίλους, είπα. Μένω μόνος μου εδώ!"

Μού είπε τά ονόματά τους.

"Καλά! Αφού θέλετε νά περιμένετε άδικα, τουλάχιστον άς τό διασκεδάσουμε. Θά μού επιτρέψετε νά γιορτάσω τήν επιτυχία σας καί νά σάς προσφέρω ένα ποτό;"

Είπα στήν Τζόυς:

"Θά μάς σερβίρεις, άν συμφωνεί κι ο αστυνόμος."

Δέχτηκε.

Στήν πραγματικότητα, ήθελα νά κερδίσω χρόνο. Θά ερχόντουσαν 5 φίλοι μου γιά φαγητό καί περίμενα τό πρώτο τηλεφώνημα. Η σιωπή μου θά τούς προειδοποιούσε γιά τόν κίνδυνο.

Όταν χτύπησαν συνθηματικά στήν πόρτα, κατάλαβα ότι ο φίλος μου ο Μισέλ δέν είχε σκεφτεί νά τηλεφωνήσει πρώτα. Έμενε στό σπίτι μου καί κανονικά θά έπρεπε νά έρθει αργότερα. Όλοι οι μπάτσοι πήραν θέσεις σημαδεύοντας τήν πόρτα. Ο επιθεωρητής Τούρ μέ προειδοποίησε:

"Άν τόν ειδοποιήσεις, θά τόν καθαρίσουμε."

Ήξερα ότι ο Μισέλ δέν ήταν οπλισμένος καί τό γεγονός ότι έμενε μαζί μου δέν αποτελούσε σοβαρό έγκλημα. Οι μπάτσοι άνοιξαν γρήγορα τήν πόρτα κι έπεσαν πάνω του. Τόν έβαλαν μέσα στό δωμάτιο που βρισκόμουνα εγώ. Διαμαρτυρήθηκε όταν τού έδεσαν τά χέρια στήν πλάτη.

Τό βλέμμα του διασταυρώθηκε μέ τό δικό μου· διάβασα τήν έκπληξή του.

Οι μπάτσοι τόν έβαλαν νά καθίσει δίπλα μου. Μάς έδινε νά πιούμε η Τζόυς, γιατί δέν μπορούσαμε νά χρησιμοποιήσουμε τά χέρια μας. Οι μπάτσοι βλέποντας ότι η σοδειά ήταν καλή, πίστευαν ότι θά πιάσουν κάμποσους απ' τή συμμορία μου. Ήμουνα θυμωμένος μέ τό Μισέλ που δέν είχε τηλεφωνήσει. Αυτό θά τού κόστιζε τήν ελευθερία του.

Έπειτα χτύπησε τό τηλέφωνο. Ήταν 8 ακριβώς. 3 χτυπήματα καί μετά τό έκλεισαν γιά νά ξαναπάρουν. Κανονικά έπρεπε νά τό σηκώσω στό 4ο χτύπημα. Κοίταξα τόν επιθεωρητή Τούρ χαμογελώντας. Ούτε έκείνος ούτε οι άντρες του ήξεραν τί νά κάνουν. Ακόμα κι άν τό σήκωναν, αυτό δέν θά ήταν αρκετό· λέγαμε ένα συνθηματικό αριθμό πρίν αρχίσουμε νά μιλάμε. Τόν κοίταξα κι έσκασα στά γέλια, γιατί τώρα πιά οι φίλοι μου θά είχαν καταλάβει ότι κάτι περίεργο συνέβαινε στό σπίτι καί κανένας δέν θά διακινδύνευε νά περάσει από κεί.

"Η συγκομιδή τελείωσε, κ. επιθεωρητά."

Μού απάντησε, φλεγματικά:

"Αυτή τή φορά τό πιστεύω κι εγώ."

Μάς πήγαν στίς Βερσαλλίες. Δέν είχαμε τίποτα νά πούμε. Η ανάκριση ήταν πολύ τυπική. Καθόμουνα στό γραφείο τους κι άκουγα όλ' αυτά που μού καταλόγιζαν. Ακόμα καί υποθέσεις στίς οποίες δέν είχα καμιά ανάμειξη.

"Άκουσε κάτι, Ζάκ. Αφότου γύρισες, έχουμε γεμίσει πτώματα."

Μού έδειξε τό πτώμα ενός "νταβά" που είχε βρεθεί μέ 4 σφαίρες από σαρανταπεντάρι στό κεφάλι, στό δάσος που ήταν κοντά στίς Βερσαλλίες, στό Φός-Ρεπός (*Fausse Repose*: Ψεύτικη Ανάπαυση -Σ.τ.Ε.). Ακόμη κι ο θάνατος είχε χιούμορ... ή ο δολοφόνος άν είχε διαλέξει επίτηδες τό μέρος.

"Ελάτε τώρα, κ. επιθεωρητά, ξέρετε ότι δέν θά έκανα ποτέ κακό ούτε σέ μύγα.

— Σέ μιά μύγα, όχι. Αλλά μή μάς περνάς γιά τόσο βλάκες. Έχεις φτιάξει σχεδόν ιδιωτικό νεκροταφείο, μέ τόσο κόσμο που έχεις φάει."

Έπειτα χαμογελώντας είπε:

"Πόσους έχεις σκοτώσει στήν καριέρα σου; Ξέρω, ήταν όλοι άνθρωποι τού συναφιού σου, αλλά πόσους; 10, 20;

— Γιατί όχι 39, πλησιάσατε αρκετά!"

Η Τζόυς, παρά τή 48ωρη ανάκριση, τά πήγε μιά χαρά. Η αλήθεια είναι ότι, καθώς δέν είχε ιδέα, θά τής ήταν αδύνατο νά πεί οτιδήποτε. Ο Μισέλ ούτε κάν μπήκε στόν κόπο ν' απαντήσει στίς ερωτήσεις.

Σέ λίγο θά μάς πήγαιναν στή φυλακή. Προτού φύγω, ο επιθεωρητής μού είπε:

"Αυτή τή φορά, Ζάκ, θά καθίσεις μέσα γιά πολύ καιρό.

— Βάζετε στοίχημα πως σέ 3 μήνες θά είμαι έξω;

— Θά μού επιτρέψεις νά γελάσω. Κανείς δέν μπορεί νά φύγει απ' τή φυλακή τής Σαντέ."

Δέν τού έδωσα καμιά απάντηση. Σκεφτόμουνα όμως κιόλας τίς προετοιμασίες που είχα κάνει στό δικαστήριο τής Κομπιέν. Πόσο δίκιο είχα που πρόβλεψα τή σύλληψή μου! Ο Ρεμύ ήταν ακόμη ελεύθερος καί τά λόγια του: "Όσο εγώ είμαι ελεύθερος, νά είσαι σίγουρος πως όλα θά γίνουν όπως τά θέλεις" μού ξανάρθαν στό μυαλό. Ήξερα ότι μπορούσα νά βασίζομαι πάνω του. Δέν έμενε παρά νά κάνω τά αναγκαία διαβήματα γιά νά μέ πάνε γρήγορα στήν Κομπιέν όπου είχα καταδικαστεί ερήμην τό 1968. Κάνοντας ανακοπή, θά περνούσα από νέα δίκη. Ο ίδιος ο νόμος μού έδινε τά μέσα που διευκόλυναν τά σχέδιά μου.

Η κλούβα μάς άφησε μπροστά στή φυλακή. Όλα έδειχναν απρόκρουστικά. Μ' άφησαν, ωστόσο, ν' αποχαιρετήσω τήν Τζόυς γιά ν' αποφύγουν τή φασαρία που δέν θά παρέλειπα νά κάνω στήν αντίθετη περίπτωση. Τήν πήρα τρυφερά στήν αγκαλιά μου καί τής είπα νά μού έχει εμπιστοσύνη. Δέν θά έμενε πολύ καιρό στή φυλακή γιατί δέν υπήρχε καμιά κατηγορία εναντίον της.

"Θά είσαι ελεύθερη πρίν περάσουν 2 μήνες. Κάνε κουράγιο, κοριτσάκι."

Έκλαιγε.

"Κι εσύ... Αχ! Θεέ μου, σ' αγαπώ, καί δέν θά σέ ξαναδώ ποτέ.

— Έχε μου εμπιστοσύνη, αυτό είναι όλο."

Έπρεπε νά πάει στή γυναικεία πτέρυγα. Ένα τελευταίο πικρό χαμόγελο που μ' έκανε νά πονέσω καί μετά χάθηκε απ' τά μάτια μου.

Πέρασα όλη τή νύχτα καθισμένος σ' έναν πάγκο, σ' ένα κελί, μαζί μ' έναν τύπο που είχε συλληφθεί γιά μιά υπόθεση όπλων. Μού συστήθηκε:

"Ανρί ο Λυωνέζος."

Ήταν ένας τύπος που, κατά τά λεγόμενά του, είχε υποφέρει πολύ κι είχε περάσει πάνω από 20 χρόνια στή φυλακή. Δέν είχα όρεξη γιά κουβέντα. Τόν άκουσα, όμως, γιατί τού έκανε καλό νά διηγείται τά βάσανά του.

"Κι εσύ, είναι σοβαρό;" μού είπε.

Τού απάντησα αρνητικά κι η συζήτηση σταμάτησε εκεί.

Τό πρωί, ήρθε νά μέ πάρει η κλούβα γιά νά μέ πάει στή φυλακή τής Σαντέ. Είχα εγκαταλείψει τίς γαλλικές φυλακές 10 χρόνια νωρίτερα, αποφασισμένος νά μήν ξαναγυρίσω ποτέ. Εκείνο τόν καιρό, τό πίστευα. Σήμερα, ήξερα πως τά πράγματα είχαν σφίξει πολύ κι ότι ίσως τελείωνα τή ζωή μου εκεί μέσα.

Σαντέ (*Sante*: υγεία -Σ.τ.Ε.): μιά λεπρή γεροντοκόρη, τό άνθος τών γαλλικών φυλακών. Τίποτα δέν είχε αλλάξει στήν κατάσταση που επικρατούσε στά κελιά. 6 τ.μ. λιγότερο ή περισσότερο καθαρά, γιά νά ζείς 23 ώρες τό 24ωρο. Η αδράνεια σ' όλο της τό μεγαλείο. Όταν μπαίνεις σέ μιά φυλακή, χάνεις πολύ περισσότερα απ' τήν ελευθερία σου. Ξέρεις πως εκεί μέσα είναι τό βασίλειο τής αυθαιρεσίας, τής αδικίας καί τών κάθε είδους καταχρήσεων τής εξουσίας. Γίνεσαι ποινικός "όμηρος" μέ αντίτιμο ένα επισκεπτήριο, τήν απονομή χάρης ή τήν αποφυλάκιση μέ όρους.

Καθώς περνούσα τίς πόρτες αυτής τής μουντής φυλακής, υποσχέθηκα στόν εαυτό μου νά μή σαπίσω εκεί μέσα. Ήταν 11 Μάρτη 1973... Είχα πεί στόν επιθεωρητή Τούρ ότι σέ 3 μήνες θά ήμουνα έξω... Έλπιζα ότι θά κρατούσα τήν υπόσχεσή μου.

Τήν πρώτη νύχτα στό κελί απόρησα μέ τίς εσωτερικές μου αντιδράσεις. Ήξερα πως ήμουνα παγιδευμένος κι όμως δέν φοβόμουνα καθόλου γιά τό μέλλον μου. Αυτή η μοιρολατρεία ήταν κάπως ανησυχητική. Είχα δεί κι είχα κάνει πολλά στή ζωή μου γιά νά φοβηθώ τή φυλακή. Απ' τή στιγμή που ο άνθρωπος γίνεται ατρόμητος, είναι επικίνδυνος. Ήμουνα ένας άνθρωπος που δραπέτευε κι απ' τήν ώρα που έμπαινα στή φυλακή, δέν σκεφτόμουνα παρά πώς θά ξαναβγώ.

Οι πρώτες μέρες κράτησης πέρασαν μέ μεταγωγές σέ διάφορα τμήματα, όπου μέ πήγαιναν γιά νά μέ αναγνωρίσουν αυτόπτες μάρτυρες τών ληστειών. Η ανθρώπινη μαρτυρία είναι μιά πολύ εύθραυστη απόδειξη. Μέ αναγνώρισαν σάν ένοχο ληστειών που δέν είχα κάνει ποτέ καί μέ αθώωσαν γι' άλλες που είχα κάνει εγώ. Αυτή η εικόνα τής κοινωνίας μ' έκανε νά ξερνάω. Τό νά μπορεί κάποιος μέ τήν κατηγορηματική κι όμως λαθεμένη του μαρτυρία νά στείλει έναν άνθρωπο στή φυλακή γιά χρόνια ολόκληρα καί γιά ένα έγκλημα ή παράπτωμα που δέν έχει κάνει, μού γεννούσε πάντα ένα θανάσιμο μίσος. Η μοναδική φορά που δικάστηκα γιά φόνο ήταν γιά ένα φόνο που δέν είχα κάνει, κι είχα δεί γυναίκες νά λένε ψέματα καί νά ορκίζονται στή Βίβλο, σάν νά πίστευαν πως η εγγύηση τού Θεού αποδείκνυε τήν αλήθεια. Τό νά μέ αναγνωρίσουν ή όχι δέν άλλαζε τίποτα. Η απάντησή μου ήταν πάντα η ίδια:

"Δέν έχω τίποτα νά πώ". Ήταν κυρίως θέμα αρχής παρά οτιδήποτε άλλο. Γιατί ήξερα προκαταβολικά τήν καταδίκη μου κι όλα μού ήταν εντελώς αδιάφορα.

Καναδοί αστυνομικοί ήρθαν νά μέ δούν κουβαλώντας μαζί τους ένα βουνό κατηγορίες κι αρκετές φωτογραφίες ανθρώπων τής Μαφίας καί τού υπόκοσμου τού Μόντρεαλ που υποπτεύονταν ότι μέ είχαν βοηθήσει ή ότι είχαν συνεργαστεί μαζί μου. Μού ομολόγησαν πως ήξεραν εκ τών προτέρων ότι θ' απαντούσα αρνητικά. Καί, αφού μού έδειξαν μερικές φωτογραφίες κι είδαν πως χαμογελούσα καί πως αδιαφορούσα εντελώς γιά τήν παρουσία τους, ο επιθεωρητής Φωσόν μού είπε:

"Ξέρεις, Μεσρίν, μάς ταλαιπώρησες πολύ στό Κεμπέκ! Θά θέλαμε πολύ τό τομάρι σου, αλλά οφείλω νά ομολογήσω πως είσαι παλικάρι. Ξέραμε πολύ καλά ότι θ' αρνιόσουνα νά κάνεις οποιαδήποτε δήλωση, αλλά ήταν μιά ευκαιρία γιά μάς νά γνωρίσουμε τό Παρίσι."

Η χωροφυλακή μού κοινοποίησε μιά καταδίκη σέ 2 χρόνια φυλάκισης, που είχε εκδοθεί ερήμην απ' τό δικαστήριο τής Κομπιέν. Άσκησα ανακοπή κι ο χωροφύλακας τά έχασε. Μ' όλα όσα μέ περίμεναν, 2 χρόνια περισσότερα ή λιγότερα δέν είχαν καμιά σημασία... Κι όμως, αυτή η ανακοπή ήταν η πόρτα απ' όπου θά φευγα. Αμέσως έδωσα εντολή στή δικηγόρο μου νά φροντίσει νά ξαναγίνει σύντομα αυτή η δίκη. Χωρίς νά υποπτεύεται τό παραμικρό γιά τίς προθέσεις μου, έκανε τίς απαραίτητες ενέργειες.

Άρχισαν οι ανακρίσεις. Μέ πήγαν στό δικαστήριο μέ πολύ ισχυρή συνοδεία. Η πρώτη μου συνάντηση μέ τόν ανακριτή ήταν εγκάρδια. Εκτός από μιά τεράστια ποσότητα όπλων που βρέθηκε σπίτι μου κι από ένα σημαντικό χρηματικό ποσό που αποδείκνυε ότι λήστευα τράπεζες, μού είπε ότι μέ κατηγορούσαν γιά τό φόνο ενός μαστρωπού, γι' απόπειρα φόνου αστυνομικού καί γιά πάρα πολλές ληστείες τραπεζών. Πρόσθεσε μέ χιούμορ: "Γιά τήν ώρα..." Ο Καναδάς πάλι, μέ κατηγορούσε γιά τό διπλό φόνο τών δασοφυλάκων, γιά πολλές απόπειρες φόνου αστυνομικών, γιά διπλή απόπειρα φόνου δεσμοφυλάκων, γιά επίθεση σέ ομοσπονδιακές φυλακές καί γιά 9 ληστείες τραπεζών. Καθώς χαμογελούσα, ο ανακριτής μού είπε:

"Παρόλα αυτά φαινόσαστε ψύχραιμος.

— Όχι απλώς ψύχραιμος, κύριε Δικαστά... Εντελώς αδιάφορος. Αντιθετα όμως, η νεαρή Καναδέζα, η Τζόυς Ντερές, που έμενε μαζί μου, δέν είχε καμιά ανάμειξη.

— Τό ξέρω, Μεσρίν, κι έχω υπόψη μου νά τήν αφήσω προσωρινά ελεύθερη, όπως μού ζήτησε η δικηγόρος σας."

Η Τζόυς αποφυλακίστηκε μέ όρους στίς 18 Μάη καί πήγε νά μείνει σέ κάποιους φίλους.

Οι μέρες περνούσαν κι ο εκνευρισμός μου μεγάλωνε, γιατί ήξερα επιτέλους τήν ημερομηνία που θά παρουσιαζόμουνα στό δικαστήριο τής Κομπιέν. Ήταν στίς 6 Ιούνη. Οι φίλοι μου είχαν ειδοποιηθεί. Οι μέρες κι οι ώρες που μέ χώριζαν απ' αυτή τή μέρα ήταν ατέλειωτες. Στή φυλακή ζούσα μιά φυσιολογική κι ήσυχη ζωή, καί δέν εμπιστευόμουνα κανένα. Οι φύλακες, γενικά, ήταν εντάξει κι ήξεραν πολύ καλά πως οι άνθρωποι τού είδους μου δέν δημιουργούν ποτέ ιστορίες στή φυλακή.

Περνούσα τίς μέρες μου διαβάζοντας καί κάνοντας γυμναστική μέσα στό

κελί μου γιά νά είμαι σέ καλή φόρμα. Μέσα υπήρχαν πολλοί πιτσιρικάδες που δέν είχαν καμιά σχέση μέ τή φυλακή. Δέν ήταν η φυλακή ο τόπος που ταίριαζε σ' αυτούς τούς κακόμοιρους, τά ασήμαντα παραπτώματα που ίσως είχαν κάνει δέν άξιζαν τή φυλάκιση. Έτσι είναι όμως η κοινωνία: προετοιμάζει, στό σχολείο τού εγκλήματος, δηλαδή στή φυλακή, τούς μέλλοντες δημόσιους κινδύνους Νο 1, αντί νά βοηθάει τούς νεαρούς εγκληματίες νά ξεφύγουν απ' αυτό τό λούκι. Τά είχα περάσει κι εγώ αυτά σέ μιά εποχή που, άν η κοινωνία μού είχε δώσει κάποια ευκαιρία, τό μέλλον μου θά 'ταν τελείως διαφορετικό. Αυτή τήν ίδια κοινωνία τήν είχα κάνει νά πληρώσει πολύ ακριβά τήν έλλειψη κατανόησης που μού είχε δείξει. Καί, άν καί φυλακισμένος, δέν παραδεχόμουνα τήν ήττα μου. Ήξερα ποιά ήταν τά όριά μου. Απλούστατα, δέν είχα.

Η 6η Ιούνη 1973 θ' αντιπροσώπευε γιά μένα τήν τελευταία μέρα κράτησης στίς φυλακές τής Σαντέ. Γιά ένα πράγμα ήμουνα βέβαιος: στίς 3 τό απόγευμα θά ήμουνα ή ελεύθερος ή νεκρός. Είχα προετοιμάσει τό σχέδιο απόδρασής μου ώς τήν παραμικρότερη λεπτομέρεια. Ίσως νά έμοιαζε ακατόρθωτο. Εγώ όμως πίστευα σ' αυτό. Γι' άλλη μιά φορά θά έβαζα τή ζωή μου σέ κίνδυνο. Προετοιμαζόμουνα εδώ καί πολύ καιρό γιά ν' αντιμετωπίσω τίς δυσκολίες που θά συναντούσα. Είχα μελετήσει όλες τίς αντιξοότητες που μπορεί νά παρουσιάζονταν. Ήξερα τόν κίνδυνο που αντιπροσώπευαν οι χωροφύλακες που ήταν ικανοί νά θυσιάσουν καί τή ζωή τους ακόμα γιά τό καθήκον. Θά ήμουνα ένας εναντίον όλων. Άν έκανα έστω κι ένα λάθος, μέ περίμενε ένας γρήγορος, αλλά σίγουρος, θάνατος. Πάντως, προτιμούσα ένα τέτοιο τέλος παρά μιά μακρόχρονη παραμονή στή φυλακή. Αντιμετώπιζα μάλιστα τό θάνατό μου μέ κάποια στωϊκότητα. Γιατί, τό νά δέχεσαι τή φυλακή, σημαίνει πως αναγνωρίζεις τήν ήττα σου. Είχα συλληφθεί στίς 8 Μάρτη κι είχα υποσχεθεί στόν επιθεωρητή Τούρ ότι θά ήμουνα πάλι έξω σέ 3 μήνες. Τό είχε πάρει γι' αστείο, γιά καυχησιολογία. Δέν θ' αργούσε νά καταλάβει ότι δέν μπλοφάριζα ποτέ.

Ο αρχιφύλακας άνοιξε τήν πόρτα τού κελιού μου. Ήταν 9 τό πρωί.

"Η συνοδεία έφτασε, Μεσρίν."

Τόν ακολούθησα. Μ' έψαξαν. Δέν μπορούσαν όμως νά μάθουν ούτε τίς σκέψεις μου ούτε τά σχέδιά μου. Ο αρχιφύλακας μού είπε:

"Θά τά ξαναπούμε τό βράδυ, Μεσρίν.

— Ναί τό βράδυ, κύριε."

Όταν έφτασα στό αρχιφυλάκιο μέ περίμενε ο υποδιευθυντής Καριέ. Έτρεφα κάποια εκτίμηση γι' αυτόν τόν άνθρωπο· ήταν ευθύς καί ειλικρινής. Όταν μέ είδε, προχώρησε πρός τό μέρος μου.

"Ετοιμαζόμαστε γιά ταξιδάκι, κ. Μεσρίν..."

Έπειτα γυρνώντας πρός τόν αρχηγό τής συνοδείας είπε:

"Προσέξτε τον. Συμπαθητικός μέν, αλλά πολύ επικίνδυνος."

Ο αρχηγός τής συνοδείας έβαλε τό χέρι του στή θήκη τού όπλου του κι απάντησε ειρωνικά:

"Μ' αυτό, κ. Διευθυντά, δέν είναι κανείς επικίνδυνος."

Τό βλέμμα μου διασταυρώθηκε μέ τό δικό του· δέν κατάλαβε τή λάμψη ειρωνείας που σπινθηροβολούσε στά μάτια μου. Μ' έδεσαν καί μετά μ' έβαλαν σέ μιά κλούβα που θά μέ πήγαινε στό σταθμό.

Εκεί, μὲ γερὴ συνοδεία, μ' ἐβαλαν σ' ἕνα ἀπομονωμένο κουπέ. Σ' ὁλη τὴ διαδρομή, μελετοῦσα αὐτοὺς ποὺ ἔπρεπε ν' ἀντιμετωπίσω. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνοδείας ἦταν, χωρὶς καμιὰ ἀμφιβολία, ὁ πιὸ ἔμπειρος. Ἐνιωθα πως ἦταν καχύποπτος κι ἑτοιμος γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο. Ἔπρεπε ν' ἀρχίσω νὰ παριστάνω τὸν ἀρρωστο. Ὁλη ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀπόδρασής μου βασιζόταν στὴν ἀνάγκη μου νὰ πηγαίνω συνέχεια στὴν τουαλέτα. Τὸ τρένο ἔτρεχε ἐδῶ καὶ 20 ὁλόκληρα λεπτὰ ὅταν γύρισα καὶ τοὺ εἶπα:

"Ἀρχηγέ! Θὰ πρέπει νὰ σᾶς εἶπε ὁ διευθυντὴς ὁτι μ' ἔχει πιάσει κρίση δυσεντερίας... Μὲ συγχωρεῖτε, αλλὰ θὰ πρέπει νὰ μὲ πᾶτε στὴν τουαλέτα."

Κοίταξε τὸ συνάδελφό του καὶ τοὺ ἔδωσε ἐντολὴ νὰ πάει νὰ ψάξει στὶς τουαλέτες.

Αὐτὴ ἡ πρώτη λεπτομέρεια εἶχε μεγάλη σημασία. Μοὺ ἔδειχνε πόσο καχύποπτος ἦταν. Τὴν ὥρα ποὺ μὲ πήγαινε, μοὺ εἶπε:

"Προσοχή! Ὄχι ἐξυπνάδες."

Μ' ἔβαλε στὴν τουαλέτα, μοὺ ἔλυσε τὸ ἕνα χέρι καὶ δέθηκε μαζί μου. Ἀναγκάστηκα νὰ κάνω τὴν ἀνάγκη μου ὀρθιος, ἐνῶ ἕνας χωροφύλακας καθόταν προσοχὴ δίπλα μου. Δὲν ἐμενε παρὰ ν' ἀρχίσουν νὰ παίζουν τὴ "Μασσαλιώτιδα". Ἔκανα πως εἶχα θυμώσει πολὺ μ' ὁλ' αὐτά. Απλὼς προετοίμαζα τὶς μελλοντικές μου ἐνέργειες.

Σ' ὁλη τὴ διαδρομή, δὲν ἔκανα τίποτε ἄλλο απ' τὸ νὰ παραπονιέμαι γιὰ δήθεν πόνους στὴν κοιλιά. Οι χωροφύλακες ἀρχισαν νὰ μὲ πιστεύουν. Κάναμε μιὰ ὥρα μέχρι νὰ φτάσουμε στὴν Κομπιέν. Τὸ τρένο σταμάτησε. Μὲ κατέβασαν. Κάμποσοι τοπικοὶ χωροφύλακες ἐνίσχυσαν τὴ συνοδεία. Ἔπρεπε πρώτα νὰ μὲ πάνε στὴ χωροφυλακή, γιατί ἡ δίκη μου θὰ γινόταν στὶς 2 τὸ μεσημέρι. Ανεβαίνοντας στὸ φορτηγάκι εἶδα ἕναν απ' τοὺς φίλους μου. Μὲ μιὰ κίνηση πέταξε τὸ τσιγάρο του. Αὐτὴ ἡ κίνηση μοὺ ζέστανε τὴν καρδιά. Ὅλα λοιπὸν ἦταν ἑτοιμα γιὰ τὴν απόδρασή μου. Δὲν μοὺ ἔμεναν πιὰ παρὰ λίγες ὧρες αναμονής. Ο Ρεμὺ εἶχε κρατήσει τὴν υπόσχεσή του ὁπως μόνο οι πραγματικοὶ φίλοι ξέρουν νὰ τὸ κάνουν. Ἐνιωθα γι' αὐτὸν μιὰ αδελφικὴ στοργὴ κι ἐκεῖνος μοὺ τὴν ανταπόδινε. Μὲ οδήγησαν στὰ κελιά. Ἄκουσα τὸν ἀρχηγὸ τῆς συνοδείας νὰ λέει στοὺς ἄντρες του:

"Πάνω απ' ὁλα, δὲν θὰ τοὺ ανοίξετε σὲ καμιὰ περίπτωση."

Γύρω στὴ 1 η ὥρα η πόρτα ἀνοιξε. Ἦταν ο ἴδιος μ' ἕνα σάντουϊτς στὸ χέρι. Ο κανονισμὸς δὲν πρόβλεπε κανένα γεύμα γιὰ τοὺς κρατουμένους. Τὸ εἶχε αγοράσει μὲ δικά του χρήματα. Αὐτὴ η απλὴ χειρονομία ανθρωπιᾶς θὰ μετροῦσε πολὺ τὴν ὥρα τῆς απόδρασής μου κι ἴσως θὰ τοὺ ἔσωζε τὴ ζωή. Μοὺ τὸ ἔδωσε.

"Ορίστε, Μεσρίν, σοὺ πήρα κάτι."

Τὸν ευχαρίστησα. Ἔφτασε η ὥρα νὰ φύγουμε γιὰ τὸ δικαστήριο. Πρὶν φύγω, μ' ἔψαξαν πάλι καὶ μοὺ πέρασαν 2 ζευγάρια χειροπέδες, πράγμα ποὺ μ' ἔκανε νὰ χαμογελῶ. Ἕνα μόνο ζευγάρι, μὲ τὰ χέρια στὴν πλάτη, θὰ ἦταν πιὸ αποτελεσματικό. Ο διοικητὴς τοὺ τμήματος μοὺ εἶπε:

"Λοιπόν, Μεσρίν... Αὐτὴ τὴ φορὰ πᾶς γιὰ ισόβια."

Δὲν υπῆρχε τίποτα τὸ προκλητικὸ στὰ λόγια του, απλὼς μιὰ διαπίστωση ποὺ γιὰ κείνον ἦταν απόλυτα λογική. Τοὺ απάντησα στὸν ἴδιο αστεῖο τόνο:

"Εκτὸς κι ἂν ο πρόεδρος μ' αφήσει προσωρινὰ ελεύθερο.

— Μωρὲ μπράβο! Κουράγιο ποὺ τὸχεις!"

Ήθελα νά σπάσω τήν ένταση που υπήρχε στήν ατμόσφαιρα. Η συζήτηση προκαλεί πάντα μιά χαλάρωση τής προσοχής. Προχωρούσα ένα-ένα τά πιόνια μου. Παίζαμε μιά παρτίδα που μόνο εγώ τήν ήξερα. Μού έμενε λιγότερο από μιά ώρα πρίν απ' τήν απόδραση. Ξεκινήσαμε γιά τό δικαστήριο. Τή στιγμή που τό φορτηγάκι μπήκε στήν αυλή, είδα απ' τό παράθυρο τό φίλο μου τό Ρεμύ. Έβαλε τό χέρι του πάνω στά μαύρα του γυαλιά. Τά όπλα βρισκόντουσαν στή θέση τους. Ήταν η σειρά μου νά κινηθώ. Ένιωθα ήρεμος καί κύριος τών περιστάσεων.

Μέ οδήγησαν μέσα στό δικαστήριο. Η δικηγόρος μου, η Μαίτρ Σμαντζά, ούτε κάν φανταζόταν ότι σέ λίγο θά έχανε τόν πελάτη της. Μού είπε πως θά παρουσιαζόμασταν σέ 15 λεπτά. Είχε φτάσει η κατάλληλη στιγμή. Γύρισα πρός τόν αρχηγό τής συνοδείας καί τού είπα όλος παράπονο:

"Αρχηγέ, μέ ξαναπιάνει... Πρέπει νά μέ πάτε στήν τουαλέτα."

Εκεί ήταν όλη η δυσκολία. Ήξερα ότι τό πιστόλι που μέ περίμενε βρισκόταν πάνω στό καζανάκι, στήν τουαλέτα τού πρώτου ορόφου, που, κανονικά, ήταν μόνο γιά τούς δικαστές καί τούς δικηγόρους. Οι χωροφύλακες μέ πήγαν στήν αυλή όπου βρίσκονταν οι δημόσιες τουαλέτες. Αυτό τό ενδεχόμενο τό είχαμε προβλέψει. Οι φίλοι μου, αμέσως μόλις έφτασα, είχαν πάρει όλο τό χαρτί υγείας. Όταν φτάσαμε, ο αρχηγός μού άνοιξε τήν πόρτα τής πρώτης τουαλέτας. Μού είχε βγάλει πρώτα τό ένα ζευγάρι χειροπέδες κι είχε περάσει τό βραχιόλι τού άλλου ζευγαριού στό δεξί χέρι ενός χωροφύλακα. Τόν κοίταξα, δήθεν ξαφνιασμένος:

"Δέν υπάρχει χαρτί."

Μού άνοιξε τήν πόρτα τής διπλανής τουαλέτας. Έκανα τόν αγαναχτισμένο. Όσο γιά τά υπόλοιπα θά φρόντιζε η φήμη μου.

"Α! Αρχηγέ..., μέ περνάτε γιά μαλάκα! Ούτε εδώ υπάρχει χαρτί, καί κοιτάξτε τί βρώμικα που είναι! Ξαναπηγαίντε με πίσω στό δικαστήριο.

— Μά...

— Δέν έχει μά! ... Αν μέ δουλεύετε, σάς εγγυώμαι πως θά χουμε μπερδέματα, δέν μ' αρέσει νά μέ δουλεύουν, Ο.Κ.;"

Έβλεπα πως φοβόταν τίς αντιδράσεις μου. Τού είχαν πεί: "Προσοχή! Επικίνδυνος!" Υποχώρησε καί μετά μέ ξαναπήγε μαζί μέ τούς άντρες του στό δικαστήριο. Έπρεπε ν' ανέβω οπωσδήποτε στίς τουαλέτες τού πρώτου ορόφου. Δέν μπορούσα νά τού τό ζητήσω χωρίς νά προκαλέσω υποψίες. Έπρεπε νά σκαρφιστώ κάποιο κόλπο. Ήξερα πως μέ φοβόντουσαν. Έτσι, μέ σκληρή φωνή, φώναξα τόν κλητήρα:

"Οι τουαλέτες σας είναι αηδιαστικές... Δέν υπάρχουν άλλες πιό καθαρές, εδώ πέρα;"

Έβλεπα πως δίσταζε. Οι χωροφύλακες άρχισαν κι αυτοί νά εκνευρίζονται. Η δικηγόρος μου ήρθε κοντά μου γιά νά μέ ρωτήσει τί συμβαίνει. Βρήκα τήν ευκαιρία νά πώ στόν κλητήρα:

"Είπατε εκεί πάνω;"

Τόν έκανα νά θυμηθεί κάτι, χωρίς νά πάρουν είδηση οι υπόλοιποι ότι στήν πραγματικότητα δέν είχε πεί τίποτα. Ιδιαίτερα ικανοποιημένος που θά μ' ευχαριστούσε, είπε θριαμβευτικά:

"Ναί, εκεί πάνω... Στόν πρώτο όροφο... Καί είναι πολύ καθαρές."

Γύρισα στόν αρχηγό τής συνοδείας:

"Έχει στόν πρώτο όροφο... Νά μέ πάτε εκεί.

— Δέν έχουμε πιά καιρό, Μεσρίν.

— Θά τόν βρείτε... Μέ πονάει η κοιλιά μου καί δέν έχω σκοπό νά παρουσιαστώ μπροστά στόν πρόεδρο σ' αυτή τήν κατάσταση. Διαφορετικά, δέν έχει δίκη, θά τά κάνω όλα λίμπα εδώ μέσα."

Θέλοντας ν' αποφύγει τό σκάνδαλο, δέχτηκε.

"Εντάξει, εντάξει... Πάμε, Μεσρίν... Μή νευριάζεις."

Μ' ανέβασαν πάνω. Μέ κάθε βήμα, η ώρα τής δράσης πλησίαζε. Δέν μπορούσα νά τούς απειλήσω εκεί πάνω χωρίς νά γίνει σφαγή. Γιατί ήμουνα βέβαιος πως, ακόμη καί πιστόλι νά κρατούσα, ο επικεφαλής τής συνοδείας θά χυμούσε καταπάνω μου' μέ είχε προειδοποιήσει τό ένστικτό μου. Ήθελα ν' αποφύγω τή βία καί τούς φόνους.

Υπήρχαν 2 τουαλέτες στόν πρώτο όροφο. Ήξερα ότι σέ κάθε μιά απ' αυτές υπήρχε κι ένα πιστόλι. Τό καζανάκι ήταν πολύ ψηλά. Κανείς δέν μπορούσε νά δεί τί υπήρχε από πάνω. Φοβόμουνα μήπως ο αρχηγός τής συνοδείας ψάξει τίς τουαλέτες όπως είχε κάνει στό τρένο. Η πρώτη πόρτα ήταν ανοιχτή. Μπήκα γρήγορα μέσα, καί δέν τού άφησα τό χρόνο γιά μιά τέτοια πρωτοβουλία.

"Θά κάνω γρήγορα, αρχηγέ... Μέ λύνετε;"

Αλλά τά πράγματα δέν εξελίχτηκαν όπως ήθελα. Όχι μόνο μ' άφησε δεμένο μέ τό συνάδελφό του, αλλά άφησε καί τήν πόρτα ανοιχτή. Μ' αυτές τίς συνθήκες, μού ήταν αδύνατο νά πάρω τό πιστόλι. Γυρνώντας πρός τό χωροφύλακα που ήταν δεμένος μαζί μου, τού είπα μέ φοβερή κακία:

"Ωραία τήν έχεις εσύ... Τί είσαι, μήπως καμιά αδελφή; ... Εκτός κι άν σ' αρέσει νά μυρίζεις τά σκατά! Εμπρός, κλείσε τήν πόρτα."

Ο αρχηγός του, βλέποντας πως ξαναθύμωνα, υποχώρησε. Αν η κατάσταση δέν ήταν τόσο δραματική, θά ήταν γιά γέλια. Έσπρωξε τήν πόρτα καί μέσα στήν τουαλέτα έμεινε μόνο τό χέρι τού χωροφύλακα που ήταν δεμένος μαζί μου. Τραβούσα όσο πιό πολύ γινόταν, γιατί δέν ήθελα νά καταλάβει τήν κίνησή μου τή στιγμή που θ' ανέβαινα πάνω στή λεκάνη γιά νά φτάσω τό πιστόλι. Αθόρυβα, κατάφερα νά πιάσω τό Λούγκερ τών 9 μ.μ. Ήξερα πως ήταν κιόλας οπλισμένο. Οι χωροφύλακες, πίσω απ' τήν πόρτα, δέν είχαν πάρει είδηση. Ένιωσα μεγάλη χαρά, γιατί ήξερα ότι μ' ένα πιστόλι στά χέρια τίποτα δέν θά μπορούσε νά μέ σταματήσει, εκτός απ' τό θάνατο. Πέρασα τό πιστόλι στή ζώνη μου. Έπειτα ξεδίπλωσα μέ θόρυβο τό χαρτί υγείας καί τράβηξα τό καζανάκι. Ο χωροφύλακας άνοιξε τήν πόρτα.

"Τέλειωσες;

— Μάλιστα, κύριε, ευχαριστώ. Μπορούμε νά κατεβούμε."

Μέ τό πιστόλι στό πλευρό καί μέ τούς χωροφύλακες από πίσω, ξαναμπήκα στήν αίθουσα. Τίποτα στήν έκφρασή μου δέν πρόδινε αυτό που είχε συμβεί. Έμεναν ακόμη μερικά λεπτά πρίν νά έρθει η σειρά μου. Μ' έβαλαν νά καθίσω, μέ 2 χωροφύλακες στ' αριστερά καί 3 στά δεξιά μου. Υπήρχαν κι άλλοι μπάτσοι στό ακροατήριο, που συνόδευαν άλλους κρατούμενους. Έλπιζα ότι θά μού έβγαζαν τίς χειροπέδες, όπως λέει ο νόμος, τή στιγμή που θά ερχόταν η σειρά μου. Ο κλητήρας φώναξε: "Υπόθεση Μεσρίν". Μού είπαν νά σηκωθώ. Κοιτάζοντας τόν αρχηγό τής συνοδείας καί δείχνοντάς του τό αριστερό μου χέρι, τού είπα:

"Πρέπει νά μέ λύσετε... δέν θά παρουσιαστώ έτσι μπροστά στόν πρόεδρο!

— Αποκλείεται. Εκείνος έδωσε τήν εντολή νά μείνετε έτσι."

Δέν είχα άλλη εκλογή, ή τώρα ή ποτέ. Ήμουνα όρθιος, απέναντι στούς δικαστές, δεμένος απ' τ' αριστερό μου χέρι μ' ένα χωροφύλακα που δέν ήταν πάνω από 30 χρονών, που ήταν σίγουρα εκπαιδευμένος καί που ήταν ψηλότερος καί βαρύτερος. Είχα 4 συναδέλφους του πίσω μου, σέ απόσταση ενός μέτρου. Η δικηγόρος μου στεκόταν δίπλα μου.

Τή στιγμή που ο πρόεδρος τού δικαστηρίου άρχιζε τήν εκφώνηση λέγοντας: "Κύριε Μεσρίν, εμφανίζεστε πρό...", μέ μιά γρήγορη κίνηση έβγαλα τό πιστόλι μου καί τόν σημάδεψα από απόσταση λίγων εκατοστών στό κεφάλι. Φώναξα δυνατά:

"Όλοι χάμω..., αλλιώς θά σκοτώσω τόν πρόεδρο!"

Έπειτα γύρισα γρήγορα πρός τό χωροφύλακα που ήταν δεμένος μαζί μου καί τού κόλλησα τό Λούγκερ στόν κρόταφο' τόν τράβηξα πρός τό μέρος μου καί τόν έσυρα πρός την έδρα. Σέ λιγότερο από 2 δευτερόλεπτα, ήμουνα πίσω απ' τόν πρόεδρο. Ο χωροφύλακας είχε ξαπλώσει χάμω καί μέ ικέτευε νά μήν τόν σκοτώσω. Οι συνάδελφοί του, μουδιασμένοι απ' τήν ταχύτητα που εξελίσσονταν τά γεγονότα, μόλις είχαν αρχίσει νά συνειδητοποιούν τί συμβαίνει. Κόλλησα τό πιστόλι μου στό σβέρκο τού προέδρου κι είπα σ' αυτόν που ήταν δεμένος μαζί μου νά λύσει τό χέρι του. Υπάκουσε αμέσως.

"Εξαφανίσου!"

Έφυγε μέ τά 4. Οι χειροπέδες κρέμονταν απ' τόν αριστερό καρπό μου. Αλλά τώρα οι κινήσεις μου ήταν ελεύθερες. Μέ τ' αριστερό, άρπαξα τόν πρόεδρο απ' τό γιακά τής τηβέννου. Οι 2 πάρεδροί του δέν τολμούσαν νά κουνηθούν. Στήν αίθουσα, είχαν πέσει όλοι κάτω, εκτός απ' τούς χωροφύλακες που είχαν βγάλει όλοι έξω τά πιστόλια τους, μέ εξαίρεση τόν επικεφαλής τής συνοδείας. Τούς ήταν αδύνατο νά πυροβολήσουν χωρίς νά διακινδυνέψουν νά τραυματίσουν τόν πρόεδρο.

Ο επικεφαλής τής συνοδείας προχώρησε πρός τό μέρος μου. Η έδρα είχε 3 σκαλιά κι αυτός είχε ήδη πατήσει τό πόδι του στό πρώτο. Διάβασα τήν αποφασιστικότητα στά μάτια του. Έλπιζε ότι θά μπορούσε νά πλησιάσει αρκετά ώστε νά μού χυμήξει. Θ' αναγκαζόμουνα νά τόν σκοτώσω. Θά τό είχα κάνει άν είχε τραβήξει πιστόλι. Δέν ήταν ασυνείδητος, αλλά θαρραλέος. Έπρεπε νά κάνω γρήγορα. Άκουμπώντας καί πάλι τό πιστόλι μου στό σβέρκο τού προέδρου, τού φώναξα:

"Ένα βήμα ακόμα καί τόν σκότωσα."

Καί, γιά νά επιβεβαιώσω τήν απειλή μου, έριξα μιά σφαίρα στό ταβάνι.

Έγινε χαμός. Οι χωροφύλακες σκόρπισαν πρός κάθε κατεύθυνση. Ούτε ένας δέν έμεινε στήν αίθουσα. Ανασήκωσα τόν πρόεδρο, κρατώντας τον απ' τό γιακά.

"Εμπρός, δρόμο, Εντιμώτατε... Τά έξοδα τού ταξιδιού δικά μου.

— Δέν θά σάς ωφελήσει σέ τίποτα, μού είπε.

— Τότε θά ψοφήσεις μαζί μου. Δρόμο."

Διασχίσαμε τήν αίθουσα μέσα από ένα πλήθος πόδια μιά κι είχαν πέσει όλοι μπρούμυτα στό πάτωμα. Τό πιστόλι μου είχε μείνει κολλημένο στό

σβέρκο του. Αφού περάσαμε από διάφορες πόρτες, βρεθήκαμε στήν αυλή τού δικαστικού μεγάρου.

Κάμποσοι χωροφύλακες μού τήν είχαν στημένη καί μέ σημάδευαν. Είχα νά κάνω καμιά τριανταριά μέτρα μέχρι τήν έξοδο. Χωρίς νά διστάσω, προχώρησα, μέ τό πιστόλι μου κολλημένο πάντα στό σβέρκο τού προέδρου. Άν μού έριχναν έστω καί μιά σφαίρα, θά τόν καθάριζα επί τόπου. Η απειλή μου ήταν πραγματική κι οι χωροφύλακες τό είχαν καταλάβει καλά. Βρισκόμουνα στό κέντρο τής αυλής όταν, γιά μιά ακόμα φορά, ο αρχηγός τής συνοδείας προσπάθησε νά μέ πλησιάσει, αυτή τή φορά μέ τό πιστόλι στό χέρι. Μέ μιά γρήγορη κίνηση τού έριξα μιά σφαίρα που πέρασε λίγα εκατοστά απ' τό κεφάλι του. Έπεσε χάμω. Ήταν η τελευταία μου προειδοποίηση. Δέν σκεφτόμουνα σέ καμιά περίπτωση νά πάρω μαζί μου τόν πρόεδρο σάν όμηρο. Τόν χρησιμοποίησα απλώς σάν ασπίδα γιά ν' αποφύγω τή σφαγή. Αλλά δέν φοβόμουνα νά δοκιμάσω τήν τύχη μου μόλις θά έβγαινα στό δρόμο. Ήξερα τί κίνδυνο διέτρεχα άν άφηνα ελεύθερο τόν πρόεδρο. Όταν έφτασα στό προαύλιο, κοντά στήν είσοδο, είδα έναν άλλο χωροφύλακα που μέ σημάδευε μέ πιστόλι. Θά μπορούσα νά τόν σκοτώσω, αλλά αρκέστηκα νά σπρώξω τόν πρόεδρο μπροστά γιά νά τόν εμποδίσω νά μέ πυροβολήσει, τουλάχιστον γιά τήν ώρα. Είχα φτάσει πιά στό δρόμο. Έσπρωξα βίαια στήν άκρη τόν πρόεδρο κι άρχισα νά τρέχω πρός τά δεξιά, ξέροντας πως ένα αυτοκίνητο μέ περίμενε στήν άκρη τού δρόμου. Δέν είχα κάνει ούτε 20 μέτρα όταν άρχισαν νά πέφτουν πιστολιές πίσω μου. Καθώς έτρεχα, ένιωσα μιά σφαίρα νά μέ χτυπάει στό δεξί μου χέρι. Πήδηξα στ' αριστερά καί διέσχισα τό δρόμο τρέχοντας· δέν άκουγα παρά τούς πυροβολισμούς, αλλά δέν γύρισα πίσω μου. Όταν έφτασα στήν άκρη τού δρόμου, άνοιξε η πόρτα ενός αυτοκινήτου. Ο Ρεμύ καθόταν στό τιμόνι. Τή στιγμή που ετοιμαζόμουνα νά μπώ στ' αυτοκίνητο, ένα φορτηγάκι τής χωροφυλακής που ερχόταν γιά ενίσχυση πέρασε στ' αριστερά. Αναγνώρισα τό διοικητή που είχε αστειευτεί μαζί μου γιά τήν καταδίκη μου σέ ισόβια. Τόν αγνόησα καί φώναξα στό Ρεμύ:

"Γρήγορα... Είμαι πληγωμένος."

Αλλά τό φορτηγάκι θέλησε νά μάς κλείσει τό δρόμο. Ο Ρεμύ πάτησε γκάζι καί κατόρθωσε νά ξεφύγει απ' τ' αριστερά. Ο οδηγός τόν μιμήθηκε γιά νά προλάβει νά μάς στριμώξει πάνω στά σταματημένα αυτοκίνητα. Δέν τού βγήκε όμως σέ καλό. Είχα βγάλει τό χέρι μου απ' τό παράθυρο. Αντήχησαν 3 πυροβολισμοί. Πρόλαβα ίσα-ίσα νά τόν δώ νά πέφτει πάνω στό τιμόνι του τή στιγμή που ο Ρεμύ έπαιρνε στροφή πάνω στίς 2 ρόδες. Είχα καταφέρει ν' αποδράσω γιά 3η φορά. Αλλά μέ τί κόστος!

"Καλά τά κατάφερες...", μού είπε ο Ρεμύ καί μού έδωσε ένα αυτόματο μ' ένα γεμιστήρα τών 20 σφαιρών.

Καί πρόσθεσε:

"Πίσω, μέσα στό σάκο, έχει μιά κόκκινη περούκα καί κάτι γυαλιά. Έχει καί 2 χειροβομβίδες κι ένα οπλοπολυβόλο Μάουζερ. Είναι σοβαρό τό τραύμα σου;

— Όχι, εντάξει. Ευχαριστώ, φίλε... Δέν θά τό ξεχάσω ποτέ.

— Ξέχασέ το, εντάξει; Δέν ήταν τίποτα."

Έπειτα, δίνοντάς μου ένα πούρο Ρόμπερτ Μπέρνς είπε:

"Νά, πάρε, φίλε, τό αξίζεις."

Φορούσα ακόμα τίς χειροπέδες στ' αριστερό μου χέρι. Αυτό σήμαινε ότι ήμουνα ένοχος κλοπής κρατικού υλικού. Ο Ρεμύ είχε προνοήσει κι είχε πάρει μαζί του μιά αρμαθιά κλειδιά γιά χειροπέδες. Έτσι, τίς ξεφορτώθηκα πολύ εύκολα. Τά είχαμε προβλέψει όλα. Γιά τά υπόλοιπα είχε φροντίσει η τύχη μας.

Ακολουθώντας τούς δρόμους τού επαρχιακού δικτύου, αποφύγαμε όλα τά μπλόκα που σίγουρα είχαν στήσει μετά τήν απόδρασή μου. Στό Μώ αλλάξαμε αυτοκίνητο καί μετά από 20 χιλιόμετρα φτάσαμε στό κτήμα ενός φίλου που θά μέ φιλοξενούσε γιά μιά βδομάδα, όσο δηλαδή χρειαζόταν γιά ν' αφήσουμε τήν αστυνομία ν' ακολουθήσει τά ψεύτικα ίχνη καί τίς ψεύτικες πληροφορίες που οπωσδήποτε θά έφθαναν από παντού.

Τό σπίτι τού Ρομπέρ ήταν απομονωμένο. Μόλις είδε τό αυτοκίνητό μας, άνοιξε τήν εξώπορτα. Έτρεξε πρός τό μέρος μου καί φώναξε "Σκατά!" όταν είδε τό αίμα που έτρεχε απ' τό δεξί μου χέρι.

"Έλα γρήγορα νά στό δέσουμε! ... Τί ιστορία κι αυτή! Όλοι οι ραδιοφωνικοί σταθμοί μιλάνε γιά τήν απόδρασή σου. Έχει κηρυχθεί γενικός συναγερμός σ' όλη τή Γαλλία. Λένε πως χτύπησες ένα μπάτσο κι ότι χαροπαλεύει. Θεέ μου, πόσο χαίρομαι που σέ ξαναβλέπω!"

Μπήκαμε στήν κουζίνα. Έβγαλα τό σακάκι μου καί τό πουκάμισό μου. Ο Ρομπέρ πήγε νά φέρει τό βαλιτσάκι τών πρώτων βοηθειών. Η σφαίρα είχε χωθεί στό μύ, αλλά δέν πονούσα. Κοίταξα τόν Ρομπέρ:

"Μπορείς νά μού τή βγάλεις;

— Άν δέν έχει χωθεί πολύ βαθιά, ναί. Έχω ό,τι χρειάζεται γιά νά σού κάνω τοπική αναισθησία. Έχω προβλέψει τά πάντα, όπως μού είχε πεί ο Ρεμύ... Ξέραμε ότι υπήρχε περίπτωση νά φάς καμιά σφαίρα, αλλά, μά τό Θεό, ήταν μιά ωραία απόδραση!"

Αφού μού αφαίρεσε τή σφαίρα καί μού έδεσε τό χέρι, ανοίξαμε μιά σαμπάνια. Τηλεφώνησα στήν Τζόυς. Γιά τήν ώρα δέν ήταν επικίνδυνο, γιατί είχα δραπετεύσει μόλις πρίν από 2 ώρες.

"Εμπρός... Ναί, κοριτσάκι, εγώ είμαι. Ναί, όλα πήγαν καλά."

Μού ζήτησε νά έρθει νά μέ βρεί αμέσως.

"Αδύνατο... Πότε; ... Σέ καμιά εικοσαριά μέρες. Δέν υπάρχει κανένα πρόβλημα, θά έρθουν νά σέ πάρουν οι φίλοι μου όταν έρθει η κατάλληλη στιγμή. Μέχρι τότε νά βγαίνεις έξω όσο πιό πολύ γίνεται, θά σέ παρακολουθεί η αστυνομία. Αυτό θά μέ διευκολύνει. Όχι, δέν είμαι πληγωμένος... Μήν ανησυχείς, Ο.Κ.; Κι εγώ σέ λατρεύω. Γειά σου καί κάνε ακριβώς ότι σού είπα."

Έκλεισα τό τηλέφωνο.

Όταν βράδιασε, όντας πιά ο πιό καταζητούμενος άνθρωπος τής Γαλλίας, έμαθα απ' τήν τηλεόραση πως ο μπάτσος θά τήν γλίτωνε. Μέ περιγράφανε σάν τρομερά επικίνδυνο κι έτοιμο γιά όλα. Σάν δημόσιο κίνδυνο υπ' αριθμόν 1. Σάν τόν άνθρωπο που έπρεπε νά φύγει απ' τή μέση. Μέ τή συντροφιά τών 2 φίλων μου, ένιωθα σά νάχα ξαναγεννηθεί. Στίς φυλακές τής Σαντέ δέν είχα μείνει παρά 3 μήνες... Είχα κρατήσει τό λόγο μου.

Μέ τόν Ρομπέρ καί τόν Ρεμύ μιλήσαμε κατευθείαν γιά δουλειές. Είχαν μιά ενδιαφέρουσα πληροφορία σχετικά μέ τή μισθοδοσία ενός εργοστασίου.

Κάπου 30 εκατομμύρια παλιά φράγκα (62.000 δολάρια). Έπρεπε νά προετοιμαστώ γιά δράση μέσα σέ 15 μέρες. Μέχρι τότε, είχα μιά βδομάδα ελεύθερη νά τή ζήσω όπως ήθελα.

Ανέβηκα στό Παρίσι γιά νά μελετήσω τό μέρος. Επρόκειτο γιά τό τυπογραφείο Λάνγκ, στό Νο 17 τής οδού Κυριάλ. Σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες μας, 4 άντρες έφευγαν απ' τό λογιστήριο μέ τά λεφτά σέ πακέτα. Προχωρούσαν κατά μήκος ενός τοίχου μέσα στό εργοστάσιο κι έπρεπε νά διασχίσουν τήν οδό Κυριάλ στά δεξιά τους γιά νά πάνε στό άλλο κτίριο, που ήταν απέναντι. Απ' τούς 4, ήταν πολύ πιθανόν ο ένας νά ήταν οπλισμένος. Όλ' αυτά θά γινόντουσαν μεταξύ 10 καί 11 τό πρωί, κάποια μέρα που θά μάς ειδοποιούσαν.

Σ' εκείνο τό σημείο ο δρόμος φάρδαινε. Έτσι, άν βάζαμε ένα φορτηγάκι σ' εκείνο ακριβώς τό μέρος, θά ελέγχαμε τόν τοίχο σ' όλο του τό μήκος καί θά βλέπαμε τούς άντρες που θά έρχονταν μεταφέροντας τούς μισθούς. Υπήρχε όμως κι ένα πρόβλημα: σ' εκείνο ακριβώς τό σημείο, υπήρχε ένα σχολείο. Δέν ήθελα μέ κανένα τρόπο νά γίνει κάποιο ατύχημα, σέ περίπτωση που τά πράγματα δέν πήγαιναν καλά. Έτσι αποφάσισα νά μήν επιτεθούμε στούς 4 άντρες τή στιγμή που θά διασχίζανε τό δρόμο, αλλά νά τούς τήν πέσουμε μέσα στό εργοστάσιο, απ' τή μέσα πλευρά τού τοίχου. Γιά μάς, αυτό ήταν πιό επικίνδυνο. Αλλά άν η δουλειά γινόταν όπως είχα προβλέψει, θά πήγαιναν όλα ρολόϊ. Γιά νά φύγουμε, έπρεπε νά πάρουμε τήν οδό Ντεγκραί που έβγαζε στήν οδό Κυριάλ. Η οδός Ντεγκραί έβγαζε καί σ' έναν άλλο δρόμο κι έτσι θά μπορούσαμε νά τό σκάσουμε από κεί, άν ερχόταν η αστυνομία.

Μαζευτήκαμε όλοι στή βίλα τού Ρομπέρ. Ο Ρεμύ είχε φύγει στό εξωτερικό πρίν από 3 μέρες. Δέν μπορούσε νά πάρει μέρος σ' αυτή τή δουλειά. Είχα κάνει ένα γενικό σχεδιάγραμμα κι ο καθένας μας είχε πάει επί τόπου γιά νά δεί κι ο ίδιος τήν κατάσταση. Απ' τή μέρα τής απόδρασής μου, είχα γίνει αγνώριστος. Είχα αφήσει γενειάδα που τήν είχα βάψει κόκκινη καθώς καί τά μαλλιά μου, που τά είχα κόψει πολύ κοντά καί φορούσα συνέχεια ψεύτικα γυαλιά· δέν θά μπορούσε νά μ' αναγνωρίσει ούτε η ίδια μου η μάνα. Δέν γινόταν νά ξαναδουλέψω μέ ακάλυπτο πρόσωπο. Στή ληστεία θά έπαιρνε μέρος κι αυτός που μάς είχε δώσει τίς πληροφορίες. Αποφασίσαμε νά φορέσουμε κι οι δυό μας γαλάζια κράνη καί φόρμες. Οι άλλοι 2 θά έκαναν τούς μπογιατζήδες, μέ άσπρες φόρμες, κασκέτο κι έναν κουβά μέ μπογιά στό χέρι. Οι 2 ψευτο-μπογιατζήδες θά περνούσαν μπροστά απ' τούς 4 άντρες, κάνοντας ότι πηγαίνουν γιά δουλειά στό εργοστάσιο. Ο φίλος μου κι εγώ, κρυμμένοι μέσα σ' ένα αμάξι τού ταχυδρομείου, θά επεμβαίναμε εκείνη τή στιγμή. Έτσι οι 4 άντρες θά βρίσκονταν περικυκλωμένοι καί δέν θά μπορούσαν νά ξεφύγουν από πουθενά. Είπα στόν Ρομπέρ:

"Φρόντισε γιά ένα ταχυδρομικό αμάξι. Θά βάψεις τά πίσω τζάμια γαλάζια. Θ' αφήσουμε μόνο ένα μικρό κενό γιά νά μπορούμε νά δούμε τούς ανθρώπους μέ τά λεφτά όταν θά έρχονται. Οι 2 μπογιατζήδες θά μείνουν έξω, πλάι στ' αμάξι. Θέλω καί μιά κουβέρτα που θά τήν κρεμάσεις γιά νά μή φαίνεται τό εσωτερικό τού αυτοκινήτου απ' τά μπροστινά τζάμια. Από σιδερικά, θά πάρουμε μόνο πιστόλια, όχι οπλοπολυβόλο. Μόνο εγώ θά κρατάω μιά

αυτόματη δωδεκάρα μέ πριονισμένες κάνες, γεμάτη εννιάβολα φυσίγγια. Εγώ θά δώσω τό σύνθημα γιά τήν επίθεση καί θά καλύψω τήν αποχώρησή μας. Δέν υπάρχει καμιά δυσκολία. Μπορούν νά γίνουν όλα μέσα σέ 30 δευτερόλεπτα. Δέν θέλω νά πειράξετε τούς λογιστές. Εγώ θ' αναλάβω εκείνον που δέν θά κουβαλάει δέμα. Αυτός θά είναι σίγουρα ο συνοδός καί θά πρέπει νά είναι οπλισμένος. Θά τούς κολλήσουμε στόν τοίχο καί θά τούς ψάξουμε προτού φύγουμε. Δέν θέλω κανείς απ' αυτούς νά μάς κάνει τόν ήρωα."

Αφού κανονίστηκαν όλα, χωρίσαμε μέχρι τήν καθορισμένη ημερομηνία... δηλαδή μετά από 4 μέρες.

Τήν παραμονή τής ληστείας, είχα βάλει νά παρκάρουν τό αυτοκίνητο που θά χρησιμοποιούσαμε γιά νά φύγουμε στή θέση που θά έπαιρνε τό αμάξι τού ταχυδρομείου τό πρωί, γιά νά είμαι σίγουρος ότι η θέση θά έμενε ελεύθερη. Γιατί σ' αυτό βασιζόταν η επιτυχία μας.

Τό ταχυδρομικό αμάξι ήταν σταματημένο 300 μέτρα απ' τό σημείο επίθεσης. Μέσα είχαμε βάλει όλα τ' απαραίτητα. Ο καθένας μας ξεχωριστά, πήρε τό μετρό γιά νά έρθει στό ραντεβού, στίς 8 τό πρωί. Μπήκαμε ένας-ένας στό φορτηγάκι. Ο Ρομπέρ κι ένας άλλος φίλος ντύθηκαν μπογιατζήδες. Αυτοί θά κάθονταν στό μπροστινό κάθισμα. Ένας άλλος φίλος έφυγε μέ τά πόδια γιά νά πάει στ' αυτοκίνητο που είχε παρκάρει απ' τήν παραμονή. Θά καθόταν στό τιμόνι καί, μόλις μάς έβλεπε, θά 'παιρνε τ' αυτοκίνητο καί θά μάς παραχωρούσε τή θέση του καί μετά θά πήγαινε κι αυτός στή δική του θέση, στό δρόμο που έβγαζε στήν οδό Ντεγκραί. Όλα έγιναν όπως τά είχαμε σχεδιάσει. Είχαμε πιάσει τά πόστα μας. Η ώρα ήταν 8.30. Ο δρόμος ήταν μονής κατεύθυνσης καί δέν δυσκολευτήκαμε καθόλου στό παρκάρισμα. Ο Ρομπέρ έσβησε τή μηχανή τού ταχυδρομικού καί κατέβηκε μαζί μέ τόν άλλο φίλο μου. Έμοιαζαν τέλειοι μπογιατζήδες, όρθιοι μπροστά απ' τό φορτηγάκι, μέ τούς κουβάδες δίπλα τους. Δέν έμενε παρά νά περιμένουμε. Προτιμήσαμε νά πάμε πιό νωρίς, μή συμβεί κάτι απρόοπτο. Εγώ ήμουνα μέσα στό ταχυδρομικό καί φορούσα κράνος που είχε μπροστά χρωματιστό τζάμι. Ήταν αδύνατο νά μ' αναγνωρίσουν. Ο φίλος μου καθόταν δίπλα μου. Άφησα τό όπλο μου πάνω σ' ένα έπιπλο που βρισκόταν μέσα στ' αυτοκίνητο τή μέρα που τό 'χαν κλέψει. Δέν είχαν περάσει πάνω από 15 μέρες μετά τήν απόδρασή μου κι είχα ήδη πιάσει δουλειά. Όλο αυτό τόν καιρό, οι μπάτσοι μ' έψαχναν οπουδήποτε εκτός απ' τό Παρίσι.

Η αναμονή ήταν μεγάλη. Απ' τό κενό που είχαμε αφήσει στό πίσω τζάμι μπορούσαμε νά δούμε τό εργοστάσιο σ' όλο του τό μήκος. Ήμασταν σίγουροι ότι θά τούς βλέπαμε νά έρχονται από μακριά. Έξω, οι φίλοι μου κάπνιζαν κι έδειχναν τελείως αδιάφοροι. Μπροστά τους, μέσα στήν αυλή τού σχολείου, έπαιζαν κάτι παιδιά. Σέ μιά οικοδομή δούλευαν μερικοί εργάτες. Είχαν περάσει 2 ώρες που βρισκόμασταν εκεί. Γύρισα σ' αυτόν που μού είχε δώσει τίς πληροφορίες γιά τή δουλειά καί τού είπα:

"Είσαι σίγουρος πως είναι γιά σήμερα;

— Ναί... σίγουρος, δέν πρέπει ν' αργήσουν."

Τήν ίδια στιγμή ακούσαμε ένα χτύπο πάνω στή λαμαρίνα τού αυτοκινήτου. Ήταν τό σύνθημα. Κοιτάζοντας απ' τό κενό στό τζάμι, τούς είδα. Ήταν πράγματι 4 καί προχωρούσαν πρός τό μέρος μας. Οι 3 κρατούσαν πακέτα στά χέρια τους. Τώρα δέν ήταν παρά 50 μέτρα μακριά μας.

"Αυτοί είναι", είπε ο φίλος μου.

Δέν κοιτούσα πιά απ' τό τζάμι. Είχε αναλάβει νά μέ πληροφορεί ο φίλος μου γιά τήν απόστασή τους απ' τό αυτοκίνητο. Οι 2 ψευτο-μπογιατζήδες έπρεπε νά προχωρήσουν πρός τό μέρος τους όταν θά βρίσκονταν 30 μέτρα από μάς.

"Οι μπογιατζήδες έφυγαν... 30..., 25..., 20... Πάνω τους!"

Τινάχτηκα έξω απ' τό αυτοκίνητο, κι ο φίλος μου μ' ακολούθησε μ' ένα μεγάλο στρατιωτικό σάκο στό ένα χέρι κι ένα πιστόλι στ' άλλο. Οι μπογιατζήδες μόλις είχαν περάσει από μπροστά τους. Η παγίδα είχε κλείσει. Οι άντρες μέ είδαν ξαφνικά μπροστά τους, μέ τό όπλο μου στραμμένο καταπάνω τους.

"Μήν κουνηθεί κανείς... Τά λεφτά χάμω... Κολλήστε στόν τοίχο."

Δέν πρόλαβαν καλά-καλά νά καταλάβουν τί γινόταν κι οι 2 μπογιατζήδες όρμησαν πάνω τους καί τούς κόλλησαν στόν τοίχο. Τά 3 πακέτα έπεσαν χάμω. Ο φίλος μου τά μάζεψε καί τά έβαλε στό σάκο.

Ο Ρομπέρ πρόσεχε τριγύρω ενώ εγώ έψαχνα γρήγορα τούς 2. Κανείς τους δέν είχε πιστόλι.

"Όχι μαλακίες... Καθείστε ήσυχα."

Οι εργάτες που είχαν δεί τήν επίθεση μάς πλησίασαν. Ο Ρομπέρ πήγε πρός τό μέρος τους, μέ τό πιστόλι στό χέρι, καί τούς έκλεισε σέ μιά παράγκα.

Τά λεφτά ήταν τώρα μέσα στό σάκο. Φώναξα στούς φίλους μου:

"Τέρμα... Τήν κάνουμε."

Διασχίσανε κι οι 3 τό δρόμο στά δεξιά τους καί μπήκαν στήν οδό Ντεγκραί. Μόνο τότε τούς έφτασα κι εγώ αφού πρώτα βεβαιώθηκα πως δέν μάς κυνηγούσε κανείς. Ένας εργάτης που πήγε κάτι νά κάνει, είδε τή χειρονομία που τού έκανα καί δέν επέμεινε. Στήν άλλη άκρη τού δρόμου μάς περίμενε τό αυτοκίνητο. Ξεκινήσαμε αργά-αργά. Βγάλαμε τίς στολές μας καί τίς βάλαμε σ' ένα σάκ-βουαγιάζ μαζί μέ τ' όπλο μου, αφού τό άδειασα πρώτα. Ο οδηγός μας μάς άφησε στό μετρό καί μετά χάθηκε μέσα στό Παρίσι γιά νά εγκαταλείψει κάπου τό αυτοκίνητο.

Όταν φτάσαμε σέ μιά απ' τίς κρυψώνες μας, ανοίξαμε τά πακέτα. Τά χρήματα ήταν πράγματι μέσα, καμιά τριανταριά εκατομμύρια παλιά φράγκα σέ χαρτονομίσματα κι αρκετά τσέκ που δέν είχαν κανένα ενδιαφέρον γιά μάς.

Ο Ρομπέρ μέ χτύπησε φιλικά στήν πλάτη.

"Ευχαριστημένος, Ζάκ;

— Ναί, πάρα πολύ... Καθαρή δουλειά... παστρική.

— Δέν είναι καί τελείως χαμένοι, τούς αφήσαμε τούς κουβάδες μας μέ τή μπογιά. Έτσι θά μπορούν νά βάψουν τόν τοίχο όποτε θέλουν."

Σκάσαμε στά γέλια. Αφού ήπιαμε ουίσκυ γιά νά τό γιορτάσουμε, χωρίσαμε.

Είχα μιά κρυψώνα στό Παρίσι. Ήταν τό σπίτι ενός παιδιού που βρισκόταν στό εξωτερικό κι είχε αφήσει τά κλειδιά του σ' ένα φίλο μου. Αυτός, μού πρότεινε νά μείνω εκεί μέχρι νά γυρίσει ο άλλος. Γιατί δέν έπρεπε νά κάτσω αιώνια στό Παρίσι. Μού είχαν βρεί σπίτι στήν Τρουβίλ. Πρώτα όμως έπρεπε νά κάνω 2 πράγματα: νά ξαναβρώ τήν Τζόυς που ήξερα ότι τήν παρα-

κολουθούσαν καί κυρίως νά μάθω νέα απ' τόν πατέρα μου, που δέν τόν είχα ξαναδεί. Μιά καί δέν μπορούσα νά τού τηλεφωνήσω σπίτι του, έστειλα ένα φίλο μου στό μαγαζί του γιά νά μού κλείσει ραντεβού.

Ο φίλος μου ξαναγύρισε· ήταν σκυθρωπός.

"Ο πατέρας σου είναι βαριά άρρωστος. Τόν έχουν στό νοσοκομείο."

Ένιωσα ένα σφίξιμο στήν καρδιά. Έπρεπε νά τόν δώ οπωσδήποτε.

"Πήρα όλες τίς πληροφορίες. Ξέρω που, αλλά άν πάς εκεί είναι σίγουρο ότι θά πέσεις στήν παγίδα τής αστυνομίας... Μήν κάνεις βλακείες, Ζάκ, είναι πολύ επικίνδυνο.

— Στ' αρχίδια μου... Είναι ο γέρος μου, πρέπει νά τόν δώ.

— Δέν είναι σωστό. Ούτε γιά κείνον ούτε γιά σένα. Θά πάω νά τόν δώ εγώ αντί γιά σένα άν θέλεις, αλλά μήν κάνεις αυτή τήν τρέλα.

— Δικό μου πρόβλημα... Άσε με ήσυχο. Θά πάω έτσι κι αλλιώς. Βρές 2 φίλους γιά νά μέ καλύπτουν απέξω μ' ένα αυτοκίνητο. Αγόρασέ μου μιά καινούργια άσπρη μπλούζα, οι φόρμες τών μπογιατζήδων είναι χάλια. Θά μού αγοράσεις κι ένα στηθοσκόπιο.

— Μά είσαι τελείως τρελός;

— Άκουσε κάτι, μέ τήν καινούργια μου εμφάνιση δέν μπορούν νά μ' αναγνωρίσουν. Μέ τή μπλούζα καί τό στηθοσκόπιο στό λαιμό θά μέ περάσουν γιά γιατρό. Θά πάω τήν ώρα τού φαγητού ή αμέσως μετά. Πήγαινε νά βρείς τό δωμάτιό του καί φτιάξε μου ένα λεπτομερές σχεδιάγραμμα. Μπορεί καί νά μήν υπάρχουν καθόλου μπάτσοι.

— Κι όλ' αυτά, γιά νά δείς τόν πατέρα σου!

— Ναί, όλ' αυτά γιά νά δώ τό γέρο μου... Δέν θά υπάρξει άλλη φορά, τό ξέρω. Δέν μπορείς νά καταλάβεις.

— Σύμφωνοι, Ζάκ, θά γίνουν όλα όπως τά θέλεις. Αλλά θά πρέπει νά πάς πολύ καλά οπλισμένος.

— Άν οι μπάτσοι προσπαθήσουν νά μέ πιάσουν, θά τούς ρίξω στό ψαχνό. Κανένας δέν θά μ' εμποδίσει νά πάω, κατάλαβες;"

Είχα αγριέψει. Κι ο φίλος μου, που μέ ήξερε καλά, καταλάβαινε πως τίποτα δέν θά μ' έκανε ν' αλλάξω γνώμη.

Δυό μέρες αργότερα, φορώντας τή μπλούζα μου ξεκούμπωτη, γιά νά μπορώ νά πιάσω πιό εύκολα τό κόλτ 45 σέ περίπτωση ανάγκης, μπήκα στήν κλινική. Οι φίλοι μου βρίσκονταν ήδη εκεί καί δέν είχαν παρατηρήσει τίποτα ύποπτο.

Αφού διέσχισα πολλούς διαδρόμους, βρέθηκα επιτέλους μπροστά στήν πόρτα τού δωματίου του. Όλα έδειχναν ήσυχα. Τήν άνοιξα σιγά-σιγά, ελπίζοντας ότι δέν θά βρεθώ μπροστά σέ κανένα μπάτσο.

Βρισκόταν εκεί, στό κρεβάτι, μέ τά μάτια καρφωμένα στήν είσοδο. Διάβασα στά μάτια του τήν απορία του: "Κάτι μού θυμίζει αυτό τό πρόσωπο." Έπειτα τό πρόσωπό του φωτίστηκε.

"Εσύ;"

Έβαλα τό δάχτυλο στά χείλη γιά νά τόν κάνω νά σωπάσει. Πήγα κοντά του καί τόν φίλησα. Γι' αυτή καί μόνο τήν απλή, τρυφερή χειρονομία, διέτρεχα μεγάλο κίνδυνο. Αλλά, παρόλο που λάτρευα τόν πατέρα μου, ήξερα πως ήμουνα κακός γιός καί πως ίσως είχα πάει κοντά του γιά νά τού ζητήσω συγνώμη γιά όσα είχε τραβήξει εξαιτίας τής περιπετειώδικης ζωής μου. Σάν

2 συνωμότες, μιλήσαμε χαμηλόφωνα.

"Δέν έπρεπε νά έρθεις.

— Έπρεπε, πατέρα.

— Γιατί, γιέ μου;

— Γιά μένα."

Τόν κοίταξα. Είχε χάσει πάνω από 30 κιλά. Ένιωθα πως ήταν κουρασμένος, αλλά όχι νικημένος. Τού πήρα τό χέρι.

"Ναί, πατέρα... Γιά μένα."

Γιά πρώτη φορά είδα τά μάτια του νά βουρκώνουν. Μόλις που κρατιόταν γιά νά μήν κλάψει. Θά έδινα ευχαρίστως τή ζωή μου γιά νά ζήσει, αλλά τά όνειρα είναι μόνο γιά τά παιδιά. Κι όμως, μπροστά στόν πατέρα μου ένιωθα πολύ μικρός. Δέν ήμουνα πιά ο τρομερός γκάγκστερ, αλλά ένα παιδί συντριμμένο μπροστά στόν αναπόφευκτο θάνατο τού ανθρώπου που αγαπούσε πιό πολύ στόν κόσμο.

Μέ χτύπησε φιλικά στό μάγουλο.

"Ευχαριστώ, μικρέ μου... Ναί, καταλαβαίνω... Αλλά πρέπει νά φύγεις, τώρα. Νά προσέχεις πολύ τόν εαυτό σου."

Ναί, έπρεπε νά φύγω. Τόν έσφιξα δυνατά στήν αγκαλιά μου.

"Αντίο, πατέρα.

— Ναί... αντίο, μικρέ μου."

Ξέραμε κι οι δυό μας ότι δέν θά ξαναβλεπόμασταν ποτέ. Βγαίνοντας στό διάδρομο, δέν κοίταξα πίσω μου. Έκλαιγα... Είναι ανόητο, ένας δημόσιος κίνδυνος νά κλαίει. Αυτό δέν μού είχε συμβεί ποτέ από τότε που ήμουνα 12 χρονών. Ήταν ο τελευταίος μου χαιρετισμός στόν άνθρωπο, στόν άρχοντα, που ήταν γιά μένα ο πατέρας μου.

Όταν μπήκα στό αυτοκίνητο που μέ περίμενε, οι φίλοι μου κατάλαβαν πως δέν έπρεπε νά μού μιλήσουν καί ξεκινήσαμε χωρίς νά πούν λέξη. Αφήσαμε τό αυτοκίνητο, που ήταν κλεμμένο, σ' ένα πάρκινγκ.

Δυό μήνες αργότερα, έμαθα ότι ο πατέρας μου είχε πεθάνει... Κάτι θά έσπαγε μέσα μου καί θ' άλλαζε ώς ένα σημείο τή συμπεριφορά μου· αλλά γιά τήν ώρα έλπιζα ακόμη σέ κάποιο θαύμα.

Τίς μέρες που ακολούθησαν τήν επίσκεψή μου στήν κλινική, τίς πέρασα προετοιμάζοντας τή συνάντησή μου μέ τήν Τζόυς· ήξερα πως τήν παρακολουθούσαν ένα σωρό μπάτσοι.

Η συνάντηση έγινε χωρίς καμιά δυσκολία, σ' ένα κτίριο μέ 2 εξόδους, κι ένα αυτοκίνητο που τήν περίμενε απ' τήν άλλη πλευρά. Είχαν περάσει 21 μέρες απ' τήν απόδραση.

Η Τζόυς μ' αγαπούσε μέ πάθος καί μέ τήν τελευταία μου ενέργεια είχα γίνει σούπερμαν στά μάτια της. Εξάντλησα όλη μου τήν υπομονή γιά νά τήν προσγειώσω στήν πραγματικότητα.

"Άκουσε, κοριτσάκι... Ήταν υπέροχο που ήμασταν μαζί. Αλλά θά πρέπει νά χωρήσουμε. Αν μείνεις κοντά μου, η ζωή σου θά πάει στράφι. Γιατί οι μπάτσοι έχουν πάρει σίγουρα εντολή νά μέ πυροβολήσουν μόλις μέ δούν. Δέν θέλω νά είσαι εκεί τή μέρα που θ' αρχίσει τό πιστολίδι. Εξάλλου η Ζανού θ' απελαθεί στή Γαλλία γιά νά λογοδοτήσει γιά μιά παλιά υπόθεση ένοπλης ληστείας. Θά μείνω γιά νά τή βοηθήσω νά δραπετεύσει άν τό θέλει. Σέ είχα προειδοποιήσει απ' τήν αρχή γιά τά σχέδιά μου. Θά φροντίσω νά σού

φτιάξουν τά χαρτιά σου. Θά σέ πάνε στήν Αγγλία κι από κεί θά φύγεις γιά τόν Καναδά. Θά σού δώσω ότι χρειάζεσαι. Γι' αυτό μή νοιάζεσαι καθόλου..."

Συνέχισα νά τής εξηγώ. Δέν απαντούσε, αλλά διάβαζα τόν πόνο στά μάτια της. Δέν έκλαιγε, ήταν πολύ περήφανη γιά κάτι τέτοιο. Τό μόνο που μού είπε, όταν τέλειωσα τίς εξηγήσεις μου, ήταν:

"Δέν μ' αγαπάς πιά.

— Μά καί βέβαια σ' αγαπώ... Αλλά δέν σέ εκτιμώ.

— Κι εκτιμάς τή Ζανού;

— Ακριβώς, κοριτσάκι... Καί δέν θέλω ν' αναγκαστώ νά διαλέξω... Η Ζανού είναι η ζωή μου. Εσύ, είσαι απλώς περαστική. Δέν σέ κορόϊδεψα, καί δέν θά κοροϊδέψω ούτε κι εκείνη.

— Πόσος καιρός μού μένει κοντά σου;

— Ένας μήνας μόνο, όμορφή μου Καναδέζα...

— Τότε άς τόν χαρούμε..."

Εγκατασταθήκαμε στήν Τρουβίλ. Πολλοί φίλοι μου είχαν έρθει μαζί μου γιά νά μέ προστατεύουν. Συνήθιζα νά πηγαίνω σ' ένα μικρό εστιατόριο, στήν οδό ντε Μπαίν. Η ιδιοκτήτρια μέ είχε συμπαθήσει, χωρίς νά υποψιάζεται τήν πραγματική μου ταυτότητα. Πολλοί ντόπιοι αστυνομικοί έρχονταν κι έτρωγαν εκεί. Έτσι μέ σύστησε στόν επιθεωρητή Φορτιέ. Αυτό τό παιχνίδι μέ διασκέδαζε κι ένιωθα ευχαρίστηση νά πίνουμε μαζί κάποιο απεριτίφ τά μεσημέρια.

Τόν είχα αφήσει νά πιστεύει πως ήμουνα επιχειρηματίας. Δέν υπήρχε τίποτα τό ύποπτο στή συμπεριφορά μου. Νομίζοντας ότι είχε μπροστά του ένα νομοταγή πολίτη, έπαιζε τό ρόλο τού καλού αστυνομικού. Αλλά, όταν μού είπε "άν μέ χρειαστείτε κάποια μέρα είμαι στή διάθεσή σας", μού ήρθε νά βάλω τά γέλια. Ήταν ο μόνος μπάτσος σ' όλη τή Γαλλία που είχε στήν τσέπη του τή φωτογραφία τού πιό γνωστού επικηρυγμένου εγκληματία καί συγχρόνως τό προνόμιο νά τού σφίγγει τό χέρι κάθε μέρα. Αλλά τό πιό ωραίο ήταν όταν, κάποια μέρα, μιλώντας μου γιά τό επάγγελμά του καί γιά επικίνδυνους ανθρώπους, είπε τό όνομά μου. Τά "ώ!" καί τά "ά!" που έκανα μέ θαυμασμό όταν μού εξηγούσε δέν έφτασαν σίγουρα ποτέ στό ύψος τού "Νά πάρει ο διάολος, δέν μπορεί νά είναι αλήθεια!" που είπε όταν έμαθε τήν πραγματική μου ταυτότητα, όταν μέ ξανάπιασαν. Αλλά πρός τό παρόν δέν είχα φτάσει ακόμη εκεί.

Στίς 9 Αυγούστου, ξανανέβηκα στό Παρίσι. Στόχος μου, η Τράπεζα Πίστεως τής Λυών, στή λεωφόρο Μποσκέ.

Στίς 3 τό απόγευμα ανέβηκα τά σκαλιά τής τράπεζας. Δέν φορούσα μάσκα, αλλά είχα μεταμφιεστεί, όπως άλλωστε κι οι δυό μου φίλοι. Μ' ένα πιστόλι περασμένο στή ζώνη, προχώρησα πρός τό ταμείο που βρισκόταν στό βάθος τής τράπεζας, στ' αριστερά.

Η ταμίας μέ κοίταξε καί μέ ρώτησε:

"Ο κύριος, παρακαλώ;"

Έβγαλα τό πιστόλι μου καί τή σημάδεψα μέσα απ' τή θυρίδα απ' όπου περνούσε τά χρήματα.

"Ήσυχα, ομορφούλα... Πήγαινε πίσω, άνοιξε τήν πόρτα σου κι όχι συναγερμούς, Ο.Κ.;"

Υπάκουσε. Ήταν μιά μεγάλη τράπεζα. Ένας απ' τούς φίλους μου είχε σταθεί μπροστά στήν πόρτα καί κρατούσε τό όπλο του πρός τά κάτω χωρίς νά σημαδεύει κανένα. Άφηνε τόν κόσμο νά μπαίνει, αλλά φυσικά δέν άφηνε κανένα νά ξαναβγεί. Ο άλλος μου ο φίλος μέ κάλυπτε. Έκανα τό γύρο τού γκισέ. Έφτασα στό ταμείο κι άρχισα νά γεμίζω τό σάκο μου μ' όσα χαρτονομίσματα μπορούσα νά πιάσω. Υπήρχαν πολλά συρτάρια κλειδωμένα. Έγνεψα στήν ταμία.

"Άνοιξέ μου καί τά υπόλοιπα.

— Δέν είμαι η αρμόδια καί δέν ξέρω άν...

— Άνοιξε επιτέλους αυτά τά ταμεία!"

Πήρε τά κλειδιά μέσα από ένα μικρό πήλινο δοχείο δίπλα απ' τό ταμείο της κι έκανε ότι τής είπα. Είδα ένα φάκελο τού υπουργείου Οικονομικών καί τόν πήρα.

Στό γκισέ ήταν ένας πελάτης που φαινόταν νά διασκεδάζει μέ τήν κατάσταση· δέν συνέβαινε όμως τό ίδιο καί μέ τό διευθυντή. Έβλεπα πως δίσταζε νά πατήσει τό συναγερμό. Τελικά, όμως, η ταμίας, ανοίγοντάς μου ένα χρηματοκιβώτιο, πάτησε κατά λάθος τό πεντάλι κι άρχισε νά χτυπάει ο συναγερμός. Ξαφνιασμένη περισσότερο από μένα, περίμενε έντρομη τήν αντίδραση μου. Φυσικά, αυτό δέν μ' εμπόδισε νά μαζέψω καί τά τελευταία χαρτονομίσματα.

"Μή φοβάσαι, κούκλα μου... Μ' αρέσει νά δουλεύω μέ μουσική."

Τήν ώρα που έβγαινα απ' τό ταμείο, είδα πως μιά υπάλληλος είχε λιποθυμήσει. Οι συνάδελφοί της προσπαθούσαν νά τή συνεφέρουν. Ήρεμα, έδωσα τό σύνθημα τής υποχώρησης. Βγήκαμε απ' τήν τράπεζα, μέ τά πιστόλια μας περασμένα στή ζώνη καί σάν τούς άλλους περαστικούς, κοιτάγαμε καί μείς γύρω-γύρω, προσπαθώντας δήθεν νά καταλάβουμε από πού ακουγόταν η σειρήνα τού συναγερμού. Αυτό ήταν καί τό μεγάλο πλεονέκτημα τού νά δουλεύεις χωρίς μάσκα.

Στρίψαμε μέ τούς φίλους μου σ' ένα δρόμο δεξιά. Βγήκαμε σέ μιά μεγάλη λεωφόρο όπου μάς περίμενε ένα αυτοκίνητο μ' έναν άντρα στό τιμόνι. Γυρίζοντας πίσω μου είδα ότι μάς ακολουθούσαν. Ανάμεσά τους αναγνώρισα αυτόν που νόμιζα γιά διευθυντή. Δέν αντιπροσώπευαν κανένα κίνδυνο γιά μάς, αλλά εγώ τούς θεωρούσα πολύ επιπόλαιους που έμπαιναν σέ τέτοιο κίνδυνο.

Τό αυτοκίνητό μας ξεκίνησε αργά. Κοίταξα πάλι πίσω μου.

"Σταμάτησαν ένα αυτοκίνητο καί μάς παίρνουν από πίσω", είπα στόν οδηγό μου.

Δέν μάς ακολούθησαν γιά πολύ. Τούς αφήσαμε πίσω μας στό πρώτο κόκκινο φανάρι. Έπειτα, ξεφορτωθήκαμε τό αυτοκίνητό μας μερικούς δρόμους πιό κάτω καί πήραμε τό μετρό μέ τήν άνεσή μας. 15 εκατομμύρια παλιά φράγκα είχαν αλλάξει χέρια. Τό ίδιο βράδυ, ξαναγύρισα στήν Τρουβίλ.

Ήταν πάνω από 2 βδομάδες που ήξερα ότι η Ζανού ήταν στίς φυλακές τού Φλερύ-Μεροζί. Κάποιοι Καναδοί φίλοι μου, μέ τούς οποίους βρισκόμουνα σέ συνεχή επαφή, μέ είχαν ειδοποιήσει γιά τήν αναχώρησή της καί μού είχαν πεί πως η Ζανού μού ζητούσε νά μή κάνω τίποτα γι' αυτή, γιατί προτιμούσε νά ξεπληρώσει μιά γιά πάντα τό χρέος της στήν κοινωνία. Έτσι κι αλ-

λιώς, δέν υπήρχε περίπτωση νά κάνω κάτι στό αεροδρόμιο τού Ορλύ χωρίς νά γίνει μακελειό. Γιατί ο επιθεωρητής Τούρ κι οι άντρες του τήν είχαν υποδεχτεί μ' όλες τίς τιμές που άρμοζαν όχι μόνο στό παρελθόν της αλλά καί στό ότι δέν βρισκόμουνα στή φυλακή.

Σκόπευα ν' αφήσω νά περάσουν 2 μήνες προτού έρθω σ' επαφή μαζί της γιά νά δώ άν ήθελε νά τή βγάλω απ' τό Φλερύ. Όμως δέν θά προλάβαινα τελικά.

Πολλές φορές αφήνουμε οι ίδιοι τό λύκο νά μπεί στή στάνη. Αυτό ακριβώς έγινε τή μέρα που μού σύστησαν τόν Πιέρ Βερεντέν. Μού έδωσε τήν εντύπωση πως ήταν καθαρός. Σιγά-σιγά, γίναμε φίλοι κι αρχίσαμε νά συζητάμε γιά δουλειές. Ήξερε τά πάντα γύρω απ' τή δουλειά τών μπάρ. Τού πρότεινα ν' αγοράσουμε ένα στήν Τρουβίλ, στό όνομά του. Ενθουσιάστηκε μέ τήν πρότασή μου καί μού είπε ότι θά ήθελε πολύ νά κερδίζει όσα χρήματα κέρδιζα εγώ. Περίμενα λίγο πρίν νά τόν μπάσω στίς δουλειές μου. Ήθελα πρώτα νά τόν δοκιμάσω.

Στίς αρχές Σεπτέμβρη, ξαναπήγα στό Παρίσι. Είχα ήδη 3 κρυψώνες εκεί κι έπρεπε νά νοικιάσω καί μιά 4η. Επωφελήθηκα απ' αυτό τό ταξίδι γιά νά χτυπήσω μιά τράπεζα στήν πλατεία Ζεσσαίντ, κοντά στό σταθμό Λά Σαπέλ... Όλα έγιναν μέ απόλυτη ηρεμία. 30 λεπτά αργότερα, ενώ η αστυνομία έκανε τίς πρώτες έρευνες, χτυπήσαμε μιά άλλη τράπεζα στή λεωφόρο Γκουβιάν-Σαίν-Σύρ. Ήμουνα ανέκαθεν θιασώτης τής διπλής ληστείας. Θά γινόταν όμως η έμμεση αιτία τής καταστροφής μου.

Η ώρα τής αναχώρησης τής Τζόυς είχε φτάσει. Μέ ικέτεψε νά φύγω μαζί της. Ο φίλος μου ο Ρομπέρ θά τήν πήγαινε ώς τήν Αγγλία καί θά φρόντιζε σύμφωνα μέ τίς οδηγίες μου γιά τό ταξίδι της στόν Καναδά.

Τής είχα ετοιμάσει 2 διαφορετικές ταυτότητες. Θά περνούσε τά σύνορα μέ τό ένα όνομα καί θά έπαιρνε τό αεροπλάνο μέ τ' άλλο. Τής είχα δώσει κι ένα μεγάλο χρηματικό ποσό. Δέν περίμενα πιά παρά τόν Ρομπέρ. Ήρθε τό μεσημέρι.

Μού έδωσε τά χαρτιά τής Τζόυς χωρίς νά πεί λέξη.

"Παράξενος είσαι, σήμερα.

— Ο πατέρας σου πέθανε."

Μού τό είπε χωρίς προλόγους, ξέροντας πολύ καλά ότι δέν μπορούσε νά πεί τίποτα άλλο. Ο πατέρας μου είχε πεθάνει σπίτι του, στήν πολυθρόνα του, από καρδιακή προσβολή. Δέν ήταν πιά παρά η σκιά τού εαυτού του κι ήταν η καρδιά του που είχε υποχωρήσει πρώτη, προτού τόν φάει ο καρκίνος. Η Τζόυς μέ πλησίασε γιά νά μού πεί κάτι. Η βαλίτσα της ήταν έτοιμη. Γύρισα στόν Ρομπέρ καί τού είπα:

"Πάρ' την, σέ παρακαλώ."

Η Τζόυς πήγε νά μιλήσει.

"Αγάπη μου..., εγώ...

— Όχι..., μή λές τίποτα. Φύγε. Έλα, Ρομπέρ, πάρ' την καί κάνε ότι σού είπα, φρόντισε νά μήν πάθει τίποτα."

Πήρα τήν Τζόυς στήν αγκαλιά μου.

"Αντίο, κοριτσάκι... Θέλω νά μείνω μόνος μου."

Όταν έκλεισε η πόρτα, ήξερα πως θά θυμόταν πάντα μέ θλίψη αυτό τό χωρισμό, γιατί η αγάπη της γιά μένα ήταν αληθινή. Αλλά δέν είχε τά κότσια

γιὰ νὰ ζήσει τὴν ἀσχημη πλευρὰ τῆς περιπέτειας.

Ἤμουνα μόνος. Ξάπλωσα στὸ κρεβάτι μου κι ἀρχισα νὰ κλαίω γιὰ τὸ χαμὸ τοῦ μεγάλου μου φίλου: τοῦ πατέρα μου. Ὁ πόνος μου ἦταν μεγάλος. Κανένας ἀπ' τοὺς φίλους μου δὲν ἤρθε νὰ μὲ δεῖ, γιατὶ ἤξεραν πως ἔπρεπε νὰ μείνω μόνος. Ἴσως μόνο ἐκείνη τὴ στιγμὴ νὰ κατάλαβα πόσο πληγώνει ὁ θάνατος αὐτοὺς ποὺ μένουν. Εἶχα ἐκτελέσει ἀνθρώπους ἐν ὀνόματι τοῦ δικοῦ μου νόμου. Πόσες μανάδες, πόσες γυναίκες θὰ πρέπει νὰ εἶχαν νιώσει ἐξαιτίας μου αὐτὸν τὸν πόνο ποὺ τώρα βασάνιζε τὴ δική μου καρδιά: σκοτώνοντας τοὺς ἐχθροὺς μου, δὲν ἦταν σὰ νὰ εἶχα σκοτώσει καὶ τὶς ἰδιες; Ἦταν λίγο αργὰ γιὰ ν' ἀποκτήσω κάποια συνείδηση. Γιατὶ ἤξερα πως μοὺ ἦταν ἀδύνατο νὰ ξεγελάσω τὸν ἰδιο μου τὸν ἑαυτό. Ἤμουνα ἕνα αγρίμι καί, τὸ πρωί, θὰ ἐβγαινα πάλι μὲ τὸ ἰδιο πρόσωπο στὸν κόσμο μου, δηλαδή, τὸ ἰδιο ἀσπλαχνος.

Τὴν τρίτη μέρα, ἦρθε ἕνας φίλος μου.

"Θὰ σὲ πάρω στὴν Τρουβίλ. Πρέπει ν' αλλάξεις περιβάλλον", μοὺ εἶπε. Κι εἶχε δίκιο. Ἔφυγα μαζί του.

Στὴν Τρουβίλ, εἶχα γνωρίσει μιὰ ὁμορφη κοπέλα ποὺ δούλευε σὲ μπάρ, καὶ μὲ τὰ λίγα λόγια ποὺ εἴχαμε ανταλλάξει, εἶχα καταλάβει πως ἦταν τῆς πιάτσας. Τὴν ἐλεγαν Φρανσίν, αλλὰ ἐγὼ τὴ φώναζα "Κούκλα". Εἶχε χιούμορ κι ἤξερε νὰ φέρεται. Ὅταν μὲ εἶδε νὰ κατεβαίνω απ' τὴ *"SM"* ποὺ εἶχα νοικιάσει στὸ Παρίσι, ἐλαμψε ολόκληρη. Κατάλαβε πως εἶχα ἐρθει γιὰ κείνη.

Ὅταν ξανάφυγα 4 μέρες αργότερα, μὲ ακολούθησε.

Ἕνας γνωστός μου μοὺ εἶχε νοικιάσει στὸ μεταξὺ ἕνα διαμέρισμα στὴν οδὸ Βερνιώ. Εγκαταστάθηκε εκεῖ μαζί μου. Τὰ πηγαίναμε καλὰ μαζί, κάναμε ἔρωτα, αλλὰ δὲν αγαπιόμασταν· απλῶς περνούσαμε καλὰ μαζί.

Εἶχα ξαναγυρίσει στὴν πρωτεύουσα, γιατὶ σκεφτόμουνα νὰ οργανώσω ἕνα γερὸ κόλπο καὶ τὸ καινούργιο διαμέρισμα ποὺ εἶχα νοικιάσει ἔπαιζε κι αὐτὸ τὸ ρόλο του. Ωστόσο, θὰ ἐκανα ἕνα απ' αὐτὰ τ' ασυγχώρητα λάθη, μόνο καὶ μόνο γιὰ χάρη μιᾶς φιλίας. Ὁ Ρομπὲρ ἦρθε νὰ μὲ βρεῖ κι ἔφερε μαζί του ἕναν κολλητό του. Τὸν υποδέχτηκα κι αὐτὸν σὰν νὰ ἦταν καὶ δικός μου φίλος.

"Ξέρεις, Ζάκ, ο φίλος μου εἶναι πανὶ μὲ πανί. Θὰ ἤθελε νὰ κάνει μιὰ δουλειὰ μαζί σου.

— Ἄκουσε, μπορῶ νὰ τοὺ δώσω χρήματα ἂν θέλει."

Αρνήθηκε. Ἤθελε νὰ τὰ κερδίσει μόνος του, πράγμα ποὺ τὸν τιμοῦσε. Αλλὰ ἐκείνο τὸν καιρὸ ετοίμαζα ἐκεῖνο τὸ γερὸ κόλπο καὶ δὲν μοὺ ἦταν ιδιαίτερα ευχάριστο νὰ χτυπήσω μιὰ τράπεζα γιὰ νὰ πάρω καμιὰ δεκαριὰ εκατομμύρια παλιὰ φράγκα.

"Καὶ θὰ μπορούσες ἐτσι, νὰ δοκιμάσεις καὶ τὸν Πιὲρ Βερεντὲν σὰν οδηγό", μοὺ εἶπε.

Η ληστεία τράπεζας ἦταν γιὰ μένα μιὰ απλὴ υπόθεση ρουτίνας. Τὴν ἐκανα ὁπως ἄλλοι πάνε γιὰ νὰ κάνουν τὰ ψώνια τους. Ὅμως χρωστούσα πολλὰ σ' ἐκείνον ποὺ μοὺ τὸ ζητούσε καὶ τελικὰ δέχτηκα.

Τὸ ἰδιο βράδυ τηλεφώνησα στὸν Πιὲρ νὰ ἔρθει στὸ Παρίσι. Δίνοντάς του δουλειά, ἦταν σὰ νὰ τοὺ ἐκανα ἕνα δῶρο. Γιατὶ εἶναι προτιμότερο νὰ μὴν ἔχεις οδηγὸ σὲ ορισμένες περιπτώσεις. Ἐκεῖνος, βέβαια, χάρηκε. Ἐγώ, πάλι,

έβλεπα ότι μέ συνέφερε νά τόν μπάσω σέ μιά δουλειά, πρίν αγοράσω τό μπάρ. Ο Πιέρ δέν ήξερε πολύ καλά τό Παρίσι, οπότε τού είπα ν' αφήσει τ' αυτοκίνητό του στήν Πόρτ ντ' Οτέιγ καί πήγα νά τόν πάρω εγώ από κεί. Τό βράδυ, δίστασα νά τόν αφήσω νά κοιμηθεί στήν οδό Βερνιώ. Έπειτα, μή βλέποντας κανένα κίνδυνο, δέχθηκα νά κοιμηθεί σπίτι μου. Θά χτυπούσαμε τό άλλο πρωί. Η Κούκλα είχε πάει στό σπίτι μιάς φίλης της, μήν έχοντας ιδέα γιά τά σχέδιά μου. Θά τήν ξανάβλεπα τό βράδυ.

Όταν ξεκινήσαμε γιά τήν πρώτη τράπεζα, ένιωσα έναν αόριστο φόβο. Τό ένστικτό μου μού έλεγε πως δέν έπρεπε νά χτυπήσω σήμερα, γιατί θά πάθαινα ζημιά. Ήμουνα μέ 2 τύπους που δέν είχαν ξαναδουλέψει ποτέ μαζί μου. Απλώς τούς έκανα μιά εξυπηρέτηση. Ο φίλος μου, είχε έρθει κι αυτός μαζί μου γιά τόν ίδιο λόγο.

Όλα πήγαν μιά χαρά στήν πρώτη τράπεζα κι ο συναγερμός που δόθηκε απ' τό διευθυντή δέν ήταν αρκετός γιά νά μάς πτοήσει. Ο τύπος που μού είχαν συστήσει ήταν καλός επαγγελματίας, ψύχραιμος, καί δούλευε όπως μού άρεσε. Όταν μπήκαμε στό αυτοκίνητο, είπα στόν Πιέρ:

"Όλα είναι Ο.Κ., αλλά δέν βγάλαμε καί πολλά."

Ήταν μόνο 5 εκατομμύρια παλιά φράγκα καί τά τριπλά σέ επιταγές.

"Πάμε γιά τήν άλλη τώρα."

Είχα σχεδιάσει τή δεύτερη ληστεία σέ μιά τράπεζα τής λεωφόρου Μπαρμπές. Ένα μποτιλιάρισμα μάς έκανε νά καθυστερήσουμε 5 λεπτά, κι έτσι φτάσαμε μπροστά στήν τράπεζα τήν ώρα που σχόλαγαν τά μαγαζιά καί τά γραφεία.

Ο Πιέρ παρκάρισε τό αυτοκίνητό του 10 μέτρα απ' τήν τράπεζα. Μπήκαμε μέσα. Πήγα στό γκισέ τού ταμία καί τού είπα απειλώντας τον μέ τό όπλο μου.

"Πήγαινε πίσω κι άνοιξε τήν πόρτα."

Έκανα τό γύρο τού πάγκου καί μπήκα στό ταμείο. Ενώ ετοιμαζόμουνα νά πιάσω τήν πρώτη δεσμίδα, πρόσεξα ότι τό σύστημα συναγερμού άρχιζε νά χτυπάει μόλις τραβούσε κανείς τά χαρτονομίσματα. Οπότε είπα:

"Γιά δές... μιά παγίδα γιά μαλάκες."

Εκείνη τή στιγμή ακριβώς, τρόμαξα ακούγοντας τή φωνή τού Ρομπέρ:

"Σκατά, οι μπάτσοι! ..."

Σήκωσα τό κεφάλι κι είδα πως οι 2 συνεργάτες μου είχαν βγεί γρήγορα έξω αφήνοντάς με μόνο μέσα στήν τράπεζα. Αλλά καί πάλι δέν έχασα τήν ψυχραιμία μου. Μέ ηρεμία προχώρησα πρός τήν πόρτα. Δέν σκέφτηκα κάν νά πάρω μαζί μου έναν όμηρο γιά νά καλυφθώ καθώς θά έβγαινα. Είχα ανταλλάξει πολλές φορές πυροβολισμούς μέ τήν αστυνομία καί μιά ακόμα φορά δέν θά μπορούσε νά μέ φοβίσει. Τούς είδα απ' τήν πόρτα. Ένα μπατσάδικο είχε στριμώξει τόν οδηγό, που ξαφνικά βρέθηκε μέ τά χέρια δεμένα στήν πλάτη, περικυκλωμένος από 3 μπάτσους, που ο ένας τους κρατούσε οπλοπολυβόλο. Καταλαβα αμέσως ότι νόμιζαν πως είχαν συλλάβει τόν οδηγό τής πρώτης ληστείας κι ότι ούτε κάν υποψιαζόντουσαν πως είχαμε κάνει καί δεύτερη. Δέν μπορούσα όμως νά εγκαταλείψω τόν οδηγό μου. Καθώς δέν φορούσα μάσκα κι ο συναγερμός δέν είχε ακόμα χτυπήσει μέσα στήν τράπεζα, θέλησα νά τούς πλησιάσω γιά νά τούς αιφνιδιάσω καί τούς τρείς καί νά ελευθερώσω τόν Πιέρ. Θά μπορούσα καί νά τούς καθαρί-

σω αφού δέν κοίταζαν πρός τό μέρος μου. Είχα όμως αρκετή πείρα ώστε νά μήν κάνω κάτι τέτοιο που θά ήταν καί βλακώδες καί μάταιο. Τούς πλησίασα λοιπόν σιγά-σιγά. Οι φίλοι μου, που μέ παρακολουθούσαν, ξαναγύρισαν πίσω γιά νά μέ βοηθήσουν. Κρατούσα τό πιστόλι μου κολλητά στό πόδι μου. Μού έμεναν μόνο 6 μέτρα γιά νά τούς φτάσω. Εκείνη ακριβώς τή στιγμή βγήκε ο διευθυντής στήν πόρτα καί φώναξε: "Πιάστε τον!" Οι μπάτσοι, ξαφνιασμένοι, κοίταξαν πρός τό μέρος του καί είδαν πως έδειχνε εμένα. Οι φίλοι μου σταμάτησαν νά πλησιάζουν. Άν άρχιζα τό πιστολίδι, θά γινόταν μακελειό. Γιατί τό μεσημέρι, υπήρχε πολύς κόσμος στή λεωφόρο. Βλέποντας πως δέν πυροβολούσα, οι μπάτσοι έκαναν κι αυτοί τό ίδιο. Άρχισα νά τρέχω πρός τούς φίλους μου. Τότε, άρχισε τό κυνηγητό. Άκουγα τίς σφυρίχτρες καί τά "πιάστε τους!". Γυρίζοντας πίσω μου, είδα ότι εξακολουθούσαν νά μάς κυνηγούν. Ο πρώτος μπάτσος ερχόταν 30 μέτρα πίσω μου, μέ τό πιστόλι στό χέρι. Δέν είχε πέσει ακόμα ούτε ένας πυροβολισμός. Σέ μιά διασταύρωση, ένας τροχονόμος θέλησε νά μού κλείσει τό δρόμο απλώνοντας τά χέρια του σάν τόν Χριστό, ένας εθελοντής που θά παίρνε παράσημο γιά τό θάρρος του ή γιά τή μαλακία του, μετά θάνατον. Ήταν Αφρικανός. Δέν είχα νά φοβηθώ τίποτα απ' αυτόν. Τόν άρπαξα απ' τό γιακά καί τόν κόλλησα στόν τοίχο γιά νά περάσω. Κρατούσα στό χέρι μου τό κόλτ 45. Όταν τό πρόσεξε, γούρλωσε τά μάτια του κατατρομαγμένος.

"Μήν κάνεις βλακείες, μικρέ!"

Καί συνέχισα νά τρέχω κάτω απ' τίς φωνές τών μπάτσων που δέν τολμούσαν νά μάς πλησιάσουν. Προχωρήσαμε έτσι παραπάνω από 300 μέτρα. Όταν φτάσαμε στόν 4ο κάθετο δρόμο, πέσαμε πάνω σέ μιά τροχονόμο. Αυτή όμως, παίρνοντάς μας γι' αστυνομικούς μέ πολιτικά, σταμάτησε ένα αυτοκίνητο γιά νά μάς αφήσει νά περάσουμε. Ο Ρομπέρ βρήκε τήν ευκαιρία νά πετάξει έξω τόν οδηγό καί νά πάρει τή θέση του. Εγώ, έκανα τό γύρο τού αυτοκινήτου καί κάθισα μπροστά, ενώ ο καινούργιος μας φίλος κάθισε πίσω. Ήμασταν έτοιμοι νά στρίψουμε από δεξιά. Σ' ένα δέκατο τού δευτερολέπτου, είδα έναν μπάτσο κρυμμένο πίσω από κάτι αυτοκίνητα νά σημαδεύει τόν Ρομπέρ. Πυροβόλησα πρίν καλά-καλά συνειδητοποιήσω τή σκηνή. Οι σφαίρες μου πέρασαν ξυστά απ' τό πρόσωπο τού Ρομπέρ, γιατί ο κίνδυνος ερχόταν απ' τ' αριστερά. Τρύπησαν τό αυτοκίνητο από μέσα. Ο μπάτσος δέν είχε προλάβει νά σημαδέψει, αλλά πυροβόλησε σχεδόν ταυτόχρονα μέ μένα. Τό αυτοκίνητό μας έστριψε ενώ τά λάστιχα στρίγγλιζαν. Ο αστυνομικός άδειασε τίς υπόλοιπες σφαίρες του στό πίσω μέρος τού αυτοκινήτου μας. Ο φίλος τού Ρομπέρ έφερε τά χέρια του στό πρόσωπο' μιά σφαίρα τού είχε γδάρει τό αριστερό μάγουλο αφού προηγούμενα είχε σπάσει τό πίσω τζάμι. Βρισκόμασταν πιά εκτός κινδύνου. Ξαναγέμισα τό πιστόλι μου. Είπα στόν Ρομπέρ:

"Είναι κρίμα γιά τόν Πιέρ..."

Έπειτα, κοίταξα τό φίλο του που είχε βάλει ένα μαντίλι πάνω στό μάγουλό του:

"Δείξε μου τήν πληγή σου."

Ήταν επιφανειακή, έτρεχε πολύ λίγο αίμα, αλλά ήταν σίγουρο πως θά τού άφηνε σημάδι.

Ο Ρομπέρ έτρεχε πολύ γρήγορα. Είχαμε περάσει πολλά κόκκινα φανά-

ρια. Γύρισε καί μού είπε:

"Ευχαριστώ, μού έσωσες τή ζωή.

– Ξέχασέ το, εντάξει; ..."

Σταματήσαμε μπροστά σ' ένα γκαράζ, γιατί μόλις είχε παρκάρει κάποιο αυτοκίνητο εκεί κι ήθελα νά βγάλω έξω τόν οδηγό καί νά πάρω τή θέση του. Τό δικό μας, μέ σπασμένα τζάμια καί γεμάτο σφαίρες, ήταν χάλια. Είδα πως οδηγούσε μιά γυναίκα. Αμέσως γύρισα καί είπα στούς φίλους μου:

"Θά συνεχίσουμε μέ τά πόδια..."

Ο υπάλληλος τού γκαράζ δέν είχε καταλάβει τίποτα. Κοίταζε τό αυτοκίνητό μας, ξαφνιασμένος. Καθώς απομακρυνόμασταν χωρίς νά τρέχουμε, πολύ ήρεμοι, μάς πέρασε κι αυτός γιά μπάτσους.

Φτάσαμε στό μετρό. 4 στάσεις πιό κάτω χωρίσαμε. Πήρα ένα ταξί. Μ' άφησε 200 μέτρα απ' τό αυτοκίνητό μου. Μπήκα μέσα γιά νά πάω σπίτι. Ήταν η πρώτη φορά που έχανα έναν άντρα σ' ενοπλη ληστεία, η πρώτη φορά μέσα σέ 15 χρόνια. Αν είχα ακούσει τό ένστικτό μου τό πρωί! Αλλά δέν θέλουμε νά παραδεχτούμε ότι πιστεύουμε σέ τέτοια πράγματα, καί λέμε ότι φταίει η κούραση ή η φαντασία μας. Ήμουνα σίγουρος ότι δέν είχα πληγώσει τό μπάτσο γιατί ούτε κάν είχα προσπαθήσει νά κάνω κάτι τέτοιο. Αλλά στεναχωριόμουνα γιά τόν Πιέρ που θά περνούσε από ένα σωρό ανακρίσεις. Οι μπάτσοι δέν θά τού τή χαρίζανε. Είχε κάνει γιά πολλά χρόνια μπόξ. Πίστευα ότι θά άντεχε στά χτυπήματα κι ότι θά τό βούλωνε. Πάντως, παρόλο που είχε κοιμηθεί σπίτι μου δέν ήξερε τή διεύθυνση, γιατί είχε έρθει βράδυ. Τό πρώτο που έπρεπε νά κάνω ήταν νά ειδοποιήσω ένα φίλο μου γιά νά τού βρεί αμέσως ένα δικηγόρο που νά μήν είναι απ' τούς δικούς μας. Τηλεφώνησα λοιπόν σ' ένα φίλο που μού υποσχέθηκε ότι θά τό φρόντιζε αμέσως. Ενώ εγώ έκανα ό,τι μπορούσα γι' αυτόν, ο Πιέρ μέ πρόδινε κι εγώ ούτε κάν μπορούσα νά φανταστώ ότι, έστω κι άν δέν ήξερε τή διεύθυνσή μου, οι πληροφορίες που θά έδινε στούς μπάτσους θά ήταν αρκετές γιά νά βρούν τά ίχνη μου.

Τού έβαλαν κάτω απ' τή μύτη όλες τίς φωτογραφίες τών σεσημασμένων ληστών. Μ' αναγνώρισε χωρίς κανένα δισταγμό... Καί, μέ τήν ευκαιρία, αναγνώρισε κι ανθρώπους που ήταν πιθανό νά μέ ξέρουν. Οι μπάτσοι επέμειναν, ο φόβος τόν έκανε νά πεί "ναί". Ήξερε όμως ότι αυτοί οι άνθρωποι, που έδειχνε δέν είχαν πάρει μέρος στή διπλή ληστεία γιατί δέν ήξερε τούς συνεργάτες μου κι οι μπάτσοι δέν τούς είχαν καταχωρήσει στούς επικίνδυνους εγκληματίες... Αλλά ο Πιέρ ήταν ένας δειλός, πρόθυμος νά κάνει οποιαδήποτε παραχώρηση γιά νά τή βγάλει καθαρή. Όσο γιά τούς μπάτσους, δέν έκαναν παρά τή δουλειά τους, ακολουθώντας τίς μεθόδους τους.

Θά μπορούσα νά είχα αλλάξει σπίτι όταν νύχτωσε, μιά καί διέθετα αρκετά. Αλλά ήξερα ότι μερικοί γνωστοί, μέ τούς οποίους δέν μπορούσα νά έρθω σέ επαφή, μπορεί νά έρχονταν νά μ' επισκεφθούν σ' εκείνη τή διεύθυνση. Εξάλλου, ήμουνα σίγουρος πως ο Πιέρ δέν θά μιλούσε... Τί θά μπορούσε νά πεί άλλωστε;

Η Κούκλα ήρθε καί πέρασε μαζί μου τή νύχτα, χωρίς νά έχει ιδέα γιά τό τί είχε συμβεί. Στίς 28 Σεπτέμβρη τό πρωί, ζούσα τίς τελευταίες ώρες ελευθερίας.

Όλη τή νύχτα, οι μπάτσοι γυρνούσαν σ' όλο τό Παρίσι κι ιδιαίτερα στίς συνοικίες που έμοιαζαν μέ τήν περιγραφή που τούς είχε κάνει ο Πιέρ. Λέγοντάς τους ότι ήταν κοντά στήν Πόρτ ντ' Ορλεάν, τούς είχε διευκολύνει πολύ στίς έρευνές τους... Περπατώντας μαζί τους από δρόμο σέ δρόμο, βρέθηκε καί στό δικό μου καί τούς τόν υπέδειξε, ξέροντας ότι μέ καταδίκαζε σέ θάνατο ή τουλάχιστον σέ ισόβια. Τό πρωί, οι αστυνομικοί έδειξαν τή φωτογραφία μου στή θυρωρό δίνοντάς της καί τήν καινούργια περιγραφή που τούς είχε κάνει ο Πιέρ.

"Ναί, τόν αναγνωρίζω... Τό σπίτι του έχει νοικιαστεί στ' όνομα τού κ. Λεφέβρ."

Τούς είπε τόν όροφο καί τό διαμέρισμα.

Είχα ήδη πέσει στήν παγίδα. Δέν τούς έμενε παρά νά μέ περιμένουν νά βγώ. Άν τό είχα κάνει θά ήμουνα σίγουρα νεκρός. Γιατί όταν έβγαινα στό δρόμο, έπαιρνα κάθε προφύλαξη γιά νά μήν ξαναπιαστώ όπως τήν τελευταία φορά. Αλλά η μοίρα γι' άλλη μιά φορά μού χάρισε τή ζωή.

Έπρεπε νά πάω νά πάρω απ' τό ράφτη μου 2 κουστούμια. Ήταν 1 τό μεσημέρι. Η Φρανσίν μού πρότεινε νά πάει εκείνη στή θέση μου. Δέν είχα διάθεση νά βγώ έξω καί τήν άφησα νά πάει. Γύρω στίς 3, δυό γνωστοί μου πέρασαν νά μέ δούν. Ο ένας απ' αυτούς μέ είχε βοηθήσει νά νοικιάσω τό διαμέρισμα, αγνοώντας όμως τήν πραγματική μου ταυτότητα... Ο άλλος έπαιζε γιά λογαριασμό μου στόν ιππόδρομο. Τού εμπιστεύθηκα ενάμιση εκατομμύριο παλιά φράγκα γιά νά στοιχηματίσει στή Βενσέν. Μετά έφυγαν κι οι δυό. Οι μπάτσοι μού τήν είχαν ήδη στήσει καί τούς είδαν νά φεύγουν. Τά πατζούρια μου ήταν κλειστά, κι έτσι δέν μπορούσαν νά δούν τί γινόταν στό δωμάτιό μου. Όλα τά δωμάτια τού διαμερίσματος έβλεπαν σ' ένα κήπο. Βρισκόμουνα στό δεύτερο όροφο καί δέν μπορούσα νά δώ τόν κεντρικό δρόμο. Στήν αντίθετη περίπτωση, θά μπορούσα ν' αντιληφθώ τίς κινήσεις τών μπάτσων.

Άνοιξα ένα μπουκάλι σαμπάνια. Έβαλα στό πικ-άπ ένα δίσκο τού Τζαίημς Μπράουν... Δίπλα μου, η Κούκλα χαϊδολογιόταν. Χωρίς νά τό ξέρω, παρασύροντάς την σ' ένα ερωτικό παιχνίδι, ικανοποιούσα μέ τό κορμί της τήν τελευταία επιθυμία ενός μελλοθάνατου.

Στό μεταξύ, οι μπάτσοι είχαν χάσει κάθε ελπίδα ότι θά μ' έβλεπαν νά βγαίνω κι έπαιρναν εντολές απ' τόν επιθεωρητή Μπουβιέ. Τό μεγάλο αφεντικό είχε πάρει τήν απόφασή του: δέν μπορούσαν πιά νά περιμένουν, έπρεπε νά μέ "μαγκώσουν" σπίτι μου... Είπε στούς άντρες του:

"Προσοχή, ο Μεσρίν είναι δολοφόνος, δέν θά σάς τή χαρίσει. Πρέπει νά βάλετε τά δυνατά σας."

Οι αστυνόμοι Λεκλέρ καί Μπρουσάρ τοποθέτησαν τούς άντρες τους έτσι ώστε νά μήν υπάρχει καμιά πιθανότητα νά τήν κοπανήσω. Ο αντιεισαγγελέας κι οι ειδικοί στά δακρυγόνα βρίσκονταν ήδη εκεί. Τά διπλανά διαμερίσματα είχαν καταληφθεί όλα απ' τούς μπάτσους. Σέ κάθε μπαλκόνι υπήρχε κι από ένα όπλο που θά μπορούσε νά μέ σκοτώσει άν επιχειρούσα νά βγώ. Μέσα στόν κήπο είχαν πάρει θέσεις κι άλλοι μπάτσοι, κρυμμένοι στίς σκοτεινές γωνιές.

Εμείς είχαμε αποκοιμηθεί, χορτασμένοι από έρωτα. Κάποιος χτύπησε τήν πόρτα μου. Ήταν η θυρωρός. Τής άνοιξα, κρατώντας στό δεξί μου χέρι,

που έκρυβα πίσω απ' τήν πλάτη μου, ένα κόλτ 45.

"Τί θά θέλατε, κυρία μου;"

'Αρχισε νά μού λέει διάφορες δικαιολογίες: έπρεπε νά γίνουν κάτι έργα μέσα στό διαμέρισμά μου τήν άλλη μέρα τό πρωί. Μέ ρώτησε άν θά ήμουνα εκεί. Τής απάντησα καταφατικά, τής είπα ένα "καληνύχτα" κι έκλεισα τήν πόρτα. Στήν πραγματικότητα, τής είχαν ζητήσει οι αστυνομικοί ν' ανέβει πάνω γιά νά διαπιστώσει άν ήμουνα ακόμα στό σπίτι. 'Ηταν 8 η ώρα. Πήγα καί ξάπλωσα ξανά στό κρεβάτι μου... Είχα σχεδόν αποκοιμηθεί όταν χτύπησαν δυνατά τήν πόρτα.

"Αστυνομία!... Ανοίξτε!"

Μέσα στόν πανικό μου είπα: "Γαμώτο, δέν είναι αλήθεια!" 'Ετρεξα γρήγορα νά βρώ τά πιστόλια μου, έβαλα δυό κόλτ 45 στή ζώνη καί πήρα στό χέρι ένα οπλοπολυβόλο. Η Φρανσίν λαγοκοιμόταν.

"Γρήγορα, ξύπνα... Οι μπάτσοι."

Μέ κοίταξε, ξαφνιασμένη... κι όταν τό συνειδητοποίησε, είπε:

"'Αχ! 'Οχι, δέν είναι αλήθεια... 'Αχ! 'Οχι, αγάπη μου!"

Δέν είχα καιρό γιά χάσιμο.

"Πέσε στό πάτωμα, θά δοκιμάσω τήν τύχη μου... Αντίο, κοριτσάκι."

'Επειτα βγήκα γρήγορα απ' τό δωμάτιο καί πήγα στήν κουζίνα. 'Ηθελα νά πηδήξω απ' τό δεύτερο όροφο. Καθώς περνούσα απ' τό διάδρομο, άκουσα τήν προειδοποίηση:

"Είσαι περικυκλωμένος... Γιά δεύτερη φορά... Παραδώσου."

'Ημουνα έτοιμος νά γαζώσω τήν πόρτα. 'Ολα τά φώτα ήταν σβηστά. Δέν είχα απαντήσει καθόλου στίς διαταγές. Πήγα στήν κουζίνα, κι έριξα μιά ματιά απ' τό παράθυρο. Μπάτσοι ήταν κρυμμένοι σ' όλα τά σκοτεινά σημεία. Αλλά μπορούσα νά τούς διακρίνω. Μέ είχαν στριμώξει. 'Αν πηδούσα, θά ήμουνα σίγουρα νεκρός.

"Τελευταία προειδοποίηση... καί θά σού ρίξουμε αέρια."

Ξαναγύρισα στό διάδρομο καί κόλλησα στόν τοίχο, δίπλα στήν πόρτα. Η φωνή ακούστηκε ξανά:

"Παραδοθείτε... Τελευταία προειδοποίηση."

Γιά μιά στιγμή έλπιζα ότι οι μπάτσοι δέν ήξεραν ποιόν ήρθαν νά συλλάβουν κι έβρισα στά γερμανικά γιά νά τούς ξεγελάσω. Είχα πάρει θέση βολής γιά νά μπορέσω νά ρίξω στόν πρώτο που θά παρουσιαζόταν μπροστά μου άν έσπαγαν τήν πόρτα. 'Ηξερα καλά όμως πως αυτή τή φορά ήμουνα χαμένος. Η Κούκλα είχε συρθεί κοντά μου. Βλέποντάς με νά σημαδεύω τήν πόρτα, μέ παρακάλεσε τρυφερά:

"'Οχι, αγάπη μου... όχι αυτό, σέ ικετεύω."

Ξανακόλλησα στόν τοίχο καί φώναξα πρός τήν πόρτα:

"Δέν ξέρετε ποιόν ζητάτε.

— 'Ελα τώρα... Ο Μεσρίν είσαι... Μήν κάνεις τό μαλάκα. Δέν έχεις ούτε μιά πιθανότητα στίς χίλιες νά γλιτώσεις... Υπάρχουν αστυνομικοί παντού καί...

— Εσύ ποιός είσαι;

— Αστυνόμος Μπρουσάρ.

— Μπρουσάρ..., ο τύπος τών Ειδικών Μονάδων;

— Ναί.

— Έχεις καμιά φωτογραφία πάνω σου; ... Ρίξ' την κάτω απ' τήν πόρτα.
— Γιατί; ... Θέλεις νά μού ρίξεις τή στιγμή που θά σκύβω;
— Όχι... Θέλω νά δώ άν είσαι πράγματι εσύ. Σού δίνω τό λόγο μου, δέν είναι παγίδα.
— Εντάξει... Σού ρίχνω την ταυτότητά μου."

Είδα τήν ταυτότητα νά περνάει από κάτω. Φοβόμουνα όσο κι αυτός καί τήν τράβηξα κοντά μου μέ τό πόδι. Είχα στήν κατοχή μου ένα φάκελο γεμάτο φωτογραφίες αστυνομικών που είχαν δημοσιευθεί στίς εφημερίδες. Είχα καί τή φωτογραφία τού Μπρουσάρ. Έκανα τή σύγκριση..., ήταν πράγματι αυτός. Έβαλα τό άρθρο μέσα στήν ταυτότητά του.

"Ναί, εσύ είσαι... Σού τήν ξαναδίνω πίσω."

Τήν ξαναπήρε κάτω απ' τήν πόρτα.

"Τί σκοπεύεις νά κάνεις, Ζάκ;
— Αυτή τή φορά νομίζω ότι τήν έβαψα.
— Ναί, δέν μπορείς νά κάνεις τίποτα.
— Άκουσε, μπάτσε. Έχω κι ένα κορίτσι μαζί μου, δέν έχει καμιά σχέση μ' όλ' αυτά κι άν είσαι..."

Από τόν τόνο τής φωνής του κατάλαβα πως νόμιζε μέχρι τότε ότι ήμουνα μόνος.

"Ένα κορίτσι; ... Βάλ' την νά μιλήσει."

Έγνεψα στήν Κούκλα νά πάει κοντά στήν πόρτα.

"Εμπρός... Μίλα."

Δέν ήξερε τί νά πεί καί τελικά μίλησε φοβισμένα.

"Μάλιστα, κύριε... Υπάρχει μιά γυναίκα μαζί του."

Οι μπάτσοι δέν είχαν προβλέψει κάτι τέτοιο. Μπορούσα, άν ήθελα, νά τούς κάνω νά πιστέψουν ότι ήταν η φιλενάδα κάποιου σημαντικού προσώπου καί νά βγώ έξω κρατώντας την σάν όμηρο. Αλλά δέν είχα ενεργήσει ποτέ αντίθετα μέ τό χαρακτήρα μου καί τίς αρχές μου καί δέν θά χρησιμοποιούσα ποτέ μιά γυναίκα σάν ασπίδα. Μονάχα ένα πράγμα σκεφτόμουνα, νά τή γλιτώσω απ' τή φυλακή.

"Άκουσε, Μπρουσάρ... Ξέρω ότι είσαι εντάξει. Γιά μένα δέν θά κάνουμε παζάρια, αλλά η μικρή δέν έχει καμιά σχέση. Άν μού δώσεις τό λόγο σου ότι δέν θά τήν κρατήσετε πάνω από 24 ώρες κι ότι θά τήν αφήσετε ελεύθερη, θά παραδοθώ. Αλλιώς, ελάτε νά μέ πιάσετε."

Άκουσα τόν Μπρουσάρ νά μιλάει στούς άλλους.

"Σύμφωνοι, Ζάκ... Έχεις τό λόγο μου... αλλά μόνο άν δέν τήν καταζητούν γιά κάτι άλλο. Καί τώρα τί αποφασίζεις;
— Χρειάζομαι 20 λεπτά... Μετά θά σάς ανοίξω.
— Τί θέλεις νά κάνεις;
— Όχι αυτό που νομίζεις...
— Εντάξει... 20 λεπτά."

Ο Μπρουσάρ ήξερε πολύ καλά πως ήθελα νά καταστρέψω τά ενοχοποιητικά στοιχεία. Αυτό όμως που ενδιέφερε περισσότερο καί τόν ίδιο καί τούς αρχηγούς του ήταν ν' αποφευχθεί η αιματοχυσία. Γιατί ήξεραν όλοι τους ότι γιά νά μέ πιάσουν θά έπρεπε νά θυσιάσουν άντρες' τό παρελθόν μου εγγυόταν γι' αυτό. Η εξέλιξη τών πραγμάτων ήταν τελείως ανέλπιστη γι' αυτούς. Δεχόμουνα νά παίξω τό παιχνίδι, οπότε δέν θά έπρεπε νά μέ πιέσουν μέ κα-

νένα τρόπο... Ένας παγιδευμένος άνθρωπος έχει καμιά φορά απρόβλεπτες αντιδράσεις. Χρειαζόμουνα αυτά τα 20 λεπτά γιά νά καταστρέψω όλα τά σχέδια τού γερού κόλπου που ετοίμαζα. Πήρα μιά κατσαρόλα, έβαλα μέσα τά σχέδια καί τούς έβαλα φωτιά. Μετά έτριψα τ' αποκαΐδια, τά έριξα στό νεροχύτη κι άνοιξα τή βρύση γιά νά τρέξει νερό. Έπειτα άρχισα νά καίω όλα τά πλαστά χαρτιά μου... Αυτά τ' άφησα έτσι γιατί δέν είχε καμιά σημασία άν έβρισκαν τίς στάχτες οι μπάτσοι. Όλο τό διαμέρισμα είχε ντουμανιάσει. Είχα κοντά μου συνέχεια τό οπλοπολυβόλο γιά ν' αποφύγω κάθε δυσάρεστη έκπληξη. Ο Μπρουσάρ, βλέποντας τόν καπνό που έφευγε κάτω απ' τήν πόρτα, μέ ρώτησε:

"Μά τί κάνεις;

— Καίω ό,τι θά μπορούσε νά σ' ενδιαφέρει, τού είπα ειρωνικά.

— Έ, Ζάκ... Πέρασαν τά 20 λεπτά.

— Καί λοιπόν! ... Καί μιά ώρα νά ζητήσω θά μού τή δώσεις.

— Ο.Κ. Μήν νευριάζεις."

Ο Μπρουσάρ δέν είχε καμιά όρεξη νά μέ δεί ν' αλλάζω γνώμη. Ήμουνα ήρεμος. Σέ λίγα λεπτά θά έχανα γιά πάντα τήν ελευθερία μου. Μιά μάχη γιά τήν τιμή τών όπλων χωρίς ούτε μιά στίς χίλιες πιθανότητα επιτυχίας, ήταν κάτι που μόνο ερασιτέχνες θ' αποτολμούσαν... Δέν τό σκάει κανείς απ' τό νεκροταφείο απ' τή φυλακή όμως... Μού σπάραζε η καρδιά που θά παραδινόμουνα... Αν ήμουνα στό δρόμο, θά είχα δοκιμάσει τήν τύχη μου, ακόμα κι άν ήμουνα ένας εναντίον δέκα. Αλλά αυτή τή φορά οι μπάτσοι είχαν κάνει καλή δουλειά. Ήμουνα καλός παίκτης. Κοίταξα τήν Κούκλα καί τής είπα:

"Ετοίμασε τή σαμπάνια καί τή βαλίτσα μου."

Έπειτα τήν πήρα τρυφερά στήν αγκαλιά μου:

"Περάσαμε υπέροχα οι δυό μας. Μή φοβάσαι. Ο Μπρουσάρ θά κρατήσει τό λόγο του."

Τά μάτια της έτρεχαν δάκρυα, τό φιλί μας είχε αλμυρή γεύση.

"Κι εσύ, αγάπη μου τί θά γίνεις; Είναι σοβαρά τά πράγματα γιά σένα;

— Ναί..., γιά μένα όλα τέλειωσαν."

Έγειρε τό κεφάλι της στόν ώμο μου.

"Σ' ευχαριστώ... Ναί, σ' ευχαριστώ γι' αυτές τίς λίγες μέρες ευτυχίας."

Οι μπάτσοι στέκονταν πίσω απ' τήν πόρτα, οπλισμένοι σάν αστακοί κι εγώ τήν αποχαιρετούσα σά νά μήν έτρεχε τίποτα, σάν τόν εραστή που φεύγει γιά κάποιο μακρινό ταξίδι... Τό δικό μου θά ήταν μάλλον πολύ, πολύ μακρινό. Ο Μπρουσάρ άρχισε νά χάνει τήν υπομονή του:

"Άντε, Ζάκ, τό παρακάνεις..."

Κρατούσα ακόμη τό πιστόλι μου.

"Έ, Μπρουσάρ.

— Ναί;

— Λένε πως είσαι πολύ σκληρό καρύδι.

— Κι εσύ δέν πάς πίσω.

— Τό ξέρεις ότι μού στοιχίζει πολύ που παραδίνομαι;

— Ούτε λόγος...

— Θά ήθελα νά δώ άν είσαι πραγματικά τόσο θαρραλέος όσο λένε. Θά τολμούσες νά μείνεις χωρίς πιστόλι καί χωρίς θώρακα όταν θ' ανοίξω τήν πόρτα;

— Γιατί; Θές νά μέ καθαρίσεις;

— Όχι, αλλά άν μείνεις όπως είσαι, θά είναι σάν νά έχω πουληθεί. Θά ήθελα νά πετύχεις αυτή τή σύλληψη, διακινδυνεύοντας κάτι.

— Κι εσύ, Ζάκ, πού θά βρίσκονται τά όπλα σου;

— Χάμω... Ορίστε, τ' αδειάζω."

Έβγαλα τούς γεμιστήρες καί τράβηξα τόν κόκορα κάθε όπλου γιά νά βγάλω τίς σφαίρες που ήταν στήν κάνη.

Ο Μπρουσάρ, ακούγοντας τή φασαρία που έκανα, τραβήχτηκε στό πλάι.

"Ορίστε. Πάει κι αυτό... Λοιπόν;

— Τί θά μού δώσεις γιά εγγύηση, Ζάκ;

— Τό λόγο μου... Μόνο τό λόγο μου."

Μόνο σέ κάτι τέτοιες στιγμές φαίνονται οι μεγάλοι μπάτσοι... Αντιμέτωποι δέν ήταν πιά ο δημόσιος κίνδυνος μέ τόν αρχηγό τών ειδικών μονάδων, αλλά 2 άντρες, 2 σκληροί άντρες που ήξεραν τί θά πεί λόγος τιμής. Ο Μπρουσάρ έμπαινε σέ φοβερό κίνδυνο, αλλά είχε εκτιμήσει σωστά τή σημασία που θά είχε γιά μένα αυτή του η πράξη.

Πάντα σεβόμουνα έναν αντάξιο αντίπαλο. Άν ήμασταν στό δρόμο, ο ένας απ' τούς 2, ο λιγότερο γρήγορος, θά είχε χάσει τή ζωή του... Ο Μπρουσάρ όμως θά έκανε τήν τελευταία κίνηση γιά νά κερδίσει τό παιχνίδι: η ζωή του απέναντι στό λόγο τιμής ενός φονιά. Ένας απλός πολίτης δέν θά μπορούσε νά καταλάβει· όποιος δέν ριψοκινδύνεψε ποτέ νά χάσει τό τομάρι του, καθισμένος πάντα σέ μιά πολυθρόνα, τί θά μπορούσε νά καταλάβει από μιά ιστορία ανάμεσα σ' άντρες;

"Εντάξει, Ζάκ... Δέν κρατάω τίποτα.

— Τότε ανοίγω."

Γύρισα τό πόμολο κι άνοιξα τήν πόρτα.

Ο Μπρουσάρ βρισκόταν μπροστά μου, μ' όλους τούς άντρες του από πίσω. Είχα ένα πούρο στό στόμα. Τού χαμογέλασα καί τού έδωσα τό χέρι μου.

"Έκανες καλή δουλειά, αστυνόμε... Αυτή τή φορά κερδίσατε."

Οι μπάτσοι έκαναν εισβολή στό διαμέρισμά μου. Μού πέρασαν χειροπέδες. Ο αστυνόμος Λεκλέρ κι ο αντιεισαγγελέας μπήκαν μέσα. Ο τελευταίος μού έσφιξε τό χέρι.

"Σ' ευχαριστώ, Μεσρίν.

— Γιά ποιό πράγμα;

— Περιμέναμε τό χειρότερο.

— Έπαιξα τό παιχνίδι, κύριε εισαγγελέα... Δέν έκανα τίποτα παραπάνω."

Έπειτα, γυρνώντας πρός τήν Φρανσίν που δέν τής είχαν περάσει χειροπέδες, είπα:

"Θά μάς σερβίρεις σαμπάνια;"

Μάς γέμισε τά ποτήρια καί τσούγκρισα μέ τόν Μπρουσάρ, τόν Λεκλέρ καί τόν αντιεισαγγελέα. Δέν είχαμε πιά τίποτε άλλο νά πούμε.

"Πάρτε τον...", είπε ο Λεκλέρ.

Μέ πήγαν στήν Α' Υποδιεύθυνση. Πέρασα τή νύχτα σ' ένα τμήμα. Σ' όλη μου τή ζωή έτρεφα ένα φοβερό μίσος γιά τούς μπάτσους μέ στολή. Μ' άφησαν όλη τή νύχτα μέ τίς χειροπέδες. Δέν μού έδωσαν ούτε ένα ποτήρι νερό, δέν μ' άφησαν κάν νά πάω στήν τουαλέτα. Έτσι εκδικούνταν τ' ασήμα-

ντα ανθρωπάκια αυτόν που, άν ήταν ελεύθερος, θά τούς είχε κάνει νά χεστούν απ' τό φόβο τους. Τούς έβριζα γιά νά προκαλέσω κάποια αντίδραση. Μάταια. Τό πρωί, ήρθαν νά μέ πάρουν οι μπάτσοι γιά νά μέ ξαναπάνε στήν Υποδιεύθυνση. Τή νύχτα είχαν συλλάβει 2 γνωστούς μου· ο ένας ήταν αυτός που ποντάριζε γιά μένα στή Βενσέν. Είχε πάει σπίτι μου, μετά τά βραδινά αποτελέσματα, γιά νά μού δώσει τά χρήματά μου. Όταν είδε οπλισμένους άντρες νά τού ανοίγουν τήν πόρτα, τρόμαξε καί προσπάθησε νά τό σκάσει. Τού στοίχισε όμως ακριβά αυτό γιατί απλούστατα τού έριξαν.

Τόν είδα μόλις έφτασα. Τό πουκάμισό του ήταν γεμάτο αίματα. Δέν τόν χαιρέτησα καί προτίμησα νά τόν αγνοήσω. Οι άντρες τού Λεκλέρ μού ζήτησαν νά καθίσω στή σειρά μαζί μέ τόν άλλο καί μέ 2 μπάτσους, γιά νά μάς δείξουν στό διευθυντή τής πρώτης τράπεζας που είχα ληστέψει 2 μέρες νωρίτερα. Ήμασταν αξύριστοι καί βρώμικοι· μάς έβαλαν μπροστά στό τζάμι. Ο διευθυντής μ' αναγνώρισε. Αλλά αυτό που μού έκανε μεγαλύτερη εντύπωση ήταν ότι αναγνώρισε τόν τύπο που ποντάριζε γιά μένα σάν έναν απ' τούς συνενόχους μου. Αυτό τό λάθος μέ εξόργισε καί μού απόδειξε γι' άλλη μιά φορά πως οποιοσδήποτε πολίτης μπορεί νά στείλει έναν άνθρωπο στή φυλακή από ένα απλό λάθος.

Αρνήθηκα νά ομολογήσω.

Γύρω στό μεσημέρι, ήρθε ο Μπρούσάρ καί μέ χαιρέτησε.

"Γειά σου, ομορφάντρα.

— Γειά σου, ομορφόμπατσε.

— Είσαι σέ φόρμα, Ζάκ;

— Έτσι κι έτσι, αστυνόμε... Καί τή μικρή πότε θά τήν αφήσετε;

— Όπως σού υποσχέθηκα, θά είναι ελεύθερη στίς 2 τό μεσημέρι... Θές νά τή δείς;"

Η Κούκλα μπήκε μέσα. Ταράχτηκα όταν τήν είδα τόσο θλιμμένη. Μάς άφησαν μόνους, εμένα μέσα σ' ένα κλουβί κι εκείνη καθισμένη δίπλα μου. Τά μάτια της ήταν γεμάτα δάκρυα.

"Τί θ' απογίνεις; Άν ήξερες πόσο λυπάμαι γιά σένα! ... Νά πάρω άδεια νά σέ βλέπω;

— Όχι, Κούκλα... Αδύνατον... Η γυναίκα που αγαπώ είναι στή φυλακή. Όσο μέ κυνηγούν, μπορώ νά κάνω ότι θέλω... Τώρα όμως, όχι. Τό επισκεπτήριο είναι γι' αυτήν, μόνο γι' αυτήν.

— ... Ναί, καταλαβαίνω... Θά μείνουμε φίλοι, έτσι;

— Ναί..., 2 πολύ καλοί φίλοι."

Έφτασε η ώρα νά φύγω γιά τή φυλακή. Χωρίσαμε μ' ένα τελευταίο φιλί. Στίς 2 η ώρα τήν άφησαν ελεύθερη. Ο Μπρουσάρ κι ο Λεκλέρ κράτησαν τήν υπόσχεσή τους. Ήξερα πως τό συνάφι, μερικοί αλήτες,δέν τούς γούσταραν γιά τίς μεθόδους τους. Η γνώμη τών άλλων δέν μ' ενδιέφερε. Γιά μένα ήταν 2 πραγματικοί άντρες που πιθανόν ενεργούσαν διαφορετικά, ανάλογα μέ τό άν αντιμετώπιζαν έναν άντρα ή ένα σκουλήκι. Οι μεγάλοι μπάτσοι δέν πέφτουν ποτέ έξω στήν κρίση τους γιά τόν "πελάτη" τους. Άλλωστε τό συνάφι δέν είναι πάντα ο κόσμος τής τιμής καί τής φιλίας που αντέχει σέ κάθε δοκιμασία, όπως συμβαίνει σέ πολλά φίλμ. Οι πραγματικοί άντρες είναι σπάνιοι. Στήν πραγματικότητα, είναι ο κόσμος τού τσαμπουκά, τής προδοσίας, τού "ξέρεις ποιός είμαι εγώ", τής ψευτοπερηφάνιας, ένας κόσμος γεμάτος

νταήδες. Χωρίς σιδερικό, μερικοί σκληροί της περιοχής δειλιάζουν σάν κοτόπουλα. Οι πραγματικοί άντρες, φαίνονται στή φυλακή, απ' τή συμπεριφορά τους, απ' τόν τρόπο που ξέρουν νά σηκώνουν τό κεφάλι ψηλά κι όχι νά γλείφουν σόλες. Οι περισσότερες γυναίκες άν έβλεπαν τούς άντρες τους στή "στενή" καί τόν τρόπο μέ τόν οποίο φέρονται, θά γινόντουσαν σίγουρα λεσβίες, θά τούς έβαζαν κωλοδάχτυλο καί θά τούς είχαν γιά παραδουλεύτρες. Θά ξανάβρισκα αυτόν τόν κόσμο στίς φυλακές τής Σαντέ. Εκεί μέ σέβονταν... γιατί μέ φοβόντουσαν. Μέ κατηγορούσαν κιόλας... αλλά πίσω απ' τήν πλάτη μου, ποτέ μπροστά μου. Δέν εγκρίνανε όλοι τίς μεθόδους μου που ήταν πάντα πολύ ευθείες καί βίαιες. Αλλά η φυλακή είναι τό βασίλειο τής μυθομανίας, τά "αγόρια" κάνουν παρέα μεταξύ τους... οι άλλοι δημιουργούν μέ τή φαντασία τους φίλους καί περιπέτειες γιά νά κάνουν τόν σπουδαίο. Όλα παραμορφώνονται μέσα στή φυλακή· κυκλοφορούν φήμες, ψεύτικες πληροφορίες μόνο καί μόνο γιά νά βγεί βρώμα γιά έναν τύπο που δέν τόν γουστάρουν. Τή νύχτα σέ λένε πούστη καί τό πρωί στόν παίρνουν τσιμπούκι. Η Σαντέ δέν αποτελούσε εξαίρεση στόν κανόνα: οι χαφιέδες είχαν πιάσει τά καλύτερα πόστα γιατί τά είχαν κάνει πλακάκια μέ τή διεύθυνση... Μ' ένα κάρφωμα κέρδιζαν 3 μήνες... Όσοι δέν είχαν τίποτα νά καρφώσουν, μιλούσαν γιά φανταστικά σχέδια αποδράσεων. Αυτή τή φάρα τών καθαρμάτων φοβόμουνα περισσότερο· ήταν πάντα έτοιμοι νά σπιουνάρουν, νά κρυφακούσουν, νά καρφώσουν. Θά έβρισκα όμως καί φίλους που ήταν πραγματικοί άντρες· ανθρώπους που ήταν ειλικρινείς κι επαναστάτες σάν κι εμένα. Η κλούβα μέ οδηγούσε στό καινούργιο μου πεπρωμένο κι αυτή τή φορά η αστυνομική συνοδεία που ερχόταν μαζί μου ήταν η ζωντανή απόδειξη πως τά λάθη τού παρελθόντος δέν θά επαναλαμβάνονταν. Μέ είχαν ξαναπιάσει καί θά έκαναν τά πάντα γιά νά μέ κρατήσουν.

Όταν ξανάκλεισαν πίσω μου οι βαριές σιδερένιες πόρτες, κατάλαβα πως δέν θά ξανάβρισκα τήν ελευθερία μου πολύ σύντομα. Άλλο τό νά θέλεις νά δραπετεύσεις κι άλλο τό νά μπορείς...

Η επιτροπή υποδοχής βρισκόταν εκεί όταν μέ πήγαν στό αρχιφυλάκιο. Ένας απ' τούς επικεφαλής μού είπε:

"Ατυχία, έτσι, Μεσρίν;"

Έπειτα, βλέποντας πως είχα αλλάξει εμφάνιση, μού είπε:

"Όπως έχεις γίνει, δέν θά σ' αναγνώριζα ποτέ."

Δέν είχα όρεξη γιά κουβέντες. Μέ πήγαν στήν πρώτη ακτίνα. Μέ ξανάβαλαν στό ίδιο κελί που είχα αφήσει 100 μέρες νωρίτερα. Δέν ένιωθα κάν δυστυχισμένος. Δέν αγνοούσα τήν πραγματικότητα, αλλά είχα κιόλας δραπετεύσει 3 φορές κι ήξερα πως θά υπάρξει καί τέταρτη... Ήταν ζήτημα υπομονής. Η Ζανού ήταν στή Γαλλία καί θά μπορούσα επιτέλους νά τήν ξαναδώ άν μού έδινε τήν άδεια ο ανακριτής. Κάθε πρωί μάς επέτρεπαν μιά ώρα περίπατο. Ξαναβρήκα μερικούς φίλους στή μεγάλη αυλή. Αναγκάστηκα νά τούς διηγηθώ τίς περιπέτειές μου γιά νά μήν τούς δυσαρεστήσω.

Κι οι μέρες περνούσαν. Οργάνωσα πάλι τή ζωή μου στό κελί. Στίς φυλακές τής Σαντέ, μόλο που ήταν παμπάλαιες, οι συνθήκες ζωής ήταν υποφερτές. Σέ σύγκριση όμως μέ τίς καναδικές φυλακές βρίσκονταν 20 χρόνια πίσω. Η συνήθειά τους ν' αφήνουν έναν άνθρωπο κλεισμένο 24 ώρες τό

24ωρο σ' ένα κελί 1,80Χ3,60 μ' έκανε νά νοσταλγώ τά κάτεργα τών προγόνων μου. Ακόμα κι η Ισπανία πρόσφερε καλύτερες συνθήκες στούς κρατουμένους, αφήνοντάς τους όλη τή μέρα στίς μεγάλες αυλές. Αλλά η Γαλλία είναι η χώρα τής καταπίεσης σ' όλες της τίς μορφές. Η φυλακή δέν είναι γιά ν' απομακρύνει ορισμένα άτομα απ' τήν κοινωνία καί νά τούς κάνει νά πληρώνουν τά λάθη τους. Η φυλακή, στή σύγχρονη μορφή της, δέν έχει παρά ένα σκοπό: νά καταστρέφει όποιον έχει τήν ατυχία νά περάσει τήν πόρτα της. Εδώ καί χρόνια είχαν αναγγείλει διάφορες μεταρρυθμίσεις... αλλά οι κυβερνητικές υποσχέσεις ήταν δολώματα που δέν μπορούσαν νά μέ ξεγελάσουν. Η γαλλική κοινωνία είναι έτσι φτιαγμένη που δέν θέλει νά μάθει τήν αληθινή κατάσταση τών φυλακών της. Τό άν οι άνθρωποι αυτοκτονούν, αυτο-ακρωτηριάζονται, παίρνουν ναρκωτικά ή πεθαίνουν από ψυχικό μαρασμό εκεί μέσα, είναι κάτι που δέν τήν ενδιαφέρει. Οι τοίχοι είναι αρκετά ψηλοί ώστε νά μήν ακούει τίς κραυγές τού μίσους καί τής απελπισίας. Εκείνο που έχει σημασία γι' αυτήν είναι νά έχει ήσυχη τή συνείδησή της. Πρέπει νά δεί κανείς πώς είναι η ζωή μέσα σέ μιά φυλακή γιά νά καταλάβει ότι κι η ίδια η κοινωνία ξεκαθαρίζει τούς λογαριασμούς της μέ τόν πιό ύπουλο τρόπο καί πάντοτε μέσω άλλων. Όλ' αυτά τά είχα διαπιστώσει εδώ καί πολύ καιρό κι έτσι δέν ένιωθα καθόλου τύψεις γιά τό είδος τής ζωής που διάλεξα. Ήξερα πως η φυλακή δέν θά μέ τσάκιζε ποτέ. Γιατί ήμουνα ένας μαχητής, έτοιμος νά πολεμήσω τήν εσωτερική αδικία... Ακόμα καί φυλακισμένος ένιωθα ελεύθερος.

Ο ανακριτής, κάνοντας κατάχρηση τής εξουσίας του, μού απαγόρεψε κάθε επισκεπτήριο. Ακόμα καί μέ τήν ίδια μου τή μάνα... Τό νά αρνείσαι σ' έναν άνθρωπο νά δεί τή μητέρα του δέν μπορεί παρά νά είναι πράξη ενός ανθρώπου τής δικαιοσύνης που χρησιμοποιεί αυθαίρετα τήν εξουσία που τού δίνει η κοινωνία. Οι νόμοι ισχύουν μόνο στό χαρτί. Στήν πραγματικότητα, αγνοούνται συστηματικά από κείνους που είναι υπεύθυνοι γιά τήν εφαρμογή τους. Δέν είχα πιά τίποτα νά χάσω· οι ανακρίσεις δέν μπορούσαν ν' αλλάξουν σέ τίποτα αυτό που μέ περίμενε. Πότε-πότε μ' έδειχναν σέ αυτόπτες μάρτυρες ληστειών, χωρίς κανένα άλλο δίπλα μου. Κι όταν ο ανακριτής έβαζε μπάτσους δίπλα μου, πολύ συχνά οι μάρτυρες τούς αναγνώριζαν σάν τούς ανθρώπους που τούς είχαν ληστέψει κι εμένα μέ αγνοούσαν τελείως. Η απλή λέξη που καταδικάζει έναν άνθρωπο νά περάσει χρόνια ολόκληρα τής ζωής του στή φυλακή, τό λάθος σέ μιά κατάθεση, θά έπρεπε νά στέλνει στή φυλακή κι αυτούς που κάνουν τέτοια λάθη. Αλλά η κοινωνία έχει τό δικαίωμα νά κατηγορεί έχοντας ήσυχη τή συνείδησή της... Έχει τό δικαίωμα νά κάνει λάθη, όπως ακριβώς κι οι μπάτσοι έχουν τό δικαίωμα στή βία.

Πολλές φορές τσακώθηκα άγρια μέ τόν ανακριτή μου. Γιατί, καθώς είχε πάρει πολύ στά σοβαρά τό ρόλο του, μ' έκανε νά χάσω κάθε σεβασμό γι' αυτόν. Στήν πραγματικότητα, μέ διασκέδαζε... Θά τού ταίριαζε πιό πολύ νά ψαρεύει μέ καλάμι, παρά νά κυνηγάει τίγρεις. Τόν είχα διαολοστείλει επανειλημμένα.

Κι ύστερα άρχισαν νά φτάνουν ένα-ένα τά μαντάτα. Ο Ρεμύ είχε συλληφθεί στήν Ιταλία... Απ' τήν ημέρα τής απόδρασης δέν τόν είχα ξαναδεί. Όσο εκείνος ήταν ελεύθερος, μπορούσα νά οργανώσω τά πάντα... Η σύλληψή του μού αφαιρούσε καί τήν τελευταία πιθανότητα γιά μιά σύντομη απόδρα-

ση. Ἦταν ο μόνος αληθινός μου φίλος. Χωρίς εκείνον ή εμένα πάνω απ' τό κεφάλι τους, οι άλλοι δέν ήταν παρά απλά στρατιωτάκια στά οποία δέν μπορούσα νά βασίζομαι. Μετά ήρθε η σειρά τού Ρομπέρ... Γιά κείνον όμως, όχι η φυλακή... αλλά ένα ατύχημα... Ἕνας ηλίθιος θάνατος ενώ οδηγούσε τό αυτοκίνητό του στό δρόμο τού Λιζιέ. Η μοίρα έπαιρνε εκδίκηση... Ἴσως όμως νά ήταν προτιμότερος ένας θάνατος που έτρεχε μέ 150 χλμ. τήν ώρα από έναν αργό θάνατο στή φυλακή.

Μεσημέρι... Στό κελί μου... Τό πρώτο της γράμμα από τότε που τό 'χα σκάσει απ' τόν Καναδά. Ο ανακριτής είχε αφήσει επιτέλους τή Ζανού νά μού γράψει... Ἔσκισα νευρικά τό φάκελο... Η επανεμφάνισή της, η επιστροφή τής γυναίκας που ήταν κλεισμένη στή φυλακή πάνω από 4 χρόνια... Μ' αγαπούσε ακόμα; ... Μπροστά στά μάτια μου οι πρώτες λέξεις άρχισαν νά χορεύουν, ξαναγύριζαν τά "σ' αγαπώ" τού παλιού καιρού. Δέν υπήρχε τίποτ' άλλο εκτός από μάς τούς 2. Τό ξαναδιάβασα γιά δεύτερη φορά.

Φλερύ-Μεροζί, 18 Νοέμβρη 1973

Αγαπημένε μου,

Ἄν στά μάτια μου τρέχουν τώρα δάκρυα, είναι γιατί τόσο καιρό προσπαθούσα νά τά συγκρατήσω... σήμερα κύλησαν ελεύθερα απ' τή χαρά μου που έμαθα πως ζείς, εγώ που έτρεμα γιά τή ζωή σου κι η καρδιά μου σπαράζει που μαθαίνω πως είσαι πάλι στή φυλακή. Πάνε πάνω από 4 χρόνια που τό σώμα μου είναι παγιδευμένο μέσα σ' αυτόν τόν κόσμο τής φυλακής. Πληρώνω καί θά πληρώνω ακόμα, τό ξέρω..., αλλά, άν εκτός απ' τίς αξιόποινες πράξεις μου, μέ βάλουν νά πληρώσω καί γιατί σ' αγαπώ... η φυλακή μου θά είναι γλυκιά. Τό νά πιστεύω πως κάθε μέρα κινδυνεύεις νά σκοτωθείς, είναι ένας γολγοθάς γιά μένα... Ἄν η μοίρα σου ήταν νά πεθάνεις μακριά μου, δέν θά μπορούσα πιά νά ζήσω, γιατί δέν ζώ παρά γιά σένα καί μέσα από σένα. Κάθε φορά που στό ραδιόφωνο τού Μόντρεαλ μιλούσαν γιά κάποια συμπλοκή, τό έκλεινα γιατί φοβόμουνα μήπως ακούσω τό όνομά σου. Δέν θά μπορέσεις ποτέ νά καταλάβεις πόσο πολύ υπέφερα. Ἦταν χειρότερα ακόμα κι απ' τό νά σέ φαντάζομαι στήν αγκαλιά κάποιας άλλης... αυτή δέν είχε παρά τό κορμί σου, η καρδιά σου είναι κοντά μου, τό ξέρω, αγάπη μου... Γιά μάς τίποτα δέν άλλαξε. Πρέπει νά καταλάβεις τί είσαι γιά μένα. Υπέφερα γιά σένα κι από σένα. Αλλά όταν ανάμεσα στά χάδια τά χείλη σου μ' άγγιζαν μέ πάθος, έφερνες τήν άνοιξη στήν καρδιά μου. Ἄν ήπιες τά δάκρυά μου καί πήρες απ' τήν πηγή τή συγνώμη τής καρδιάς μου, ήταν γιατί σού ανήκε... Είσαι ο άντρας... καί στά μάτια μου θά είσαι πάντα ο μόνος που αγαπώ κι εκτιμώ βαθιά.

Τό γράμμα της ήταν 6 σελίδες γεμάτες αγάπη καί τέλειωνε:

Τά χείλη μου αγγίζουν τά δικά σου... Ἄς τ' αφήσουμε νά μιλήσουν. Ἔχουν τόσα πράγματα νά πούν! ... Ἄς τ' αφήσουμε νά κλίνουν τό ρήμα "αγαπώ" στόν αόριστο, στόν ενεστώτα..., στό μέλλοντα που θά γίνει δικός μας μιά μέρα. Σ' αγαπώ μέχρι τό θάνατο, αγαπημένε μου. Η μικρή σου αλήτισ-

σα..., η ερωμένη σου..., η γυναίκα σου..., η φίλη σου. Η Ζανού σου.

Δέν είχε αλλάξει. Είχε πάντα τόν ίδιο δυνατό χαρακτήρα που τήν έκανε μιά σπάνια γυναίκα. Ούτε ένα παράπονο, μόνο έρωτας... Κι όμως, πόσα χρόνια φυλακής τήν περίμεναν ακόμα; ... Η γυναίκα ενός Μεσρίν τήν πληρώνει πολύ ακριβά. Η δικαιοσύνη φοβάται τίς ερωτευμένες γυναίκες. Ο έρωτας είναι ικανός γιά όλα. Μιά γυναίκα που αγαπάει δέν έχει ανάγκη από άλλο όπλο, τό μέλλον θά τό αποδείκνυε γιά μιά ακόμη φορά... μέ τήν Τζόυς, τή μικρή Καναδέζα που είχε ξαναγυρίσει στήν πατρίδα της καί μέ τή Μαρτίν Βιλοκέ που δέν είχα γνωρίσει ακόμα. Τό πραγματικό θάρρος τό έχουν οι γυναίκες, τό μυαλό μόνο αυτές τό έχουν. Αυτές οι γυναίκες αξίζουν όσο 100 άντρες. Αλλά πόσοι πραγματικοί άντρες υπήρχαν ακόμα γιά νά μπορούν οι γυναίκες νά θυσιάσουν τή ζωή τους καί τήν ελευθερία τους γι' αυτούς; Η κατάσταση στό συνάφι τότε ήταν κάπως έτσι: οι άντρες έπλεκαν κι οι γυναίκες πολεμούσαν.

Απάντησα στό γράμμα της. Πόσα χέρια θά ψαχούλευαν καί πόσα μάτια θά κοίταζαν ξεδιάντροπα τό μυστικό τής καρδιάς μας εν ονόματι τής λογοκρισίας; Δέν ανήκαμε ο ένας στόν άλλο... Ήμασταν καταδικασμένοι νά κάνουμε έρωτα μπροστά στούς κυβερνητικούς ηδονοβλεψίες.

Πέρασαν 2 μήνες... Δέν είχα παρά μιά σκέψη στό μυαλό μου: νά βρώ ένα τρόπο γιά νά δραπετεύσω.

Βρισκόμουνα σέ συνεχή επαφή μέ τούς καναδούς φίλους μου που ήταν πρόθυμοι νά κάνουν ολόκληρο ταξίδι γιά νά μέ βγάλουν απ' τήν τρύπα μου άν έβρισκα κάποια λύση. Αυτή τή φορά όμως ένιωθα πως είχα πέσει γιά τά καλά στή λούμπα. Δέν είχα βρεί τό χρόνο γιά νά ετοιμάσω κάτι όπως στήν Κομπιέν... ωστόσο μού ήρθε η έμπνευση.

Ναί, είχε περάσει απ' τό μυαλό μου μιά ιδέα από τότε που ήμουνα ελεύθερος: νά κάνω μιά ψεύτικη ληστεία σέ φίλους που θά έκαναν ότι αγνοούν τήν ταυτότητά μου. Αυτοί οι ίδιοι φίλοι θά έκαναν μήνυση γιά ένοπλη ληστεία περιγράφοντας μέσες-άκρες τά χαρακτηριστικά μου. Σέ περίπτωση που θά μ' έπιαναν καί θά δημοσίευαν τή φωτογραφία μου στίς εφημερίδες, δέν θά τούς έμενε παρά νά μέ αναγνωρίσουν καί νά πάνε στό πλησιέστερο αστυνομικό τμήμα γιά νά μέ καταδώσουν' γιά τά υπόλοιπα θά φρόντιζε τό δικαστικό σύστημα. Αυτόματα θά μ' έφερναν σέ αντιπαράσταση μέ τούς κατήγορούς μου. Τούς μάρτυρες κατηγορίας δέν τούς ψάχνουν ποτέ... Ο ανακριτής θά έπαιρνε προαγωγή καί κάποια τιμητική άδεια που θα μέ είχε στριμώξει... Αλλά δέν είχα βρεί τό χρόνο γιά νά βάλω μπρός τό σχέδιό μου.

Έπρεπε ακόμα νά βρώ καί 2 φίλους που θά παρίσταναν τούς δικηγόρους μέσα στό ίδιο τό δικαστήριο. 2 φίλοι μου καναδοί είχαν συμφωνήσει νά χτυπήσουν τό πλημμελειοδικείο σέ περίπτωση που θά μέ πήγαιναν εκεί... Αλλά δέν είχα καμιά υπόθεση στό πλημμελειοδικείο. Έπρεπε λοιπόν νά δημιουργήσω κάποια μόνος μου. Οι εφημερίδες δέν ήταν καί πολύ ευνοϊκές απέναντί μου, αλλά λίγο μ' ένοιαζε γιατί η γνώμη τους μού ήταν αδιάφορη. Είχαν γραφτεί πολλές ανακρίβειες γιά τή ζωή καί τά εγκλήματά μου... Έπρεπε νά εκμεταλλευτώ τήν ευκαιρία καί νά κάνω μήνυση γιά δυσφήμιση. Φανταζόμουνα τί μούτρα θά έκαναν οι δημοσιογράφοι όταν θά τούς κατηγο-

οούσα ότι δέν είχαν μετρήσει καλά τόν αριθμό τών πτωμάτων που μού φόρτωναν, στήν ουσία χωρίς αποδείξεις καί προηγούμενη καταδίκη μου. Έτσι λοιπόν, κατέθεσα 4 μηνύσεις κατά τού τύπου γιά δυσφήμιση... Νόμιζα πως όλα θά γίνονταν γρήγορα. Δέν ήξερα τίποτα γιά τή βραδύτητα τής γαλλικής δικαιοσύνης, γιατί είχα συνηθίσει στό καναδικό καί στό αμερικάνικο σύστημα που ξεκαθαρίζουν τέτοιου είδους προβλήματα μέσα σ' ένα μήνα. Στήν πραγματικότητα, αυτές οι μηνύσεις θά έφταναν στό πλημμελειοδικείο 2 χρόνια αργότερα καί θά ήταν πιά άσκοπες. Όταν μετά από πολλούς μήνες είδα ότι δέν γινόταν τίποτα, βρήκα μιά άλλη λύση.

Είχε έρθει νά μέ δεί ένας μπάτσος που οι κρατούμενοι τόν φώναζαν "Μανίξ" καί που συνήθιζε νά κάνει ανακρίσεις στή Σαντέ. Ήταν ένας τύπος 27 χρονών, ψηλός, σωματώδης καί κάπως ύπουλος. Ο φύλακας που ήρθε νά μέ βρεί στό κελί μου μέ προειδοποίησε:

"Ξέρετε, κ. Μεσρίν, ζήτησε νά βάλουν φύλακες μπροστά στήν πόρτα... Είπε ότι προτιμάει νά φυλάγεται από σάς.

— Α, ωραία!"

Είχα βρεί επιτέλους τόν τρόπο γιά νά μέ πάνε στό πλημμελειοδικείο. Δέν είχα παρά νά προκαλέσω έναν καβγά... Ένας μπάτσος είναι πάντα πρόθυμος νά κάνει μήνυση όταν φάει ξύλο. Μπήκα μέσα στό κελί που χρησιμοποιούσε γιά γραφείο.

Στεκόταν όρθιος... Η πρώτη εντύπωση που σού έδινε ήταν πως ήταν δυνατός καί σίγουρος γιά τόν εαυτό του. Μόλις μπήκα μέσα τόν ρώτησα:

"Ώστε ζητάς τώρα καί προστασία γιά νά έρθεις νά μέ δείς; Γιατί μέ πέρασες, γιά κανένα κανίβαλο;"

Είχε γίνει κάτασπρος καί μού απάντησε:

"Δέν νομίζω ότι είναι ανάγκη νά τό ρισκάρω μέ κάτι τύπους σάν καί σένα."

Έπειτα, θέλοντας νά μού κάνει επίδειξη ισχύος, μού έδειξε ένα χαρτί που κρατούσε στό χέρι:

"Ο ίδιος ο ανακριτής μού έδωσε εντολή...

— Τόν ανακριτή τόν έχω χεσμένο..."

Δέν τόν άφησα νά τελειώσει καί τού άρπαξα τό χαρτί απ' τά χέρια προχωρώντας καταπάνω του... Εκείνος πισωπάτησε. Η γραφομηχανή του ήταν πάνω στό τραπέζι... Τήν άρπαξα μέ τό αριστερό μου χέρι καί τήν πέταξα στόν τοίχο. Ο μπάτσος φώναξε ένα: "Μά! ...". Δέν τόν άφησα νά πεί περισσότερα, η γροθιά μου τόν βρήκε κατάμουτρα καί τόν έκανε νά χάσει τήν ισορροπία του. Έκανα μεταβολή. Οι φύλακες δέν είχαν τολμήσει νά επέμβουν. Ο αρχιφύλακας που στεκόταν μπροστά στήν πόρτα δέν είχε καταλάβει τίποτα.

"Μά τί συμβαίνει, Μεσρίν;

— Τίποτα, κ. αρχιφύλακα... Γυρνάω στό κελί μου.

— Μά τόν χτυπήσατε...

— Ναί... Δέν μ' αρέσουν οι μαλάκες... Τούτος εδώ μάλιστα είναι κι αδερφή, ούτε κάν αντιστάθηκε."

Όταν ξαναγύρισα στό κελί μου, ξεκαρδίστηκα στά γέλια... Αυτή τή φορά ήμουνα σίγουρος ότι θά πήγαινα στό πλημμελειοδικείο. Αλλά καί πάλι γελιόμουνα. Έγινε πράγματι μήνυση, αλλά δέν πέρασα απ' τό πλημμελειο-

δικείο. Είχα σπάσει τά μούτρα τού Μανίξ γιά τό τίποτα. Η κατάσταση ήταν απελπιστική.

Ο ανακριτής μού επέτρεψε γιά πρώτη φορά νά δώ τή μάνα μου. Δέ μιλήσαμε παρά γιά τό θάνατο τού πατέρα μου. Τής είχε κρύψει τήν τελευταία μου επίσκεψη. Η μητέρα μου ήταν μιά γυναίκα μέ χαρακτήρα κι άντεχε στίς δοκιμασίες. Μάς ήταν πάντα πολύ δύσκολο νά συνεννοηθούμε, γιά μένα όμως υπήρξε καλή μητέρα. Δέν άρχισε νά μέ κατηγορεί γιά τή ζωή μου... Καμιά μάνα δέν κρίνει τό γιό της, απλά τόν αγαπάει. Ήθελα οπωσδήποτε νά δώ τήν κόρη μου τή Σαμπρίνα· είχα νά τή δώ πάνω από 7 χρόνια. Τής είχαν κρύψει τήν αλήθεια γιά μένα, πράγμα που ήταν λάθος, γιατί έτσι πίστευε πως τήν είχα εγκαταλείψει. Τά είχε μάθει όλα απ' τίς εφημερίδες κι η αντίδρασή της είχε κάνει τή μητέρα μου νά τά χάσει... γιατί ο "Ψύλος" είχε πεί:

"Ο μπαμπάς είναι στή φυλακή; ... Ωραία, εκεί τουλάχιστον θά μπορώ νά τόν βλέπω!"

Αλλά ο ανακριτής δέν μού έδωσε τήν άδεια, επικαλούμενος διάφορους λόγους. Όπως άλλωστε μού απαγόρεψε καί τό επισκεπτήριο μέ τή Ζανού, παρόλο που ο φάκελός της είχε κλείσει.

Στίς φυλακές όλης τής Γαλλίας, η δυσαρέσκεια είχε γενικευτεί. Δέν εφάρμοζαν κανένα μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα παρά τίς άπειρες υποσχέσεις που έδινε η κυβέρνηση γιά νά κατευνάσει τά πνεύματα. Στή Σαντέ είχαμε ένα καινούργιο διευθυντή που φαινόταν κάπως ανθρώπινος, κανείς όμως δέν διεξάγει σύγχρονο πόλεμο μέ παλιά όπλα. Πρώτα απ' όλα έπρεπε ν' αλλάξει η νοοτροπία τής διοίκησης τών φυλακών... Κι οπωσδήποτε καί τά μυαλά ορισμένων κρατούμενων. Οι απόπειρες αυτοκτονίας είχαν καταντήσει ρουτίνα. Μερικοί έκοβαν τίς φλέβες τους, άλλοι κατάπιναν βαρβιτουρικά από απελπισία ή γιά εκβιασμό. Μερικοί ξεψυχούσαν κάτω απ' τ' αδιάφορο βλέμμα τής διεύθυνσης. Μερικές φορές κάποιο αγόρι, καταδικασμένο σέ μακρόχρονη ποινή, κάποιο βράδυ, μόνο στό κελί του, μήν πιστεύοντας πιά σέ τίποτα, χωρίς αγάπη, διάλεγε αυτόν τόν τρόπο γιά νά δραπετεύσει. Άν κάποιος φύλακας τόν ανακάλυπτε έγκαιρα, οι νοσοκόμοι έφταναν αρκετά γρήγορα... Άν η κατάστασή του ήταν απελπιστική, έπρεπε νά τόν πάνε στό πλησιέστερο νοσοκομείο. Αλλά καί μόνο αυτή η σκηνή σ' έκανε νά επαναστατήσεις. Άν θεωρούσαν ότι ο τύπος ήταν επικίνδυνος, ακόμα κι άν βρισκόταν σέ βαθύ κώμα, τού έδεναν τά πόδια καί τά χέρια καί περίμεναν νά έρθει η συνοδεία, σπαταλώντας πολύτιμο χρόνο, ενώ η ζωή του κινδύνευε. Αυτή η εικόνα τής κοινωνίας καί τής κυβέρνησης μ' έκαναν νά σιχαίνομαι τούς νόμους καί τίς αρχές που είχαν αναγάγει σέ κανόνες τής ζωής τους οι άνθρωποι. Κάθε τόσο όλο καί κάποιος πέθαινε απ' αυτή τήν αδιαφορία. Ένας φίλος μου θά πέθαινε μετά από ένα χρόνο γι' αυτόν ακριβώς τό λόγο.

Αντίθετα, θαύμαζα αυτές τίς υπέροχες γυναίκες, τίς νοσοκόμες τών φυλακών. Η συνεχής αφοσίωσή τους, η υπομονή τους, οι προσπάθειές τους ν' ανακουφίσουν τόσο τόν ψυχικό όσο καί τό σωματικό πόνο, μ' έκαναν νά τίς θεωρώ ιερές κι απαραβίαστες, άξιες τής πιό βαθιάς εκτίμησης. Μιά απ' αυτές που ήταν στήν ηλικία τής μάνας μου, η κα Σιττερλέν, μέ είχε συμπαθήσει πολύ. Έμπαινε μόνη της στό κελί μου, χωρίς νά φοβάται μήπως τήν πιάσω γιά όμηρο, γιατί ήξερε πολύ καλά ότι ένας επικίνδυνος άντρας δέν ήταν αναγκαστικά καί κάθαρμα.

Οι φύλακες τής ακτίνας μου, εκτός από μερικές εξαιρέσεις, δέν είχαν όρεξη νά δημιουργούν προβλήματα. Ο δεσμοφύλακας δέν ήταν πιά ένας κέρβερος όπως παλιά. Απ' τή δική του συμπεριφορά εξαρτάται κι η συμπεριφορά τού φυλακισμένου. Τό "παιδί" δέ μισεί πιά τό "μπαμπούλα". Μπροστά σ' έναν άντρα, θά φερθεί σάν άντρας. Αν όμως βρεθεί μπροστά σ' ένα σκουλήκι θά τό πατήσει ακόμα κι άν κινδυνεύει νά υποστεί σοβαρές κυρώσεις. Όμως οι φυλακές είναι γεμάτες παλικαράδες, "νταήδες", που πιστεύουν ότι άν αποκαλέσουν χωρίς λόγο τό δεσμοφύλακά τους "πούστη", θ' αποκτήσουν κύρος. Στήν πραγματικότητα, αυτοί οι τύποι, απλώς γαυγίζουν· ξεφουσκώνουν σάν μπαλόνια όταν βρεθούν μπροστά σέ πραγματικό κίνδυνο. Δυστυχώς υπάρχουν πολλοί απ' αυτούς στίς γαλλικές φυλακές.

Οι σπιούνοι κι οι κάθε λογής χαφιέδες έστελναν συστηματικά γράμματα στή διεύθυνση γιά νά καταδώσουν ψεύτικα σχέδια απόδρασης που ποτέ μου δέν είχα κάνει. Αυτό ήταν σέ βάρος μου, γιατί εκνεύριζαν τή διεύθυνση. Ένα απ' αυτά τά γράμματα έλεγε πως είχα δήθεν σκοπό νά μπάσω όπλα στή Σαντέ γιά νά επιχειρήσω νά τό σκάσω.

Στά τέλη τού Απρίλη μέ πήγαν στό δικαστήριο, μέ τήν πρόφαση ότι θά περνούσα από ανάκριση. Είχα πάντα γύρω μου μιά συνοδεία που θά έκανε τόν πρόεδρο τής Δημοκρατίας νά σκάσει απ' τή ζήλια του. Μέ φύλαγαν καλύτερα κι απ' τήν Τράπεζα τής Γαλλίας.

Δέν είχα κανένα λόγο νά υποψιάζομαι κάτι... κι όμως... Όταν μετά τήν ανάκριση ξεκινήσαμε γιά νά γυρίσουμε πίσω, μέ οδήγησαν σ' άλλη φυλακή. Είχαν κάνει κατάχρηση τής εμπιστοσύνης μου γιά νά μέ πάνε σ' άλλη φυλακή, αποφεύγοντας τήν αναστάτωση που πιθανότατα θά τούς έφερνα. Ήταν κι αυτή μιά μέθοδος τής διεύθυνσης.

Μέ πήγαν σέ μιά φυλακή υψηλής ασφαλείας. Ο διευθυντής ήταν ένα βρωμερό σκουλήκι που πίστευε ότι η λέξη "κρατούμενος" σημαίνει "παλιοτόμαρο". Τό μόνο αντρικό που είχε πάνω του ήταν τό παντελόνι του. Δέν υπήρχε καμιά περίπτωση νά μπορέσεις νά συζητήσεις μαζί του. Τά πάντα πάνω του ήταν αυθαιρεσία: έλλειψη κατανόησης, παραλογισμός... Ήταν απ' αυτούς που μέ τίς αδικίες καί τίς καταχρήσεις τής εξουσίας τους προκαλούν εξεγέρσεις μόνο καί μόνο γιά νά τίς καταπνίξουν. Τού ζήτησα ακρόαση... Δέν μέ δέχτηκε.

Μετά από 2 μέρες έγινε κάποιος καβγάς καί κόλλησα στόν τοίχο μ' όλη μου τή δύναμη ένα δεσμοφύλακα. 10 λεπτά αργότερα, ο αόρατος διευθυντής μέ πέρασε από πειθαρχικό γιά "άσκηση βίας κατά υπαλλήλου". Ανίκανος νά μέ κοιτάξει κατάματα, μ' έβριζε πίσω απ' τήν πλάτη μου· νόμιζε ότι θά μέ κάνει νά φοβηθώ. Τόν διέκοψα καί τού είπα όσα πίστευα βαθιά μέσα μου, στέλνοντάς τον στό διάολο. Μέ καταδίκασε σέ φυλάκιση μέ αναστολή.

Αντίθετα, οι υποδιευθυντές ήταν άνθρωποι συζητήσιμοι. Πολύ γρήγορα όμως, άρχισα νά μισώ πραγματικά αυτόν τό διευθυντή, καί σκέφτηκα νά φτιάξω μιά λεπίδα γιά νά τού τή χώσω στήν κοιλιά μέ τήν πρώτη ευκαιρία. Η εξέλιξη όμως τών πραγμάτων δέν μού άφησε χρόνο γιά κάτι τέτοιο.

Τό "μπούχτισμα" τών κρατούμενων θά γινόταν η αιτία μιάς σειράς αιματηρών εξεγέρσεων. Όταν τό Κλαιρβώ ξυπνάει, ξυπνούν οι πάντες... Καί τό Κλαιρβώ ξύπνησε... Τό μιμήθηκαν γιά συμπαράσταση οι φυλακές όλης τής

Γαλλίας. Η αδικία αναγκάζει τούς ανθρώπους νά κάνουν τά πιό τρελά πράγματα. Αλλά χρειάζεται θάρρος γιά νά επαναστατήσει κανείς γιατί μιά απλή σύγκρουση, όταν ο φυλακισμένος μέ μοναδικό όπλο τά χέρια του βρίσκεται αντιμέτωπος μέ 10 οπλισμένους φύλακες, μπορεί νά καταλήξει σέ πραγματικό μακελειό. Στό Κλαιρβώ, οι άνθρωποι σκοτώθηκαν γιά νά κάνουν σεβαστά τά δικαιώματά τους. 2 απ' αυτούς έχασαν τή ζωή τους δολοφονημένοι απ' τίς δυνάμεις τής τάξης. Κι όλα αυτά ενώ η κοινωνία μέ τήν καθαρή συνείδηση αδιαφορούσε, γιατί πάντα ξεχνάει πολύ εύκολα ότι κι οι φυλακισμένοι είναι άνθρωποι.

Στό πειθαρχείο που βρισκόμουνα ήταν αδύνατο νά επιχειρήσουμε κάτι σοβαρό. Μπορεί κανείς νά εξεγερθεί όταν είναι μόνος του αλλά όχι καί νά προκαλέσει ολόκληρη εξέγερση.

'Ημουνα μέσα στό κελί μου όταν ακούστηκαν κάτι ουρλιαχτά απ' τή δεύτερη ακτίνα. Τά παιδιά είχαν εξεγερθεί. Απ' τό παράθυρό μου είπα στούς κρατούμενους που βρίσκονταν στήν αυλή ν' ανέβουν στίς στέγες γιά νά υποστηρίξουν τή δεύτερη ακτίνα καί πάνω απ' όλα νά έρθουν νά μάς ανοίξουν γιά νά πάρουμε κι εμείς μέρος στήν εξέγερση. Εγώ προσπαθούσα νά σπάσω τήν πόρτα μου. Αλλά δέν τά κατάφερα. Οι φύλακες είχαν ήδη τρέξει στίς θέσεις τους... 'Ολ' αυτά έγιναν μέσα σέ 3 λεπτά. Στή δεύτερη ακτίνα γινόταν μάχη. Προσπαθούσα ακόμα νά σπάσω τήν πόρτα μου όταν ξαφνικά άνοιξε. Απέξω μέ περίμεναν καμιά τριανταριά ένοπλοι φρουροί, κρατώντας τά όπλα στό χέρι έτοιμοι νά χτυπήσουν καί 10 φύλακες. Ο αρχιφύλακας μού φώναξε:

"Βγές έξω, Μεσρίν."

Χαμογελώντας καί κοιτάζοντας μέ ειρωνικό ύφος τό στρατό που βρισκόταν μπροστά μου τού απάντησα:

"Νομίζω πως δέν έχω άλλη εκλογή.

— Ακριβώς... Βγές έξω."

Τή στιγμή που έβγαινα απ' τό κελί μου είδα τό διευθυντή καί μού ήρθε νά τού χυμήξω. Αλλά κρύφτηκε πίσω απ' τά κάγκελα κι οι φύλακες μέ πήραν γιά νά μέ πάνε στήν απομόνωση, συνοδευόμενοι απ' τούς ένοπλους φρουρούς. Δέν μέ χτύπησαν. Αλλά ήξερα πολύ καλά ότι ήθελαν πολύ νά τό κάνουν. Βρισκόμασταν στά τέλη Ιούλη 1974.

Μ' έκλεισαν σ' ένα κελί. 3 ώρες αργότερα, ήρθε νά μέ πάρει η άμεση επέμβαση τής χωροφυλακής. Μ' ανέβασαν σ' ένα φορτηγάκι καί καθώς δέν είχαν αλυσίδες γιά νά μού δέσουν τά πόδια, μού πέρασαν χειροπέδες. Η αυλή τής φυλακής ήταν γεμάτη μπάτσους μέ στολή. Πολλοί απ' αυτούς είχαν περικυκλώσει τό φορτηγάκι. Δέν μπορούσα νά κουνήσω καθόλου. Εκείνη τή στιγμή βρήκε τήν ευκαιρία ένας μπάτσος γιά νά μέ προκαλέσει μού είπε:

"Θά 'πρεπε νά σάς καθαρίσουμε όλους, παλιόσκυλα. 'Αν ήταν στό χέρι μου θά σού φύτευα μιά σφαίρα στό κεφάλι, παλιοπούστη!"

Αυτές ακριβώς ήταν οι μέθοδοι τών μπάτσων μέ στολή. Αντί νά μέ τσαντίσει αυτός ο παλιάτσος μέ διασκέδαζε καί τού απάντησα ψύχραιμα:

"'Ακου δώ, μπάτσε... Τίς σφαίρες τίς ρίχνει κανείς δέν τίς υπόσχεται. Μέ τή μούρη που έχεις θά 'πρεπε νά φοράς περούκα κι όχι νά κρατάς όπλο... 'Αν θελήσεις νά δουλέψεις μαζί μου θά σέ στείλω νά κάνεις πεζοδρόμιο στή λεωφόρο Μπαρμπές... Τέτοια πουστάρα που είσαι θά 'βγαζες λεφτά

μὲ ουρὰ απ' τοὺς αραπάδες."

Ἔγινε ἐξάλλος, αλλὰ οι φύλακες που ἦταν μπροστὰ κι οι χωροφύλακες τῆς συνοδείας μου διασκέδαζαν φοβερά. Πήγε νὰ μοὺ ριχτεί αλλὰ ο επικεφαλῆς τῆς συνοδείας μου τὸν διέταξε ν' απομακρυνθεί.

Μὲ πήγαν στὶς φυλακὲς τοὺ Φλερύ-Μεροζί. Εκεί, μ' ἐβαλαν σὲ μιὰ κλούβα. Μέσα υπῆρχαν ἤδη 15 ἀντρες που είχαν πρωτοστατήσει στὴν εξέγερση τοὺ Κλαιρβὼ. Μόλις είχαν βγεί ὁλοι τους απ' τὴν απομόνωση. Μὰς πήγαιναν στὶς εγκληματικὲς φυλακὲς τῆς Μέντ. Πολλοί απ' αυτοὺς είχαν ακόμα σημάδια απ' τὰ χτυπήματα. Ἔπρεπε νὰ κάνουμε 15 ὧρες ταξίδι μέσα σὲ μιὰ κλούβα δεμένοι χειροπόδαρα, 4-4, σ' ένα κλουβὶ 1Χ1. Σὰ νὰ ἤμασταν ζῶα, ὁπως τὸν καιρὸ τῆς Γκεστάπο, στὸ ὄνομα τῆς ἀμεμπτης κοινωνίας... Ἄνθρωποι που τοὺς μεταχειρίζονται σὰν τὰ κτήνη, ἄνθρωποι ζαλισμένοι απ' τὸ κούνημα τοὺ αυτοκινήτου κι απ' τὴ μυρωδιὰ τῆς βενζίνης που ξερνοὺσαν πάνω τους μὴν ἐχοντας ποὺ αλλοὺ νὰ ξεράσουν... Δὲν μπορεί κανεὶς νὰ περιμένει από ἕναν ἄνθρωπο που τὸν ἐχουν μεταχειριστεί ἔτσι νὰ σεβαστεί μιὰ μέρα τὴν κοινωνία. Κάτι τέτοιες στιγμὲς δὲν τὶς ξεχνάει κανεὶς ποτέ. Δὲν πρέπει λοιπὸν ν' απορούμε ὁταν μερικοὶ ἄνθρωποι αντιδροὺν σὰν κτήνη αφοὺ τοὺς ἐχουν φερθεί σὰν νὰ είναι τέτοιοι. 4 ἄνθρωποι που ξερνάνε πάνω τους κλεισμένοι σ' ένα κλουβὶ 1Χ1: ἔτσι ξεκαθαρίζει η κοινωνία τοὺς λογαριασμοὺς της στ' ὄνομα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν νόμων της. Αλλὰ αυτὴ τὴν πλευρὰ... τὴν κρύβουν.

Ὅσο ἤμασταν στὴν κλούβα συμφωνήσαμε ν' αρχίσουμε απεργία πείνας μόλις θὰ φτάναμε... Ο καθένας μας ἦταν ελεύθερος νὰ τὴ διακόψει ὁποτε ἤθελε. Ὅλοι τους ἦταν καταδικασμένοι σὲ μακρόχρονες ποινές. Εγὼ ἤμουνα ο μόνος προφυλακισμένος. Τὸ νὰ μὲ στείλουν σὲ μιὰ εγκληματική φυλακὴ καὶ νὰ μὲ απομακρύνουν απ' τοὺς δικηγόρους μου ἦταν παράνομο κι αυθαίρετο. Μοὺ στερούσαν τὸ δικαίωμά μου νὰ υπερασπίσω τὸν εαυτό μου, αλλὰ ἤμουνα βέβαιος πως δὲν θ' αργούσα νὰ ξαναγυρίσω στὸ Παρίσι. Ἤξερα ὁτι μπορούσα νὰ βασίζομαι στὴν ικανότητα τῆς δικηγόρου μου, τῆς Μαίτρ Ζενεβιέβ Αΐς, που υπερασπιζόταν πάντα τὰ συμφέροντά μου σύμφωνα μὲ τὸ νόμο.

Τὰ παιδιὰ απ' τὸ Κλαιρβὼ μοὺ διηγήθηκαν ὁλα ὁσα είχαν γίνει κατὰ τὴν εξέγερσή τους. Οι φρουροὶ τῶν φυλακῶν είχαν επιτεθεί τὸ πρωὶ αφοὺ πρῶτα τοὺς είχαν αφήσει νὰ τὰ κάνουν ὁλα λίμπα τὴ νύχτα. Απὸ ένα ελικόπτερο τοὺς είχαν ρίξει ένα είδος δακρυγόνου βόμβας γιὰ νὰ τοὺς αναγκάσουν νὰ κατεβοὺν απ' τὶς στέγες. Απ' ὁτι έλεγαν, η βόμβα είχε πέσει πάνω σ' έναν κρατούμενο, τὸν βρήκε κατάστηθα κι αυτὸς έπεσε νεκρὸς μέσα στὴν αυλή. Οι φρουροὶ επιτέθηκαν μὲ χειροβομβίδες καὶ μὲ ὁπλα καὶ,πάντα κατὰ τὰ λεγόμενά τους, ένας ἄλλος κρατούμενος δέχτηκε κι αυτὸς μιὰ χειροβομβίδα στὸ πρόσωπο κι έπεσε νεκρός. Ὅσο γιὰ τὶς εφημερίδες, αυτὲς υποστήριζαν ὁτι 2 κακοποιοὶ είχαν σκοτωθεί σὲ κάποιο ξεκαθάρισμα λογαριασμῶν τοὺ υπόκοσμου. Εγὼ μιὰ καὶ δὲν ἤμουνα παρών, προτιμούσα νὰ μὴν εκφέρω γνώμη γιὰ ὁλ' αυτὰ, αλλὰ καὶ πάλι δὲν απορούσα μ' ὁτι είχε συμβεί... Οι δυνάμεις τῆς τάξης ἐχουν πάντα τὸ δικαίωμα νὰ σκοτώνουν στ' ὄνομα τοὺ νόμου ὁταν πρόκειται γιὰ φυλακισμένους... Καί, σ' ὁλο αυτὸ τὸ διάστημα, κάποια εφημερίδα μιλοὺσε γιὰ φυλακὲς πρώτης τάξεως κι εγκωμίαζε τὴ σφαγὴ τῶν φυλακισμένων απ' τὶς δυνάμεις τῆς τάξης.

Ο πρόεδρος τής Δημοκρατίας μάς έκανε νά ελπίζουμε σέ κάποια αλλαγή δηλώνοντας:

"Η φυλακή είναι αρκετή από μόνη της καί δέν πρέπει νά προσθέτουμε κι άλλες ποινές."

Δέν είχες παρά νά φυλακιστείς στή Μέντ γιά νά καταλάβεις πόσο μικρή αξία είχε μιά τέτοια δήλωση. Κάθε κρατούμενος εκεί μέσα ήταν εντελώς απομονωμένος κι η πειθαρχία ήταν σιδερένια. Απαγορευόταν νά μιλάμε. Μιά ώρα τή μέρα κάναμε περίπατο σέ μιά μικρή αυλή που είχε κάγκελα κι από πάνω, ο καθένας μόνος του, γιατί απαγορευόταν ακόμα κι εκεί νά μιλάμε. Τό νά καταδικάζει κανείς έναν άνθρωπο στήν απόλυτη σιωπή, είναι σάν νά ζητάει τήν πνευματική του εξόντωση, σάν νά τόν σπρώχνει στήν αυτοκτονία. Στά κελιά μας απαγορευόταν νά ξαπλώνουμε στά κρεβάτια μας στή διάρκεια τής μέρας. Γιά νά τρώμε είχαμε στή διάθεσή μας μόνο ένα κουτάλι, ούτε μαχαίρι, ούτε πηρούνι. Έτσι, όποιος ήθελε νά φάει, έπιανε τό κρέας μέ τά χέρια του καί τό τραβούσε γιά νά κόψει ένα κομμάτι. Όλες αυτές οι λεπτομέρειες είναι που συνθέτουν τό χαρακτήρα μιάς φυλακής. Ο άνθρωπος νιώθει πως έχει αποκτηνωθεί. Άν δέν δεχτεί αυτή τήν κατάσταση κι εξεγερθεί, έρχεται η τιμωρία: καί στ' όνομά της επιτρέπεται κάθε αυθαιρεσία.

Παρά τήν απεργία πείνας που κάναμε μάς αγνοούσαν καί 2 φορές τή μέρα μάς έβαζαν τό φαγητό κάτω απ' τή μύτη μας. Τό φαγητό ήταν αρκετά καλό. Όποιος όμως είχε περάσει 2-3 χρόνια κάτω από τέτοιες συνθήκες, άφηνε οπωσδήποτε εκεί μέσα ένα κομμάτι τού εαυτού του.

Μετά από 9 μέρες μέ ξαναπήγαν στό Παρίσι. Είχα χάσει 7 κιλά, αλλά τό μόνο που σκεφτόμουνα ήταν τά "παιδιά" τού Κλαιρβώ που κινδύνευαν νά μείνουν πολύ καιρό κάτω απ' αυτές τίς απαράδεκτες συνθήκες μόνο καί μόνο γιατί είχαν τό θάρρος νά μήν υποκύψουν στίς αυθαιρεσίες τής διεύθυνσης.

Μέ ξαναπήγαν στή Σαντέ. Σ' όλο τό ταξίδι μέ συνόδευαν μοτοσυκλετιστές τής αστυνομίας καί ΜΑΤ μέ οπλοπολυβόλα καί χειροβομβίδες. Η όλη ιστορία είχε καί τήν κωμική της πλευρά. Ένας μόνο άνθρωπος καί μάλιστα αλυσοδεμένος δέν δικαιολογούσε μιά τέτοια κινητοποίηση.

Μόλις έφτασα στή φυλακή, μ' έκλεισαν στήν απομόνωση. Ο αρχιφύλακας μού είπε πως είχε πάρει εντολή γιά "πλήρη απομόνωση". Ήμουνα πολύ κουρασμένος γιά νά συζητήσω τό θέμα. Τό ανέβαλα γιά τό άλλο πρωί.

Ο διευθυντής ήρθε νά μέ δεί μαζί μέ τούς βοηθούς του.

"Βλέπεις, Μεσρίν, είμαστε υποχρεωμένοι νά σέ απομονώσουμε. Αλλ' αυτά τά μέτρα είναι προσωρινά, γιατί αυτή τή φορά τό μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα θά μπεί επιτέλους σ' εφαρμογή. Θά φτιάξουμε ένα τμήμα υψηλής ασφαλείας χωρίζοντας τήν απομόνωση στά δύο... Μετά, θά φέρουμε κι άλλους κρατούμενους. Αυτή η κατάσταση είναι προσωρινή..."

Καί στή συνέχεια απάγγειλε ένα κατεβατό υποσχέσεις καί ψεύτικα σχέδια. Ίσως καί νά τά πίστευε πραγματικά. Ή μήπως προσπαθούσε νά μού κλείσει τά μάτια; Γιατί δέν αντέδρασα καί τόσο ήρεμα.

Μ' άφησαν στήν απομόνωση κάμποσους μήνες. Δέν μπορούσα νά δώ ούτε κάν τήν αυλή. Σάν μοναδικό παράθυρο είχα κάτι θαμπά τζάμια κλεισμένα γύρω-γύρω μέ σίδερο. Δέν υπήρχε καμιά πιθανότητα νά τ' ανοίξω. Μού στερούσαν τόν ήλιο, μού στερούσαν τό φώς τής μέρας, μού στερούσαν κά-

ποια παρέα τήν ώρα τού περίπατου. Ναί, ο πρόεδρος τής Δημοκρατίας είχε δίκιο, η φυλακή ήταν αρκετή από μόνη της...

Συνήθως έβγαινα μόνος μου γιά περίπατο σέ μιά μικροσκοπική αυλή. Μερικές φορές οι κρατούμενοι τού νοσοκομείου τών φυλακών έβγαιναν στή διπλανή αυλή. Έτσι γνώρισα τόν Ζάν-Σάρλ Βιλοκέ. Μού διηγήθηκε τήν ιστορία του. Οι μπάτσοι τού είχαν ρίξει 6 σφαίρες στήν πλάτη γιά νά τόν εξουδετερώσουν. Όταν έπεσε κάτω τόν χτύπησαν στά μούτρα μέ τόν υποκόπανο ενός όπλου γιά νά τόν αποτελειώσουν. Αλλά ο "Τσάρλυ" διέθετε εξαιρετική φυσική αντοχή. Τόν είχαν στό νοσοκομείο υπό παρακολούθηση. 6 σφαίρες στό ψαχνό κι ήταν ακόμα ζωντανός! Μέ τέτοια τύχη που είχε μπορούσε νά ελπίζει κανείς τά πάντα. Σιγά-σιγά τόν συμπάθησα κι αρχίσαμε νά μιλάμε μόνο γιά ένα πράγμα: τήν απόδραση! Ένα χρόνο αργότερα, θά πραγματοποιούσε μιά απ' τίς πιό θεαματικές αποδράσεις.

Βρισκόμουνα σέ συνεχή επαφή μέ τόν Καναδά. Η Τζόυς μού έγραφε ότι μ' αγαπούσε. Ήταν πρόθυμη νά κάνει οποιαδήποτε θυσία γιά νά ξαναβρώ τήν ελευθερία μου. Μόνο οι καναδοί φίλοι μου μπορούσαν νά επιχειρήσουν μιά επίθεση σέ στύλ κομμάντος γιά νά μέ βγάλουν απ' τή φυλακή. Κάτι τέτοιο δέν ήταν συνηθισμένο στή Γαλλία. Οι καναδοί όμως ήταν εξπέρ κι άν μάλιστα επικεφαλής τους ήταν ο φίλος μου ο Ζάν-Πώλ Μερσιέ... Ήταν φυλακισμένος σέ μιά ειδική πτέρυγα τών φυλακών τού Σαίν-Βενσάν-ντέ-Πώλ, κοντά στό Μόντρεαλ. Μετά τήν απόδρασή μας απ' τήν Ειδική Σωφρονιστική Μονάδα καί τή σύλληψή του, είχε δικαστεί καί καταδικαστεί 2 φορές σέ ισόβια, κι επιπλέον σέ 270 χρόνια φυλακή, γιά διάφορα άλλα αδικήματα που τόν κατηγορούσαν. Η Λιζόν είχε καταδικαστεί σέ 10 χρόνια φυλακή σά συνένοχος.

Ο Ζάν-Πώλ μού έστειλε μέσω κοινών γνωστών, τό σχέδιο τής απόδρασής του. Γιά νά πραγματοποιηθεί όμως έπρεπε νά δεχτεί η Τζόυς νά μπάσει όπλα στή φυλακή. Μού έλεγε πως ήταν μαζί μ' άλλους φίλους, όπως ο Πιέρ Βενσάν κι ο Έντγκαρ Ρουσσέλ που ήταν μαζί μου στήν Ειδική Σωφρονιστική Μονάδα. Μαζί του ήταν κι ένας άλλος γνωστός μου, ένας απ' τούς πιό αδίστακτους φονιάδες τού Καναδά: ο Ρισάρ Μπλάς. Ο Ζάν-Πώλ μού υποσχέθηκε ότι, άν τά κατάφερνε καί αφού χτυπούσε πρώτα μερικές τράπεζες, θά ερχόταν στό Παρίσι μαζί μέ κάμποσους κολλητούς γιά νά μέ βοηθήσει. Εγώ βέβαια ήξερα ότι μέ τέτοιους άντρες καί μέ τά σχέδιά μου ήταν σά νά ήμουνα κιόλας ελεύθερος.

Η Τζόυς ήξερε ότι δέν θά κέρδιζε τίποτα. Αλλά είχε κάποιο χρέος απέναντί μου, κι απέναντι στό φίλο μου. Ο Ζάν-Πώλ πήρε τή συγκατάθεσή μου.

Στίς 23 Οκτώβρη 1974, η Τζόυς παρουσιάστηκε στό επισκεπτήριο τής φυλακής. Είχε πάρει άδεια νά επισκέπτεται τόν Ζάν-Πώλ χρησιμοποιώντας ψεύτικο όνομα. Μαζί της ήταν καί μιά άλλη γυναίκα, η Καρόλ Μορώ, φίλη τού Πιέρ Βενσάν. Ο Ρισάρ Μπλάς, ο Έντγκαρ Ρουσσέλ κι ο Ρομπέρ Φραπιέ είχαν καλέσει κάποιο συγγενή τους γιά νά βρίσκονται κι αυτοί στήν αίθουσα ταυτόχρονα μέ τούς 2 φίλους μου. Τούς επιτηρούσαν αρκετοί φύλακες. Μέσα στήν τσάντα τής Τζόυς υπήρχαν 2 ρεβόλβερ... Στό πάρκινγκ τής φυλακής περίμενε ένα αυτοκίνητο μέ αναμμένη τή μηχανή. Όλα έγιναν πολύ γρήγορα. Ο Ζάν-Πώλ κι ο Πιέρ έσπασαν τό διαχωριστικό τζάμι τού επισκεπτήριου. Τό άνοιγμα ήταν αρκετά μεγάλο ώστε νά χωρέσουν τά 2 όπλα. Τήν

ίδια ώρα ο Ρισάρ, ο Έντγκαρ κι ο Ρομπέρ όρμησαν πάνω στούς φύλακες για νά τούς εξουδετερώσουν. Η Τζόυς πάσαρε τά 2 ρεβόλβερ στούς φίλους μου κι άρχισαν νά τρέχουν κι οι 5 πρός τό διάδρομο που έβγαζε στήν είσοδο τών επισκεπτών. Οι φύλακες, βλέποντάς τους μέ τά πιστόλια στά χέρια, πανικοβλήθηκαν καί μολονότι ήταν οπλισμένοι, προτίμησαν ν' ανοίξουν τίς πόρτες. Ο Ζάν-Πώλ πυροβόλησε πρός τό μέρος τους γιά νά τούς φοβίσει περισσότερο.

Χτύπησε γενικός συναγερμός. Μόλις έφτασαν έξω δέχτηκαν τά πυρά τών πυργίσκων, αλλά κατάφεραν νά χωθούν έγκαιρα στ' αυτοκίνητο που τούς περίμενε. Γι' άλλη μιά φορά είχε κερδίσει η αποφασιστικότητα. 5 αγρίμια είχαν ξαναβρεί τήν ελευθερία τους, 5 πραγματικοί άντρες. Η Τζόυς κι η Καρόλ είχαν θυσιαστεί. Γιά κείνες, κάθε απόδραση ήταν αδύνατη. Ήξεραν πως θά τίς έπιαναν μέσα στήν αίθουσα επισκέψεων, αλλά είχαν δεχτεί νά θυσιάσουν τήν ελευθερία τους. Η Τζόυς τό είχε κάνει γιά μένα, η Καρόλ γιά τόν Πιέρ.

Τίς συνέλαβαν καί τίς 2 αμέσως καί τίς πήγαν στήν Ασφάλεια τού Κεμπέκ γιά ανάκριση. Δέν είπαν απολύτως τίποτα. Παρόλο τό ανθρωποκυνηγητό που εξαπολύθηκε σ' όλο τό Κεμπέκ, δέν βρέθηκε κανένα ίχνος τών φυγάδων.

Στίς 31 Οκτώβρη 1974, ο Ζάν-Πώλ, μαζί μέ τόν Βενσάν καί τόν Φραπιέ, λήστεψαν μιά τράπεζα μεταξύ τών οδών Πίου 9ου καί Ζάν-Ταλόν, στό Β.Α. Μόντρεαλ. Ήταν 11.20' τό πρωί. Μετά από κάποια πληροφορία, οι άντρες τής δίωξης μ' επικεφαλής τόν ντετέκτιβ Ζάκ Μπουακλαίρ, τήν έστησαν απέναντι απ' τή Βασιλική Τράπεζα, στό Νο 4.286 τής οδού Ζάν-Ταλόν. Τή στιγμή που οι 4 άντρες έβγαιναν απ' τήν τράπεζα, αφού είχαν αδειάσει όλα τά ταμεία, η αστυνομία τούς φώναξε τό μοιραίο: "Παραδοθείτε, αστυνομία!"... κι αμέσως άρχισε τό πιστολίδι χωρίς νά ξέρουν ποιός έριξε πρώτος. Ο Ζάν-Πώλ πυροβολούσε τ' αυτοκίνητα τής αστυνομίας γιά νά καλύψει τούς φίλους του που έφευγαν. Μιά σφαίρα τόν είχε βρεί στό μπράτσο. Μετά όμως από τρελό τρέξιμο κάτω από μιά βροχή σφαίρες, κατάφεραν νά φτάσουν όλοι στ' αυτοκίνητο που τούς περίμενε. Τή στιγμή που ξεκινούσαν τ' αυτοκίνητο δέχθηκε μιά ριπή κι οι σφαίρες κατάστρεψαν τό σύστημα ελέγχου, οπότε ήταν αδύνατο ν' αλλάξουν πιά πορεία. Καθώς είχε αναπτύξει ταχύτητα, μή μπορώντας νά στρίψει ούτε δεξιά ούτε αριστερά, τό αυτοκίνητο έπεσε πάνω σ' έναν τηλεφωνικό θάλαμο καί σέ 2 παρκαρισμένα αμάξια. Μήν μπορώντας νά συνεχίσουν, ο Ζάν-Πώλ κι οι φίλοι του έτρεξαν νά χωθούν στό κατάστημα Χάντυ Στόρ. Ο Φραπιέ προσπάθησε νά φτάσει στό κατάστημα Μιράκλ Μάρτ που βρισκόταν δεξιά, ενώ ο Βενσάν έτρεχε ακόμα κάτω απ' τίς σφαίρες ανάμεσα στά παρκαρισμένα αυτοκίνητα. Ο Ζάν-Πώλ συνέχισε νά πυροβολεί γιά ν' ανοίξει πέρασμα μέσα απ' τό πλήθος τών μπάτσων. Ένας απ' αυτούς, ξαπλωμένος μπρούμυτα, σημάδεψε τόν Ζάν-Πώλ. Μιά σφαίρα τόν βρήκε στό κεφάλι. Έπεσε κάτω νεκρός. 30 μέτρα πιό πέρα, ένας μπάτσος προσπάθησε νά κλείσει τό δρόμο στόν Φραπιέ, αλλά έχασε τήν ισορροπία του κι έπεσε κάτω ανάσκελα. Ο Φραπιέ τόν σημάδεψε μέ τό πιστόλι στό κεφάλι καί πάτησε πολλές φορές τή σκανδάλη, αλλά τό όπλο είχε αδειάσει. Μέ τή σειρά του δέχτηκε κι ο Φραπιέ μιά σφαίρα στό λαιμό καί 2 στό στομάχι κι έπεσε κάτω ενώ ένα περιπολικό ερχόταν νά τού κλείσει τό

δρόμο. Ο Βενσάν κατάφερε νά ξεφύγει. Είχαν ριχθεί πάνω από 200 σφαίρες γιά νά τά καταφέρει. Ο φίλος μου είχε σκοτωθεί μέ τό πιστόλι στό χέρι κι ό-ταν έμαθα τά νέα, παρόλο που πόνεσα πολύ, ήξερα πως κι εκείνος όπως κι εγώ είχε κάνει τήν επιλογή του. Κι είχε πληρώσει γι' αυτό.

Η Τζόυς πέρασε από δίκη. Ο δικηγόρος μου, ο μαίτρ Ρεημόν Νταούστ, κατάφερε νά τής ρίξουν 23 μόνο μήνες φυλακή. Μέ τήν πράξη της, είχε τουλάχιστον επιτρέψει στόν Ζάν-Πώλ νά πεθάνει ελεύθερος. Δέν είχε τίποτα νά χάσει κι ήταν καλύτερα έτσι παρά νά αργοπεθαίνει μέσα στά βρωμερά κελιά τής Πτέρυγας Υψηλής Ασφαλείας τών φυλακών τού Σαίν-Βενσάν-ντέ-Πώλ.

Μέ τό θάνατο τού φίλου μου όλα μου τά σχέδια είχαν ναυαγήσει. Ο Ρισάρ Μπλάς είχε νά κανονίσει κάτι δικούς του λογαριασμούς στό Μόντρεαλ. Μέ τή βοήθεια τού Ρουσσέλ εκτέλεσε 2 παλιούς του φίλους που τόν είχαν προδώσει. Μπούκαρε στό μπάρ Γαργαντούας μ' ένα ρεβόλβερ σέ κάθε χέρι καί τούς φύτεψε από 3 σφαίρες στό κεφάλι, μπροστά σ' όλους τούς θαμώνες. Ο Μπλάς όμως ήταν ο φόβος κι ο τρόμος τού Μόντρεαλ καί κανένας δέν τόλμησε νά καταθέσει πως αυτός ήταν ο δολοφόνος. Οι συνθήκες κάτω απ' τίς οποίες είχε κρατηθεί όπως άλλωστε κι εγώ ο ίδιος, στήν Ειδική Σωφρονιστική Μονάδα, τόν είχαν κάνει θηρίο ανήμερο. Κι όμως, εγώ που τόν είχα ζήσει, ήξερα ότι ο Ρισάρ ήταν ευαίσθητος καί συναισθηματικός. Η φυλακή είχε σκοτώσει κάτι μέσα του. Από τότε που είχα δραπετεύσει στό Κεμπέκ, αγωνιζόμουνα γιά τή βελτίωση τών συνθηκών στίς φυλακές. Άν κι η Ειδική Σωφρονιστική Μονάδα είχε κλείσει χάρη στό σάλο που είχα προκαλέσει, είχε αντικατασταθεί μέ κάτι ακόμα χειρότερο. Ο Ρισάρ Μπλάς ήταν ελεύθερος... Έγραψε μιά ανοιχτή επιστολή στό Γενικό Εισαγγελέα τού Καναδά, τόν κ. Ουώρεν Ώλμοντ, καί τόν καλούσε νά επιτρέψει στούς δημοσιογράφους νά επισκεφτούν αυτό τό εργοστάσιο κατασκευής εγκληματιών, δηλαδή, τήν "Ειδική Πτέρυγα 1" τών φυλακών Σαίν-Βενσάν-ντέ-Πώλ. Άν δέν γινόταν τίποτα, άν ο λαός δέν δεχόταν νά βελτιωθούν οι συνθήκες στίς φυλακές καί γινόταν συνένοχος τών αρχών, ο Μπλάς προειδοποιούσε ότι τό Μόντρεαλ θά πνιγόταν στό αίμα. Ο Γενικός Εισαγγελέας δέν έδωσε καμιά σημασία στή διαμαρτυρία τού Μπλάς... καί χύθηκε αίμα όσο δέν είχε χυθεί ποτέ σ' εκείνη τή μεγαλούπολη. Ο Μπλάς ξαναπήγε στόν Γαργαντούα μαζί μ' ένα φίλο του. Τούς έπιασε όλους, άφησε όσους ήξερε καί τούς άλλους τούς έκλεισε στό υπόγειο. Ο ιδιοκτήτης τού Γαργαντούα ήταν πρώην μπάτσος. Ο Μπλάς τού φύτεψε μιά σφαίρα στήν καρδιά. Κι ύστερα, εκδικούμενος γιά τό κακό που τού είχε κάνει η κοινωνία, διέπραξε τό φρικτότερο έγκλημα στήν ιστορία τού Μόντρεαλ. Κατάβρεξε μέ βενζίνη τό υπόγειο κι έβαλε φωτιά. Έστειλε έτσι εν ψυχρώ 13 άτομα στό θάνατο, μαζί μέ τόν τέως μπάτσο. Ο Μπλάς είχε σκοτώσει 13 ανθρώπους, απαντώντας στή σιωπή τού Γενικού Εισαγγελέα τού Καναδά.

Όλος ο Καναδάς ανατρίχιασε μ' αυτή τήν πράξη καί προσπάθησε νά καταλάβει πώς ένας άνθρωπος μπόρεσε νά φτάσει σ' αυτό τό σημείο. Οι δημοσιογράφοι επισκέφτηκαν επιτέλους τήν "Ειδική Πτέρυγα 1" καί κατάλαβαν ότι η φυλάκιση ανθρώπων κάτω από τέτοιες συνθήκες ή τούς οδηγούσε στήν αυτοκτονία ή τούς έκανε τρελούς εγκληματίες... Τό τίμημα τό είχαν πληρώσει 13 αθώοι... Ο Ρουσσέλ δέν είχε πάρει μέρος σ' αυτή τή σφαγή, ήμουνα σίγουρος... Μετά από λίγο καιρό, αγαγκάστηκε νά παραδοθεί στήν α-

στυνομία που τόν είχε περικυκλώσει.

Στίς 24 Γενάρη 1975, οι μπάτσοι μ' επικεφαλής τόν ντετέκτιβ Αλμπέρ Λιζασέκ, περικύκλωσαν τή νύχτα ένα σπίτι στό Βάλ Νταβίντ, στήν ορεινή περιοχή τού Αγίου Λαβρεντίου, 30 χλμ. έξω απ' τό Μόντρεαλ. Έσπασαν τήν πόρτα κι όρμησαν μέσα. Ο Μπλάς κοιμόταν μέ μιά απ' τίς πολλές του γκόμενες. Όταν ακούστηκε τό "Αστυνομία, παραδοθείτε", εκείνη πήδηξε απ' τό κρεβάτι κι έτρεξε σ' ένα άλλο δωμάτιο. Οι μπάτσοι όρμησαν πρός τό δωμάτιο τού Ρισάρ. Μόλις που πρόλαβε νά φορέσει ένα παντελόνι. Ήταν αδύνατο νά ξεφύγει. Ο Ρισάρ φώναξε: "Ο.Κ., παραδίνομαι". Οι αστυνομικοί στάθηκαν μπροστά στήν πόρτα τού δωματίου του καί τόν γάζωσαν μέ τά οπλοπολυβόλα τους... Ο Μπλάς πέθανε μέ 27 σφαίρες στό κορμί· τά τελευταία λόγια που είπε στούς αστυνομικούς ήταν *"mes hosties"* (παλιοπούστηδες)... Η αστυνομία τόν είχε εκτελέσει... Δέν ξαναπιάνουν ποτέ ζωντανό ένα θηρίο που σκότωσε 13 ανθρώπους... Ένας απ' τούς πιό άγριους φονιάδες τού Καναδά είχε πεθάνει όπως είχε ζήσει...: μέσα στή βία.

Η Ιντερπόλ που είχε ειδοποιήσει τίς γαλλικές αρχές γιά τήν απόδραση τών φίλων μου, μπορούσε επιτέλους ν' αναπνεύσει... Οι 4 δέν ήταν σέ θέση νά μέ βοηθήσουν, οι 2 ήταν νεκροί... Μόνο ο Πιέρ Βενσάν ήταν ακόμα ελεύθερος. Θά τόν ξανάπιαναν ένα χρόνο αργότερα.

Οι συνθήκες στή Σαντέ είχαν βελτιωθεί. Κάθε Σαββατοκύριακο, μπορούσα νά βλέπω τηλεόραση αντί τού σινεμά που έβλεπαν οι άλλοι κρατούμενοι. Μέ είχαν βάλει σ' ένα κελί μέ παράθυρα κι είχαν φτιάξει επισκεπτήρια δικηγόρων στό τμήμα απομόνωσης. Μέ λίγα λόγια είχαν χτίσει μιά φυλακή μέσα στή φυλακή. Δέν είχα κανένα πρόβλημα μέ τούς φύλακές μου που είχαν επιλεγεί ανάμεσα στούς καλύτερους. Γενικά, είχα νά κάνω μέ σωστούς, εντάξει τύπους, που έκαναν τά πάντα γιά νά γίνει πιό ευχάριστη η διαμονή μου στήν απομόνωση. Εγώ πάλι δέν τούς προκαλούσα γιατί δέν είχα τίποτα νά τούς προσάψω, ούτε ήθελα νά πουλήσω μαγκιά.

Ο ανακριτής επέτρεψε επιτέλους στή Ζανού νά μ' επισκέπτεται μιά φορά τό μήνα.

Τήν έφεραν μέ γερή συνοδεία απ' τό Φλερύ-Μεροζί.

Καθίσαμε ο ένας απέναντι στόν άλλο, μέ τό άθραυστο τζάμι ανάμεσά μας καί κοιταζόμασταν στά μάτια ρωτώντας ο ένας τόν άλλο σιωπηλά... Μείναμε έτσι πάνω από ένα λεπτό χωρίς νά πούμε λέξη. Μετά, γιά νά κρύψω τή συγκίνησή μου, έσπασα τή σιωπή προσπαθώντας νά δώσω εύθυμο τόνο στή φωνή μου:

"Ναί, παλιοαλητάκι... Άργησες 27 μήνες... έναν αιώνα.

— Καλημέρα, άγγελέ μου... Εσύ άργησες... γιά μένα."

Από τότε που είχα δραπετεύσει απ' τήν Ειδική Σωφρονιστική Μονάδα, δέν τήν είχα ξαναδεί. Δέν είχε αλλάξει, μπορούσα όμως νά δώ πάνω της όλα τά βάσανα που είχε περάσει. Τά μαλλιά της που είχαν αρχίσει ν' ασπρίζουν, μαρτυρούσαν τά χρόνια που είχε μείνει στή φυλακή. Ήταν μέσα πεντέμισι ολόκληρα χρόνια. Ο ανακριτής αρνιόταν νά τήν αφήσει προσωρινά ελεύθερη. Κι όμως, γιατί τήν κατηγορούσαν; ... Μόνο γιά τή ληστεία τού βιομήχανου στό Σαμονί, γιά μιά ιστορία πρίν από 8 χρόνια. Δέν μπορούσαν κάν νά επικαλεστούν τό ότι άν τήν άφηναν ελεύθερη θά τρομοκρατούσε τό μάρτυρα, α-

φού ο βιομήχανος είχε πεθάνει από φυσικό θάνατο εδώ καί πάνω από 10 μήνες. Η δικαιοσύνη τήν είχε βάλει προκαταβολικά στή φυλακή εν όψει κάποιας ενδεχόμενης καταδίκης... Στήν πραγματικότητα, πλήρωνε γιά χάρη μου..., γιατί μ' αγαπούσε. Αντίθετα, εκείνος που μέ είχε καρφώσει στούς μπάτσους, ο Πιέρ Βερεντέν, μετά από 1 χρόνο φυλακή είχε αφεθεί προσωρινά ελεύθερος, σάν ανταμοιβή γιά τήν προδοσία του. Εκείνος που μού είχε νοικιάσει τό διαμέρισμα είχε επίσης φυλακιστεί καί μετά αφεθεί προσωρινά ελεύθερος, αλλά είχε κρεμαστεί στό γκαράζ του 3 μέρες μετά τήν αποφυλάκισή του... Ίσως νά ένιωθε τύψεις επειδή δέν φέρθηκε καλά μπροστά στούς μπάτσους. Ο ανακριτής μπορεί νά έλπιζε ότι τό ίδιο θάκανε κι ο Βερεντέν. Αυτόν όμως τόν ήθελα γιά πάρτη μου... Θά πρέπει νά είχε τή φήμη τού ατρόμητου. Στό μεταξύ, ζούσε σάν φυγάς μ' ένα μόνιμο φόβο... Κάθε γυναίκα που γνώριζε θά μπορούσε νά είναι μιά παγίδα που θά τόν οδηγούσε στόν τόπο τής εκτέλεσής του, κάθε καινούργιος φίλος του μπορεί νά ήταν ο μέλλων δήμιός του... Ζούσε μέ τό φόβο του, όπως όλα τά σκυλιά τής φάρας του.

Στό επισκεπτήριό μου μέ τή Ζανού δέν ανταλλάξαμε παρά λόγια αγάπης... Θά τήν άφηναν προσωρινά ελεύθερη τόν Οκτώβρη τού 1976, μετά από 7 χρόνια καί 3 μήνες.

Στή Σαντέ, παρά τήν απομόνωσή μου, διατηρούσα συνεχή επαφή κι έξω καί μέσα στή φυλακή. Ο Ζάν-Σάρλ Βιλοκέ ήθελε νά επιχειρήσουμε κάτι μαζί. Ήξερα πως ήταν έτοιμος γιά όλα· μέ ρώτησε άν μπορούσα νά βρώ όπλα... Τού απάντησα καταφατικά. Ένας φίλος του ήθελε νά οργανώσει κάτι στό δικαστήριο στό Παρίσι... Παράγγειλα νά βάλουν ένα οπλισμένο "Μάουζερ" πάνω στό καζανάκι τής τουαλέτας που βρισκόταν κοντά στό γραφείο τού ανακριτή του. Όταν έφτασε η μέρα, τό βρήκε καί, παρόλο που είχε μπροστά του μόνο ένα χωροφύλακα, δέν τά κατάφερε γιατί ο τελευταίος πρόλαβε καί τού ρίχτηκε... Είχε τουλάχιστον τό θάρρος νά δοκιμάσει κι η αποτυχία του δέν είχε νά κάνει τίποτα μέ τήν αποφασιστικότητά του.

Στή Σαντέ, είχα μερικές φορές βίαια ξεσπάσματα. Κανονικά, δέν έπρεπε νά μπαίνει κανένας άλλος κρατούμενος στήν πτέρυγά μου όσο ήμουνα έξω απ' τό κελί. Ένας Αλγερινός που λεγόταν Τσικού, γνωστός χαφιές τής αστυνομίας καί σπιούνος τής διεύθυνσης, είχε τήν απρονοησία νά δοκιμάσει κάτι τέτοιο. Ήταν μεσημέρι κι η πόρτα τού κελιού μου ήταν ανοιχτή γιά τή διανομή τού καφέ. Κρατούσα στό χέρι μου τήν κούπα καί τό κουτάλι... Μόλις τόν είδα, έσπρωξα στήν μπάντα τό φρουρό που στεκόταν μπροστά στήν πόρτα καί πήγα κατά πάνω του. Τού φώναξα:

"Μήν ξαναπατήσεις ποτέ εδώ, σκουλήκι..."

Ήταν ένας φαφλατάς, ένας ψευτονταής, όπως τόσοι άλλοι. Μ' ένα μοχθηρό ύφος πήγε νά μού απαντήσει:

"Τί ..."

Δέν τόν άφησα νά πεί περισσότερα. Κρατούσα τό κουτάλι στό χέρι... Τό χέρι μου τεντώθηκε κι η λαβή τού κουταλιού τρύπησε τό αριστερό του μάγουλο, σπάζοντάς του 2 τραπεζίτες καί κόβοντας ένα κομμάτι τής γλώσσας. Όλη η λαβή είχε χωθεί στό μάγουλό του. Έμεινε σάν κεραυνόπληκτος, ενώ εγώ τόν κοίταζα ψυχρά· έσπασα τό κουτάλι αφήνοντας τή λαβή μέσα στό στόμα του.

"Αν ξανάρθεις εδώ θά σέ σκοτώσω."

Ούτε ένας φύλακας δέν είχε κουνηθεί... Τού γύρισα τήν πλάτη καί ξαναμπήκα στό κελί μου.

Τήν άλλη μέρα πέρασα από πειθαρχικό. Ο διευθυντής μέ ρώτησε γιά ποιό λόγο τό είχα κάνει αυτό. Η μόνη μου απάντηση ήταν: "Έτσι τούς ταΐζω τούς χαφιέδες". Εκείνος όμως που δέν τού έλειπε τό χιούμορ, μού είπε ότι δέν είχα κρατήσει απ' τή σωστή μεριά τό κουτάλι... Μετά απ' αυτό δέν δόθηκε καμιά συνέχεια στό επεισόδιο.

Μέ τόν Βιλοκέ βάλαμε μπρός ένα σχέδιο... Ήθελε νά δοκιμάσει τό ίδιο κόλπο που είχα κάνει στά δικαστήρια τής Κομπιέν. Ζήτησε τή γνώμη μου. Τού εξήγησα ότι άν ήταν σίγουρος πως μπορούσε νά τά παίξει όλα γιά όλα, υπήρχαν μεγάλες πιθανότητες νά τά καταφέρει... Ήθελε νά πάρω κι εγώ μέρος στήν απόδραση. Γιά πολλούς μήνες μελετούσαμε τίς λεπτομέρειες κάθε φορά που είχαμε τή δυνατότητα νά έρθουμε σ' επαφή. Εγώ επέμενα νά χρησιμοποιήσουμε χειροβομβίδα... Ήταν τό μόνο όπλο που μπορούσε νά εμποδίσει κάθε αντίδραση τών μπάτσων. Η γυναίκα του η Μαρτίν ήταν από κείνες τίς γυναίκες που μπορούν νά θυσιάσουν ακόμα καί τή ζωή τους γιά τόν έρωτα ενός άντρα. Ήταν έτοιμη νά κάνει τά πάντα γιά νά βγάλει τόν "Τσάρλυ" απ' τήν τρύπα του. Ήξερε πως, στήν αντίθετη περίπτωση, δέν είχε καμιά ελπίδα νά τόν ξαναδεί.

Μελετούσαμε συνέχεια τίς λεπτομέρειες, μία-μία... Τού προμήθευσα τ' απαραίτητα όπλα. Ο στόχος μας ήταν απλός κι έπρεπε νά ενεργήσουμε μέ ακρίβεια. Η Μαρτίν θά ντυνόταν δικηγόρος καί θά έβαζε στήν τσάντα της 2 ρεβόλβερ· κάποια στιγμή, θά έβγαζε τή χειροβομβίδα, θ' απειλούσε πως θά τά τίναζε όλα στόν αέρα καί θά έδινε τά ρεβόλβερ στόν Τσάρλυ, ο οποίος μέ τή σειρά του θά έπρεπε νά εξουδετερώσει τούς δικαστές καί τόν εισαγγελέα, δένοντάς τους μέ χειροπέδες. Θά έπρεπε νά κλειστεί μαζί τους σ' ένα δωμάτιο καί νά ζητήσει νά μέ πάνε εκεί απειλώντας ότι θά τούς εκτελούσε. Η χειροβομβίδα ήταν η εγγύηση τής επιτυχίας μας. Γιατί οι μπάτσοι κι οι επίλεκτοι σκοπευτές τους δέν θά μπορούσαν νά επιχειρήσουν τίποτα χωρίς νά σκοτωθούν οι δικαστές κι ο εισαγγελέας. Προειδοποίησα τόν Τσάρλυ ότι έπρεπε νά τά παίξουμε όλα γιά όλα, γιατί δέν έπρεπε νά περιμένουμε κανένα οίκτο, οπότε κι εμείς μέ τή σειρά μας δέν θά έπρεπε νά λυπηθούμε κανένα. Τού είπα μάλιστα ότι άν μέ χρησιμοποιούσαν σάν ασπίδα γιά νά τόν πλησιάσουν, δέν θά έπρεπε νά διστάσει νά πυροβολήσει... Ήμουνα σίγουρος γιά τήν επιτυχία μας. Μέ διαβεβαίωσε πως όλα θά γίνονταν όπως τά είχαμε σχεδιάσει. Εγώ, όταν θά έβγαινα έξω θά τόν βοηθούσα όσο μπορούσα γιά νά πάει σέ κάτι φίλους στίς ΕΠΑ, που εκτός από χαρτιά καί στέγη θά τού έδιναν καί δουλειά μιά κι η απόδρασή του θά αποτελούσε μιά πρώτης τάξεως εγγύηση. Σάν 2 καλοί φίλοι, είχαμε ήδη αρχίσει νά καταστρώνουμε σχέδια γιά τό μέλλον. Δέν είχα κανένα λόγο νά μή τού έχω εμπιστοσύνη.

Όλα ήταν έτοιμα... Δέν έμενε παρά νά περιμένουμε. Είχα τήν τύχη νά μέ πάνε στό δικαστήριο τήν ίδια μέρα μ' εκείνον, αλλά κι οι δυό μας βρισκόμαστε εκεί γιά μιά απλή ανάκριση. Στό κρατητήριο, κατάφερα νά μάς βάλουν στό ίδιο κελί.

"Όλα είναι έτοιμα, μικρέ.

— Ναί, εντάξει, σέ 3 μέρες, στίς 8 Ιούλη."

Ο Τσάρλυ δέν μού είχε καμιά υποχρέωση. Είχαμε γνωριστεί στή φυλακή, αλλά είχαμε κάνει μιά συμφωνία... Εγώ σ' όλη μου τή ζωή είχα σεβαστεί τό λόγο μου. Εκείνος, παρόλη τή φιλία μας δέν θά σεβόταν τό δικό του. Άν μού είχε πεί στά ίσια ότι θά προτιμούσε νά τήν κάνει μόνος του, θά τό καταλάβαινα καί θά είχα οργανώσει διαφορετικά τά πράγματα. Εγώ όμως βασιζόμουνα στό ότι θά τούς ζητούσε νά μέ πάνε κοντά του όταν θά 'χε γίνει κύριος τής κατάστασης... Δέν είχα κανένα λόγο νά μήν τόν πιστέψω.

Στίς 8 Ιούλη, στίς 11 τό πρωί, ήρθα γιά τελευταία φορά σ' επαφή μαζί του καί τού έστειλα γραπτώς τίς τελευταίες οδηγίες. Τού έδωσα κουράγιο λέγοντάς του πως ήμουνα σίγουρος γιά τήν επιτυχία του. Ο Τσάρλυ ήταν αναμφισβήτητα άνθρωπος τής δράσης. Τού είπα ότι οι χωροφύλακες ήταν έτοιμοι νά θυσιάσουν καί τή ζωή τους ακόμα γιά τό καθήκον· τό είχα διαπιστώσει στήν Κομπιέν... Στίς 11.30', ο Τσάρλυ τέλειωσε ένα παιχνίδι βόλλεϋ κι είπε στούς φίλους του ότι προτιμούσε νά συνεχίσει τήν άλλη μέρα.

Πέρασε δίπλα απ' τό παράθυρο τού κελιού μου. Κοιταχτήκαμε.

"Θά τά πούμε σέ λίγο, μικρέ. Άντε, καί καλή τύχη!"

Μού χαμογέλασε.

"Θά σέ δώ σέ λίγο."

Μήνες ολόκληρους περίμενα αυτή τή μέρα... Είχαμε περάσει ώρες καί ώρες μέ τόν Τσάρλυ καταστρώνοντας αυτό τό σχέδιο κι όμως... Μού είπε "Θά σέ δώ σέ λίγο", ενώ ήξερε πολύ καλά ότι δέν είχε σκοπό νά μέ φωνάξει.

Μού είχε αποκρύψει αυτό που τόν είχε κάνει ν' αλλάξει σχέδια.

Άν μού τό είχε πεί, θά ήμουνα ο πρώτος που θά συμφωνούσε γιά μιά άμεση δράση όπως τελικά έγινε. Στήν αίθουσα τού δικαστηρίου όπου θά δικαζόταν γίνονταν επισκευές... Έτσι, τήν αντικατέστησαν μέ κάποια άλλη που βρισκόταν πιό κοντά στήν έξοδο... Γι' αυτόν ακριβώς τό λόγο άλλαξε κι ο Τσάρλυ τά σχέδιά του. Είχε όμως σκεφτεί ότι άν δέν τά κατάφερνε κι αναγκαζόταν νά κλειστεί κάπου μαζί μέ τούς ομήρους του, τότε, θά μπορούσε νά μέ φωνάξει. Στήν πραγματικότητα, μού είχε δώσει ψεύτικες ελπίδες μέ τό κοινό μας σχέδιο.

Στίς 8 Ιούλη 1975, η Μαρτίν Βιλοκέ μπήκε μέσα στήν αίθουσα τού 14ου Πλημμελειοδικείου ντυμένη δικηγόρος... Ο πρόεδρος Κοζέτ εκφωνούσε τίς υποθέσεις τής ημέρας. Ο Βιλοκέ θά δικαζόταν γιά μιά απλή κλοπή αυτοκινήτου κι ήταν καθισμένος ανάμεσα στούς άλλους κρατούμενους. Ξαφνικά, η φωνή τής Μαρτίν αντήχησε μέσα στήν αίθουσα:

"Άν κουνηθεί κανείς τά τινάζω όλα στόν αέρα!"

Κρατούσε στό χέρι της μιά χειροβομβίδα. Πλησίασε στό εδώλιο τού κατηγορουμένου κι έδωσε ένα ρεβόλβερ κι ένα ζευγάρι χειροπέδες στόν άντρα της που όρμησε στόν πρόεδρο καί τού κάρφωσε τό όπλο στό σβέρκο όπως είχα κάνει κι εγώ στήν Κομπιέν. Ο Τσάρλυ διέταξε ν' αδειάσουν τήν αίθουσα. Μέσα στό δικαστήριο επικρατούσε πανικός... Έπειτα, έδεσε γρήγορα μέ χειροπέδες 2 δικαστές μαζί καί προχώρησε πρός τήν έξοδο σπρώχνοντας μπροστά του τόν πρόεδρο Κοζέτ καί τόν εισαγγελέα Μισέλ. Η Μαρτίν τόν ακολουθούσε κρατώντας πάντα τή χειροβομβίδα της. Χτύπησε συναγερμός. Ο διοικητής τής φρουράς Γκιγιώμ στάθηκε μπροστά στόν Τσάρλυ ελπίζοντας νά τόν σταματήσει. Ήταν άοπλος... Ο Τσάρλυ πυροβόλησε στόν αέρα.

Ο διοικητής συνέχισε νά τόν πλησιάζει μέ σκοπό νά τού ορμήσει... 2 πυροβολισμοί... Ο διοικητής Γκιγιώμ σωριάστηκε μέ 2 σφαίρες στήν κοιλιά. Τήν ίδια στιγμή, ο χωροφύλακας Ζερμανό ρίχτηκε στόν Βιλοκέ. Εκείνος χωρίς κάν νά γυρίσει, πέρασε τό όπλο του πάνω απ' τόν ώμο καί πυροβόλησε... Ο χωροφύλακας Ζερμανό σωριάστηκε κι αυτός μέ μιά σφαίρα στό μέτωπο. Μέσα στό διάδρομο, όλοι στρίγγλιζαν. Ο Τσάρλυ επωφελούμενος απ' τό γενικό πανικό, κατάφερε νά φτάσει στήν έξοδο. Εκεί τόν περίμενε ένα Φίατ 126. Ανάγκασε τούς 2 δικαστές νά μπούν πίσω. Η Μαρτίν μπήκε μπροστά, κρατώντας πάντα τή χειροβομβίδα της... Ο Τσάρλυ έπιασε τό τιμόνι κι έγιναν καπνός...

Εγώ στό κελί μου μαθαίνω τά νέα από μιά έκτακτη ραδιοφωνική ανακοίνωση. Η πρώτη μου αντίδραση είναι νά ζητωκραυγάσω μιά τέτοια επιχείρηση σέ στύλ κομμάντος, αμέσως όμως καταλαβαίνω ότι ο Τσάρλυ μού τήν είχε φέρει... Οι υποσχέσεις δίνονται γιά νά κρατιούνται... Στή ζωή πρέπει κανείς νά κάνει ότι λέει καί νά μή μιλάει καθόλου άν δέν είναι ικανός νά κρατάει τίς υποσχέσεις του... Παρόλα αυτά, διατηρώ ακόμα κάποιες ελπίδες γιατί μαθαίνω ότι κρατάει ακόμα τούς 2 δικαστές... Άν ζητήσει τήν ελευθερία μου μ' αντάλλαγμα τή ζωή τους, όσο τά πράγματα είναι ακόμα ζεστά καί μάλιστα αφού έχει κιόλας σκοτώσει 2 χωροφύλακες, είμαι σίγουρος ότι οι αρχές δέν θά έχουν άλλη εκλογή απ' τό νά μ' αφήσουν ελεύθερο. Αλλά, παρόλο που είναι ελεύθερος, ο Τσάρλυ μέ ξεχνάει. Τώρα που είναι ελεύθερος, ξαναγίνεται ατομιστής καί βάζει τό συμφέρον του πάνω απ' τή φιλία, πάνω απ' τήν ανθρωπιά. Μαθαίνω ότι έχει αφήσει ελεύθερους τούς 2 δικαστές... Ο Τσάρλυ πέταξε τά μόνα κλειδιά που θά μπορούσαν νά μού ανοίξουν τήν πόρτα τής ελευθερίας... Συνειδητοποιώ ότι έκανα λάθος γι' αυτόν κι ότι παρόλο που μπορεί νά θαυμάζω τή δύναμη καί τό θάρρος του, δέν ισχύει τό ίδιο γιά τίς αρχές καί τή νοοτροπία του. Γιατί δέν μπορεί κανείς νά δίνει υποσχέσεις καί ελπίδες σ' ένα "αγόρι" που μπορεί καί νά πεθάνει μέσα στή φυλακή καί μετά νά τόν προδίνει έτσι. Εκεί έξω, οι φίλοι μου θά τόν βοηθούσαν. Τώρα πιά όμως αυτό δέν θά γινόταν. Αφού ο Τσάρλυ δέν μού χρωστάει τίποτα, δέν τού χρωστάω κι εγώ.

Αντίθετα, χαίρομαι γιά τήν Μαρτίν που θά είναι ευτυχισμένη έχοντάς τον ξανά στήν αγκαλιά της. Γιά μιά ακόμα φορά, άλλη μιά γυναίκα φέρθηκε σάν πραγματικός άντρας.

Πέρασαν 2 μήνες... Ο Τσάρλυ δέν είχε βρεί καί πολύ μεγάλη βοήθεια έξω... Χωρίς λεφτά, πολλά λεφτά, κάθε απόδραση είναι αδύνατη... Δέν είχα μάθει νέα του ακόμα, όταν ένας φίλος του, φυλακισμένος στό Φλερύ-Μεροζί, μού είπε ότι είχε ξανάρθει σ' επαφή μαζί του. Ο Τσάρλυ ζητούσε οδηγίες γιά νά οργανώσει τήν απόδρασή μου... Δέν χάρηκα καί τόσο που τ' άκουσα γιατί δέν είχα ξεχάσει ακόμα τίς υποσχέσεις που δέν είχε κρατήσει. Ίσως νά ήθελε νά επανορθώσει ότι μού είχε κάνει... Ήξερα ότι μ' εκτιμούσε πάρα πολύ. Κι ήταν σίγουρος ότι άν έβγαινα απ' τή φυλακή θά τόν βοηθούσα νά φύγει γιά τίς ΕΠΑ... Παρόλο που τού κρατούσα κακία, τόν ειδοποίησα ότι ήμουνα σύμφωνος κι ότι θά τού έστελνα ένα τέλειο σχέδιο απόδρασης... Αυτή τή φορά ήμουνα έτοιμος νά τά παίξω όλα γιά όλα.

Τό σχέδιό μου πρόβλεπε 2 φάσεις: τή δουλειά που έπρεπε νά κάνει ο

Τσάρλυ καί τή δουλειά που έπρεπε νά κάνουν οι φίλοι μου οι καναδοί. Ήρθα σ' επαφή μέ τό Μόντρεαλ. 2 καναδοί συμφώνησαν νά έρθουν στή Γαλλία καί νά βοηθήσουν τό Βιλοκέ τήν καθορισμένη μέρα. Ανάθεσα στόν Τσάρλυ τή φροντίδα όλης τής προετοιμασίας. Οι φίλοι μου δέν γνώριζαν τή Γαλλία καί χρειάζονταν καθοδήγηση. Ήταν λάθος μου που πίστευα ότι ο Τσάρλυ είχε αξιόλογους φίλους καί λεφτά.

Γύρω στά τέλη Σεπτέμβρη, τού έστειλα ένα πλήρες σχέδιο μέ κάθε λεπτομέρεια, επισημαίνοντας τά λάθη που έπρεπε ν' αποφύγει. Σχεδίαζα τήν απαγωγή 2 προσωπικοτήτων, ενός ανώτερου δικαστικού κι ενός πολιτικού τής αντιπολίτευσης. Είχα πάρει ακριβείς πληροφορίες καί γιά τούς 2 κι έτσι μπορούσαν νά γίνουν όλα άνετα, δέν μπορούσα όμως νά τίς δώσω στόν Τσάρλυ προτού γίνουν τά πρώτα βήματα. Τό ότι διάλεξα έναν πολιτικό τής αντιπολίτευσης δέν είχε τίποτα νά κάνει μέ τίς πολιτικές μου πεποιθήσεις. Απλούστατα είχα κάνει έναν πολύ καλό υπολογισμό. Η κυβέρνηση ήταν υπεύθυνη γιά τήν απόδραση τού Βιλοκέ καί γιά ότι θά μπορούσε νά επακολουθήσει. Δέν μπορούσε λοιπόν νά αφήσει νά εκτελεστεί ένα μέλος τής αντιπολίτευσης χωρίς νά προκαλέσει πολιτικό σκάνδαλο. Απ' τήν άλλη μεριά, ή αντιπολίτευση δέν θά μπορούσε νά κατηγορήσει τήν κυβέρνηση που μ' άφησε ελεύθερο μέ αντάλλαγμα τή ζωή ενός δικού της.

Ο Τσάρλυ θά κρατούσε τούς 2 άντρες σ' ένα μέρος που δέν θά γνώριζα. Γιατί ήξερα πως άν τελικά γίνονταν όλ' αυτά, θά υπήρχε μεγάλη αντίδραση απ' τό υπουργείο Εσωτερικών. Η αλήθεια είναι πως δέν περίμενα νά μού πούν μπράβο... Αλλά ήμουνα έτοιμος νά τό ρισκάρω. Στό τέλος, μέ περίμενε ή μιά σφαίρα στό κεφάλι ή η γκιλοτίνα ή η ελευθερία. Άν ήμουνα ελεύθερος, ήξερα ότι ήμουνα ικανός νά οργανώσω μιά τέτοια απόδραση. Ο Τσάρλυ όμως θά τά κατάφερνε; Γιατί δέν θά 'πρεπε νά κολώσει πουθενά!

Αφού θά απήγαγε καί θά κρατούσε κάπου τούς 2 άντρες, ο Τσάρλυ έπρεπε νά στείλει ένα γράμμα σ' ένα γνωστό δικηγόρο που, μέ τή σειρά του, θά τό έδινε στό Γενικό Εισαγγελέα. Μέσα στό γράμμα θά υπήρχαν οι οδηγίες μου καί μιά προθεσμία 24 ωρών γιά νά μού ανοίξουν τίς πόρτες που θά μέ οδηγούσαν στήν ελευθερία. Μόλις έπαιρνε τό γράμμα ο Γενικός Εισαγγελέας, θά ερχόταν σ' επαφή μαζί μου. Χρησιμοποιώντας ένα καθορισμένο σύνθημα, θά εξηγούσα στόν Τσάρλυ ποιά θά ήταν η συνέχεια τών πραγμάτων μέσω ενός επαρχιακού σταθμού. Είχα διαλέξει τήν Ευρώπη 1. Τρία εκ τών προτέρων συμφωνημένα μηνύματα θά ήταν αρκετά γιά νά καταλάβει σέ ποιό σημείο βρισκόταν η υπόθεση. Άν τό πρώτο μου μήνυμα δέν μεταδιδόταν 6 ώρες απ' τή στιγμή που θά έφτανε τό γράμμα μου στά χέρια τού Γενικού Εισαγγελέα, ο Τσάρλυ θά τηλεφωνούσε στήν Ευρώπη 1 από τό κόκκινο τηλέφωνο καί θά ανακοίνωνε τήν απαγωγή πολιτικών ομήρων καί τούς όρους του. Όλ' αυτά γιά ν' αποφύγουμε τήν πιθανή αποσιώπηση μιάς τέτοιας ιστορίας. Άν σ' ένα οποιοδήποτε μήνυμά μου η φράση τέλειωνε μέ τ' όνομα κάποιου χρώματος, αυτό θά σήμαινε ότι οι αρχές δέν υποχωρούσαν. Τότε θ' άφηναν τό δικαστή στά χέρια ενός φίλου μου καναδού που θά τόν έκλεινε στό πόρτ-μπαγκάζ ενός αυτοκινήτου, θά πήγαινε σ' ένα ορισμένο υπόγειο γκαράζ, κι εκεί θά τόν εκτελούσε σάν απάντηση πρός τίς αρχές. Οι φίλοι που θά έφερνα δέν ήταν καθόλου συναισθηματικοί. Ήξερα μέ σιγου-

ριά ότι σέ περίπτωση που οι αρχές δέν υποχωρούσαν, ο δικαστής ήταν σίγουρα νεκρός. Ο Τσάρλυ θά έδινε τή διεύθυνση τού γκαράζ στήν Ευρώπη 1 καί θά υπενθύμιζε τήν 24ωρη προθεσμία. Ήμουνα σίγουρος ότι οι αρχές θά πανικοβάλονταν. Η μόνη μου μπλόφα ήταν πως σέ καμιά περίπτωση δέ σκεφτόμουνα νά εκτελέσω τόν πολιτικό τής αντιπολίτευσης. Τά πάντα εξαρτόνταν απ' τό σκάνδαλο που θά προκαλούσε η εκτέλεση ενός πολιτικού τής αντιπολίτευσης. Ήξερα ότι η κυβέρνηση θά υποχωρούσε. Πάντα υποχωρεί κανείς μπροστά στήν αποφασιστικότητα. Άν δέν μέ είχαν βάλει σέ πλήρη απομόνωση, δέν θά είχα ποτέ σκεφτεί νά απαγάγω πολιτικούς όμηρους. Τώρα όμως δέν ήμουνα κι εγώ ο ίδιος όμηρος τής διεύθυνσης τών φυλακών; Μού είχαν αρνηθεί μιά φυσιολογική κράτηση όπως καί σέ τόσους άλλους φυλακισμένους που ήταν εγκλωβισμένοι μέσα στίς φυλακές υψηλής ασφαλείας κι άν σχεδίαζα εν ψυχρώ τήν εκτέλεση κάποιου δικαστή, ήταν γιατί οι ίδιοι οι δικαστές πολύ συχνά γίνονταν συνένοχοι τής κάθε είδους αυθαιρεσίας τής διοίκησης τών φυλακών κι έκλειναν τά μάτια τους μπροστά στήν πραγματικότητα. Ήθελαν νά μέ κάνουν κτήνος μ' αυτή τήν απομόνωση. Αντιδρούσα λοιπόν σάν κτήνος.

Ήξερα ότι άν πετύχαινε αυτό τό σχέδιο, η πιό δύσκολη στιγμή θά ήταν όταν θά έβγαινα στό δρόμο τής Σαντέ. Ήμουνα βέβαιος πως θά μέ ακολουθούσαν οι καλύτεροι μπάτσοι. Γι' αυτό είχα προβλέψει κάτι τό οποίο αγνοούσε ολότελα ο Τσάρλυ. Τού είχα ζητήσει νά μού βρεί ένα αυτοκίνητο καί νά τό παρκάρει σέ μιά ορισμένη διεύθυνση. Εξάλλου έπρεπε νά πάω σέ κάποιο δωμάτιο γιά νά ντυθώ καί νά οπλιστώ. Οι μπάτσοι δέν έπρεπε νά μέ χάσουν σέ καμιά περίπτωση. Αντίθετα μάλιστα, θά έπαιρνα μετά τό αυτοκίνητο που θά μού είχε βρεί ο Τσάρλυ γιά νά πάω σ' ένα πάρκινγκ όπου θά μέ περίμενε ένα άλλο αυτοκίνητο. Τό τελευταίο έπρεπε νά είναι άσπρο καί νά έχει ζουλημένο τό πίσω φτερό γιά νά μπορούν νά τό αναγνωρίσουν οι μπάτσοι... γιατί 100 χλμ. έξω απ' τό Παρίσι, σ' ένα μικρό δρομάκι κοντά στό Λουβιέ, ένα παρόμοιο αυτοκίνητο, μέ τίς ίδιες πινακίδες, τό ίδιο χρώμα καί τό ίδιο ζουλημένο φτερό, θά μέ περίμενε μ' έναν οδηγό που θά φορούσε τά ίδια ρούχα μέ μένα. Θά έμενα στό πάρκινγκ μέχρι νά νυχτώσει καί μετά θά ξεκινούσα γιά τό Λουβιέ, μέ τούς μπάτσους πίσω μου. Θά έπαιρνα τό δυτικό αυτοκινητόδρομο καί μετά θά έστριβα γιά τό Λουβιέ. Θ' ακολουθούσα τή μεγάλη κατηφόρα που οδηγεί στήν πόλη καί μετά θά έστριβα δεξιά σ' ένα μικρό δρομάκι που ανηφόριζε πρός τό δάσος. Έτσι, οι μπάτσοι θά αναγκάζονταν νά μέ ακολουθούν από μακριά. Στήν άκρη αυτής τής πλαγιάς υπήρχε ένας χωματόδρομος που διέσχιζε τό δάσος, τό οποίο έζωνε τό κτήμα τού Μαντές-Φράνς.

Εκεί, θά μέ περίμενε τό άλλο αυτοκίνητο μέ τή μηχανή αναμμένη, σέ μιά γωνιά που δέν θά τό έβλεπαν οι μπάτσοι... Εκείνη ήταν η πιό κρίσιμη στιγμή. Εγώ έπρεπε νά σβήσω τά φώτα μου, νά μπώ στό χωματόδρομο που τόν ήξερα πολύ καλά καί νά σβήσω τή μηχανή. Τό άλλο αυτοκίνητο θά ξεκινούσε ακριβώς τήν ίδια στιγμή καί θά συνέχιζε στό δρόμο που υποτίθεται ότι ακολουθούσα... Οι μπάτσοι δέν θά έπαιρναν είδηση αυτή τήν αλλαγή κι έτσι θά ακολουθούσαν κάποιον άλλο. Εγώ θά παρατούσα τό αυτοκινητό μου γιά νά τρυπώσω στό δάσος που είχα κυριολεκτικά χτενίσει όταν ήμουνα παιδί. Σ' ένα ορισμένο σημείο θά μέ περίμενε ένα μοτοσακό, μέ δυό κουβάδες μπογιά

στή σχάρα, μιά άσπρη μπλούζα κι ένα κράνος. Θά τό καβαλούσα καί θά πήγαινα στό σπίτι κάποιων γνωστών μου στήν περιοχή. Στό μεταξύ, τό άλλο αυτοκίνητο θά κατευθυνόταν πρός τή Ρουέν, ενώ θά τό ακολουθούσαν οι μπάτσοι. Ο οδηγός εκείνου τού αυτοκινήτου έπρεπε νά έχει μαζί του ένα σάκ-βουαγιάζ μέ ρούχα γιά ν' αλλάξει, μιά τσάντα γιά ψώνια, ένα κασκέτο κι ένα σκυλάκι. Όταν θά έφτανε στή Ρουέν, θά έμπαινε σ' ένα αδιέξοδο κι έτσι οι μπάτσοι δέν θά μπορούσαν νά τόν ακολουθήσουν. Εκεί θ' άφηνε τό αυτοκίνητό του καί θά έμπαινε σέ μιά πολυκατοικία. Από μακριά, οι μπάτσοι θά ήταν σίγουροι πως αυτός που μπήκε στήν πολυκατοικία ήμουνα εγώ. Ο τύπος όμως μόλις θά έμπαινε μέσα, θά πήγαινε στό διάδρομο τού υπογείου. Εκεί, θ' άλλαζε γρήγορα ρούχα, θά φόραγε τό κασκέτο, θά έπαιρνε τήν τσάντα γιά τά ψώνια καί τό σκυλάκι... καί θά ξανάβγαινε έξω σάν νά μήν έτρεχε τίποτα, περνώντας σάν κύριος μπροστά απ' τούς μπάτσους που θά τήν είχαν σίγουρα στημένη γιά νά μέ παρακολουθούν. Παρακάτω, θά τόν περίμενε ένα αυτοκίνητο μέ κανονικά χαρτιά. Θά μπορούσε νά ξαναγυρίσει στό Παρίσι, αφήνοντας τούς μπάτσους στημένους νά μέ περιμένουν νά βγώ από μιά πολυκατοικία που δέν ήμουνα μέσα.

Ήμουνα απόλυτα σίγουρος γιά τήν επιτυχία αυτού τού σχεδίου.

Ο Τσάρλυ είχε τελειώσει τήν πρώτη φάση τής προετοιμασίας καί μ' είχε ειδοποιήσει ότι όλα ήταν εντάξει... κι ότι θά έκανε ότι έπρεπε. Ήταν αρχές Οκτώβρη... Οι μέρες κι οι βδομάδες περνούσαν χωρίς ο Τσάρλυ νά δίνει σημεία ζωής... Στήν πραγματικότητα, δέν είχε κάνει τίποτα κι ανέβαλλε συνεχώς τίς προετοιμασίες. Απ' τή μεριά μου, όλα ήταν έτοιμα... Οι καναδοί φίλοι μου δέν περίμεναν παρά τό σύνθημά μου γιά νά έρθουν στό Παρίσι. Οι φίλοι μου στό Παρίσι είχαν ετοιμάσει τά 2 όμοια αυτοκίνητα, είχαν πάει στό μέρος όπου θά γινόταν η αλλαγή τών αυτοκινήτων καί μετά στή Ρουέν, στήν πολυκατοικία που τούς είχα υποδείξει. Κανείς τους όμως δέν είχε δεχτεί νά πάρει μέρος στήν απαγωγή· τό τίμημα.που θά πλήρωναν σέ περίπτωση που θά τούς έπιαναν ήταν πολύ βαρύ γι' αυτούς. Τούς είχα ζητήσει νά κάνουν μόνο ότι μπορούσαν νά κάνουν πραγματικά, γιατί τό σχέδιό μου μπορούσε νά εκτελεστεί μόνο από κάποιον που δέν είχε τίποτα νά χάσει. Πίστευα ότι ο Ζάν-Σάρλ Βιλοκέ ήταν αυτός ο κάποιος. Τουλάχιστον, η απόδρασή του μού είχε αποδείξει ότι ήταν ικανός γιά τά πιό απίθανα πράγματα. Στήν πραγματικότητα, παραμελούσε πολλές φορές καί τήν ίδια του τήν ασφάλεια κι έκανε άπειρα λάθη, όπως τότε που είχε φύγει από ένα ξενοδοχείο, όπου είχε φάει πλουσιοπάροχα κι είχε μείνει κάμποσες μέρες, χωρίς νά πληρώσει, απ' τή σκάλα υπηρεσίας. Ωραίος τρόπος γιά νά τραβήξεις τήν προσοχή τών μπάτσων. Όλα αυτά τά λάθη όμως οφείλονταν στήν έλλειψη χρημάτων, γιατί ο Τσάρλυ, που γιά τήν ώρα ήταν ο πιό καταζητούμενος άνθρωπος στή Γαλλία, δέν μπορούσε νά γεμίσει τίς τσέπες του ληστεύοντας τράπεζες... Αυτό όμως τό αγνοούσα.

Καθώς δέν μάθαινα καθόλου νέα του, φαντάστηκα πως τό σχέδιό μου είχε ναυαγήσει ξανά. Έβαλα προθεσμία στόν εαυτό μου μέχρι τό τέλος τού μήνα γιά ν' ακυρώσω όλες τίς προετοιμασίες τών φίλων μου. Κανείς τους δέν ήθελε νά συναντήσει τόν Τσάρλυ, γιατί φοβόντουσαν μήπως τόν παρακολουθούσαν οι μπάτσοι, κάτι που πάντα πρέπει νά σκέφτεται κανείς. Περίμενα λοιπόν, έξαλλος κι απογοητευμένος... γιατί πίστευα ότι αυτό τό σχέδιο

θά μπορούσε νά πραγματοποιηθεί.

Η είδηση έπεσε σάν κεραυνός. Είχε γίνει κάποια συμπλοκή στή λεωφόρο Κλεμπέρ. Ήταν 25 Οκτώβρη. Ο Βιλοκέ είχε εντοπιστεί απ' τούς μπάτσους καί γιά μιά ακόμη φορά είχε ανοίξει πύρ. Ήταν πάντα απίθανος πάνω στή δράση. Τό άν οι μπάτσοι είχαν απλώς αμυνθεί... ή άν ήταν αυτοί που έριξαν πρώτοι, δέν τό ήξερα. Τό μόνο που μ' ενδιέφερε ήταν ότι η Μαρτίν είχε μείνει στό πεδίο τής μάχης βαριά τραυματισμένη... Ο Τσάρλυ είχε πάρει γιά όμηρους ένα ζευγάρι κι είχε κατορθώσει νά ξεφύγει καί πάλι.

Ταράχτηκα καθώς φαντάστηκα τήν Μαρτίν, ξαπλωμένη σ' ένα πεζοδρόμιο, θύμα τής πίστης της καί τής μεγάλης της αγάπης. Τή θαύμαζα αυτή τή γυναίκα γιά τό θάρρος της καί τή νοοτροπία της. Άν βρισκόμασταν σέ καιρό πολέμου, αυτό που είχε κάνει στό δικαστήριο θά ήταν ηρωϊσμός... Σ' όλες τίς φυλακές τής Γαλλίας, ανάφεραν τ' όνομά της μέ σεβασμό, γιατί ήταν "μιά άξια γυναίκα".

Τήν άλλη μέρα, Κυριακή 26 Οκτώβρη, θά πάθαινα τήν πλάκα τής ζωής μου. Οι αστυνομικοί πλάκωσαν στήν πτέρυγα υψηλής ασφαλείας μ' ένα ένταλμα ερεύνης καί κατάσχεσαν τή γραφομηχανή μου λέγοντάς μου ότι είχαν βρεί τό σχέδιο τής απόδρασής μου στήν τσάντα τής Μαρτίν. Είχαν στά χέρια τους τίς 5 δακτυλογραφημένες σελίδες όπου εξηγούσα τά πάντα μέ κάθε λεπτομέρεια... Ο Τσάρλυ τά είχε πάρει εδώ καί 20 μέρες.

Πώς μπόρεσαν νά κάνουν ένα τόσο μεγάλο λάθος καί νά μήν καταστρέψουν όλες τίς σελίδες αφού τίς διαβάσουν; Είχα επιτέλους καταλάβει ότι δέν τό είχε σκοπό νά πραγματοποιήσει τό σχέδιό μου. Στήν πραγματικότητα, ήταν πολύ γι' αυτόν. Χρειάζεται αποφασιστικότητα γιά νά κάνει κανείς τά λόγια του πράξη. Ο Βιλοκέ μπορεί νά ήταν ένας επικίνδυνος εκβιαστής, αλλά δέν ήταν καθόλου οργανωτικός... Ίσως καί νά είχε έρθει ξανά σ' επαφή μαζί μου μόνο καί μόνο γιά νά μού δικαιολογηθεί ότι δέν είχε λεφτά ή γιατί είχε τύψεις που δέν κράτησε τίς υποσχέσεις του, τότε που είχε αποδράσει. Δέν τού κρατούσα πιά καμιά κακία. Τό μόνο πράγμα που μετρούσε γιά μένα ήταν η υγεία τής γυναίκας του τής Μαρτίν κι ο πόνος που θά ένιωθε ο Βιλοκέ ενώ θά ήταν αναγκασμένος νά κρύβεται σάν κυνηγημένο αγρίμι.

Η Μαρτίν Βιλοκέ, έγκυος καί πληγωμένη, μόνη της μέ τόν καημό τού χωρισμού απ' τόν αγαπημένο της, παρά τίς ερωτήσεις τών μπάτσων, δέν μίλησε...

Οι μπάτσοι που μέ ανάκριναν έφτασαν στό σημείο νά μού πούν ότι άν τό σχέδιό μου έμπαινε σ' εφαρμογή, είχε κάθε πιθανότητα επιτυχίας. Μέ καθησύχασαν γιά τήν υγεία τής Μαρτίν καί πρόσθεσαν:

"Αυτή είναι γυναίκα!"

Ήμουνα βέβαιος ότι πρίν τελειώσει ο χρόνος θά ξανάπιαναν τόν Τσάρλυ άν δέν έφευγε αμέσως απ' τή Γαλλία. Αναρωτιόμουνα ποιός ήταν αυτός που είχε ειδοποιήσει τούς μπάτσους καί κυρίως τί πήγε νά κάνει ο Τσάρλυ στή λεωφόρο Κλεμπέρ...

Στή 1 Δεκέμβρη 1975, οι μπάτσοι περικύκλωσαν τόν Βιλοκέ σ' ένα διαμέρισμα στό Νο 17 τής οδού Οσλό, στό Παρίσι. Οι αστυνόμοι Μπρουσάρ καί Λεκλέρ, έχοντας τήν εμπειρία τής δικής μου σύλληψης, ανάπτυξαν τίς δυνάμεις τους, μήν αφήνοντας κανένα περιθώριο στόν Τσάρλυ... Παραδόθηκε.

Έμαθα καί πάλι τά νέα απ' τό ραδιόφωνο. Αμέσως μού ήρθε στό μυαλό μιά φράση που μού είχε πεί... τότε που μιλούσαμε γιά τήν παράδοσή μου στήν οδό Βερνιώ: "Ξέρεις κάτι, Ζάκ, εγώ στή θέση σου δέν θά παραδινόμουνα ποτέ!" Εκείνη τήν εποχή, εγώ είχα απλώς χαμογελάσει... Δυστυχώς γιά κείνον, τώρα βρισκόταν στήν ίδια θέση που είχα βρεθεί εγώ τότε... Άραγε θά τό 'χε θυμηθεί τή στιγμή που ο Μπρουσάρ τού περνούσε τίς χειροπέδες; Αυτή τή φορά τόσο εκείνος όσο κι εγώ θά περιμέναμε πολύ μέχρι νά ξαναβρούμε τήν ευκαιρία νά τό σκάσουμε. Πάντως, υποσχέθηκα στόν εαυτό μου ότι άν μιά μέρα κατόρθωνα νά δραπετεύσω δέν θά τόν εγκατέλειπα. Δέν αφήνει κανείς έναν άνθρωπο στή φυλακή γιά όλη του τή ζωή, ακόμα κι άν αυτός ο άνθρωπος δέν έκανε κάποτε εκείνο που έπρεπε... Παρόλες του τίς υποσχέσεις ο Τσάρλυ δέν μού χρωστούσε τίποτα. Αφού δέν τίς σεβάστηκε, τώρα θά πλήρωνε πολύ ακριβά τό τίμημα.

Ο διευθυντής τής Σαντέ πήρε εντολή νά βάλει τόν Τσάρλυ στήν απομόνωση καί κυρίως νά φροντίσει ώστε νά μήν μπορούμε νά επικοινωνούμε. Η απομόνωσή μου έγινε ακόμα πιό αυστηρή.

Είχαν πεί ότι θά βελτίωναν τήν κατάσταση στίς φυλακές τής Γαλλίας. Στήν πραγματικότητα, απ' τήν εποχή τών εξεγέρσεων τού 1974, όσοι ήταν καταδικασμένοι ή αναμενόταν νά καταδικαστούν σέ μακρόχρονη φυλάκιση, αντιμετωπίζονταν μέ φοβερή αυστηρότητα. Κανείς δέν μπορούσε νά δραπετεύσει απ' τή φυλακή τής Σαντέ. Από τότε που χτίστηκε, κανείς δέν κατάφερε νά περάσει τούς τοίχους της, απ' ότι ξέρω. Η διεύθυνση έκανε τά πάντα γιά νά ενισχύσει τήν ασφάλειά της. Πρόσθεσε πυργίσκους σέ κάθε γωνιά. Στήν πτέρυγά μου οι συνθήκες στά κελιά έγιναν πιό αφόρητες. Η μικρή μου αυλή κλείστηκε από παντού μέ κάγκελα... Ναί, οι μεταρρυθμίσεις που μάς είχαν υποσχεθεί ήταν ανύπαρκτες... Είχαν σφίξει ακόμα πιό πολύ τά λουριά σ' αυτούς που θεωρούσαν επικίνδυνους γιά τήν κοινωνία κι άς είχαν άψογη συμπεριφορά μέσα στή φυλακή. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος τών φυλακών υψηλής ασφαλείας είναι ότι αφού κτισθούν δέν μπορούν νά μείνουν άδειες· κλείνουν λοιπόν εκεί οποιονδήποτε... Τούς "επικίνδυνους" τούς κατασκευάζουν... Είναι κι αυτό μιά απ' τίς αυθαιρεσίες τής διεύθυνσης. Μερικές φορές συζητούσα γι' αυτό τό θέμα μέ τό διευθυντή τής φυλακής. Τού έλεγα ότι τό ίδιο λάθος είχαν κάνει καί στόν Καναδά... κι ότι η υπερβολική καταπίεση είχε καταστροφικά αποτελέσματα. Αυτή δημιουργούσε τούς Ρισάρ Μπλάς..., τούς Μεσρίν. Γιατί, απ' τή στιγμή που στερούν σ' έναν άνθρωπο καταδικασμένο σέ μακρόχρονη φυλάκιση μιά σχετικά φυσιολογική ζωή, τότε αυτός δέν έχει παρά 2 εκλογές: ν' αφεθεί στή μοίρα του ή νά εξεγερθεί. Η εξέγερση βολεύει τή διεύθυνση γιατί τής χρησιμεύει σάν άλλοθι γιά νά δικαιολογεί τήν καταπίεση. Αλλά πίσω από κάθε εξέγερση κρύβεται πάντα ένας φυλακισμένος που έχει αδικηθεί. Ένας άνθρωπος δέν μπορεί νά δεχτεί τήν ισόβια απομόνωση. Δέν μπορεί νά δεχτεί τόν πνευματικό του θάνατο. Χωρίς ελπίδα, ολομόναχος στό Γολγοθά του, είναι ικανός νά φτάσει στ' άκρα, νά κάνει τούς πιό ανατριχιαστικούς φόνους. Τόν είχα προειδοποιήσει ότι πρίν περάσουν 3 χρόνια θά γινόταν μακελειό σέ κάποια φυλακή υψηλής ασφαλείας... ή έστω κάποια πολύ σοβαρά επεισόδια. 6 μήνες αργότερα, έγινε τό επεισόδιο στό Λιζιέ. Ο Σεγκάρ κι οι φίλοι του έπιασαν όμη-

ρους τοὺς φύλακες καὶ τελικὰ σκοτώθηκαν απ' τὶς δυνάμεις τῆ τάξης. Ἠξερα πως, ἀν μιὰ μέρα μὲ αδικοῦσαν ἐτσι καὶ μένα, δέν θὰ τὸ δεχόμουνα. Ἄλλο νὰ πληρώνεις γιὰ κάτι που ἐκανες κι ἀλλο νὰ σὲ καταστρέφουν μ' αυτὸ τὸν τρόπο.

Στῆ Σαντὲ δέν εἶχα κανένα παράπονο. Εἶχα τακτικὰ επισκεπτήρια καὶ μοῦ ἔδιναν, ὁσο ἦταν δυνατόν, καὶ παράταση χρόνου. Ἠμουνα απομονωμένος... αλλὰ τὸ ἀντεχα.

Τὸ υπουργεῖο Δικαιοσύνης, επειδῆ φοβόταν μήπως εκμεταλλευτῶ τὴν ευκαιρία τῆς μεταγωγῆς μου στὸ δικαστήριο γιὰ κάποια ανάκριση καὶ τὸ σκάσω, αποφάσισε νὰ γίνουν ὁλες οι ανακρίσεις μέσα στῆ φυλακῆ. Μ' αυτὸ τὸ ἑκτακτο μέτρο, καταπατοῦσαν τὰ δικαιώματά μου. Πάντα, στὶς αναγνωρίσεις, ἐδειχναν στοὺς μάρτυρες τὸν κατηγορούμενο ανάμεσα σ' ἄλλους, ενῶ ἐγὼ παρουσιαζόμουνα πάντα μόνος μου μπροστά τους. Γιὰ λόγους ασφαλείας πάντα, ο ανακριτῆς μοῦ αρνιόταν αυτὸ που οι ἄλλοι κατηγορούμενοι εἶχαν δικαίωμα νὰ ζητήσουν καὶ νὰ πετύχουν χωρὶς καμιὰ δυσκολία. Σὲ κάθε ανάκριση, εἶχα πίσω απ' τὴν πλάτη μου τοὺς άντρες τῶν ειδικῶν μονάδων. Ἦταν γελοῖο νὰ ἐχω πάντα μαζὶ μου 5 ἀσσους τοῦ καράτε μ' ἕνα μάγκνουμ 357 Μανουρὶν περασμένο στῆ ζώνη καὶ μάλιστα μέσα στὴν καρδιὰ τῆς πτέρυγας υψηλῆς ασφαλείας... Αυτὸ παραπήγαινε. Χωρὶς νὰ βάζουν κι ἄλλους στῆ σειρά, μαζὶ μου, μὲ παρουσίαζαν μάλλον σὰν σίγουρο παρὰ σὰν πιθανὸ ἐνοχο. Ὅλοι οι μάρτυρες που ἐρχονταν οτῆ φυλακῆ ἐνιωθαν ἀσχημα κι ἐγὼ τὸ καταλάβαινα. Εἶχαν τὴν ευκαιρία νὰ δοῦν τὸν κόσμο τῆς φυλακῆς, τοὺς ψυχροὺς διαδρόμους της καὶ τὶς αριθμημένες πόρτες στῆ σειρὰ σὰν τὰ συρτάρια τοῦ νεκροτομείου. Πολλοὶ απ' αυτοὺς μὲ αναγνώριζαν, πράγμα που δέν εἶχε καμιὰ σημασία γιὰ μένα, τὸ υπουργεῖο ὁμως, μὲ τὸ νὰ τοὺς στέλνει στῆ φυλακῆ, τοὺς ἔβαζε νὰ διατρέξουν ἐμμεσα ἕνα μεγάλο κίνδυνο. Τὶ θὰ γινόταν ἀν ξαφνικὰ ξεσπούσε μιὰ εξέγερση στῆ Σαντὲ ενῶ αυτοὶ ἦταν μέσα;

Κάτω απ' αυτὲς τὶς συνθήκες, τὰ μέσα ἀμυνάς μου εἶχαν μειωθεῖ στὸ ελάχιστο. Ο ανακριτῆς εξακολουθούσε νὰ μοῦ αρνεῖται νὰ μ' εξετάσει κατ' αντιπαράσταση. Αυτῆ η αυταρχικότητα, ιδιαίτερα απέναντί μου, μοῦ αποκάλυπτε τὸ μεροληπτικὸ πρόσωπο τῆς Δικαιοσύνης. Εν ονόματι τῆς "ασφάλειας", εἶχα μιὰ ιδιαίτερη αντιμετώπιση που ἦταν αντίθετη μὲ τοὺς κανονισμοὺς καὶ που ἀγγιζε τὰ ὁρια τῆς αυθαιρεσίας. Εἶχα τὴν εντύπωση ὁτι περιφρονοῦσαν ὁλα τὰ δικαιώματά μου γιατὶ δέν μπορούσα πιὰ μὲ κανένα τρόπο νὰ επέμβω στὴν ἰδια μου τῆ δίκη. Τσακωνόμουνα πολὺ ἀγρια μὲ τὸν ανακριτῆ μου, αλλὰ καὶ πάλι τίποτα δέν ἀλλαξε. Εξαντλημένος απ' τὶς προσπάθειες, αποφάσισα ν' αρνηθῶ οποιαδήποτε ανάκριση από δῶ καὶ πέρα.

Η μητέρα μου μοῦ εἶπε ὁτι η κόρη μου η Σαμπρίνα πήρε επιτέλους ἀδεια γιὰ νὰ μ' επισκεφθεῖ. Από τότε που μὲ εἶχαν συλλάβει εἴχαμε τακτικῆ αλληλογραφία. Λάτρευα μὲ πάθος τὴν κόρη μου. Ἦταν ὁτι πιὸ ὁμορφο καὶ αγνὸ υπῆρχε στῆ ζωῆ μου. Ἐνιωθα ἕναν ἀοριστο φόβο γι' αυτῆ τὴν πρώτη μας συνάντηση. Τὴν εἶχα εγκαταλείψει ὁταν ἦταν ακόμα παιδὶ καὶ τώρα θὰ τὴν ξανάβρισκα ολόκληρη κοπέλα. Ἠξερα ὁτι εξαιτίας τῆς απουσίας μου εἶχε γίνει ἕνα κορίτσι δύσκολο κι επαναστατημένο. Αλλὰ η λατρεία που εἶχα γιὰ ὁλα τὰ παιδιὰ γενικὰ κι η πείρα μου απ' τῆ ζωῆ μ' ἔκαναν νὰ τὰ καταλαβαίνω. Διάβαζα μὲ τὶς ὡρες βιβλία γιὰ τὴν ψυχολογία τοῦ παιδιοῦ. Ἐλπιζα νὰ γίνω

φίλος μὲ τὴν κόρη μου, νὰ κερδίσω τὴν εμπιστοσύνη της καὶ νὰ μοὺ πεῖ τὰ πάντα, νὰ μοὺ εμπιστεύεται ὅλα τὰ προβλήματά της. Εἶχα πειστεῖ ὁτι μοὺ εἶχε ἤδη εμπιστοσύνη. Ἔψαχνα νὰ βρῶ ἕνα λόγο ὑπαρξης. Καὶ τὸν ἔβρισκα στὴν κόρη μου. Τὴν εἶχα τόσο ανάγκη ὅσο θὰ ἔπρεπε νὰ μ' ἔχει κι ἐκείνη. Φοβόμουνα μήπως μέσα στὰ μάτια της διαβάσω κατηγορίες, γιατί, παρόλο που τὴν αγαποῦσα, εἶχα κάνει τὸ λάθος νὰ τὴν παραμελήσω καὶ νὰ μὴν πολυασχοληθῶ μὲ τὴν αγωγή της. Ἦταν καρπὸς ἔρωτα, αλλὰ οὔτε γιὰ χάρη αὐτοῦ τοῦ ἔρωτα δὲν εἶχα αλλάξει τὴν περιθωριακὴ ζωή μου. Αὐτὸ ἦταν τὸ χειρότερο ἔγκλημά μου. Ἐμμεσα, ἡ κόρη μου πλήρωνε τὰ λάθη μου. Στερώντας της τὴν παρουσία μου, τῆς εἶχα στερήσει καὶ τὴν αγάπη που τῆς χρωστοῦσα. Εγὼ ἤμουνα ο μόνος φταίχτης γιὰ τὴν εσωτερική της εξέγερση. Ἤξερα πόσο σημαντικὴ εἶναι ἡ παρουσία τοῦ πατέρα· ο δικός μου μοὺ εἶχε λείψει πολὺ τὸν καιρὸ τοῦ πολέμου. Κι εἶχα κάνει κι εγὼ ακριβῶς τὸ ἴδιο στὴν κόρη μου. Ἤθελα νὰ τῆς τὰ πῶ ὅλα. Ἤθελα νὰ μάθει ὅλη τὴν αλήθεια γιὰ μένα, γιὰ νὰ μὴ στηρίζεται ἡ αγάπη μας σ' ἕνα ψέμα.

Τὸ νὰ ανακαλύπτεις ξανὰ τὸ παιδί σου, εἶναι σὰν νὰ γεννιέσαι γιὰ δεύτερη φορά. Στεκόταν ἐκεῖ, απέναντί μου, πίσω απ' τὸ ἀθραυστο τζάμι. Τὴν ἔβρισκα πανέμορφη. Ἦταν ὁπως τὴν εἶχα φανταστεῖ. Ὁταν τὸ βλέμμα μου διασταυρώθηκε μὲ τὸ δικό της, ἔκρυψε τὸ πρόσωπό της στὰ χέρια της κι ἀρχισε νὰ κλαίει μὲ λυγμούς. Εγὼ ἔμενα σιωπηλὸς αλλὰ καταλάβαινα ὁτι απ' αὐτὴ τὴ στιγμὴ θ' ἀρχιζε ἡ πραγματική μου τιμωρία. Μ' ἔκανε νὰ αισθανθῶ τύψεις που δὲν τὴν εἶχα φροντίσει. Ανασήκωσε τὸ κεφάλι της καὶ μὲ ντροπαλὴ φωνὴ μοὺ εἶπε τὰ πρῶτα της λόγια που μὲ συγκίνησαν τόσο ὅσο καὶ τὰ πρῶτα της βήματα:

"Καλημέρα, λατρεμένε μου πατέρα.

— Καλημέρα, ἀγγελέ μου."

Δὲν μπόρεσε νὰ πεῖ περισσότερα κι ἀρχισε πάλι νὰ κλαίει απ' τὸν πόνο αλλὰ κι απὸ χαρὰ που μὲ ξανάβρισκε. Κι ἐπειτα, ἐμαθα απ' τὰ χείλη της ὅλα ὅσα εἶχε ζήσει χωρὶς εμένα. Δὲν μὲ κατηγόρησε οὔτε μιὰ φορά, αλλὰ μοὺ μιλοῦσε μὲ τόση αγνότητα που ἦταν σὰν νὰ μὲ χαστοῦκιζε. Μοὺ ζήτησε νὰ ἔρχεται νὰ μὲ βλέπει κάθε βδομάδα κι ἐπειτα μοὺ εἶπε μὲ πεῖσμα:

"Ελπίζω, γλυκέ μου πατέρα, νὰ μὴν προσπαθήσεις νὰ τὸ ξανασκάσεις... Τώρα που σὲ βρῆκα δὲν θέλω νὰ σὲ ξαναχάσω."

Χαμογέλασα μὲ τὰ λόγια της· κινδύνευα νὰ γίνει ἡ πιὸ γερὴ αλυσίδα που μποροῦσε νὰ μὲ κρατήσει ἐκεῖ μέσα. Χωρίσαμε μὲ τὴν υπόσχεση ὁτι θὰ ξαναβλεπόμασταν πολὺ σύντομα.

Μήνες ολόκληρους τὴν ανακάλυπτα σιγὰ-σιγά. Βρῆκε σὲ μένα ἐκεῖνο που τῆς εἶχε λείψει πάντα: κάποιον που νὰ τὸν εμπιστεύεται. Μιλήσαμε γιὰ τὴ ζωή μου. Δὲν τῆς ἔκρυψα τίποτα, προσπαθώντας πάντα νὰ μὴν πληγώσω τὴν παιδική της ευαισθησία. Ἦταν καλύτερα νὰ μάθει απ' τὸν ἴδιο της τὸν πατέρα αὐτὰ που θὰ τῆς πετοῦσαν κατάμουτρα κάποια μέρα οι εφημερίδες. Η Σαμπρίνα εἶχε γνωρίσει τὴν Τζόυς, τὴ φίλη μου τὴν καναδέζα, στὸ σύντομο διάστημα που ἦταν προσωρινὰ ελεύθερη, πρὶν νὰ δραπετεύσω απ' τὴν Κομπιέν. Μοὺ ζήτησε νὰ τὴν αφήσω νὰ πάει στὸν Καναδὰ στὶς διακοπὲς· τὴν εἶχε καλέσει η οικογένεια τῆς Τζόυς. Χαιρόμουνα που θὰ μποροῦσε νὰ γνωρίσει αὐτὴ τὴν υπέροχη χώρα κι ἐπειτα υπῆρχαν κι οι Ολυμπιακοὶ τοῦ Μόντρεαλ. Μιλήσαμε γιὰ τὸ φίλο μου τὸν Ζὰν-Πὼλ Μερσιὲ που τὸν εἶχε σκοτώ-

σει η αστυνομία τού Μόντρεαλ. Η Σαμπρίνα, που γιά μένα είχε ξαναγίνει ο "Ψύλος" μου, μού πρότεινε νά πάει λουλούδια στόν τάφο του κι η χειρονομία της μέ συγκίνησε.

"Ήταν φίλος σου, πατέρα... Θά τού πάω λουλούδια εκ μέρους σου. Η Τζούς θά μοϋ δείξει τόν τάφο του... Θά προσευχηθώ γιά κείνον."

Τήν ευχαρίστησα τρυφερά γι' αυτή τή χειρονομία της καί τής είπα πως ήταν μιά μικρή κυρία. Στά 15 της χρόνια είχε καταλάβει πόσο σημαντικό ήταν αυτό γιά μένα. Μερικές φορές μ' έκανε νά χαμογελώ μέ τήν αφέλειά της. Κάποτε μοϋ είχε πεί:

"Ξέρεις, πατερούλη μου... θά βάλω τά δυνατά μου γιά νά γίνω δικηγόρος καί νά σέ βγάλω απ' τή φυλακή."

Καθώς δέν ήταν καί τόσο σπουδαία μαθήτρια τής είπα ότι μέχρι νά καταφέρει νά πάρει τό πτυχίο της θά είχε λήξει σίγουρα η ποινή μου. Καί σκάσαμε κι οι δυό στά γέλια. Τό μέλλον μου ήταν σκοτεινό, αλλά εκείνη είχε φέρει τόν ήλιο στήν καρδιά μου. Μοϋ μίλησε γιά τή Ζανού κι ευχήθηκε νά βγεί γρήγορα απ' τή φυλακή γιά νά μείνει μαζί της. Η δικαιοσύνη όμως εξακολουθούσε νά μήν τήν αφήνει ελεύθερη. Κόντευε νά κλείσει 7 χρόνια μέσα.

Η Σαμπρίνα γύρισε απ' τό Μόντρεαλ τόν καιρό που αποφάσισα νά γράψω ένα βιβλίο γιά τή ζωή μου άν καί ήξερα ότι κάτι τέτοιο θά είχε σοβαρές συνέπειες όταν θ' άρχιζε η δίκη μου. Τό αποφάσισα όμως γιατί είχα φτάσει πιά στό απροχώρητο καί δέν είχα τίποτα νά χάσω. Κι όσα μοϋ είχε διδάξει η κόρη μου, μοϋ 'δωσαν τό κουράγιο νά βροντοφωνάξω "τήν αλήθεια μου" στήν κοινωνία που σέ λίγο θά μέ δίκαζε. Αυτή τήν αλήθεια μπορούσε νά τήν πάρει καί σάν πρόκληση. Ένας φονιάς που γράφει γιά τούς φόνους του ήταν κάτι που θά εξόργιζε σίγουρα όλο τόν κόσμο... Οι τελευταίες σελίδες ενός βιβλίου μπορούν νά γίνουν τά τελευταία σκαλοπάτια τής γκιλοτίνας. Αυτό όμως δέν είχε καμιά σημασία γιά μένα. Ένα κελί δέν είναι παρά ένας τάφος που κάθε τόσο τόν ανοίγουν γιά νά βεβαιωθούν ότι ο νεκροζώντανος είναι ακόμα μέσα.

Ο "Ψύλος" ήρθε νά μέ δεί.

"Δέν ξέρω άν πρέπει νά στό πώ, πατερούλη μου. Πήγα νά βάλω λουλούδια στόν τάφο τού φίλου σου, αλλά όταν πέθανε αρνήθηκαν νά δώσουν τό πτώμα στήν οικογένειά του. Τόν έθαψαν στό νεκροταφείο τής φυλακής τού Σαίν-Βενσάν-ντέ-Πώλ. Πήγα εκεί, αλλά δέν υπήρχε κανένας τάφος. Ένας φύλακας μοϋ είπε ότι τόν είχαν βάλει σ' ένα κουτί, χωρίς όνομα, μόνο μ' έναν αριθμό πάνω. Προσπάθησα νά μάθω τόν αριθμό... Στεναχωρήθηκα που δέν τόν βρήκα. Ίσως καί νά ήμουνα δίπλα του χωρίς νά τό ξέρω... Κι έτσι πήρα τά λουλούδια καί τά σκόρπισα ένα-ένα από δώ κι από κεί. Έβαλα σ' όλους λουλούδια... Από κεί που ήμουνα μπορούσα νά δώ τή φυλακή. Σκέφτηκα ότι είχες ζήσει εκεί μέσα, όπως κι ο φίλος σου που ακόμα καί νεκρός θά μείνει γιά πάντα φυλακισμένος. Κι έκλαψα..."

Ο φίλος μου δέν είχε κατορθώσει νά τό σκάσει. Όταν δραπέτευσε, η κοινωνία συνέλαβε τό πτώμα του γιά νά συνεχίσει νά πληρώνει καί μετά τό θάνατό του...

Εσὺ που κομάσαι κάτω απ' τὴ γῆ
θυμήσου πως αντὶ γιὰ τὸν πατέρα του
κάποτε εἶχε ἐρθει ἕνα παιδὶ
ν' αποθέσει μερικὰ λουλούδια πάνω στὴν ανυπαρξία σου.

Καὶ τώρα περιμένω...

Τί σημασία ἐχει η ποινή μου... Δὲν θὰ εἶναι παρὰ τὸ αποτέλεσμα τῆς ζωῆς που μόνος μου διάλεξα. Μπροστὰ στοὺς δικαστές μου, δὲν θὰ σκύψω τὸ κεφάλι. Θ' αναλάβω ὁλες μου τὶς ευθύνες καὶ θὰ δεχτὼ νὰ πληρώσω τὸ τίμημα.

Μ' αυτὸ τὸ βιβλίο καταδίκασα ο ἴδιος τὸν εαυτό μου. Εἶναι τὸ χειρότερο κατηγορητήριό μου. Τὸ ἔγραψα γιατὶ αρνήθηκα νὰ πῶ ψέματα. Ὅσο σκληρὴ κι ἂν εἶναι η αλήθεια, δὲν φοβᾶμαι νὰ τὴν κοιτάξω κατάματα. Σὲ ποιὰ στιγμὴ τῆς ζωῆς μου ἔγινα αυτὸ που εἶμαι σήμερα; Δὲν ξέρω. Τί πέθανε μέσα μου καὶ μ' ἔκανε νὰ μὴ σέβομαι πιὰ τὴ ζωή; Ἴσως ορισμένοι νὰ μπορέσουν νὰ μοὺ βροῦν κάποια δικαιολογία. Εγὼ δὲν βρίσκω καμιά. Δὲν προσπαθῶ νὰ δικάσω τὴν κοινωνία μοὺ φτάνει που δικάζω τὸν εαυτό μου. Ο ἄνθρωπος γίνεται καμιὰ φορὰ ο καλύτερος δικαστὴς τοὺ εαυτοὺ του. Ξέρω ὁτι οι πόρτες τῆς ελευθερίας θάναι γιὰ μένα κλειστὲς ὁσο ζῶ... Θὰ προτιμοὺσα τὸ θάνατο... κι ὁμως τὴν αγαπῶ τόσο τὴ ζωή!

Απ' ὁταν ἤμουνα ακόμα παιδί, τὰ μάτια μου ἔβλεπαν τὸ θάνατο καὶ τὴ βία. Ἔζησα τὸν πόλεμο που ἔκαναν οι μεγάλοι στ' ὀνομα τῆς ελευθερίας.

Ὅταν ἔγινα ἄντρας πολέμησα κι ο ἴδιος. Ἕναν ἄλλο πόλεμο..., μιὰ ἄλλη βία. Η μαζικὴ δολοφονία αποτελεῖ τίτλο τιμῆς ὁταν γίνεται κάτω απ' τοὺς ἤχους τοὺ εθνικοὺ ὑμνου. Οι πόλεμοι που ἔζησα, οι πόλεμοι που μοὺ διηγήθηκαν, οι πόλεμοι που μ' ἀγγιξαν δὲν μ' ἐμαθαν νὰ σέβομαι τὴ ζωή. Τὸ μόνο που πιστεύω πως κατάφεραν ἦταν νὰ νομιμοποιήσουν τὸ φόνο. Μοὺ ἔβαλαν ἕνα ὁπλο στὸ χέρι ενῶ ακουγόταν η "Μασσαλιώτιδα" καὶ τὸ χέρι μου αγάπησε τὸ ὁπλο. Μοὺ δίδαξαν τὴ βία κι εγὼ τὴν αγάπησα.

Απ' τὴ μέρα που γεννήθηκα οι ἄνθρωποι σφάζονται σ' ὁλο τὸν κόσμο, δολοφονοὺνται, προδίνονται, βρίζονται στ' ὀνομα ενὸς ιδανικοὺ που επινοοὺν γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὶς πράξεις τους... Σήμερα, λοιπόν, μπροστὰ στοὺς δικαστές μου, μπροστὰ στοὺς κατήγορούς μου, θὰ μείνω αδιάφορος ἂν μοὺ μιλήσουν γιὰ σεβασμὸ πρὸς τὴ ζωή. Γιατὶ ο ἄνθρωπος εἶναι λύκος γιὰ τὸ συνάνθρωπό του' κι ἂν κάποτε βρεθεῖ στὴ θέση τοὺ δικαστή, εξακολουθεῖ νὰ εἶναι λύκος ὁπως λύκος εἶναι κι εκεῖνος που δικάζεται. Εγὼ δὲν διεξήγαγα παρὰ ἕναν προσωπικὸ πόλεμο σ' ἕναν κόσμο που δὲν εἶναι ο κόσμος τῶν πολλῶν ανθρώπων. Αυτὸς ο κόσμος ἐχει τοὺς δικούς του νόμους... Μέχρι τώρα, δὲν εἶδα ποτὲ ἕναν πολίτη νὰ κλαίει γιὰ τὸ θάνατο ενὸς αλήτη. Γι' αυτὸ καὶ δὲν τοὺ αναγνωρίζω κανένα δικαίωμα νὰ κρίνει τὸ πῶς κανονίζουμε τοὺς λογαριασμοὺς μας μεταξύ μας.

Μπορεῖ νὰ ἔκλεψα, αλλὰ ποτὲ δὲν ἐγδυσα τοὺς φτωχούς. Τὶς περισσότερες φορὲς λήστεψα τράπεζες ἢ επιχειρήσεις. Ποτὲ δὲν ἄσκησα βία σὲ ταμία ἢ σὲ συνοδὸ χρηματαποστολῆς καὶ νομίζω ὁτι ἔκανα πάντα καθαρὲς δουλειές. Δὲν βίασα, δὲν χτύπησα γέρους, δὲν εκμεταλλεύτηκα τὶς γυναίκες. Ἂν παντρεύτηκα τὴν περιπέτεια, εἶναι γιατὶ μ' ἄρεσε πάντα ο κίνδυνος. Ἂν μερικοὶ ἄνθρωποι ἔχασαν τὴ ζωή τους απ' τὶς σφαίρες μου, εἶναι γιατὶ ἔπρεπε νὰ διαλέξω ανάμεσα στὴ ζωή τους καὶ στὴ ζωή μου. Δεχόμενοι μιὰ μονομα-

χία διακινδύνευαν τή ζωή τους ὅπως κι εγώ τή δική μου.

Στή δράση ήμουνα πάντα ο πρώτος. Οι αληθινοί μου φίλοι μπορούσαν πάντα νά βασιστούν πάνω μου. Ποτέ μου δέν τούς έστησα σέ ραντεβού.

Άν διέγραψα τή λέξη "οίκτος" απ' τό λεξιλόγιό μου, είναι γιατί είδα πολλές αδικίες, πολλούς ανθρώπους νά ψοφάνε στή φυλακή, πολλούς ανθρώπους νά καταστρέφουν τό συνάνθρωπό τους.

Δυό φορές προσπάθησα ν' αλλάξω ζωή καί νά ξαναμπώ στήν κοινωνία καί νά δεχτώ τούς νόμους της, πρίν φτάσω στό δρόμο χωρίς επιστροφή. Απέτυχα, γιατί όποιος περάσει τήν πόρτα τής φυλακής, μένει σημαδεμένος σ' όλη του τή ζωή, ότι κι άν κάνει γιά νά μπορέσει νά ξαναπάρει τή θέση του στήν κοινωνία. Η κοινωνία είναι εκδικητική... Ένας πρώην κατάδικος δέν μπορεί ποτέ νά ξοφλήσει τό χρέος του, έστω κι άν τόχει πληρώσει... Τού απαγορεύουν νά πηγαίνει σέ ορισμένα μέρη, τού αρνούνται τό δικαίωμα τής ψήφου, τόν βάζουν όμως νά πληρώνει φόρους καί τόν επιστρατεύουν όταν έχουν πόλεμο. Τού αναγνωρίζουν τό δικαίωμα νά πληρώνει καί νά πεθαίνει γιά τήν πατρίδα του... όχι όμως καί νά διαλέγει τήν κοινωνία στήν οποία θέλει νά ζήσει. Μέ ευνουχισμένα τά πολιτικά του δικαιώματα θά είναι πάντα ένας "αποφυλακισμένος". Ο άνθρωπος που δέν έχει τό δικαίωμα ν' αποφασίζει είναι μισός άνθρωπος. Ή θά υποταχτεί ή θά εξεγερθεί.

Μετά από 2 αποτυχίες, διάλεξα τήν Ξέγερση κι από κείνη τή μέρα οι απαγορεύσεις τής κοινωνίας μού είναι αδιάφορες. Παραβίασα μέ τή θέλησή μου τούς νόμους της κι έζησα έξω απ' αυτούς. Κέρδισα μόνος μου τό δικαίωμα νά παίρνω αυτό που θέλω. Ξεπέρασα κάθε όριο, γιατί δέν είχα κανένα όπως έχω ήδη πεί.

Εκτός νόμου... Η κοινωνία έχασε κάθε επιρροή της πάνω μου καί μ' έκανε "ατρόμητο" μπροστά στίς ποινικές κυρώσεις της. Μπορεί νά τής αναγνωρίζω τό δικαίωμα νά μέ καταδικάζει, όχι όμως καί τό δικαίωμα νά μέ κρίνει. Στήν πραγματικότητα, καταδίκασα ο ίδιος τόν εαυτό μου τή μέρα που πήρα ένα όπλο στό χέρι μου καί τό χρησιμοποίησα. Δέν έχω τύψεις ούτε μετανοιώνω γιά τίποτα. Εύχομαι όμως νά φροντίσει αυτή η κοινωνία γιά τή μοίρα τών νεαρών εγκληματιών που σαπίζουν ανώφελα στή φυλακή' τό έγκλημα δέν δικαιολογεί πάντοτε τήν τιμωρία. Η φυλακή είναι τό σχολείο τού εγκλήματος. Σήμερα, πλάθει τούς Μεσρίν καί τούς Βιλοκέ τού αύριο. Αυτοί οι νέοι χρειάζονται κάποια ελπίδα. Τό νά τούς δώσει κάποιος τό χέρι είναι πιό αποτελεσματικό απ' τό νά τούς δέσει μ' αλυσίδες. Όταν κλείνει η πόρτα τού κελιού δέν λύνεται τό πρόβλημα τής εγκληματικότητας τών νέων. Γι' αυτούς είναι καιρός ακόμα' γιά μένα είναι πά πολύ αργά.

Ισόβια... ή θάνατος, η ποινή μ' αφήνει αδιάφορο. Τήν πραγματική μου καταδίκη θά τή διαβάζω στά μάτια τής κόρης μου, σέ κάθε επισκεπτήριο καί τότε... θά μετανοιώνω.

Η ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ

Μάλιστα, Κυρία!
Πάει κι έρχεται, πάει κι έρχεται μὲ χίλια βήματα που δὲν τὸν οδηγούνε πουθενά.
Σὲ κάποιο τσιμεντένιο κόσμο, καὶ στὸ παράθυρο τὰ κάγκελα ν᾽ ανθίζουν
από απελπισία
Απάνθρωπο..., στενό..., χωρὶς κανένα αὐριο.
Μιὰ χαραμάδα κάτω απ᾽ τὴν πόρτα καὶ τοὺ περνάνε τὸ συσσίτιο
Καὶ σὲ μιὰ κούπα τὸ νερὸ νὰ ξεδιψάει.
Μόνος του..., δίχως ήλιο
Γιὰ νὰ τοὺ κλέβουνε ακόμα καὶ τὴ σκιά του.
Η ἀπιστη πάει ἐφυγε
Μὴ μείνει σκλάβα αυτοὺ τοὺ νεκροζώντανου.
Πάει κι έρχεται..., καὶ θὰ πηγαινοέρχεται
Μέχρι τὴ μέρα, που νικημένος, λαβωμένο αγρίμι
Αφοὺ αναστενάξει τὸ στερνὸ παράπονό του
Θὰ πέσει καταγῆς καὶ θὰ ψοφήσει
Στὸ θάνατό του βρίσκοντας τὴ μόνη ελευθερία.
Σὰς βλέπω νὰ δακρύζετε...!
Γιατὶ στεναχωριέστε;
Λέτε, "φτωχὲ μου σκύλε"!
Καὶ νὰ τὸ λάθος...
Είναι ένας ἀνθρωπος, Κυρία,
Φυλακισμένος.
Είναι αυτὸς που οι ὁμοιοί σας καταδίκασαν
Στ᾽ ὁνομα τῆς ελευθερίας απονέμοντας δικαιοσύνη.

Φλερὺ-Μεροζὶ...
Μιὰ μέρα τοὺ Σεπτέμβρη τοὺ 1976 που ἡμουνα
τόσο λίγος, ὡστε δὲν ἡμουνα οὺτε κὰν "κανένας".

Μεσρίν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

. . . . . .

Στίς 6 Νοέμβρη τού 1975 μές από τίς φυλακές Σαντέ καί ενώ γράφει τό βιβλίο του, ο Μεσρίν στέλνει γράμμα στό δημοσιογράφο τού περιοδικού Εξπρές Ζάκ Ντεροζύ απειλώντας τον, σέ απάντηση δυσφημιστικού άρθρου τού τελευταίου που μεταξύ άλλων "μίλαγε" γιά "ιδιαίτερες συνθήκες" διαμονής τού Μεσρίν στίς φυλακές, άρθρου μάλιστα συνοδευόμενου από ανάλογα σκίτσα.

Ενδιαφέρουσα η άποψη τού Μεσρίν γιά τόν περί ού ο λόγος δημοσιογράφο: "... ανήκετε σ' αυτή τή ράτσα ατόμων αρκετά δειλών, που χρησιμοποιούν τήν πέννα τους γιά νά ξεκαθαρίσουν τούς λογαριασμούς τους ή γιά νά κρύψουν τά συμπλέγματα κατωτερότητάς τους δείχνοντας μιά επιθετική ηλιθιότητα...".

Τό περιοδικό Εξπρές δέν χάνει ευκαιρία νά "εκμεταλλευτεί" τήν απειλητική επιστολή, δημοσιεύοντάς την, μέ τά σχετικά σχόλια, κοινοποιώντας την στή διεύθυνση τών φυλακών κι εκφράζοντας τήν έκπληξή του γιά τό γεγονός ότι μιά τέτοια επιστολή στάλθηκε μέσα απ' τίς φυλακές καί μπόρεσε νά περάσει απ' τή σχετική λογοκρισία... Επιπλέον, σέ απάντηση τών κατηγοριών τού Μεσρίν καί γιά νά ενισχύσει τίς θέσεις (διάβαζε τό... τιράζ) του, τό περιοδικό ανακεφαλαιώνει τή σχετική μέ τήν κατάσταση τών φυλακισμένων άλλοτε στή Γαλλία αρθρολογία του... διεκδικώντας τά πρωτεία σέ... δημοσιογραφική κάλυψη καί αγωνιστικότητα υπέρ τού ανθρωπισμού, μέσα στίς φυλακές.

Στίς 19 Μάη τού 1977 καταδικάζεται από τό κακουργιοδικείο Παρισιού σέ 20ετή φυλάκιση. Τήν ίδια εποχή τά περισσότερα συγκροτήματα φυλακών τής Γαλλίας συγκλονίζονται από ομαδικές απεργίες πείνας κατά τών ειδικών κελιών απομόνωσης που υποτίθεται κατά τούς "αρχιτέκτονές" τους ότι συμβάλλουν σημαντικά στήν εξουδετέρωση (απο-κινδυνοποίηση) τών σκληροτράχηλων "κακοποιών", κίνημα στό οποίο ο Μεσρίν συμμετέχει ενεργητικά. Μετά από ένα χρόνο καί συγκεκριμένα στίς 8 Μάη τού 1978 δραπετεύει μαζί μέ άλλους δυό συγκρατούμενούς του, ένας από τούς οποίους πυροβολείται από τούς δεσμοφύλακες καί βρίσκει τό θάνατο.

Πάντα στήν παρανομία προβαίνει σέ ένοπλες ληστείες-επιθέσεις ενός οπλοπωλείου, τού τοπικού καζίνου τής πόλης Ντωβίλ, τού υποκαταστήματος τής Τράπεζας **Societé Generale**, έξω από τό Παρίσι. Στίς 27 Ιούλη τού 1978 παραχωρεί συνέντευξη στό περιοδικό Παρί Ματς, μέσω τής δημοσιογράφου Ιζαμπέλ Ντέ Βάνγκεν, τήν οποία καί προτίμησε γιατί, από ότι ο ίδιος ομολόγησε, είχε κρατήσει άψογη στάση κατά τή διάρκεια τής δίκης του καί στό σχετικό ρεπορτάζ πάνω σ' αυτήν. Στίς 10 Νοέμβρη 1979 εκτελεί θεαματική επίθεση στό σπίτι τού δικαστή που τόν είχε καταδικάσει μέ προθέσεις αμφιλεγόμενες, πράγμα που δίνει πολλές λαβές κι ερμηνείες στόν τύπο ώς πρός τά κίνητρα τού Μεσρίν. Όσον αφορά τό επεισόδιο αυτό, όταν ύστερα από 2 μήνες σέ συνέντευξή του στήν εφημερίδα Λιμπερασιόν, κατόπιν συνάντησής του, στήν καρδιά τού Παρισιού, μέ τό δημοσιογράφο της Ζίλ Μιλλέ,έχει τήν ευκαιρία νά ξεκα-

θαρίσει ορισμένα πράγματα, ομολογεί ότι είχε τήν πρόθεση νά σκοτώσει τό δικαστή, λέγοντας τά εξής: "... διδάχτηκα τό μίσος στά ειδικά κελιά απομόνωσης. Παρόλ' αυτά η εκτέλεση τού δικαστή Πετί δέν (θά) ήτανε μιά απλή εκδίκηση, αλλά πιό πολύ μιά βίαιη επέμβαση μέ σκοπό νά επηρεάσει αποφασιστικά τά γεγονότα... η μοίρα τόφερε έτσι ώστε νά μή διαπράξω αυτό τό λάθος, γιατί ξέρω πολύ καλά ότι σέ πολιτικό επίπεδο θάτανε μιά λανθασμένη ενέργεια". Πάλι στήν ίδια συνέντευξη έπαιρνε τήν εξής θέση απέναντι στούς δημοσιογράφους: "... δέν μ' ενδιαφέρει που μέ κριτικάρουνε, ακόμη κι άν γίνεται μέ βίαιο τρόπο..., αυτό που μ' ενοχλεί είναι τό ότι μέ συκοφαντούν, γράφοντας ένα σωρό βρωμιές γιά μένα που δέν έχουν σχέση μέ τήν πραγματικότητα... όταν κάποιος είναι ελεύθερος, αυτού τού είδους οι ιστορίες δέν πολυενοχλούνε, αλλά όταν είσαι φυλακισμένος γυρνάς γύρω-γύρω στό κελί σου καί δέν ονειρεύεσαι παρά ένα πράγμα... πώς νά πάρεις εκδίκηση από κάποιον που δέν μπορείς νά πλησιάσεις... μέσα 'κεί είναι που διδάχτηκα τό μίσος γιά ορισμένους δημοσιογράφους που μέ τίς πέννες τους προκαλούνε μεγαλύτερο κακό απ' ότι οι σφαίρες...". Πολλές φορές αυτή η εκδίκηση έπαιρνε σάρκα καί οστά στίς θεαματικές αποδράσεις του, η δέ επίσκεψή του στό σπίτι τού δικαστή που τόν είχε καταδικάσει δέν ήτανε "παρά μιά μορφή εκδίκησης", άσχετα μέ τήν οποιαδήποτε κριτική μας στό ζήτημα αυτό.

Στίς 5 τού Γενάρη άλλο επεισόδιο: Ο Μεσρίν στέλνει γράμμα στόν εκδότη του ζητώντας του γιά τά συγγραφικά δικαιώματα 230.000 φράγκα (αξίζει ν' ανοίξω μιά παρένθεση εδώ γιά νά αναφέρω ότι η κυκλοφορία τού βιβλίου του προκάλεσε τή διαταγή έρευνας κατ' αγνώστου στά πλαίσια τής οποίας κατηγορείται η δικηγόρος τού Μεσρίν). Πρόσφατη λεπτομέρεια: τό κοινοβούλιο ψηφίζει νόμο, σύμφωνα μέ τόν οποίο υπόδικοι ή κακοποιοί στήν παρανομία δέν είναι δυνατό νά ευεργετούνται τών δικαιωμάτων που τούς δίνουν τά βιβλία τους.

Στίς 21 τού Γενάρη ο Μεσρίν προβαίνει στήν απαγωγή τού πάμπλουτου Ανρύ Λαλιέβρ, γενικού διευθυντή στόν τομέα τής ακίνητης περιουσίας. Τόν απελευθερώνει στίς 28 τού Ιούλη αφού παίρνει λύτρα 6.000.000 φράγκα. Προτελευταίο επεισόδιο στήν καριέρα του: συνάντηση τού δημοσιογράφου Ζάκ Τιλιέ τής εφημερίδας Μινίτ, ακροδεξιάς, μέ τό Μεσρίν μέ σκοπό(;) νά τού πάρει συνέντευξη.

Ανάγκη γιά άλλη μιά παρένθεση: Ο Ζάκ Τιλιέ πρίν πιάσει δουλειά σάν δημοσιογράφος στό Μινίτ, είχε μάθει πολύ καλά τό περιβάλλον τού "υπόκοσμου"· κατέχοντας τό πόστο τού αστυνομικού επιθεωρητή· πολλές φορές επιχείρησε νά χώσει τή μύτη του σέ διάφορες υποθέσεις, μέ συνέπεια νά βρεθούν από τή μιά μέρα στήν άλλη πολλοί στής φυλακής τά σίδερα... σέ συγκεκριμένες δέ περιπτώσεις ο ίδιος, ενεργώντας σάν χαφιές, πληροφορίες που μπορούσε νά αποσπάσει λόγω τής ιδιότητάς του, τίς παρέδινε αφού τίς εκμεταλλευότανε προσωρινά, στήν αστυνομία. Επανειλημμένα έγραψε άρθρα-λιβέλλους, ανυπόγραφα, γεμάτα συκοφαντίες καί δυσφήμιση πάνω στή δραστηριότητα τού Μεσρίν. Μέσα σ' όλα τά σχέδιά του φαίνεται ότι είχε στό νού του νά συναντήσει τό Μεσρίν καί νά τόν παγιδεύσει. Τ' όνειρό του αυτό βέβαια τό

πλήρωσε ακριβά. Η συνάντηση λαβαίνει χώρα αλλά όχι όπως τά είχε προβλέψει. Αποτέλεσμα: Δέχεται τρείς σφαίρες, μιά στό στόμα "γιά τίς βρωμιές που ξέρναγε", "μιά δεύτερη στό δεξί μπράτσο, στό ύψος τής ωμοπλάτης... καί μιά τρίτη στό κλειδοκόκαλο, σουβενίρ τών συκοφαντικών γραπτών του". Ό,τι περιλαμβάνεται μέσα σέ εισαγωγικά είναι γραμμένα από τόν ίδιο τό Μεσρίν σέ επιστολή του που απηύθυνε σέ τρείς παρισινές εφημερίδες (Λέ Ματέν, Λ' Ορόρ, Λιμπερασιόν). Τίς επιστολές του στόν τύπο συνοδεύουν καί συμπληρώνουν τρείς φωτογραφίες, τραβηγμένες από τόν ίδιο τόν Μεσρίν, που εικονογραφούν σέ μιά βίαιη σκηνοθεσία τά βασανιστήρια στά οποία υπέβαλε τό δημοσιογράφο πρίν τόν πυροβολήσει εν ψυχρώ. Τό δημοσιογράφο αναίσθητο ανακαλύπτει πολύ πιό μακριά από τόν τόπο τών βασανιστηρίων του ένας... δικαστής που μάζευε... μανιτάρια. Τήν ίδια μέρα τά μέσα επικοινωνίας ουρλιάζουν... Ο Μεσρίν όμως αναλαμβάνει τήν ευθύνη τών πράξεών του, μέ τίς επιστολές του στόν τύπο. Διεκδικεί τό δικαίωμα νάναι ελεύθερος νά απαντάει σέ κάθε είδους δυσφήμιση... έστω καί μέ τή βία... Συνάμα δίνει στή δημοσιότητα πληροφορίες που μπόρεσε νά αποσπάσει από τόν Τιλιέ μέ τή βοήθεια ενός κασετόφωνου που είχε κρύψει στό αυτοκίνητο μέσα στό οποίο τόν οδήγησε στόν τόπο τής σωφρονιστικής επιχείρησης, που γιά πολλούς ονομάστηκε τόπος βασανιστηρίου.

Στή δεύτερη επιστολή, εκείνη που απευθύνει στό διευθυντή τού Μινίτ, κάνει λόγο γιά τή συμπεριφορά τού Τιλιέ απέναντι στό διευθυντή του που αρχίζει από τίς απλές κατηγορίες καί συκοφαντίες καί καταλήγει στή διατύπωση επιθυμίας νά εγκαταλείψει "αυτή τή βρώμικη εφημερίδα" κι άλλα πολλά που οπωσδήποτε είναι γνωστά καί πολλές φορές κοινότοπα, γιατί αφορούνε αλήθειες που ναί μέν είναι αναμφισβήτητες, αλλά πάντα χρειάζεται μιά χειροπιαστή απόδειξη απαραίτητη γιά τό ντοκουμεντάρισμα τών γεγονότων. Μεταξύ άλλων ο Τιλιέ μιλά γιά κομπίνες αστυνομικών, δίνει διευθύνσεις, ονόματα, αναφέρει πληροφοριοδότες καί τελικά... θάβει, τρόπος τού λέγειν, τό Μινίτ, που όπως ήτανε επόμενο, κάνει δημοσιογραφικό μπάμ, κλαίγοντας καί ουρλιάζοντας γιά τά παθήματα τού δημοσιογράφου του, μή μιλώντας κάν γιά τίς συκοφαντίες ενάντια στό αφεντικό του.

Η λεπτομερειακή αφήγηση τού Μεσρίν που υποδείχνει στούς αστυνομικούς διάφορα σημεία που θά μπορούσαν νά τούς βοηθήσουν στήν έρευνά τους, σχετικά μέ τόν τραυματισμό τού δημοσιογράφου, η τέλεια ενορχήστρωση καί σκηνοθεσία τής όλης δράσης του σύν τήν ανάληψη ευθυνών γιά τή διάπραξη βιαιοτήτων, ξέροντας ότι έτσι θάχανε κάπως από τή δημοτικότητά του, η οποία τόν είχε βοηθήσει σημαντικά (καίτοι μέσα πάντα στά πλαίσια που τού επιβάλλανε τά **mass media**) δίνουν μιά εικόνα κάθε άλλο παρά μαυρισμένη τής προσωπικότητάς του. Βέβαια αυτή η εικόνα είναι τό προϊόν μιάς πολύπλοκης επεξεργασίας, που έχει πιό πολύ σχέση μέ τά ίδια τά **mass media** καί μέ τούς θεατές-δέκτες καί τήν πολυεπίπεδη σχέση μεταξύ τους, παρά μέ τόν ίδιο τόν Μεσρίν. Ναί μέν τά προσόντα που διέθετε: τρομερή εξυπνάδα, αποφασιστικότητα, ταχύτητα εκτέλεσης, θέληση, επιθυμία νά δώσει ξήγηση γιά τίς πράξεις του, πολιτική συνείδηση που δέν βασιζότανε σέ στενή παλιτική στράτευση κάτω

από σημαίες, αλλά στράτευση δοκιμασμένη στόν εγκλεισμό του στά ειδικά κελιά απομόνωσης,στήν άρνηση τής κοινωνίας νά τού αναγνωρίσει τό δικαίωμα τής αυτουπεράσπισής του, αρκούσαν γιά νά συνθέσουν τά πολιτικο-κοινωνικά στίγματα τής "γεωγραφικής" θέσης τού Μεσρίν, αλλά δέν μπορούσαν σέ καμιά περίπτωση νά τού εξασφαλίσουν τήν ατιμωρησία καί τό **laisser-passer** μέσα από τούς κοινωνικούς θεσμούς καί τίς κοινωνικές προσβάσεις.

. . . . . .

Παρασκευή, 2 Νοέμβρη, τρείς καί είκοσι τό απόγευμα κοντά στήν κατοικία του, μαζί μέ τή γυναίκα-σύντροφο τής ζωής του, πέφτει στήν παγίδα τών αστυνομικών. Ένα καμιόνι που είχε ειδικά νοικιαστεί (στό εσωτερικό του 4 ειδικοί σκοπευτές, οπλισμένοι μέ τίς περίφημες αυτόματες καραμπίνες Ρουζέ 5,56, όπλο χρησιμοποιούμενο από τό ΝΑΤΟ καί μέ γεμιστήρες τών 38 εμπρηστικών σφαιρών), πλευρίζει τόν Μεσρίν, ενώ συνάμα άλλοι αστυνομικοί έχουν πάρει θέση στά γύρω κτίρια, περιμένοντας τό "θήραμα". Ήδη από πολλές μέρες χάρις σέ έναν πληροφοριοδότη καί τή συστηματική παρακολούθηση, είχαν κατορθώσει νά ανακαλύψουν τόν κρυφώνα-διαμέρισμα ενός φυγόδικου που είχε σχέσεις μέ τόν Μεσρίν. Ο φυγόδικος, ονόματι Σαρλύ Μπαέρ μέ τή σύζυγό του, 2 μέρες πρίν, δηλαδ. τήν Τετάρτη, συναντά τόν Μεσρίν καί τή σύντροφό του καί οι τέσσερις βγαίνουν γιά ψώνια καί μετά από λίγο χωρίζουν. Όλη η Πέμπτη καί η Παρασκευή περνάει καί η αστυνομία στήνει μιά φοβερή σκηνοθεσία περικυκλώνοντας όλο τό τετράγωνο τού διαμερίσματος: άλλος κάνει τόν ταχυδρομικό διανομέα, άλλος τό χτίστη, άλλος-η τήν πουτάνα, τή θυρωρίνα καί γενικά κάθε τι που θά πλησίαζε τόν ιστό που μεθοδικά πλέκανε, στόν Μεσρίν...

Είκοσι μία σφαίρες θά μετρήσουνε αργότερα στό κεφάλι του... χώρια τά μικροσκοπικά κομμάτια, καθότι εμπρηστικές... Απ' ότι δέ κατάθεσαν μάρτυρες στούς δημοσιογράφους, δέν είχε κάν τόν καιρό ν' αντιδράσει, παρόλο που πάντα κουβαλούσε μαζί του σιδερικά καί δυό χειροβομβίδες. Έμεινε στόν τόπο, χωρίς άχνα. Αργότερα οι υπεύθυνοι αστυνομικοί θά δηλώσουν ότι: "Μήπως έπρεπε νά περιμένουμε νά μάς ρίξει τίς χειροβομβίδες του;" καί πιό κάτω: "... ότι καί νά κάνει η αστυνομία, πάντα θά βρεθεί κάποιος νά τήν κατηγορήσει, ευτυχώς που τό σύνολο τού πληθυσμού μάς υποστηρίζει". Φωτογραφίες τού ημερήσιου τύπου δείχνουν τή φανερή χαρά τού σύνολου τών αστυνομικών που λάβανε μέρος στή φονική επιχείρηση παρόλες τίς περί τού αντιθέτου δηλώσεις, μπορείτε νά κρίνετε μόνοι σας απ' τίς φωτογραφίες τού φωτογραφικού παραρτήματος.

. . . . . .

Ο συντάκτης τών παραπάνω γραμμών, αφού έψαξε γιά πολύ καιρό περιοδικά, εφημερίδες, παρακολούθησε εκπομπές, αφού έζησε από μακριά βέβαια καί εκ τού ασφαλούς τήν περιπέτεια Μεσρίν, μάταια αναζητώντας κάθαρση καί εξιλέωση μέσα από τή γραφτή οργή του, πείστηκε γι' άλλη μιά φορά γιά τήν "αδυναμία" του μπροστά στήν τεράστια αυτή μηχανή που στήνεται καθημερινά στά σύγχρονα ευρωπαϊκά καθεστώτα. Ο ίδιος, όπως άλλωστε κι εσείς, οι αναγνώστες, λίγο-πολύ κάπου-

κάποτε υποκύψαμε, δεχτήκαμε αδιαμαρτύρητα, προσαρμοστήκαμε σέ (μιά, πολλές) τάξεις πραγμάτων... η αταξία έμεινε πιό πολύ λέξη που θύμιζε σχολείο καί κοινωνικές ατασθαλίες... σάν νά μή ξέραμε ότι η αταξία είναι αυτή που κάνει καί "ξεφεύγουμε" από τά "καθημερινά"... Ο δημοσιογράφος καί διευθυντής τής Λιμπερασιόν αμέσως μετά τήν υπόθεση Τιλιέ (που πήρε ένα σοβαρό μάθημα από τόν Μεσρίν), έγραφε σ' άρθρο του: "... σέ μιά εποχή που πολλοί μασκαρεύουν τήν προσωπική τους θέση-επιλογή απέναντι στή ζωή καί απαρνούνται τούς εαυτούς τους ευχόμενοι νά περάσουν απαρατήρητοι, τό πεπρωμένο τού Μεσρίν μάς υποχρεώνει σ' έναν ορισμένο σεβασμό... ο άνθρωπος αυτός είναι ελεύθερος όχι μόνο γιατί οι αστυνομικοί δέν κατορθώνουν νά τόν μαγκώσουν, αλλά κυρίως γιατί ο ίδιος διεκδικεί τήν εκλογή του καί τήν ηθική του. Μπορούμε νάχουμε τήν οποιαδήποτε γνώμη καί γιά τίς εκλογές του καί γιά τήν ηθική του. Μπορούμε κι αυτή είναι η περίπτωσή μου, νά μή τής βρίσκουμε τίποτα τό ενθουσιαστικό, τίποτα τό εγκωμιαστικό ή τίποτα που θά τή δικαιολογούσε, αλλά μούναι αδύνατο νά μήν αναγνωρίσω (σ' αυτήν τήν ηθική) τήν "άσκηση μιάς ελευθερίας εν δράσει".

(Αποσπάσματα άρθρου τού Κώστα Φουγιάννη, που δημοσιεύτηκε γιά πρώτη φορά στό περιοδικό Ιδεοδρόμιο Α' σειρά, Νο 39, 30/11/1979.)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'
ΦΟΡΟΣ ΤΙΜΗΣ ΣΤΟΝ Ζ. ΛΕΜΠΟΒΙΣΙ

Στίς 5 Μάρτη 1984 βρέθηκε νεκρός στό Παρίσι μέ 4 σφαίρες στόν αυχένα, ο εκδότης τού Μεσρίν Ζεράρ Λεμποβισί, γνωστός παράγοντας τών κινηματογραφικών κύκλων καί ιδιοκτήτης τών εκδόσεων **"Champ Libre"**. Αμέσως η αστυνομία θεώρησε σάν ύποπτους τούς σιτουασιονίστικους κύκλους που συνδέονταν μέ τόν Λεμποβισί κι ιδιαίτερα τόν Γκύ Ντεμπόρ, ο δολοφόνος φυσικά δέν ανακαλύφθηκε.

Η ενορχήστρωση τού ψέματος καί τής λασπολογίας, στήν οποία επιδόθηκαν μέ μανία οι εφημερίδες* τήν επαύριο τής δολοφονίας δέν μπόρεσε νά κρύψει τήν κατάφωρη αλήθεια: ότι ο Λεμποβισί αποτελούσε τόν κίνδυνο Νο 1 γιά τό Γαλλικό Κράτος: Γιατί "τό τρομερό αυτό παιδί τών μπίζνες" ποτέ δέν έκρυψε ότι βρισκόταν σέ πόλεμο μέ τήν κοινωνία καί τό βασικότερο: είχε μάθει νά χρησιμοποιεί εναντίον της τούς ίδιους της τούς νόμους παραμένοντας απρόσβλητος απ' αυτούς κι αυτό είναι κάτι που η εξουσία δέν συγχωρεί...!

Ο Ζάκ Μεσρίν είχε εξαπολύσει πόλεμο ενάντια στήν κοινωνία καί τήν αστυνομία της. Τό "Ενστικτο τού Θανάτου" αποτελούσε κατά κάποιο τρόπο τήν κήρυξη αυτού τού πολέμου. Η απήθεια καί τό θάρρος τού Μεσρίν αντιπροσώπευαν μιά μόνιμη πρόκληση καί προσβολή γιά τούς προστάτες τής κυρίαρχης τάξης πραγμάτων. Η επανέκδοση τού "Ενστίκτου" ήταν σάν ανανέωση τής κήρυξης πολέμου που είχε κάνει ο Μεσρίν. Ο πόλεμος τού Ζάκ Μεσρίν ήταν καί πόλεμος τού Ζεράρ Λεμποβισί. Από κεί

καί πέρα τό λόγο είχαν οι ειδικοί "δολοφόνοι"...

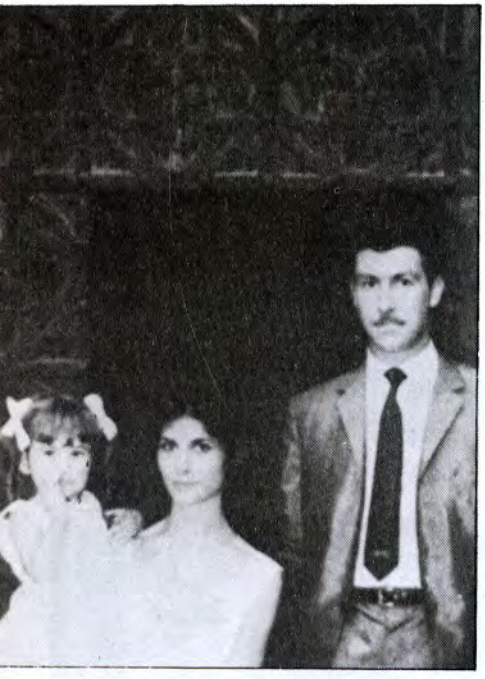
* Έγραψαν τά εξής κουφά: ότι είναι "πράκτορας τής Μόσχας", "κρυφοσταλινικός", ότι "συνδέεται μέ τρομοκρατικές ομάδες όπως η Μπάαντερ-Μάινχοφ κι οι Ερυθρές Ταξιαρχίες" κλπ.

Ο Μεσρίν σέ ηλικία 7 ετών μέ τή μητέρα του καί τήν αδελφή του.

Η οικογένεια Μεσρίν σέ διακοπές στό Σάμπλ ντ' Ολόν, στά 1950.

Η Σαμπρίνα κι οι γονείς της τή μέρα τής βάπτισής της.

Ο γάμος τού Μεσρίν μέ τή Λύντια, τήν πρώτη του γυναίκα, στά 1955.

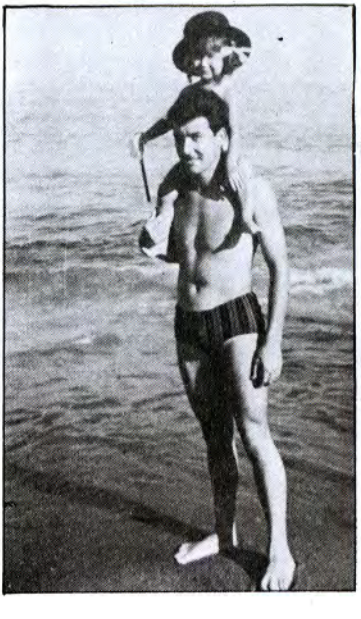

Η ιδιοκτησία τών Μεσρίν στό Λουβιέ.

1956: ο Μεσρίν κάνει τή στρατιωτική του θητεία στήν Αλγερία.

Ο Μεσρίν μέ τήν κόρη του Σαμπρίνα στήν πλάζ τής Ρουέν.

Οι ειδικοί "δολοφόνοι" συγχαίρουν ο ένας τόν άλλο γιά τό φόνο τού Μεσρίν.

Ο Μεσρίν νεκρός.

Τον «έκαναν κόσκινο» 80 αστυνομικοί έξω απ' το σπίτι του

ΝΕΚΡΟΣ Ο ΥΠ' ΑΡ. 1 ΓΑΛΛΟΣ ΓΚΑΓΚΣΤΕΡ

ΠΑΡΙΣΙ, 3.
Ο υπ' αριθμό να δημόσιος κίνδυνος της Γαλλίας Ζάκ Μεσρίν σκοτώθηκε χθες μετά από ενέδρα που του έστησαν 80 αστυνομικοί, χωρίς να προλάβει να κάνει την παραμικρή κίνηση.

Πλάι του έπεσε θαμπά τραυματισμένη η 29χρονη φίλη του Συλβιά Ζάν Ζακό ενώ στο δρόμο κυλούσαν οι δύο χειροβομβίδες που είχε γιά την ασφάλειά του. Οι αστυνομικοί συνέλαβαν επίσης και το συνεργάτη του Σαρλύ Μπαέρ. Οι 80 αστυνομικοί που περίμεναν τον Μερσίν έξω από το σπίτι του στη συνοικία Πόρτ Κλινιανκούρ χωρίς να τον προειδοποιήσουν άρχισαν να πυροβολούν μόλις μπήκε στο αυτοκίνητό του, μιά γκρί BMV. Δεκάδες σφαίρες συνολικά τον έπληξαν ενώ άλλες 21 έκαναν κόσκινο το αυτοκίνητό του.

Από τα πυρά των αστυνομικών δεν γλύτωσε ούτε ο σκύλος του 42χρονου Μεσρίν.

Ο Μεσρίν που είχε σπουδάσει αρχιτέκτονας και είχε επαρασημοφορηθεί κατά τον αλγερινό πόλεμο, ταν πολύ ευφυής. Από τη φυλακή κατάφερε να βγάλει κρυφά τα απομνημονεύματά του που εκδόθηκαν πριν από δύο χρόνια με τον τίτλο «Το ένστικτο του θανάτου». Ο ηθοποιός Ζάν Πώλ Μπελμοντώ πλήρωσε πάνω από 100.000 δολλάρια γιά τα κινηματογραφικά δικαιώματα του βιβλίου.

Απόκομμα από ελληνική εφημερίδα της εποχής.

ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

1. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΟΛΛΟΝΤΑΙ: Ο Έρωτας τών Εργατριών Μελισσών
2. ΝΟΡΜΑΝ ΜΕΗΛΕΡ: Οι Στρατιές τής Νύχτας
3. ΣΑΝΤΕ ΝΟΤΑΡΝΙΚΟΛΑ: Η Αδύνατη Απόδραση
4. ΟΥΙΛΙΑΜ ΜΠΑΡΟΟΥΖ: Απολυμαντής!
5. ΑΝΤΟΝΕΝ ΑΡΤΩ: Ο Ηλιογάβαλος ή ο Εστεμμένος Αναρχικός
6. ΑΛΜΠΕΡ ΚΑΜΥ: Η Πανούκλα
7. ΜΠΑΡΟΟΥΖ - ΠΕΛΙΕ - ΒΑΙΣΝΕΡ: Σέ ποιόν ανήκει λοιπόν η Θανατηφόρος TV;
8. ΟΥΙΛΙΑΜ ΜΠΑΡΟΟΥΖ: Ο Α Πούκ είναι εδώ
9. ΤΖΕΡΟΝΥΜΟ: Τά Απομνημονεύματα ενός Ινδιάνου Επαναστάτη
10. ΝΟΡΜΑΝ ΜΕΗΛΕΡ: Ο Απεσταλμένος ενός Μανιακού
11. ΖΑΚ ΜΕΣΡΙΝ: Τό Ένστικτο τού Θανάτου
12. Ζ. ΣΒΟΡΕΚΙ: Τό Μπάσσο Σαξόφωνο
13. ΓΙΑΡΟΣΛΑΒ ΧΑΣΕΚ: Οι Νέες Περιπέτειες τού Καλού Στρατιώτη Σβέικ
14. ΟΥΙΛΙΑΜ ΜΟΡΡΙΣ: Νέα από Πουθενά
15. ΜΑΡΚ ΤΟΥ ΑΙΗ Ν: Γράμματα από τή Γή
16. ΑΛΝΤΟΥΣ ΧΑΞΛΕΥ: Ο Θαυμαστός Νέος Κόσμος
17. ΑΛΝΤΟΥΣ ΧΑΞΛΕΥ: Ο Πίθηκος κι η Ουσία
18. ΚΟΜΗ ΛΩΤΡΕΑΜΟΝ: Τά Τραγούδια τού Μαλντορόρ

ΤΟ ΕΝΣΤΙΚΤΟ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Τὸ "Ἐνστικτο τοὺ Θανάτου" δὲν εἶναι ἁπλῶς η αὐτοβιογραφία τοὺ γάλλου εγκληματία Ζάκ Μεσρίν. Εἶναι η ἀποκάλυψη ενὸς ἄλλου κόσμου που δὲν εἶναι ο δικός "μας". Ενὸς κόσμου ὁπου ο μοναδικὸς νόμος εἶναι η δύναμη. Ὅπου κυριαρχεῖ τὸ ἐνστικτο τοὺ θανάτου ἡ αλλιώς, τὸ ἐνστικτο τῆς ζωῆς. Μέσα σ' αὐτὸν τὸν κόσμο ἔδρασε κι ο Ζάκ Μεσρίν, αιώνια κυνηγημένος απ' τὴ γαλλικὴ καὶ καναδικὴ αστυνομία. Καὶ γι' αὐτὸ ἔγινε σύμβολο ελευθερίας γιὰ τοὺς γάλλους που ἔζησαν μέ αγωνία κάθε στιγμὴ απ' αὐτὸ τὸ ἀγριο ανθρωποκυνηγητό.

Ὅπως λέει κι ο ἴδιος ο Μεσρίν, τὸ βιβλίο αὐτὸ εἶναι τὸ κατηγορητήριό του καὶ ὄχι η απολογία του. Αφοὺ εἶχε απαγορευθεῖ γιὰ τέσσερα χρόνια στὴ Γαλλία, τὸ "Ἐνστικτο τοὺ Θανάτου" ξαναβρίσκει σήμερα τὴν ελευθερία του.